

KERTOMUS

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLISHALLINNOSTA.

34.

1921.

HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOKONTTORIN

JULKAISEMA.

HELSINKI.

1924.

SISÄLLYSLUETTELO.

	Siv.
Alkulause	III
I. Kaupunginvaltuusto.	
A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat	3
1. Kaupunginasemakaavaa koskevat kysymykset	3
2. Kiinteän omaisuuden hankintaa tai kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat asiat	6
3. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nau- tintaoikeutta koskevat kysymykset	15
4. Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat	35
5. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat	46
B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatoimintaa koskevat asiat	63
C. Muut asiat	144
II. Rahatoimikamari.	
A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat	235
1. Kysymykset kaupungin kiinteän omaisuuden siirrosta	235
2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nau- tintaoikeutta sekä tilapäistä käyttöoikeutta koskevat asiat	236
3. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat	262
B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatoimintaa koskevat asiat	272
C. Muut asiat	289
III. Tilastokonttori	1*
IV. Palatoimikunta	7*
V. Vaivaishoitohallitus	12*
VI. Kaupunginkirjasto	32*
VII. Rakennustarkastuskonttori	39*
VIII. Majoituslautakunta	40*
IX. Holhouslautakunta	41*
X. Oikeusaputoimisto	43*
XI. Sosialilautakunta	46*
XII. Työnvälitystoimisto	52*
XIII. Hätäapukomitea	62*
XIV. Vuokralautakunta	70*
XV. Verotusvalmistelukunta	71*
XVI. Museolautakunta	73*
XVII. Musiikkilautakunta	74*
XVIII. Palkkalautakunta	77*
XIX. Raittiuslautakunta	78*
XX. Urheilulautakunta	80*
XXI. Kaupungin yleisten töiden hallitus	81*
XXII. Puhtaanapitolaitos	91*
Asialuettelo	94*

ALKULAUSE.

Esilläoleva, kolmaskymmenesneljäs vuosikerta „Kertomusta Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta“ on toimitettu pääasiallisesti saman suunnitelman mukaisesti kuin aikaisemmat saman sarjan vuosikerrat. Osastojen luku on lisääntynyt kahdella, sisältäen selostukset vastaperustetun urheilulautakunnan ja puhtaanapitolaitoksen (ennen rakennuskonttorin puhtaanapito-osasto) toiminnasta vuoden varrella.

Osastot I (kaupunginvaltuusto) ja II (rahatoimikamari) ovat laaditut tilastokonttorissa. Muita asianomaisten johto- ja lautakuntain kaupunginvaltuustolle lähettämiä vuosikertomuksia on tilastokonttorissa muodollisesti paranneltu, jolloin eräitä kertomuksia on lyhennetty jättämällä pois vähemmän tärkeitä yksityisseikkoja. Kaikki päivämäärät ja numerot on, mikäli on käynyt päinsä, tarkistettu, jolloin, kuten aikaisemmissakin vuosikerroissa, lukuisia oikaisuja on tehty.

Osastot III—XXII, jotka olivat painovalmiit ennen osastoja I ja II, ovat painetut erityisin sivunumeroin niin pian kuin tämä kävi mahdolliseksi.

Asialuettelo on laadittu saman suunnitelman mukaan kuin aikaisemmin.

Helsingissä, kesäkuun 26 p:nä 1924.

Otto Bruun.

OIKAISTAVIA.

- Siv. 24, riv. 25 ylh., on: *Laiivaveistämön*; lue: *Laiivaveistämöaluen*.
" 211, " 16 " on: *kaupungin kassanhoitajan*; lue: *kaupunginkassanhoitajan*.
" 278, " 2 alh., on: *29. 10.*; lue: *20. 10.*
" 74* " 5 " on: *alkusoitt*; lue: *alkusoitto*.
-

I. Kaupunginvaltuusto.

Kaupunginvaltuutettuina olivat:

Joulukuun 27 ja 28 p:nä 1918 valittuina 1921 vuoden loppuun.

Maalari A. Airisto.	Mallipuuseppä K. L. Lydman.
Diploomi-insinööri E. von Freneckell.	Muurari J. Nevalainen.
Lakitieteentohtori A. Frey.	Varatuomari G. Norrmén.
Rouva H. Gebhard.	Sähkömonttööri O. W. Oksanen.
Veturinkuljettaja F. B. Gröndahl.	Toimittaja M. Paasivuori.
Lakitieteenkandidaatti V. Hakkila.	Filosofiantohtori K. A. Paloheimo.
Taloudenhoitaja A. Halme.	Filosofiantohtori H. Ramsay.
Taloudenhoitaja K. Heinonen.	Kirjanpitäjä B. Tabelle.
Leskirouva E. Holmberg.	Johtaja V. Tanner.
Filosofiantohtori S. Ivalo.	Lääketieteenliseniaatti A. Tollet.

Helmikuun 25 ja 26 p:nä 1920 valittuina vuosiksi 1920—22.

Viilaaja J. O. Aarnio.	Lääketieteenliseniaatti A. J. Nikula.
Viilaaja M. Ampuja.	Kansakoulunopettaja A. Noponen.
Agronoomi F. Behm.	Johtaja A. V. Nylander.
Toimittaja L. Eronen.	Kirjelajittelija P. Rahikainen.
Pankinjohtaja G. Estlander.	Lääketieteenliseniaatti H. Ryömä.
Seppä B. Haarala.	Rouva H. Seppälä.
Kirvesmies S. Hellstén.	Kirvesmies J. Suominen.
Johtaja G. Idström.	Toimittaja R. Swentorzetski.
Metallityöntekijä J. K. Lehtonen.	Pankinjohtaja A. Söderholm.
Professori K. A. Moring.	Vapaaherratar I. Yrjö-Koskinen.

Joulukuun 4 ja 6 p:nä 1920 valittuina vuosiksi 1921—23.

Toimittaja A. Aalto.	Johtaja I. Lindfors.
Kirvesmies K. J. Aalto.	Puuseppä M. W. Långholm.
Pankinjohtaja H. Aminoff.	Rehtori E. Meinander.
Filosofiantohtori J. af Forselles.	Kirjaltaja V. Mikkola.
Johtaja Y. Harvia.	Silittäjä F. Pietikäinen.
Professori A. L. Hjelmmann.	Professori O. Tarjanne.
Ompelijatar I. Kantanen.	Toimittaja F. Valros.
Toimittaja J. W. Keto.	Johtaja K. A. Widenius.
Dosentti, vapaah. F. Langenskiöld.	Professori V. Voionmaa.
Yliarkkitehti H. Lindberg.	Suomen ammattijärjestön puheenjohtaja M. Wäisänen.

Valtuutettujen varajäseninä olivat:

Valittuina vuosiksi 1919—21.

Kunnallisneuvos N. L. Eskola.	Kouluneuvos O. Mantere.
Konttoristi E. Fagerholm.	Rappaja H. Markkanen.
Varatuomari G. Leopold.	Kauppias O. Nikander.
Teollisuudenharjoittaja V. E. Lybeck.	Varastonhoitaja K. V. Saxell.
Verhoilija V. Lähteinen.	Rehtori M. Sergelius.

Valittuina vuosiksi 1920—22.

Varatuomari Hj. Ekholm.	Työmies A. Tyynelä.
Neiti P. af Heurlin.	Pankinjohtaja C. J. Wegelius.
Toimittaja O. H. Puro.	Puuseppä J. Virtanen.
Professori A. Tulenheimo.	

Valittuina vuosiksi 1921—23.

Ylijunailija K. Th. Boström.	Toimittaja R. Itkonen.
Pankinjohtaja T. Grotenfelt.	Taloudenhoitaja J. Kivilahti.
Ammattientarkastaja I. Grönberg.	Pankinjohtaja J. A. Levonius.
Kirvesmies M. Huotari.	Sähkötekniikko V. V. Salovaara.

Sittenkun vtt Estlander ja Valros olivat muuttaneet paikkakunnalta, vapautettiin¹⁾ heidät kaupunginvaltuutetun tehtävästä ja heidän tilalleen tulivat varajäsenet Wegelius ja Boström.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana toimi vuoden varrella vt Frey ja varapuheenjohtajana vt Tanner.

Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokuntaan kuuluivat, paitsi valtuuston puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa, vuoden alkupuoliskolla vtt Ivalo, Lindfors, Lydman, Mikkola, Oksanen, Paloheimo, Seppälä, Söderholm ja Tollet sekä vuoden jälkipuoliskolla samat henkilöt paitsi vt Paloheimoa, jonka tilalle tuli vt Hjelmmän.

Kaupunginvaltuuston ensimmäisen sihteerin tointa hoiti lakitieteenkandidaatti E. Cavonius, toisen sihteerin tointa filosofianmaisteri K. Rein ja valiokunta-asiainsihteerinvirkkaa filosofianmaisteri H. Dalström. Notaarina oli toimittaja K. V. Puuska.

Kaupunginvaltuusto kokoontui vuoden varrella 23 kertaa.

Vuoden varrella saapui 883 asiaa. Näistä ja vuoden alussa edelliseltä vuodelta jäljellä olleista 216 asiasta ratkaistiin 951 ja poistettiin 16, joten vuoteen 1922 siirtyi 132 asiaa.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjain pykäläluku oli kertomusvuonna 834 ja valtuuston puolesta lähetettyjen kirjeiden luku 998.

Kaupunginvaltuuston vuonna 1921 käsittelemistä asioista mainitaan seuraavat:

¹⁾ Valt. pöytäk. 16. 11. 1 § ja 14. 12. 1 §.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. Kaupunginasemakaavaa koskevat kysymykset.

Eräiden Merholman osain liittäminen kaupunkiin. Maaherran kehoitettua kaupunginvaltuustoa antamaan lausuntonsa Huopalahden kunnanvaltuutettujen valtioneuvostolle tekemän esityksen johdosta, että mainitun kunnan Drumsön kylään kuuluvan Mer- eli Sundholman osa, joka oston kautta oli tullut Helsingin kaupungin omaksi¹⁾, kunnallisessa, hallinnollisessa, oikeudellisessa ja kirkollisessa suhteessa siirrettäisiin Helsingin kaupunkiin, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistuttamista esitykseen myöntymistä vastaan.

Fredriksperin talon ja sitä ympäröivän maa-alueiden käyttö. Sittenkun kaupunginvaltuuston tietoon oli tullut, että valtio aikoi käyttää Fredriksperin talon maita erinäisiin yleisiin tarkoituksiin, kuten sikäläisen ratapihan laajentamiseen ja mahdollisesti myös asuntotarkoituksiin, päätti³⁾ valtuusto, koska tämä alue oli joka puolelta Helsingin kaupungin omistamien maiden ympäröimä, tehdä valtioneuvostolle esityksen yhteistyön aikaansaamisesta valtion ja kaupungin kesken näiden alueiden käyttösuunnitelman aikaansaamiseksi, ja järjestettäisiin tämä yhteistyö sopivimmin asettamalla komitea, johon kumpikin asianosainen valitsisi edustajia. Tuollaisesta yhteistyöstä olisi etua kummallekin asianosaiselle, kun siten voitaisiin laatia yhdenmukainen kaupunginasemakaava puheenalaisille alueille. Helsingin kaupungille olisi erittäin tärkeää, että puheenaolevan talon maalla sijaitseva korkeanlainen mäki varattaisiin sinne teetettävän vesilinnan ja siihen kuuluvain vesijohtojen paikaksi, jommoinen vesilinna ei olisi välttämätön ainoastaan kaupungin aluetta ympäröivän osain vastaiselle asutukselle, vaan myös tarpeellisen vesipaineen turvaamiseksi jo rakennetuissa kaupunginosissa. Kaupunginvaltuusto esitti³⁾ sen vuoksi, että valtioneuvosto ilmoittaisi valtion periaatteessa suostuvan yhteistyöhön kaupungin kanssa yllämainitun tarkoituksen saavuttamiseksi.

Saatuun ilmoituksen, että valtioneuvosto oli heinäkuun 20 p:nä myöntynyt esitykseen, valitsi⁴⁾ kaupunginvaltuusto kaupungin edustajiksi komiteaan ent. senaattorin A. Castrénin, sähkötekniikko V. Salovaaran ja kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunilan. Syyskuun 29 p:nä valtioneuvosto valitsi⁵⁾ ratainsinööri A. Grunérin ja rautatiehallituksen rataosaston ylimääräisen arkkitehdin Th. Hellströmin valtion edustajiksi komiteaan.

Eräiden Toukolan ja Käpylän korttelien asemakaava. Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁶⁾ kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman ehdotuksen Käpylän korttelien n:o:jen 860—862, 865—874 ja 876 kaupunginasemakaavaksi sekä ehdotuksen korttelien n:o:jen 861, 862 ja 865—868 rakennusrajoiksi.

Samoin hyväksyi⁷⁾ valtuusto kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman Toukolan korttelien n:o:jen 907, 908, 909, 911 ja 914 jaotuskaavan.

Korttelin n:o 190 asemakaavan muutos. Sotaministeriön sotilasarakennusosaston tehtyä esityksen liikenneväylän avaamisesta Linna- ja Vyökadun risteyksen ja lähellä sijaitsevan asehuoneen portin välille ja kaupunginasemakaava-arkkitehdin tämän johdosta laadittua ehdotuksen VIII kaupunginosan

¹⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 25. — ²⁾ Valt. pöytäk. 24. 8. 2 §. — ³⁾ S:n 13. 4. 16 §. —

⁴⁾ S:n 24. 8. 30 §. — ⁵⁾ S:n 19. 10. 2 §. — ⁶⁾ S:n 2. 11. 16 §. — ⁷⁾ S:n 5. 10. 12 §.

korttelin n:o 190 käyttämättömään varastopaikkain järjestämiseksi, jonka ehdotuksen mukaan mainitun korttelin varastopaikkain n:ojen 9 ja 13 pohjoisosat erotettaisiin uuden Linnankuja nimisen kadun paikaksi sekä varastopaikan n:o 9 jäljellä oleva osa ja osa varastopaikkaa n:o 13 yhdistettäisiin välillä olevaan alueeseen ja merkittäisiin kaupunginasemakaavaan toriksi, päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto puolestaan hyväksyä puheenaolevan kaupunginasemakaavan muutoksen sekä sisäasiainministeriöltä anoa sille vahvistusta. Rahatoimikamari valtuutettiin¹⁾ heti omaan kustannusten hinnasta sotaministeriön laskuun aukaisuttamaan ja päällystytettämään mainittu uusi katu.

Eräiden XII kaupunginosan katujen ja korttelien asemakaavan muutos. Kaupunginvaltuuston kehoituksesta²⁾ oli rahatoimikamari antanut ehdotuksen semmoiseksi kaupunginasemakaavan muutokseksi, että Länt. Brahekadun vierelle laitettaisiin urheilu- ja leikkikenttiä sekä XII kaupunginosan korttelit n:ot 350, 351 ja 363 järjestettäisiin uudestaan. Ehdotuksen mukaan, jonka valtuusto hyväksyi³⁾, käytettäisiin puheenalaisten kenttien paikaksi korttelit n:ot 351 ja 363, Helsingin- ja Porvoonkadun välinen It. Brahekatu sekä Helsingintori ja Josafatin- ja Vaasankadun itäosat. Helsingintorin vierellä sijaitseva, yleisiin tarkoituksiin varattu erillinen tontti järjestettäisiin uudelleen ja vietäisiin urheilukentän rajain sisäpuolelle. Kortteli n:o 350 järjestettäisiin uudestaan siten, että sen pohjoisosa varattaisiin yleisten rakennusten paikaksi ja muodostaisi n:olla 351 merkityn eri korttelin, jota vastaan korttelissa n:o 350 oleva Kaarlenkadun tontti n:o 19 ja Flemingkadun tontti n:o 20 saisivat julkisivuoikeuden.

Valtioneuvosto vahvisti puheenaolevan kaupunginasemakaavan muutoksen huhtikuun 4 p:nä⁴⁾.

Korttelin n:o 513 kaupunginasemakaavan muutos. Senaatin lokakuun 10 p:nä 1917 vahvistaessa⁵⁾ XIII ja XIV kaupunginosan asemakaavan uudestijärjestelyn tehtiin myös korttelin n:o 513 asemakaavaan erinäisiä muutoksia, sikäli että sitä laajennettiin ja kaupunginvaltuuston vahvistamat korttelin kaikkien tonttien sisäiset rakennusrajat, lukuunottamatta jo aikaisemmin myydyt Länt. viertotien tontin n:o 76 rajoja, järjestettiin uudelleen, minkä ohessa Päivärinnankadun, aikaisemmin Karhukadun, asuntotonttien n:ojen 3 ja 5 väliraja siirrettiin hiukan lännemmäksi. Kaupunginvaltuuston edellämainittua kaupunginasemakaavanmuutosta koskevan esityksen ollessa käsiteltävänä senaatissa myytiin Päivärinnankadun asuntotontti n:o 3 ja Länt. viertotien asuntotontti n:o 74 aikaisemmin voimassa olevan kaupunginasemakaavan mukaan. Nämä aikaisemman ja sittemmin vahvistetun kaupunginasemakaavan väliset eroavaisuudet koskettelivat kuitenkin tontin omistajain etuja sen johdosta, että aikaisemmassa kaupungin asemakaavassa osoitetut sisäiset rakennusrajat sallivat asianomaisten tonttien voimaperäisemmän rakennuttamisen, minkä ohessa usein mainitun asemakaavan muutoksen johdosta Päivärinnankadun tonttiin n:o 3 oli lisätty tonttialue, joka tontinomistajan täytyi lunastaa ilman että hänellä siitä oli todellista hyötyä. Mainittujen epäkohtain poistamiseksi kaupunginvaltuusto hyväksyi⁶⁾ laaditun ehdotuksen sellaiseksi puheenalaisen korttelin n:o 513 asemakaavan muutokseksi, että Päivärinnankadun tontin n:o 3 ja Länt. viertotien tontin n:o 74 alkuperäiset sisäiset rakennusrajat jälleen tulivat voimaan ja että Päivä-

¹⁾ Valt. pöytäk. 2. 11. 10 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 40. — ³⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 20 §. — ⁴⁾ S:n 11. 5. 2 §. — ⁵⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 6. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 14. 12. 17 §.

rinnankadun tonttien n:o:jen 3 ja 5 väliraja sai entisen asemansa, joten tontti n:o 3 sai alkuperäisen, kauppakirjassa mainitun pinta-alansa. Edelleen päätti¹⁾ valtuusto, että myös myymättömään Stenbäckkadun tonttien n:o:jen 4 ja 6 sekä Päivärinnankadun tontin n:o 5 sisäiset rakennusraajat uudesti järjestettäisiin tonttien paremman käytön saavuttamiseksi. Päätös oli alistettava valtioneuvoston harkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Eräiden XIV kaupunginosan korttelien vahvistettu kaupunginasemakaavan muutos. Maistraatin ilmoituksen mukaan vahvasti sisäasiainministeriö joulukuun 18 p:nä 1920 II kaupunginosan korttelien n:o:jen 95 a ja 95 b, VI kaupunginosan korttelien n:o:jen 219 ja 226 sekä XIII kaupunginosan korttelin n:o 424 kaupunginasemakaavan muutoksen²⁾ samoin kuin seuraavan toukokuun 21 p:nä XIV kaupunginosan korttelien n:o:jen 503, 510, 511 ja 517 kaupunginasemakaavan muutoksen³⁾.

Tonttien yhdistäminen. Kaupunginvaltuusto päätti seuraavissa tapauksissa tehdä valtioneuvostolle esityksen alempana mainittujen tonttien yhdistämistä tarkoittavan kaupunginasemakaavan muutoksen aikaansaamiseksi:

Fredrikinkadun tontin n:o 3 osaan Vladimirinkadun tonttia n:o 11 IV kaupunginosan korttelissa n:o 70⁴⁾; vahvistettu huhtikuun 5 p:nä⁵⁾.

Työpajakadun tontin n:o 7 Lautatarhakadun tonttiin n:o 8 X kaupunginosan ehdaskorttelissa n:o 281⁶⁾; vahvistettu elokuun 1 p:nä⁷⁾.

Ehdoksi vahvistettiin, ettei yhdistämällä saaduista tonteista saanut rakentaa suurempaa alaa, kuin jos alkuperäiset tontit olisi rakennettu erikseen.

Sittenkuin sisäasiainministeriö oli vaatinut lausuntoa rakennusmestari J. N. Syvähuo'on anomuksen johdosta saada yhdistää Museokadun tontit n:o:ot 30 ja 32, päätti⁸⁾ kaupunginvaltuusto ilmoittaa, että hakija oli, sen jälkeen kun hän oli hakemuksensa tehnyt, luovuttanut toisen puheenaolevista tonteista toiselle henkilölle, joten ei ollut enää aihetta ryhtyä toimenpiteisiin hakemuksen johdosta.

Erään Toukolan huvilapalstan jako. Sittenkun seppämestari S. Häggille oli myönnetty⁹⁾ joulukuun 31 p:ään 1940 pitennetty vuokraoikeus Toukolan XIV korttelin asuntopalstoihin n:oihin 1 ja 2, oli kaupungingeodeetti vuokrasopimusten oheista karttaa laatiessaan yhdistänyt mainitut palstat, syystä ettei niiden välinen rajaviiva hyvin sopeutunut korttelin suunniteltuun tonttijaoitukseen. Vuokraaja Häggin ja hänen lastensa esityksestä päätti¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto, että, kun puheenalaisten asuntopalstain yhteenliittäminen ilmeisesti tuotti vuokraajalle haittaa, kun kumpaakin palstaa hallittiin erikseen vuokraajan itsensä hallitessa toista ja hänen lastensa toista, yhdistetty asuntopalsta jälleen oli jaettava kahteen palstaan, jotka oli merkittävä n:oilta 1 ja 2, sekä että tonttien vuosivuokra oli 10 ensimmäiseltä vuodelta oleva 2,000 markkaa ja 1,600 markkaa sekä vuokrakauden jäljellä olevalta osalta yhteensä 5,400 markkaa jaettuna palstain kesken samassa suhteessa.

Pohj. Esplanadikadun tontin n:o 7 ositus. Aktiebolaget Kinopalats osakeyhtiön, joka oston kautta oli saanut omakseen 2,220.86 m² käsittävän osan II kaupunginosan korttelissa n:o 95 C sijaitsevaa Pohj. Esplanadikadun asuntonttia n:o 7, anottua, että mainittu tontin osa erotettaisiin eri tontiksi, päätti¹¹⁾

1) Valt. pöytäk. 14. 12. 17 §. — 2) S:n 23. 2. 7 §. vrt. 1920 vuod. kert. siv. 6, 7 ja 8. — 3) Valt. pöytäk. 24. 8. 5 §; vrt. 1919 vuod. kert. siv. 5. — 4) Valt. pöytäk. 26. 1. 9 §. — 5) S:n 11. 5. 2 §. — 6) S:n 27. 4. 4 §. — 7) S:n 7. 9. 5 §. — 8) S:n 23. 2. 10 §. — 9) Ks. 1920 vuod. kert. siv. 26. — 10) Valt. pöytäk. 9. 2. 12 §. — 11) S:n 8. 6. 10 §.

kaupunginvaltuusto, koska pyydetty tontinositus voitiin toimeenpanna loukkaamatta pantinhaltijan tai muun oikeutta, eikä muutakaan muistutusta voitu hakemusta vastaan tehdä, siihen myöntyä ja samalla määrätä, että osituksien johdosta syntyneet tontit oli merkittävä, itäpuoleinen Pohj. Esplanadikadun n:o:lla 37 ja länsipuoleinen n:o:lla 39. Elokuun 5 p:nä sisäasiainministeriö vahvisti kaupunginvaltuuston päätöksen¹⁾).

Sisäisten rakennusrajain muutos. Kaupunginvaltuusto päätti²⁾ hyväksyä korttelissa n:o 425 Tempelikadun varrella sijaitsevien tonttien n:o:jen 7 ja 9 omistajain anomuksen sellaisen muutoksen tekemisestä näiden tonttien vahvistettuihin sisäisiin rakennusrajoihin, että molemmat korttelin pituussuuntaan kulkevat rajaviivat siirrettäisiin 1 metriin pohjoisemmaksi, niin että ne sijaitsisivat 15 m:n päässä katurajasta, minkä ohessa valtuusto hyväksyi kaupungin yleisten töiden hallituksen anomuksen johdosta antamassa lausunnossa tehdyn esityksen, että samanlainen muutos tehtäisiin myöskin kaupungin mainitussa korttelissa omistamain tonttien n:o:jen 11, 13 ja 15 sisäisiin rakennusrajoihin. Valtioneuvosto vahvisti³⁾ tämän päätöksen huhtikuun 12 p:nä.

2. Kiinteän omaisuuden hankintaa tai kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat asiat.

Vikin latokartanon vuokrasopimus. Sen johdosta että valtion ja kaupungin kesken tehty Vikin latokartanon vuokrasopimus oli maaliskuun 14 p:nä päättynyt, oli asutushallitus laatinut ehdotuksen uudeksi vuokrasopimukseksi, joka olisi voimassa 5 vuotta, äskenmainitusta päivästä lukien. Rahoit托imikamari tosin piti sopimusta kaupungille epäedullisena, mutta allekirjoitti sen kuitenkin tehden samalla Vikin latokartanon arviotoimikunnalle esityksen, että valtio jo maaliskuun 14 p:stä 1922 lukien ottaisi haltuunsa vastikkeeksi hyväksytyyn Eknäsin tilan, minkä kautta sopimus lakkaisi olemasta voimassa ja kaupunki saisi haltuunsa Vikin latokartanon kokonaisuudessaan. Esiteltäessä asiaa päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto hyväksyä sopimuksen, jonka sanamuoto oli seuraava:

»Vuokrasopimus.

Helsingin pitäjässä sijaitsevaan Vikin kruununvirkataloon kuuluvan Vikin kantatilan tilukset niihin kuuluvine etuineen, jotka käsittävät 208,1 ha peltoa, 21,5 ha niittyä ja noin 3,5 ha tontteja, vuokrataan täten väliaikaisesti Helsingin kaupungille viiden vuoden ajaksi maaliskuun 14 päivästä 1921 lukien samaan päivään vuonna 1926 seuraavin ehdoin:

1:o Vuokranottaja suorittaa valtiolle vuosittain vuokrana 195,5 hehtolia rukiita, 195,5 hehtolia ohria ja 391 hehtolia kauroja, ollen velvollinen suorittamaan puolet kustakin viljalajista rahassa ja toisen puolen joko rahassa tai luonnossa, niin että vuokramaksun muuntaminen rahaksi on tehtävä sen vuoden verohinnan mukaan, joka käsittää vuokravuoden kesäajan, ja on vil-

¹⁾ Valt. pöytäk. 7. 9. 4 §. — ²⁾ S:n 23. 2. 37 §. — ³⁾ S:n 11. 5. 2 §. — ⁴⁾ S:n 13. 4. 22 §.

jan vähin paino hehtolilta oleva rukiiden 70 kiloa, ohrain 60 kiloa sekä kaurain 48 kiloa. Tämä vuokramaksu, yhteensä 782 hehtolia, on suoritettava kruunuverojen kannannan yhteydessä.

Vuokramaksu ensimmäiseltä vuokravuodelta on kuitenkin ainoastaan 150 hl rukiita, 150 hl ohria ja 300 hl kuroja eli yhteensä 600 hehtolia.

2:o Päätilan vuokraajan on suoritettava kaikki koko tilalta vuokra-ajan menevät verot, yleiset maksut ja rasitukset.

Torpparit ja mäkitupalaiset suorittavat päätilan vuokraajalle osuutensa edellä mainituista veroista, maksuista ja rasituksista seuraavain tilusosuuksien mukaan: Forstorp 0,08, Vikbacka 0,06, Stallberg 0,06, V. F. Levanderin mäkitupa 0,02 sekä K. Thusbergin, K. Levanderin, K. Falkin, J. Kavoniuksen, L. Lundqvistin ja J. Nymanin mäkituvat 0,01 kukin.

Päätilan lopullinen osuus on siis 0,72 osaa kaikista edellä mainituista veroista, maksuista ja rasituksista.

Tientekovelvollisuuteen nähden on kuitenkin noudatettavana, että vuokraaja vastaa siitä oman tilaosuutensa mukaan.

3:o Jos tilan on vuokrakauden kuluessa otettava osaa ylimääräisiin rasituksiin, niinkuin maamittaustoimituksesta johtuviin kustannuksiin, suorittaa ne valtio. Vuokranottaja on kuitenkin velvollinen hankkimaan tarpeellisen työvoiman, jonka valtio hänelle korvaa asianomaisen viranomaisen antaman todistuksen mukaan.

4:o Vuokranottaja ei ole oikeutettu asianmukaisesti luvatta luovuttamaan tilaa taikka sen osaa toiselle eikä myöskään tilaa yhdysviljelyksessä muun alueen kanssa.

5:o Vuokranottajalla ei ole oikeutta luvatta luovuttaa vuokraoikeutta toiselle.

6:o Vuokranottajan on niin hoidettava viljelmänsä ja kunnossa pidettävä rakennuksensa, etteivät ne vuokra-ajana huonone, ja on hänen muutoin noudatettava virkatalojentarkastajan antamia määräyksiä tilan rappeuden estämiseksi.

7:o Perusparannuksia, uutisviljelyksiä ja rakennusyrityksiä toimittessaan on vuokranottajan noudatettava virkatalojentarkastajan hyväksymää suunnitelmaa.

8:o Vuokranottajan on pidettävä valtiolle kuuluvat rakennukset vakuutettuina täydestä arvostaan.

9:o Vuokranottaja ei saa asianmukaisesti luvatta myydä eikä tilalta pois kuljettaa valtiolle kuuluvia rakennuksia ei myöskään lantaa, savea, multaa, polttoturvetta, turvepehkuu, hiekkaa, soraa eikä kiviä eikä kaskeamilla raivata uusia viljelysmaita.

10:o Vuokra-ajana on korsirehun myynti tilalta kielletty. Vuokrakauden päättyessä on vuokranottajan jätettävä tilalle kolmannes edellisen vuoden korsirehusadosta ja tavallinen rukiinlaiho.

11:o Virkatalon metsästä saa vuokranottaja virkatalojentarkastajan ilmoituksen ja asianomaisen metsänhoitoviranomaisen osoituksen mukaan polttopuita 150 m³ sekä rakennusten korjaukseen ja kunnossapitoon tarvitsemansa rakennuspuut, sikäli kuin niitä metsänhoidollisten näkökohtain mukaan voidaan ottaa virkatalon metsästä, jota vastoin halkojen myynti on kielletty. Puuaineiden leimaukseen on vuokranottajan kustannettava apumies.

12:o Laiduntamisesta virkatalon metsämailla sekä oikeudesta saven, hiekan, mullan, sammaleen, kivien y. m. ottoon ovat voimassa seuraavat määräykset:

Mitä metsämaahan tulee, on vuokraajan noudatettava metsänhoitajan ja muutoin virkatalojentarkastajan antamia määräyksiä.

13:o Vuokranottajan kalastusoikeudesta ovat voimassa seuraavat säännökset:

Vuokraajalla on oikeus harjoittaa luvallista kalastusta virkatalolle jaelussa kalavedessä.

14:o Asutushallituksella on oikeus julistaa vuokranottaja menettäneeksi vuokraoikeutensa seuraavissa tapauksissa:

a) jos vuokranottaja luvatta toiselle siirtää vuokraoikeutensa tai vuokraa tilan tai sen osan;

b) jos hän luvatta myy tai tilalta pois kuljettaa lantaa tai valtiolle kuuluvia rakennuksia;

c) jos hän laiminlyö asutushallituksen määräämän ajan kuluessa täyttää tilan rappeuden estämistä tarkoittavat määräykset;

d) jos hän muutoin rikottuaan tämän sopimuksen määräyksiä uudelleen niitä rikkoo.

Näissä tapauksissa on vuokranottaja velvollinen käskystä muuttamaan tilalta pois seuraavana lähtöpäivänä.

15:o Tilan viljelyä sekä rakennusvelvollisuuden ja muiden vuokraehtojen täyttämistä valvoakseen virkatalojen tarkastajat ja asutusviranomaiset toimittavat tarpeen vaatiessa katsastuksia tilalla, ja on vuokranottajan tällöin heille annettava katsastuksessa tarpeelliset ilmoitukset ja tiedot.

16:o Vuokrakauden päättyessä vuokrasopimus lakkaa voimassa olemasta olematta irtisanominen kumpaiseltakaan puolelta tarpeellinen.

17:o Vuokraajan on soveltuvilta kohdin noudatettava tammikuun 15 päivänä 1915 valtion virkatalojen käytöstä annetun asetuksen määräyksiä sekä asianomaiselle metsänhoitoviranomaiselle niinkään ilmoitettava virkatalon metsissä sattuneesta metsävalkeasta.

Tämä sopimus on laadittu kaksin kappalein, toinen vuokranottajalle ja toinen valtiolle.»

Eknäsin tilan osto. Sittenkun valtioneuvosto oli kysymystä Helsingin pitäjässä olevan Vikin sotilasvirkatalon luovuttamisesta Helsingin kaupungille valmistelemaan asetetun toimikunnan esityksestä ¹⁾ päättänyt mainitun virkatalon vastikkeeksi hyväksyä Porvoon maalaiskunnassa sijaitsevan Eknäsin tilan, joka rahatoimikamarin katsastusmiesten laatimaan arviokirjan mukaan käsitti kaikkiaan 1,129.395 ha, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa rahatoimikamarin ostamaan viimeksi mainitun tilan 1,900,000 markan kauppahinnasta ja m. m. seuraavin ehdoin:

kaupasta saa erottaa maatilan elävän ja kuolleen irtaimiston, korjatun laihon ja 1,000 syltä halkoja; sekä

myyjät sitoutuvat vuokraamaan maatilan maaliskuun 14 p:ään 1922 asti 25,000 markan vuosivuokrasta.

Samalla kaupunginvaltuusto päätti ²⁾, että kauppahinta oli etuantina suoritettava kaupunginkassasta ja pantava maksettavaksi vastedes otettavasta obligatiolainasta.

Eräiden Boxbackan maa-alueiden osto. Rahatoimikamari ilmoitti, että joulukuun 4 p:nä 1920 pidetyssä huutokaupassa oli eräs Boxbackan huvilayhdyskunnassa oleva n. 25,000 m² käsittävä viljelyspalsta, joka oli kaupungille kuuluvan laajahkon alueen ympäröimä, hündettu kaupungille 30,100 markasta. Huomauttaen, että alistuksen tekeminen kaupunginvaltuustolle

¹⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 227. — ²⁾ Valt. pöytäk. 23. 2. 20 §.

olisi viivytännyt kauppaa, anoi kamari toimenpiteensä hyväksymistä ja varojen osoittamista kauppahinnan suoritukseen. Kaupunginvaltuusto myöntyi ¹⁾ rahatoimikamarin esitykseen ja osoitti käyttövaroistaan 30,100 markkaa puheenaolevaa ostoa varten. Samoin hyväksyttiin ²⁾ kamarin toimenpide 47,000 markalla ostaa kaksi yhteensä 0.872 ha käsittävää Boxbackan maapalstaa. Tarvittava rahamäärä osoitettiin maksettavaksi 1920 vuoden budjettiin Malmin Hertonäsin rautatierakennusta varten merkitystä määrärahadista.

Kaupunginvaltuusto myöntyi ³⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen esitykseen, maanviljelijä K. Levanderin omistaman Hertonäsin radan paikaksi tarvittavan 6,610 m² laajuisen Boxbackassa Vantaanjoen varrella sijaitsevan maa-alueen hankkimisesta kaupungille siten, että kaupunki herra Levanderille luovuttaisi niinikään Boxbackassa sijaitsevan saman laajuisen alueen hänen omistamansa Rönkkulla nimisen asuntopalstan viereltä.

Kysymys eräiden Pakinkylän alueiden ostosta. Kunnallisneuvos N. Toivosen tarjottua kaupungin lunastettaviksi 1,772,020 markan kauppahinnasta eräät Helsingin pitäjän Pakinkylän alueet, nimittäin Murmästars R. n:o ²⁵, Erikas R. n:o ¹², Lehtimäen palstatilan, Mäkelän palstatilan, Karlsbergin palstatilan ja Prästbackan palstatilan, yhteensä 133.642 ha, oli rahatoimikamari ottanut mainitun tarjouksen käsiteltäväkseen ja sen johdosta hankkinut maatilalautakunnan ja kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunnon. Maatilalautakunta huomautti, ettei puheenalaisia maita voinut pitää kaupungin maanviljelykselle tarpeellisina, jota vastoin kaupungin yleisten töiden hallitus yhtyen kaupunginasemakaava-arkkitehdin lausuntoon katsoi, että kaupungin tulisi käyttää tilaisuutta hyväkseen hankkiakseen itselleen tärkeimmän osan Pakinkylän yhdyskunnan aluetta, jota kaikkialta ympäröi kaupungin maa ja joka siten katkaisi tärkeiden asutusalueiden välisen yhteyden. Rahatoimikamari myönsi kyllä, että alueet eivät olleet merkitystä vaille kaupungin vastaiselle kehitykselle, mutta ehdotti kuitenkin tarjouksen evättäväksi, kun ei kaupunki välttämättä tarvinnut näitä alueita ja koska kaupungin rahallinen asema vaati noudattamaan mitä suurinta säästäväisyyttä. Kamari pysyi tässä mielipiteessään senkin jälkeen kuin hinta oli huojustettu 1,500,000 markkaan.

Asiaa kaupunginvaltuustossa esitettäessä päätti ⁴⁾ valtuusto palauttaa asian rahatoimikamariin neuvottelujen jatkamista varten maksuehdoista.

Evätty tarjous luovuttaa kaupungille Hertonäsissä oleva torppa. Torppari E. Sohlin tarjouksen luovuttaa kaupungille Hertonäsissä olevan Nybackan torpan vuokraoikeus ja torpan tiluksella olevat rakennukset 20,637:50 markan hinnasta kaupunginvaltuusto epäsi ⁵⁾.

Ruskeasuon ja Nyäkerin pakkolunastus. Kaupunginvaltuuston vuonna 1917 senaatilta anottua ja saatua oikeuden pakkolunastusta käyttämällä hankkia itselleen omistusoikeus Helsingin pitäjän Pikkuhuopalahden kylän Korpaksen verotaloon kuuluvain Ruskeasuon ja Nyäkerin alueisiin, alaltaan 5.2772 ha ⁶⁾, ei tätä tarkoitusta varten asetetussa pakkolunastuslautakunnassa kuitenkaan oltu voitu päästä yksimielisyyteen korvauksen suuruudesta, minkä vuoksi sen vahvistaminen jätettiin ⁷⁾ maaherralle, joka marraskuun 11 p:nä 1920 antamallaan päätöksellä vahvisti toimitetun pakkolunastusmenettelyn sekä velvoitti kaupungin mainittujen alueiden omistajille suorittamaan kor-

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 17 §. — ²⁾ S:n 25. 5. 8 §. — ³⁾ S:n 13. 4. 36 §. — ⁴⁾ S:n 14. 12. 16 §. — ⁵⁾ S:n 14. 12. 47 §; vrt. tätä kert. siv. 32. — ⁶⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 19—21 ja 1918 vuod. kert. siv. 11. — ⁷⁾ S:n 1919 vuod. kert. siv. 227.

vausta 12 markkaa neliometriltä eli yhteensä 633,264 markkaa. Kaupunginvaltuusto, joka piti määrättyä pakkolunastusarvoa liian korkeana, päätti¹⁾ valtuuttaa rahatoimikamarin anomaan sen alennusta, minkä ohessa kamarin tuli lääninrahastoon tallettaa puheena olevat 633,264 markkaa sekä, sittenkuin pakkolunastushinta oli lopullisesti vahvistettu, tehdä ehdotus määrärahan osoittamisesta tarkoitukseen.

Keskuskadun aseman muutos. Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli antanut rahatoimikamarille toimeksi tehdä sopimuksen niiden korttelien n:o:jen 95 a ja 95 b tonttien omistajain kanssa, joita päätetty Keskuskadun muutos²⁾ koski, oli kamari Aktiebolaget Centralgatan osakeyhtiön, Aktiebolaget Stockmann osakeyhtiön ja Aktiebolaget Kinopalats osakeyhtiön kanssa laatinut kauppa- ja luovutuskirjat, mitkä sopimukset kaupunginvaltuusto hyväksyi³⁾. Samoin hyväksyi⁴⁾ valtuusto kamarin ja lääketieteensensiaatti F. W. Litoniuksen y. m. kesken tehdyn kauppakirjan, joka koski mainitun kadun järjestyksessä Aleksanterinkadun tonttiin n:o 23 kuuluvaksi luettua aluetta.

Määräraha Karjalankadun tontin n:o 11 oston. Kun rahatoimikamarin asiamiehen suojellakseen kaupungin oikeutta oli täytynyt 8,483: 93 markasta pakkohuutokaupassa huutaa kaupungille Karjalankadun tontti n:o 11, jonka kaupunki vuonna 1913 oli myynyt, ja johon kaupungilla oli ensimmäinen kiinnitys maksamattoman kauppahinnan vakuudeksi, anoi kamari 3,577: 30 markan myöntämistä niiden rahamäärien suorittamiseen, joita tontin pakkomyyntissä ei ollut kuitattu kaupungin saamia vastaan. Kaupunginvaltuusto myöntyi⁵⁾ kamarin anomukseen ja osoitti puheenaolevan rahamäärän käyttövaroistaan.

Ruoholahdenkadun tontin n:o 25 lunastus. Sittenkun senaatti vuonna 1915 oli oikeuttanut Helsingin kaupungin pakkolunastusta käyttämällä hankkimaan omakseen Voinvientiosuusliike Valion omistaman Ruoholahdenkadun tontin n:o 25⁶⁾, mutta rahatoimikamari kuitenkin piti maaherran vahvistamaa tontin ynnä siinä olevien rakennusten pakkolunastushintaa 752,260:40 markkaa liian suurena, oli ryhdytty toimenpiteeseen muutoksen aikaansaamiseksi maaherran päätökseen. Sillä välin menetti kaupunki pakkolunastusoikeuden, kun rahatoimikamari oli jättänyt säädetyssä järjestyksessä pakkolunastushinnan tallettamatta lääninrahastoon. Kun tontin hankkiminen oli välttämätön kaupungin satamarakennuksia varten, ryhdyttiin osuuskunnan kanssa uusiin neuvotteluihin, jotka johtivat siihen, että osuuskunta ilmoitti suostuvansa luovuttamaan kaupungille IV kaupunginosan korttelissa n:o 171 olevan Ruoholahdenkadun tontin n:o 25 800,000 markan hinnasta, sillä ehdolla, että kauppa päätettiin ja kauppahinta suoritettiin ennen syyskuun loppua.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁷⁾ myyntitarjouksen ja määräsi, että kauppahinta oli maksettava etuana kaupunginkassasta ja merkittävä 1922 vuoden menosääntöön. Rahatoimikamarille annettiin toimeksi⁷⁾ ryhtyä päätöksen aiheuttamiin toimenpiteisiin.

Porthaninkadun tontin n:o 14 osto. Rahatoimikamarin syyskuun 29 p:nä toimitetussa julkisessa huutokaupassa huudettua kaupungille Porthaninkadun tontin n:o 14 108,575 markan kauppahinnasta, josta maksamatonta kauppahintaa vastaan kuitattiin 33,542: 89 markkaa, päätti⁸⁾ kaupunginvaltuusto kamarin esityksestä, hyväksyä edellämainitun toimenpiteen ja

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 24 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 5. — ³⁾ Valt. pöytäk. 9. 3. 20 §. — ⁴⁾ S:n 15. 6. 11 §. — ⁵⁾ S:n 9. 3. 19 §. — ⁶⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 11 ja 1915 vuod. kert. siv. 3. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 24. 8. 29 §. — ⁸⁾ S:n 2. 11. 7 §.

määrätä tontin käteisen kauppahinnan, 75,032: 11 markkaa, etuantina suoritettavaksi kaupunginkassasta ja merkittäväksi 1922 vuoden menosääntöön.

Mustikkamaalla sijaitsevien huvilarakennusten osto. Kahden Mustikkamaalla sijaitsevan, vartijain asunnoiksi aiotun, huvilarakennuksen ostamiseksi kaupunginvaltuusto osoitti ¹⁾ käyttövaroistaan 40,000 markkaa.

Leppäsuon alueen lunastus. Vuonna 1873 vuokrattiin Leppäsuon huvilarakennusalue puutarhuri M. G. Steniukselle 25 vuodeksi, ja vuonna 1878 kaupunginvaltuusto oikeutti vuokraajan kaupunkia kuulematta toiselle siirtämään vuokraoikeutensa. Maaliskuun 31 p:nä 1892 tehdyllä uudella vuokratarkistuksella myönnettiin herra Steniukselle vuokratarkistuksen pidennystä 20 vuodeksi eteenpäin, tammikuun 1 p:stä 1899 lukien, Leppäsuon alueisiin n:o 68 a ja 68 b, ollen vuokraaja oikeutettu ja velvollinenkin Leppäsuon tultua otetuksi kaupunginasemakaavaan lunastamaan alueen 68 a tehdastonteista voimassa olevin ehdoin. Sittemmin oli Aktiebolaget M. G. Stenius yhtiö, jolle vuokrasopimus oli siirretty vuonna 1895, esittänyt vaatimuksen saada käyttäjähyväkseen lunastusoikeuttaan alueeseen 68 a nähden, mutta koska yhtiön kanssa tehty sopimus ei velvoittanut kaupunkia ryhtymään toimenpiteisiin alueen ottamiseksi kaupunginasemakaavaan ja se sitäpaitsi oli kaupungille tarpeellinen, oli rahatoimikamari jättänyt yhtiön esityksen huomioonottamatta ²⁾. Aktiebolaget M. G. Stenius yhtiö ei kuitenkaan ollut halukas tekemään uutta aluetta koskevaa vuokrasopimusta. Sitävastoin herätti yhtiö lokakuun 29:nä 1919 päivätyssä kirjelmässä kysymyksen sikäläisten rakennusten ynnä itse tonttien lunastusoikeuden lunastamisesta kaupungille, ja päätti rahatoimikamari valittujen edustajien kautta neuvotella yhtiön kanssa. Neuvottelut eivät kuitenkaan johtaneet toivottuun tulokseen, rahatoimikamari kun piti ehdotettua lunastushintaa liian suurena. Yhtiötä kehoitettiin ³⁾ sentähden ennen elokuun 1 p:ää 1920 kaupungin käytettäväksi luovuttamaan vuokratarkistat n:ot 68 a ja 68 b ja kun yhtiö kieltäytyi alistumasta kamarin päätökseen, puhuteltiin erästä asianajajaa asian selvittämiseksi oikeudellisessa suhteessa. Sittemmin yhtiö ilmoitti olevansa halukas ryhtymään uudelleen neuvotteluihin, minkä vuoksi kamarin päätös oikeudenkäynnin aloittamisesta peruutettiin ja tehtiin sopimus, joka sisälsi 700,000 markkaan päättyvän myyntitarjouksen yhtiön puolelta, edellyttäen, että kasvivaraston ja kaluston arvo haltuun otettaessa oli 200,000 markkaa.

Rahatoimikamari huomautti ⁴⁾, ettei voinut olla vähintäkään epäilystä sen seikan suotavuudesta, että Leppäsuon alue saataisiin takaisin kaupungin haltuun käytettäväksi tarkoituksiin, joilla oli suurempi merkitys kunnallisessa toiminnassa kuin kaupapuutarhan ylläpitämisellä juuri tällä paikalla, mutta että takaisin hankinnassa noudatettavasta menetelmästä voitiin olla eri mieltä. Kamari oli aikaisemmin, kuten asian kehitystä osoittavasta selonteosta näkyy, asettunut sille kannalle, ettei kaupunki ole velvollinen sallimaan alueen lunastamista, vaan voi ilman muuta vaatia sen palautettavaksi, jopa käydä häättämään vuokraajaa. Tietysti olisi tällainen asian ratkaisu yksinkertaisin ja edullisin kaupungille eikä muu voisi tulla kysymykseen, jos kaupungin oikeus tällaiseen menettelyyn olisi riidaton. Näytti kuitenkin sangen epätietoiselta, päättöisikö tästä menettelystä epäilemättä johtuva oikeudenkäynti kaupungin eduksi. Lausunnossa, jonka kamari oli hankkinut ent. esittelijäsihteeri A. Listolta, tulkittiin asia kaupungille epäsuotuisaan suuntaan. Lausunto päättyi seuraaviin ponsiin:

¹⁾ Valt. pöytäk. 27. 4. 31 § ja 7. 9. 10 §. — ²⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 220. — ³⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 226. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 39.

1) Osakeyhtiö M. G. Steniuksen oikeus tehdastonttina omakseen lunastaa Leppäsuon alueen n:olla 68 a osoitettu osa kaupungin ja puutarhuri M. G. Steniuksen välillä maaliskuun 31 p:nä 1892 tehdyn vuokrasopimuksen 2 kohdan nojalla on edelleen voimassa, siihen katsomatta että sopimus vuokraan nähden päättyi 1918 vuoden umpeen mennessä.

2) Leppäsuon alue on otettu XIII (Töölön) kaupunginosan virallisesti vahvistettuun kaupunginasemakaavaan ja siihen vihreällä värillä merkitty istutukseksi.

3) Mikään ei siis nykyään estä luovuttamasta Leppäsuon alueen osaa 68 a omistusoikeuksin yhtiölle vuokrasopimuksen 2 kohdan mukaisesti.

4) Yhtiö voi milloin tahansa hallinnollista tai oikeudenkäyntitietä saada kaupungin velvoitetuksi Leppäsuon alueella toimituttamaan kaupungin yleisessä rakennusjärjestyksessä määrätyn tonttijaoituksen sekä sitten tontin omistusoikeudesta yhtiölle antamaan lailliset saantokirjat.

Edellä lausutun johdosta rahatoimikamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi Aktiebolaget M. G. Steniuksen omistamain, Leppäsuon palstoilla 68 a ja 68 b olevain rakennusten, Leppäsuon palstalla 68 a puutarhakäyttöä varten olevan yhtiön kasvivaraston ja kaluston sekä yhtiöllä mainitun palstan lunastamiseen olevan oikeuden lunastamiseksi osoittaa 700,000 markkaa, joka rahamäärä olisi edeltäpäin maksettava kaupunginkassasta ja merkittävä 1922 vuoden menosääntöön.

Kaupunginvaltuusto epäsi¹⁾ esityksen.

Kulkuväylän aikaansaaminen korttelin n:o 296 halki. Sittenkun Aktiebolaget J. D. Stenberg & Söner niminen yhtiö ja Osakeyhtiö Ahjo konepaja olivat rahatoimikamarilta anoneet, että heille myönnettäisiin oikeus ammattimiehen johdolla syvään veteen laskea rantasilta-arkkuja yhtiöiden Pohjoissatamassa olevien siltain ja telakkain kohdalle sekä täyttää ja lunastaa näiden ulko-reunan ja yhtiöiden omien X kaupunginosan korttelissa n:o 296 olevien tonttien välinen alue, oli kamari käsitellyt kysymystä ja asiasta hankkinut myöskin työpäällikön ja kaupunginasemakaava-arkkitehdin lausunnot, jotka, edellyttäen että saataisiin aikaan korttelin n:o 296 halki Hakaniemen torille johtava liikenneväylä Sörnäsän rautatien jatkeeksi, olivat sitä mieltä, että yhtiöille voitaisiin myöntää n. 46.70 m²:n laajuinen lisäalue mainittavasti supistamatta vastaisen satama-alueen tilaa.

Rahatoimikamari lausui, että Sörnäsän rautatien jatkaminen korttelin n:o 296 halki ei ainoastaan olisi kaupungille erittäin edullinen, vaan aivan välttämätönkin, osin siinä tapauksessa että suunniteltu Sörnäsän rannassa olevien satamalaitteiden laajentaminen toteutetaan, osin jotta It. viertotien ja Eläintarhantien sekä Siltasaaren- ja Hämeenkadun risteyksissä vallitsevaa suurta ja kasvamistaan kasvavaa liikennettä voitaisiin helpottaa, sekä ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi kaupungin ja edellämainitun yhtiön kesken tehtäväksi seuraavan sopimuksen:

kaupunki luovuttaa mainituille yhtiöille korttelin n:o 296 viereltä noin 3,700 m²:n laajuisen ja sen muotoisen vesialueen kuin asiakirjain oheinen pohjapiirros osoittaa, niin että Osakeyhtiö Ahjo Konepaja saa niinkään kartassa osoitetun uuden tontinrajan itäpuolisen ja Aktiebolaget J. D. Stenberg & Söner-yhtiö sen länsipuolisen vesialueen;

lämän vastikkeeksi saa kaupunki Aktiebolaget J. D. Stenberg & Söner nimiseltä yhtiöltä noin 3,360 m²:n laajuisen alueen samasta korttelista kau-

¹⁾ Valt. pöytäk. 14. 12. 18 §.

pinginasemakaavassa ehdotetun liikenneväylän teettämiseksi semmoisena kuin asiakirjain oheisessa kartassa on osoitettu;

yhtiöt oikeutetaan teettämään kivipenger pitkin tontinrajaa laiturialuetta vasten rakennuskonttorin osoituksen mukaan, niin ettei vastaisen rantasillan teettäminen kohtaa estettä;

yhtiöt oikeutetaan omiksi tarpeikseen ja omalla kustannuksellaan rakennuttamaan osa rantasiltaa sekä siihen sijoittamaan purkauskalusteita, kaikki rahatoimikamarin vahvistamain piirustusten mukaan;

kun kaupunki on teettänyt Hakaniemenrannan ja Kone- ja Siltarakennus osakeyhtiön alueen välisen jäljellä olevan rantasillan tai sen osan, siirtyy yhtiöidenkin teettämä rantasilta maksutta kaupungin omaksi ja luovutetaan yleiselle satamaliikenteelle, kuitenkin oikeuttamalla yhtiöt 30 vuoden kuluessa tästä lähtien pitämään teettämänsä purkauskalusteet paikallaan ja etuoikeutettuina käyttämään rantasiltaa niitä aluksia varten, joita ne purkavat. Mainitut purkauskalusteet, jotka ovat yhtiöiden kunnossa pidettävät, on, ellei niitä käytetä yhtiöiden omiin purkaustöihin, luovutettava muidenkin liikennöitsijäin käytettäväksi;

kaupunki sitoutuu, siinä tapauksessa että tonteilla harjoitettu teollisuus sitä vaatii, rantasiltaan ruoppaamaan noin 30 m. levyisen ja niin syvän väylän kuin rantasilta vaatii, enintään kuitenkin 20 jalkaa syvän. Ruoppaus toimitetaan niin, että se on suoritettu rantasillan valmistuessa;

kaupungin oikeutta vastedes rakentaa siltayhteys ja rautatieraitteet Siltavuorensataman poikki pääasiassa tämän sopimuksen oheisen suunnitelman mukaisesti ei tämä sopimus rajoita; kuitenkin pitää, jos tonteilla harjoitettu teollisuus sitä vaatii, liikkuvan sillan olla sitä kokoa, että enintään 18 jalan syvässä kulkevat alukset voivat siitä liikkua;

kaupunki teettää omalla kustannuksellaan suunnitellun 24 m. leveän kadun, ollen sen teettäminen aloitettava viimeistään tammikuun 1 p:nä 1923 ja suoritettava 5 vuoden kuluessa siitä;

Aktiebolaget J. D. Stenberg & Söner niminen yhtiö oikeutetaan tähänastiseen tapaan käyttämään nykyistä telakkaansa, kunnes suunniteltu uusi katu on valmistunut ja suunnitellun rantasillan rakennustyöt saattavat telakan edelleen käyttämisen mahdolltomaksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ esityksen sekä antoi rahatoimikamarin toimeksi antaa valtuustolle ehdotus tästä päätöksestä johtuvaksi kaupunginasemakaavan muutokseksi, mihin nähden kaupungin tulisi sitoutua hyväksymään yhtiön omistamain tonttien sisäisten rajain muutos ja oikeuttaa yhtiöt, jos ne niin halusivat, yhteen rakentamaan kortteleissa n:oissa 296 a ja 296 b olevat eri tontit, että myös ryhtyä muihin edellä mainitusta päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Valtion ja kaupungin välinen tilustenvaihto. Koska kaupunki teettääkseen liikenneväylän pitkin Kaisaniemenlahtea ja Siltavuorenrantaa Pohjoissatamaan²⁾ tarvitsi ent. Uudenmaan pataljoonan kasarmialueen kaakkoisosan, alaltaan 1,460 m², ja kun sotaministeriön ja kaupungin rakennuskonttorin välisestä kirjeenvaihdosta kävi ilmi, ettei ministeriö katsonut olevansa oikeutettu käyttämään puheenalaisesta ranta-alueesta suurempaa osaa kuin tonttijaoitus osoitti, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto tehdä valtiolle alistuksen puheenalavan alueen luovuttamisesta kaupungille ja antaisi kaupunki valtiolle vastik-

¹⁾ Valt. pöytäk. 16. 11. 13 §. — ²⁾ Vrt. 1920 vuod. kert. siv. 5. — ³⁾ Valt. pöytäk. 23. 2. 15 §.

keeksi yllämainitun kasarmintontin itäisen rajaviivan ja rannan välisen 1,790 m² käsittävän alueen. Jos valtioneuvosto periaatteessa suostuisi tilustenvaihtoon, hankittaisiin sittemmin vahvistus tästä johtuvalle kaupunginasemakaavan muutokselle.

Korkeavuorenkadun tontin n:o 29 erään osan myynti. Sittenkuu aviopuolisot Boguscheffsky olivat kaupungille testamentilla määränneet¹⁾ kolmanneksen varoistaan, joihin sisältyi puolet Korkeavuorenkadun tonttia n:o 29 (talo n:o 7), mutta kaupunki kuitenkin oli rouva Boguscheffskyn luonnolliselle pojalle luovuttanut viisi kuudettaosaa vainajan pesäosuudesta, sai kaupunki $\frac{7}{72}$ puheenalaisesta talosta ja tontista. Siihen nähden että oli vaikeaa hoitaa tontin osaa ja kun sitä ei voinut edullisesti rakentaa, päätti²⁾ valtuusto valtuuttaa rahatoimikamarin isännöitsijä J. Schönholzille ja rouva A. M. Schinderille sekä hänen alaikäisille lapsilleen 20,000 markan hinnasta myymään kaupungin osuuden edellämainitusta talosta ja tontista sillä ehdolla, että ostajat ottivat vastatakseen aviopuolisoiden Boguscheffskyn kuolinpesän veloista ja talon hoitokustannuksista, ollen oikeutettuja ottamaan huostaansa pesän irtaimiston.

Tontin luovuttaminen Helsingin vapaaehtoiselle palokunnalle. Kaupunginvaltuusto päätti³⁾ myöntyä Helsingin vapaaehtoisen palokunnan anomukseen saada ilman edelläkäypää huutokauppaa ostaa Runebergkadun tontti n:o 10. Tontin hinta vahvistettiin toimitetun arvion jälkeen 304,500 markaksi, ja oli ostajan rakentamisvelvollisuuteen ja maksuehtoihin nähden alistettava kaupungin tonttien luovutuksesta voimassa oleviin määräyksiin.

Sittemmin ilmoitti palokunta, ettei se kauppaehtojes, nykyisten rakennusolojen eikä taloudellisen asemansa tähden katsonut kykenevänsä päättämään kauppaa, minkä vuoksi kysymys raukesi⁴⁾.

Korttelin n:o 464 tonttien n:o:jen 17, 47 ja 49 myynti. Sittenkuu rautatiehallitus oli rahatoimikamarilta anonut saada ostaa XIV kaupunginosan korttelista n:o 464 n. 4,720 m²:n laajuisen tonttialan valtionrautateiden henkilökunnan asuntojen paikaksi, päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa rahatoimikamarin sanotulle hallitukselle 1,500,000 markan kauppahinnasta myymään mainitun korttelin tontit n:ot 17, 47 ja 49 sillä ehdolla, että kaikki korttelin tontit rakennettiin yhdenmukaisesti ja että kaupungille varattiin oikeus kauppa päätettäessä tarkastaa ja hyväksyä rakennusten piirustukset sekä että kaupunginvaltuuston vuonna 1920 vahvistamia⁶⁾ yleisiä tonttien myyntiehtoja noudatettiin. Tonttien haltuunottamisajasta saisi ostaja sopia tonttimaan vuokraajan kanssa.

Evälty anomus saada korvauksetta käyttöä Kaarlenkadun tonttia n:o 3. Helsingin kristillisen työväenyhdistyksen anomuksen, että kaupunginvaltuusto maksutta luovuttaisi korttelissa n:o 336 olevan Kaarlenkadun tontin n:o 3 rakennuksen paikaksi, johon laitettaisiin sekä asuinhuoneita että huoneistoja erinäisille sivistys- ja armeliaisuuslaitoksille, kaupunginvaltuusto epäsi⁷⁾, koska yritys pääasiassa tarkoitti asuinhuoneiden teettämistä ja valtuusto jo oli ryhtynyt⁸⁾ toisiin toimenpiteisiin asuntopulan lieventämiseksi.

Kysymys Eknäsin tilaan kuuluvan maa-alueen pakkolunastuksesta. Sen johdosta että maaherra oli vaatinut kaupunginvaltuuston lausuntoa Askolan kuunan tielautakunnan maaherralle tekemästä esityksestä, että se saisi pakko-

¹⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 117. — ²⁾ Valt. pöytäk. 11. 5. 19 §. — ³⁾ S:n 23. 2. 14 §. — ⁴⁾ S:n 8. 6. 15 §. — ⁵⁾ S:n 2. 11. 2. §. — ⁶⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 144. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 27. 4. 32 § ja 5. 10. 27 §. — ⁸⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 11; vrt. myös tätä kert. siv. 15.

lunastaa Helsingin kaupungin omistamaan Porvoon pitäjässä olevaan Eknäsin tilaan kuuluvan maa-alueen tientekoa varten tarpeellisen hiekanottoaikan teettämiseksi sinne, päätti¹⁾ valtuusto huomauttaa, että puheenaoleva, noin 1 ha:n laajuinen maa-alue käsitti edellä mainittuun maatilaan kuuluvan torpan pihamaan, ja että hiekanottoaika todennäköisesti tulisi koskettamaan torpan rakennuksiakin ja sen viereistä viljelysmaata, minkä vuoksi valtuusto puolestaan vastusti puheenalaiseen anomukseen myöntymistä.

Vantaanjoen poikki vievän sillan ottaminen kaupungin haltuun. Hyväksyen²⁾ Helsingin kunnankokouksen tekemän tarjouksen Vantaanjoen poikki vievän sillan luovuttamisesta kaupungille, kaupunginvaltuusto päätti²⁾ valtuuttaa rahatoimikamarin tekemään puutarhuri J. Johanssonin kanssa sellaisen sopimuksen, että tämä luovuttaisi kaupungille erään n. 1,300 m²:n laajuisen maa-alueen täyden omistusoikeuden ja saisi korvaukseksi siitä palstaansa rajoittuvan ja sen eteläpuolella sijaitsevan 4,500 m²:n laajuisen maa-alueen sekä 10,000 markan rahallisen korvauksen, joka suoritettaisiin kaupunginvaltuuston käyttövaroista.

3. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat kysymykset.

Käpylän omakoti-alueen laajentaminen. Koska kaupunginvaltuuston tekemä päätös³⁾ alueiden luovuttamisesta omakotirakennusten paikaksi oli osoittautunut erittäin onnistuneeksi, kaikki tähän tarkoitukseen käytettävissä olevat tontit kun lyhyessä ajassa oli annettu vuokralle ja suurimmalta osalta jo rakennettu, teki sosialilautakunta esityksen Käpylän omakoti-alueen laajentamisesta, ja ehdotti, että tähän tarkoitukseen, lautakunnan tarkemmin ilmoittamin ehdoin, luovutettaisiin korttelit n:ot 860—862, 865—874 ja 876.

Antamassaan lausunnossa⁴⁾ rahatoimikamari, joka asiasta oli hankkinut kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunnon, pääasiassa puolsi ehdotusta, mutta oli sitä mieltä, että korttelit n:ot 870—874 ja 876 toistaiseksi ainoastaan varattaisiin eikä niiden käyttämisestä tehtäisi erikoista päätöstä, koska korttelien tasoittaminen ja teiden teettäminen niihin tuottaisi suuria kustannuksia. Sitä vastoin voitaisiin korttelit n:ot 861, 862 ja 865—868 heti luovuttaa tähän tarkoitukseen, kun useimmille niiden tonteille pääsi valmiita teitä pitkin. Sosialilautakunta oli ehdottanut vuokra-ajaksi 60 vuotta ja kaupungin yleisten töiden hallitus 50 vuotta, viimeainitussa tapauksessa korotetuin vuokramaksuin joka 5:s ja 10:s vuosi huomioon ottaen kaupungille koituneet kustannukset vesijohtojen y. m. parannusten teettämistä. Rahatoimikamari oli sitä mieltä, että vuokraus, joltei verraten kalliiden rakennuskustannusten kuoletus kävisi liian rasittavaksi, sopivimmin olisi määrättävä 50 vuodeksi. Sosialilautakunnan ehdotusta, että rakennukset saisi teettää ainoastaan vahvistettujen normaalipiirustusten mukaan, kamari ei voinut puoltaa. Tämä määräys ei ollut tarpeellinenkaan, kun kaupungin viranomaiset joka tapauksessa voivat olla hyväksymättä ala-arvoisia piirustuksia.

Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ luovuttaa Käpylän korttelit n:ot 861, 862 ja 865—868 omakotirakennusten paikaksi;

¹⁾ Valt. pöytäk. 24 .8. 11 §. — ²⁾ S:n 24. 8. 45 §. — ³⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 11 —

⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 34. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 2. 11. 16 §.

viimeksi mainittujen korttelien tontit annettaviksi vuokralle määrätystä vuokramaksusta, johon nähden valtuuston helmikuun 23 p:nä 1921 erinäisille Käpylän ja Vallilan kortteille hyväksymiä yleisiä vuokraehtoja¹⁾ on noudatettava:

kaikkien usein mainituissa kortteleissa sijaitsevain tonttien vuokrakauden päättyväksi yhtäikää ja olevaksi noin 50 vuotta;

tontteja rakennettaessa kortteille n:oille 806- 820 vahvistetun rakennusjärjestyksen²⁾ määräyksiä noudatettaviksi;

valtuuttaa rahatoimikamarin ottamaan tontinvuokraajat ja sosialilautakuntaa kuulluaan määräämään vuokramaksut; sekä

antaa rahatoimikamarin tehtäväksi ryhtyä kaikkiin edellä mainitusta päätöksestä johtuviin toimenpiteisiin.

Toukolan omakotialueen laajentaminen. Rahatoimikamarin ilmoitettua, että Toukolan korttelien n:ojen 912 ja 913 asutusalstat³⁾ suurimmalta osalta oli vuokrattu ja joukko tällaisten palstain vuokraoikeushakemuksia oli tehty, päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto kamarin esityksestä:

korttelien n:ojen 908 ja 909 tontit sekä kortteleista n:oista 907, 911 ja 914 alueen jaoituskaavaan erikseen merkityt tontit vuokrattavaksi vähintään 50 ja enintään 60 vuodeksi niiden määräysten mukaan, jotka kaupunginvaltuusto oli hyväksynyt⁵⁾ korttelien n:ojen 912 ja 913 tonteille, kuitenkin sillä ehdolla ettei vuokraaja ollut oikeutettu vaatimaan teetetäväksi teitä eikä vesi- ja viemärijohtoja y. m., ennenkuin kaupunki katsoi voivansa ne kustantaa;

kaikkien näiden tonttien vuokrakauden päättyväksi yhtäikää korttelien n:ojen 912 ja 913 tonttien vuokrakauden kanssa;

nyt puheena olevia tontteja rakennettaessa noudatettaviksi vastamainittujen korttelien rakennusjärjestyksen⁶⁾ määräyksiä; sekä

antaa rahatoimikamarin toimeksi ottaa vuokraajat ja määrätä vuokramaksut sekä ryhtyä kaikkiin vastamainituista päätöksistä johtuviin toimenpiteisiin.

Reimarsin tilan pohjoisosan vuokrapalstain luovutusehdot. Kaupunginvaltuuston hyväksyttyä rannikkoradan pohjoispuolella sijaitsevan Reimarsin tilan osan jaoituskaavan⁷⁾ sekä sinne suunniteltujen asutokorttelien rakennusjärjestyksen⁸⁾ antoi rahatoimikamari valtuuston kehoituksesta⁹⁾ ehdotuksen vuokrapalstain yksityiskohtaisiksi luovutusehdoiksi. Asiaa esiteltäessä päätti⁸⁾ kaupunginvaltuusto

hyväksyä kamarin laatimat Reimarsin tilan asunto- ja viljelyspalstain vuokrasopimuskaavakkeet;

määrätä kaikkien asutusalstain vuokrakauden päättyväksi yhtäikää;

sallia samalle henkilölle vuokrattavaksi ainoastaan yhden asutusalstan;

sallia viljelyspalstan vuokrattavaksi ainoastaan henkilölle, jolla samaan aikaan on hallussaan alueella oleva asutusalsta;

oikeuttaa rahatoimikamarin, siinä tapauksessa että mainittava määrä asutusalstoja on vapaina, poikkeustapauksissa vuokraamaan tuollaisen palstan viljelystarkoituksiin enintään 5 vuodeksi;

määrätä asutotontin rakennusajan 2 vuodeksi sen vuokraamista lähinnä seuraavan kalenterivuoden alusta lukien, sekä

määrätä asutusalstoista suoritettavaksi vuokramaksuksi 24—31 penniä m²:ltä ja viljelyspalstoista 4 penniä m²:ltä, joka vuokramäärä kunkin 10 vuo-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 33. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 140. — ³⁾ S:n siv. 11—15. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 5. 10. 12 §. — ⁵⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 136. — ⁶⁾ S:n siv. 4. — ⁷⁾ S:n siv. 138. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 27. 4. 10 §.

den kuluttua kohoaisi 20 % alkuperäisestä määrästä, ollen rahatoimikamarin kussakin eri tapauksessa äskenmainitulla pohjalla vahvistettava alueelta haetun palstan vuokramaksu.

Asuntopalstain vuokrasopimuskaavake oli seuraava:

»Vuokrasopimus.

Helsingin kaupungin omistaman Reimarsin talon korttelissa n:o sijaitseva asuntopalsta n:o, joka Helsingin kaupungingeodeetin vuonna laatiman ja tämän sopimuksen oheen pannun kartan mukaan on pinta-alaltaan m², luovutetaan lle vuokralle kuun päivästä vuonna vuoden loppuun seuraavin ehdoin:

1) Asuntopalstan tulee ennen vuoden loppua olla siististi rakennettu, ja saa uutisrakennuksen teettää ainoastaan 13) kohdassa säädettyllä tavalla laadittujen ja hyväksytyjen piirustusten mukaan, sen uhalla että rakennus muutoin puretaan tai siinä tehdään muutoksia vuokraajan kustannuksella. Vuokrapalstalle ei saa rakentaa tehdasta eikä muuta teollisuuslaitosta eikä siitä myöskään luovuttaa paikkaa kasarmi- eikä sairaalalaitoksille, ravintolalle eikä muulle sentapaiselle laitokselle.

2) Vuokraaja on velvollinen ympäröimään hänelle luovutetun alueen siistillä, sen näköisellä säleaidalla kuin kaupunginviranomaiset hyväksyvät.

3) Multaa, savea, hiekkaa taikka muita maalajeja ei saa alueelta viedä pois, mutta sitä vastoin saakoon vuokraaja kaupungininsinööriille ilmoitettuaan ja hänen ohjeensa mukaisesti kiviä ja kallioita louhia ja pois kuljettaa.

4) Palstalle määrätty vuosivuokra on:

..... kuun päivästä kuun päivään
 kuun päivästä kuun päivään
 kuun päivästä kuun päivään
 kuun päivästä kuun päivään

5) Vuokran päättyessä on vuokraaja velvollinen, ellei muuta sopimusta ole kaupungin tai ehkä myöhemmän vuokraajan kanssa tehty, heti omalla kustannuksellaan purkauttamaan ja tilalta poistamaan kaikki sinne teetetyn talon ja rakennukset, mutta jos tilan vuokrakauden päättyessä havaitaan olevan hyvässä kunnossa, on vuokraajalla oikeus silloin tehtävän uuden vuokrasopimuksen nojalla hallita tilaa edelleen kaksikymmentä (20) vuotta kaikkiaan ei kuitenkaan enemmän kuin 40 vuotta.

6) Vuokraaja on velvollinen kaupungin rakennuskonttorin antamain ohjeiden mukaan teettämään ja kustantamaan kaikki tarvitsemansa tiet sekä pitämään ne kunnossa ja puhtaina samoin kuin huolehtimaan vedenpoistosta. Vuokraajalla ei ole oikeutta vuokrakauden kuluessa vaatia kaupunkia ottamaan huolekseen näitä eikä muita sentapaisia velvollisuuksia.

7) Jos kaupunki kuitenkin vuokrakauden kuluessa ottaa täyttääkseen 6) kohdassa mainitut velvollisuudet, sitoutuu vuokraaja yhden (1) vuoden kuluessa siitä, kuin kaupunki on tiet panettanut kuntoon tai teettänyt 6) kohdassa edellytetyt työt, suorittamaan vuokramaksun, joka vähintään 100 ja enintään 300 %:lla ylittää 4) kohdan mukaan silloin voimassa olevan vuokramaksun.

8) Vuokraaja on oikeutettu siirtämään vuokran toiselle henkilölle ainoastaan rahatoimikamarin luvan siihen hankittuaan ja vuokranottajan pantua kamarin hyväksymän vakuuden vuokraehtojen asianmukaisesta täyttämisestä.

Sitä vastoin ei vuokraaja saa millään tekosyillä toiselle henkilölle rakennettavaksi tai muuhun tarkoitukseen luovuttaa mitään tilan osaa.

9) Vuokramaksun suorituksesta ja muiden vuokraehtojen täyttämisestä tulee vuokraajan 8 päivän kuluessa siitä, kuin on saanut ilmoituksen vuokrahakemuksen hyväksymisestä, rahatoimikamariin antaa takuu tai muu vakuus, jonka kamari voi hyväksyä; ja tulee vuokraajan joka kymmenes vuosi, hyvissä ajoin ennen kymmenennen vuoden umpeen menemistä, uusia semmoinen takuu.

10) Jos kaupunki vuokraajan esityksestä havaitsee olevan aihetta oikeuttaa hänet kaupunkia kuulematta tai sen suostumuksetta siirtämään vuokran toiselle henkilölle, varaa kaupunki itselleen oikeuden, edellä mainitun takuun sijasta, vuokraajaa enempää kuulematta taikka hänen suostumustaan hankkimatta sekä vuokraajan kustannuksella, hankkimaan itselleen ensimmäisen kiinnityksen vuokraajalla puheenalaiseen alueeseen olevaan hallintaoikeuteen ynnä kaikkien alueelle rakennettujen talojen, rakennusten ja laitosten omistusoikeuteen, vuokramaksun suorituksen ja muiden vuokraehtojen täyttämisen vakuudeksi.

11) Jos vuokraaja kohdassa taikka toisessa rikkoo vuokraehtoja, on rahatoimikamarilla oikeus, asiasta ilmoitettuaan, velvoittaa vuokraaja sakon tai vuokranmenetyksen uhalla määrääjän kuluessa täyttämään velvollisuutensa ja korvaamaan vahingon.

12) Milloin tahansa syytä ilmenee, on asianomaisella virallisella syytäjällä oikeus laillisessa järjestyksessä nostaa kanne ja ajaa vastuuvaatimusta vuokraajaa vastaan vuokraehtojen rikkomisesta.

13) Palstan rakentamisessa sekä piirustusten laadinnassa ja vahvistamisessa olkoot noudatettavina määräykset, jotka kaupunginvaltuusto on huhtikuun 6 päivänä 1920 vahvistanut tai vastedes vahvistaa.»

Viljelyspalstoihin nähden oli kamari laatinut seuraavan ehdotuksen:

»Vuokrasopimus.

Helsingin kaupungin omistamalla Reimarsin tilalla sijaitseva viljelyspalsta

 joka asianomaisen kaupungingeodeetin vuonna siitä laatiman ja tämän
 ohien pannun kartan ja selityksen mukaan käsittää hehtaaria maata,
 josta hehtaaria on peltoa, hehtaaria niittyä ja nurmea,
 hehtaaria metsää ja metsäisiä mäkiä sekä hehtaaria kal-
 liota, annetaan Reimarsin talon korttelin N:o asuntotontin N:o
 vuokraajalle
 lle
 vuokralle kuun päivästä vuonna lukien
 vuoden loppuun seuraavin ehdoin:

1) Palsta on luovutettu yksinomaan viljelystarkoituksiin eikä siihen yleensä saa rakennuksia teettää. Kuitenkin saatakoon rahatoimikamarin kussakin eri tapauksessa myöntämällä luvalla teettää viljelmiä varten tarpeelliset ulkohuoneet.

2) Vuokraaja on velvollinen hyvin ympäröimään palstan sen laatusella aidalla, kuin kaupungin rakennuskonttori hyväksyy.

3) Vuokraaja on velvollinen hyvin viljelemään tilaan kuuluvia viljelysaloja ja raivaamaan uutisviljelmiä sikäli kuin siihen on tilaisuutta, hyvin hoitamaan ja vahingonteolta suojelemaan tilalla kasvavaa metsää, jota vuokraaja saa kaataa ainoastaan heti sen jälkeen toimeenpantavaa uutisviljelyä varten. Tuollaista metsänkaatoa, jossa kaadetut puut vuokraaja käyttäköön omaksi hyödykseen, saa kuitenkin toimittaa ainoastaan kaupungin rakennuskonttorin kussakin eri tapauksessa myöntämällä luvalla.

4) Multaa, savea, hiekkaa taikka muita maalajeja ei saa tilalta viedä pois eikä muihin kuin viljelystarkoituksiin siellä käyttää, mutta sitä vastoin saa vuokraaja kaupungininsinöörille ilmoituksen tehtyään ja hänen osoitukseensa mukaisesti louhia kiviä ja kalliota pois vietäväksi.

5) Tilalle pantu vuokramaksu on

..... kuun päivästä kuun päivään Smk
 kuun päivästä kuun päivään Smk
 kuun päivästä kuun päivään Smk

ja on kultakin päättyneeltä kalenterivuodelta kuulutetussa kannannassa kaupunginkassaan suoritettava.

6) Joka kolmas vuosi vuokrakauden aikana tai useammin, jos tarpeelliseksi havaitaan, toimittaa kaupunki kesä—syyskuussa vuokraajan kustannuksella tilan katselmuksen sen kunnan ja vuokraehtojen täyttämisen selville saamiseksi, jolloin rappeus, laiminlyönti ja näiden ehtojen rikkominen tarkoin merkitään ja kohtuulliseen rahamäärään arvioidaan; ollen vuokraajan, kutsusta, itse tai asiamiehen kautta oltava katselmuksessa saapuvilla; ja on semmoinen katselmus, jos se toimitetaan viimeisenä vuokravuonna, käypä lähtökatselmuksestakin.

7) Jos tila vuokrakauden päättyessä havaitaan hyvin hoidetuksi ja siihen ehkä tehdyt ulkokuonerakennukset hyvässä kunnossa oleviksi, on vuokraajalla oikeus saada vuokrasopimus pitemmäksi 20 vuodella yhteensä ei kuitenkaan 40 vuotta pitemmäksi ajaksi ja on edellisessä kohdassa mainitussa katselmuksessa tai lähtökatselmuksessa tästä tehtävä merkintä katselmuskirjaan.

8) Jos tila tai jokin sen osa on ennen vuokrakauden päättymistä käytettävä kaupungin tai yleiseen tarpeeseen, on vuokraajan se kuuden kuukauden kuluessa irtisanomisesta ensiksi tulevan tammikuun 1 päivänä hallustaan luovutettava, sittenkuin kaupunki on omalla kustannuksellaan toimittanut 6) kohdassa mainitun katselmuksen, sekä poistettava siellä olevat rakennuksensa, kaikki saamatta muuta hyvitystä kuin viljeltyä maata vastaavan suhteellisen vuokramaksun huojennuksen.

9) Vuokrakauden päättymispäivän edellisenä kesänä toimittaa kaupunki tilalla vuokraajan tai hänen asiamiehensä läsnä ollessa lähtökatselmuksen, jolloin tilukset uudelleen arvioidaan sekä 6) kohdassa mainitun laatuisen katselmuksen toimitetaan. Vuokrakauden kuluessa lisäksi tulleet istutukset ja aidat jäävät korvauksetta tilan hyväksi.

10) Jos kaupunki tai vuokraaja ei tyydy toimitusmiesten edellä mainituissa katselmuksissa panemiin arvoihin tai heidän antamiinsa muihin määräyksiin, on tyytymätön velvollinen kuukauden kuluessa siitä, kuin on toteen saattavasti saanut toimituskirjan tiedokseen, ilmoittaa siitä rahatoimikamarille, joka viipymättä kehoittaa riitapuolia, määräpäiväksi kumpaisenkin, valitsemaan uskotun miehen, jotka valitsevat tai arpoivat kolmannen jäsenen

puheenjohtajaksi sovintolautakuntaan, joka sitten tutkii ja ratkaisee valitukset päätöksellä, johon muutosta ei saa hakea. Ellei sovintolautakuntaa ole säädettyssä järjestyksessä pyydetty, katsotaan riitapuolten hyväksyneen katselmuksessa pannut arvot ja annetut muut määräykset eikä niitä voida ottaa sen enempää tutkittavaksi.

11) Milloin tahansa syytä ilmenee, on asianomaisella virallisella syyttäjällä oikeus laillisessa järjestyksessä nostaa kanne ja ajaa vastuuvaatimusta vuokraajaa vastaan vuokraehtojen rikkomisesta.

Jos katselmuksessa havaitaan vuokraajan laskeneen tilan rappiolle tai laiminlyöneen velvollisuuksiaan tai rikkoneen vuokraehtoja, on rahatoimikamarilla oikeus vaatia vuokraajaa sakon taikka vuokranmenetyksen uhalla määrärajan kuluessa täyttämään velvollisuutensa ja korvaamaan vahingon.

12) Kahdeksan päivän kuluessa siitä kuin on saanut ilmoituksen vuokratarjouksen hyväksymisestä tulee vuokraajan rahatoimikamariin antaa hyväksyttävä takuu tai muu vakuus vuokramaksujen suorittamisesta sekä muiden vuokraehtojen ja vahingonkorvausten täyttämistä, sen uhalla että tila hänen kustannuksellaan uudestaan tarjotaan vuokralle.

13) Vuokraajalla on oikeus siirtää vuokra toiselle siitä rahatoimikamarille ilmoitettuaan sekä vuokranottajan pantua edellä mainitun laatuksen vakuuden, sillä edolla että vuokranottajalla on vuokraoikeus johonkin Reimarsin alueella sijaitsevaan asutopalstaan.

14) Ulkokuuherakennusten teettämisessä sekä piirustusten laadinnassa ja vahvistamisessa ovat noudatettavina määräykset, jotka kaupunginvaltuusto on huhtikuun 6 päivänä 1920 vahvistanut tai vastedes antaa.»

Toripaikan järjestäminen Töölöön. Kaupunginvaltuuston annettua torikaupan järjestämiskysymyksen yhteydessä kaupungin yleisten töiden hallituksen toimeksi ehdottaa sopivan väliaikaisen torikaupan paikan Töölöstä, oli hallitus vaadittuna lausuntonaan tähän tarkoitukseen ehdottanut joko Töölönkadun ja Länt. viertotien välistä Hesperian puistikadun osaa, mainittujen katujen välistä Runebergkadun osaa tai Isoatoria, ja puolsi hallitus puolestaan Runebergkatua, jonka kuntoon panettamisesta olisi vähimmin kustannuksia. Terveystoimikunta, jolle oli tarjottu tilaisuus lausua asiasta mielipiteensä, yhtyi hallituksen lausuntoon siten muutettuna, että toripaikka sijoitettaisiin vähintään 30 m:n päähän Länt. viertotiestä. Asiaa käsiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, rahatoimikamarin esityksestä jättää asian siksi kunnes kävisi välttämättömäksi järjestää Töölöön vakinainen toripaikka, minkä ohessa valtuusto antoi kamarin toimeksi harkita, olisiko Töölöön rakennettava kauppahalli, ja jos tämä katsottiin tarpeelliseksi, tehdä esityksen paikan osoittamisesta tähän tarkoitukseen.

Kansanpuiston järjestäminen Santahaminaan. Sittenkun kaupunginvaltuusto oii valtuuttanut ²⁾ rahatoimikamarin antamaan vuokralle Mustikkamaan veistämisalueen, sekä huomioon ottaen vallitsevan kansanpuistojen puutteen, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto ottaa käsiteltäväkseen kysymyksen, voitaisiinko Santahaminaan, joka oli maan sotalaitoksen käytettävänä, perustaa virkistyspaikka kaupungin väestölle sekä kehoittaa sosialilautakuntaa valmistelemaan kysymystä Santahaminan luovuttamisesta kansanpuistoksi ja aikanaan ehdottamaan tähän nähden tarpeellisia toimenpiteitä.

Nickbyn mielisairaalan hautausmaa. Vuonna 1919 päätti ⁴⁾ kaupungin-

¹⁾ Valt. pöytäk. 23. 2. 19 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 25; vrt. 1920 vuod. kert. siv. 45. — ³⁾ Valt. pöytäk. 23. 3. 22 §. — ⁴⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 12.

valtuusto ostaa Sipoon pitäjän Pigbyn kylän Petaksen talon erään alueen, joka oli Nickbyn mielisairaalan lähellä ja hankkia asianmukaisen luvan saada järjestää alueen hautausmaaksi, minkä jälkeen valtioneuvosto asiaa esiteltäessä joulukuun 1 p:nä 1920 myöntyi esitykseen, sillä ehdolla, että viimeainittu alue ennenkuin sitä käytettiin hautausmaaksi, asianmukaisesti viihittiin tarkoitukseensa sekä että aluetta käytettäessä tarkoin noudatettiin¹⁾ vuoden 1879 terveydenhoitosäännön määräyksiä. Myöhemmin toimitetussa maanmittaustoimituksessa kävi kuitenkin ilmi, ettei mainittu alue kuulunutkaan Petaksen taloon, vaan oli Brobölen kyläkunnan yhteinen hiekanottomaa ja ettei kyläkunta tahtonut siitä luopua. Näin ollen päätti²⁾ kaupunginvaltuusto luopua aikaisemmasta päätöksestään ja sen sijaan osoittaa Nickbyn sairaalaan kuuluvan alueen mainitun sairaalan hautausmaan paikaksi, minkä ohessa valtuusto määräsi³⁾ että tämän alueen kuntoon panettamiseen sai ensinmainitusta määrärahasta käyttää 13,500 markkaa.

Paikkain varaaminen uusille kansakoulurakennuksille. Sittenkun valmisteluvaliokunta oli lausunnon saamiseksi rahatoimikamariin lähettänyt erinäiset suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan tekemät esitykset, jotka koskivat osin uusien kansakoulutalojen teettämistä mainituille kansakouluille, osin sopivien alueiden varaamista samojen koulujen vastaisten koulutalojen paikoiksi, sekä ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta oli anonut, että kamari oman lausuntonsa keralla kaupunginvaltuustolle lähettäisi viimeksi mainitun johtokunnan esityksen uuden kansakoulutalon rakennuttamisesta ruotsinkielisten kansakoulujen tarpeiksi Pakaan eteläiselle alueelle, jätti kamari mietinnön⁴⁾ asiasta. Huomauttaen, että uusien kansakoulutalojen paikkoja oli riittävästi käytettävänä, kamari mainitsi kaupunginvaltuuston jo vuonna 1913 periaatteessa päättäneen⁵⁾ suomenkielisten kansakoulujen tarpeisiin varata Lapinlahdenkadun tontin n:o 19 ja Siltavuorenpenkereen tontit n:ot 1, 2 ja 3 sekä vuonna 1919 samaan tarkoitukseen varanneen⁶⁾ XIII kaupunginosan korttelin n:o 430. Niiden alueiden kehitys, missä suomenkielisten kansakoulujen oppilaita etusijassa asui sekä kaupungin laajeneminen pohjoiseen päin olivat kuitenkin saaneet aikaan, ettei Lapinlahdenkadun varrelle aikaisemmin suunniteltua uutta kansakoulutaloa lähiaikoina tarvinnut rakennuttaa, ja Siltavuorenpenkereelle suunniteltuun koulutaloon nähden oli suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan taholta jyrkästi huomautettu, että sinne sijoitettu koulu tyydyttäisi ainoastaan Kruunuhaan ja kaupungin keskiosien koulutarpeen, mutta olisi liian kaukana Katajanokalla ja Esplanadikadun eteläpuolella asuville oppilaille. Lisäksi ei olisi mahdollista Siltavuorenpenkereelle rakentaa kyllin tilavaa koulutaloa ja lopuksi siellä ei olisi leikkikentälle tarpeellista tilaa. Rahatoimikamari, joka piti kansakoulujohtokunnan muistutuksia oikeutettuina, ehdotti Siltavuorenpenkereen tonttien sijaan suomenkielisten kansakoulujen tarpeisiin varattavaksi Fabianin- ja Unioninkadun välillä sijaitsevan Puutarhakadun osan, joka Kaisaniemenkadun valmistuttua oli kadottanut kaiken merkityksensä. Kansakoulutalo voitaisiin rakentaa pääasiassa itse katualalle ja sen leikkikenttä sijoittaa kolmionmuotoisen istutuksen avonaiselle alalle mainittavasti muuttamatta puiston ulkoasua. Tämän suunnitelman toteuttaminen edellytti, että valtio luovutti n. 500 m²:n laajuisen, kävelyliikennettä varten varatun alueen Puutarhakadun etelärajalta sitä vastaan, että kaupunki valtiolle luovutti n. 530 m²:n laajuisen alan Fabianin-

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 1 §. — ²⁾ S:n 23. 3. 6 §. — ³⁾ S:n 9. 2. 1 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 34 vuodelta 1920. — ⁵⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 56. — ⁶⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 34.

kadusta, joka katu paremman katukuvan aikaansaamiseksi siirrettäisiin hiu-
kan lännemmäksi. Yllä esitetyn perusteella rahatoimikamari esitti, että kau-
punginvaltuusto päättäisi:

valtioneuvostolle tehdä esityksen sekä semmoisen Puutarhakadun ja
korttelin n:o 42 osain tilusvaihdon hyväksymisestä, että myös jätettyjen piirus-
tusten mukaisen kaupunginasemakaavan muutoksen vahvistamisesta;

osoittaa siten saadun uuden paikan Puutarhakadulla suomenkielisten
kansakoulujen uuden koulutalon paikaksi;

antaa kaupungin yleisten töiden hallituksen toimeksi yksissä neuvoin
suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan valitseman edustajan kanssa
laatia edellä mainitun kansakoulutalon luonnospiirustukset ja kustannusarvion;

samanlaiseen tarkoitukseen varata Pietarinkadun tontin n:o 6 rakenta-
mattoman osan; Porvoonkadun tontit n:ot 8 ja 10 sekä Kristiinankadun tontin
n:o 21 korttelista n:o 371, ynnä Pakaan alueen kortteliin n:o 566; sekä

varata Pakaan kortteliin n:o 564 ruotsinkielisten kansakoulujen tarpeisiin.

Joulukuun 8 p:nä 1920 pitämässään kokouksessa oli kaupunginvaltuusto
päättänyt lähettää asian kaupungin yleisten töiden hallitukseen, joka sittem-
min antamassaan lausunnossa puolsi rahatoimikamarin ehdotusta muilta koh-
din paitsi mitä tuli Puutarhakadulta ehdotettuun paikkaan. Kaupunginasema-
kaava-arkkitehti oli sitä mieltä, että koulun leikkikenttä saisi erittäin silmiin-
pistävän aseman ja joutuisi alttiiksi katutomulle, jota paitsi kova katukolna
häiritsisi koulutyötä. Sitä paitsi olisi suuri virhe niiden palatsimaisten raken-
nusten vierelle, jotka valtio aikoi rakentaa rajakkaisille tonteille, sijoittaa
vaatimaton koulutalo, joka erottaisi mainitut talot Kaisaniemestä ja Unionin-
kadusta, häiritsisi niiden kokonaisvaikutusta ja turmelisi niiden edustalla ole-
van puistikon. Sitävastoin katsoi kaupunginasemakaava-arkkitehti Siltä-
vuorenpenkereen tonttien hyvin soveltuvan tähän tarkoitukseen, niihin kun
voitaisiin saada lisää n. 250 m² laajuinen alue yhdistämällä niihin osa rajak-
kaisesta ruotsinkielisen kansakoulun tontista, jota ei ollut kokonaan käytetty.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen. Sittem-
min kehoitettiin²⁾ kamaria sen varalta että valtioneuvosto ei myöntäisi
ehdotettuun Puutarhakadulle tehtävään alueiden vaihtoon, ehdottamaan
jokin muu suomalaiselle kansakoululle sopiva paikka.

Tonttipaikan osoittaminen Helsingin suomalaiselle tyttölyseolle. Sittenkuin
maaherra kirkollis- ja opetusasiainministeriön kehoituksesta oli kaupungin-
valtuustolta tiedustellut, oliko Töölöstä saatavissa tonttipaikkaa Helsingin
suomalaiselle tyttölyseolle sekä samalla ilmoittanut valtioneuvoston havain-
neen korttelin n:o 426 sopivaksi, oli asiasta hankittu eri viranomaisilta lau-
sunnot.

Kaupunginasemakaava-arkkitehti esitti, huomauttaen, että kortteli n:o
426 oli ainoa kaupungin käytettävissä vielä oleva todella monumenttaalinen
paikka ja kaupunginasemakaavassa tarkoitettu kirkkotontiksi sekä puheena
olevaan tarkoitukseen aivan liian suuri, että mainittu kortteli varattaisiin vas-
taisiin tarpeisiin sekä että valtiolle luovutettaisiin sopivammin sijaitsevia ja
vähemmän vaativia tontteja, esimerkiksi kortteli n:o 432, pinta-alaltaan
5,500 m², ja jonka arvo lukien 207: 50 markkaa m²:ltä olisi n. 1,150,000 markkaa.

Kaupungin yleisten töiden hallitus, jolle myös oli tarjottu tilaisuus antaa
lausuntonsa, kannatti kaupunginasemakaava-arkkitehdin ehdotusta ja esitti
sen ohessa, että kaupunki koettaisi mainitun korttelin vastikkeeksi saada käyt-
töikeuden Lapinniemen eteläosaan.

¹⁾ Valt. päätök. 23. 2. 2 §. — ²⁾ S:n 30. 12. 2 §.

Viimemainitun ehdotuksen rahatoimikamari ehdotti evättäväksi, ollen sitä mieltä, ettei Lapinniemen eräitten osien hankkimista kaupungille olisi kytkettävä tähän kysymykseen, siihen nähden että elokuun 8 p:nä 1872 annettu asetus edellytti, että kaupunki, johon alkeisoppilaitos perustetaan, on velvollinen korvauksetta luovuttamaan tähän tarkoitukseen tarpeellisen tontin. Molempiin kyseessäoleviin kortteleihin nähden kamari sitävästoin yhtyi hallituksen lausuntoon. Siinä tapauksessa että valtio käyttäisi luovutettua korttelia ja siihen teetettyjä rakennuksia muihin kuin koulutarkoituksiin, ei yllämainittua säännöstä voinut enää soveltaa, missä tapauksessa valtio oli velvollinen lunastamaan korttelin silloin toimitettavan arvioinnin mukaan.

Asiaa käsiteltäessä, jolloin vastoin rahatoimikamarin lausuntoa, että kaupunki elokuun 8 p:nä 1872 annetun kouluasetuksen säännöksen perusteella joka tapauksessa oli velvollinen korvauksetta luovuttamaan tontin kaupungissa voimassa pidetylle alkeisoppilaitokselle, huomautettiin, ettei mainittu hallinnollinen asetus siinä suhteessa voinut olla kaupunkia velvoittava, päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto antaa kaupungin yleisten töiden hallitukselle toimeksi neuvotella valtion kanssa toisen tonttipaikan osoittamisesta koululle.

Täyttäen annetun tehtävän oli kaupunginasemakaava-arkkitehti sittemmin kutsunut kokouksen, jossa ministeri L. Ingman, asianomainen kirkollis- ja opetusasiain esittelijä, yleisten rakennusten ylläpidon ylitirehtööri O. Tarjanne ja kaksi puheenaolevan oppilaitoksen edustajaa olivat olleet saapuvilla, ja oli kokous yhtynyt puoltamaan korttelin n:o 432 luovuttamista puheenaolevaan tarkoitukseen.

Uudelleen esiteltäessä asiaa päätti²⁾ kaupunginvaltuusto, että XIII kaupunginosan kortteli n:o 432 maksutta luovutetaan käytettäväksi ainoastaan koulutarkoituksiin sekä että valtio, siinä tapauksessa että korttelia tai siihen teetettyjä rakennuksia käytetään muihin tarkoituksiin, on velvollinen lunastamaan korttelin silloin toimitettavan arvioinnin mukaan.

Toukokuun 20 p:nä valtioneuvosto pitämässään kokouksessa hyväksyi kaupungin tarjouksen³⁾.

Emma Mäkisen koti nimisen säätiön turvakodin tonttipaikka. Sen johdosta että kaupungin yleisten töiden hallitus, jota rahatoimikamari oli kehoittanut ehdottamaan sopivaa tonttipaikkaa Emma Mäkisen koti nimisen säätiön voimassa pitämälle turvakodille, oli ehdottanut tähän tarkoitukseen erästä aluetta Bölen Esterinkadun varrelta, anoi mainittu säätiö kaupunginvaltuustolle jättämässään kirjelmässä laitoksen ihmisystävälliseen toimintaan ja tukalaan taloudelliseen asemaan viitaten, että Esterinkadun viereinen tontti luovutettaisiin säätiölle vuokravapaasti niin pitkäksi aikaa kuin säätiö siellä voimassa piti turvattomien naisten kotia sekä että kaupunki kustantaisi laitoksen rakennusten muuton sinne tai myöntäisi säätiölle korottoman lainan tähän tarkoitukseen, niin pitkäksi aikaa kuin laitosta pidettiin voimassa.

Asiaa esiteltäessä päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksestä sekä hankittuaan kaupungin yleisten töiden hallituksen ja kaupunginarkkitehdin lausunnot, muilta kohdin anomuksen eväten⁵⁾ Emma Mäkisen koti nimisen säätiön turvakodin paikaksi varattavaksi Esterinkadun tontin n:o 4.

Kaupunginarkkitehdin yllämainitun kysymyksen yhteydessä tekemän ehdotuksen, että laitoksen käyttämille Merikadun tonteille suotaisiin laajem-

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 9 §. — ²⁾ S:n 13. 4. 3 §. — ³⁾ S:n 15. 6. 51 §. — ⁴⁾ S:n 9. 2. 40 §. — ⁵⁾ Vrt. tätä kert. siv. 31.

pi rakennusoikeus ja niiden rajat järjestettäisiin uudestaan, jotta tontit voitaisiin edullisesti muuttaa rahaksi, kaupunginvaltuusto epäsi¹⁾.

Evätty anomus tontin varaamisesta taidemuseolle. Suomen taideyhdistyksen esitystä laivaveistäjäalueen erään osan varaamisesta suunnitellun taidemuseon paikaksi päätti²⁾ kaupunginvaltuusto olla huomioon ottamatta.

Alppilan hiihtomäen käyttö. Sittenkun kaupunginvaltuusto oli erinäisin ehdoin Helsingin hiihtoklubin käytettäväksi luovuttanut³⁾ Alppilan hiihtomäen ja tällöin sitoutunut 25,000 markalla lunastamaan klubin mäkiosuuden ja katsojalavat, mutta budjetinkäsittelyssä ei kuitenkaan ollut myönnetty tätä lunastushintaa, anoi hiihtoklubi, että asetettaisiin sovintolautakunta asiaa lopullisesti ratkaisemaan. Hankittuaan urheilulautakunnan lausunnon päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto hyväksyä esityksen ja kehoittaa hiihtoklubia valitsemaan kaksi jäsentä lautakuntaan. Kaupungin edustajiksi lautakuntaan valittiin⁵⁾ varatuomari A. M. Lassenius ja kirjaltaja V. Mikkola, ja oli näin kokoonpanun lautakunnan yhteisesti valittava viides jäsen toimimaan puheenjohtajana.

Jätkäsaaren ja Saukon välisen salmen sulkeminen. Sen johdosta että Länsisataman rakennustyöt vaativat Jätkäsaaren ja Saukon välisen salmen sulkemista, mikä ei kuitenkaan käynyt pänsä ilman asianomaista lupaa, koska salmi oli katsottava väyläsalmeksi, jossa heinäkuun 22 p:nä 1902 annetun vesioikeuslain mukaan valtavyylä on jätettävä avoimeksi, päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa rahatoimikamarin läänin maaherralta hankkimaan luvan mainitun salmen sulkemiseen.

Laivaveistäjän vuokraus. Sen johdosta että laivaveistäjäalueen vuokrauden ensimmäinen viisivuotiskausi päättyi heinäkuun 1 p:nä⁷⁾, ja sentähden oli kaupunginviranomaisten vapaassa vallassa mainitusta päivästä lähtien, joksi rahatoimikamari oli irtisanonut aikaisemmin voimassa olleen vuokrasopimuksen, harkintansa mukaan käyttää aluetta, oli kamari käsiteltäväksi ottanut kysymyksen ja kaupunginvaltuustolle lähettänyt mietinnön⁸⁾ siitä, voitiinko ja millä ehdoilla haltijan käyttöoikeutta pitentää.

Asiassa kuultuina olivat asiantuntijat olleet yhtämieltä veistäjäliikkeen tarpeellisuudesta, ja mielipiteet erosivat ainoastaan mikäli koski aikaa, jonka kuluessa tuollaista liikettä saisi puheenalaisella alueella edelleen harjoittaa, sekä vuokramaksua. Rahatoimikamari yhtyi molemmissa näissä kohdin kaupungin yleisten töiden hallituksen tekemään ehdotukseen viiden vuoden vuokra-ajasta ja 60,000 markan vuokramaksusta. Kamarin mielestä oli lyhytnäköistä ainiaaksi teollisuustarkoitukseen luovuttaa näin kallisarvoinen ja huomattavalla paikalla sijaitseva alue, joka sitä paitsi ahtautensa vuoksi teki liikkeen vastaisen kehittämisen mahdottomaksi. Tämän teollisuuden säilyttäminen ei ollut kaupungille taloudelliselta kannalta edullista, syystä ettei käytettävänä olevan alan jäljellä olevaa osaa siinä tapauksessa voitaisi saattaa tyydyttävään kulkuyhteyteen rajakkaisten kaupunginosien kanssa, minkä johdosta se jäisi verraten arvottomaksi, kun taas itse teollisuudesta ei voitaisi saada tuloa, joka kohtuullisesti vastaisi kaupungin alueesta maksamaa hintaa. Mikäli kamari oli paikalla toimittamassaan katsastuksessa voinut havaita, pitäisi vuokraajan voida käyttää viidenkin vuoden vuokratuottoa, koska ei näkynyt olevan pakottavaa tarvetta teettää uutisrakennuksia, jotka vaatisivat pitempää kuoletusaikaa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 40 §. — ²⁾ S:n 24. 8. 41 §. — ³⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 21. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 44 §. — ⁵⁾ S:n 23. 2. 13 §. — ⁶⁾ S:n 9. 2. 11 §. — ⁷⁾ Ks. 1915 vuod. kert. siv. 17. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 21.

Vaikka rahatoimikamari ei pitänyt sopivana, että laivaveistämöalueen käyttöoikeus ratkaistiin viittä vuotta pitemmäksi ajaksi, huomautti kamari olevan tärkeää ryhtyä toimenpiteisiin toisen veistämöliikkeen sopivan paikan hankkimiseksi, joka vastedes voisi korvata usein mainitun alueen. Tämän paikan tulisi sijaita syvän, myöhään jäätyvän veden sekä rautatieraitteiden vierellä, ja ehdotti kamari sopivina tähän tarkoitukseen sekä Katajanokan itäosaa että sitä laajaa aluetta, minkä vastainen suurmerisatama tulisi käsittämään kaupungin lounaisosassa. Kun lisääntynyt satamaliikenne niinkään vaati laajempaa veistämöliikettä, piti kamari molempia mainittuja paikkoja vastedes tarpeellisina ja esitti senvuoksi, että ryhdyttäisiin neuvotteluihin valtion kanssa ensinmainitun paikan ottamisesta kaupungin haltuun sekä että kaupungin yleisten töiden hallitukselle annettaisiin tehtäväksi Länsisataman laitoksia suunnitellessaan varata laivaveistämölle sopiva paikka.

Esiteltäessä rahatoimikamarin yllä selostettua esitystä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto pitentää Helsingin laivatelakka osakeyhtiön vuokraoikeuden n. s. laivaveistämöalueeseen heinäkuun 1 p:stä 1921 heinäkuun 1 p:ään 1931 seuraavin ehdoin:

1) vuotuinen vuokramaksu on 60,000 markkaa;

2) jos kaupunki haluaa teettää tien veistämöalueen ympäritse rantaan Kalliolinnan huvilan kohdalle, on yhtiö velvollinen hallustaan luovuttamaan vuokrasopimuksen oheisessa kartassa osoitetun, n. 570 m² laajuisen alueen vuokran huojustumatta. Toiselta puolen on yhtiöllä oikeus, milloin haluaa, vuokramaksun kohoamatta, ottaa haltuunsa veistämöalueen etelärajan ja tien välinen, n. 430 m²:n laajuinen alue.

3) Helsingin laivatelakka osakeyhtiö luovuttaa heti kaupungille vuokraoikeuden Merholman huviloihin n:o:ihin 1, 3, 4 ja 5, 90,000 markaksi arvioidusta omaan kustannusten hinnasta;

4) vuokraajalle myönnetään oikeus saada vuokrakauden päätyttyä, ellei kaupunki siihen aikaan halua käyttää aluetta muulla tavoin, vuokrata se edelleen 5 vuoden ajaksi vuokramaksusta, minkä kaupunki silloin määrää.

Edelleen päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto yllämainittujen Merholman huvilain lunastushinnan maksettavaksi etuantina kaupunginkassasta ja antoi rahatoimikamarin toimeksi tehdä ehdotuksen varain lopullisesta osoittamisesta.

Tämän yhteydessä päätti¹⁾ valtuusto kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta satamalaitteita kaupungin lounaisosaan suunnitellessaan varaamaan laivaveistämölle tarpeellisen paikan.

Mustikkamaan veistämöalueen vuokraus. Kaupunginvaltuusto valtuutti²⁾ rahatoimikamarin, siinä tapauksessa että Helsingin meripelastusosakeyhtiön ja Aktiebolaget nya varvet yhtiön konkurssipesän kanssa voitiin saada aikaan sopimus alueella aikaisemmin harjoitetun veistämöliikkeen jatkamisesta, Helsingin meripelastusosakeyhtiölle vuokraamaan puheenalaisen alueen, huomioonottamalla että vuokraoikeutta sai nauttia, niin kauan kuin veistämöliikettä paikalla harjoitetaan, ei kuitenkaan 15 vuotta kauempaa, sekä että tehdasalueen vuosivuokra määrättiin 1:50 markaksi m²:ltä eli 40,500 markaksi ja alueeseen kuuluvan asuntotontin vuosivuokra 50 penniksi m²:ltä eli 3,875 markaksi. Samalla määräsi²⁾ valtuusto, että kaupungin tarjous vuokrata puheenalainen alue yhtiölle on kaupunkia velvoittava syyskuun 1 p:ään s. v., joten siis yhtiön on rahatoimikamarin kanssa tehtävä sopimus ennen mainittua päivää.

¹⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 15 §. — ²⁾ S:n 23. 3. 22 §.

Kun Helsingin meripelastusosakeyhtiön ja Aktiebolaget nya varvet yhtiön konkurssipesän kanssa käydyt neuvottelut kuitenkin jäivät tuloksettomiksi, ehdotti rahatoimikamari, että se saisi jollekin toiselle päteväälle hakijalle vuokrata koko puheenaolevan alueen kaupunginvaltuuston määräämin, yllä selostetuin ehdoin, mutta valtuusto epäsi¹⁾ esityksen, koska sen mielestä näytti sopivalta nyt toteuttaa valtuuston aikaisemmin tekemä päätös²⁾ Mustikkamaan luovuttamisesta kansanpuistoksi.

Erinäisten Sörnäsän niemekkeen alueiden vuokraus. Kaupunginvaltuusto valtuutti³⁾ rahatoimikamarin A. Parviainen & C:o osakeyhtiölle kymmenen vuoden ajaksi, huhtikuun 1 p:stä lukien, vuokraamaan Sörnäsän niemekkeeltä, n. 290 m²:n laajuisen alueen, jolla sijaitsi n. s. rautatien tavarasuoja, 2,400 markan vuosivuokrasta, sekä edellä mainitun alueen viereisen, n. 280 m²:n laajuisen maa-alueen, missä mainitun toiminimen omistama tavarasuoja sijaitsi, 3,600 markan vuosivuokrasta.

Arabian y. m. alueiden vuokraus. Sittenkun Arabia porslinsfabriksaktiebolag niminen yhtiö oli anonut eräiden käyttämiensä maa-alueiden vuokraoikeuden pitentämistä sekä alueensa laajentamista, perustellen esitystään sillä, että yhtiö aikoi käydä huomattavasti laajentamaan tehdasliikettään sekä teettämään uutisrakennuksia, päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa rahatoimikamarin, edellyttäen että voimassa olevat Arabia porslinsfabriksaktiebolag yhtiön hallussa olleita maa-alueita koskevat vuokrasopimukset maaliskuun 1 p:ltä 1909⁵⁾ ja heinäkuun 12 p:ltä 1920⁶⁾ julistettiin mitättömiksi, yhtiölle kolmella eri sopimuksella vuokraamaan: 1) laaditussa kartassa kirjaimilla a-b-c-d osoitetun Arabian alueen sekä samassa kartassa kirjaimilla c-f-g-h merkityn Kanaanmaan alueen tammikuun 1 p:stä 1921 joulukuun 31 p:ään 1960 30,000 markan vuosivuokrasta; 2) mainitussa kartassa kirjaimilla f-g-i-j merkityn rantakortteli n:o 6 nimisen alueen niinikään tammikuun 1 p:stä 1921 joulukuun 31 p:ään 1960 3,600 markan vuosivuokrasta; sekä³⁾ useasti mainitussa kartassa kirjaimilla i-j-l-k merkityn alueen 5 vuodeksi, helmikuun 1 p:stä 1922 lukien, 600 markan vuosivuokrasta.

Lisäehdoiksi määräsi kaupunginvaltuusto:

että, jos kaupunki vuokrakauden kuluessa liikenneväyläin, katujen, rautatieraitteiden, rantasiltain y. m. teettämistä tai maanpäällisten tai maanalaisten johtojen, minkäläaatuisten tahansa, rakentamista varten tarvitsee vuokra-alueen jonkin osan, yhtiö velvoitetaan 6 kuukauden kuluttua irtisanomisesta suhteellista vuokran huojistusta vastaan kaupungin vapaasti käytettäväksi luovuttamaan tähän tarpeellisen maan, tulematta kuitenkaan maanalaisien johtojen vuoksi tuollainen huojistus kysymykseen;

ettei rantakorttelissa n:o 6 saa teettää uutisrakennustöitä hankkimatta siihen lupaa maistraatilta ja rahatoimikamarilta; sekä

että vuokraajan tulee sitoutua pitämään asuntotarkoituksiin käytettävät rantakorttelin n:o 6 osat siistissä kunnossa ja mikäli mahdollista pysyttämään alue puisto-alueen luontoisena.

Erään Häisen Pihlajasaaren alueen vuokraus. Sittenkun Nobel-Standard osakeyhtiö Suomessa oli rahatoimikamarilta anonut, että yhtiölle siirretäisiin Itäisen Pihlajasaaren vuokraoikeus ja että se saisi mainitun saaren itäniemekkeelle rakentaa bentsiinisäiliön, oli kamari vaatinut lausuntoa kau-

¹⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 22 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 45. — ³⁾ Valt. pöytäk. 13. 4. 14 §. — ⁴⁾ S:n 14. 12. 19 §. — ⁵⁾ Ks. 1908 vuod. kert. siv. 40. — ⁶⁾ S:n 1920 vuod. kert. siv. 25.

kaupungin yleisten töiden hallitukselta ja palomestarilta. Antamassaan lausunnossa ehdotti hallitus hakijan anomuksen evättäväksi, huomauttaen, että Pihlajasaaren käyttäminen bentsiini- ja petroolivarastopaikkana arveluttavasti häritsisi satamarakennussuunnitelmaa, jonka mukaan tuollaiset varastot olisi sijoitettava kaupungin itäisille alueille, toistaiseksi Sörnäsiniemelle ja vastedes ehkä Hertonäsiin. Palomestarin mielestä ei tulen vaaraan nähden olisi sallittava lisätä Sörnäsiniemelle jo olevia tulenarkoja öljyvarastoja.

Asiaa kaupunginvaltuustossa esiteltäessä valtuusto rahatoimikamarin esityksestä päätti¹⁾ valtuuttaa kamarin vuokraamaan 15 vuoden ajaksi, tammikuun 1 p:stä lukien, Nobel-Standard osakeyhtiö Suomessa nimiselle yhtiölle 10,000 m²:n laajuisen alueen Itäiseltä Pihlajasaarelta 20,000 markan vuosivuokrasta, 2,000 tonnia vetävän bentsiinisäiliön sinne rakentamista varten.

Osakeyhtiön tekemän anomuksen vuokran huojuamisesta 10,000 markkaan valtuusto epäsi²⁾.

Sittenkun osakeyhtiö kuitenkin oli ilmoittanut tulevansa toimeen jonkin verran pienemmällä, n. 5,000—6,000 m²:n laajuisella alueella, valtuutettiin³⁾ rahatoimikamari, peruuttamalla aikaisempi sopimus, tekemään uusi sopimus yhtiön kanssa, jolloin vuokramaksu oli vahvistettava samaksi määräksi eli 2 markaksi m²:ltä, kuten ensin tehdyssä sopimuksessa.

Erään Hanaholman osan vuokraus. Sittenkun Asfaltaktiebolaget Aleks. Pelander nimiselle yhtiölle oli vuokrattu⁴⁾ Hanaholman tilus n:o 89, mutta yhtiö sittemmin oli Osakeyhtiö Kallio & Saran kanssa tehnyt sopimuksen erään mainitun saaren eteläisellä niemekkeellä olevan öljysäiliön myymisestä viimeainitulle yhtiölle, anoi Osakeyhtiö Kallio & Sara saada vuokrata mainitun kirjaimella A. merkityn niemekkeen.

Kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ alueen erotettavaksi eri vuokra-alueeksi sekä valtuutti rahatoimikamarin Osakeyhtiö Kallio & Saralle vuokraamaan litt. A. merkityn osan Hanaholmaa tammikuun 1 p:stä 1922 vuoden 1936 loppuun, ollen vuosivuokra tammikuun 1 p:stä 1922 joulukuun 31 p:ään 1926 5,000 markkaa, tammikuun 1 p:stä 1927 joulukuun 31 p:ään 1931 7,500 markkaa sekä tammikuun 1 p:stä 1932 joulukuun 31 p:ään 1936 10,000 markkaa, sekä muutoin sillä ehdolla, että alueelle rakennetussa säiliössä ei saa säilyttää I luokkaan kuuluvia tulenarkoja öljyjä, niinkuin bentsiiniä, gasoliinia y. m. ja että tarpeellisen matkan päähän öljysäiliöstä rautabetonista teetetään kaupungin palopäällikön hyväksymä, riittävän korkea ja läpäisemätön suojustuuri.

Samalla määräsi⁶⁾ kaupunginvaltuusto, että Hanaholman muun osan vuokraajan Asfaltaktiebolaget Aleks. Pelanderin on suoritettava 12,000 markkaan huojuistettu vuokra ensimmäiseltä, 18,000 markkaan huojuistettu vuokra toiselta sekä 24,000 markkaan huojuistettu vuokra kolmannelta viisivuotiskaudelta.

Erään Töölön maa-alueen vuokraus. Kaupunginvaltuusto valtuutti⁶⁾ rahatoimikamarin Aktiebolaget Bollplan yhtiölle vuokraamaan yhtiön vuonna 1916 Töölöstä vuokraaman maa-alueen⁷⁾ viereisen alueen, seuraavin ehdoin:

1) Kaupunki luovuttaa alueen vuokravapaasti tammikuun 1 p:stä 1921 tammikuun 1 p:ään 1947.

2) Yhtiö on velvollinen 3 vuoden kuluttua alueiden haltuun ottamisesta panettamaan kaikki niille aikomansa laitokset täyteen kuntoon, kaupungin

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 28 §. — ²⁾ S:n 23. 2. 39 §. — ³⁾ S:n 11. 5. 31 §. — ⁴⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 26. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 19. 10. 9 §. — ⁶⁾ S:n 23. 3. 7 §. — ⁷⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 33.

viranomaisten tarkastettaviksi ja hyväksyttäväksi alistamaan kaikki niiden piirustukset ja kustannusarviot sekä aina pitämään laitokset täysin hyvässä kunnossa.

3) Kaupunki on velvollinen omalla kustannuksellaan poistamaan puheenalaisella alueella sijaitsevat taimistot, jalkapallokenttää II ympäröivän juoksuratain alueella sijaitsevat niin pian kuin se kasveja vahingoittamatta voi käydä päinsä sekä muut taimistot viimeistään 5 vuoden kuluessa tammikuun 1 p:stä 1921.

4) Kaupungilla on oikeus tarpeen vaatiessa teettää viemärijohto heti ison jalkapallokentän itäpuolitse heitto- ja hyppyratain sivuitse Fredrikserintielle.

5) Yhtiön tulee varata kansakoululapsille ja urheilujärjestöille tilaisuus joko maksutta tai vähäisestä maksusta käyttää urheilukenttiä ja muita laitoksia.

6) Yhtiö on velvollinen kesäiseen aikaan maksutta luovuttamaan alueen osia tässä osassa kaupunkia toimiville lastenseimille, kansanlastentarhasiirtoille ja muille samantapaisille liittymille. Määräaikoina päivästä on yleisöllekin suotava tilaisuus vähäisestä, pääasiallisesti tarpeellisten vartijain palkkaamiseen käytettävästä maksusta käyttää sopivia alueen osia kävelypaikkana.

7) Yhtiö on velvollinen, jos kaupunki vaatii, 10 vuoden kuluttua vuokrauden alusta lukien vuoden kuluessa irtisanomisesta luovuttamaan hallustaan mainitun alueen kaikkine siinä olevine, 2) kohdassa mainitun ajan kuluessa teetettyine laitoksineen kaupungin käytettäväksi yhtiön omia kustannuksia vastaavasta rahakorvauksesta, pois luettuna vuotuista kuoletusta 3.3 % kustannusten alkuperäisestä määrästä.

8) Kaupunki sitoutuu vuokrauden päättyessä samoin ehdoin, mitkä edellisessä 7) kohdassa tarkemmin mainitaan, lunastamaan kaikki 2) kohdassa mainitun ajan kuluessa rakennetut laitokset, lukuunottamatta jalkapallo-, leikki-, juoksu ja- tennisratoja y. m. s. laitteita, jotka siirtyvät maksutta kaupungin haltuun.

Erään Ison Pässin saaren alueen vuokraus. Helsingfors segelklubb niminen seura oikeutettiin ¹⁾ 10 vuoden ajaksi, tammikuun 1 p:stä 1925 lukien, vuotuisesta 100 markan vuokramaksusta vuokraamaan eräs Ison Pässin saaren alue sillä ehdolla että, ellei kaupunki vuokrauden päättyessä tarvitse aluetta, vuokrauden saa pitentää 10 vuodella, sekä että klubi laitteitaan teettäessään sekä aluksia sijoittaessaan ja ankkuroidessaan noudattaa kaupunginviranomaisten antamia määräyksiä. Sen ohessa määräsi ¹⁾ valtuusto, että alueen lopullinen raja on määrättävä yksissä neuvoin edellämainttujen viranomaisten kanssa.

Eräitten Käpylän ja Vallilan alueitten vuokraus. Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾, että seuraaville osuuskunnille ja osakeyhtiöille vuokrattaisiin 50 vuodeksi 1 pennin vuosivuokrasta m²:ltä allamainitut alueet: Asunto osuuskunta Kävyille r. l. 6,187 m² laajuinen alue Käpylän korttelista n:o 820; Helsingin vuokralaisyhdistyksen Asunto-osuuskunta Käpylälle r. l. kortteli n:o 813 sekä osa Käpylän kortteleista n:ot 808 ja 816; Asunto-osuuskunta Vanajalle r. l.; Vallilassa sijaitsevat Vanajantien tontit n:ot 16 ja 18 Aktiebolaget Åshaka-yhtiölle; Inarintien tontti n:o 33 Vallilan asunto-osuuskunnalle r. l. Vanajantien tontit n:ot 4, 6, 8, 10, 12 ja 14; sekä Asunto-osuuskunta Haavalle r. l. 1,170 m²:n laajuinen alue Käpylän korttelista n:o 808. Raha-toimikamarin tehtäväksi annettiin ryhtyä päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin.

¹⁾ Valt. pöytäk. 25. 5. 7 §. — ²⁾ Sin 9. 2. 46 §, 15. 6. 45 § ja 16. 11. 12 §; vrt. tätä kert. siv. 123.

Rahatoimikamari valtuutettiin¹⁾ tehtailija H. Peltolalle 10 vuodeksi tammikuun 1 p:stä 1922 lukien vuokraamaan laaditussa kartassa kirjainilla x-y-z-ä merkitty Vallilan korttelista n:o 6 sijaitseva maa-alue 5,600 markan vuosivuokrasta.

Alppilan viereisen alueen vuokraus. Kaupunginvaltuuston vuonna 1913 tekemällä päätöksellä²⁾ oli silloiselle Alppila nimisen ravintolan haltijalle N. Noschikselle myönnetty n. 900 m²:n laajuisen mainitun ravintolan viereisen alueen vuokraoikeus ainoastaan Alppilan ravintolan vuokraajan ja hänen perheensä sekä ravintolan henkilökunnan asunnoiksi aiotun rakennuksen teettämistä varten sinne; myöhemmin suoritettussa ravintolan vuokraoikeuden siirrossa tämä alue ei kuulunut siirtosopimukseen. Vuokrasopimuksen määräyksen mukaan tuli kaupungin Alppilan vuokraoikeuden päättyessä lunastaa yllämainittu huvilarakennus sen rakennusarvosta, kolmen jäävittömän miehen arvioinnin mukaan, ja olikin siinä tarkoituksessa valittu katsastusmiehet ja arviointi toimitettu, ilman että kuitenkaan oli päästy yksimielisyyteen rakennuksen arvosta. Sittenmin oli Alppilan uusi vuokraaja, Aktiebolaget Alphyddan yhtiö anonut, että sille luovutettaisiin useasti mainitun alueen käyttöoikeus sekä, edellyttäen anomukseen myönnyttävän tehnyt alustavan sopimuksen alueelle teetetyn asuinrakennuksen ostamisesta.

Rahatoimikamarin esityksestä, joka oli sitä mieltä, ettei aluetta voitaisi järkipärisesti käyttää muutoin kuin liittämällä se Alppilaan, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto Aktiebolaget Alphyddan yhtiölle kesäkuun 1 p:ään 1927 luovuttaa puheenaolevan alueen seuraavin ehdoin:

1) vuosivuokra on 1,000 markkaa ja maksetaan edeltäpäin;

2) puheenalaisella alueella sijaitsevassa rakennuksessa ei saa harjoittaa ravintolaliikettä;

3) vuokraajalla on oikeus, sittenkuin vuokramaksun määrästä on tehty uusi sopimus, pitää mainittua aluetta hallussaan myöskin kesäkuun 1 p:n 1927 jälkeen, niin kauan kuin hän on Alppilan vuokraajana;

4) Helsingin kaupungilla on oikeus Alppilan vuokraoikeuden lakatessa lunastaa edellä mainittu asuinrakennus sen rakennusaikaisesta arvosta, jonka arvioi kolme jäävittömää miestä, joista rahatoimikamari ja vuokraaja kumpikin valitsevat yhden ja nämä yhteisesti kolmannen. Jolleivät kuitenkaan arviomiehet voi vaalista sopia, valitsee kolmannen arviomiehen Helsingin raastuvanoikeuden ensimmäinen osasto tai lähinnä sitä vastaava laitos.

Eräitten Greijuksen alueitten vuokraus. Rahatoimikamari valtuutettiin⁴⁾ vuokraamaan työmies K. V. Rannalle 10 vuoden ajaksi, kesäkuun 1 p:stä 1921 lukien, asuntotarkoituksiin eräs Greijuksen Punamäellä oleva 1,860 m²:n laajuinen alue 250 markan vuosivuokrasta.

Rahatoimikamari valtuutettiin⁵⁾ niinikään leipuri A. Vätilälle vuokraamaan n. 1.8 ha:n laajuinen Greijuksen maa-alue, joka aikaisemmin oli ollut vuokrattuna Arbetets vänner yhdistykselle siirtolapuutarhan paikaksi, heinäkuun 1 p:stä 1922 kesäkuun 30 p:ään 1930 ja 900 markan vuosivuokrasta heinäkuun 1 p:ään 1925 sekä 1,125 markan vuosivuokrasta vuokratkauden loppuosalta, ollen vuokraaja velvollinen vuonna 1922 kaupunginkassaan suorittamaan sen 900 markan vuosivuokran, jonka edellinen vuokraaja oli jättänyt maksamatta vuodelta 1920.

Erään Meilansin alueen vuokraus. Kaupunginvaltuusto valtuutti⁶⁾ rahatoimikamarin rouva O. Aikalalle 5 vuodeksi, 1922 vuoden alusta lukien, vuok-

¹⁾ Valt. pöytäk. 19. 10. 5 §. — ²⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 24. — ³⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 16 §. — ⁴⁾ S:n 11. 5. 16 §. — ⁵⁾ S:n 24. 8. 16 §. — ⁶⁾ S:n 24. 8. 14 §.

raamaan 1.2 ha:n laajuisen osan Meilansin viljelyspalstaa n:o 37 550 markan vuosivuokrasta.

Erään Oulunkylän tonttipalstan vuokraus. Rahatoimikamari valtuutettiin ¹⁾ Oulunkylän kunnalle luovuttamaan Oulunkylän itäisen huvilaryhmän tonttipalsta n:o 59 1946 vuoden loppuun, 1 markan vuosivuokrasta sekä sillä edellytyksellä, että alue käytetään kansakoulun, kunnalliskodin tai sairaalan tonttipaikaksi.

Erään Hertonäsin alueen vuokraus. Myöntyen ²⁾ Kone- ja siltarakennusosakeyhtiön huoltokonttorin henkilökunnan anomukseen saada puistoksi ja mahdollisesti koulupuutarhaksi vuokrata eräs Hertonäsin kanavan viereinen alue, kaupunginvaltuusto valtuutti ²⁾ rahatoimikamarin mainitun huoltokonttorin kanssa tekemään sopimuksen seuraavin ehdoin: vuosivuokra on 100 markkaa ha:lta; vuokraaja on velvollinen kolmen kuukauden kuluttua irtisanomisesta suhteellista vuokranhuojistusta vastaan kaupungin käytettäväksi luovuttamaan sen tarpeisiin tarvittavat osat alueesta; että kaupungin laitoksia ja Hertonäsin tilaa ei estetä tarpeen tullen käyttämästä alueella sijaitsevaa laivasiltaa; sekä että vuokraaja vastaa järjestyksen ylläpitämisestä alueella ja valvoo, että alueella olevia puita, pensaita, aitoja ja laitoksia ei vahingoiteta.

Erinäisten Reimarsin tilan viljelyspalstain vuokraus. Rahatoimikamari valtuutettiin ³⁾ korkeintaan 10 vuoden ajaksi kamarin yksissä neuvoin maatalovaluokunnan kanssa vahvistamaa vuokraa vastaan maanviljelystarkoituksiin antamaan vuokralle laaditussa kartassa tarkemmin osoitettu alue rautatie-
linjan pohjoispuolella sijaitsevaa Reimarsin tilan viljelysmaata sillä ehdolla että, jos kaupunki omiin tarkoituksiinsa tarvitsee jotakin vuokra-alueen osaa, vuokraaja on velvollinen suhteellista vuokranvähennystä vastaan kolmen kuukauden kuluttua irtisanomisesta luovuttamaan mainitun osan kaupungin käytettäväksi.

Erään Boxbackan alueen vuokraus. Rahatoimikamari valtuutettiin ⁴⁾ 5 vuoden ajaksi Helsingin pitäjän eteläiselle suojeluskunnalle vuokraamaan eräs Boxbackan alue urheilukentän paikaksi 300 markan vuosivuokrasta.

Tarjoilukojupaikkain vuokraus. Rahatoimikamarin päätöksen johdosta, että kesäkuun 1 p:stä lähtien kahvikojuoikeuksia annettaisiin ainoastaan eri harkinnan mukaan suurehkojen työmaiden vierellä olevien kofujen haltijoille, anoi 25 tarjoilukojunhaltijaa kaupunginvaltuustolta kamarin edellä mainitun päätöksen kumoamista, huomauttaen sen toteuttamisen merkitsevän sitä että hakijoilta riistettiin heidän toimeentulonsa.

Antamassaan lausunnossa huomautti rahatoimikamari terveydenhoitolahtakunnan kamarille esittäneen, että puheenaolevat kojut poistettaisiin, koska ne eivät tyydyttäneet terveydenhoitojärjestyksen vaatimuksia, tai ellei se käynyt päinsä, ankarampia ehtoja asetettaisiin oikeuksia annettaessa tuollaisen kofujen pitämiseen. Omasta puolestaan huomautti kamari, että myyntikofuja oli alkuaan perustettu tyydyttämään kaupungin laitaosien tarvetta, niissä kun ei ollut myymälöitä ja koska ne kulkuyhteyteen nähden kaupungin keskustan kanssa olivat huonommassa asemassa. Sittenkun taajaan rakennettuja kaupunginosia oli syntynyt seutuihin, missä kahvikojuoikeuksia oli myönnetty, sekä lukuisia myymälöitä ja kahviloita oli avattu, ei kofuilla enää ollut mitään tarvetta tyydytettävänä. Jo vuonna 1919 päätti rahatoimikamari, että

¹⁾ Valt. pöytäk. 24. 8. 18 §. — ²⁾ S:n 21. 9. 11 §. — ³⁾ S:n 21. 9. 5 §. — ⁴⁾ S:n 2. 11. 9 §.

annetut kahvikoujuoikeudet pidennettäisiin ainoastaan kesäkuun 1 p:ään 1921, joka päätös ilmoitettiin myöskin näitten kojujen omistajille, joten heillä siis oli ollut tilaisuus kahden vuoden aikana hankkia itselleen toisia toimeentulomahdollisuuksia.

Hyväksyen rahatoimikamarin toimenpiteet kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ hylätä valitukset.

Pitennetty vuokraoikeus. Kaupunginvaltuusto valtuutti rahatoimikamarin seuraavissa tapauksissa myöntämään pitennetyt vuokraoikeudet:

Kinnekulun tiluksen n:o 56 a itäosan vuokraajille, kapteeni K. M. Björklund vainajan oikeudenomistajille, mainittuun tilukseen 10 vuodeksi, 1922 vuoden lopusta lukien 2,000 markan vuosivuokrin ja sillä ehdolla, että hakijat luopuvat voimassa olevan vuokrasopimuksen mukaisesta oikeudesta vuokrauden päättyessä saada kaupungilta korvausta tilukselle teetetyistä rakennuksista sekä sitoutuvat, siinä tapauksessa että kaupunki katua, satamalaitetta tai muuta yleistä tarkoitusta varten tarvitsi jotakin vuokra-alueen osaa, suhteellisesta vuokramaksun huojistuksesta kuuden kuukauden kuluttua irtisanomisesta kaupungille luovuttamaan töitä varten tarpeellisen maan²⁾;

tiluksen n:o 56 a itäosan, Miramarin, vuokraajille, rouville E. Strukelille ja E. Alfthanille mainittuun tilukseen 10 vuodeksi, 1922 vuoden lopusta lukien, 2,400 markan vuosivuokrasta tammikuun 1 p:n 1923 ja tammikuun 1 p:n 1928 väliseltä ajalta ja 3,000 markan vuosivuokrasta tammikuun 1 p:n 1928 ja tammikuun 1 p:n 1933 väliseltä ajalta sekä muutoin sillä ehdolla, että vuokraajat sitoutuvat, siinä tapauksessa että kaupunki katua, satamalaitosta tai muuta yleistä tarkoitusta varten tarvitsee jotakin vuokra-alueen osaa suhteellisesta vuokranhuojistuksesta kuuden kuukauden kuluttua irtisanomisesta kaupungille luovuttamaan tätä varten tarpeellisen maan³⁾;

Emma Mäkisen koti nimiselle säätiölle VII kaupunginosan korttelin n:o 183 erääseen osaan 2 vuodeksi, kesäkuun 1 p:stä 1921 lukien 100 markan vuosivuokrasta⁴⁾;

Hermannissa sijaitsevan Orionkadun asuntotontin n:o 3 vuokraajalle A. Virtaselle mainittuun tonttiin 1924 vuoden loppuun 720 markan vuosimaksusta⁵⁾;

Helsingin makasiiniosakeyhtiölle Jätkäsaareen suunniteltuun tavara-suojaan 25 vuodeksi, heinäkuun 1 p:stä 1944 lukien, jolloin aikaisempi vuokraus päättyy, mainittuna ajankohtana vahvistettavasta vuokramaksusta⁶⁾;

Osakeyhtiö Immanuelille (pelastusarmeijalle) XI kaupunginosan kortteliin n:o 330 1930 vuoden loppuun vuokramaksutta sillä ehdolla, että siellä voimassa pidetään miesten yömajalaa ja kansankeittolaa sekä että rahatoimikamarille varataan oikeus tarkastaa maksu, joita pelastusarmeija kantaa yömajalansa käyttäjiltä⁷⁾;

puuseppä J. F. Storille Toukolan XII korttelin asuntotonttiin n:o 6, joulukuun 31 p:stä 1921 1940 vuoden loppuun sillä ehdolla että vuokramaksu määrätään 2,400 markaksi tammikuun 1 p:n 1922 ja tammikuun 1 p:n 1931 väliseltä ajalta ja vuokratuoden jäljellä olevalta ajalta 3,600 markaksi sekä että kaupungille varataan oikeus vuokramaksun huojistumatta tarpeen mukaan järjestää tontin rajoja⁸⁾;

rouva F. J. S. Forsbergille Toukolan IX korttelin asuntopalstaan n:o 7 tammikuun 1 p:stä 1921 1940 vuoden loppuun sillä ehdolla, että vuokramaksu

¹⁾ Valt. pöytäk. 24. 8. 40 §. — ²⁾ S:n 26. 1. 25 §. — ³⁾ S:n 26. 1. 27 §. — ⁴⁾ S:n 9. 2. 40 §. — ⁵⁾ S:n 9. 3. 36 §; vrt. 1919 vuod. kert. siv. 27—28 — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 13. 4. 24 §. — ⁷⁾ S:n 13. 4. 54 §. — ⁸⁾ S:n 27. 4. 11 §.

vahvistetaan 1,200 markaksi vuokrakauden alkupuoliskolta ja 1,800 markaksi sen jälkipuoliskolta sekä että kaupungille varataan oikeus vuokramaksun huojistumatta tarpeen tullen järjestää tontin rajoja ¹⁾;

musiikkimajuri A. Apostolille Humaliston asuntopalstaan n:o 7 1931 vuoden loppuun 4,000 markan vuosivuokrasta pitennetyltä vuokrakaudelta sekä sillä ehdolla, että vuokraaja sitoutui kolmen kuukauden kuluttua irtisanomisesta vuokran huojistumatta kaupungin vapaasti käytettäväksi luovuttamaan kaduntasoiutuksiin ehkä tarvittavat palstan osat ja omalla kustannuksellaan poistamaan näillä sijaitsevat rakennukset ²⁾;

leskirouva M. F. Skogsterin perillisille Toukolan XIV korttelin tonttiin n:o 3 1922 vuoden alusta 1940 vuoden loppuun 1,400 markan vuosivuokrasta joulukuun 31 p:ään 1930 asti ja 2,100 markan vuosivuokrasta vuokrakauden jäljellä olevalta ajalta ³⁾;

puutarhuri O. Rosenbergilille Laakson viljelyspalstaan n:o 9 tammikuun 1 p:stä 1921 tammikuun 1 p:ään 1927 2,400 markan vuosivuokrasta sillä ehdolla, että vuokraaja 1922 vuoden kuluessa panettaa alueella olevat rakennukset asianmukaiseen kuntoon ⁴⁾;

talonmistaja A. G. Anderssonille Toukolan korttelin n:o 1 tonttiin n:o 1 1921 vuoden lopusta tammikuun 1 p:ään 1941 1,800 markan vuosivuokrasta ollen vuokraaja velvollinen tarpeen vaatiessa ennen vuokrakauden päättymistä kuuden kuukauden kuluttua irtisanomisesta palauttamaan koko alueen tai osan siitä kaupungin vapaasti käytettäväksi vuokramaksun suhteellista huojistusta vastaan ⁵⁾;

kauppias Chr. Bogdanoffin perillisille Toivo W. n:o 49 pohjoispuoliseen asuntonttiin 5 vuodeksi, tammikuun 1 p:stä 1922 lukien, 5,340 markan vuosivuokrasta ⁶⁾;

torppari E. Sohlille Hertonäsin Nybackan torppaan maaliskuun 12 p:ään 1926 aikaisemmasta vuokramaksusta, joka oli 104 miehen- ja 32 naisenpäivätyötä, ollen tämä vuokra kuitenkin lakisääteisessä järjestyksessä muutettava rahavuokraksi ⁷⁾. Samassa tilaisuudessa annettiin rahatoimikamarin tehtäväksi ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, että kaupunki heti mainitun vuokrakauden umpeen mentyä voi vapaasti käyttää torpan tilusta.

Läntisessä Kaivopuistossa olevien kaupungin omistamain huvilatonttien vuokraajain anottua saada joko lunastaa tontit omikseen tai vaihtoehtoisesti niiden vuokrauskausi pitennetyksi, päätti ⁸⁾ kaupunginvaltuusto, pääasiassa yhtyen rahatoimikamarin asiasta tekemään ehdotukseen, hakijoille myöntää pitennettyä vuokraoikeutta mainittuihin tontteihin tammikuun 1 p:ään 1930, sillä ehdolla että asianomaisten tonttien vuokramaksut vuokrasopimusten uudistamisesta lähtien vahvistettiin seuraaviksi määräksi, nimittäin tontin n:o 1 4,800 markaksi, tontin n:o 1 a 4,950 markaksi, tontin n:o 2 6,300 markaksi, tontin n:o 3 7,200 markaksi, tontin n:o 4 4,500 markaksi, tontin n:o 5 6,750 markaksi, tontin n:o 6 4,500 markaksi ja velvoittamalla vuokraajat, siinä tapauksessa että kaupunki sitä ennen tarvitsi puheenalaisten tonttien osia satamaradan laajentamiseen tai uudestirakennuttamiseen, palauttamaan ne kaupungin vapaasti käytettäväksi vuoden kuluttua irtisanomisesta ja vuosivuokran vähenemättä. Samalla määräsi ⁸⁾ kaupunginvaltuusto tontin n:o 1 a vuosivuokramaksun ainoastaan 2,000 markaksi, niin kauan kuin sitä käytettiin yleisen oppilaitoksen paikkana.

¹⁾ Valt. pöytäk. 27. 4. 12 §. — ²⁾ S:n 11. 5. 21 §. — ³⁾ S:n 24. 8. 15 §. — ⁴⁾ S:n 2. 11. 3 §. — ⁵⁾ S:n 2. 11. 4 §. — ⁶⁾ S:n 16. 11. 8 §. — ⁷⁾ S:n 14. 12. 47 §; vrt. tätä kert. siv. 9. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 35 §.

Erään Mustikkamaan alueen vuokraoikeuden pitentäminen evätty. Mustikkamaan veneveistämöosakeyhtiön anomuksen, että yhtiön käyttämää Mustikkamaan veistämöaluetta koskeva vuokrasopimus, joka oli voimassa 6 kuukauden irtisanomisajoin, muutettaisiin siten, että vuokrakausi pitennettäisiin mieluummin 15 vuodeksi, kaupunginvaltuusto epäsi¹⁾, koska veistämö oli vastaisen kansanpuiston alueella.

Lupa järjestää moottoripolttoaineen jakeluasemia. Erinäisten liikkeiden antottua maistraatilta ja rahatoimikamarilta lupaa kaupunkiin sijoittaa moottoripolttoaineen jakeluasemia ja maistraatin, huomauttaen, ettei sillä ollut mitään muistuttamista anomuksiin myöntymistä vastaan, lähetettyä ne kaupunginvaltuustoon, päätti²⁾ valtuusto:

että viiteen asiakirjain oheisessa kartassa merkittyyn paikkaan saa sijoittaa Martinin-Hüneken, Bowserin tai Mackin järjestelmän mukaan rakennettuja bentsinin ja petrolin jakeluvarikkoja;

että mainitut paikat luovutetaan 3 vuodeksi rahatoimikamarissa toimittavalla julkisella huutokaupalla;

että koko vuoden avoinna pidettävään paikkain alin vuosivuokra on oleva 10,000 markkaa ja ainoastaan purjehduskautena käytettävään 6,000 markkaa;

että varikkoja ei saa rakentaa, ennenkuin maistraatti ja rahatoimikamari ovat hyväksyneet niiden yksityiskohtaiset piirustukset; sekä

että, jos rakennettu varikko osoittautuu sopimusaikana haitalliseksi kaupungille tai kaupunginasemakaavaan tehtävälle muutokselle, on varikon omistaja velvollinen heti käskyn saatuaan muuttamaan sen toiseen kaupunginviranomaisten osoittamaan paikkaan.

Vallilan ja Käpylän asuntotonttien muutetut vuokrasopimuskavaatukset. Sen johdosta että Käpylän ja Vallilan asuntotonttien vuokraajain oli osoittautunut vaikeaksi saada rakennuslainoja tonttien vuokraoikeuden kiinnitystä vastaan, kun kaupunki oli vuokrasopimuksissa varannut itselleen oikeuden sopimuksen irtisanomiseen ja tontille tehtyjen rakennusten lunastamiseen siinä tapauksessa että kaupunki tarvitsi tonttia tai vuokraaja kohtuuttoman korkeasta maksusta luovutti kiinteistön toiselle, esitti sosialilautakunta vuokraajain luoton saannin helpottamiseksi irtisanomista koskevan ehdon edellisessä tapauksessa poistettavaksi ja jälkimmäisessä tapauksessa täydennettäväksi sellaisella lisämääräyksellä, että kiinnityksenhaltija, jonka saatava ei tule lunastuksen tapahtuessa täysin maksetuksi, saa ottaa tiluksen haltuunsa maksamalla ne hypoteekkilainat, jotka kuutena ensimmäisenä vuonna tiluksen luovuttamisesta asuttavaksi on siihen kiinnitetty paremmalla oikeudella. Edelleen ehdotti sosialilautakunta puheenalaisissa sopimuskavaatuksissa olevaa asukkien pitämistä koskevaa ehtoa lievennettäväksi siten, että rahatoimikamari voi tässä kohden tehdä myönnytyksiä, joten vuokrasopimus tulisi niiden vahvistettujen rakennuslainasopimuskavaatusten mukaiseksi, joita käytetään lainoja myönnettäessä valtioneuvoston toukokuun 6 p:nä 1920³⁾ tekemän päätöksen mukaisesti. Kaupunginvaltuusto myöntyi⁴⁾ esitykseen.

Lupa saada rakennuttaa ravintola- y. m. rakennuksia Mustikkamaalle. Helsingin työväenyhdistyksen r. y. antottua lupaa saada rakennuttaa erinäisiä laitoksia Turholmaan tai jollekin muulle kaupungin omistamalle saarelle, päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto, pääasiassa rahatoimikamarin sitä varten laatiman ehdotuksen mukaisesti, oikeuttaa mainitun yhdistyksen Mustikkamaan saarelle rakennuttamaan ravintolan y. m. laitoksia seuraavin ehdoin:

¹⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 49 §. — ²⁾ S:n 13. 4. 23 § ja 25. 5. 13 §. — ³⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 109. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 23. 2. 32 §. — ⁵⁾ S:n 27. 4. 31 §.

1) Yhdistys ylläpitää 15 vuoden aikana saarella ravintolaliikettä voimassa-olevien asetusten puitteissa, ollen yhdistyksellä yksinomainen oikeus harjoittaa sanottua ravintolaliikettä, kuitenkin niin, että saarelle saapuvilla yhdistyksillä ja seurueilla on oikeus rahatoimikamarin luvalla omille jäsenilleen tilapäisesti pitää tarjoilua.

2) Ravintola on pidettävä avoinna saarella käyvälle yleisölle ainakin kesäkuun 1 päivän ja lokakuun 1 päivän välisenä aikana.

3) Ravintolassa on tarjottava hyvin valmistettua ruokaa kohtuulliseen hintaan, jonka tulee olla sama kaikille ravintolassa kävijöille. Ravintolan palveluskunnan tulee osata käyttää kumpaistakin kotimaista kieltä.

4) Yhdistys on oikeutettu lisäksi rakentamaan saarelle tanssilavan, uima-suojia sekä mahdollisesti muita laitteita rahatoimikamarin luvalla ja osoit-tamille paikoille, ja sitoutuu yhdistys alistamaan kaupungin viranomaisten tarkastettavaksi ja hyväksyttäväksi piirustukset sekä ravintola- että muita raken-nuksia ja laitteita varten kuin myös pitämään rakennukset ja laitteet hyvässä kunnossa. Saarella olevista laitoksista kannettavat maksut ovat joka vuosi rahatoimikamarin vahvistettavat.

5) Yhdistys ylläpitää hyvää järjestystä niin hyvin ravintolan kuin muit-ten rakentamiensa laitteiden alueella, noudattaen tässä suhteessa kaupungin antamia tahi vastedes annettavia määräyksiä ja järjestyssääntöjä; kuitenkin pidättää kaupunki itsellään oikeuden järjestyksen ylimpään valvontaan.

6) Kansanpuiston puhtaanapidosta alueilla, joissa yhdistys ylläpitää järjestystä, huolehtii yhdistys.

7) Työväenyhdistyksellä on oikeus kansanjuhlain pitoon 5 päivänä kesä-aikana, josta ilmoitus on tehtävä viimeistään huhtikuun ajalla rahatoimikama-rille. Muutoin antaa kamari luvan kenttään käyttöön tällaisia juhlia varten eri-koisesta pyynnöstä.

8) Yhdistys sitoutuu vuosittain maksamaan kaupungille edellä maini-tusta oikeudestaan 1,000 markkaa ensimmäisenä 5 vuotena, seuraavilta 5 vuo-delta 2,000 markkaa ja vuokrakauden viimeiseltä 5 vuodelta 3,000 markkaa.

9) Edellä sanotun ajan kuluttua tahi tämän välipuheen purettua on yhdistys velvollinen kaupungin niin vaatiessa ilman lunastusta poistamaan rakennuksensa ja laitoksensa.

10) Jos yhdistys rikkoo tässä välipuheessa olevia määräyksiä, on väli-puhe katsottava puretuksi.

11) Riitaisuudet, jotka voivat aiheutua tästä välipuheesta, jätetään sovintolautakunnan ratkaistavaksi, johon kaupunki valitsee yhden ja yhdistys yhden jäsenen, sekä nämä yhdessä kolmannen puheenjohtajaksi. Jolleivät riita-puolet sovi jäsenten tahi puheenjohtajan vaalista, valitsee jäsenet ja puheenjoh-tajan sovintolautakuntaan Helsingin kaupungin maistraatti.

12) Tämä sopimus ei velvoita kaupunkia rakentamaan Mustikkamaalle käytäviä tai kenttiä.

Laulu- ja soittojuhlan toimeenpaneminen. Kansanvalistusseuran yleisen laulujuhlan keskustoimikunnan anomuksen johdosta, saada kesäkuun 23 ja 26 p:n välisenä aikana Hesperian ja Hakaniemen puistoissa toimeenpanna laulu- ja soittojuhlan sekä että näihin puistoihin kaupungin kustannuksella teetetäi-siin erinäisiä rakennuksia ja laitteita, päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto tähän tar-koitukseen luovuttaa edellämainitut puistot mainituiksi päiviksi sekä oike-uttaa keskustoimikunnan puheenaolevalle paikalle teettämään n. 112 m²:n

1) Valt. pöytäk. 13. 4. 50 §.

laajuisen soittolavan, ravintolapaviljongin sekä tarpeelliset penkit, kuitenkin sillä ehdolla, että näiden laitteiden piirustukset ennen työn käyntiin panoa alistettiin rahatoimikamarin tarkastettaviksi ja hyväksyttäväksi sekä että työn suorittamisessa noudatettiin kaupungin viranomaisten antamia ohjeita. Sen ohessa päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto kaupungille lunastaa edellämainitut rakennukset suorittamalla 90 % niiden rakennuskustannuksista, kuitenkin enintään 90,000 markkaa, joka rahamäärä oli maksettava ennen elokuun loppua ja suoritettava kaupunginvaltuuston käyttövaroista.

Muihin puheenalaista tarkoitusta varten tarpeellisiin rakennustöihin nähden määräsi kaupunginvaltuusto, että ne oli keskustoimikunnan kustannettava, jolloin kaupunki sitoutui 85 %:lla ostohinnasta lunastamaan niihin käytetyn kelvollisen puuaineen joko tapulolituna tai, jos kaupungin yleisten töiden hallituksen harkinnan mukaan havaittiin kaupungille edullisemmaksi, purkamattomina rakennuksina.

Hevosten uittopaikan luovutus. Eläinsuojelusyhdistyksen tehtyä esityksen hevosten uittopaikkojen luovuttamisesta, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto tähän tarkoitukseen osoittaa paikan Sörnäsän niemekkeeltä, Kulosaaren sillan viereltä.

Helsingin talvimerenkulun helpottaminen. Merenkulkuhallitus oikeutettiin³⁾ maksutta käyttämään valtion jäänsärkijälaivoille tarpeellista hiilikenttää sekä maksutta saamaan vesijohtovettä näille jäänsärkijälaivoille.

Lupa korkeajännitteisjohdon rakentamiseen kaupungin maan poikki. Kaupunginvaltuuston oikeutettua⁴⁾ sähkölaitoksen tekemään sopimuksen sähkövirran antamisesta Pakinkylän sähköosakeyhtiölle, keskusosuusliike Hankkijalle ja Äggelby elektriska belysningsaktiebolag yhtiölle, päätti⁵⁾ valtuusto oikeuttaa yllämainitut kuluttajat laaditun piirustuksen mukaisesti kaupungin maalle sijoittamaan patsaita ja tarkoitukseen tarpeellisen korkeajännitteisjohdon sillä ehdolla, että johto siirrettiin tai poistettiin omistajan kustannuksella, jos se tuli kaupungin katuverkon tielle tai muutoin oli häiriöksi kaupungin maiden käytössä; että jos jonkun yllämainitun kuluttajan kanssa tehty sopimus lakkaa voimassa olemasta, patsaat ja johdot poistetaan 6 kuukauden kuluessa hankintasopimuksen lakkaamisesta, jos kaupunki sitä vaatii, sekä muutoin sähkölaitoksen kanssa tehdyssä sopimuksessa⁴⁾ määrätyn ehdon.

Oikeus saada pysyttää paikallaan eräs rakennus. John Stenbergin kone- tehdasosakeyhtiön anomuksesta, joka yhtiö Siltasaarenkadun tonttia n:o 1 koskevan maaliskuun 28 p:nä 1895 laaditun⁶⁾ kauppakirjan mukaan oli velvollinen viimeistään 1921 vuoden lopussa poistamaan tontille rakennetun kivirakennuksen, mikäli se sijaitsi Siltasaarenkatua varten varatulla alueella, päätti⁷⁾ kaupunginvaltuusto oikeuttaa mainitun osakeyhtiön 1925 vuoden loppuun pysyttämään rakennuksen semmoisenaan sillä ehdolla, että yhtiö tästä suoritti 10,000 markan vuosimaksun, 1922 vuoden alusta lukien.

4. Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaista rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat.

Huoneistojen osoittaminen kaupungin virastoille ja laitoksille. Sittenkun kaupunginvaltuusto budjetinkäsittelyn yhteydessä vuonna 1920 oli antanut valmisteluvaliokunnan toimeksi⁸⁾ ottaa yksityiskohtaisesti tarkastettavak-

¹⁾ Valt. pöytäk. 13. 4. 50 §. — ²⁾ S:n 24. 8. 48 §. — ³⁾ S:n 26. 1. 40 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 152. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 19. 10. 11 §. — ⁶⁾ Ks. julkaisua Berättelse angående Helsingfors stads kommunalförvaltning 1895 siv. 4. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 23. 2. 17 §. — ⁸⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 129.

seen kysymyksen ent. seurahuoneen huoneistojen käyttämisestä, teki valio-kunta seuraavan ehdotuksen puheenalaisten huoneistojen jakamiseksi:

Ensimmäisessä kerroksessa: eteisestä vasemmalla rahatoimikamari (osittain) ja eteisestä oikealla verotusvalmistelukunta (osittain). Toisessa kerroksessa: länsipuoli: rahatoimikamari (osittain); iso sali ja sitä ympäröivät huoneet: rahatoimikonttori; ent. Sofiasali: revisionikonttori; itäpuoli: verotusvalmistelukunta (osittain); Katariinankadun puoleiset huoneet: kaupungin sairaalain yllhallitus. Kolmannessa kerroksessa: kansanlastentarhain tarkastajatar, tilastokonttori, henkikirjoittajan konttori sekä kasvatuslautakunta.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ehdotuksen, minkä ohessa valtuusto päätti¹⁾, että niistä virastoista ja laitoksista, jotka ennen olivat käyttäneet ent. seurahuoneen huoneistoja, musiikkilautakunnalle ja oikeusaputoimistolle oli annettava huoneisto revisionikonttorin ennen raatihuoneen ensimmäisessä kerroksessa käyttämästä huoneistosta, jota vastoin rahatoimikonttorille annettiin toimeksi hankkia sopiva huoneisto asuntotarkastuskonttorille.

Maistraatin marraskuun 24:nä 1920 päivätyyn kirjelmän johdosta, joka koski huoneiston osoittamista kaupunginvoudinkonttorille, päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto, että rahatoimikonttorin raatihuoneella ennen käyttämä huoneisto oli luovutettava mainitulle konttorille.

Yllämainittujen muutostöiden sekä asianomaisten virastojen muutostöiden suorittamiseksi osoitti¹⁾ valtuusto 665,000 markkaa ent. seurahuoneen muutostöiden tililtä.

Elintarvetoimikunnan Länsirannan talossa n:o 10 ennen käyttämäin huoneiden sisustamiseksi työnvälitystoimiston huoneistoksi osoitti²⁾ kaupunginvaltuusto 76,700 markkaa, mikä rahamäärä merkittiin 1922 vuoden menosääntöön.

Puhtaanapitohallitukselle osoitettiin³⁾ huoneisto Kasarminkadun tontin n:o 7 piharakennuksesta, minkä ohessa valtuusto käyttövaroistaan Yleiset työt nimisen pääluokan kohdalla myönsi 60,000 markkaa tarpeellisiksi havaittujen huoneiston sisustustöiden suorittamista varten.

Kansakoulujen voimistelusalien käyttö. Työväen urheiluliiton Helsingin piirikunnan anomuksen luvan myöntämisestä kaupungin työläisten voimistelu- ja urheiluyhdistyksille saada harjoituksiaan varten käyttää kaupungin kansakoulujen voimistelusalaja sinä aikana, jolloin niitä ei tarvittu koulujen omiin tarkoituksiin kaupunginvaltuusto jätti⁴⁾ huomioonottamatta, koska kansakouluhuoneistojen käyttö on kansakoulujohtokuntain asia.

Leppäsuon huvilan huoneistojen käyttö. Sittenkun budjettiin merkitty 40,000 markan määräraha asuinhuoneistojen laittamiseksi Leppäsuon huvilaan oli osoittautunut riittämättömäksi⁵⁾, myönsi⁶⁾ kaupunginvaltuusto tähän tarkoitukseen 34,000 markan lisämäärärahan merkittäväksi 1922 vuoden menosääntöön. Samalla valtuutettiin⁶⁾ rahatoimikamari heti panettamaan kuntoon kaikki käyttämättä olleet mainitun huvilan asuinhuoneistot sekä, sittenkun mainitut työt oli suoritettu kulloinkin voimassa olevia vuokratariffeja soveltaen vuokraamaan huoneistot sellaisille kaupungin viranpitäjille, jotka olivat asunnon puutteessa eivätkä sopivasti voineet asua kaupungin ulkopuolella.

Talousskalujen säilytysluoneiden luovuttaminen asuntoa vaille oleville henkilöille. Rahatoimikamari lähetti kaupunginvaltuustolle epäävine lausuntoineen Helsingin vuokralaisyhdistyksen anomuksen, että kaupungin omistamista

¹⁾ Valt. pöytäk. 11. 5. 23 §. — ²⁾ S:n 30. 11. 43 § ja 30. 12. 2 §; vrt. 1920 vuod. kert. siv. 181. — ³⁾ Valt. pöytäk. 9. 3. 16 §. — ⁴⁾ S:n 24. 8. 44 §. — ⁵⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 37. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 8. 6. 11 §.

rakennuksista luovutettaisiin huonekalujen y. m. irtaimiston säilytyshuoneita asunnoistaan hädettävälle henkilölle, minkä ohessa asunnonvälitystoimisto lähetti puoltamansa samanlaisen esityksen. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ sekä periaatteellisista syistä että koska ei ollut käytettävänä tarkoitukseen sopivia huoneistoja ja sitäpaitsi oli vaikea harkita kutakin eri tapausta, evätä puheenaolevan esityksen.

Erään Hertonäsin huvilarakennuksen luovutus eräälle sairaanhoitajatarhitymälle. Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ touko—marraskuun ajaksi »Helsingin kaupungin sairaanhoitajatarhen lepokoti» nimiselle yhdistykselle maksutta luovuttaa Hertonäsissä sijaitsevan n. s. Stamerin huvilan käytettäväksi yhdistyksen jäsenten virkistyskotina sillä ehdolla, että yhdistyksen sääntöjen 2 § muutettiin seuraavaksi: »Yhdistyksen jäseneksi voi päästä jokainen Helsingin kaupungin palveluksessa oleva sairaanhoitajatar.»

Yhdistyksen myöhemmin tekemään anomukseen huvilarakennuksen käyttöoikeuden pidentämisestä vuodeksi eteenpäin, marraskuun 1 p:stä luki, kaupunginvaltuusto myöntyi ³⁾.

Kuntähdän sairaalarakennuksen käyttö. Sairaanhoitajatar yhdistys oli valtioneuvostolta anonut, että Kuntähdän sairaalarakennus, sittenkuin sen potilaat oli muutettu Meilansiin, luovutettaisiin yhdistykselle käytettäväksi valmistavan sairaanhoitajatar keskuskoulun tarpeisiin. Anomus lähetettiin lausunnon saamista varten lääkintöhallitukseen, joka tiedusteli kaupunginvaltuustolta, suostuisiko kaupunki pysyttämään valtion kanssa puheenalaisesta sairaalasta tehdyn vuokrasopimuksen voimassa määräjän loppuun eli tammikuun 1 p:ään 1929, siinä tapauksessa että valtio luovuttaisi sairaalan Sairaanhoitajatar yhdistykselle. Asiaa esiteltäessä päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto vastaukseksi lääkintöhallitukselle ilmoittaa, ettei se, siihen nähden että kaupungin omat virastot ja laitokset olivat huoneistojen puutteessa sekä kun lähimmässä tulevaisuudessa kävisi välttämättömäksi hankkia lisätilaa kaupungin sairaaloille ja kasvatustiluksille, katsonut voivansa myöntyä esitykseen.

Lisämääräraha tavarasuojan vuokraamiseen Katajanokalta. Sittenkun kaupunginvaltuusto rautatiehallituksen esityksestä oli päättänyt ⁵⁾ valtionrautateiden tarpeisiin Helsingin makasiiniosakeyhtiöltä vuokrata erään tavarasuojan Katajanokalta satamarataa myöten saapuneen kappaletavaran säilyttämiseksi, oli tavarasuojan vuokraamiseen osoitettu määräraha kuitenkin osoittautunut tähän tarkoitukseen riittämättömäksi, minkä vuoksi kaupunginvaltuusto myönsi ⁶⁾ 2,100 markan lisämäärärahan suoritettavaksi 1920 vuoden tilierotuksesta.

Kunnallisen teurastamon työt. Vuonna 1913 päätti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto kunnallisen teurastamon rakennettavaksi Sörnäsin niemekkeelle. Tähän tarkoitukseen osoitettiin 1911 vuoden obligatiolainasta 2,000,000 markkaa, minkä ohessa asetettiin rakennustoimikunta ryhtymään toimenpiteisiin rakennusyrityksen välittömäksi toteuttamiseksi sekä laadittamaan rakennusyrityksen lopulliset piirustukset, kustannusarvion ja ohjelman, jotka oli alistettava kaupunginvaltuuston lopullisesti tutkittaviksi ja vahvistettaviksi. Piirustukset ja kustannusarvion rakennustoimikunta tarkasti ja hyväksyi vuosien 1914 ja 1915 kuluessa, laadittiin ohjelma keskuslämmitysjohtoon laittamiseksi teurastamoon ja sen varustamiseksi lämpimällä vedellä,

¹⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 9 §. — ²⁾ S:n 15. 6. 49 §. — ³⁾ S:n 30. 11. 48 §. — ⁴⁾ S:n 30. 11. 19 §. — ⁵⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 29. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 33 §. — ⁷⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 51.

laadittiin asianomaisten rakennusten konelaitteiden ja jäähdytyslaitteiden suunnitelmat, minkä ohessa ryhdyttiin alustaviin neuvotteluihin näiden töiden teettämisestä; lopuksi hyväksyttiin ehdotus rautatieraitteiden sijoittamiseksi teurastamoalueen itäpuolelle. Kesän 1914 alussa aloitettiin perustus- ja tasoitustyöt rakennuspaikalla, joita töitä jatkettiin vielä vuonna 1915, vaikkakin supistetussa mitassa. Keväällä 1915 voitiin neljän pienemmän rakennuksen kivijalka laskea ja rakennusten muuraamiseen ryhtyä. Tähän tarkoitukseen hankittiin tiiliä ja hiekkaa. Silloin vallinnut eräitten rakennustarpeiden puute ja korkeat hinnat saivat kuitenkin rakennustoimikunnan suurten lisäkustannusten välttämiseksi jättämään rakennustyöt toistaiseksi sillensä, minkä vuoksi lopulla vuotta 1915 teetettiin rakennuspaikalla melkoisesti supistetulla työvoimalla ainoastaan sellaisia maa- ja kivitöitä, joita voitiin suorittaa talvisaikaan ja jotka olivat välttämättömiä rakennustyön jatkamisen turvaamiseksi säännöllisten olojen palaututtua. Niinikään aloitettiin rautatieraitteen rakennustyöt.

Kun sittemmin rakennustoimikunnan kaupunginvaltuustolle tekemä esitys, että rakennustyöt uudelleen pantaisiin käyntiin, ei antanut kaupunginvaltuustolle toimeenpiteen aihetta ¹⁾ anoi ²⁾ rakennustoimikunta vapautusta tehtävästään ehdottaen samalla, että teurastamo varten tehdyt laitteet sekä rakennuspaikalla olevat tarveaineet ja työkalut luovutettaisiin rakennuskonttorin haltuun ja teurastamon tiliä hyvitetäisiin näitten arvolla.

Asiaa esitettäessä päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto

peruuttaa kunnallisen teurastamon rakennustoimikunnan tehtävän;

antaa rakennuskonttorin toimeksi katselmuksen toimitettua ottaa hoitoonsa teurastamon valmiit osat sekä niitä varten hankitut rakennusaineet ja työkalut;

valtuuttaa rakennuskonttorin sopivalla tavalla muuttamaan rahaksi ne tarveaineet ja työkalut, joita ei voida edullisesti säilyttää teurastamon rakennustyötä varten taikka käyttää kaupungin muihin töihin;

teurastamon rakennustyön tiliä hyvitetäväksi rakennuskonttorin haltuun otettujen rakennusaineiden ja työkalujen arvolla sekä myös niiden myynnin tuottamalla puhtaalla voitolla; sekä

teurastamon rakennustyön tilille merkityt Sörnäsän niemekkeeltä Vanhan kaupunginlahden rantaan tehdyn rautatien kustannukset 1922 vuoden menosäännössä erotettaviksi mainitulta tililtä ja merkittäviksi eri tilille; sekä antaa rahatoimikamarin toimeksi aikansa tehdä esityksen rakennustyön jälleen aloittamisesta.

Mielisairaiden vastaanottolaitoksen aikaansaaminen. Huomauttaen, että mielenvikaisten luku suuresti oli lisääntynyt ja kaupungin kehittyessä suurkaupungiksi täytyi olettaa sinne siirtyvän erinäisiä ala-arvoisia aineksia, jotka ennemmin tai myöhemmin joutuisivat kaupungin rasitukseksi ja joita kaupunki lain mukaan oli velvollinen ottamaan hoitoonsa, oli sairaalaylihallitus Nickbyn mielisairaalan hallituksen esityksestä ehdottanut toimenpiteisiin ryhtymistä paikkojen luvun lisäämiseksi sairaalassa; Ylihallitus puolestaan ehdotti, että Nickbyn mielisairaalan paviljongit n:o:t 4 ja 8 rakennettaisiin uudelleen 3-kerroksisiksi laittamalla ullakolle huoneita hoitajille sekä että talousrakennuksessa tehtäisiin vähäisiä lisä- ja muutostöitä. Rahatoimikamari puolsi ehdotusta. Asiaa lokakuun 27 p:nä 1920 käsitellessään päätti kaupungin-

¹⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 34. — ²⁾ Valt. pain. asiak. n:o 14. — ³⁾ Valt. pöytäk. 24. 8. 24 §.

valtuusto palauttaa sen sairaalaylihallitukseen, jonka tuli hankkia selvitys siitä, oliko mahdollista ja kaupungille edullista tehdä valtion kanssa semmoinen sopimus, että Lapinlahden keskuslaitoksessa jokin määrä sijoja varattaisiin kaupungille m. m. sillä ehdolla, että kaupunki jollakin rahamäärällä otti osaa semmoisten sijain laittamisesta johtuviin kustannuksiin sekä huomioon ottaen ne suuret rahalliset vaikeudet, jotka kohtasivat Nickbyn mielisairaalan edelleen laajentamista aikaisemman suunnitelman mukaan, harkita, eikö kunnalle lain mukaan kuuluvaa mielisairaittensa hoitovelvollisuutta voitaisi täyttää kaupungille vähemmän kustannuksia tuottavalla tavalla.

Täyttääkseen annetun tehtävän oli ylihallitus kääntynyt Lapinlahden keskuslaitoksen johtajan professori Chr. Sibeliuksen puoleen, joka katsoi kaupunginvaltuustossa tehdyn ehdotuksen onnellisesti ratkaisevan kaupungin mielisairashoito-olojen järjestämiskysymyksen sekä ehdotti sopimuksen pohjaksi seuraavia ponsia:

1:o. Valtio luovuttaa Lapinlahden keskuslaitoksesta 40 sairassijaa, puolet miehille ja puolet naisille, äkillistä mielenvikaa sairastavain henkilöiden vastaanottolaitokseksi.

2:o. Näillä sijoilla hoidetuista mielenvikaisista suorittaa kaupunki valtiolle samat päivämaksut, mitkä kannetaan valtion mielisairaaloissa.

3:o. Kaupunki maksaa valtiolle 800,000 markkaa, sillä ehdolla että valtio panettaa Lapinlahden keskuslaitoksen siihen kuntoon, että se muun tehtävänsä ohessa voi toimia Helsingin kaupungin mielenvikaisten vastaanottolaitoksena, samalla taaten näille potilaille sen laatuisen hoidon, mikä edellytetään annettavaksi yliopisto-opetusta varten perustetussa klinikassa.

4:o. Puheenalaisista 40 sijasta luovutetaan puolet heti, kun kaupunki on maksanut edellä mainitun rahamäärän, ja toinen puoli sittenkun keskuslaitos on mainituilla varoilla tarkoituksenmukaisesti laajennettu, joka tapauksessa viimeistään 12 kuukauden kuluessa rahain maksamisesta.

5:o. Jos uusi psykiatrinen klinikka rakennetaan, varataan siinä Helsingin kaupungille 40 sijaa vastamainittua tarkotusta varten.

Sairaalaylihallitus puolsi mainitunsuuntaisen sopimuksen tekoa valtion kanssa siihen nähden että Lapinlahden keskuslaitos vastasi niitä vaatimuksia, joita oli asetettava mielisairaiden vastaanottolaitokselle. Sairaalan palveluksessa olevat lääkärivoimat ja verrattain suuri hoitohenkilökunta olivat varsin ajanmukaisen potilaiden hoidon takeina. Perustamalla vastaanottolaitos Lapinlahden sairaalaan voitaisiin Kivelän sairaalassa edelleen hoitaa semmoisia pitkällistä mielenvikaa potevia, joiden pitkäaikainen pysyttäminen omaisista erillään vaikutti epäedullisesti potilaan terveydentilaan. Ehdotetun sijaluvun, 40 paikan, voitiin katsoa riittävän moneksi vuodeksi kaupungin tarpeisiin. Taloudellisestikin ylihallitus piti ehdotusta kaupungille edullisena, vuosikustannukset, lukien 8 % peruspääomalle ynnä päivämaksut korkeimman veloituksen mukaan 40 potilaalta nousisivat 210,000 markkaan, jota vastoin vastaavat menot, siinä tapauksessa että kysymys ratkaistiin rakentamalla uusi laitos, olisivat 500,000 markkaa, sekä, jos lisärakennustöitä tehtäisiin Nickbyn mielisairaalassa, 380,000 markkaa. Edelleen huomautti ylihallitus, että kaupungin vastaanottolaitoksessa Kivelän sairaalassa ei ollut olemassa edellytyksiä levottomain, äkillistä mielenvikaa potevain henkilöiden järkipäiseen hoitamiseen.

Kaupunginvaltuuston antamaan jälkimmäiseen tehtävään nähden ilmoitti ylihallitus ottaneensa asian käsiteltäväkseen sekä jo ryhtyneensä toimiin mielenvikaisten antamiseksi entistä laajemmassa mitassa elätteelle maaseudulle.

Kivelän sairaalan ylilääkäri, ylim. professori E. Ehrnrooth esitti, huomauttaen, ettei kaupungin mielisairaaloissa vallitsevan sairassijainpuutteen hänen mielestensä voitu katsoa vielä vaativan ehdotettuja toimenpiteitä, että kaupunginvaltuusto odotellessaan ylihallituksesta annettavaa selvitystä valtuuston jälkimmäisestä tehtävästä, siirtäisi esillä olevan kysymyksen ratkaisun toistaiseksi.

Kaupunginvaltuuston palautettua¹⁾ asian sairaalaylihallitukseen, jonka tuli käydä asianomaisen valtionviranomaisen kanssa neuvottelemaan kaupungin maksettavan avustumäärän vähentämisestä suhteessa odotettavana olevaan hintatason yleiseen alenemiseen ja ylihallituksen kuitenkin ilmoitettua, että puheenaolevaa avustusta ei voitu vähentää 46,000 markkaa suuremmalla määrällä, päätti²⁾ valtuusto hyväksyä seuraavan ylihallituksen laatiman ehdotuksen kaupungin Lapinlahden sairaalaan suunnittelemaa vastaanottolaitosta koskevaksi sopimukseksi:

»1:o. Valtio luovuttaa Helsingin kaupungille Lapinlahden sairaalasta neljäkymmentä (40) sairassijaa, puolet miehille ja puolet naisille, vastaanottolaitokseksi äsken sairastuneille mielisairaille.

2:o. Mainituille sairaille antaa valtio sellaisen sairaanhoidon, joka voidaan edellyttää annettavan yliopistolliseen opetukseen tarkoitettussa klinikassa.

3:o. Kysymyksessä olevien sairasten poistamisesta vastaanottolaitoksesta päättää Lapinlahden sairaalan johtaja. Sairasten siirtämisestä vastaanottolaitoksesta huolehtii kaupunki.

4:o. Mainittujen sairassijojen luovuttaminen Helsingin kaupungille ei muuta Lapinlahden sairaalan velvollisuuksia sille säädettyjen ja vastedes säädettyjen määräysten mukaisesti muilla osastoillaan palvella Helsingin kaupungin mielisairashoitoa.

5:o. Jos valtio rakentaa uuden psykiatrisen klinikan, varataan siinä neljäkymmentä (40) sairassijaa mainitussa tarkoituksessa Helsingin kaupungille.

6:o. Kaupunki suorittaa tästä valtiolle korvaukseksi seitsemänsataaviisikymmentäneljä tuhatta (754,000) markkaa kerta kaikkiaan. Tästä määrästä maksetaan neljäsata tuhatta (400,000) markkaa huhtikuun 1 p:nä 1921 ja loput tammikuun 2 p:nä 1922.

7:o. Sairassijat jätetään tammikuun 1 p:nä 1922 Helsingin kaupungin käytettäväksi.

8:o. Kaupunki suorittaa puheena oleville sairassijoille sijoitetuista potilaista saman päivämaksun, jonka valtion mielisairaaloissa hoidettavat potilaat suorittavat.»

Rahatoimikamarille annettiin toimeksi²⁾ tehdä valtion kanssa lopullinen sopimus asiasta.

Autosuojan sisustaminen. Rahatoimikamarin esityksestä, joka asiasta oli hankkinut kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunnon myöntyi³⁾ kaupunginvaltuusto poliisimestarin anomukseen, että jos poliisilaitos saa aikaisemmin anomansa määrärahan uuden auton ostoon, sille sisustettaisiin autosuoja Aleksanterinkadun 22—24:ssä olevaan taloon ja osoitti³⁾ tähän tarkoitukseen 15,000 markkaa käyttövaroistaan Yleiset työt nimisen pääluokan kohdalta.

Marian sairaalan sisustustyöt. Maitokeittion ja huuhdeltavan vesiklosetin laittamiseksi Marian sairaalan lastenosastolle osoitti⁴⁾ kaupunginvaltuusto 27,400 markkaa, mikä määrä oli merkittävä 1922 vuoden menosääntöön.

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 21 §. — ²⁾ S:n 23. 2. 41 §; vrt. tätä kert. osasto II. Rahatoimikamari. — ³⁾ Valt. pöytäk. 23. 2. 16 §. — ⁴⁾ S:n 30. 11. 39 §.

Kivelän mielisairaalan muutos- ja lisärakennustyöt. Kaupunginvaltuustoon lähetetyn Kivelän sairaalan johtajan sairaalahallitukselle tekemän esityksen johdosta, että Kivelän sairaala pantaisiin ajanmukaiseen kuntoon sikäli, että järjestettäisiin tarpeellisia kylpyosastoja, ja erinäisiä leposaleja ja sisustettaisiin sopivia huoneita hoitohenkilökunnalle, päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto 1922 vuoden menosääntöön merkittäväksi 550,000 markan määrärahan Kivelän mielisairaalarakennuksen muutos- ja lisärakennustöiden teettämiseksi laadittujen piirustusten mukaan.

Rikhardinkadun kirjastotalon laajennus. Kaupungin yleisten töiden hallituksen tekemä esitys Rikhardinkadun kirjastotalon laajennustyön aloittamisesta viipymättä, jota työtä varten kaupunginvaltuusto jo vuonna 1920 oli pääasiassa hyväksynyt ²⁾ piirustukset, palautettiin ³⁾ rahatoimikamariin käsiteltäväksi 1922 vuoden budjettiehdotuksen laadinnan yhteydessä. Mainitun vuoden menosääntöä vahvistettaessa myönnettiin ⁴⁾ sittemmin tähän tarkoitukseen 2,000,000 markkaa.

Täydennystöiden teettäminen Eläintarhankadun kansakoulutalossa. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunta esitti, että ne Eläintarhankadun kansakoulutalon työt, joita sodan alkamisen vuoksi vuonna 1914 ei voitu suorittaa, teetettäisiin loppuun, mutta päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto, sittenkun v. t. kaupunginarkkitehdin laskelma oli osoittanut, että kaikkien töiden suorittaminen nousisi melkoisiin määriin, että toistaiseksi ainoastaan koulukeittiö sisustettaisiin, johon tarkoitukseen valtuusto osoitti 35,000 markkaa maksettavaksi etuantina kaupunginkassasta sekä merkittäväksi 1922 vuoden menosääntöön. Samalla annettiin kaupungin yleisten töiden hallitukselle toimeksi ⁶⁾ mainitun vuoden budjettiehdotusta laatiessaan ottaa huomioon erinäisiin puheenalaisen kansakoulutalon täydennystöihin tarvittavat määrärahat ⁶⁾.

Budjettia vahvistessaan valtuusto sittemmin osoitti ⁴⁾ 75,000 markkaa viimeainittuun tarkoitukseen.

Kansakouluhuoneiston sisustaminen Suomenlinnaan. Päätäten ⁷⁾ kansakoulun perustettavaksi Suomenlinnaan, myönsi ⁸⁾ valtuusto huoneiston kuntosuunnittelun koulua ja opettajakuntaa varten etuantina 45,000 markkaa. Kun sittemmin osoittautui, että työt voitiin suorittaa 40,000 markalla, merkittiin ⁴⁾ tämä määrä 1922 vuoden menosääntöön.

Bengtsårin kasvatuslaitoksen uutisrakennukset. Kaupunginvaltuusto osoitti ⁹⁾ vuoden tilierotuksesta 12,800 markkaa lisäykseksi menosääntöön Bengtsårin kasvatuslaitoksen uutisrakennuksia varten merkittyyn määrärahaan.

Lisämääräraha Toivoniemen tilan uutis- ja muutosrakennustöitä varten. Kun menosääntöön Toivoniemen maatilan uutta riihirakennusta ja navetan laajentamista varten merkitty 90,000 markan määräraha oli osoittautunut tarkoitukseen riittämättömäksi, osoitti ¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto 28,000 markan lisämäärärahan maksettavaksi valtuuston käyttövaroista Yleiset työt nimisen pääluokan kohdalta.

Saunan rakentaminen puhtaanapilolaitoksen tarpeisiin. Kun 1920 vuoden budjettiin pannuhuoneen ynnä saunan rakennuttamiseksi Malmin kaato paikalle merkityllä 50,000 markan määrärahalla voitiin rakentaa ainoastaan pannuhuone, anoi kaupungin yleisten töiden hallitus rahatoimikamarilta 65,000 markan lisämäärärahaa. Kamari, joka ei pitänyt saunan välitöntä

¹⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 38 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 18. — ³⁾ Valt. pöytäk. 8. 6. 28 §. — ⁴⁾ S:n 30. 12. 2 §. — ⁵⁾ S:n 15. 6. 47 §. — ⁶⁾ Vrt. tätä kert. siv. 138. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. siv. 207. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 14 §. — ⁹⁾ S:n 30, 11 32 §. — ¹⁰⁾ S:n 15. 6. 23 §.

rakennuttamista tarpeellisena, kehoitti hallitusta merkitsemään pyydetyn määrärahan 1922 vuoden budjettiehdotukseensa sekä ilmoitti toimenpiteettään kaupunginvaltuustolle. Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ valtuusto puheenalaisen rakennustyön teetettäväksi hätäaputyönä ja osoitti tähän tarkoitukseen 70,000 markkaa käyttövaroistaan Yleiset työt nimisen pääloukan kohdalta.

Kunnallisten työväenasuntojen rakennuttaminen. Vttn Väisäsen ja Suomen esitysehdotus kunnallisten työväenasuntojen rakennuttamisesta lähetettiin ²⁾ lausunnon saamiseksi rahatoimikamariin.

Voimistelusalin rakennuttaminen Vallilaan. Urheilulautakunnan esityksen voimistelu- ja kokoussalin rakennuttamisesta Vallilaan, jonka esityksen sekä rahatoimikamari että kaupungin yleisten töiden hallitus ehdottivat evättäväksi, mutta jota sosialilautakunta puolsi, kaupunginvaltuusto epäsi ³⁾, kuitenkin samalla määräten uudelleen otettavaksi käsiteltäväksi budjetin käsittelyssä. 1922 vuoden menosääntöön ei sittemmin merkitty ⁴⁾ määrärahaa tähän tarkoitukseen.

Ruokasalien sisustaminen keskuskeittolaan. Elintarvetoimikunnan esityksestä päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto: sisustuttaa erään pesulaitoksen ent. seuruhuoneella käyttämän huoneiston keskuskeittolan ruokasaleiksi sillä ehdolla, että toimikunta suoritti kaikki huoneiston kuntoon panettamisesta johtuvat kustannukset; antaa ruokasalit vuokravapaasti kahdeksi vuodeksi, kesäkuun 1 p:stä 1921 lukien, toimikunnan käytettäväksi, ollen toimikunta velvollinen korvaamaan kaikki kaupungin menot huoneiston lämmityksestä; sekä antaa rahatoimikamarin toimeksi, siinä tapauksessa että keskuskeittolaa mainitun ajan umpeen mentyä pidettäisiin voimassa ja ruokasalit pysytettäisiin, sopia puheenalaisesta huoneistosta silloin maksettavasta vuokrasta.

Tullivartiokojujen lämmityskojeel. Neljän sähkölämmityskojeen asettamiseksi Katajanokan tulli- ja pakkahuoneen vartiokojuihin sekä kahden tuollaisilla lämmityslaitteilla varustetun vartiokojun teettämiseksi Länsirannan tullihaaraosaston makasiiniosastoon kaupunginvaltuusto myönsi ⁶⁾ 9,600 markkaa merkittäväksi 1922 vuoden menosääntöön.

Valtioapu tavarakatoksien teettämiseksi. Rahatoimikamarin esityksestä oli valtioneuvosto päättänyt ottaa osaa tavarakatoksien teettämisestä Hieta- ja Jätkäsaareen koituviin kustannuksiin ⁷⁾ sillä ehdolla, että tavarakatokset olivat valmiina viimeistään tammikuun 15 p:nä 1921; että valtion osuus tavarakatoksien rakennuskustannuksista oli enintään puolet koko määrästä; että valtiolle varattiin oikeus saada katoksista käyttää vähintään 3,000 m²; että, siinä tapauksessa ettei valtio tarvinnut mainittua alaa tai sen osaa, Helsingin kaupunki oli velvollinen valtion laskuun antamaan vuokralle täten käyttämättä olevan alan; sekä että tarpeellinen tila sitäpaitsi maksutta luovutettiin tulliviranomaisten tarpeisiin. Kun valtiolle varatun 3,000 m²:n suuruisen tavarakatoksen rakennuttamisesta olisi kustannuksia 750,000 markkaa, ja valtion yllämainittujen ehtojen hyväksyminen aiheuttaisi kaupungille muitakin kustannuksia ja rasituksia, kun edelleen ei ollut takeita siitä, että valtio suostuisi vaihtamaan valtion käytettäväksi varatun vastaisen vapaasataman alueella sijaitsevan katoksen muualla olevaan tavarakatokseen ja kun vihdoin ei ollut mahdollista määräaikana rakentaa avustuksen saantia varten tarpeel-

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 2, 15 § ja 11. 5. 17 §. — ²⁾ S:n 7. 9. 18 §. — ³⁾ S:n 23. 3. 18 § ja 25. 5. 5 §. — ⁴⁾ S:n 30. 12. 2 §. — ⁵⁾ S:n 15. 6. 24 § ja 24. 8. 22 §. — ⁶⁾ S:n 13. 4. 19 §. — ⁷⁾ Vrt. 1919 vuod. kert. siv. 51.

lisiä tavarakatoksia, ehdotti rahatoimikamari, että kysymys valtioavun saamisesta puheenaolevaan tarkoitukseen saisi tällä kertaa raueta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ ehdotuksen.

Huoneiston teettäminen rautatietoimistolle Länsisatamaan. Valtionrautateiden toisen piirin piirihallituksen ilmoitettua, että Länsisataman satama-alueella tuskin saattoi syntyä mainittavaa liikennettä, ellei tavaratoimistoa voitu paremmin järjestää, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto, joka jo vuonna 1916 oli velvoittanut³⁾ kaupungin tarpeen vaatiessa Hieta- ja Jätkäsaaresta maksettua luovuttamaan valtionrautateille tarvittavat konttorihuoneistot lämpöineen ja valoineen liikenteen tarpeisiin, että rakennuskonttorin Laivarannassa käyttämään rakennukseen oli Länsirannan rautatieliikenteen tarpeen tyydyttämiseksi sisustettava rautatietoimisto enintään 14,000 markan kustannuksin, mikä määrä oli suoritettava kaupunginvaltuuston käyttövaroista. Kaupungin yleisten töiden hallitus sai toimekseen⁴⁾ 1922 vuoden budjettiehdotukseensa merkitä tarpeellisen määrärahan vesi- ja viemärijohtojen laittamiseksi mainittuun huoneistoon.

Parakin teettäminen Sörnäsän satamaan. Sörnäisten satamatyöntekijäin ammattiosaston anomuksen johdosta, että Sörnäsän satamaan rakennettaisiin katos, missä satamatyöläiset voisivat sadesäällä saada suojaa ja jossa he voisivat nauttia ateriansa, oli rahatoimikamari hankittuaan kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunnon, ehdottanut, että puheena olevalle paikalle rakennettaisiin 40 m²:n laajuinen siirrettävä parakki, joka annettaisiin haki-jain käytettäväksi sillä ehdolla, että he vastasivat mainitun parakin puhtaana-pidosta ja hoidosta. Parakin muutto- ja pystyttämiskustannukset arvioitiin 800 markaksi, mikä määrä oli suoritettava rahatoimikamarin käyttövaroista. Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁵⁾ kamarin ehdotuksen.

Makin teettäminen Vallilaan. Makin teettämiseksi Vallilan kauppahallin läheisyyteen kaupunginvaltuusto osoitti⁶⁾ käyttövaroistaan Yleiset työt nimisen pääluokan kohdalta 7,500 markkaa.

Uusien asuinhuoneiden rakennuttaminen Seurasaaren ulkoilmamuseon vartijatupaan. Koska kaupunginvaltuusto vuonna 1914 oli osoittanut⁷⁾ 11,700 markkaa vartijatuvan rakennuttamiseksi Seurasaaren ulkoilmamuseon alueelle, mutta tämä määrä ei kuitenkaan ollut riittänyt ullakkohuoneiden sisustamiseen eikä tarpeellisten ulkokuoneiden teettämiseen, anoi muinaistieteellinen toimikunta, että kaupunginvaltuusto myöntäisi lisäksi 60,000 markkaa, josta määrästä 32,000 markkaa käytettäisiin huoneen ja keittiön laittamiseksi edellämainittuun ullakkokerrokseen vartijahenkilökuntaa varten sekä 28,000 markkaa vajan teettämiseen.

Eväten toimikunnan anomuksen muilta kohdin päätti⁸⁾ valtuusto puheena olevan ullakkokerroksen sisustamiseen käyttövaroistaan Yleiset työt nimisen pääluokan kohdalta osoittaa 32,000 markkaa, minkä ohessa valtuusto huomautti toimikunnalle, että määräraha vartijatupaa varten aikaisemmin oli myönnetty ja nytkin myönnettiin sillä ehdolla, että rakennus jää kaupungin omaksi, jota vastoin valtion asia on kustantaa sen kunnossapito ja korjaukset.

Kaupungin uimalaitokset. Rahatoimikamari lähetti asiasta hankkimansa selvityksen kera Helsingin uimarien esityksen Humallahden uimalaitoksen laajentamisesta sekä kaksi Jyry nimisen yhdistyksen ja Helsingin työväen-

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 15 §. — ²⁾ S:n 24. 8. 21 §. — ³⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 61. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 24. 8. 21 §. — ⁵⁾ S:n 26. 1. 68 §. — ⁶⁾ S:n 8. 6. 13 §. — ⁷⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 43. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 23. 2. 35 §.

yhdistyksen tekemää esitystä uimalaitoksen rakennuttamisesta Mustikkamaalle. Kamarin kirjelmän oheinen, kaupungin yleisten töiden hallituksen laatima kustannusarvio päättyi ensinmainittuun työhön nähden 170,000 markkaan ja viimeinmainittuun rakennusyritykseen nähden 245,000 markkaan. 1922 vuoden budjettiehdotukseensa oli rahatoimikamari jo merkinnyt määrärahan Mustikkamaan uimalaitosta varten, mutta ehdotti Helsingin uimarien esityksen evättäväksi, koska kaupungin rahataloudelliseen asemaan nähden ei pitäisi molempia töitä yhtäaikaa teettää.

Lähetettyään asian kokonaisuudessaan budjettivaliokuntaan ¹⁾ päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto 1922 vuoden menosääntöä vahvistettaessa eräitten Humalalahden uimalaitoksen korjaustöiden teettämiseen myöntää 25,000 markkaa ja uimalaitoksen rakennuttamiseen Mustikkamaalle 245,000 markkaa.

Ent. seurahuoneen muutostyöt. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾ v. t. kaupunginarkkitehti R. Eklundin laatiman ehdotuksen ent. seurahuoneen muutostöiksi, joiden kustannukset arvioitiin 545,000 markaksi.

Yllettyjä kaupunkikiinteistöjen määrärahoja. Kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾, että eräät 1920 vuoden budjettiin kaupunkikiinteistöjä varten merkityt määrärahat sai ylittää kaikkiaan 56,116: 63 markalla sekä määrärahan ent. seuraahuoneen vähäisiä korjaustöitä varten 5,665: 30 markalla.

Rakennusten ja maatilain korjaus ja kunnossapito. Rakennusten ja maatilain korjaukseen ja kunnossapitoon myönsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto vuoden tilierotuksesta 90,000 markan lisämäärärahan, josta määrästä 60,000 markkaa erinäisiä korjauksia varten, 2,500 markkaa palolaitoksen rakennuksia varten, 1,000 markkaa Forsbyn kunnalliskotia varten, 500 markkaa rakennuskonttorin Kasarminkadun talossa n:o 21 olevaa huoneistoa varten, 10,000 markkaa poliisilaitoksen rakennuksia varten, 3,000 markkaa kauppahalleja varten sekä 13,000 markkaa lämpöjohtojen y. m. kunnossapitoa varten.

Maatilalautakunnan esityksestä myönsi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto vuoden tilierotuksesta 67,000 markkaa lisäyksenä budjettiin kaupungin omistamain maatilain rakennusten kunnossapitoa varten merkittyyn määrärahaan.

Sairaalan korjaukset. Käyttövaroistaan Sairaanhoidon nimisen pääluokan kohdalta kaupunginvaltuusto osoitti ⁷⁾ 3,000 markkaa Kivelän sairaalan rakennusten korjauksia varten sekä 4,726 markkaa Humaliston sairaalan korjauksia ja vuokraa varten.

Sen johdosta että Nickbyn mielisairaalan sikalan ullaan vesikatto ja täyte olivat tulipalossa turmeltuneet, osoitti ⁸⁾ kaupunginvaltuusto katon kuntoonpanettamiseksi 20,000 markkaa maksettavaksi valtuuston käyttövaroista Yleiset työt nimisen pääluokan kohdalta.

Koska voima- ja polttoainetaloudellisen yhdistyksen toimittamissa Nickbyn mielisairaalan höyrykoneiston tarkistuskatsastuksissa oli käynyt ilmi, että mainitut sota-aikana hankitut höyrykoneet, joihin ei silloin voitu hankkia Saksassa valmistettuja erikoissäätelijöitä, olivat siinä määrin kuluneet, että ne ehdottomasti vaativat perinpohjaista korjausta ja mainittujen säätölaitteiden hankkimista, päätti ⁹⁾ kaupunginvaltuusto koneiden korjaukseen ja kuntoonpanettamiseen osoittaa 44,000 markkaa maksettavaksi etuantina kaupunginkassasta ja vastedes merkittäväksi 1922 vuoden menosääntöön.

Mainitun sairaalan akkumulaattoripatterien täydentämiseksi kaupunginvaltuusto myönsi ¹⁰⁾ vuoden tilierotuksesta 1,000 markan määrärahan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 12 §. — ²⁾ S:n 30. 12. 2 §. — ³⁾ S:n 11. 5. 23 §. — ⁴⁾ S:n 26. 1. 16 ja 30 § sekä 23. 2. 18 §. — ⁵⁾ S:n 14. 12. 20 §. — ⁶⁾ S:n 21. 12. 16 §. — ⁷⁾ S:n 30. 11. 32 §. — ⁸⁾ S:n 27. 4. 14 §. — ⁹⁾ S:n 24. 8. 19 §. — ¹⁰⁾ S:n 14. 12. 20 §.

Edelleen kaupunginvaltuusto myönsi ¹⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä erinäisiin kaupungin sairaalain korjauksiin sekä niiden kunnossapitoon 45,000 markan lisämäärärahan suoritettavaksi vuoden tilierotuksesta.

Määräraha suojuslaitteiden hankkimiseksi kunnalliskodin ja kulkutautisairaalan konelaitteisiin. Sen johdosta että Helsingin piirin ammattientarkastaja toimittamassaan kunnalliskodin ja kulkutautisairaalan konelaitteiden tarkastuksessa oli vaatinut puheenalaisiin laitteisiin teetettäväksi erinäisiä suojuslaitteita, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta teettämään mainitut työt sekä osoitti ²⁾ tähän tarkoitukseen käyttövaroistaan Yleiset työt nimisen pääluokan kohdalta 15,000 markkaa.

Ylitettyjä kauppahallien määrärahoja. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾, että eräät 1920 vuoden menosääntöön merkityt kauppahallien määrärahat sai ylittää kaikkiaan 32,136: 83 markalla.

Lisämääräraha kunnallisten työväenasuntojen kunnossapitoon. Someron tien ja Vanajantien varrella sekä ent. Hermannin lentoparakeissa olevien kunnallisten työväenasuntojen puhtaanapidon ja valaistuksen kustantamiseksi kaupunginvaltuusto osoitti ⁴⁾ käyttövaroistaan Kaupungin kiinteä omaisuus nimisen pääluokan kohdalta 4,000 markkaa.

N. s. Sailors homein korjaustyöt. Rahatoimikamarin Sailors home yhdistyksen kanssa vuonna 1914 tekemän Linnankadun taloa n:o 3 koskevan vuokrasopimuksen mukaan oli vuokralaisen m. m. ennen poismuuttoa palautettava huoneistot alkuperäiseen kuntoonsa. Siinä tarkoituksessa toimitutti rakennuskonttori korjaustöitä vuonna 1919, eri sotilasviranomaisten, jotka sota-aikana olivat taloa käyttäneet, muutettua sieltä ⁵⁾. Kun kaupunki kuitenkin edelleen tarvitsi puheena olevia huoneistoja, uudistettiin ⁶⁾ sopimus olemaan voimassa kesäkuun 1 p:ään 1921 ja talo annettiin suomenkielisten kansakoulujen käytettäväksi, minkä ohessa muutamia kansakoulutarkoituksiin tarpeettomia huoneita vuokrattiin kahdelle kaupungin virkamiehelle. Vuokravuoden päättyessä oli kaupunki vuokrasopimuksen määräysten mukaan velvollinen uudelleen panettamaan rakennuksen kuntoon, ja osoitti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto tähän tarkoitukseen 62,000 markkaa maksettavaksi etuantina kaupunginkassasta ja vastedes suoritettavaksi vuoden tilierotuksesta.

Määräraha vanhan kaasulaitosrakennuksen korjaustöihin. Kaupunginvaltuusto oikeutti ⁸⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen tulisiijan rakennuttamiseen ja eräitten korjaustöiden teettämiseen kaupunginvoudin konttorin käytettäväksi luovutettuun vanhaan kaasulaitoksen huoneeseen käyttämään 7,500 markan määrän, joka oli suoritettava vuoden tilierotuksesta.

Hesperian puistossa olevan asuinrakennuksen korjaus. Vallitsevan asuntopulan aikana oli Hesperian puistossa oleva kaupungin omistama vanha puutalo luovutettu asuntotarkoituksiin yhteensä 27 hengelle. Kun rakennus oli varsin puutteellisessa kunnossa ja oli sen vuoksi kylmänä vuodenaikana asumaton, myönsi ⁹⁾ kaupunginvaltuusto vuoden tilierotuksesta 15,000 markkaa tarpeellisiksi havaittujen talon korjaustöiden teettämiseksi viipymättä.

Erinäisten Merholman huvilarakennusten korjaukset. Eräitten kaupungin ostamain ¹⁰⁾ Merholman huvilarakennusten korjausten teettämiseksi myönsi ¹¹⁾

¹⁾ Valt. pöytäk. 14. 12. 20 §. — ²⁾ S:n 13. 4. 20 §. — ³⁾ S:n 26. 1. 16 § ja 23. 3. 8 §. —

⁴⁾ S:n 19. 10. 25 §. — ⁵⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 37. — ⁶⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 229. —

⁷⁾ Valt. pöytäk. 24. 8. 28 §. — ⁸⁾ S:n 14. 12. 24 §. — ⁹⁾ S:n 2. 11. 6 §. — ¹⁰⁾ Ks. tätä kert.

siv. 25. — ¹¹⁾ Valt. pöytäk. 2. 11. 8 §.

kaupunginvaltuusto 10,000 markkaa, maksettavaksi etuantina kaupunginkassasta sekä merkittäväksi 1922 vuoden menosääntöön.

Kaupungin rakennusten ja laitteiden palovakuutus. Rahatoimikamari ilmoitti kehoittaneensa asianomaisia kunnan laitoksia ja toimihenkilöjä palovakuuttamaan kaikki asianomaisten viranomaisten hoidossa olevat rakennukset ja laitteet niiden täydestä silloisesta arvosta, kuitenkin kaupunkiin yhdistetyllä alueella sijaitseviin kivitaloihin nähden hankkimalla ainoastaan lisävakuutuksen lokakuun 1 p:ään 1921 asti. Tämän yhteydessä ehdotti kamari, että se valtuutettaisiin tämän jälkeen korottamaan viimemainittujen rakennusten palovakuutukset ainoastaan niihin määriin, joihin kaupungin arviomiehet vuonna 1920 olivat ne arvioineet ¹⁾. Esitystään perusteli kamari sillä, että puheenalaiset rakennukset paloturvallisuuteen nähden olivat hyvin rakennettuja, kaupungin palokunta oli tehtävänsä tasalla sekä suurin osa näistä rakennuksista jo oli n. s. kertavakuutuksella ainiaaksi vakuutettu, minkä vuoksi kaupungille todennäköisesti kävisi edullisemmaksi ottaa omalle vastuulleen osa mainittujen rakennusten palovaarasta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen.

5. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Satamaradan kaksoisraiteiseksi laajentaminen. Kaupunginvaltuuston vuonna 1917 päätettyä ³⁾, että satamaradan laajentaminen kaksoisraiteiseksi Töölön tavara-asemalta Hieta- ja Jätkäsaaren satama-alueelle suoritettaisiin hätäaputyönä, ja määräraha tähän tarkoitukseen oli merkitty ⁴⁾ 1919 vuoden budjettiin, oli puheenalainen työ aloitettukin, mutta sittemmin kapinan alkaessa keskeytetty, minkä jälkeen se oli jätetty keskeneräiseksi odoteltaessa kaupungin satama-olojen järjestelysuunnitelman laatimista. Kun tämä selvitys oli edistynyt niin pitkälle, että oli saatu varmuus siitä, että oli sopivaa pysyttää satamarata paikallaan toistaiseksi, oli kaupungin yleisten töiden hallitus rahatoimikamarille esittänyt: että pengerrystyöt satamaradan laajentamiseksi kaksoisraiteiseksi Töölön tavara-aseman ja Ruoholahden väliseltä osalta saisi mahdollisimman pian panna käyntiin; että kaupunginvaltuuston vuonna 1918 satamaradan laajentamiseksi ja muihin sen yhteydessä oleviin töihin myöntämän määrärahan koko ylijäämän, 1,957,463:86 markkaa, saisi käyttää pengerrystöiden jatkamiseen; sekä että kaupunginvaltuuston päätöstä ⁴⁾ Et. Rautatie- ja Työmieskadun tasoituksesta ja pistoraiteen rakennuttamisesta ainespihalle ei toistaiseksi toteutettaisi, koska vastainen mahdollinen satamaradan suunnan muutos saattaisi nämä työt hyödyttömiksi.

Rahatoimikamari, joka tosin oli tietoinen siitä, että laajennustyön saataminen niin pitkälle, että kaksoisraide olisi liikennöitävässä kunnossa, todennäköisesti siirtyisi jonkin ajan päähän, jonka kuluessa teetettäväksi ehdotettu työ olisi hyötyä tuottamatta, oli työnpuutteeseen nähden ja kun puheenalaisessa työssä, joka sopivasti voitaisiin teettää talvikuukausina, 100 työmiestä saisi työansiota, myöntynyt kaupungin yleisten töiden hallituksen esitykseen. Toimenpide oli, vaikkakin se tiesi ainoastaan kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen toteuttamista, työn suuren merkityksen

¹⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 235. — ²⁾ Valt. pöytäk. 24. 8. 20 §. — ³⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 67. — ⁴⁾ Ks. 1918 vuod. kert. siv. 40.

vuoksi ilmoitettu valtuustolle. Ilmoitus ei aiheuttanut¹⁾ enempää toimenpiteitä.

Vuonna 1918 anoi²⁾ kaupunginvaltuusto, että valtioneuvosto satamaradan laajentamista varten kaksoisraiteiseksi Töölön tavara-aseman ja Länsisataman väliseltä osalta myöntäisi 1,000,000 markan valtioavun eli 50 % arvioituista työn teettämiskustannuksista, ja myönnyttiin tähän anomukseen siten, että tämä määrä merkittiin valtion 1920 vuoden budjettiin. Sittemmin oli kuitenkin osoittautunut, että työn kustannukset oli arvioitu liian vähäisiksi, kun sekä työpalkat että kiskoaineitten hinnat olivat melkoisesti kohonneet. Uusi puheenalaisen työn kustannusarvio päättyi 3,500,000 markkaan. 1922 vuoden menosääntöä vahvistettaessa myönsi³⁾ kaupunginvaltuusto töiden jatkamiseksi 1,000,000 markan määrärahan, josta määrästä 300,000 markkaa valtuuston päätöksen⁴⁾ mukaan jo oli maksettu ennakkomäärärahana.

Samassa tilaisuudessa päätti valtuusto valtioneuvostolle esittää, että valtio samassa suhteessa kuin aikaisemminkin ottaisi osaa satamaradan laajentamiskustannuksiin ja että kaupungille siis myönnettäisiin 750,000 markan valtioapu.

Rautateiden korjaukset. Kaupunginvaltuusto osoitti⁵⁾ vuoden tilierotuksesta 17,000 markkaa Malmin kaatopaikalle johtavan raidelaitteen korjauksen ja kunnossapidon kustantamiseen, minkä ohessa puhtaanapitohallitusta kehoitettiin⁵⁾ vastedes budjettiehdotuksiinsa merkitsemään tähän tarvittavat määrärahat.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi⁶⁾ vuoden tilierotuksesta 30,000 markkaa lisäyksenä menosääntöön merkittyyn rautateiden erinäisten korjausten määrärahaan.

Lupa saada rakentaa rautatieraide. Kaupunginvaltuusto oikeutti Aktiebolaget Sandvikens skeppsdocka och mekaniska verkstad yhtiön anomuksen oheisen piirustuksen mukaisesti rakentamaan n. 200 m:n pituisen sivuutusraiteen Merisatamasta yhtiön vuokra-alueelle kortteliin n:o 178 kulkevan pistoraitteen vierelle, seuraavin ehdoin:

1) raitteen suuntaa pidetään väliaikaisena ja yhtiö sitoutuu kuuden kuukauden kuluessa kaupunginviranomaisten puolelta tapahtuneesta irtisanomisesta poistamaan tai muuttamaan sen näiden viranomaisten antamain ohjeiden mukaisesti;

2) kaupunki varaa itselleen oikeuden korvausta maksamatta yhdistää vaihderaitteen mainittuun raidelaitteeseen;

3) oikeudesta sivuutusraiteen laskemiseen suorittaa yhtiö vuosittain 2 markkaa raitteen pituusmetriltä eli yhteensä 400 markkaa, jota maksua suoritetaan, kunnes alue on lopullisesti tasoitettu, minkä jälkeen katujen kunnossapidosta ja kadulla sijatsevan rautatieraitteen puhtaanapidosta voimassa olevia taksoja sovelletaan sekä sivuutusraiteeseen että aikaisemmin laskettuun pistoraitteeseen;

4) yhtiö korvaa kaupungille kaiken kustannuksen ja vahingon, minkä sivuutusraiteen teettäminen voi tuottaa venelaitureille tai muulle kaupungin omaisuudelle niillä alueilla, joiden halki sivuutusraide johdetaan.

Edelleen oikeutettiin⁷⁾ yhtiö niinkään asiakirjain oheisen piirustuksen mukaisesti teettämään yhdysraide yhtiön hallussa olevien korttelien n:ojen 176 ja 178 välille seuraavin ehdoin:

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 18 §. — ²⁾ Ks. 1918 vuod. kert. siv. 42. — ³⁾ Valt. pöytäk. 30. 12. 2 §. — ⁴⁾ S:n 30. 11. 26 §. — ⁵⁾ S:n 19. 10. 27 §. — ⁶⁾ S:n 30. 11. 29 §. — ⁷⁾ S:n 23. 3. 21 §.

1) yhtiö sitoutuu kuuden kuukauden kuluessa kaupunginviranomaisten puolelta tapahtuneesta irtisanomisesta poistamaan tai muuttamaan raiteen mainittujen viranomaisten antamain ohjeiden mukaan;

2) yhtiön tulee raiteen päällitsee teettää ja kunnossa pitää kaupungin rakennuskonttorin vaatima määrä ylikäytäviä suojeluveräjiineen;

3) raiteen liikennöimisessä on noudatettava kaikkia nykyään tai vastedes kadulla sijaitsevan rautatieraiteen liikennöimisessä käytännössä olevia varokeinoja;

4) kaupungin puhtaana pidettävällä alueella olevan raideosan (noin 93 m) puhtaanapidosta suorittaa yhtiö kaupungille korvausta nykyään voimassa olevan ja vastedes vahvistettavan taksan mukaan; sekä

5) menoista, joita kaupungille yhdysraiteen teettämisestä ehkä johtuu lisääntyneiden tasoitus- tai muiden semmoisten kustannusten muodossa, vastaa yhtiö.

Lihan tukkukauppa. Kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä oli terveydenhoitolautakunta ehdottanut, että lihan tukkukauppa toistaiseksi ja kunnes tähän tarkoitukseen rakennetaan halli järjestettäisiin siten, että tätä kauppaa saisi lihantarkastusaseman aukioloaikoina harjoittaa taivasalla lihantarkastusaseman vierellä Salomonin- ja Et. Rautatiekadun välisellä Annankadun osalla sekä sitäpaitsi edelleen teurastamossa. Tätä tarkoitusta varten olisi puheenaoleva Annankadun osa tehtävä vettä läpäisemättömäksi, esimerkiksi täyttämällä katukivien lomat asfalttitervalla, sekä rakennettava vesiposti paikalle, jotta sitä kävisi tehokkaasti huuhteleva. Rahatoimikamari, jolta oli pyydetty asiasta lausuntoa, huomautti, että pelkkä kadun päällystäminen uudestaan sepelikivillä ja sementillä olisi täysin tehokas, mutta että toiselta puolen tästä johtuvat kustannukset eivät olisi kohtuullisessa suhteessa järjestelyn väliaikaiseen luonteeseen, minkä vuoksi kamari hankittuaan sekä maistraatin että terveydenhoitolautakunnan puheenjohtajan ja kaupungin-eläinlääkärin lausunnot puolsi paikan luovuttamista silloisessa kunnossaan. Asiaa esitettäessä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto, että lihan tukkukauppaa sai edelleen harjoittaa teurastamossa sekä sitäpaitsi lihantarkastusaseman aukioloaikoina mainitulla Annankadun osalla. Puheenalaisen katuosan puhtaanapitoa varten valtuusto osoitti¹⁾ 7,200 markkaa määrärahasta kaupungin yleisen paikkain ja katuosuuksien puhtaanapitoa varten.

N. s. narinkan myyntipaikkain vuokrat. Kaupunginvaltuuston merkittyä n. s. narinkan myyntipaikoista olevat vuokratulot budjettiin 100,000 markkaan korotetuin määrin rahatoimikamarin ehdottaman 50,000 markan asemesta oli kamari tämän mukaisesti korottanut sikäläisten katettujen myyntikojujen vuokrat 4,000 markkaan ja avonaisten kojujen vuokrat 1,000 markkaan, kesäkuun 1 p:stä lukien. Vuokrankorotuksen johdosta tekivät myyntikojujen haltijat valituksia, mitkä kaupunginvaltuusto päätti²⁾ hyväksyä sikäli, että rahatoimikamari valtuutettiin järjestämään puheenalaiset vuokrat noudattaen kamarin budjettiehdotuksessa olevaa tulomäärää.

Erään kalapihan myyntipaikan irtisanominen. Esiteltäessä kalakauppias G. A. Grönlundin anomusta rahatoimikamarin päätöksen kumoamisesta, jonka päätöksen nojalla hänet oli irtisanottu n. s. kalapihalla olevasta myyntipaikasta, ei kaupunginvaltuusto katsonut³⁾ olevan syytä myöntyä anomukseen.

Yllämainitusta kaupunginvaltuuston päätöksestä valitti kalakauppias

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 44 §. — ²⁾ S:n 27. 4. 29 §. — ³⁾ S:n 13. 4. 48 §.

Grönlund Uudenmaan läänin maaherralle. Valtuusto, jolta tämän johdosta pyydettiin lausuntoa, päätti¹⁾ huomauttaen, että puheenalaista laatua olevain myyntipaikkain antaminen ja irtisanominen on yksinomaan kaupunginviranomaisten asia ja ettei valittaja ollut voinut näyttää toteen, että valituksen alainen päätös olisi lainvastainen, esittää, että valitus aiheettomana hylättäisiin.

Lisämäärärahoja vesijohtolaitokselle. Sittenkun 1920 vuoden menosääntöön vesijohtolaitoksen rakennusten ja laitteiden sekä putkiverkon korjausta ja kunnossapitoa varten merkityt määrärahat olivat osoittautuneet tarkoitukseensa riittämättömiksi, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto, että mainitut määrärahat sai ylittää kaikkiaan 102,000 markalla³⁾, mikä määrä oli suoritettava laitoksen 1920 vuoden voittovaroista. Edelleen oikeutettiin⁴⁾ vesijohtolaitos ylittämään seuraavat vuoden menosääntöön merkityt määrärahat: Vanhankaupungin laitteen korjaus ja kunnossapito 40,000 markalla, putkiverkon korjaus ja kunnossapito 20,000 markalla, työpajarakennusten korjaus ja kunnossapito 10,000 markalla sekä Kauppatorin suihkukaivon käyttö ja hoito 1,500 markalla.

Vesipostien läydennys. Liikennekonttorin esityksen johdosta, että ryhdyttäisiin erinäisiin toimenpiteisiin tulenvaaran vähentämiseksi Katajanokan tavarakatoksissa, päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto kehoittaa vesijohtolaitosta 1922 vuoden budjettiehdotukseensa merkitsemään määrärahan Rahapajarannan vesipostien täydentämistä varten.

Vesi- ja laskujohtojen laskeminen Käpylässä. Sittenkun kaupunginvaltuuston vuonna 1920 tärkeimpien katujen ynnä niihin kuuluvain vesi- ja laskujohtojen teettämiseksi Käpylän esikaupunkiin myöntämä⁶⁾, 1,500,000 markan määräraha oli miltei kulutettu, teki rahatoimikamari esityksen lisämäärärahan myöntämisestä jo aloitettujen töiden loppuun suorittamiseksi, ja päätti⁷⁾ valtuusto, hyväksyen puheenalaisen esityksen, sallia vesijohtolaitoksen etuantina kaupunginkassasta nostaa enintään 450,000 markkaa vesijohdon laske- miseksi Käpylän kortteleja n:o:ja 806, 807, 808, 810—812 ja 817—819 ympäröiviin katuosiin sekä käyttämään Töölön ja Meilansinkadun tasoitustöihin osoitetusta⁸⁾ määrärahasta enintään 464,000 markkaa Käpylän viemärijoh- tojen teettämiseen, minkä ohessa valtuusto kehoitti⁹⁾ rahatoimikamaria aikansa tekemään lopullisen ehdotuksen varain osoittamisesta mainittujen vesijohtotöiden teettämiseksi.

Ylitettyjä kaasulaitoksen määrärahoja. Kaasulaitos oikeutettiin¹⁰⁾ 127,000 markalla³⁾ ylittämään 1920 vuoden menosääntöön kaasulaitoksen rakennusten ja koneiden y. m. sekä putkiverkon korjausta ja kunnossapitoa varten merkityt määrärahat ja oli tämä määrä suoritettava kaasulaitoksen 1920 vuoden voittovaroista.

Kaasulaitos oikeutettiin¹¹⁾ 702,175 markalla ylittämään menosääntöön kahden uuden kamariuunin hankkimista varten merkitty määräraha.

Ylitettyjä sähkölaitoksen määrärahoja. Kaupunginvaltuusto oikeutti¹²⁾ sähkölaitoksen kaikkiaan 253,165: 31 markalla³⁾ ylittämään 1920 vuoden menosääntöön merkityt määrärahat laitoksen rakennusten ja laitteiden y. m. sekä johtoverkon korjausta ja kunnossapitoa varten sekä 1,004,565: 71 mar-

¹⁾ Valt. pöytäk. 24. 8. 4 §. — ²⁾ S:n 26. 1. 29 §. — ³⁾ Tämä määrä sisältyy siv. 106. ilmoitettuna kokonaisuudessaan. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 32 § ja 14. 12. 21 §. — ⁵⁾ S:n 24. 8. 27 §. — ⁶⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 15. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 10 §. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. siv. 51. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 10 §. — ¹⁰⁾ S:n 26. 1. 29 §. — ¹¹⁾ S:n 30. 11. 32 §. — ¹²⁾ S:n 26. 1. 29 § ja 9. 3. 15 §.

kalla¹⁾ määrärahan uutistöitä varten, minkä ohessa valtuusto määräsi²⁾ puheenalaiset määrät suoritettaviksi laitoksen 1920 vuoden voittovaroista. Sittenkun erinäiset vuodenkin menosääntöön merkityt määrärahat olivat osoittautuneet riittämättömiksi, päätti³⁾ valtuusto, että ne sai ylittää seuraavilla määrillä: määrärahan johtoverkon kunnossapitoa varten 60,000 markalla¹⁾, määrärahan korkeajännitteisjohtoa varten Merholmaan 16,800 markalla¹⁾ sekä määrärahan Kangasalan tien johtoverkon vahvistamista varten 5,375:95 markalla¹⁾.

Korkeajännitteisjohto Käpylään. Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksestä osoitti⁴⁾ kaupunginvaltuusto korkeajännitteisjohdon teettämiseksi Kottbyn talon maalla 20,000 markkaa suoritettavaksi sähkölaitoksen kuluvan vuoden voittovaroista.

Akkumulaattoripatterin korjaus. Kasarmin torin aseman vanhan akkumulaattoripatterin korjaamiseksi myönsi⁵⁾ kaupunginvaltuusto 650,000 markan määrärahan maksettavaksi rahatoimikamarin määräyksen mukaan etuantina kaupunginkassasta, minkä ohessa kamaria kehoitettiin 1922 vuoden budjetin laadinnan yhteydessä harkitsemaan ja antamaan lausuntonsa siitä, mistä varat lopullisesti oli osoitettava ja miten patterin arvo oli kirjaan pantava.

Määräraha Länsisataman satamatöitä varten. Länsisataman satamarakennustöiden jatkamiseksi kaupunginvaltuusto myönsi⁶⁾ 1,100,000 markkaa, mikä määrä oli etuantina maksettava kaupungin kassasta sekä merkittävä 1922 vuoden menosääntöön.

Määrärahoja satamain korjauksia varten. Kaupungin yleisten töiden hallitus oikeutettiin⁷⁾ 10,000 markalla ylittämään 1920 vuoden menosääntöön erinäisiä satamain korjauksia varten merkitty määräraha, minkä ohessa valtuusto erinäisten tarpeellisiksi havaittujen Eteläsataman tihtaalin korjaustöiden kustantamiseksi osoitti⁸⁾ 18,000 markkaa suoritettavaksi vuoden tili-erotuksesta.

Sörnäs in niemekkeellä olevan n. s. rautatielaiturin haltuun ottaminen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁹⁾ puolestaan rautatiehallituksen tarjouksen maksutta luovuttaa kaupungille mainitulle hallitukselle kuuluvan kaupungin maalla Sörnäs in niemekkeellä sijaitsevan satamalaiturin siinä olevine vaihteineen, raiteineen y. m. sillä ehdolla, että kaupunki otti vastataakseen laiturin kunnossapidosta ja valtionrautateille sen kuljetuksissa taattiin etuoikeus laiturin käyttämiseen.

Hieta- ja Jätkäsaaren sataman nimi. Rahatoimikamarin esityksestä päätti¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto nimen »Hieta- ja Jätkäsaaren satama» vaihdettavaksi nimeen »Länsisatama».

Hiekanotto paikkojen hankkiminen sekä kuormaus- ja purkauspaikkojen järjestäminen. Sen johdosta että kaupunginvaltuuston asunnonpuutteen poistamiskysymystä valmistelemaan asettama komitea antamassaan mietinnössä m. m. oli huomauttanut olevan välttämätöntä järjestää rakennusaineiden kuormaus- ja purkauspaikkoja ja hankkia hiekanotto paikkoja kaupungin tarpeisiin¹¹⁾, oli rahatoimikamari hankkinut tarkemman selvityksen asiasta, josta kävi ilmi, että omien hiekanotto paikkain ja niihin kuuluvain kuljetuslaitteiden hankkiminen kaupungille tuottaisi ylen suuria kustannuksia sekä

¹⁾ Nämä määrät sisältyvät siv. 106 esitettyyn kokonaismäärään. — ²⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 29 § ja 9. 3. 15. § — ³⁾ S:n 30. 11. 32 §. — ⁴⁾ S:n 19. 10. 11 §. — ⁵⁾ S:n 15. 6. 8 §. — ⁶⁾ S:n 30. 11. 29 §. — ⁷⁾ S:n 26. 1. 26 §. — ⁸⁾ S:n 5. 10. 10 §. — ⁹⁾ S:n 15. 6. 9 §. — ¹⁰⁾ S:n 8. 6. 12 §. — ¹¹⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 31.

että myöskin kuormaus- ja purkauspaikkojen järjestäminen, jonka työn suorittamiseksi rakennuskonttorissa oli laadittu laaja ohjelma, vaatisi melkoisia määrärahoja. Asiaa käsitellessään päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, että ehdotus hiekanottopaikkain hankkimisesta sai raueta, mutta että kysymyksiä rakennusaineiden purkaus- ja kuormauspaikkain järjestämisestä, mikäli tuollaisia paikkoja voitiin pitää tarpeen vaatimina, käsiteltäisiin lähivuosien menosääntöjen laadinnan yhteydessä.

Hätäaputöiden järjestäminen. Sittenkun kaupunginvaltuusto 1921 vuoden budjettia vahvistettaessa oli merkinnyt 2,500,000 markan määrärahan yleisiä töitä varten, joka määrä oli aiottu käytettäväksi valtuuston määräyksen mukaan työmahdollisuuksien lisäämiseksi siltä varalta, että talvikuukausina ilmaantuisi työttömyyttä suuressa mitassa, oli kaupungin yleisten töiden hallitus ilmoittanut, että, siinä tapauksessa että ainoastaan menosäännössä edellytetyt työt kuluvana vuonna pantaisiin käyntiin, kaupungin yleisissä töissä olevaa työvoimaa täytyi vähentää n. 400 miehellä, mutta anoi hallitus samalla, että kaupunginvaltuusto yllämainitusta arvaamattomiin tarpeisiin myönnetystä määrärahasta osoittaisi Sturekadun töitä varten 100,000 markkaa, Fredrikinkadun yhdistämistä varten Lutherkatuun 50,000 markkaa, Helsinginkadun töitä varten 500,000 markkaa sekä Brahekadun viereisen urheilukentän järjestämistä varten 150,000 markkaa. Näihin töihin sekä korttelin n:o 257 ja Saukonsaaren pohjoisosan louhintatöihin voitaisiin sijoittaa n. 300 miestä. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾ ehdotuksen ja osoitti mainitusta määrärahasta tähän tarkoitukseen 800,000 markkaa.

Vaadituksi lausunnoksi Suomen ammattijärjestön esityksen johdosta toimenpiteisiin ryhtymiseksi lisääntyvän työttömyyden vastustamiseksi ehdotti rahatoimikamari, hankittuaan kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunnon, että mainittu hallitus oikeutettaisiin viipymättä panettamaan käyntiin erinäiset Töölön ja Meilansin kadun tasoitustyöt siinä laajuudessa, kuin arvaamattomiin menoihin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan Yleiset työt nimiseen pääluokkaan merkityllä tilillä jäljellä oleva määräraha salli sekä puolsi teetettäväksi seuraavia hallituksen ehdottamia töitä, joista laskettiin olevan kustannuksia kaikkiaan 2,150,000 markkaa ja joissa 350 miestä saisi työansiota: kallionlouhintatyöt Huopalahdenkadulla 250,000 markkaa, Munkkiniemen ja Vappukadun välisen Lant. viertotien täytetyt 250,000 markkaa, Etel. Hesperiankadun ja Isontorin välisen Runebergkadun louhinta- ja täytetyt 250,000 markkaa, Ahlqvistkadun louhinta- ja täytetyt 200,000 markkaa, sekä erinäisten läntisen Meilansin katujen tasoitus 1,200,000 markkaa, jolloin työ Meilansin kaduilla olisi suoritettava vasta viimeiseksi. Edelleen anoi rahatoimikamari, että se oikeutettaisiin, siinä tapauksessa että Helsingin makasiiniosakeyhtiö niin haluaa, yhtiön kanssa sopimaan sen Laivarantaan suunnitteleman isonlaisen kivimakasiinin perustamistöiden teettämisestä yhtiön tiliin sekä esitti, että kaupunginvaltuusto tekisi valtioneuvostolle alistuksen, että valtio, ehdollisesti yleisiä töitä käyntiin panemalla toimisi työttömyyden lieventämiseksi. Kaupungin yleisten töiden hallituksen tekemä ehdotus suunnitellun Oulunkylän—Vikin—Hertonäsin rautatierakennuksen aloittamisesta oli rahatoimikamarin mielestä ehdottaminen evättäväksi, koska radan suunta ei ollut lopullisesti määrätty.

Asiaa esiteltäessä päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto kehoittaa rahatoimikamaria panettamaan käyntiin rakennustyöt niissä Hertonäsin rautatien osissa,

¹⁾ Valt. pöytäk. 24. 8. 26 §. — ²⁾ S:n 26. 1. 75 §. — ³⁾ S:n 9. 2. 45 §.

joiden suuntaa voi pitää varmana, sekä teettämään Hertonäsissä yksinkertaisempia satama- ja laiturirakennuksia, samoin kuin, kunnes nämä työt voi aloittaa teettämään kaduntasoitustöitä kamarin ehdottamassa laajuudessa. Kamarin esitys hyväksyttiin muilta kohdin muutoksitta.

Kunnan työntekijäin anomus, että kaupunginvaltuusto ryhtyisi toimenpiteisiin jatkuvan työansion hankkimiseksi heille sekä samalla määräisi, että kaupungin yleisiä töitä keskeyttämättä oli suoritettava vuoden umpeen, ei aiheuttanut ¹⁾ toimenpidettä, kun valtuusto jo oli ryhtynyt yllämainittuihin toimenpiteisiin vallitsevan työttömyyden lieventämiseksi.

Saattaakseen mahdolliseksi Hertonäsissä käyntiin pantujen satama- ja rautatietöiden laajentamisen sekä työnjohtoa varten tarpeellisen henkilökunnan saannin osoitti ²⁾ kaupunginvaltuusto määrärahasta uusien virkain perustamista y. m. varten 12,000 markkaa käytettäväksi kaupungin yleisten töiden hallituksen määräyksen mukaan ylimääräisiksi palkkioiksi viidelle hallituksen alaiselle viranpitäjälle, jotka ottivat ylityönä suorittaakseen mainittujen töiden johtoon liittyvät tehtävät, kuitenkin siten, että kunkin palkkio sai olla enintään 1,200 markkaa kuukaudessa.

Marraskuun 2 p:nä pitivät työttömät kaupungin töissä aikaisemmin olleet henkilöt kokouksen, jossa päätettiin herrain N. Vuorisen ja J. Kumpulaisen kautta tehdä kaupunginvaltuustolle esitys yleisten töiden järjestämisestä työnpuutteen lieventämiseksi. Asiaa esiteltäessä ilmoitti vt von Frenckell kaupungin yleisten töiden hallituksen asettaneen komitean laatimaan ehdotusta uusien töiden järjestämiseksi. Hallitus oli lopullisesti käsitellyt komitean ehdotuksen ja senjälkeen lähettänyt sen rahatoimikamariin. Ehdotuksen mukaan saisivat kaikki hallituksen alaiset työläiset työtä vuoden loppuun, minkä ohessa kysymys töiden jatkamisesta vuonna 1922 ratkaistaisiin mainitun vuoden budjetin järjestelyn yhteydessä.

Vtn von Frenckellin esityksestä päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa rahatoimikamarin etukäteen osoittamaan enintään 200,000 markkaa, jotta kävisi mahdolliseksi ottaa uudelleen töihin ne 150 kaupungin yleisten töiden työntekijää, jotka jo oli erotettu. Herrain Vuorisen ja Kumpulaisen ehdotus lähetettiin rahatoimikamariin.

Niinikään lähetettiin ⁴⁾ rahatoimikamariin lausunnon saamiseksi vttjen Aarnion ja Lehtosen tekemä esitysehdotus yleisten töiden järjestämisestä työansion hankkimiseksi kaupungin työläisväestölle.

Yhä lisääntyvän työttömyyden johdosta teki Helsingin kunnan keskusneuvostokin sittemmin esityksen hätäaputöiden järjestämisestä, minkä ohessa rahatoimikamari lähetti vaaditun lausunnon sekä vttjen Aarnion ja Lehtosen esitysehdotuksesta että yllämainittujen työttömäin henkilöjen edustajain esityksestä. Rahatoimikamari lausui, että kaupungin etusijassa tulisi antamalla avustuslainoja edistää yksityistä rakennustoimintaa, jossa työläiset voisivat saada työansiota, jolloin kaupungin kassan rasitukseksi jäisi ainoastaan vähäinen osa todellisista työkustannuksista. Kaupungin omista töistä olisi hätäaputöinä heti tarpeen mukaan pantava käyntiin seuraavat: työnvälitystoimiston Länsirannan talossa n:o 10 olevan huoneiston laajennustyö; Rantatien- ja Kristiinankadun välisen Helsinginkadun, sekä diakonissalaitoksen ja rautatien välisen kujan teettäminen; kanavan louhinta Helsinginkadulla sekä yllämainitussa kujassa; Lammassaaren ja kaupungin välisen liikenneväylän teettäminen; korttelin n:o 296 halki ehdotetun ⁵⁾ kadun tasoitus; sekä Perä-

¹⁾ Valt. pöytäk. 23. 2. 40 §. — ²⁾ S:n 27. 4. 28 §. — ³⁾ S:n 2. 11. 23 §. — ⁴⁾ S:n 19. 10. 34 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 12.

pohjolankadun teettäminen Käpylässä. Ehdotettuihin rakennustöihin voitaisiin ottaa 450—500 miestä, mikä luku vielä lisääntyisi, siinä tapauksessa että eräät suunnitellut ¹⁾ Vallilan ja Käpylän yleishyödylliset rakennusyrietykset lähitulevaisuudessa aloitettiin.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾ rahatoimikamarin yllä selostellun ohjelman hätäaputöiden järjestämiseksi sekä osoitti ²⁾ tähän tarkoitukseen aikaisemmin myöntämänsä 200,000 markan lisäksi 800,000 markkaa, maksettavaksi kaupunginkassasta ja vastedes merkittäväksi 1922 vuoden menosääntöön. Sen ohessa kehoitettiin ²⁾ rahatoimikamaria jouduttamaan kaupungin-
asemakaavan vahvistamisen ratkaisua siihen Puutarhakadun paikkaan nähden, jonne uusi kansakoulutalo valtuuston aikaisemmin tekemän päätöksen ³⁾ mukaan oli rakennettava.

Kun todennäköisesti vieläkin laajemmassa määrin talvikuukausina oli odotettavissa työttömyyttä, eikä kaupunki kykenisi tarjoamaan työtä kaikille Helsingissä kotipaikkaoikeutta nauttiville työttömille, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto tässä tilaisuudessa tehdä valtioneuvostolle alistuksen, että valtiokin järjestäisi yleisiä töitä kaupungissa vallitsevan työttömyyden lieventämiseksi.

Pakaankadun tasoitus. Kaupungin yleisten töiden hallitus oikeutettiin ⁴⁾ aikaisemmin myönnettyjen määrärahojen lisäksi Pakaankadun tasoitustöiden päättämiseen käyttämään 200,000 markkaa kaupunginvaltuuston käyttövaroista Yleiset työt nimisen pääluokan kohdalla, kuitenkin sillä ehdolla, ettei myönnettyjä varoja saanut käyttää rahatoimikamarin lupaa hankkimatta. Koska kuitenkin, kamarin ilmoituksen mukaan, yllämainitut budjettimäärärahat jo suurimmaksi osaksi oli käytetty, päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto myöhemmin muuttaa päätöksensä siten, että osoitettu rahamäärä oli suoritettava vuoden tilierotuksesta. Pakaankadun kunnossapitoon osoitettiin ⁶⁾ niinkään vuoden tilierotuksesta 5,000 markkaa.

Katujen ja yleisten paikkain korjaukset ja kunnossapito. Katujen ja yleisten paikkain korjauksiin ja kunnossapitoon myönsi ⁷⁾ kaupunginvaltuusto vuoden tilierotuksesta 62,520 markan lisämäärärahan.

Kaiteiden uudistaminen. Kaupunginvaltuusto myönsi ⁸⁾ vuoden tilierotuksesta 30,000 markan lisäyksen menosääntöön merkittyyn kaupungin omistamain katuosain kaiteiden korjausmäärärahaan.

Rautatien poikkikäytävä Helsinginkadun jatkeen alitse. Rautatiehallituksen anottua kaupunginviranomaisten hyväksymistä anomusasiakirjain oheiselle, 2 vaihtopuolin laaditulle ehdotukselle Helsinginkadun jatkeen aliseksi rautatien poikkikäytäväksi, päätti ⁹⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin puoltolauseen nojalla, joka oli hankkinut selvityksen siitä, että poikkikäytävää varten ehdotetut mitat olivat riittävän suuret vastaista raitiotieliikennettä varten, hyväksyä ehdotuksen II.

Raitiotiealueen y. m. ailaaminen. Sittenkun valtionrautateiden ja kaupungin kesken tehty sopimus maan luovuttamisesta Nickbyn mielisairaalaan vievää kapearaitteista rautatietä varten oli irtisanottu ja rahatoimikamari oli hyväksynyt uuden sopimuksen, jossa vuokramaksu määrättiin 850 markaksi aikaisemmin voimassa olleen ja budjettiin merkityn 300 markan määrän sijasta ja jossa sen ohessa määrättiin, että vuokramaksu oli maksettava ensikerran sopimusta allekirjoittaessa ja sen jälkeen vuosittain joulu-

¹⁾ Vrt. tätä kert. siv. 28 ja 123. — ²⁾ Valt. pöytäk. 16. 11. 11 §; ks. myös tätä kert. siv. 113. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 21. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 24. 8. 25 §. — ⁵⁾ S:n 5. 10. 11 §. — ⁶⁾ S:n 30. 11. 25 §. — ⁷⁾ S:n 14. 12. 20 §. — ⁸⁾ S:n 2. 11. 5 §. — ⁹⁾ S:n 24. 8. 12 §.

kuun kuluessa, päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan Kaupungin kiinteä omaisuus nimisen pääluokan kohdalla osoittaa 1,400 markkaa lisäykseksi vuokramäärärahaan sekä 500 markkaa veräjän laittamista varten raitiotiealuetta ympäröivään aitaan sille kohdalle, jossa raide sitä leikkaa.

Ylitettyjä istutusmäärärahoja. Kaupunginvaltuusto päätti²⁾, että 1920 vuoden menosäännön määrärahat kaupunginistutuksia varten sai ylittää kaikkiaan 147,900 markalla.

Muistopatsaan haltuunottaminen. Kaupunginvaltuusto päätti³⁾ myöntyä Viron lähetystön anomukseen, että kaupunki ottaisi haltuunsa muistopatsaan ja hoitaisi sitä muistopatsasta, jonka mainitun maan hallitus aikoi pystyttää Vanhan kirkon puistikoon Viron vapaussodassa kaatuneiden suomalaisten haudalle.

Istutusten ja taimistojen kunnossapito. Kaupungin yleisten töiden hallitukselle myönnettiin⁴⁾ 70,000 markan etukäteismääräraha lisäyksenä menosääntöön istutusten ja taimistojen kunnossapitoa varten merkittyyn määrärahaan. Samaan tarkoitukseen myönnettiin⁵⁾ vuoden tilierotuksesta 60,000 markan lisämääräraha.

Hakasalmen ja Hesperian puistojen kuntoon panettaminen. Sittenkun Kansanvalistusseuralle oli myönnetty⁶⁾ lupa kesällä toimeenpanna yleinen laulujuhla Hakasalmen ja Hesperian puistoissa, päätti⁷⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan sekalaisia menoja varten osoittaa 15,000 markkaa mainittujen puistojen panettamiseksi siistiin kuntoon ja eräiden puistoalueiden taioittamiseksi.

Suomen pankin edustalla olevan istutuksen uudistustyöt. J. V. Snellmanin muistopatsaan toimikunta oli tehnyt esityksen apumaksun myöntämisestä kaupungin varoista puheenalaisen muistopatsaan pystyttämiseen ja päätti⁸⁾ kaupunginvaltuusto 105,000 markalla ottaa osaa muistopatsaan perustamis- töistä ja sen ympäristön tasoituksesta sekä istutusten sinne järjestämisestä johtuviin kustannuksiin, kuitenkin sillä ehdolla, että puheenalainen työ, jota ei saanut teettää hätäaputyönä, toimeenpantiin lähinnä seuraavan talven kuluessa sekä että siinä käytettiin yksinomaan kaupungissa kotipaikkaoikeutta nauttivia työntekijöitä. Myönnetty määräraha oli merkittävä 1922 vuoden menosääntöön.

Leikkipaikkain järjestäminen lapsille. Rahatoimikamariin jättämässään kirjelmässä huomautti urheilulautakunta, että, vaikka Vallilan asutus oli melkoisesti lisääntynyt — siellä asuvien lasten luku arvioitiin n. 650:ksi — alue edelleen oli vailla leikkikenttää, vaikka leikkikenttä oli merkittynä vahvistetussa kaupunginasemakaavassa, ja ehdotti lautakunta, että Kangasalantien länsipuolella olevalle alueelle laitettaisiin leikki- ja urheilukenttä vesialtainen sekä että tätä varten tarpeelliset tasoitustyöt teetetäisiin jo lähinnä seuraavan kevätlukukauden kuluessa. Äsken mainitussa kirjelmässä esitti lautakunta edelleen, että Tehtaanpuisto järjestettäisiin todelliseksi pienten lasten ihannepuistoksi.

Hankittuaan asiasta kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunnon, lähetti rahatoimikamari kaupunginvaltuustoon urheilulautakunnan edellämaititun esityksen huomauttaen mielipiteenään, ettei ajankohtaa voinut pitää sopivana niin kalliiden töiden teettämiseen.

Kaupunginvaltuusto lähetti⁹⁾ asian sosialilautakuntaan, joka puolsi

¹⁾ Valt. pöytäk. 13. 4. 13 §. — ²⁾ S:n 26. 1. 30 §. — ³⁾ S:n 5. 10. 8 §. — ⁴⁾ S:n 25. 5. 20 §. — ⁵⁾ S:n 14. 12. 20 §. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 34. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 25. 5. 11 §. — ⁸⁾ S:n 14. 12. 44 §. — ⁹⁾ S:n 23. 3. 18 §.

esitystä huomauttaen jo vuonna 1917 tehneensä samaa tarkoittavan¹⁾ aloitteen, jonka tuloksena oli, että rahatoimikamari luovutti korttelin n:o 544 Vallilan pienten lasten leikkipaikaksi.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti²⁾ valtuusto evätä urheilulautakunnan esityksen, mutta määräsi samalla, että kysymys otettaisiin uudelleen käsiteltäväksi budjetin käsittelyn yhteydessä. 1922 vuoden menosääntöön ei sittemmin merkitty³⁾ määrärahaa tähän tarkoitukseen.

Kelkkamäkien laittaminen. Kahden kelkkamäen laittamiseksi, toisen Brahekadun viereiselle urheilukentälle ja toisen Vallilan työväenasuntojen läheisyyteen osoitti⁴⁾ kaupunginvaltuusto 7,840 markkaa suoritettavaksi valtuuston käyttövaroista Yleiset työt nimisen pääluokan kohdalla.

Kaupungin maatilain hallinto. Sittenkun kaupunki oli, pääasiassa vuosina 1917, 1918 ja 1919, ostamalla osin erinäisiä maatiloja, osin eräiden maakiinteistöyhtiöiden osake-enemmistön, osin myös tuollaisten kiinteistöjen vuokraoikeuden, saanut haltuunsa laajoja maa-alueita, oli rahatoimikamari ryhtynyt toimenpiteisiin sadakseen kysymyksen tuollaisten maatilain hallinnosta ratkaistuksi tyydyttävällä tavalla. Vuonna 1917 asetettiin komitea, joka lokakuun 31 p:nä 1918 päivätyssä mietinnössä⁵⁾ ehdotti, että perustettaisiin tilushallitus, jonka pääasiallisena tehtävänä olisi maata vuokralle antamalla pitää huolta kaupungin viljelyskelpoisten tilusten hyödyksi käyttämisestä, sen lisäksi mahdollisesti ottaa eräät alueet omaan välittömään viljelykseensä, sekä niiden kaupungin tilusten maanviljelystaloudelliseen käyttämiseen nähden, joita ei ollut asetettu hallituksen hallinnon alaisiksi, avustaa niitä kunnallisia viranomaisia, joille viimeksi mainittujen tilusten hoito oli uskottu. Kun kuitenkin kaupungin oma maanviljelys oli tuottanut huomattavan suuria menoja, asettui rahatoimikamari epäroivälle kannalle ehdotettuun tapaan nähden järjestää maatilain hallinto ja asetti uuden komitean asiaa edelleen valmistelemaan. Tämä komitea antoi toukokuun 31 p:nä päivätyn mietinnön⁶⁾, joka sisälsi pääasiassa periaatteellisen selvityksen kysymyksestä, oliko vuokrajärjestelmää muodossa tai toisessa sovellettava kaupungin maatilain hallinnossa vai oliko kaupungin itsensä otettava hoidettavakseen maatilojen viljelys. Siinä oli komitea tullut siihen johtopäätökseen, että osa maista oli vuokrattava, ja osa pysytettävä kaupungin suoranaisen hallinnon alaisina.

Rahatoimikamari kannatti yksimielisesti komitean ehdottamaa periaatetta ja piti puolestaan edullisimpana, että kaupunki piti suoranaisen hallintonsa alaisina kaupungin läheisimmät maat voidakseen tarpeen tullen luovuttaa ne asutuksen tarpeisiin, kun sitävastoin olisi vuokrattava etäisemmät tilat, joitten hoito aina oli tuottava paljon kustannuksia ja joka tapauksessa vaativa melkoisia pääomia uutisrakennuksiin, irtaimiston hankintaan y. m. Jotta olisi mahdollista ratkaista kysymys siitä hallintomuodosta, mikä parhaiten sopi kullekin eri tilalle, tarvittiin yhteistoimintaa kaupungin yleisten töiden hallituksen, ja eritoten rakennuskonttorin asemakaava-osaston kanssa. Kaupungin ympäristöjen asuttaminen oli tapahtunut ilman minkäänlaista suunnitelmaa, mikä asiointila ei kuitenkaan voinut saada jatkoa, vaan olisi annettava rakennuskonttorin asemakaava-osaston tehtäväksi laadittua tai julistamalla yleinen kilpailu hankittava varsinainen järjestelmällinen suunnitelma, joka käsittäisi ei ainoastaan ylimalkaiset laajan vastaisen Suur-Helsingin hahmoviivat vaan myöskin yksityiskohtaiset ehdotukset niiden

¹⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 362. — ²⁾ Valt. pöytäk. 25. 5. 5 §. — ³⁾ S:n 30. 12. 2 §. —

⁴⁾ S:n 26. 1. 77 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 28.

osien rakennuttamiseksi, jotka ensinnä joutuisivat kaupungin piiriin. Tällaisen suunnitelman hankkimisen esityönä voitaisiin pitää sitä jakoehdotusta, joka oli laadittava esillä olevassa kysymyksessä kaupungin maatilain hallinnosta. Rahatoimikamarin mielestä tämän jakoehdotuksen laatiminen oli annettava yhteisesti toimeksi kaupungin yleisten töiden hallitukselle ja maatilalautakunnalle, ja tulisi viimeainitun edelleen toimia, kunnes jako vuokralle annettavien alueiden ja kaupungin suoranaiseen hallintoon jäävien maatilain kesken oli aikaansaatu, minkä jälkeen viimeainittujen maatilain ja metsien hallinto uskottaisiin tätä tarkoitusta varten asetetulle maanviljelyslautakunnalle.

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto

että sellaiset kaupungille kuuluvat maatilat, jotka vasta pitemmän ajan kuluttua tarvitaan asutustarkoituksiin tai muuhun kaupungin tarpeeseen, on annettava vuokralle, ja että myöskin kaupungin muista maatioista ne kauempana olevat osat, jotka ilman hankaluutta ja kaupungille edullisella tavalla voidaan vuokrata viljelystarkoituksiin, on samalla tavalla saatettava tuloa tuottaviksi;

että kaupungin maatilain ja metsäin hallinto uskotaan sitä varten valittavalle maanviljelyslautakunnalle;

että mainitun, vastedes valittavan maanviljelyslautakunnan tulee yksissä neuvoin kaupungin yleisten töiden hallituksen kanssa laatia seikkaperäinen ehdotus, mitkä tilat tai tilain osat vuokrataan ja mitkä jäävät maanviljelyslautakunnan suoranaiseen hallintoon, ollen mainittu ehdotus alistettava kaupunginvaltuuston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi; sekä

lopullisesti käsiteltyään lähinnä edellisessä ponnassa mainitun ehdotuksen käsiteltäväkseen ottaa kysymyksen maatilain varsinaisesta hallinnosta ja tätä varten tarpeellisten toimeenpanoelmien perustamisesta.

Lisämääräraha Toivoniemen maatilaa varten. Kaupunginvaltuusto osoitti ²⁾ vuoden tilierotuksesta 5,000 markan lisäyksen menosääntöön Toivoniemen maatilain kustannuksia varten merkittyyn määrärahaan.

Kaupungille kuuluvain Hertonäsin vuokra-alueiden ja huvilarakennusten hallinto. Rahatoimikamarin esityksestä päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto, että kamarin oli 1922 vuoden alusta lähtien otettava haltuunsa kaupungille kuuluvain Hertonäsin vuokra-alueiden ja huvilarakennusten hoito. Rakennuskonttorille annettiin toimeksi ³⁾ huolehtia edellä mainittujen rakennusten kunnossapidosta ja korjauksesta.

Kulkuneuvot kaupungin luonnonpuistoihin ⁴⁾. Rahatoimikamarin toimesta oli Korkeasaaren liikenne kolmen vuoden aikana ollut järjestettynä siten, että kamari erään höyrylautan omistajan kanssa oli tehnyt sellaisen sopimuksen, että muut laivanomistajat ainoastaan mainitun lautanomistajan luvalla olivat saaneet käyttää Korkeasaaren siltoja, jota vastoin kamari vuosittain oli vahvistanut lautan kulkuvuorot ja lippujen hinnat, minkä ohessa osa tuloista oli annettu kaupunginkassan hyväksi. Kun tämä järjestely oli osoittautunut varsin tyydyttäväksi, jota vastoin kulkuneuvot Seurasaarelle, Mustikka-maalte ja Turholman kansanpuistoon olivat kehoit ja epäsäännölliset, päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa kamarin korkeintaan kymmenen vuoden ajaksi järjestämään liikenteen kaupungin kaikkiin luonnonpuistoihin pääasiassa samojen näkökohtien mukaan kuin Korkeasaaren liikenne oli järjestetty.

¹⁾ Valt. pöytäk. 16. 11. 10 §. — ²⁾ S:n 30. 11. 32 §. — ³⁾ S:n 14. 12. 15 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 265. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 21. 9. 10 §.

Kaupungin satamaolojen järjestäminen. Vuonna 1918 päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto asettaa erikoistoimikunnan valmistelemaan kysymystä kaupungin satamaolojen järjestämisestä koko sen laajuudessa; jolle toimikunnalle sittemmin annettiin ²⁾ tehtäväksi valmistella kysymystä teollisuustonttien ja varastopaikkain osoittamisesta, joka asia katsottiin kuuluvan kaupungin satamaolojen järjestämiskysymyksen yhteyteen.

Sittenkun satamatoimikunnan työsuunnitelma oli vahvistettu, puhuteltiin tunnustettua skandinavialaista satamalaitosalan auktoriteettia, Tukholman yleisen insinööritoimiston päällikköä, majuri H. G. Torulfia ja otti hän heinäkuun 8 p:nä 1918 tehdyn välikirjan mukaan laatiakseen välikirjassa tarkemmin mainitut ehdotukset satamasuunnitelmiksi likimääräisine kustannusarvioineen niiden suorittamisesta. Sopivien paikkain löytämiseksi vastaisille satamille rakennuskonttori toimitti laajoja peilauksia ja pohjatutkimuksia. Ehdotuksessaan ³⁾ kaupungin satamaolojen järjestämiseksi esitti herra Torulf seuraavaa:

Suomenlinnan saaria, varsinkaan Santahaminaa, ei voitu ottaa kaupungin satamalaitos-suunnitelmaan. Näitä saaria oli tosin satamatoimikunnalle annetun tehtävän perusteella tutkittu, mutta todettiin silloin, ettei niitä, siinäkään tapauksessa että kaupunki saisi ne käytettäväkseen, voinut, sen johdosta että yhteys mantereen kanssa oli sangen hankala, pitää sopivina kaupungin satamalaitteiden paikkoina, minkä tähden ne ainakin toistaiseksi oli pakko erottaa satamaohjelmasta.

Vanhankaupunginlahti ei, sen johdosta että kiinteä pohja oli sangen syvällä sekä ruoppaus- ja liettymisolot olivat epäsuotuisat, soveltunut suurella laisten laiturilaitteiden paikaksi paitsi Vikin latokartanon kohdalla, joka on melkoisen matkan päässä kaupungin kauppakeskuksesta. Varsinaisen kauppasataman olisi senvuoksi päätyttävä Brändön sillan kohdalla ja Vanhankaupunginlahden satamamahdollisuudet käytettävä teollisuuden tarpeisiin. Sörnäsän ja Eteläsataman välisellä alueella tuskin voitaisiin valmistaa paikkaa suurmerenkulkua varten m. m. sen vuoksi että Mustikkamaan, Korkeasaaren ja Hylkysaaren lousinta vaatisi melkoisen suuria kustannuksia, eikä myöskään olisi rakennettava suurmerisatamaa Katajanokalta käsin, osin Kruunuvuorenselän puolella vallitsevan epäedullisen rakennuspohjan, osin ja etenkin niiden vaikeuksien johdosta, joita sopivain rautatieyhteyksien ja järjestelyraiteiden aikaansaaminen Katajanokalle kohtasi. Pohjois- ja Eteläsatamaa ynnä Brändön sillan eteläpuolista Sörnäsän aluetta voitaisiin sitävastoin menestyksellisesti käyttää Itämeri-, rannikko- ja paikallisliikenteen satamana, minkä ohessa Sörnäsän alue erikoisesti soveltuisi eräänlaisten joukkotavarain, kuten puutavarain, hiilien y. m. satamaksi. Koko Sörnäsän ja Eteläsataman väliseltä alueelta voitaisiin saada 6,000 à 7,000 m. rantasiltaa eli se laituritila, minkä herra Torulf oli laskenut tarvittavan pienen ja keskikokoisen merenkulun tarpeisiin lähimpinä 50 vuotena. Edelleen voitaisiin Vanhankaupunginlahteen Vikin latokartanon alueelle rakentaa teollisuussatama laajoine teollisuustontteineen ja varastopaikkoineen. Laiturin voisi rakentaa 1,800 m. pituiseksi 6 m. syvän veden ääreen ja ruopata väylän Sörnäsän satama-alueelle saakka. Teollisuusalueen syväsatama voisi olla Herttonäissä, jonne helposti voisi johtaa rautatien ja rakentaa 2,500 m. pituisen laiturin 6—9 m. syvän veden ääreen.

¹⁾ Ks. 1918 vuod. kert. siv. 40. — ²⁾ S:n 1919 vuod. kert. siv. 19. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 15 vuodelta 1920.

Suurmerisataman sijoitukseen nähden herra Torulf huomautti, että tähän laitokseen tuli kuulua vapaasatamakin, joko muun sataman yhteyteen rakennettuna tai muuhun sopivaan paikkaan sijoitettuna.

Suurmerisatamaa ynnä vapaasatamaa varten, joihin oli laskettu tarvittavan 9,000 à 10,000 m. laituria, oli herra Torulf laatinut kaksi pääehdotusta, A ja B, minkä ohessa hän oli laatinut Degerön ja Santahaminan vapaasatama-suunnitelman. A-ehdotus edellytti suurmeriliikennettä varten aiotun vapaasataman ja tullisataman sijoitettavaksi Ruoho- ja Hietalahden ympäristöön. Laitosten laajuuteen ja rautatieyhteyksien järjestämiseen nähden tämä ehdotus jakautui kahteen vaihtoehtoon A I ja A II, jotka erosivat toisistaan etupäässä siinä, että edellinen vaihtoehto käsitti myöskin Munkkisaaren ja Hietalahden laivatelakan alueet, ynnä Hernesaaren itäpuolitte Pihlajaluodolle ulottuvan pitkän pistolaiturin. Ehdotus A I tarjosi n. 10,000 m. ja A II n. 8,000 m. tehokasta laituripituutta. B-ehdotus esitti vapaasataman sijoitettavaksi Taivallahteen sekä tullisataman Ruoholahteen ja Hietalahden alueen länsiosaan, jolloin satamalaitteet eivät koskettaisi Hietalahden konepajalaitteita eikä Munkkisaarta.

B-ehdotuskin käsitti kaksi vaihtoehdotusta B I ja B II. Ensinmainitun mukaan käytettäisiin suurin osa Lapinnientä sataman ja teollisuuden tarpeisiin sekä rakennettaisiin Hieta- ja Jätkäsaaresta käsin neljä pistolaituria, jota vastoin ehdotuksen B II mukaan Lapinniemi pääasiassa varattaisiin puistoksi ja pienempi pistolaituri rakennettaisiin Sellarin poikki, minkä ohessa kolme pistolaituria täytettäisiin Hieta- ja Jätkäsaaresta. Ehdotuksen B I mukaan käsittäisi Hietalahden satama n. 7,000 m. laituria, B II mukaan n. 4,000 m. Vesisyvyys oli täällä 8—10 à 11 m.; ainoastaan Hieta- ja Ruoholahden muutamissa paikoissa 5 à 6 m.

Kaikissa yllämainituissa suurmerisatamaehdotuksissa olivat rautatieraitteet ja järjestelyraiteet järjestetyt uudenaikaisia periaatteita noudattaen, niin että järjestely voi käydä nopeasti ja mukavasti.

Molempain ehdotusten luotettavaa vertailua kustannuksiin nähden piti herra Torulf tosin uskallettuna, mutta osoitti se tehtyjen laskelmien perusteella, että A I ehdotus tulisi 40 à 50 miljoonaa markkaa kalliimmaksi B-ehdotusta.

Kysymyksestä hankitun selvityksen ja aikaisempien tällä alalla saatujen kokemusten perusteella ehdotti herra Torulf: että suurmerisatama rakennettaisiin pääasiassa B-ehdotuksen ja lähinnä B II mukaisesti; että rannikko- ja Itämeren sekä keskikoinen meriliikenne yleensä sijoitettaisiin Etelä- ja Pohjoissatamaan Sörnäsiin ja Brändön siltaan asti; että merisatama järjestettäisiin paikallismeriliikenteen ja huvilaivojen satamaksi; että teollisuussatamia rakennettaisiin tarpeen mukaan Hertonäsin ja Vanhankaupungin lahden seutuun; sekä että osoitettuja sataman laajentamismahdollisuuksia, joita ehdotuksessa ei oltu otettu lukuun, mikäli mahdollista, pidettäisiin avoimina vastedes käytettäviksi.

Satamatoimikunta, jonka mielestä kaupungin satamaolojen suunnitelmanmukainen kehitys oli turvattava pitkäksi ajaksi, ehkäpä vuosisadaksi, voi suurin piirtein katsoen yhtyä herra Torulfin esittämiin kaupungin satamarakennusohjelman suuntaviivoihin. Tämän mukaisesti huomautti toimikunta olevan suotavaa, että kaupunginviranomaiset kiinnittäisivät huomiota Degerön—Santahaminan suunnitelmaan ja sen tarjoomiin mahdollisuuksiin vastaisia satamalaajennuksia silmällä pitäen, minkä vuoksi toimikunta esitti, että kaupunginvaltuusto kehoittaisi rahatoimikamaria hankkimaan selvityk-

sen siitä, mitä mahdollisuuksia kaupungilla oli saada haltuunsa Degerön alue ja Santahamina, sekä mahdollisesti ryhtymään keskusteluihin asianomaisten maanomistajien ja valtion kanssa mainitussa tarkoituksessa.

Mitä suurmerisatamaan tuli, katsoi satamatoimikunta yksimielisesti, että satamarakennustyöt olisi aluksi keskitettävä Hieta- ja Jätkäsaaren siellä jo aloitettuihin satamarakennustöihin liittyen. Vapaasataman sijoittamiseen nähden ilmeni toimikunnan keskuudessa erimielisyyttä, toimikunnan enemmistö kun katsoi olevansa pakoitettu puoltamaan B-suunnitelmaa, kun taas osa jäseniä m. m. kaupungininsinööri ja kaupunginasemakaava-arkkitehdin lausumain mielipiteiden perusteella katsoi sen sijoittamisen Taivallahteen liian suuresti loukkaavan asutuksen ja liikenteen etuja. Toimikunnan enemmistö oli kuitenkin sitä mieltä, että herra Torulfin laatiman B-suunnitelman mukaista Taivallahden alueen vapaasatamaa varten toistaiseksi varattaisiin tarpeellinen maa- ja vesialue. Edelleen huomautti toimikunta, että tilaa niinkään varattaisiin Hietalahden satamasta pohjoiseen Taivallahden alueen halki Fredriksperissä olevaan valtionrautateiden järjestelyratapihaan rakennettavaa vastaista yhdysrataa varten.

Edellä selostellun ohjelman kaupungin itäisen satama-alueen satamalaitteiden rakentamiseksi toimikunta pääasiassa hyväksyi.

Herra Torulfin ehdotuksen mukaan olisi varattava paikka soutu- ja pikkuveneille Merisatamassa, Siltavuorenrannan kävelytien varrelta, Vanhankaupunginlahden länsirannasta, Lapinniementä ja Taivallahdesta.

Bleholman saaria ei ollut otettu lukuun esillä olevan yleisen satamaohjelman laadinnassa. Satamatoimikunta puolestaan oli sitä mieltä, etteivät nämä saaret olleet tarpeelliset satamaliikenteelle, sekä että ne voitiin käyttää muulla tavoin, mieluummin laitteita varten, jotka olivat omansa somistamaan Eteläsatamaan johtavaa väylää. Mustikkamaahan nähden puolsi toimikunta sen käyttämistä vastedes laivarakennus- ja veneveistämöteollisuuden tarpeisiin.

Hertonäsin alue oli toimikunnan mielestä käytettävä teollisuuden tarpeisiin, mutta ei toimikunta sinne suunnitellun sataman rakentamiseen nähden tahtonut esittää lopullista ehdotusta, kun tämän sataman lopullisen muodostumisen tulisi jäädä riippuvaiseksi siitä, mitä laitteita paikalle sijoitettu teollisuus saattoi mukavuussyistä vaatia.

Herra Torulfin ehdotuksessa, johon toimikunta kaikilta kohdin yhtyi, oli Brändön sillan pohjoispuolelle sinne ehdotetun 700 m:n pituisen laiturin varrelle suunniteltu melko laajoja varastopaikkoja, etupäässä puutavaroita varten Vikin latokartanon seuduille ehdotetun teollisuussataman alueella voitaisiin laajassa mitassa tyydyttää teollisuuden ja varastoliikkeen tontti-tarvetta.

Itäisten satama-alueiden rautatieyhteydet toimikunta ajatteli järjestettävän siten, että rakennettaisiin Oulunkylän Vikin—Hertonäsin rautatielinja, johon päälinjaan Sörnäsin niemekkeeltä pitkin Vanhankaupunginlahden länsirantaa, Vikin latokartanon pohjoisosista ja Hertonäsistä, Botbystä sekä Degeröstä ja Santahaminasta lähtevät radat myöhemmin yhdistettäisiin. Edelleen ehdotti toimikunta, että herra Torulfin herättämää kysymystä yhdysradan rakennuttamisesta Sörnäsistä Kumtähden halki Fredriksperiin sekä Sörnäsistä Vikin latokartanoon pitkin Vanhankaupunginlahden länsirantaa valmisteltaisiin ja niitä varten varattaisiin tilaa. Herra Torulfin Pohjoissataman järjestämisehdotuksessa esitettiin ajatus mahdollisen rautatieyhteyden aikaansaamisesta Sörnäsin rantatieltä Siltavuorenlahden poikki pitkin Pohjoisrantaa, mistä se haarautuisi osin Katajanokan satamaan ja

osin Eteläsatamaan, johon siten saataisiin uusi kulkulinja siellä olevan satamaradan lisäksi. Satamatoimikunta, joka katsoi viimeksimainitun rautatieyhteyden ansaitsevan huomiota, ehdotti, että sille varattaisiin tilaa.

Kaupunginvaltuuston satamatoimikunnalle antamaa tehtävää valmistella kysymystä teollisuustonttien ja varastopaikkain osoittamisesta oli toimikunta harkinnut laatiessaan ehdotusta satamalaitteiksi. Pienteollisuuden tarpeisiin oli osoitettu Pakaan alue ja Brändön sillan pohjoispuolelle oli ehdotuksessa Vanhankaupunginlahden satamalaitteita varten, kuten yllä on mainittu, suunniteltu järjestettäväksi melkoinen määrä varastopaikkoja. Satamatoimikunnan esittämissä suurmerisataman ja vapaasataman suunnitelmissa oli melkoinen tonttitila säästetty sellaisen teollisuus- ja kauppaliikkeen tarpeisiin, joka suorastaan liittyi satamalaitokseen.

Kysymys siitä, oliko kaupungin pohjoisosista vielä tämän lisäksi varattava tilaa pienteollisuuden ja varastoliikkeen käytettäväksi, oli toimikunnan mielestä kaupungin asemakaavateknillistä laatua, jonka ratkaisu oli sen varassa, miten rautatieyhteys emäradan kanssa järjestettiin. Ne teollisuudet, jotka eivät ole riippuvaisia sataman läheisyydestä, voi ajatella edullisesti sijoitettaviksi emäradan vierelle, esimerkiksi Oulunkylään päin, missä niiden tarvitsema raideyhteys oli aikaansaataavissa rakentamalla pistoraitteita järjestelyratapihalta käsin.

Mitä sitten suurempaan teollisuuteen tuli, tahtoi toimikunta käsityksenään lausua, että kaupungin vastaiset teollisuusalueet olisi sijoitettava osin Vanhankaupunginlahden pohjoispuoleiselle alueelle ja osin Hertonäsiin.

Esitettyään kaupungin satamalaitosten yleissuunnitelman sekä suuntaaviivat teollisuuden tilantarvekysymyksen ratkaisemiseksi, toimikunta lähetti¹⁾ ohjelman satamain ensimmäistä rakennusjaksoa varten sekä jo olemassa olevien laitosten parantamiseksi siihen kuuluvine likimääräisine kustannusarvioineen.

Jotta kaupunki heti voisi ottaa osaa kauttakulkukauppaan, näytti toimikunnan mielestä tarpeelliselta mahdollisimman pian hankkia väliaikainen vapaasatama. Nopeimmin ja halvimmmin oli tämä aikaansaataavissa erottamalla Laivarannan valmis 450 m:n pituinen osa tarpeellisine maa- ja vesialueineen vapaasatamaksi ja jatkamalla tämän laiturin pidentämistä 50 m:llä aikaisemmin laaditun suunnitelman mukaan. Suurmerisataman ensimmäinen rakennusjakso käsittäisi:

a) Jo mainitun väliaikaisen vapaasataman siihen kuuluvine tavarakatoksineen, rautatieraitteineen, nostureineen, tullauspaviljonkeineen ja aikansa eri suunnitelman mukaisesti rakennettavine aitoineen. Väliaikaisesta vapaasatamalaitoksesta oli laskettu olevan kustannuksia n. 10,930,000 markkaa.

b) Vapaasatama-alueen ulkopuolelle Saukkoon päin rakennettavan pistoraiturin; 270 m. laituria osin 9 ja osin 10 m. syvän veden ääreen sekä laiturille sijoitettavan suurenlaisen hiilinosturin ja kaksi siirrettävää 2¹/₂ à 5 tonnin nosturia sekä laiturialueelle järjestettävän suurehkon hiilivaraston. Tämän laitoksen rakentamisesta laskettiin olevan kustannuksia 10,350,000 markkaa; sekä

c) Satamaradan rakentamisen kaksoisraiteiseksi ainakin Hietalahden ja rautatieaseman väliseltä osalta.

Itäisillä satama-alueilla satamatoimikunta ehdotti seuraavia töitä teettäväksi:

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 17 vuodelta 1920.

Eteläsatamassa suoritettaisiin ainoastaan eräitä ehdotuksessa lähemmin mainittuja tavarakatoksien ja raidelaitteiden parannustöitä sekä hankittaisiin nostureita; kustannukset tästä arvioitiin 3,190,000 markaksi; sekä

Sörnäsin satamaan rakennettaisiin osin Sörnäsistä Sumppariin laituripuutavaroita varten, osin pitkin Sörnäsin rantatietä laiturihiihiä ja rakennusaineita y. m. varten, kumpikin nostureineen. Näiden laitteiden kustannusarvio päättyi 19,021,000 markkaan.

Sikäli kuin täyteainetta oli saatavissa, tehtäisiin täytetöitä vastaisia Brändön sillan pohjoispuoleisia laitteita varten.

Hertonäsiin ehdotti toimikunta rakennettavaksi 250 m. laituria, jonka taakse sittemmin sijoitettaisiin suuria hiilivarastopaikkoja. Laiturille hankittaisiin kaksi 2¹/₂ à 5 tonnin nosturia. Kustannuksia tästä laitoksesta, lukuun otettuina Hertonäsin—emäradan rautatie sekä tarpeelliset kuljetus- ja raidelaitteet, laskettiin olevan n. 11,509,000 markkaa. Teettämällä nämä työt täyttäisi kaupunki myöskin ne hiilivarastopaikkain järjestämistehtävät, jotka Hertonäs gods aktiebolag-yhtiö sopimuksen mukaisesti oli sitoutunut laittamaan määräajan kuluessa sodan päättymisestä.

Kaikista ensimmäisen rakennusjakson käsittämistä laitoksista oli satamatoimikunta laskenut olevan kustannuksia n. 55,000,000 markkaa.

Niistä töistä, jotka satamain ensimmäisen rakennusjakson jälkeen olisi suoritettava, mainitsi toimikunta Ruoholahden pohjukan täyttämisen sekä n. 300 m. pituisen laiturin rakentamisen sen etelärantaan, Brändön sillan eteläpuolelle rakennettavaksi 200 m. pituisen laiturirakennuksen sekä Pohjoisrannan täyttämisen ja rakennuttamisen rannikkoliikennettä varten, minkä johdosta Eteläsataman kuormitus tuntuvasti vähenisi.

Yllä esitetyn nojalla satamatoimikunta ehdotti, että kaupunginvaltuusto pääasiassa hyväksyisi:

toimikunnan esittämän yleisen Helsingin kaupungin satamaolojen järjestämissuunnitelman, päättäen, että toimikunnan osoittamat mahdollisuudet satamalaitteiden suunnitelmanmukaiseen laajentamiseen otettaisiin, siksi kunnes tästä toisin määrätään, huomioon ja pidettäisiin avoimina vastedes käytettäväiksi;

toimikunnan ehdotuksen teollisuustontteja ja varastopaikkoja osoitettaessa kaupungin alueelta noudatettavaksi ohjelmaksi; samoin kuin

toimikunnan esittämän ohjelman kaupungin satamain ensimmäisen rakennusjakson toteuttamiseksi ja olemassa olevain satamalaitosten parantamiseksi.

Kesäkuun 15 p:nä 1920 pitämässään kokouksessa kaupunginvaltuusto päätti lähettää asian rahatoimikamariin, joka, hankittuaan kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunnon, lähetti siitä huhtikuun 28 p:nä päivätyyn lausnon¹⁾. Kamari katsoi hallituksen esittämän selvityksen nojalla, sen sijaan että herra Torulf ja satamatoimikunta olivat olettaeneet lähimpään 50 vuoden kuluessa tarvittavan 9,000 à 10,000 m. laituria suurmeriliikennettä ja 6,000 à 7,000 m. pienempää meriliikennettä varten, kaupungin tarvitsevan 3,600 m. syvänveden laituria lähes vuoteen 2000 asti. Näin ollen kamari katsoi olevansa pakotettu ehdottamaan vapaasataman lopullisen sijoittamisen Taivallahteen evättäväksi, mutta, koska mielipiteet tässä suhteessa olivat kovin eriäviä ja välitöntä päätöstä ei tarvinnut tehdä, puolsi se ehdotettua maa-alueen varoamista sitä varten. Taivallahden sataman korvaamiseksi oli kaupungin yleisten

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 8.

töiden hallitus ehdottanut Ruoholahteen rakennettavaksi satama-altaan, joka hallituksen mielestä olisi teetettävä siihen katsomatta, miten vapaasatamäkysymys ratkaistiin, koska siten aikaansaataisiin tyydyttävällä tavalla se yhteys Merholmaan, minkä kaupunki oli kauppaneuvos J. Tallbergin kanssa tekemässään välipuheessa sitoutunut¹⁾ lähitulevaisuudessa järjestämään. Raha-toimikamari havaitsi Hieta- ja Jätkäsaaren rakentamiseksi laadittujen eri suunnitelmien olevan siinä määrin yhtäläisiä, että oli tarpeetonta kaupunginvaltuuston päätöksellä määrätä joku niistä noudatettavaksi sataman suunnittelussa, vaan että riitti hyväksyä puheenalaiset suunnitelmat ainoastaan yleismalleiksi, joita kaupungin suunnittelevien insinöörien oli, kunnes kaupunginvaltuusto toisin määräsi, käytettävä hyväkseen laatiessaan luonnoksia ja yksityiskohtaisia ehdotuksia. Satamatoimikunnan ehdotuksen mukaan olisi käytävä selvittämään Degerön alueen ja Santahaminan hankinnan mahdollisuuksia, minkä jälkeen suotuisain tilaisuuksien ilmaantuessa ja kun kaupungin raha-asiat sallivat, aloitettaisiin mainitun suuntaiset neuvottelut.

Satamatoimikunnan ehdotuksiin satama-alueiden kuntoon panettamisesta keskikokoista merenkulkua varten, venesatamain järjestämisestä ja Blekholmmain käytöstä sekä teollisuusatamain rakennuttamisesta Hertonäsiin ja Vanhankaupunginlahteen saattoi kamari kaikilta kohdin yhtyä.

Rahatoimikamari yhtyi myöskin satamatoimikunnan lausuntoon rautatieyhteyksistä, mikäli koski selvityksen hankkimista kysymyksiin rautatien linjan rakentamisesta sopivalta emäradan kohdalta Vikin latokartanon alueen halki Hertonäsiin sekä selvitykseen rautatien rakentamiskysymyksestä Sörnäsän niemikkeeltä Kumtähden alueen halki Fredriksperiin, Vanhankaupunginlahden länsirantaa pitkin Vikin latokartanoon ja Siltavuorenlahden poikki Katajanokalle. Satamatoimikunnan ehdotus tilan varaamisesta kolmelle viimeksi mainitulle linjalle sitä vastoin oli kamarin mielestä jätettävä ehdotetun selvityksen antamain tulosten varaan. Tässä yhteydessä ilmoitti kamari, joka oli koettanut jouduttaa niitä alustavia töitä, joiden varassa Oulunkylän—Hertonäsän rautatierakennuksen aloittaminen oli, sittenkun kaikki rakennusluvan saamiseksi tarpeelliset tiedot oli hankittu, kaupungin puolesta jättäneensä valtioneuvostolle lupahakemuksen.

Rahatoimikamari ehdotti, lisäyksenä satamatoimikunnan tekemiin ehdotuksiin, että Hietalahden sataman suunnittelun pohjaksi toistaiseksi ja, kunnes kaupunginvaltuusto toisin päättää, pantaisiin herra Torulf in suunnitelma, että kaupungin yleisten töiden hallitusta kehoitettaisiin mahdollisimman pian ja viimeistään ennen 1922 vuoden loppua hankkimaan mahdollisimman tarkka selvitys kaikista niistä seikoista, jotka voivat vaikuttaa ehdotukseen lopullisen merisataman sijoittamisesta Taivallahteen, sekä että kaupunginvaltuusto antaisi rahatoimikamarin tehtäväksi ryhtyä, niin pian kuin kaupungin raha-asiat sallivat, keskusteluihin niiden tonttien lunastamisesta, joita Ruoholahdenrannan ja Ruoholahdenkadun kulmauksen ja Arkadian- ja Etel. Rautatiekadun risteyksen välisen satamaradan vastainen sijoitus koskee.

Rahatoimikamari puolsi satamatoimikunnan ehdotusta teollisuustonttien ja varastopaikkain järjestämisestä kaupungin omistamalle alueelle. Ehdotus Mustikkamaan käyttämisestä raukesi, koska valtuusto jo oli tehnyt päätöksen²⁾ asiassa. Kamarilla ei myöskään ollut mitään muistuttamista toimikunnan laatimaa kaupungin satamain ensimmäisen rakennusjakson ohjelmaa vastaan.

¹⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 27. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 26.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ rahatoimikamarin esityksen siten muutettuna, että aika, jona oli hankittava vapaasataman sijoittamista Taivallahteen koskeva selvitys, vahvistettiin 5 vuodeksi.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Kertomus kaupungin 1919 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä. Sittenkun tilintarkastajat olivat antaneet kertomuksen suorittamastaan kaupungin 1919 vuoden tilien ja tilinpäätöksen tarkastuksesta, esiteltiin rahatoimikonttorin laatima mainittua tilinpäätöstä koskeva kertomus²⁾, joka yhteenvedettynä oli seuraava:

Tulot.

Tuloja rahasäännön mukaan	Smk.	112,181,097: 01
Lisäystä lasketuissa tuloissa.....	»	11,747,403: 32
Määrärahoja säästynyt	»	2,106,139: 23
	Smk.	126,034,639: 56
Vuoden tulos, vajausta	»	19,350,888: 37
	Yhteensä Smk.	145,385,527: 93

Menot.

Määrärahoja rahasäännön mukaan	Smk.	112,181,097: 01
Ylitettyjä määrärahoja	»	32,198,178: 38
Vajausta lasketuissa tuloissa	»	1,006,252: 54
	Yhteensä Smk.	145,385,527: 93

Kertomus kaupungin 1919 vuoden tilien ja hallinnon tarkastuksesta. Kirjelmässä joulukuun 1 p:ltä 1920 lähetti maistraatti kertomuksen³⁾ toimitetusta kaupungin 1919 vuoden tilien ja hallinnon tarkastuksesta sekä selonteon revisionikonttorin toiminnasta samana vuonna.

Tilintarkastajain ja revisionikonttorin tekemäin muistutusten ja ehdotusten johdosta päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto kehoittaa budjettivaliokuntaa asianomaisia johto- ja lautakuntia kuultuaan tekemään ehdotuksen siitä aiheutuviksi toimenpiteiksi.

Täyttäen annetun tehtävän lähetti budjettivaliokunta elokuun 10 p:nä päiväämänsä mietinnön⁵⁾. Tilintarkastajain huomauttamiin tilejä hoitavien kaupungin viranpitäjain puutteellisiin tietoihin nähden kirjanpidossa oli valiokunta havainnut muistutuksen useassa tapauksessa oikeutetuksi ja ehdotti, että kaupunginvaltuusto velvoittaisi alaisensa virastot ja laitokset puheenalaista laatua olevia virkoja täyttäessään tai esittäessään asianmukaisesti ottamaan huomioon hakijain taidon ja kokemuksen kirjanpidossa. Tilintarkastajat olivat lausuneet, että kaupungin tilinpitovelvollisilta laitoksilta puuttui yhtei-

¹⁾ Valt. pöytäk. 25. 5. 16 §. — ²⁾ Helsingin kaupungin tilasto V. 4. Kaupungin tilit ja tilinpäätös vuodelta 1919; vert. 1920 vuod. kert. siv. 47. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 4. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 23. 2. 1 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 18.

nen ja yhtenäinen johto, mutta totesi valiokunta, että kaupungin rahatoimen johto kuuluu rahatoimikamarille ja oli odotettavissa, niin pian kuin kamarin uudesti järjestäminen oli toimeenpantu, ettei aihetta huomautuksiin mainitussa kohden enää ilmaantuisi. Huomautetun epäkohdan johdosta, että erälle sähkölaitoksen virkailijoille oli annettu maksuton valaistus, havaitsi valiokunta, että palkkalautakunnan lausunto asiasta joka tapauksessa olisi ollut hankittava ja esitti, että kaupunginvaltuusto periaatteessa ehdottaisi, että viranpitäjien palkkaetujen odotettavana olevassa järjestelyssä on mikäli mahdollista vältettävä luontoisetujen myöntämistä. Eräät kaupungin teknillisten laitosten hallitusta ja kaasulaitoksen johtajaa K. Lappea vastaan tehdyt muistutukset havaitsi valiokunta aiheutetuiksi, kun sekä hallitus että johtaja Lappe todistettavasti olivat ylittäneet toimivaltansa, ja ehdotti valiokunta, että hallitusta olisi käskettävä katsomaan, ettei samanlaisia tapauksia vastedes satu. Kaupunginreviisorin kertomuksessa huomautettiin, että vekseli, joka oli tehty ostettaessa hiiliä kaasulaitokselle oli tuottanut kaupungille kurssitappiota, lähes $\frac{1}{2}$ miljoonaa markkaa, ja esitti valiokunta, että kaupunginvaltuusto uusien tappioiden välttämiseksi päättäisi, että kaupungin laitokset eivät saa tuollaisia vekselisitoumuksia antaa, hankkimatta siihen valtuuston lupaa kussakin eri tapauksessa. Kaupunginreviisori oli kertomuksessaan huomauttanut, että 1919 vuoden kunnallisverojen kannanta oli antanut erittäin epäsuotuisan tuloksen, minkä johdosta tilintarkastajat ehdottivat veronkantolaitosta joutuisasti uudestaan järjestettäväksi lopulliseen ja pysyvään kuntoon. Budjettivaliokunnan mielestä oli myöskin kysymys, joka lähinnä koski ulosottoimen tapahtuvaa verorästien perimistä, erittäin tärkeä ja olisi se huolellisesti valmisteltava, minkä vuoksi valiokunta ehdotti, että se lähetettäisiin rahatoimikamariin, jonka tulisi hankittuaan toisen kaupunginvoudin lausunnon antaa täydellinen selvitys ja tarpeelliset ehdotukset uudistuksen toimeenpanemiseksi.

Muutoin piti valiokunta asianomaisten johto- ja lautakuntain antamia selityksiä tyydyttävänä ja ehdotti, että kaupunginvaltuusto myöntäisi rahatoimikamarille sekä muille hallintoelimille vastuunvapauden niiden 1919 vuoden aikaisesta toiminnasta ja tilityksestä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ kaikki valiokunnan ehdotukset.

1920 vuoden tilinpäätös. Rahatoimikamari lähetti rahatoimikonttorin laatiman 1920 vuoden tilinpäätöksen²⁾, joka osoitti allaolevat loppusummat:

Tulot.

Eroitus lasketun ja todellisen vajauksen välillä vuodelta 1919	Smk. 10,621,762: 73
Tuloja rahasäännön mukaan	» 158,887,548: 96
Lisäystä lasketuissa tuloissa	» 1,556,659: 32
Määrärahoja säästynyt	» 11,648,767: 05
	Smk. 182,714,738: 06
Vuoden tulos, vajausta	» 256,543: 75
	Yhteensä Smk. 182,971,281: 81

¹⁾ Valt. pöytäk. 7. 9. 11 §. — ²⁾ Sm 8. 6. 1 §.

Menot.

Laskettu vajaus vuodelta 1919	Smk.	29,500,000: —
Määrärahoja rahasäännön mukaan	»	129,387,548: 96
Ylitettyjä määrärahoja	»	23,435,492: 35
Vajautta lasketuissa tuloissa	»	648,240: 50
Yhteensä Smk.		182,971,281: 81

Kertomus kaupungin 1920 vuoden tilien ja hallinnon tarkastuksesta. Vuositilintarkastajain tarkastettua kaupungin 1920 vuoden tilit ja hallinnon lähetettiin¹⁾ tilintarkastuskertomus ja revisionikonttorin vuosikertomus kaupunginvaltuustolle.

Yllämainitussa tarkastuskertomuksessa todettiin kaupungin tilien yleensä olevan tyydyttävässä kunnossa sekä että äsken toteutetulla tililaitosuudistuksella oli ollut edullinen vaikutus kaupungin hallintoelimiin. Vuositilintarkastajain huomauttamista epäkohdista mainittakoon, ettei ollut olemassa työsääntöä kaupungin kiinteän omaisuuden katsastusmiehille. Koska sähkön ja kaasun kulutusmaksujen rahastaminen kävi liian kalliiksi, ehdottivat vuositilintarkastajat, että kaupunginvaltuusto antaisi kaupungin teknillisten laitosten hallituksen toimeksi viivyttelämättä, seikkaperäisen tutkimuksen toimitettuaan, uudelleen järjestää teknillisten laitosten mittarien lukemista ja kulutusmaksujen rahastamisjärjestelmän suurten kustannusten huojoistamiseksi. Vaikeasti ratkaistavaan kysymykseen nähden kunnallisesta veronkannosta esittivät vuositilintarkastajat, että otettaisiin harkittavaksi, eikö kaupungin olisi vastaanotettava ennakkomaksuja niiltä verovelvollisilta, jotka olisivat halukkaita kohtuullista korkohyvitystä vastaan niitä suorittamaan. Kaupungin maatilain hoito oli vuositilintarkastajain mielestä järjestettävä asianymmärtävästi ja asetettava vakinaiselle kannalle. Koska kaupungin irtaimen omaisuuden inventaajat olivat todenneet, että kaupungilla oli ulla-koilla ja tavarasuojissa melkoinen määrä irtaimistoa, joka kaipasi tarpeellista valvontaa, ehdottivat vuositilintarkastajat ryhdyttäväksi toimenpiteisiin kasatun, käytettävissä olevan irtaimen luettelointiseksi ja uusien kalustosten estämiseksi, kunnes oli todettu, omistiko kaupunki käyttämättä olevia esineitä kulloinkin tarvittavaa laatua. Kaupungin hallintoa tarkastaessaan olivat vuositilintarkastajat huomanneet, että yleensä työtapojen perusteellisempaa tuntemusta eri laitoksissa puuttui, minkä vuoksi tehtiin ehdotus, että otettaisiin harkittavaksi kysymys kaupungin oman tehoisuus- eli järjestelytoimiston perustamisesta yhteistoimien laitosten ja lautakuntien kanssa tutkimaan ja erittelemään niiden suorittamia töitä ja töissä käytettyjä menettelytapoja saadakseen selville, mitä ehkä voitiin jättää pois tai yksinkertaistuttaa ja mitä ehkä oli lisättävä suurimman työtehon saavuttamiseksi vähimmillä mahdollisilla kustannuksilla.

Jättäen kaupunginvaltuuston harkintaan, oliko kaupungin halkokonttorille, jonka johto ei ollut noudattanut sitä varovaisuutta, jota mainitun konttorin laajuinen liike välttämättä vaati, myönnettävä vastuunvapaus vai ei, ehdottivat vuositilintarkastajat rahatoimikamarille sekä kaupungin muille hallinnollisille johto- ja lautakunnille sekä laitoksille myönnettäväksi vastuunvapauden niiden 1920 vuoden aikaisesta toiminnasta ja tilityksestä.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 33.

Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ antaa budjettivaliokuntansa toimeksi asianomaisia johto- ja lautakuntia kuultuaan antaa lausunnon ja ehdotukset tilintarkastajain ja revisionikonttorin tekemäin muistutusten johdosta.

Kertomus kaupungin lahjoitettujen rahastojen 1920 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä. Rahatoimikonttorin laatima kertomus kaupungin lahjoitettujen rahastojen 1920 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä esiteltiin ²⁾ kaupunginvaltuuston tiedoksi.

Vastuunvapaus Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnan lähetettyä kertomuksensa vuodelta 1920 sekä asianomaisten tilintarkastajain annettua tarkastuskertomuksen toimittamastaan koulujen mainitun vuoden tilien tarkastuksesta myönsi ³⁾ valtuusto johtokunnalle vastuunvapauden mainitulta tilivuodelta.

Kaupunginkassan tilaa osoittava taulukko. Kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 35 §:n mukaisesti lähetti rahatoimikamari neljännesbilanssit, jotka osoittivat kaupungin menojen ja tulojen kokonaismäärän maaliskuun 31 p:nä, kesäkuun 30 p:nä ja syyskuun 30 p:nä. Bilanssit jätettiin ⁴⁾ budjettivaliokunnan tiedoksi.

1920 vuoden väestö- ja asuntolaskennan tili. 1920 vuoden väestö- ja asuntolaskua suorittamaan asetettu keskuskomitea ⁵⁾ lähetti oikeaksi todistetun tilin laskennan aiheuttamista kustannuksista, jotka nousivat, poisluettua valtion, Grankullan, Espoon, Huopalahden ja Helsingin kunnan suoritettavat osat, 146,439: 28 markkaan.

Kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ lähettää tilin rahatoimikamariin.

Tilapäislainain ottaminen. Rahatoimikamari ilmoitti olleensa pakotettu, kun kaupunginkassa vaati vahvistusta juoksevien menojen suorittamiseksi, vekselillä ottamaan 3,000,000 markan tilapäislainan. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁷⁾ kamarin toimenpiteen.

Sittemmin lähetti rahatoimikamari rahatoimikonttorin laatiman kaupunginkassan rahatalouslaskelman huhtikuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi, jonka mukaan kaupunginkassa tarvitsi 40,000,000 markkaa tilapäisluottoa. Huomauttaen kaupungin tukalan rahataloudellisen aseman johtuvan säännöttömistä oloista ja osittain myös verotuksen myöhästymisestä, kuluvan vuoden menot kun täytyi suorittaa edellisen vuoden tuloilla, jotka yleensä olivat kuluva vuotta varten laskettuja määriä pienemmät, anoi kamari valtuutta hankkia kaupunginkassan tarvitseman määrän.

Kaupunginvaltuusto myöntyi ⁸⁾ esitykseen, minkä ohessa valtuusto antoi budjettivaliokuntansa toimeksi antaa lausunnon, olisiko ja mihin suuntaan kaupungin rahahallinto uudestijärjestettävä, jotta lyhytaikainen luotto voitaisiin välttää.

Kaupunginvaltuuston budjetinkäsittelyssä päätettyä tulosääntöön merkitä 13,000,000 markan lainan kahta vuotta lyhemmällä takaisinmaksuajalla 1922 vuoden budjetin vajauksen peittämiseksi antoi valtuusto rahatoimikamarin toimeksi ⁹⁾ hankkia mainitun lainan, mistä se sopivimmin oli saatavissa.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston lisääminen. Samalla kuin sosialilautakunta, viitaten kaupunginvaltuuston syyskuun

¹⁾ Valt. pöytäk. 2. 11. 1 §. — ²⁾ S:n 13. 4. 10 §. — ³⁾ S:n 11. 5. 8 §. — ⁴⁾ S:n 15. 6. 13 §. 21. 9. 6 § ja 30. 11. 27 §. — ⁵⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 192 ja seur. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 25. 5. 25 §. — ⁷⁾ S:n 26. 1. 31 §. — ⁸⁾ S:n 11. 5. 20 §. — ⁹⁾ S:n 30. 12. 2 §.

14 p:nä 1920¹⁾ tekemään päätökseen, anoi avustuslainoja kahdelle asunto-osuuskunnalle²⁾, huomautti lautakunta, että kaupungin sen mielestä tulisi antamalla toista kiinnitystä vastaan lainoja yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustamislainarahastosta edelleen myöntää avustusta yllämainittujen rakennusyritysten tarvitsemaan pääomaan. Kun lainarahastossa löytyvät varat eivät riittäneet tähän tarkoitukseen, esitti sosialilautakunta, että lainarahastoa lisättäisiin ja ehdotti, jotta kävisi mahdolliseksi rahoittaa uusia rakennusyrityksiä tulevanakin rakennuskautena, tähän tarkoitukseen myönnettäväksi 5,000,000 markkaa.

Rahatoimikamari, jolle oli varattu tilaisuus vielä antaa lausuntonsa asiasta, oli sitä mieltä, että viimeainittu menoerä kävisi kaupungille liian rasittavaksi, ja ehdotti, kun kahta puheenalaista määrärahaa varten tarvittava lainamäärä oli 520,200 markkaa ja yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustamislainarahastossa oli varoja käytettävänä 421,957 markkaa, että kaupunginvaltuusto puheenalaisen lainarahaston lisäämiseksi etuantina kaupungin kassasta osoittaisi 100,000 markkaa. Kamarin ehdotus hyväksyttiin³⁾.

Sittenkun etenkin lisääntyvä työttömyys oli tehnyt välttämättömäksi tehokkaasti avustaa rakennustoimintaa m. m. myöntämällä toista kiinnitystä vastaan lainoja yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastosta, päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto mainitun rahaston edelleen lisäämiseksi 1922 vuoden budjettiin merkittä 800,000 markkaa maksettavaksi vastedes otettavasta obligatiolainasta.

Vahvistettu päätös lainan ottamisesta. Kaupunginvaltuuston päätettyä ottaa enintään 10,000,000 markan¹⁾ lainan yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustamiseksi vahvisti⁵⁾ valtioneuvosto marraskuun 24 p:nä 1920 yllämainitun valtuuston päätöksen.

Rakennuslainan takuu. Kaupunginvaltuusto myöntyi⁶⁾ Helsingin vuokralaisyhdistyksen asunto-osuuskunta Käpylän r. l. anomukseen, että kaupunki sitoutuisi ominaistakuuseen osuuskunnalle otettavasta 500,000 markan kassakreditiivilainasta, jota anomusta sekä sosialilautakunta että rahatoimikamari olivat puoltaneet, jälkimmäinen huomauttaen, että laina maksettaisiin takaisin kohta kun osuuskunnalle oli myönnetty pyydetty laina ensimmäistä kiinnitystä vastaan.

Myöskin Osakeyhtiö Helsingin kansanasuntojen anomukseen, että kaupunki sitoutuisi takuuseen 535,000 markan lainasta, jota yhtiö tarvitsi rakennustoimintaansa varten Käpylässä, kaupunginvaltuusto myöntyi⁷⁾.

Takuu hätäapukomitean puolesta. Rahatoimikamari valtuutettiin⁸⁾ 220,000 markan määrään asti sitoutumaan takuuseen kaupungin puolesta sotaministeriön intendenttiviraston ja hätäapukomitean kesken tehdyn erinäisiä työkaluja koskevan vuokrasopimuksen täyttämisestä.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastosta annettavien lainain korko. Viitaten kaupungin suoritettaviin suuriin korkoihin niistä lainoista, joita otettiin uutisrakennustoiminnan avustamiseksi, ehdotti sosialilautakunta, että uusista yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastosta annettavista lainoista kannettaisiin korkoa $7\frac{1}{2}$ % ja kuoletusta $\frac{1}{2}$ % sekä että lainarahaston sääntöjen 2 §, jossa korko oli vahvistettu $5\frac{1}{4}$ %:ksi ja kuoletus $\frac{3}{4}$ %:ksi, muutettaisiin tämän mukaisesti. Kaupunginvaltuusto

¹⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 111. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 123. — ³⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 46 §.

— ⁴⁾ S:n 5. 10. 20 § ja 16. 11. 12 §; vert. tätä kert. siv. 53. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 7 §. —

⁶⁾ S:n 23. 3. 9 §. — ⁷⁾ S:n 15. 6. 38 §. — ⁸⁾ S:n 5. 10. 13 §.

päätti¹⁾, että maksamatta olevasta lainamäärästä on, kunnes lainanantaja toisin määrää, kannettava ylimääräistä koronlisäystä niin paljon, että vuotuismaksuun sisältyvä korko on 1¼ % alempi Suomen pankin kulloinkin noudattamaa alinta diskonttokorkoa.

Maksamattoman tontinhinnan korko. Rahatoimikamari valtuutettiin²⁾ kaupungin tontteja myytäessä laskemaan maksamattoman tontinlunastuksen osan koron Suomen pankin kulloinkin vahvistaman alimman diskonttokoron mukaisesti, kuitenkin vähintään 6 % eikä yli 10 %:n.

Hertonäs gods aktiebolag-yhtiön Etelä-Suomen voima-osakeyhtiölle maksaman velan korko. Kaupunginvaltuusto osoitti³⁾ 1920 vuoden tilierotuksesta 5,850:55 markkaa Hertnäs gods aktiebolag-yhtiön Etelä-Suomen voima-osakeyhtiölle jo suoritettuna velan maksamattomiin korkoihin.

Halkokonttorille etuantina myönnettyjen varain koron laskeminen. Halkotoimikunta teki kantelun sen johdosta, että rahatoimikamari oli velvoittanut halkokonttorin 1921 vuoden alusta lukien tarkoin noudattamaan kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosääntöä ynnä niitä ohjeita, joita rahatoimikonttorilla kaupungin keskeisenä tilivirastona saattoi olla aihetta antaa, samoin kuin sen johdosta, että kamarin samassa tilaisuudessa tekemän päätöksen mukaisesti kaupunginkassalle tulevat korot rahatoimikonttorissa olevalle halkokonttorin konttokuranttitilille, jotka aikaisemmin oli luettu siitä päivästä, jona varat oli nostettu konttorista siihen päivään, jona varat oli takaisin maksettu puutavaroita toimittamalla, siten että rahatoimikonttori oli hyvittänyt halkokonttoria tavaralaskun päivämäärästä lähtien, vuonna 1920 tai aikaisemmin annetuille laskuille, luettaisiin siitä päivästä, jona hyväksytyt laskut oli annettu rahatoimikonttoriin. Huomauttaen, että halkokonttorin toiminta likeyrityksenä joutuisi kärsimään vakavaa vauriota, jos rahatoimikamarin yllämainittua päätöstä käytännössä sovellettaisiin, esitti halkotoimikunta, että halkokonttoria hankkimistaan puutavaroista ja suorittamistaan töistä saisi hyvittää tavaralaskun päiväyksestä lähtien sekä että halkokonttori muutoin saisi noudattaa vahvistettua ohjesääntönsä.

Vaadituksi lausunnoksi huomautti rahatoimikamari, että koronlasku olisi kussakin eri tapauksessa järjestettävä halkokonttorin ja asianomaisen laitoksen välisellä sopimuksella sekä ettei rahatoimikonttorin velvollisuus suorittaa korkoa voinut alkaa, ennenkuin hyväksytyt laskut oli annettu mainittuun konttoriin. Kamarin mielestä ei myöskään ollut aihetta vapauttaa halkokonttoria velvollisuudesta noudattaa kassa- ja tililaitosjohtosäännön määräyksiä, joka koski kaikkia kaupungin laitoksia ja mitä tulee ohjeisiin, joita rahatoimikonttorilla saattoi olla aihetta antaa, tarkoittivat ne ainoastaan kirjanpitosymyksiä, eivätkä mitenkään olleet minkään käskynalaisuuden ilmauksia.

Kaupunginvaltuusto epäsi⁴⁾ halkotoimikunnan esityksen.

Obligatioiden ja korkolippujen lunastus. Suomen ja ulkomaan rahan obligatioiden ja korkolippujen lunastamisesta annetun lain mukaan oli ennen tammikuun 1 p:ää 1915 annetut sekä Suomen että ulkomaan rahan määräiset obligatiot niihin kuuluvine kuponkineen, milloin ne olivat ulkomaalaisen hallussa, obligation haltijan valinnan mukaan lunastettava joko Suomen tai sen obligatiossa mainitun maan rahassa, mihin obligatio 1914 vuoden päättyessä oli sijoitettu. Koska kuitenkin mainittu säännös ulkomailla ja varsinkin Englannissa oli herättänyt vastustusta, syystä että se loukkasi saavutettuja

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 54 § ja 9. 3. 43 §. — ²⁾ S:n 26. 1. 21 §. — ³⁾ S:n 26. 1. 36 §. — ⁴⁾ S:n 25. 5. 23 §.

oikeuksia, päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto asettaa valiokunnan valmistelemaan kysymystä, eikö, milloin kaupungin etu vaati, olisi sallittava vapaammin soveltaa puheenalaista säännöstä. Valiokunnan jäseniksi valittiin²⁾ vtt von Frenczell, Frey, Tanner, Tollet ja Voionmaa.

Teknillisten laitosten poistomääräin varaaminen. Teknillisten laitosten uutta kuoletuussuunnitelmaa vahvistaessaan antoi kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin toimeksi antaa selvityksen tehdyn, laitosten poistomäärien varaimista erikoiseksi uutislaitteiden rahastoksi koskevan, ehdotuksen taloudellisesta kantavuudesta ja rahataloudellisista seurauksista. Antamassaan mietinnössä³⁾ osoitti kamari ensinnä vääräksi sen toimenpidettä vastaan esitetyn todisteen, että sen kautta teknilliset laitokset saatettaisiin poikkeusasemaan, joka rahataloudellisesta tilanteesta riippumatta turvaisi niiden kehityksen sen kautta, että tähän tarkoitukseen koottu rahasto aina olisi käytettävänä. Näin ei kamarin mielestä lainkaan kävisi, koska, vaikka varattuja varoja olisi-kin olemassa, rahatoimikamari ja kaupunginvaltuusto harkitsisi määrärahojen antamista teknillisten laitosten uutislaitteisiin ainoastaan niiden suhteelliseen tarpeellisuuteen nähden verrattuna kaupungin koko talouteen.

Pitkäaikaisten kuolettavain lainavaraain käyttäminen semmoisten laitteiden hankkimiseen ja uusimiseen, joiden arvo poistetaan tuntuvasti lyhyemmän ajan kuluessa, johti liikamaksuun, ellei laitosten arvo sillä välin tavalla tai toisella kohonnut. Rajana, mihin lainavaroja voitiin sallia käyttää teknillisten laitosten uutislaitteisiin, piti kamari kuhunkin laitokseen nähden laitoksen pääoma-arvoa, määrättyinä terveiden periaatteiden mukaan laaditun kuoletuussuunnitelman perusteella. Kun tämä raja oli saavutettu, oli vältettävä ylittämästä sitä valvomalla, että laitoksen vuotuisten poistomääräin ja kuoletuksuksien välinen ero käytettiin uutislaitteisiin. Toiselta puolen lisääntyisi nimittäin pääoma-arvo vuosittain kaikkien uutislaitteiden arvolla ja vähenisi poistomäärällä, toiselta puolen lisääntyisi lainanotto uutislaitteisiin käytetyllä lainamäärällä ja vähenisi kuoletuksosuudella. Jotta puhenalaiset arvot edelleen pysyisivät yhtä suurina, täytyi uutistöiden kustannusten, lukuunottamatta lainavaroista suoritettua osaa, olla sama kuin poiston ja kuoletuksen välinen ero. Edellä mainitun vaatimuksen pääoma-arvon ja lainaosuuden väliseen tasapainoon nähden täytti vesijohtolaitos tällöin likimäärin, jota vastoin kaasulaitos osoitti jonkin verran suurempaa pääoma-arvon vajausta ja sähkölaitos saman arvon ylijäämää. Myönteiseen suuntaan käyväällä kaupunginvaltuuston päätöksellä vararahaston muodostamista koskevassa kysymyksessä voitaisiin tämän tilanteen pysyväisyys vastaisuudessa turvata. Seurauksena tämänlaatuisesta päätöksestä olisi kuitenkin, että aikoina, jolloin rahanniukkuutta oli havaittavissa ja uutistöitä siitä syystä teetettiin sääste-
liäästi, sidottaisiin varoja, jotka saattoivat olla tarpeellisia kaupungin taloudellisessa elämässä. Rahatoimikamarin mielestä olisi senvuoksi paremmin kaupungin edun mukaista, jos ehdotetun toimenpiteen tarkoitus saavutettaisiin sellaisen periaatteellisen päätöksen kautta, että varoja osoitettaessa teknillisten laitosten uutislaitteisiin tarpeellista huomiota oli pantava siihen, että laitosten lainaosuudet eivät saaneet ylittää niiden pääoma-arvoja. Kaasulaitoksen epäedullisen taloudellisen aseman johdosta kamarin ehdottama päätös todellisuudessa vaatisi lähimpinä aikoina käyttämään verotusvaroja mainitun laitoksen uutistöihin paljon enemmän kuin mitä varaamispäätöksestä johtuisi, jota vastoin tuonnempana, kaikkien laitosten saavutettua toivottavan

¹⁾ Valt. pöytäk. 30. 33. 28 §. — ²⁾ S:n 14. 12. 6 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 16.

vakavaraisuuden, ei näiden kahden menettelytavan välillä olisi muuta pääasiallista eroa, kuin että kamarin puoltama antaisi kaupungille vapaammat kädet kertyväin varain käyttöön nähden. Jotta aikoina, jolloin rahanniukkuutta vallitsi, laitosten vuotuisia poistomääriä voitaisiin vapaasti käyttää kaupungin juokseviin menoihin sekä saattaa mahdolliseksi lainavarain käyttö laajemmassa mitassa johonkin suurenlaiseen muutos- ja lisärakennukseen, olisi suotuisina raha-aikoina aikaansaataava riittävän laaja liikkumatila laitosten pääoma-arvojen ja lainaosuuksien välille, ja olisi rahatoimikamarin asia pitää tätä seikkaa silmällä laatiessaan ehdotuksia kaupungin meno- ja tulosäännöksi. Toinen keino suurten uutistöiden kustannusten tasoittamiseksi, jota keinoa voitaisiin käyttää siinä tapauksessa että puheenalaiset työt oli suunniteltu useita vuosia edeltäpäin, olisi varojen varaaminen näinä vuosina. Semmoiseen varaamiseen, joka eroaisi laitosten poistomääräin yleisestä varaamisesta sikäli, että se päätettäisiin määräajaksi ja erityistä tarkoitusta varten, ei rahatoimikamarin mielestä olisi mitään muistuttamista eikä tämä toimenpide mitenkään olisi vastoin kamarin esillä olevassa kysymyksessä ehdottamaa periaatellista päätöstä.

Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto että teknillisten laitosten vuotuisia poistomääriä ei ole varattava; mutta että teknillisten laitosten osuudet kaupungin kuoletuslainoista on kunkin laitoksen osalta saatettava niiden pääoma-arvoa vähemmiksi sekä sittemmin pysytettävä mainitulla tasolla.

Määräraha tilapäisen varallisuusveron suoritukseen. Mankala fors aktiebolag-yhtiön maksettavaksi pannun tilapäisen varallisuusveron suoritukseen osoitti kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan Sekalaiset menot nimisen pääluokan kohdalla 79,392 markkaa.

Kunnallisverotuksen huojennus asevelvollisille. Kaupunginvaltuusto valtuutti²⁾ rahatoimikamarin harkintansa mukaan kussakin eri tapauksessa myöntämään henkilöille, jotka ovat palvelleet asevelvollisina ja laiminlyöneet antaa tuloilmoituksensa, vähentämään heille pannun verotuksen heidän todellisten vuositulojensa mukaiseksi.

Evätty anomus osittaisesta kunnallisverojen vähennyksestä. Ent. pankinjohtaja F. K. Nybom anoi saada 1919 vuoden kunnallisverojaan vähennetyiksi 250 veroäyrillä perustellen anomustaan sillä, että hän antamassaan veroilmoituksessa oli väärin laskenut tulonsa tilapäisestä osakkeitten myynnistä. Kaupunginvaltuusto epäsi³⁾ anomuksen verotusvalmistelukunnan esityksestä, joka huomautti, ettei herra Nybomin tekemää hänen mielestään arvottomien kaupunkien hypoteekkikassa osakeyhtiön osakkeiden vähennystä voitu hyväksyä sekä ettei hän ollut esittänyt riittävää selvitystä siitä, että hänellä olisi ollut Kansallis-Osake-Pankin osakkeita niin kauan, ettei hän olisi verovelvollinen niiden myynnissä syntyneestä voitosta.

Tuulaakiverotus. Kirjelmässä helmikuun 5 p:ltä ilmoitti⁴⁾ maistraatti kaupunginvaltuuston tiedoksi valtioneuvoston, sittenkun tammikuun 21 p:nä annetussa laissa tuulaakimaksun laskuperusteesta oli säädetty, että mainittu maksu on, kuten aikaisemminkin, oleva määräprosentti tuulaakin alaisten tavarain tullimaksusta, määränneen mainitun maksun enintään 3 %:ksi tullimaksusta sekä että on kannettava sama prosenttimäärä sekä maahan tulevaan että maasta lähetettävään tavarain tullimaksusta. Maksua oli suoritettava saman verran sekä kaupunkien asukkaiden että kaikkien muiden, jotka me-

¹⁾ Valt. pöytäk. 21. 9. 13 §. — ²⁾ S:n 13. 4. 15 §. — ³⁾ S:n 9. 3. 41 §. — ⁴⁾ S:n 23. 2. 9 §.

ritse tai maitse Suomen ulkopuolella sijaitsevista paikkakunnista kaupunkeihin tuovat ja niistä lähetettävät tullinalaisia tavaroita. Sen ohessa oli valtioneuvosto määrännyt, että tuulaakimaksua sai vuonna 1921 Helsingin kaupungissa kantaa 2 % tuulaakiveron alaisen tavarannullimaksusta.

Sittemmin pyysi maaherra kaupunginvaltuustolta lausuntoa tuulaakin laskuperusteesta siltä varalta ettei ehdotettua tuulaakiverotuksen lakkauttamista vuonna 1922 toimeenpantaisi, ja päätti¹⁾ valtuusto mielipiteenään lausua, että tuulaakimaksua olisi puheenalaisena vuonna kannettava kuten aikaisemminkin määräosa tullimaksusta, joka osa olisi vahvistettava 2 %:ksi.

Yhtä veroäyriä vastaavan tulomäärän vahvistaminen. Kunnallishallituksesta kaupungissa vuonna 1873 annetun asetuksen 54 §:n mukaan on yleisen raastuvan kokouksen 5 vuodeksi päätettävä, kuinka suuren tulomäärän tulee vastata yhtä veroäyriä, jolloin tämä määrä ei saa olla 200 markkaa vähempi eikä 400 markkaa suurempi. Koska tämä määräämisoikeus oli siirretty kaupunginvaltuustolle ja se 5 vuoden aika, josta päätös asiassa viimein oli tehty, meni umpeen vuonna 1921, päätti²⁾ valtuusto yhtä veroäyriä vastaavan tulomäärän 400 markaksi 5 vuoden ajaksi 1922 vuoden alusta lähtien.

Osakkeiden merkintä asunto-osakeyhtiössä. Uutisrakennustoiminnan avustamiseksi päätti³⁾ kaupunginvaltuusto osakeyhtiö Helsingin kansanasunnoissa merkitä uusia osakkeita 150,000 markan määrään suoritettavaksi vuoden menosäännön Sekalaiset menot nimisen pääluokan kodalla olevasta määrärahasta asunto-osakeyhtiöiden osakkeiden ostoa varten. Puheenalainen yhtiö aikoi teettää Käpylän kortteleihin n:o:ihin 812, 817 ja 819 erinäisiä asuinrakennuksia, joihin sisältyisi kaikkiaan 164 huonetta, sekä oli tämän yrityksen rahoittamista varten päättänyt lisätä osakepääomaansa 200,000 markalla.

Osakkeiden merkintä Helsingin makasiinosakeyhtiössä. Kaupunginvaltuusto valtuutti⁴⁾ rahatoimikamarin merkitsemään Helsingin makasiinosakeyhtiön uusia osakkeita sen määrän, mihin kaupungilla aikaisemmin omistamainsa osakekirjain, luvultaan 3,082, perusteella oli oikeus, mikä määrä vastasi 1,541,000 markkaa, sekä sitäpaitsi ottamaan osaa merkintään 400,000 markan arvosta, mikä vastasi 800 osaketta, eli siis kaikkiaan merkitsemään 3,882 osaketta 1,941,000 markan arvosta, mikä määrä oli otettava huomioon 1922 vuoden meno- ja tulosääntöä laadittaessa, sekä syyskuussa etuantina kaupunginkassasta yhtiölle maksamaan puolet edellä mainitusta määrästä eli 970,500 markkaa.

Sittenkun makasiinosakeyhtiö merkinnän päätyttyä oli tiedustellut, oliko kaupunki halukas ottamaan haltuunsa erään määrän merkitsemättömiä osakkeita, jotka muussa tapauksessa tarjottaisiin myytäviksi pörssihuutokaupalla, päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa rahatoimikamarin kaupungin puolesta vielä merkitsemään 118 osaketta, joten kaupunki omistaisi $\frac{2}{3}$ yhtiön osakepääomasta. Tähän tarkoitukseen tarvittava 59,000 markan määräraha oli merkittävä 1922 vuoden menosääntöön.

Osakkeiden merkintä Etelä-Suomen voimaosakeyhtiössä. Kirjelmässään tammikuun 25 p:ltä anoi Etelä-Suomen voimaosakeyhtiö, että kaupunginvaltuusto päättäisi yhtiön aikomassa, erinäisten suunniteltujen voimansiirtolaitosten rahoittamiseksi tarpeellisissa uusien osakkeiden annissa, Helsingin kaupungin puolesta merkityttä yhtiön uusia osakkeita 4,000,000 markan

¹⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 4 §. — ²⁾ S:n 14. 12. 2 §. — ³⁾ S:n 5. 10. 20 §. — ⁴⁾ S:n 13. 4. 24 §.

⁵⁾ S:n 21. 12. 7 §.

määrään nimellisarvon mukaan lukien, ollen mainittu merkintä kaupunkia velvoittava, siinä tapauksessa että merkintä kaikkiaan tuotti vähintään 14,000,000 markkaa.

Esityksestä antamassaan lausunnossa¹⁾ ilmoitti rahatoimikamari hankineensa asiasta lausunnon kaupungin teknillisten laitosten hallitukselta, joka yhtyi sähkölaitoksen toimeenpanevan johtajan lausuntoon. Edellä mainitussa lausunnossa puollettiin kaupungin osanottoa voimayhtiön voimansiirtojohdon rakentamiseen, koska ei katsottu kaupungin yksinään moniin aikoihin voivan ratkaista vesivoiman siirtokysymystä. Virrankulutus oli, ja lähivuosien kulutus oli varmaan oleva, siksi vähäinen, että kaupunki esimerkiksi Mankalan koskivoimasta voisi käyttää hyväkseen ainoastaan murto-osan, kun taas toiselta puolen voimalaitoksen rakennuttaminen Mankalan koskiin kävisi nykyoloissa varsin kalliiksi. Sähkölaitoksen johtaja ei pitänyt muuta vesivoimayksymysten ratkaisua mahdollisena, kuin järkipärisen yhteistoiminnan kaikkien asian osallisten ja tämän voiman kuluttajain välillä.

Uusien neuvottelujen jälkeen voimayhtiön kanssa, jolloin yhtiö m. m. muutti kaupunginvaltuustolle aikaisemmin tekemänsä esitystä siten, että valtuusto saisi osakkeiden merkinnän ehdoksi panna, että yhtiö sitä ennen lopullisesti hyväksyi ehdollisesti voimassa olevan kaupungin ja yhtiön välisen virranhankintasopimuksen, otti rahatoimikamari asian lopullisesti harkittavaksi. Kamari havaitsi, että kaupungille olisi erittäin suotavaa, että sähkölaitokselle annettua voimamäärää voitaisiin nopeasti lisätä ja että ehdotettuihin uusiin osakkeisiin käytetty pääoma muutaman vuoden kuluessa säästyisi sähkölaitoksen polttoainekustannuksen vähennyksenä. Kaupunginkassan tilaan ja rahamarkkinoilla vallitseviin painostuneisiin oloihin nähden ei rahatoimikamari kuitenkaan, viimeksi esitetyistä seikoista huolimatta, katsonut voivansa puoltaa myöntymistä voimayhtiön esitykseen. Kun kysymys oli erittäin tärkeä, ei se kamarin mielestä tällöin vallitsevan lamaannustilan vuoksi saisi rautaa, vaan olisi otettava uudelleen käsiteltäväksi budjetin käsittelyn yhteydessä.

Yllä esitetyn perusteella esitti¹⁾ rahatoimikamari, että kaupunginvaltuusto päättäisi

evätä Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön esityksen uusien osakkeitten merkittämisestä yhtiössä 4,000,000 markan määrään; sekä

antaa rahatoimikamarin toimeksi 1922 vuoden budjetin käsittelyn yhteydessä ottaa puheenalaisen asian uudelleen harkittavaksi.

Asian kaupunginvaltuusto pani pöydälle²⁾. 1922 vuoden menosääntöön merkittiin³⁾ sittemmin mainittua osakkeitten merkintää varten 2,000,000 markkaa, jolloin määrättiin, ettei määrärahaa saanut käyttää, ennenkuin rahatoimikamari oli tutkinut että sähkövoiman antoa kaupungille tarkoittavan yrityksen rahoitus oli täysin taattu.

Suomen messujen hallintoneuvoston lahjoitus. Suomen messujen osakeyhtiön hallintoneuvoston lähetettyä kaupunginvaltuustolle yhtiön 500 markan määräisen osakkeen päätti⁴⁾ valtuusto lähettää sen rahatoimikamariin säilytettäväksi kaupungin muiden arvopaperien joukossa.

Korvaus Fredrikinkadun talon n:o 54 puhtaanapidosta. Maaherran vaadittua lausuntoa valtioneuvoston lokakuun 27 p:nä 1920 tekemän päätöksen johdosta, että kaupungille oli myönnettävä korvausta 4,455:85 markkaa

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 23. — ²⁾ Valt. pöytäk. 5. 10. 30 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 141. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 11. 5. 30 §.

rakennuskonttorin tammi-, helmi- ja maaliskuulla 1919 toimittamasta Fredrikinkadun talon n:o 54 puhtaanapidosta, josta talosta osa oli luovutettu koko maata tarkoittavalle väliaikaiselle poliisikoululle sekä kaupungin poliisilaitoksen ruokasaliksi, mikä määrä ei ollut maksettava käteisellä, vaan oli otettava huomioon suoritettaessa kaupungin osuutta poliisilaitoksen 1919 vuoden erinäisiin ylimääräisiin menoihin, päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto ilmoittaa, ettei sillä ollut edellämainittua päätöstä vastaan mitään muistuttamista.

Kasvikaupan järjestäminen kaupunginpuutarhaan. Jotta kävisi mahdolliseksi taloudellisesti käyttää hyväksi kaupungin kasvitarhan aluetta, joka oli liian suuri, sittenkun oli toimeenpantu melkoisia supistuksia kukkien istuttamiseen nähden kaupunginistutuksiin, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa kaupungin yleisten töiden hallituksen koetteeksi vuodeksi järjestämään kaupunginpuutarhassa viljeltyjen kasvien tukkukaupan.

Suomen kauppapuutarhurien yhdistyksen esitystä kaupunginvaltuuston edellämainitun päätöksen kumoamisesta ei ³⁾ valtuusto ottanut huomioon.

Sotaväenmajoituksesta johtuneitten kustannusten suoritus. Kaupunginvaltuuston valtuutettua rahatoimikamarin valtiolta vaatimaan korvausta Helsingin kaupungille vuonna 1918 majoituksesta koituneista kustannuksista kaupunginvaltuuston vahvistamain perusteiden ⁴⁾ mukaan oli kamari arvioinut mainitut kustannukset 720,831:31 markaksi sekä valtioneuvostolta anonut korvausta niistä. Asiaa marraskuun 19 p:nä 1920 esiteltäessä oli valtioneuvosto päättänyt hyljätä kaupungin kotimaisen sotaväen majoitusta koskevan korvausvaatimuksen, koska kunnat silloin voimassa olleen lain mukaan olivat velvolliset maksutta toimittamaan maan puolustukseksi kerättyjen suomalaisten joukkojen majoituksen ja kun kysymys venäläisen sotaväen majoituskustannusten arvioimisesta ja korvaamisesta koko maassa oli valtioneuvostossa valmisteltavana, oli anomus tältä kohden jätetty toistaiseksi huomioonottamatta, jota vastoin valtioneuvosto oli kehoittanut vapaussodan suorituskomiteaa 480,272:75 markalla korvaamaan kaupungille saksalaisen sotaväen majoituksesta koituneet kustannukset, kuitenkin sillä ehdolla, ettei kaupunki vaadi muuta korvausta tästä majoituksesta. Kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ tyytyä valtioneuvoston päätökseen.

Rautatiepoliisin kustannukset. Maaherran vaadittua lausuntoa ehdotetusta rautatiepoliisin kustannusten siirtämisestä valtionbudjetin kahdennesta-toista pääluokasta, Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö, seitsemänteen pääluokkaan, Sisäasiainministeriö, päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto antamassaan vastauksessa huomauttaa, ettei valtuustolla tietenkään ollut aihetta antaa tästä asiasta lausuntoa muuta kuin edellyttäen, että ehdotetulla toimenpiteellä tarkoitettiin velvoittaa maan kaupungit ottamaan osaa rautatiepoliisin kustannusten suoritukseen. Tällä edellytyksellä kaupunginvaltuusto ei katsonut voidensa toimenpidettä puoltaa, mikäli Helsingin kaupunkia koski. Helsingin rautatiealue oli nimittäin kokonaan valtionrautateiden käyttämä, tarkoin rajoitettu alue, minkätähden valtuuston mielestä valtion oli yksin suoritettava kustannukset järjestyksen ylläpitämisestä alueella.

Jäänsärkijän ost. Rahatoimikamarin kaupunginvaltuuston kehoituksesta vuonna 1913 toimittamasta Helsingin säännöllisen talviläivaliikenteen mahdollisuuksia koskevasta selvityksestä ⁷⁾ kävi ilmi m. m., että ankarina

¹⁾ Valt. pöytäk. 11. 5. 4 §. — ²⁾ S:n 25. 5. 20 §. — ³⁾ S:n 14. 12. 43 §. — ⁴⁾ Ks. 1918 vuod. kert. siv. 92—94. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 19 §. — ⁶⁾ S:n 8. 6. 3 §. — ⁷⁾ Ks. 1913 vuod. kert. siv. 93.

talvina ja epäsuotuisten tuulien puhaltaessa syntyi Suomenlahdessa Helsingin satamansuun kohdalle sellaisia ajojäävyyshyökkeitä, ettei laivoja Åransgrundin ja Harmajan majakan kohdalta, ainakaan ilman erittäin suurta vaaraa, voinut avustaa kaupungin satamaan, jota vastoin Porkkalan länsiväylää, jota ainoastaan silloin tällöin haittasi ajojää, voi edullisesti käyttää. Jotta tämä kuitenkin kävisi mahdolliseksi, oli, paitsi eräitä vähäpätöisempiä toimenpiteitä, tarpeellista tutkia viimeksimainittu väylä 23 jalan syvyyteen asti, rakennuttaa uusi johtoloisto Kallbådaniin ja viisi linjaloistoa väylän varrelle eri paikkoihin sekä asettaa Kallbådaniin sumusireeni.

Sittenkun kaikkiin vuonna 1913 vaadittuihin toimenpiteisiin Porkkalan länsiväylään nähden oli valtion toimesta ryhdytty, ja jäänsärkijät ja syväkulkuiset kuormahöyrylaivat siis voivat öin ja päivin käyttää tätä väylää, havaitsi komitea, jonka kaupunginvaltuusto vuonna 1920¹⁾ oli asettanut selvittämään kysymystä kaupungin liikenneolojen parantamisesta myöskin huomioonottamalla talvimeriliikenteen, ajankohdan sopivaksi valtuustolle esittää ensimmäisen mietinnön²⁾ jäänsärkijäläivan hankkimista kaupungille koskevista erikoiskysymyksestä.

Valiokunta, joka asiantuntijoita kuultuaan puolestaan oli yhtynyt siihen, että kaupungin talviliikennettä ainakin toistaiseksi sopivimmin voisi tyydyttää yksi ainoa jäänsärkijäläiva, joka oli merijäänsärkijätyyppiä, mutta ei kuitenkaan niin suurta kokoa, ettei sitä voisi käyttää kaupungin satamissa, hankki joukon tarjouksia sekä tuli asiaa, mikäli mahdollista, kaikin puolin harkittuaan siihen käsitykseen, että John Nurminen osakeyhtiön tekemä myyntitarjous, joka koski Hansa-nimistä jäänsärkijänrunkoa, siihen kuuluvine tarvikkeineen ja apukoneineen 2,500,000 markan hinnasta sekä pääkonetta 250,000 markan hinnasta, olisi kaupungille edullinen. Laivan valmiiksi rakennuttamiseen vaadittaisiin määrä, joka eri edellytyksin oli arvioitu 8³/₄, 10, 11¹/₂ tai 13 miljoonaksi markaksi, joiden kustannusten suorittamiseen kaupungin kuitenkin pitäisi voida odottaa melkoista avustusta valtiolta.

Valiokunta esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi 2,500,000 markan hinnasta John Nurminen osakeyhtiöltä ostaa jäänsärkijänrunгон Hansan erinäisine mietinnön oheisessa liitteessä mainittuine tarvikkeineen ja apukoneineen;

kehoittaa rahatoimikamaria kaupunginvaltuustolle antamaan lausunnon mainitun osakeyhtiön tekemästä tarjouksesta myydä kaupungille puheenalaiseen jäänsärkijään kuuluva pääkone; sekä

niinikään antaa rahatoimikamarin tehtäväksi ryhtyä valtion kanssa tarpeellisiin keskusteluihin valtioavun saamisesta jäänsärkijäläivan valmiiksi rakennuttamiseen.

Rahatoimikamari huomautti siltä vaaditussa lausunnossa³⁾, että asian ratkaisussa suurin paino olisi pantava kysymykseen, milloin kaupunki katsoi olevansa pakotettu itse ottamaan huolekseen talviliikenteen avoinna pitämisen. Jos tämän toiminnan tuli alkaa heti, kun ostettavaksi tarjottu laiva oli ehditty panettaa kuntoon tätä tarkoitusta varten, näytti tarjous edulliselta, tarjoten voittoa useita miljoonia siihen verraten mitä uuden laivan rakennuttaminen maksaisi. Jos sitävastoin tähän ei ollut välttämätöntä pakkoa ja jonkin verran pitempi aika katsottiin saavan kuluu, ennenkuin kaupungin, pysyäkseen kilpailussa muiden paikkakuntain rinnalla, täytyi ryhtyä mainittuun toimenpiteeseen, ei tarjous luultavasti tuottaisi minkäänlaista voittoa. Lainavaroja, joilla tämänlaatuinen osto oli suoritettava, olisi vastedes saatavissa huokeammin ehdoin kuin tänä ajankohtana; tarveainehintainkin huojustumista

¹⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 207. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 15. — ³⁾ S:n n:o 25.

näytti voivan odottaa. Kamari piti todennäköisenä että vuosikymmenen kuluessa voitaisiin saada uusi, nimenomaan Helsingin liikennettä varten rakennettu uudenaikainen alus samoilla kustannuksilla, mitkä esillä olevan tarjouksen hyväksyminen aiheuttaisi, ja esitti senvuoksi, että kysymys jäänsärkijärunko Hansan ostamisesta saisi raueta. Edelleen esitti kamari, että, edellyttäen että satamahallitus tulee asetettavaksi, sille annettaisiin tehtäväksi joutuisimmin valmistella kysymystä satamajäänsärkijälaiavan hankkimisesta kaupungille. Asiaa käsitellessään päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto palauttaa sen rahatoimikamariin.

Asiantuntijoita kuultuaan lähetti kamari uuden mietinnön²⁾, huomauttaen siinä, että Hansa laiva etusijassa riittämättömän leveytensä vuoksi oli sopimaton kaupungin tarpeisiin sekä että myyntihintaa, huolimatta siitä että tarjouksen tehnyt toiminimi oli alentanut sen 1,800,000 markkaan, oli suuriin muutosrakennuskustannuksiin nähden pidettävä liian suurena.

Asiaa lopullisesti käsitellessään päätti³⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti

että jäänsärkijärunko Hansaa siihen kuuluvine tarvikkeineen ja apukoneineen sekä erikseen tarjottua pääkonetta ei osteta kaupungille; sekä

että satamahallitus saa toimekseen joutuisimmin valmistella kysymystä satamajäänsärkijän hankkimisesta kaupungille.

Sittemmin valtuutettiin⁴⁾ rahatoimikamari, neuvoteltuaan satamahallituksen kanssa ja jos tämä oli yhtä mieltä kamarin kanssa ostosta, julkisessa huutokaupassa huutamaan valtion omistama hinaaja- ja jäänsärkijälaiava B 14.

Kaasulaitoksen käytössä syntynyt tappio. Rahatoimikamari ilmoitti, että kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ilmoituksen mukaan oli todennäköisesti kaasulaitoksen budjetissa lasketun bruttosäästön sijasta koitua tappiota 44,204 markkaa, johtuen etusijassa sovelletun korkean kaasunhinnan aiheuttamasta kaasunkulutuksen vähenemisestä. Samalla ilmoitti kamari vaatineensa teknillisten laitosten hallitukselta lisäselvitystä, minkä ohessa kamari anoi saada myöhemmin tehdä asianhaarain vaatiman esityksen. Ilmoitus ei aiheuttanut⁵⁾ toimenpidettä valtuuston puolelta.

Kaupungin teknillisten laitosten anomus 98,000 markan lisäyksen myöntämisestä kaasulaitoksen määrärahoihin jätettiin⁶⁾ edellä olevasta asiasta annettavan selvityksen varaan.

Syntyneitten kurssitappioiden korvaaminen. Esiteltäessä kaupungin teknillisten laitosten hallituksen kirjelmässä maaliskuun 16 p:ltä tehtyä esitystä sähkölaitokselle vuonna 1915 hankitun höyryturbiinigeneraattorin hinnan suorituksessa syntyneiden kurssitappioiden ja kustannusten maksamisesta, päätti⁷⁾ kaupunginvaltuusto mainitut kurssitappiot ja kustannukset maksettavaksi sähkölaitoksen uutistöiden tililtä ja siis luettavaksi laitoksen pääomavelkaan kaupunginkassaan, minkä ohessa vastedes otettavasta obligatiolainasta tähän tarkoitukseen osoitettiin⁷⁾ 1,281,567: 52 markkaa.

Korvausvaatimuksia täyttämällä jääneiden hiilenhankintasopimusten johdosta. Toiminimi Lars Krogius & C:o oli tammikuun 23 p:nä ja helmikuun 5 p:nä 1914 sekä kauppaneuvos V. Ek marraskuun 1 p:nä 1913 ja helmikuun 6 p:nä 1914 tehdyillä sopimuksilla sitoutunut kaupungin sähkölaitokselle hankkimaan, ensinmainittu 7,000 ja jälkimmäinen 6,000 tonnia, sekä kaasulaitokselle, edellinen 13,000 ja jälkimmäinen 10,000 tonnia paraslaatuista kivihiiltä sopimuksissa tarkemmin mainittuina aikoina ja ehdoin. Vuonna 1914

¹⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 46 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 29. — ³⁾ Valt. pöytäk. 24. 8. 38 §. — ⁴⁾ S:n 5. 10. 32 §. — ⁵⁾ S:n 14. 12. 22 §. — ⁶⁾ S:n 14. 12. 21 §. — ⁷⁾ S:n 11. 5. 27 §.

alkanut sota aiheutti kuitenkin, ettei hankintasopimuksia voitu määräaikoina täyttää, ja senkin jälkeen kuin mainittu este oli poistunut, kieltäytyivät hankkijat täyttämästä puheenalaisia hankintasopimuksia perustellen tätä sillä, että sopimukset olivat kadottaneet merkityksensä. Sähkölaitosta koskevat sopimukset oli sittemmin jätetty Helsingin sovintolautakunnan ratkaistaviksi, joka mainitussa sopimuksessa oli määrätty oikeuspaikaksi riidan sattuessa hankintasopimuksia täytettäessä, mutta oli lautakunta todennut, että tavaranhankkijoilla oli ollut laillinen syy olla täyttämättä tehtyjä sopimuksia. Kamari, jonka mielestä tuskin oli odotettavissa muunlaista ratkaisua kaasulaitosta koskeviin sopimuksiin nähden, joissa ei ollut erikoismääräyksiä hankinnan täyttämistä sodan sattuessa, ehdotti, että tarpeettomien kustannusten välttämiseksi muut toimenpiteet viimemainittuihin sopimuksiin jätettäisiin sellensä, mutta päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto asiaa esiteltäessä, että kysymys kaasulaitoksen hiilen hankintasopimuksista oli annettava asianmukaisesti kokoonpannun sovintolautakunnan ratkaistavaksi sekä kehoittaa rahatoimikamaria ryhtymään siitä johtuviin toimenpiteisiin.

Kunnan viranpitäjien kalliinajanlisäykset. Sen johdosta että kaupunginvaltuuston joulukuun 15 p:nä 1920 myöntämä ²⁾ 250 markan ylimääräinen kalliinajanlisäys valtuuston päätöksen mukaan oli lakkautettava, maaliskuun 1 p:stä lukien, anoivat erinäiset kaupungin palveluksessa olevain henkilöiden yhtymät kalliinajanlisäysten korottamista. Hyljäten sekä rahatoimikamarin että palkkalautakunnan ehdotukset ³⁾ mainittujen kalliinajanlisäysten järjestelyksi päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto, että yllämainittu ylimääräinen 250 markan lisäys oli maksettava maalisk. huhti- ja toukokuulta sekä että siitä aiheutuvat menot oli suoritettava kaupungin virka- ja palvelusmiesten kalliinajanlisäysmäärärahasta.

Koska kallista aikaa yhä jatkui ja kunnan viranpitäjien pohjapalkkojen järjestelykysymyksen valmistelu edistyi varsin hitaasti, tekivät yllämainitut yhtymät uuden esityksen toimenpiteisiin ryhtymisestä viranpitäjien tukalan aseman parantamiseksi, jolloin Helsingin kaupungin virkamiesten yhdistys anoi, että prosentittaista kalliinajanlisäystä, kesäkuun 1 p:stä lukien kunnes hankkeissa oleva pohjapalkkain järjestely oli toimeenpantu, maksettaisiin 200 % pohjapalkasta, 125 %:n sijasta ja että vakainainen kalliinajanlisäys palautettaisiin 650 markasta aikaisempaan 400 markan määrään, jota vastoin Helsingin kunnallisyhdistys esitti, että kalliinajanlisäystä kesäkuun 1 p:nkin jälkeen maksettaisiin tähänastinen määrä.

Kun asiasta esitetystä selvityksestä kävi ilmi, että aikaisemmissa viranpitäjien kalliinajanlisäysten järjestelyissä alempain virkamiesten palkkoja vastuunalaisemmassa asemassa olevien henkilöiden palkkoihin verraten oli korotettu suhteettoman suurena määrin, päätti ⁵⁾ valtuusto jossain määrin korjatakseen yllämainitun epäkohdan hyväksyä seuraavat uudet:

»Helsingin kaupungin viranpitäjille maksettavia kalliinajanlisäyksiä koskevat määräykset.

1) Kaupungin menosääntöön merkityn, päätoimena olevan viranpitäjällä, kuitenkin lukuunottamatta viranpitäjää, joka on välikirjan nojalla määrääjäksi ottanut viran hoitaakseen, on oikeus kesäkuun 1 päivästä ensitul-

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 10 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 55. — ³⁾ Valt. pain. asakirj. n:o 9. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 23. 3. 23 §. — ⁵⁾ S:n 15. 6. 25 §.

vaan syyskuun 1 päivään asti, saada kalliinajanlisäystä, jota maksetaan osin vakinainen määrä, osin prosentittainen lisäys, osin myös perheenelatusapumaksuna sillä tavoin kuin alempana sanotaan.

a) Vakainainen määrä, saman suuruinen kaikille, on 400 markkaa kuukaudessa, kuitenkin niin että, jos palkkaan sisältyy luontoisetujakin, palkkalautakunnan asia on määrätä, minkä verran vakinaisesta määrästä on niiden osalta vähennettävä.

b) Prosentittainen lisäys luetaan 175 prosentiksi virasta kaupungin menosääntöön numerolleen merkityn käteisen alkupalkan ynnä määrävuosien palveluksesta saadun ikäkorotuksen määrästä.

c) Perheenelatusapumaksua annetaan siinä tapauksessa, että viranpitäjällä, paitsi itseään, on elätettävänä useampia kuin yksi henki, ja luetaan kunkin lisäksi olevan hengen osalle 120 markkaa kuukaudessa. Elatusvelvollisuuden laajuuteen nähden sovelletaan yleisen lain säännöksiä, kuitenkin siten, että elatusvelvollisuus lapsiin nähden lakkaa vasta näiden täytettyä 18 vuotta ja että palkkalautakunnalla on oikeus hellittävässä tapauksissa harkinnan mukaan myöntää elatusapumaksua muunkin viranpitäjälle läheisen henkilön osalta.

2) Virka, jota on pidettävä sivutoimena, tuottaa oikeuden ainoastaan prosentittaiseen kalliinajanlisäykseen, lukien 100 prosenttia 1 kohdan b) momentissa mainitusta palkasta, ollen kuitenkin palkkalautakunta oikeutettu virasta, jota ei voi pitää varsinaisena päätoimena, mutta joka kuitenkin tuntuva määrässä vaatii osakseen hoitajansa työvoiman, harkinnan mukaan antamaan, paitsi sivutoimesta tulevaa prosentittaista lisäystä, myöskin osan kalliinajanlisäyksen vakinaisesta määrästä.

3) Yhteismäärärahoista palkatuille viranpitäjille määrää kalliinajanlisäyksen palkkalautakunta asianomaisen viranomaisen esityksestä, ollen lautakunnan siinä katsottava, että semmoiselle viranpitäjälle tuleva palkka ja kalliinajanlisäys yhteensä ovat kohtuullisessa suhteessa kaupungin menosääntöön merkityistä viroista maksettaviin palkkaetuihin.

4) Viranpitäjä, joka on ollut kaupungin palveluksessa toukokuun 31 päivänä 1921 ja siten saanut vakinaista kalliinajanlisäystä 650 markan mukaan kuukaudessa lukien, oikeutetaan samassa toimesta ylimääräisenä kalliinajanlisäyksenä kantamaan se määrä, minkä nyt myönnetty prosentittaisen kalliinajanlisäyksen korotus ehkä on vähempi 250 markkaa kuukaudessa.

5) Viranpitäjät, joille palkkalautakunta on sen käytettäväksi ylimääräisten kalliinajanlisäysten myöntämiseen annetuista määrärahoista osoittanut tuollaisen ylimääräisen lisäyksen, eivät kuitenkaan saa näiden perusteiden mukaista korotettua kalliinajanlisäystä, siinä tapauksessa että parannetut palkkaedut tai ylimääräiset kalliinajanlisäykset nousevat samaan taikka suurempaan määrään kuin heille tulisi nyt päätetyn korotuksen johdosta, jota vastoin, jos ne ovat korotettuja kalliinajanlisäysmääriä vähemmät, viranpitäjä saa sen määrän, millä uudet kalliinajanlisäykset ylittävät parannetut palkkaedut tai ylimääräisen kalliinajanlisäyksen. Jos tämän säännön soveltaminen tuottaisi ilmeistä vääryyttä jollekin viranpitäjälle, tulee palkkalautakunnan säännöstä poikkeamalla oikaista asia.

6) Palkkalautakunta oikeutetaan näiden korotettujen kalliinajanlisäysten maksamiseksi enintään 410,000 markalla kuukaudessa ylittämään kuluvan vuoden menosääntöön Sekalaiset menot nimisen päaluokan kohdalle kaupungin virka- ja palvelusmiesten kalliinajanlisäyksiä varten merkitty määräraha.

7) Kaupungin teknilliset laitokset oikeutetaan voittovaroistaan samaan tarkoitukseen käyttämään enintään 71,000 markkaa kuukaudessa.»

Sen lisäksi päätti kaupunginvaltuusto kehoittaa palkkalautakuntaa jouduttamaan viranpitäjien pohjapalkkain järjestelyehdotuksen laadintaa.

Kirjelmässä elokuun 31 p:ltä huomautti palkkalautakunta sittemmin, että elantokustannukset eivät sallineet viranpitäjien palkkaetujen vähentämistä sekä että tekeillä oleva uusi palkkasääntö voi astua voimaan aikaisintaan 1922 vuoden alusta. Tämän johdosta päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto, että korotettuja kalliinajanlisäyksiä oli maksettava tammikuun 1 p:ään 1922 asti, minkä ohessa palkkalautakunta oikeutettiin syys-, loka-, marras- ja joulukuulta enintään 410,000 markalla kuukaudessa ylittämään menosääntöön kaupungin virka- ja palvelusmiesten kalliinajanlisäyksiä varten merkityn määrärahan sekä kaupungin teknilliset laitokset voittovaroistaan samaan tarkoitukseen samana aikana käyttämään enintään 71,000 markkaa kuukaudessa.

Helsingin kunnallisyhdistyksen esityksen kunnan viranpitäjien vakinaisten kalliinajanlisäysten korottamisesta kaupunginvaltuusto epäsi²⁾.

Samoin epäsi³⁾ valtuusto kaupungin virka- ja palvelusmiesten erinäisten liittymäin anomuksen lahjapalkkion myöntämisestä kunnan viranpitäjille, mutta päätti³⁾ kaupunginvaltuusto samalla kehoittaa palkkalautakuntaa antamaan esityksen mainittujen viranpitäjien kalliinajanlisäysten järjestämiseksi tammikuun 1 p:stä 1922 lähtien.

Kunnan viranpitäjien ja työntekijöiden palkkauksen muutosperusteet. Kaupunginvaltuuston asetettua⁴⁾ komitean valmistelemaan kysymystä kunnan viranpitäjien ja työntekijöiden palkkain alentamisen perusteista, oli mainittu komitea ryhtynyt toimenpiteisiin tehtävän täyttämiseksi ja siinä tarkoituksessa hankkinut tietoja mainittujen toimihenkilöiden palkkain vaihteluista vuodesta 1914 lähtien toukokuuhun 1921 asti.

Antamassaan mietinnössä⁵⁾ huomautti komitea olevan vaikeaa palkkain indeksiluvun suuren vaihtelevaisuuden johdosta laskea keski-indeksilukua kummallekin puheenalaiselle kaupungin palveluksessa olevain henkilöiden ryhmälle. Komitean toimittaman likimääräisen laskelman mukaan oli viranpitäjien palkkain keski-indeksiluku 500:n ja 600:n välillä saman indeksiluvun työntekijöiden palkkoihin niiden ollessa n. 1,000—1,100. Huonoimmassa asemassa olivat ylempät virkamiehet olleet, sillä heidän palkkansa indeksiluku oli noussut ainoastaan n. 400:ään. Komitea lausui valittelunsa sen johdosta, ettei kaupunki palkkapolitiikassaan ollut suosinut sellaisia kunnan palveluksessa olevia henkilöitä, joiden työstä kaupunki enimminkin oli riippuvainen. Huomauttaen olevan vaikeaa säätää yhteisiä perusteita noudatettaviksi tehtäessä muutoksia sellaisten henkilöiden palkkoihin, jotka olivat niin eri suuressa määrin kaupungille hyödyllisiä, tahtoi komitea mielipiteenään lausua, että tuollaiset yhteiset perusteet olivat tarpeen, niin kauan kuin elantokustannukset niin suuresti vaihtelivat. Sen johdosta esitti komitea, että kaupunginvaltuusto periaatteessa päättäisi

että viranpitäjien ja työntekijöiden palkkaedut on, niin kauan kuin elantokustannukset huomattavasti vaihtelevat, asetettava jossain määrin riippuviksi sosialihallituksen julkaisemasta Helsingin kaupungin elantokustannusten vertausluvusta, niin että viranpitäjien ja työntekijöiden palkkaetujen korotus tai alennus on tehtävä yhtäaikaan ja suhteellisesti mainitun vertausluvun kohoamiseen tai alenemiseen;

1) Valt. pöytäk. 7. 9. 12 §. — 2) S:n 30. 11. 13 §. — 3) S:n 14. 12. 39 §. — 4) Ks. tätä kert. siv. 229. — 5) Valt. pain. asiakirj. n:o 24.

että edellä olevassa ponnassa ehdotettujen perusteiden soveltaminen lykätään siksi, kunnes molemmiin puolin tyydyttävä palkanjärjestely on toimeenpantu; sekä

että viranpitäjien ja työntekijien palkkoihin tarpeellisiksi katsotut muutokset vahvistetaan voimassa oleviksi kolme kuukautta kerrallaan.

Komitean mietinnön lähetti ¹⁾ kaupunginvaltuusto lausuntoa varten rahoitustoimikamariin.

Kaupungin viranpitäjien palkanjärjestelykysymyksen jouduttaminen. Helsingin kaupungin virkamiesten yhdistyksen johtokunnan esityksen, että ryhdyttäisiin toimenpiteisiin kaupungin viranpitäjien palkanjärjestelyn jouduttamiseksi, jätti ²⁾ kaupunginvaltuusto huomioon ottamatta, kun valtuusto jo oli kehoittanut palkkalautakuntaa jouduttamaan palkanjärjestelykysymyksen käsittelyä.

Evätyt anomus korotettujen kalliinajanlisäysten myöntämisestä. Kun erinäisille yhteismäärärahasta palkatuille sähkölaitoksen virkailijoille, joille palkkalautakunta aikaisemmin oli myöntänyt ylimääräistä kalliinajanlisäystä, 250 markan kuukausittaisesta lisäyksestä kunnan viranpitäjien vakinaiseen kalliinajanlisäykseen oli maksettu ainoastaan 250 markan ja yllämainitun ylimääräisen kalliinajanlisäyksen ero, anoivat mainitut virkailijat, että heille maksettaisiin koko lisäys, sekä että heille tuleva perheenelatusapumaksu korotettaisiin 60 markasta 120 markkaan henkilöä kohti kuukaudessa. Kaupunginvaltuusto epäsi ³⁾ esityksen.

Erinäisten kansakoulunopettajien kalliinajanlisäysten laskeminen. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunta teki esityksen, että 5 vastanimitettyä mies- ja 2 naisopettajaa, jotka vasta elokuun 1 p:nä olivat tulleet virkoihinsa, saisivat kantaa kalliinajanlisäystä saman määrän kuin toukokuun 31 p:nä ⁴⁾ virassa olleet kansakoulunopettajat, mutta päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto evätä johtokunnan anomuksen, koska anomukseen myöntymällä mainitut viranpitäjät saatettaisiin muita vastanimitettyjä viranpitäjiä edullisempaan asemaan.

Halkokonttorin viranpitäjien kalliinajanlisäykset. Kaupunginvaltuuston myönnettyä kaupungin viranpitäjille 250 markan ylimääräisen kuukausittaisen kalliinajanlisäyksen oli halkotoimikuntakin myöntänyt halkokonttorin henkilökunnalle mainitun määräisen kalliinajanlisäyksen maalisk. — toukokuulta, minkä lisäksi toimikunta oli myöntänyt lapsenelatusapua niille konttorin viranpitäjille, joilla oli alaikäisiä lapsia. Nämä toimenpiteet alistettiin sittemmin kaupunginvaltuuston harkittaviksi ja vahvistettaviksi. Asiaa käsitellessään havaitsi valtuusto kuitenkin halkotoimikunnan ylittäneen toimivaltansa, koska halkokonttorin henkilökunta vahvistetun budjetin mukaan ei ollut oikeutettu saamaan minkäänlaista kalliinajanlisäystä, minkä vuoksi valtuusto päätti ⁶⁾ evätä toimikunnan esityksen. Kun valtuusto ei tahtonut velvoittaa halkokonttorin henkilökuntaa maksamaan takaisin jo saatuja varoja, oikeutettiin ⁶⁾ konttori tileistään poistamaan maksetut kalliinajanlisäykset ja lapsiavustukset.

Maksuton hoito kaupungin sairaaloissa. Lopullisesti käsitellessään sairaalaylihallituksen esitystä ⁷⁾ kaupungin sairaalain viranpitäjien oikeuttamisesta sairauden aikana saamaan maksutonta hoitoa mainituissa sairaaloissa ja sit-

¹⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 42 § ja 7. 9. 13 §. — ²⁾ S:n 5. 10. 29 §. — ³⁾ S:n 15. 6. 36 §. — ⁴⁾ Vrt. tätä kert. siv. 77. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 44 §. — ⁶⁾ S:n 24. 8. 23 §. — ⁷⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 56.

tenkun hallitus oli tehnyt uuden ehdotuksen asiassa, päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto

että 1921 vuoden alusta kaupungin sairaalain palveluksessa oleva viranpitäjä, joka sairaalassa saa vapaan ruuan, on taudintapauksessa oikeutettu sairaalan johtajan harkinnan mukaan niiden enintään 2 kuukauden aikana, mitkä mainitaan kaupungin viranpitäjain palvelusehtosäännön 18 §:ssä, saamaan maksuttoman sairaanhoidon kaupungin sairaalassa luopumalla oikeudestaan ruokarahoihin, sekä että viranpitäjä, joka ei nauti vapaata ruokaa, on samaten oikeutettu saamaan sairaalaohitoa suorittamalla sairaalan menosääntöön merkittyä ruokarahaa vastaavan päivämaksun.

Sitävastoin epäsi²⁾ valtuusto siltä kerralta ylihallituksen esityksen, että vuoden alusta saisi kaupungin sairaalain rahasääntöön merkitylle henkilökunnalle asianomaisen sairaalan johtajan harkinnan mukaan, antaa maksuttomat lääkkeet, koska viranpitäjain palkkain järjestely oli odotettavissa, jolloin erikoisesti otettaisiin huomioon rahapalkan ja luontoisetujen välinen suhde.

Kaupungin kansakoulunopettajain alimmat palkat. Sittenkun kouluhallitus oli kehoittanut antamaan lausunnon, mihin luokkaan Helsingin kaupunki olisi luettava kaupunkien kansakoulunopettajain alimpia palkkoja määrättäessä, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto, joka oli hankkinut asiasta kansakoulunopettajiston lausunnon, ilmoittaa pitävänsä velvollisuutenaan yhtyä viimemainitun opettajiston mielipiteeseen, että Helsingin kaupunki paikkakunnan hintaoloihin nähden olisi luettava ensimmäiseen luokkaan eli siihen luokkaan, jossa alin palkka oli suurin.

Maistraatin ilmoituksen⁴⁾ mukaan oli kouluhallitus sittemmin kansakoululaitoksen kustannuksista annetun lain 15 §:n johdosta suoritetussa luokituksessa luenut Helsingin kaupungin ensimmäiseen luokkaan.

Evätty kalliinajanlisäysanomus. Raastuvanoikeuden rikosasiain notaarien anomuksen saada kalliinajanlisäystä samojen perusteiden mukaan kuin raastuvanoikeuden vakinaiset viranpitäjät epäsi⁵⁾ kaupunginvaltuusto, koska rikosasiain notaarien virkoja pidettiin sivutoimina.

Palkan maksaminen toiselle kaupunginviskaalille T. Springertille. Koska toinen kaupunginviskaali T. Springert, joka oli pidätetty virantoimituksesta, pidätettynä ollessaan oli oikeutettu saamaan puolet rahasääntöön merkitystä palkastaan, mutta hänen sijaisensa kuitenkin vuonna 1920 oli kantanut koko virkaan liittyvän palkan, osoitti⁶⁾ kaupunginvaltuusto määrärahasta uusien virkojen perustamista y. m. varten 3,477: 50 markkaa⁷⁾ annettavaksi herra Springertille ajalta tammikuun 1 p:stä marraskuun 22 p:ään 1920, jolloin hänelle myönnettiin ero ja jolloin virantoimituksesta pidättäminen todella oli lakannut.

Evätty palkankorotusanomus. Maistraatin esityksen rikostuomioiden avustavan toimeenpanijan palkkaetujen korottamisesta 4,000:stä 6,000 markkaan epäsi⁸⁾ kaupunginvaltuusto odotettavana olevaan kaupungin viranpitäjain palkkain järjestelyyn nähden.

Palkankorotus rikostuomioiden toimeenpanijan kanslia-apulaiselle. Rikostuomioiden toimeenpanijan esityksestä päätti⁹⁾ kaupunginvaltuusto, että

1) Valt. pöytäk. 9. 2. 20 §. — 2) S:n 8. 6. 24 §. — 3) S:n 8. 6. 18 §. — 4) S:n 7. 9. 2 §. — 5) S:n 13. 4. 53 §. — 6) S:n 23. 2. 12 §. — 7) Määrä säästettiin, koska jo vuonna 1920 oli myönnetty varoja samaan tarkoitukseen; vrt. 1920 vuod. kert. siv. 70. — 8) Valt. pöytäk. 30. 11. 17 §. — 9) S:n 15. 6. 5 §.

rikostuomioiden toimeenpanijan kanslian kanslia-apulaisen palkan sai korot-
taa 1,150 markaksi kuukaudessa, kesäkuun 1 p:stä lukien, sekä osoitti tähän
tarkoitukseen tarvittavat 1,500 markkaa määrärahasta uusien virkain perusta-
mista ja palkankorotuksia varten.

Henkilökohtainen palkanlisäys raastuvanoikeuden kaupunginpalvelijoille.
Koska kaupunginpalvelijain virkasivutulot pääasiassa riita-asioita käsittele-
villä osastoilla olivat haasteen antamisesta ja haastetodistusten kirjoittami-
sesta tulevan palkkion korotuksen johdosta tuntuvasti lisääntyneet, jota vas-
toin tämä etu ei ollut tullut sellaisten kaupunginpalvelijain osaksi, jotka pal-
velivat pääasiassa rikosasioita käsittelevillä osastoilla, päätti ¹⁾ kaupungin-
valtuusto myöntää henkilökohtaista palkanlisäystä 200 markkaa kuukau-
dessa, tammikuun 1 p:stä lukien, raastuvanoikeuden kolmannen ja neljännen
osaston kaupunginpalvelijoille A. E. Sandströmille, A. A. Nybergille, Th. W.
Björkille ja K. E. Winqvistille, sekä raastuvanoikeuden seitsemännen ja kah-
deksannen osaston kaupunginpalvelijoille Hj. E. Östermanille, A. Carlssonille,
A. T. Stambejille ja A. V. Nybergille. Tähän tarkoitukseen tarpeelliset
19,200 markkaa osoitti valtuusto uusien virkain perustamismäärärahasta.

Korotettu palkkio rahatoimikamarin pöytäkirjanpidosta. Rahatoimikamarin
esityksestä päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto korottaa kamarin pöytäkirjanpidosta
maksettavan palkkion 600 markkaan kuukaudessa, tammikuun 1 p:stä lukien.

Anomus saada erhelaskurahoja. Kaupunginvaltuusto epäsi ³⁾ rahatoimi-
konttorin kassanhoitajain anomuksen 1,500 markan ylimääräisen palkkion
myöntämisestä heille kullekin, joka heidän tulisi saada suunnitellusta palkan-
järjestelystä riippumatta ja vuoden alusta lukien joko ylimääräisenä palkan-
lisäyksenä tai ainoastaan todistetun kassavajauksen sattuessa.

Satamahallituksen palkkasääntö. Kaupunginvaltuusto vahvisti ⁴⁾ seu-
raavan

Satamahallituksen palkkasäännön.

1 satamapäällikkö	Smk.	20,000: —
1 sihteerä	»	4,000: —
1 kirjurinapulainen	»	2,400: —
Yhteensä Smk.		26,400: —

Satamaliikennekonttorin palkkasääntö. Käsitellessään kysymystä satama-
hallinnon keskittämisestä vahvisti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto seuraavan

Satamaliikennekonttorin palkkasäännön.

1 satamakapteeni, palkkaa	6,000: —	
4 tai 2 % kannannasta	20,000: —	Smk. 26,000: —
1 avustava satamakapteeni	»	10,000: —
1 satamamestari Sörnäsissä	»	5,500: —
1 kirjuri, palkkaa	6,000: —	
1/2 % kannannasta	4,000: —	» 10,000: —
1 kassanhoitaja	»	5,500: —
1 ilmoitusosaston johtaja	»	5,500: —
1 ilmoitusosaston apulaisjohtaja	»	3,600: —

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 42 §. — ²⁾ S:n 26. 1. 18 §. — ³⁾ S:n 11. 5. 32 §. — ⁴⁾ S:n 15. 6. 22 §.

2 tarkastuskonstaapelia, kumpikin 3,600: —	Smk.	7,200: —
16 satamakonstaapelia, kukin 2,400: —	»	38,400: —
2 satamaviskaalia, kumpikin 1,200: —	»	2,400: —
2 pakkaajaa, kumpikin 1,500: —	»	3,000: —
1 parmaajainvanhin	»	1,500: —
Määräraha Pohjoissataman venelaiturin vartijaa ja yövartijaa sekä moottoriveneen hoitajaa varten	»	3,800: —
	Yhteensä Smk.	122,400: —

Satamakannantakonttorin palkkasääntö. Samassa tilaisuudessa vahvistettiin¹⁾ allaoleva

Satamakannantakonttorin palkkasääntö.

1 satamakamreeri	Smk.	12,000: —
2 vanhempaa kirjuria, kumpikin 7,000: —	»	14,000: —
2 nuorempaa » » 6,000: —	»	12,000: —
1 vanhempi kassanhoitaja	»	6,000: —
1 nuorempi »	»	5,000: —
1 vanhempi kirjanpitäjä	»	6,000: —
1 nuorempi kirjanpitäjä	»	5,000: —
2 vanhempaa konttorikirjuria, kumpikin 4,200: —	»	8,400: —
2 nuorempaa » » 3,600: —	»	7,200: —
1 vaakamestari	»	5,400: —
2 apulaisvaakamestaria, kumpikin 4,800: —	»	9,600: —
9 vahtimestaria, kukin 3,600: —	»	32,400: —
1 hissilaitoksen koneenkäyttäjää, kumpikin 3,200: —	»	6,400: —
1 s:n koneenkäyttäjäapulainen	»	2,400: —
	Yhteensä Smk.	131,800: —

Korotettu palkka satamanvartijoille. Satamakonttorin ilmoitettua, ettei se ollut onnistunut saamaan vartijoita Pohjoissataman venelaituria vartioimaan budjettiin otetulla 400 markan palkalla, sekä sen anottua lisää 200 markkaa vartijaa kohti kuukaudessa 5 kuukauden ajaksi, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto tähän tarkoitukseen osoittaa 2,000 markkaa maksettavaksi valtuuston käyttövaroista Kunnallishallinto nimisen pääluokan kohdalta.

Korotettu virkamalkeista maksettava päiväraha. Kaupunginvaltuusto myöntyi³⁾ revisionikonttorin esitykseen konttorin virkamiesten tekemistä virkamalkeista maksettavan päivärahan korottamisesta 45 markkaan.

Palkankorotus asunnonvälitystoimiston miesapulaiselle. Yhteisen huoneenvuokralautakunnan esityksestä päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto, edellyttäen, että asunnonvälitystoimiston johtajanvirka edelleen pidettiin täyttämättä⁵⁾, että toimiston miesapulaiselle oli 1922 vuoden alusta lukien maksettava 12,000 markkaan korotettu vuotuinen palkka.

Korotettu vuokratara ensimmäiselle alipalomestarille. Palotoimikunnan esityksestä päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto ensimmäiselle alipalomestarille, kesäkuun 1 p:stä lukien, maksettavaksi vuokrataraheja 100 % korotetuin määrin eli 8,000 markkaa vuodessa sekä osoitti tähän tarkoitukseen kuluvaksi vuodeksi tarpeelliset 2,333: 34 markkaa määrärahasta uusien virkain perustamista y. m. varten.

¹⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 22 §. — ²⁾ S:n 24. 8. 17 §. — ³⁾ S:n 9. 2. 36 §. — ⁴⁾ S:n 30. 11. 5 §. — ⁵⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 156. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 24. 8. 35 §.

Ensimmäisen kaupunginlääkärin palkanparannus. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, kesäkuun 1 p:stä lukien, korottaa ensimmäisen kaupunginlääkärin pohjapalkan 14,000:stä 20,000 markkaan, josta määrästä 12,000 markkaa palkkaa ja 8,000 markkaa palkkiota, minkä ohessa valtuusto osoitti tarvittavan määrän budjettiin uusien virkain perustamista ja palkankorotuksia varten merkitystä määrärahasta.

Kaupungineläinlääkärin palkkaedut. Kun menosääntöön ei ollut merkitty määrärahaa kaupungineläinlääkäri W. Ehrströmille vuonna 1920 myönnetyn ²⁾ palkanlisäyksen maksamiseksi, osoitti ³⁾ kaupunginvaltuusto mainitun 1,000 markan kuukausittaisen palkanlisäyksen suoritettavaksi määrärahasta uusien virkain perustamista ja palkankorotuksia varten.

Kaupungineläinlääkäri Ehrströmin anomuksen, että hänelle myönnetty henkilökohtainen palkanlisäys korotettaisiin 2,500 markkaan kuukaudessa, joten hänen kuukausipalkkansa nousisi 5,000 markkaan, kaupunginvaltuusto epäsi ⁴⁾.

Valtuuston yllämainitun päätöksen johdosta anoi kaupungineläinlääkäri Ehrström eroa kaupungineläinlääkärinvirasta, mutta ilmoitti sitemmin suostuvansa peruuttamaan hakemuksensa, jos hänen palkkansa korotettaisiin 4,000 markkaan kuukaudessa ja hänet oikeutettaisiin hoitamaan erinäisiä lääkintöhallituksen eläinlääketieteellisen laboratorin assistentin tehtäviä. Asiaa esiteltäessä päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto hyväksyä nämä kaupungineläinlääkärin ehdot. Palkankorotus oli luettava marraskuun 1 p:stä ja siitä kuluvalta vuodelta koituneet lisämenot suoritettava määrärahasta uusien virkain perustamista y. m. varten.

Evättyjä palkankorotusanomuksia. Terveystoimikunnan esityksen terveydenhoidontarkastajan ja asuntotarkastajan pohjapalkkain korottamisesta jätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto laadittavana olevan kaupungin viranpitäjain yleisen palkanjärjestelyehdotuksen varaan.

Palkkio kahvilain y. m. tarkastamisesta. Kaupunginvaltuusto myönsi ⁷⁾ terveyspoliisin kaitsijoille H. Hjeltille ja S. H. Lehmuskalliolle kummallekin 100 markan palkkion kuukaudessa kahvilain, hotellien, matkustajakotien y. m. tarkastamisesta, vuoden alusta lukien, siihen asti kuin vastaperustettujen ⁸⁾ ammattientarkastajain toimet oli täytetty, ja oli päätöksestä johtuvat menot suoritettava menosääntöön uusia virkoja varten merkitystä määrärahasta.

Lisäpalkkio tarkastuseläinlääkäreille. Terveystoimikunnan esityksestä myönsi ⁹⁾ kaupunginvaltuusto v. t. tarkastuseläinlääkäreille H. Tallqvistille ja J. Sjölundille kummallekin 500 markan lisäpalkkion kuukaudessa, lokakuun 1 p:stä lukien toistaiseksi, maksettavaksi määrärahasta uusien virkain perustamista ja palkankorotuksia varten.

Nikkilän mielisairaalan toisen alilääkärin alin palkka. Koska oli osoittautunut, että Nikkilän mielisairaalan toisen alilääkärin virkaan liittyvät palkkaedut ¹⁰⁾ olivat niin pienet, ettei hakijoita ollut ilmoittautunut viran ollessa haettavana, sekä kun palkkalautakunnan valta myöntää ylimääräisiä kalliinajanlisäyksiä lakkasi 1921 vuoden päättyessä, päätti ¹¹⁾ kaupunginvaltuusto että sairaalan toisen alilääkärin palkka oli oleva niin suuri, että se 3,500 markalla ylitti ne palkkaedut, mitkä mainittu viranpitäjä kaupungin viranpitäjain tällöin voimassa olevien palkkaperusteiden mukaan oli oikeutettu saamaan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 8. 6. 20 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 62. — ³⁾ Valt. pöytäk. 23. 2. 25 §. — ⁴⁾ S:n 5. 10. 18 §. — ⁵⁾ S:n 2. 11. 22 §. — ⁶⁾ S:n 8. 6. 20 §. — ⁷⁾ S:n 23. 2. 22 §. — ⁸⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 186. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 21. 12. 13 §. — ¹⁰⁾ Vrt. 1920 vuod. kert. siv. 63. — ¹¹⁾ Valt. pöytäk. 14. 12. 35 §.

Oikeus käyttää puutarhamaata. Kaupunginvaltuusto oikeutti¹⁾ Nikkilän mielisairaalan lääkärit sekä toimitsijan ja ne muut sairaalan viranpitäjät, jotka olivat perheellisiä ja omassa ruuassaan, käyttämään sairaalan maata puutarhaviljelyyn, lääkärit ja toimitsijan kummankin 5 ja muut viranpitäjät kunkin 2 aaria, edellyttäen kuitenkin, että sairaalaylihallitus tästä edusta vahvasti kohtuullisen maksun sekä sillä ehdolla, että ainakin jokin osa kutakin puutarhamaata käytettiin keittiö- ja puutarhakasvien viljelyyn.

Kunnalliskodin käsitöiden johtajattaren palkankorotus. Köyhäinhuoltohallituksen esityksestä päätti²⁾ kaupunginvaltuusto korottaa köyhäinhuoltohallituksen käsitöiden johtajattaren pohjapalkan 900:stä 1,200 markkaan vuodessa, 1922 vuoden alusta lukien.

Ruokarahain maksaminen Oulunkylän ja Kullan torpan lastenkotien henkilökunnalle virkaloman aikana. Köyhäinhuoltohallituksen esityksestä osoitti³⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan Köyhäinhuolto nimisen pääluokan kohdalla 3,954 markkaa ruokarahain maksamiseen Oulunkylän ja Kullan torpan lastenkotien henkilökunnalle 1920 vuoden virkaloman aikana⁴⁾.

Kalliinanjanlisäys suomenkielisten kansakoulujen veistonopettaja-apulaisille. Kun suomenkielisten kansakoulujen veistonopettaja-apulaisille aiottujen palkkioiden riittämättömyyden johdosta oli mahdotonta saada toimiin täysin sopivia henkilöjä, päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto määrärahasta uusien virkain perustamista ja palkankorotuksia varten osoittaa 33,781:20 markkaa mainittujen koulujen veistonopettaja-apulaisten palkkaetujen parantamiseksi kalliinanjanlisäysten muodossa.

Palkankorotus suomenkielisten kansakoulujen siivoojattarille. Määrärahasta uusien virkain perustamista ja palkankorotuksia varten osoitti⁶⁾ kaupunginvaltuusto 50,000 markkaa suomenkielisten kansakoulujen siivoojattarien palkkain parantamiseksi, vuoden alusta lukien, ollen palkanparannuksen määräämisessä otettava huomioon työn määrä sekä se seikka, oliko työ asianomaisen palkansaajan pää- vai sivutoimi.

Korotettu tuntipalkka valmistavan poikain ammattikoulun opettajille. Palkkalautakunnan esityksestä päätti⁷⁾ kaupunginvaltuusto valmistavan poikain ammattikoulun opettajain tuntipalkan korotettavaksi 18 markkaan syyslukukauden 1920 alusta lukien, sekä oikeutti⁸⁾ koulun johtokunnan tätä tarkoitusta varten 11,687 markalla ylittämään 1920 vuoden palkkausmäärärahan.

Lisämääräraha tyttöjen ammattikoulun tuntiopettajain palkkaamiseksi. Kun kaupunginvaltuusto oli myöntänyt⁹⁾ tyttöjen ammattikoulun tuntiopettajille 18 markkaan korotetun tuntipalkan maksettavaksi syyslukukauden 1920 alusta lukien, mutta 1921 vuoden budjettia vahvistaessaan oli siihen ottanut¹⁰⁾ mainittujen opettajattarien palkkausmäärärahan, laskien sen ainoastaan 12 markaksi tunnilta, päätti¹¹⁾ valtuusto, jotta kävisi mahdolliseksi maksaa korotettu palkkio kuluvaltakin vuodelta, myöntää 13,440 markan lisämäärärahan suoritettavaksi kaupunginvaltuuston käyttövaroista Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalla.

Lisätty kalliinanjanlisäys taideteollisuuskeskuskoulun toimihenkilöille. Sittenkun kaupungin avustusta taideteollisuuskeskuskoululle vuodeksi 1920 oli melkoisesti korotettu, oli myöskin koulun opettajien ja muiden toimihenkilöiden pohjapalkkoja korotettu. Koska vuosipalkat eivät kuitenkaan nousseet

1) Valt. pöytäk. 8. 6. 25 §. — 2) S:n 30. 11. 36. §. — 3) S:n 13. 4. 40 §. — 4) Vrt. 1920 vuod. kert. siv. 64. — 5) Valt. pöytäk. 8. 6. 22 §. — 6) S:n 8. 6. 23 §. — 7) S:n 26. 1. 57 §; vrt. 1920 vuod. kert. siv. 64. — 8) Valt. pöytäk. 26. 1. 57 §. — 9) Ks. 1920 vuod. kert. siv. 64. — 10) S:n siv. 126. — 11) Valt. pöytäk. 25. 5. 9 §.

samaan määrään kuin 1919 vuoden pohjapalkat kalliinajanlisäyksineen, eli kaupunginvaltuuston kunnan viranpitäjille myöntämät palkkaedut, oli taide-teollisuusyhdistys anonut 47,215:50 markan määrärahaa eroituksen peittämiseksi, mikä määrä maksettaisiin kalliinajanlisäyksinä taideteollisuuskeskuskoulun opettajille ja toimihenkilöille. Määrää laskettaessa oli kevätlukukautteen nähdessä noudatettu kesäkuun 1 p:ään voimassa olevia määräyksiä kalliinajanlisäysten maksamisesta kunnan viranpitäjille ja syyslukukautteen nähdessä kesäkuun 1 p:n jälkeen voimassa olevia määräyksiä. Kaupunginvaltuusto myöntyi¹⁾ yhdistyksen anomukseen sekä päätti¹⁾, että yleisen kalliinajanlisäysmäärärahan sai ylittää 47,215:50 markalla.

Palkankorotus kirjaltajain yhdenpäivänkoulun johtajalle. Kirjaltajain yhdenpäivänkoulun johtokunnan esityksestä päätti²⁾ kaupunginvaltuusto vahvistaa koulun johtajan palkan lukuvuodelta 1920—1921 3,000 markaksi vuodessa, mikä palkka sittemmin vielä korotettiin³⁾ 6,000 markkaan 1922 vuoden alusta lukien.

Henkilökohtainen palkanlisäys kirjastonjohtaja E. Grönroosille. Kaupunginkirjaston johtokunnan esityksestä myönsi⁴⁾ kaupunginvaltuusto Kallion haarakirjaston johtajalle filosofianmaisteri E. Grönroosille 2,000 markan vuotuisen henkilökohtaisen palkanlisäyksen maksettavaksi 1922 vuoden alusta lukien.

Korotettu vuokratilaisuus vesijohtolaitoksen toimeenpanevalla johtajalle. Kaupunginvaltuusto myönsi⁵⁾ vesijohtolaitoksen toimeenpanevalla johtajalle korotettua vuokratilaisuutta 3,900 markkaa vuodessa, kesäkuun 1 p:stä lukien, joka meno vuoden jäljellä olevalta osalta oli 2,275 markan määräisenä maksettava valtuuston käyttövaroista Vesijohtolaitos nimisen pääluokan kohdalla sekä vastedes merkittävä menosääntöön.

Kaupungininsinöörin palkkaedut. Kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾, hankittuaan palkkalautakunnan lausunnon, että kaupungininsinöörin pohjapalkka oli oleva, 1921 vuoden alusta lukien ja kunnes kaupungin viranpitäjien yleinen palkkain järjestely oli suoritettu, 20,000 markkaa vuodessa, vahvistettujen perusteiden mukaisine kalliinajanlisäyksineen ja perheenelatusmaksuineen. Kalliinajan helpottuessa oli kaupungininsinöörin kalliinajanlisäystä vähennettävä samassa suhteessa kuin rakennuskonttorin muidenkin viranpitäjien kalliinajanlisäyksiä, kuitenkin niin etteivät hänen yhteenlasketut palkkaetunsa saaneet olla 48,000 markkaa alemmat.

Korkea- ja Seurasaaren intendentin palkkasääntö. Kaupunginvaltuuston päätettyä Korkea- ja Seurasaaren hoitoa varten perustaa intendentintoitimen⁷⁾, määräsi⁸⁾ valtuusto, että uuteen virkaan oli liittyvä 8,000 markan pohjapalkka säädetyin kalliinajanlisäyksiin sekä oikeus saada vapaa asunto, valo ja lämpö.

Halkokonttorin v. t. johtajan palkkaedut. Määrättyään⁹⁾ halkokonttorin konttoripäällikön S. Purasen toistaiseksi hoitamaan konttorin johtajantointa, syyskuun 1 p:stä lukien, päätti¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto, että herra Puranen, niin kauan kuin hän oman virkansa ohella toimi johtajana, sai kantaa 3,500 markan kuukausipalkan.

Kunnan keskuskeittolan meno- ja tulosääntö. Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹¹⁾ seuraavan elintarvetoimikunnan laatiman kunnan keskuskeittolan budjettiehdotuksen lokakuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi:

1) Valt. pöytäk. 26. 1. 61 §. — 2) S:n 26. 1. 62 §. — 3) S:n 24. 8. 47 §. — 4) S:n 30. 11. 2 §. — 5) S:n 8. 6. 11 §. — 6) S:n 9. 2. 24 §. — 7) Ks. 1920 vuod. kert. siv. 45. — 8) Valt. pöytäk. 26. 1. 22 §. — 9) Ks. lätä kert. siv. 217. — 10) Valt. pöytäk. 21. 12. 15 §. — 11) S:n 5. 10. 15 §.

Menoja.

Kulutettuja ruokatavaroita.....	Smk.	670,000: —	
Lautakunnan jäsenet	»	1,000: —	
Palkat	»	200,000: —	
Vuokra.....	»	3,000: —	
Lämmitys ja polttopuut	»	30,000: —	
Valaistus	»	2,000: —	
Kalusto	»	15,000: —	
Hevosen elatus	»	4,000: —	
Muut liiketarpeet	»	75,000: —	Smk. 1,000,000: —
		<u>Yhteensä</u>	<u>Smk. 1,000,000: —</u>

Tuloja.

Myydystä ruuasta	Smk.	1,000,000: —
	<u>Yhteensä</u>	<u>Smk. 1,000,000: —</u>

Oikeus palkan kantamiseen virkavapauden aikana. Seuraavat viranpitäjät oikeutettiin sairauden vuoksi myönnetyn virkavapauden aikana kantamaan täydet palkkaetunsa alempana mainittuina aikoina:

Nuorempi oikeusneuvosmies B. C. Carlsson heinä- ja elokuun aikana; palkkaetuihin ei sisältyisi kuitenkaan toimituskirjain lunastuksen korvausta ¹⁾; köyhäinhoitohallituksen kaitsija Th. Fagerlund maaliskuun 25 p:stä kesäkuun 1 p:ään ²⁾;

köyhäinhoitohallituksen kaitsija S. Soldan marraskuun 1 p:stä vuoden loppuun ³⁾;

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar M. Nordenswan huhtikuun 23 p:stä kesäkuun 1 p:ään 1920 ⁴⁾;

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar A. Grönroos marraskuun 1 p:stä joulukuun 18 p:ään 1920 ⁵⁾;

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar A. Frelander huhtikuun 9 p:stä kevätlukukauden loppuun ⁶⁾;

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar I. Manninen syyskuun 22 p:stä syyslukukauden loppuun ⁷⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar A. Hultin huhtikuun 1 p:stä kevätlukukauden 1921 loppuun sekä kevätlukukauden 1922 2 ensimmäisen kuukauden aikana ⁸⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar A. Heliö helmikuun 3 p:stä kevätlukukauden loppuun ⁹⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettaja E. W. Malmberg kevätlukukauden 2 ensimmäisen kuukauden aikana ¹⁰⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar T. Puhakka toukokuun aikana ¹¹⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettaja V. Koskimies syyslukukauden aikana ¹²⁾;

Porvoon pitäjän Laversin kasvatustaloksen johtaja A. E. Holmén helmikuun 10 p:stä toukokuun 31 p:ään ¹³⁾;

kaupunginkirjaston amanuessi E. Hertz 2½ kuukauden aikana ¹⁴⁾;

1) Valt. pöytäk. 15. 6. 7 §. — ²⁾ S:n 8. 6. 26 § ja 15. 6. 20 §. — ³⁾ S:n 14. 12. 31 §. — ⁴⁾ S:n 26. 1. 73 §. — ⁵⁾ S:n 26. 1. 74 §. — ⁶⁾ S:n 8. 6. 37 §. — ⁷⁾ S:n 30. 11. 15 §. — ⁸⁾ S:n 9. 3. 23 ja 2. 11. 14 §. — ⁹⁾ S:n 23. 3. 19 §. — ¹⁰⁾ S:n 23. 3. 20 §. — ¹¹⁾ S:n 24. 8. 32 §. — ¹²⁾ S:n 19. 10. 19 §. — ¹³⁾ S:n 5. 10. 22 §. — ¹⁴⁾ S:n 24. 8. 37 §.

kaupunginkirjaston amanuenssi E. Liljeström 1 kuukauden aikana ¹⁾; oikeusavustaja G. Poppius lokakuun 1 p:stä vuoden loppuun ²⁾).

Edelleen oikeutettiin seuraavat viranpitäjät virkavapauden aikana kantamaan muut palkkaetunsa paitsi prosentittaista kalliinajanlisäystä:

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajatar A. Grönroos maaliskuun 10 p:stä kevätlukukauden loppuun ³⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettaja E. W. Malmberg niiden kahden kuukauden jälkeiseltä kevätlukukauden osalta, joina hänet oli oikeutettu kantamaan täydet palkkaedut ⁴⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar A. Hultin niiden kahden kuukauden jälkeiseltä lukuvuoden 1921—22 osalta, joina hänet oli oikeutettu kantamaan täydet palkkaetunsa ⁵⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar A. Heliö syyslukukauden aikana ⁶⁾;

kaupunginkirjaston amanuenssi E. Hertz syyskuun 1 p:stä vuoden loppuun ⁷⁾;

kaupunginkirjaston amanuenssi A. Hertz marraskuun 5 p:stä vuoden loppuun ⁸⁾).

Rahatoimikamarin ylimääräinen kanslisti A. Laakkonen, jolle oli myönnetty virkavapaus 2 kuukauden ajaksi, maaliskuun 11 p:stä lukien, oikeutettiin ⁹⁾ virkavapauden aikana kantamaan 1,000 markkaa kuukaudessa.

Suomenkielisten kansakoulujen opettaja E. W. Malmberg, joka nautti virkavapautta syyslukukauden aikana, oikeutettiin ¹⁰⁾ mainittuna aikana kantamaan hänen virkaansa liittyvä pohjapalkka ikäkorotuksineen.

Rakennuskonttorin rakennusmestari G. Zschauer, jolle oli myönnetty 3 kuukauden virkavapaus, oikeutettiin ¹¹⁾ kantamaan hänen virkaansa liittyvä pohjapalkka perheenelatusmaksuineen.

Kaupunginvaltuusto oikeutti ¹²⁾ tilastokonttorin johtajan filosofianmaisteri O. Bruunin hänelle huhtikuun 2 p:n ja toukokuun 15 p:n väliseksi ajaksi tieteellisten opintojen harjoittamista varten myönnetyn virkavapauden aikana kantamaan täydet palkkaedut.

Kansakoulunopettajatar A. Tarjanne oikeutettiin ¹³⁾ kantamaan muut palkkaetunsa paitsi kalliinajanlisäystä helmikuun 15 p:n ja toukokuun 31 p:n välisenä aikana, jolloin hän aikoi oleskella Englannissa harjoittaakseen kasvatuspillisiä opintoja, ja veloitettiin opettajatar Tarjanne matkalta palattuaan pitämään kansakoulunopettajille esitelmä opintomatallaan tekemistään huomioista.

Evätty anomus saada virkavapauden aikana kantaa palkkaa. Kaupungin hätäaputöiden johtajan kenraalimajuri I. A. Gulinin anomuksen saada hänelle myönnetyn virkavapauden aikana maaliskuun 15 p:stä toukokuun 15 p:ään kantaa täydet palkkaetunsa kaupunginvaltuusto epäsi ¹⁴⁾, koska hakijalle, joka oli määrätty joulukuun 15 p:stä 1920 hoitamaan hätäaputöiden johtajan virkaa, jo oli myönnetty 2½ kuukauden virkavapaus täysin palkkaeduin.

Myönnettyjä viransijaisuuspalkkioita. Alempana mainittujen toimihenkilöjen virkavapauden aikaisten viransijaisten palkkaamiseksi myönsi kaupunginvaltuusto seuraavat määrät suoritettaviksi budjettiin sairauden aikaisten viransijaisten palkkioita varten merkitystä määrärahasta:

¹⁾ Valt. pöytäk. 24. 8. 37 §. — ²⁾ S:n 30. 11. 8 §. — ³⁾ S:n 11. 5. 35 §. — ⁴⁾ S:n 23. 3. 20 §. ⁵⁾ S:n 2. 11. 14 §. — ⁶⁾ S:n 19. 10. 18 §. — ⁷⁾ S:n 19. 10. 21 § ja 14. 12. 34 §. — ⁸⁾ S:n 14. 12. 33 §. — ⁹⁾ S:n 9. 3. 42 §. — ¹⁰⁾ S:n 23. 3. 20 §. — ¹¹⁾ S:n 2. 11. 15 §. — ¹²⁾ S:n 13. 4. 17 §. — ¹³⁾ S:n 9. 3. 24 §. — ¹⁴⁾ S:n 25. 5. 26. §.

nuoremman oikeusneuvosmiehen B. C. Carlssonin viransijaiselle 2 kuukauden aikana 1,333: 34 markkaa ¹⁾;

oikeusavustaja G. Poppiuksen viransijaiselle lokakuun 1 p:stä vuoden loppuun 3,000 markkaa ²⁾;

sosiaalilautakunnan sihteerin A. Toivosen viransijaiselle heinäkuun 1 p:stä vuoden loppuun 14,000 markkaa ³⁾;

köyhäinhoitohallituksen kaitsijan Th. Fagerlundin viransijaiselle 2 kuukauden aikana 1,980 markkaa ⁴⁾;

köyhäinhoitohallituksen kaitsijan S. Soldanin viransijaiselle marraskuun 1 p:stä vuoden loppuun 1,800 markkaa ⁵⁾;

Porvooon pitäjän Laversin kasvatuslaitoksen johtajan A. E. Holménin viransijaiselle helmikuun 10 p:n ja toukokuun 31 p:n väliseltä ajalta 3,460: 84 markkaa ⁶⁾;

kaupunginkirjaston amanuenssien E. Hertzin ja E. Liljeströmin viransijaisille 2½ ja 1 kuukauden ajalta kaikkiaan 2,790 markkaa ⁷⁾;

kaupunginkirjaston amanuenssin E. Hertzin viransijaiselle syyskuun 1 p:stä vuoden loppuun 3,258 markkaa ⁸⁾;

kaupunginkirjaston amanuenssin A. Hertzin viransijaiselle marraskuun 5 p:stä vuoden loppuun 1,410 markkaa ⁹⁾.

Määrärahaista sairauden aikaisten viransijaisten palkkioita varten osoitti ¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto edelleen 2,000 markkaa käytettäväksi kasvatuslautakunnan sihteerin filosofianmaisteri R. Liukkosen viransijaisten palkkaamiseen sinä aikana, jona hän nautti virkavapautta opintomatkaa varten, minkä ohessa valtuusto määräsi ¹⁰⁾, että puheenalainen määräraha oli jaettava niin, että lautakunnan kanslia-apulainen C. Nyström, joka oman toimensa ohella hoitaisi juoksevat sihteerintehtävät, saisi 1,825 markkaa, jotavastoin hovioikeudenauskultantti W. Koistinen, joka oli määrätty hoitamaan ammattiholhoojan tehtäviin kuuluvat mahdollisesti esiintyvät asiat, saisi loput laskun mukaan.

Yhteisen raastuvanoikeuden anomuksen johdosta, että myönnettäisiin 648 markkaa palkkiona raastuvanoikeuden kahdeksannen osaston kaupunginpalvelijan A. W. Nybergin viransijaiselle niiltä 18 päivältä, joina ensinmainittu oli sairauden tähden nauttinut virkavapautta, päätti ¹¹⁾ kaupunginvaltuusto oikeuttaa raastuvanoikeuden mainitulla määrällä ylittämään raastuvanoikeuden palkkaussmäärärahan.

Lihantarkastusaseman johtajan O. Lindströmin viransijaiselle siltä 1½ kuukauden ajalta, jona ensinmainittu oli sairauden vuoksi nauttinut virkavapautta, myönnettiin ¹²⁾ 3,000 markkaa, millä määrällä terveydenhoitolautakunta oikeutettiin ylittämään 1920 vuoden menosääntöön merkityn lihantarkastusaseman virkamiesten palkkaussmäärärahan.

Evätyjä viransijaisuuspalkkio-esityksiä. Sitävastoin epäsi ¹³⁾ kaupunginvaltuusto maistraatin esityksen rakennustarkastuskonttorin rakennusinsinööriin viransijaisuuspalkkion vahvistamisesta 5,000 markaksi kuukaudessa, kunnes virka vakinaisesti täytettäisiin, mutta myönsi viran v. t. haltijalle insinööri A. E. Nikanderille mainitun palkkion tammi- ja helmikuulta, minkä ohessa se palkkion osa, joka ylitti budjettiin virkaa varten merkityn palkan, oli suoritettava määrärahaista uusien virkain perustamista y. m. varten. Maalis-

¹⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 7 §. — ²⁾ S:n 30. 11. 8 §. — ³⁾ S:n 15. 6. 43 §. — ⁴⁾ S:n 8. 6. 26 § ja 15. 6. 20 §. — ⁵⁾ S:n 14. 12. 31 §. — ⁶⁾ S:n 5. 10. 22 §. — ⁷⁾ S:n 24. 8. 37 §. — ⁸⁾ S:n 19. 10. 21 § ja 14. 12. 34 §. — ⁹⁾ S:n 14. 12. 33 §. — ¹⁰⁾ S:n 8. 6. 27 §. — ¹¹⁾ S:n 26. 1. 43 §. — ¹²⁾ S:a 26. 1. 46 §. — ¹³⁾ S:n 23. 2. 11 §.

kuusta alkaen oli viransijainen palkattava menosääntöön merkityllä määrällä kalliinajanlisäyksineen.

Samoin epäsi ¹⁾ valtuusto suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan esityksen määrärahan myöntämisestä niiden mainittujen koulujen opettajien viransijaisten palkkaamiseen, jotka aikoivat syyslukukauden aikana ottaa osaa yliopistollisiin jatkokursseihin.

Määrärahoja ikäkorotuksiin. Kun seuraavat henkilöt oli havaittu oikeutetuiksi ikäkorotukseen määrävuosien palveluksesta, osoitti kaupunginvaltuusto alempana mainitut määrät määrärahasta uusien virkain perustamista ja palkankorotuksia varten:

kaupungin teknillisten laitosten sihteerille I. Savoniukselle 5 vuoden palveluksesta tammikuun 1 p:stä 1919, sekä sille kesäkuun 1 p:stä 1920 tulevan kalliinajanlisäyksen ²⁾;

Kivelän sairaalan osastonhoitajattarelle M. Muumäelle 5 vuoden palveluksesta huhtikuun 1 p:stä heinäkuun 1 p:ään 1920 sekä marraskuun 15 p:stä 1921 742: 50 markkaa ³⁾;

kunnalliskodin emännöitsijälle E. Bobergille 5 vuoden palveluksesta, tammikuun 1 p:stä 200 markkaa ⁴⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle E. Sydänheimolle 5 vuoden palveluksesta tammikuun 1 p:stä 510 markkaa ⁵⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajille A. Hihlmanille, Auk. Kotivuorelle ja J. O. Metsikölle 5 vuoden palveluksesta elokuun 1 p:stä yhteensä 1,650 markkaa ⁶⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajille K. A. Hormalle ja R. Raippalinnalle 10 vuoden palveluksesta elokuun 1 p:stä yhteensä 1,650 markkaa ⁶⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarille N. Kaukorannalle 5 vuoden palveluksesta sekä A. Lindeqvistille 10 vuoden palveluksesta elokuun 1 p:stä yhteensä 860 markkaa ⁶⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajalle A. Havulinnalle ja samojen koulujen opettajattarelle H. Kupiaiselle 5 vuoden palveluksesta elokuun 1 p:stä kaikkiaan 408: 34 markkaa ⁷⁾;

intendentti R. Palmgrenille 10 vuoden palveluksesta 1921 vuoden alusta lukien 1,600 markkaa ⁸⁾.

Myönnetty oikeus virkavuosien lukemiseen. Kaupunginvaltuusto oikeutti ⁹⁾ Kivelän sairaalan osastonhoitajattaren M. Muumäen, joka heinäkuun 1 p:nä 1920 erosi toimestaan sairaalassa ryhtyäkseen uudelleen saman vuoden marraskuun 15 p:nä mainittuun toimeen sekä väliaikana oli palvellut kunnalliskodin ylihoitajattarena, tullessaan uudelleen Kivelän sairaalan palvelukseen ikäkorotuksiin nähden lukemaan hyväkseen aikaisemmat palvelusvuotensa sairaalassa.

Köyhäinhuoltohallituksen esitykseen, että neiti E. Boberg, joka tammikuun 1 p:stä 1916 oli palvellut Nikkilän mielisairaalan ruokalan johtajattarena ja marraskuun 7 p:nä 1920 oli siirtynyt samanlaiseen toimeen kunnalliskodissa, tullessaan uudestaan Kivelän sairaalan palvelukseen saisi lukea hyväkseen aikaisemmat palvelusvuotensa sairaalassa, kaupunginvaltuusto myöntyi ¹⁰⁾.

Samoin oikeutettiin ¹¹⁾ köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston kamreeri F. O. Rosendahl, saman viraston rahastonhoitaja A. Lindgren ja viraston

¹⁾ Valt. pöytäk. 8. 6. 21 §. — ²⁾ S:n 9. 2. 43 §. — ³⁾ S:n 9. 2. 27 §. — ⁴⁾ S:n 13. 4. 39 §. — ⁵⁾ S:n 27. 4. 23 §. — ⁶⁾ S:n 5. 10. 24 §. — ⁷⁾ S:n 19. 10. 20 §. — ⁸⁾ S:n 26. 1. 22 §; ks. tätä kert. siv. 90. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 27 §. — ¹⁰⁾ S:n 13. 4. 39 §. — ¹¹⁾ S:n 26. 1. 41 §; vrt. tätä kert. siv. 217.

avustava rahastonhoitaja J. Sjöblom lukemaan hyväkseen köyhäinhoitohallituksessa palvelemaisensa ajan.

Kansakoulunopettajat E. Sydänheimolle, joka toukokuussa 1920 oli otettu ylemmän suomenkielisen kansakoulun opettajattareksi ja sitä ennen palvellut viransijaisena suomenkielisissä kansakouluissa lukuvuosina 1911—1915, syyslukukauden 1915 ja lukuvuosina 1916—20 eli yhteensä yli 8 lukuvuoden, myönnettiin ¹⁾, vaikkei hänen virantoimituksensa ollut ollut yhtäjaksoinen, ikäkorotus 5 vuoden palveluksesta, kuluvan vuoden alusta lukien.

Kaupunginvaltuusto oikeutti ²⁾ kansakoulunopettaja R. Raippalinnan, joka vuodesta 1909 oli palvellut Vihdin Vanjoen koulusiirtolan johtajana ja elokuun 1 p:nä 1921 oli tullut opettajaksi suomenkielisiin kansakouluihin, ikäkorotuksiin nähden lukemaan hyväkseen palvelusvuotensa aikaisemmassa virassa. Samoin oikeutettiin ³⁾ suomenkielisten kansakoulujen opettaja A. Havulinna, joka lukuvuoden 1915—16 oli palvellut viransijaisena ja elokuun 1 p:nä 1917 oli nimitetty mainittujen koulujen vakinaiseksi opettajaksi, lukemaan hyväkseen sekin aika, minkä hän oli hoitanut yllämainittua viransijaisuutta sekä neiti H. Kupiainen, joka lukuvuodet 1915—1918 ja 1919—1921 oli palvellut suomenkielisten kansakoulujen luokkaopettajattarena, yhteen jaksoon lukemaan hyväkseen yllämainitut palvelusvuodet, siitä huolimatta että hän lukuvuoden 1918—19 silloin vallinneen kapinan johdosta oli toiminut kansakoulunopettajattarena Viipurissa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁴⁾ ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan esityksen, että rouva A. Olin, joka oli alemman kansakoulun opettajat, mutta vuodesta 1918 oli palvellut ylemmässä kansakoulussa, saisi kantaa vakinaisessa virassaan ansaitsemansa ikäkorotuksen, minkä ohessa valtuusto päätti ⁴⁾ kehoittaa asianomaista viranomaista ottamaan tämän palkanlisäyksen huomioon määrättäessä rouva Olinin palkkiota ylemmän kansakoulun virkaatekevänä opettajattarena.

Korkea- ja Seurasaaren intendentti filosofianmaisteri R. Palmgren oikeutettiin ⁵⁾ ikäkorotukseen ja eläkkeeseen nähden lukemaan hyväkseen aika, jona hän oli hoitanut samanlaista tointa Helsingin anniskeluosakeyhtiössä.

Ylimääräisen palkan maksaminen kansakoulunopettajalle. Kaupunginvaltuusto oikeutti ⁶⁾ kansakoulunopettaja H. Vakkilaisen, joka lukuvuoden 1920—21 oli hoitanut opettajanvirkaa suomenkielisissä kansakouluissa sekä sittemmin nimitetty vakinaiseksi opettajaksi elokuun 1 p:stä lukien, viransijaisuusaikansa lisäksi kantamaan palkan kesä- ja heinäkuulta.

Hyljätty esitys virkavuosien lukemisoikeudesta. V. t. kaupunginarkkitehdin R. Eklundin anottua ikäkorotukseen nähden saada lukea hyväkseen sen ajan, minkä hän oli toiminut avustavana kaupunginarkkitehtina, oli palkkalautakunta antamassaan lausunnossa ehdottanut esityksen hyljättäväksi, koska kaupunginarkkitehdin pohjapalkka oli tuntuvasti suurempi avustavan kaupunginarkkitehdin palkkaa ikäkorotuksineen, minkä ohessa rahatoimikamari oli huomauttanut, ettei näyttänyt asianmukaiselta, että ylemmän viran hoitaja oikeutettiin saamaan ikäkorotusta vakinaisesta virastaan. Mainituilla syillä kaupunginvaltuusto hylkäsi ⁷⁾ esityksen.

Oikeusavustaja G. Poppiuksen eläke. Kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾, että oikeusaputoimiston oikeusavustaja G. Poppius, siinä tapauksessa että hän pyytäisi eroa virastaan tammikuun 1 p:stä 1922 lähtien, saisi täyden eläkkeen

¹⁾ Valt. pöytäk. 27. 4. 23 §. — ²⁾ S:n 5. 10. 24 §. — ³⁾ S:n 19. 10. 20 §. — ⁴⁾ S:n 14. 12. 30 §. — ⁵⁾ S:n 26. 1. 22 §. — ⁶⁾ S:n 15. 6. 26 §. — ⁷⁾ S:n 9. 2. 37 §. — ⁸⁾ S:n 15. 6. 30 §.

25 vuoden palveluksesta, siitä pois lukematta hänelle senaatin sota-asiaintoimituskunnan ent. kanslistina tulevaa lakkautuspalkkaa.

Määräraha avonaisten virkain hoidattamiseen. Kun avonaisesta kaupunginkamreerinvirasta siviilivirkakunnan leski- ja orpokassaan menevä palkkasäästö oli menosäännössä laskettu ainoastaan edelliseltä vuosipuoliskolta, mutta virka oli avoinna koko vuoden, päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto vajauksen peittämiseksi myöntää 3,500 markan lisämäärärahan käyttövaroistaan Kunnallishallinto nimisen pääluokan kohdalla.

Joulukuun palkan maksaminen kaupungin viranpitäjille. Rahatoimikamari ilmoitti kaupungin viranpitäjien tukalaan taloudelliseen asemaan nähdessä määränneensä joulukuun palkat maksettaviksi joulukuun 22 ja 23 p:nä. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾ toimenpiteen, kuitenkin siten muutettuna, ettei mainittua etua saanut myöntää niille viranpitäjille, joiden palkat maksettiin kahdesti kuukaudessa.

Kaupunginvaltuutettujen palkkiot. Kaupunginvaltuusto vahvisti ³⁾ vuodeksi 1921 puheenjohtajan palkkion 40 markaksi sekä valtuutettujen palkkiot 20 markaksi kokoukselta.

Vahvistetut kaupunginjohtajan sekä kanslian- ja rahatoimenjohtajan palkkiot. Kaupunginvaltuusto vahvisti ⁴⁾ kaupunginjohtajan vuosipalkkion 72,000 markaksi sekä kanslian- ja rahatoimenjohtajan palkkion, kummankin 60,000 markaksi.

Palkkionkorotus huoneenvuokralautakuntien toimihenkilöille. Kun huoneenvuokralautakuntien toimihenkilöt eivät olleet oikeutettuja kantamaan kalliinajanlisäystä eivätkä sentähden olleet päässeet osallisiksi siitä palkanparannuksesta, jota kaupunginvaltuuston päätös ⁵⁾ kalliinajanlisäysten korottamisesta muille kaupungin viranpitäjille tiesi, päätti ⁶⁾ valtuusto myöntää puheenalaisten huoneenvuokralautakuntain kanslistille ja kanslia-apulaiselle 100 markan palkkionkorotuksen kuukaudessa 1922 vuoden alusta lukien.

Majoituslautakunnan toimihenkilöiden palkkiot. Kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ maaherralta anoa majoituslautakunnan toimihenkilöiden 1920 vuoden palkkioiden vahvistamista 9,502:46 markaksi, mikä määrä 1920 vuoden menosäännön mukaisesti oli heille maksettu.

Huhtikuun 1 p:nä maaherra myöntyi ⁸⁾ valtuuston anomukseen.

Taksa tavarain säilyttämisestä kaupungin tavarakatoksissa. Liikennekonttorin esityksestä päätti ⁹⁾ kaupunginvaltuusto korottaa vuonna 1912 vahvistettuja maksuja tavarain säilyttämisestä kaupungin tavarakatoksissa 100 %:lla, joten nämä maksut vastaisivat Helsingin makasiiniosakeyhtiön kantamia vuokramaksuja.

Liikenne- ja satamamaksujen korotus. Maistraatin ilmoituksen mukaan ¹⁰⁾ oli valtioneuvosto helmikuun 2 p:nä myöntynyt kaupunginvaltuuston esitykseen ¹¹⁾ kaupungin oikeuttamisesta vuonna 1921 kantamaan liikennemaksuja 200 %:n ja satamamaksuja 100 %:n korotuksin asianomaisissa taksoissa mainituista määristä.

Maan kaupunkien yhdenmukaiset liikennetaksat. Vuonna 1917 asettivat ¹²⁾ maan suurempien kaupunkien asiamiehet komitean laatimaan yhdenmukaisia liikenne- ja satamataksoja. Täyttäen annetun tehtävän lähetti komitea sittemmin mietinnön ehdotuksineen asiasta ja päätti ¹³⁾ kaupunginvaltuusto,

¹⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 33 §. — ²⁾ S:n 21. 12. 8 §. — ³⁾ S:n 26. 1. 10 ja 11 §§. — ⁴⁾ S:n 14. 12. 3 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 76. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 45 §. — ⁷⁾ S:n 26. 1. 13 §. — ⁸⁾ S:n 27. 4. 3 §. — ⁹⁾ S:n 27. 4. 9 §. — ¹⁰⁾ S:n 9. 3. 2 §. — ¹¹⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 73. — ¹²⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 95. — ¹³⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 17 §.

hyväksyen yhdenmukaisten liikenne- ja satamatariffien periaatteen puolestaan hyväksyä sekä komitean laatimain tuollaisten tariffien ehdotuksen¹⁾ että myös komitean esityksen, että kuntainvälisen neuvottelukokouksen 2 heinäkuun 8 p:nä 1917 hyväksymää, liikennetulojen ja -menojen kirjanpitoa pääasiassa noudatettaisiin, samoin kuin ehdotuksen, että käsiteltäessä vastedes eri kaupungeissa ehkä tarpeelliseksi katsottuja muutoksia valtioneuvoston vahvistamiin liikenne- ja satamatariffeihin noudatettaisiin sellaista menettelyä, että asianomaisten rahatoimikamarien tulee muutosehdotuksesta ilmoittaa kunnalliselle keskustoimistolle, jonka tulee ehdotuksesta hankkia muiden asiassa osallisten kaupunkien rahatoimikamarien lausunnot ja yksissä neuvoin komitean sitä varten aluksi asettaman kahden asiantuntijan kanssa, ehdotuksen ja annettujen lausuntojen pohjalla, laatia sovitteluehdotus, joka sitten joko lähetetään asianomaisten kaupunkien hyväksyttäväksi tai, jos asian tärkeys vaatii, annetaan kuntainvälisen neuvottelukokouksen edelleen valmisteltavaksi. Sen ohessa päätti²⁾ kaupunginvaltuusto kunnallisen keskustoimiston välityksellä hakea vahvistusta yllämainituille liikenne- ja satamatariffien ehdotuksille huomioon ottamalla, että ehdotusten suomenkielinen teksti saatettiin ruotsinkielisen tekstin mukaiseksi ja suomenkielisten ehdotusten virheet korjattiin sekä että liikennetariffiehdotuksen 4 §:n e) momenttiin, jossa viitattiin 1919 vuoden elinkeinolailla kumottuun 1879 vuoden elinkeinoasetukseen, tehtiin tarpeellinen oikaisu.

Uusi terveydellisten tutkimusten taksa. Sittenkun terveydellisten tutkimusten laboratorin johtaja laboratorin kohonneisiin kustannuksiin nähden oli laatinut ehdotuksen uudeksi laboratorissa suoritettavien terveydellisten tutkimusten taksaksi, jossa maksuja oli korotettu 100 %:lla, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto hyväksyä puheenalaisen korotetun taksan ja alistaa sen maaherran harkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Maaliskuun 18 p:nä vahvisti⁴⁾ maaherra mainitun taksan noudatettavaksi.

Vahvistettu kaupungin sairaalain sairasmaksutaksa. Helmikuun 5 p:nä vahvisti⁵⁾ Uudenmaan läänin maaherra kaupunginvaltuuston vuonna 1920 hyväksymän kaupungin sairaalain sairasmaksutaksan⁶⁾.

Korotettu kaupungin sairaalain sairasmaksutaksa. Kun kaupungin sairaalain menot vuonna 1922 tulevat nousemaan, päätti kaupunginvaltuusto hyväksyä⁷⁾ seuraavat sairaalaylihallituksen laatimat uudet ehdotukset sairaalain korotetuiksi sairasmaksuiksi:

»Helsingin kaupungin kunnansairaalain sairasmaksutaksa.

Sairasmaksuja on kunnan sairaaloissa suoritettava alempana mainittujen perusteiden mukaan vuorokaudelta:

A. Marian sairaalassa.

Kaupungin henkikirjoissa olevain henkilöjen:
yleisessä sairassalissa 15 markkaa,
puoliyksityisessä huoneessa 20 markkaa,
yksityishuoneessa 35 markkaa.

¹⁾ Ks. kunnall. asetuskok. n:o 1 vuodelta 1922. — ²⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 95. — ³⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 17 §. — ⁴⁾ S:n 26. 1. 14 §; vrt. 1919 vuod. kert. siv. 79. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 13. 4. 1 §. — ⁶⁾ S:n 23. 3. 1 §. — ⁷⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 75. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 19. 10. 16 §.

Toispaikkaisten henkilöjen:

yleisessä sairassalissa 35 markkaa,
 puoliyksityisessä huoneessa 40 markkaa,
 yksityishuoneessa 45 markkaa.

15 vuotta nuoremmat lapset suorittavat yleisessä sairassalissa puolen maksun.

Potilaan, jossa sairaalan kirurgisella osastolla on tehty leikkaus, on vahvistetun päivämaksun lisäksi suoritettava 20—100 markan maksu kerta kaikkiaan leikkaus- ja sidetarvikkeista ylilääkärin harkinnan mukaan.

B. Kulkutautisairaala.

Tämän kaupungin henkikirjoissa olevain, täällä tai toisella paikkakunnalla sairastuneiden henkilöjen:

yleisessä sairassalissa ei mitään maksua,
 puoliyksityisessä huoneessa 20 markkaa,
 yksityishuoneessa 35 markkaa.

Henkilöjen, jotka eivät ole kaupungin henkikirjoissa, mutta ovat Helsingissä sairastuneet:

yleisessä sairassalissa ei mitään maksua,
 puoliyksityisessä huoneessa 40 markkaa,
 yksityishuoneessa 45 markkaa.

Henkilöjen, jotka ovat toisella paikkakunnalla sairastuneet eivätkä ole täällä henkikirjoissa:

yleisessä sairassalissa 30 markkaa,
 puoliyksityisessä huoneessa 45 markkaa,
 yksityishuoneessa 55 markkaa.

Sairaana täällä henkikirjoissa olevan omaisen, joka ylilääkärin suostumuksella on päässyt sairaalaan:

yleisessä sairassalissa 20 markkaa,
 yksityishuoneessa, sairaan huonetoverina 35 markkaa.

Sairaana toispaikkaisen omaisen, joka on ylilääkärin suostumuksella päässyt sairaalaan:

yleisessä sairassalissa 40 markkaa,
 yksityishuoneessa, sairaan huonetoverina 50 markkaa.

Jos kulkutautisairaalaan kaupungin sairaalaylihallituksen päätöksen mukaan joksikin ajaksi järjestetään tilapäinen osasto semmoisille sairaille, joiden hoito muutoin ei ole kulkutautisairaalan asia, saatakoon semmoisille osastoille otetuilta henkilöiltä sairaalaylihallituksen harkinnan mukaan kantaa sairasmaksuja samoilla perusteilla kuin tässä edellä on määrätty Marian sairaalaan otettuihin henkilöihin nähden.

C. Kivelän sairaalassa.

Kaupungin henkikirjoissa olevien henkilöjen:

mielenvikaisosastolla 13 markkaa,
 muulla osastolla niinkään 13 markkaa.

Toiselta paikkakunnalta olevain henkilöjen:

mielenvikaisosastolla 35 markkaa,
 muulla osastolla niinkään 35 markkaa.

15 vuotta nuoremmat lapset suorittavat yleisessä sairassalissa puolen maksun.

D. Nikkilän mielisairaalassa.

Kaupungin henkikirjoissa olevien henkilöjen:
 ensimmäisessä luokassa (ravinto I) 35 markkaa,
 toisessa luokassa (ravinto II) 20 markkaa,
 kolmannessa luokassa (ravinto III) 13 markkaa.

Lapset, jotka sairaalaan otettaessa eivät ole täyttäneet 15 vuotta, suorittavat kolmannessa luokassa puolen maksun.

E. Humaliston varasairaalassa.

Kaupungin henkikirjoissa olevain henkilöjen:
 yleisessä sairassalissa 15 markkaa,
 puoliyksityisessä huoneessa 20 markkaa,

Toispaikkaisten henkilöiden 35 markkaa.

15 vuotta nuoremmat lapset suorittavat yleisessä sairassalissa puolen maksun.

Kaikilla sairaalaosastoilla on sairaalaan otetun potilaan päivämaksu luettava ainoastaan vastaanotto-, mutta ei lähtöpäivältä, elleivät ne ole samat.

Henkilöt, jotka joutuvat köyhähoidon rasitukseksi ja joilla ei ole todettu olevan kotipaikkaoikeutta Helsingissä, asetetaan toisella paikkakunnalla henkikirjoitettujen henkilöiden vertaisiksi.

Kaupungin viranpitäjät, jotka ovat henkikirjoitettuina toisella paikkakunnalla, asetetaan tässä kaupungissa henkikirjoitettujen henkilöiden vertaisiksi.

Helsingin kaupungin kunnansairaaloille suoritettavat, asianomaisen virkamiehen maksettaviksi panemat sairasmaksut saatakoon tuomiota tai päätöstä hankkimatta ulosottaa siinä järjestyksessä kuin helmikuun 27 päivänä 1897 annetussa asetuksessa ulostekojen ja muiden yleisten maksujen ulosmittauksesta säädetään.»

Maaherra vahvisti ¹⁾ taksan marraskuun 29 p:nä.

Sähkövoiman rajoitushinnat. Käsitellessään herätettyä kysymystä sähkövoiman hinnan korotuksesta antoi ²⁾ kaupunginvaltuusto kaupungin teknillisten laitosten hallituksen toimeksi harkita mahdollisuuksia ottaa käytäntöön rajoitushintoja suuria sähkömääriä käytettäessä.

Sittemmin antamassaan lausunnossa ³⁾ huomautti sähkölaitoksen toimeenpaneva johtaja A. Marsio, kaupungin teknillisten laitosten hallituksen kannattamana, että virrankulutuksen supistus oli oikeutettu, ja tulisi sen tapahtua hinnanjärjestyksen kautta. Kuitenkin oli insinööri Marsion mielestä väärin ja epä johdonmukaista järjestää virranhinnat siten, että pienempiä kuluttajia suosittiin, vaan pitäisi valaistusvirran tariffin olla kauttaaltaan niin korkea, että säästeliäämpi käyttö yleensä saataisiin aikaan.

Siltä varalta että kaupunginvaltuusto päättäisi ottaa käytäntöön rajoitushintoja ehdotti insinööri Marsio, että järjestelmää sovellettaisiin ainoastaan valaistusvirtaan ja mieluummin sellaisiin kuluttajiin, jotka käyttävät virtaa suuressa määrin reklaami- ja ylellisyystarkoituksiin.

Rahatoimikamarin mielestä oli sähkövoiman rajoitushinnat otettava käytäntöön ainoastaan siinä tapauksessa, ettei riittävää polttoainemäärää voitu sähkölaitokselle hankkia tai että laitoksen laajentamista kohtaavien vaikeuksien johdosta kulutusta kävi tarpeelliseksi rajoittaa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 21. 12. 2 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 78. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 3.

Kun ei kumpaistakaan näistä vaihtoehdoista ollut, päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto, että kysymys sähkövoiman rajoitushintain käytäntöön ottamisesta tältä kerralta sai raueta.

Rakennusyritysten tarkastuksesta suoritettavien maksujen taksan vahvistus. Maistraatin ilmoituksen mukaan²⁾ oli valtioneuvosto tammikuun 18 p:nä vahvistanut kaupunginvaltuuston hyväksymän³⁾ ehdotuksen muutetuksi taksaiksi rakennustarkastuskonttorin suorittamista toimituksista veloitettavien maksujen laskemisesta.

Maksut niistä toimituksista, joilla suoritetaan yksityisiä laskujohtoja y. m. koskevan ohjesäännön johdosta. Helsingin kaupungin yksityisten laskujohtojen sekä taloihin ja tonteille rakennettavain johtojen teettämistä koskevan ohjesäännön⁴⁾ 2 §:n mukaan on rakennuskonttori velvollinen kirjallisesti antamaan yleisölle erinäisiä kaupungin katujen laskujohtoja koskevia tietoja, minkä ohessa vesijohtolaitos veloitetaan saman ohjesäännön 3 ja 4 §:n mukaan erinäisiin tehtäviin yksityisten rakennuttamain laskujohtojen katsastukseen nähden. Kun näiden rakennuskonttorille ja vesijohtolaitokselle säädettyjen tehtävien johdosta oli välttämätöntä teettää erinäisiä kalliita valmistelutöitä, kuten kaupungin vanhemman lokaviemäriverkon kartallepanoa ja tasapunnitusta sekä kaupungille sitäpaitsi koitui suoranaisia menoja lomakkeiden painatuksesta y. m. päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto vahvistaa 10 markan maksun kannettavaksi rakennuskonttorin mainitun ohjesäännön mukaisesti annettavista kirjallisista tiedoista sekä vahvistaa seuraavan

»Vesijohtolaitoksen toimittamasta laskujohtopiirustusten tarkastuksesta sekä semmoisten johtojen rakennetta tai tarkastamista koskevasta toimituksesta kannettavain maksujen taksan.

Piirustuksen tarkastaminen ja hyväksyminen sekä rakennuslupatodistus: johdon, jossa ei ole uusia laskukohtia taikka jossa näitä ei ole kymmentä enempää Smk. 10: —
jokaisesta lisäksi olevasta laskukohdasta » 1: —
Aikaisemmin hyväksytyyn piirustuksen uudestaan tarkastamisesta kannetaan puoli maksua.

Lattian alla, maassa, parrustossa tai muurissa olevan johdon katsastus, kun johto on aikomus peittää, tai muun johdon katsastus, kun laskukohtia ei ole kymmentä enempää » 10: —
jokaisesta lisäksi olevasta laskukohdasta » —: 50

Laskukohtia vailla olevan tai enintään kymmenen laskukohtaa käsittävän johdon koettelu ja katsastus » 20: —
jokaisesta lisäksi olevasta laskukohdasta » 1: —

Loppukatsastus ynnä todistus hyväksymisestä, kun laskukohtia ei ole kymmentä enempää » 15: —
jokaisesta lisäksi olevasta laskukohdasta » 1: —

Muist. Piirustuksen tarkastamisesta suoritetaan maksu hyväksytyä piirustusta ja lupatodistusta vastaanotettaessa; muut maksut suoritetaan viimeistään ennenkuin todistus laskujohtojen hyväksymisestä annetaan.»

¹⁾ Valt. pöytäk. 25. 5. 19 §. — ²⁾ S:n 9. 3. 3 §. — ³⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 76. — ⁴⁾ S:n siv. 147. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 11. 5. 18 §.

Päätöksen maaherra vahvisti¹⁾ heinäkuun 12 p:nä.

Hissinkatsastustaksan korotus. Vaaditussa lausunnossaan hissintarkastajan maistraatille tekemän esityksen johdosta hissintarkastustaksan korottamisesta päätti²⁾ kaupunginvaltuusto ehdottaa, että maksuja suoritettaisiin kaksinkertaisin määrin vuonna 1917 vahvistetuista³⁾ määristä ja että katsastustaksaa noudatettaisiin siihen katsomatta kuinka monta henkilöä otti osaa katsastukseen. Uutta taksaa ei maistraatti vuoden varrella vahvistanut.

Raitiotiemaksujen korotus. Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö oikeutettiin⁴⁾ toistaiseksi ja kunnes toisin määrättäisiin, kantamaan seuraavat maksut: yksinkertaiseen matkaan oikeuttavasta lipusta 75 penniä ja alennuslipusta 66 $\frac{2}{3}$ penniä, ollen yhtiön pidettävä yleisön saatavana 3 alennuslippua käsitteviä viikkoja 2 markasta ja 6 alennuslippua käsitteviä viikkoja 4 markasta.

Brändön raitiotiemaksujen korotus. Brändö Spärvägsaktiebolag- yhtiön anottua saada yksinkertaiselta matkalta yhtiön radalla kaupungissa kantaa 1: 50 markkaa sekä maistraatin vahvistaman aikataulun mukaisilla vuoroilla sinä vuorokaudenaikana, jona raitiotieliikennettä ei kaupungissa ole, 4 markan maksu matkalta Vanhankaupunginlahden päätekohtaan tai päinvastoin, päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto, muuttamalla lokakuun 15 p:nä 1918⁶⁾ ja elokuun 19 p:nä 1919⁷⁾ tekemänsä päätökset, että ensinmainittu maksu sai olla korkeintaan 1: 25 markkaa ja jälkimmäinen yhtiön ehdottama määrä 4 markkaa hengeltä.

Autotaksan muutos. Maistraatin pyydettyä lausuntoa erinäisten autonomistajien maistraatille tekemästä anomuksesta, että maistraatin marraskuun 24 p:nä 1919 vahvistama muutettu autotaksa⁷⁾ joko poistettaisiin tai korotettaisiin 100 %:lla, päätti⁸⁾ kaupunginvaltuusto, kun bentsiinien ja kumirenkaiden hinnat hakemuksen tekemisestä lähtien olivat tuntuvasti huojistuneet, puolestaan ehdottaa, että autotaksoja⁹⁾ II ja III korotettaisiin 50 %:lla olemaan voimassa heinäkuun 1 p:nä asti.

Kun rahatoimikamarin asiasta hankkimasta selvityksestä kävi ilmi, että useat yleisöä palvelevat autonohjaajat eivät noudattaneet vahvistettua taksaa, etteivät he kohdelleet yleisöä säädyllisesti, että heidän ajoneuvonsa olivat epäsiistit sekä että heillä ei ollut virkapukua, päätti⁸⁾ kaupunginvaltuusto tässä yhteydessä esittää, että maistraatti ryhtyisi sensuuntaisiin toimenpiteisiin, ettei ainoastaan taksaa noudatettu vaan että myöskin muut yllämainitut epäkohdat poistetaan.

Sittenkun erinäiset vuokra-autojen omistajat olivat maistraatille esittäneet, että heinäkuun 1 p:nä voimassa olevan vuokra-autotaksan voimassaoloaikaa pitennettäisiin, kehoitti maistraatti kaupunginvaltuustoa antamaan asiasta lausunnon. Vastauksenaan päätti¹¹⁾ valtuusto puoltaa vahvistettavaksi heinäkuun 1 p:stä vuoden loppuun noudatettavaksi III merkittyä autotaksaa 30 %:n korotuksin yksinkertaisesta matkasta päivällä ja 50 %:n korotuksin yksinkertaisesta matkasta yöllä, matkustajain ja tavarakääröjen lukuun katsomatta, minkä ohessa valtuusto alisti, eikö näitä taksoja valmiiksi lasketuin prosenttikorotuksin voitaisi painettuina julkipanna näkyvälle paikalle kussakin vuokra-autossa.

Kesäkuun 27 p:nä vahvisti¹²⁾ maistraatti valtuuston ehdotuksen mukaisesti laaditun ehdotuksen uudeksi taksametriautotaksaksi.

¹⁾ Valt. pöytäk. 24. 8. 3 §. — ²⁾ S:n 9. 2. 7 §. — ³⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 128. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 7 §. — ⁵⁾ S:n 26. 1. 69 §. — ⁶⁾ Ks. 1918 vuod. kert. siv. 43. — ⁷⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 87. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 23. 3. 5 §. — ⁹⁾ Ks. kunnall. asetuskok. n:o 3—4 vuodelta 1919. — ¹¹⁾ Valt. pöytäk. 8. 6. 9 §. — ¹²⁾ Ks. kunnall. asetuskok. n:o 2—3.

Kaupungin vuokra-autonomistajien anomuksen voimassa olevan autotaksan edelleen korottamisesta kaupunginvaltuusto ehdotti evättäväksi¹⁾, minkä ohessa valtuusto päätti¹⁾ maistraatille puoltaa puheenalaisen taksan voimassa olo-ajan pitentämistä heinäkuun 1 p:ään 1922. Maistraatti hyväksyi tammikuun 4 p:nä 1922 valtuuston ehdotuksen.

Uusi pika-ajuritaksa. Kaupunginvaltuusto päätti²⁾ maistraatille annettavana lausuntonaan ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistuttamista poliisimestarin laatimaa ehdotusta vastaan uudeksi kaupungin ja Suomenlinnan välisessä ajossa noudatettavaksi pika-ajuritaksaksi:

	Avonaisella ajoneuvolla		Katet. ajoneuvolla	
	päiv.	yöllä	päiv.	yöllä
Lisämaksu matkasta kaupungin rannasta Suomenlinnan keskuslinnoitukseen	25: —	37: —	30: —	45: —
Lisämaksu matkasta Santahaminaan ja Vallisaarelle	40: —	60: —	45: —	67: —

Maistraatti vahvisti ehdotuksen lokakuun 24 p:nä.

Pika-ajuritaksan korotus. Vaadittuna lausuntonaan Suomen ajurienliiton Helsingin osaston maistraatille tekemän anomuksen johdosta pika-ajuritaksan korottamisesta päätti³⁾ kaupunginvaltuusto maistraatille esittää

että voimassa oleva pika-ajuritaksa korotettaisiin 25 %:lla, kuitenkin niin että pienemmät yksikkömaksut kohotettaisiin seuraaviksi 50 penneiksi tai markoiksi;

että taksan korotus ei koske mitään lisämaksuja, joita on suoritettava erinäisten taksaan liittyvien selitysten ja huomautusten johdosta;

että ajurin on pidettävä taksa vaadittaissa yleisön nähtävissä;

että poliisiviranomaiset tarkastuksissa ja muulloinkin pitävät entistä tarkempaa huolta siitä, että pika-ajurien ajoneuvot ovat asianmukaisessa siistissä kunnossa.

Uuden pika-ajuritaksan⁴⁾ maistraatti vahvisti lokakuun 10 ja 24 p:nä.

Palolaitokselle ja katuvalaistukseen myönnettyjen valtioapujen korotus. Maistraatin ilmoituksen mukaan⁵⁾ oli valtioneuvosto huhtikuun 27 p:nä määrännyt, että niitä apumaksuja, joilla valtio kaupungissa omistamaansa kiinteistöjen puolesta ottaa osaa palolaitoksen ja katuvalaistuksen voimassapitoon, oli, 1922 vuoden alusta, toistaiseksi maksettava vuosittain 32,000 markkaa palolaitoksen ja 10,000 markkaa katuvalaistuksen voimassapitoon, minkä ohessa valtioneuvosto oli kuluvalta vuodelta myöntänyt kaupungille 11,000 markan lisäyksen siihen rahamäärään, joka toukokuun 10 p:nä 1898 oli kaupungille myönnetty apumaksuksi sen palolaitoksen voimassapitoon.

Kansakoulujen ja kasvatustiltojen valtioavut. Kaupunginvaltuuston anottua⁶⁾ kouluhallitukselta valtioapua kansakouluille ja kasvatustiltoille 25 % niiden menoista ja sittemmin täydennettyä tätä anomusta ilmoittamalla kaupungin kansakoululaitoksen todelliset menot, vahvisti⁷⁾ kouluhallitus huhtikuun 22 p:nä kansakoulujen ja kasvatustiltojen voimassapitoon tulevan valtioavun vuodelta 1920 2,608,200 markaksi, josta määrästä kansakouluille tuli 2,428,400 markkaa ja kasvatustiltoille 179,800 markkaa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 30. 12. 1 §. — ²⁾ S:n 9. 3. 4 §. — ³⁾ S:n 21. 9. 3 §. — ⁴⁾ Ks. kunnall. asetuskok. n:o 2—3. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 25. 5. 2 §. — ⁶⁾ Vrt. 1920 vuod. kert. siv. 80. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 25. 5. 1 §.

Evätty valtioapu-anomus. Käsitellessään 1920 vuoden budjettia päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto tehdä valtioneuvostolle alistuksen, että, kun verojen-perimisestä olevain menojen suuri lisääntyminen melkoiselta osalta johtuu valtiolle suoritettavain verojen kannannasta, kaupungille myönnettäisiin vuodeksi 1921 lisääntyneiden veronkannantakustannusten suorittamiseen tilapäistä valtioapua 50 % mainitusta lisämenosta eli yhteensä 108,125 markkaa. Maistraatin ilmoituksen mukaan²⁾ epäsi valtioneuvosto toukokuun 4 p:nä valtuuston edellämainitun esityksen.

Lisäys raatihuoneenarkiston tarverahain määrärahaan. Kun raatihuoneen-arkiston tarverahain määräraha lisääntyneiden sidontakustannusten ja kohonneiden paperinhintain johdosta oli osoittautunut riittämättömäksi, myönsi³⁾ kaupunginvaltuusto 20,000 markan lisämäärärahan suoritettavaksi valtuuston käyttövaroista Kunnallishallinto nimisen pääluokan kohdalla.

Lisäyksiä kaupunginvaltuuston määrärahoihin. Kun valtuutettujen palkkiot maaliskuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n 1920 väliseltä ajalta myöhästyneen suorituksen vuoksi oli pantu maksettaviksi 1921 vuoden palkkiomäärärahasta ja vastaava osa 1920 vuoden määrärahaa oli tileistä poistettu säästönä, osoitti⁴⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan Sekalaiset menot nimisen pääluokan kohdalla vuoden budjetissa näin syntyneen vajauksen peittämiseksi 3,500 markkaa. Samasta määrärahasta myönsi⁴⁾ valtuusto 2,000 markan lisäyksen kanslian käännöstöiden määrärahaan.

Lisämääräraha provisioita, kurssierotuksia y. m. varten. Rahatoimikamarin esityksen, että se valtuutettaisiin 17,000,000 markalla ylittämään menosääntöön provisioita, kurssierotuksia y. m. varten merkityn määrärahan, kaupunginvaltuusto lähetti⁵⁾ budjettivaliokuntaan.

Lisämäärärahoja rahatoimilaitokselle. Kaupunginvaltuusto osoitti⁵⁾ vuoden tilierotuksesta lisäyksenä rahatoimikonttorin ylimääräisten apulaisten määrärahaan 37,000 markkaa, lisäyksenä rahatoimikamarin kanslian tarverahoihin 12,000 markkaa sekä lisäyksenä kamarin käyttövaroihin 50,000 markkaa.

Rahatoimikamarin rahainperijän palkka. Rahatoimikamari oikeutettiin⁶⁾ kamarin palkkamäärärahasta käyttämään 8,400 markkaa kamarin asiamies-osaston rahainperijän palkan suoritukseen heinäkuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseltä ajalta. Rahainperijän, joka oli otettu palvelukseen⁷⁾ vuonna 1920, palkkio oli aikaisemmin suoritettu kamarin käyttövaroista.

Määräraha satamahallitukselle. Kun satamahallituksen menosääntö merkittiin vasta 1922 vuoden budjettiin, osoitti⁸⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan Kunnallishallinto nimisen pääluokan kohdalla 10,000 markkaa satamahallituksen kuluvan vuoden menojen suoritukseen.

Satamakonttorin määrarahain ylityksiä ja lisäyksiä. Satamakonttori oikeutettiin⁹⁾ kaikkiaan 7,100 markalla ylittämään erinäiset 1920 vuoden menosäännön määrarahat, minkä ohessa kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan Kunnallishallinto nimisen pääluokan kohdalla osoitti¹⁰⁾ 3,000 markkaa lisäyksenä satamakonttorin tarverahain määrärahaan sekä 4,000 markkaa lisäyksenä määrärahaan konttorin moottoriveneen käyttö- ja korjauskuluja varten.

Ylitettyjä tilastokonttorin määrärahoja. Tilastokonttori oikeutettiin¹¹⁾ 234,000 markalla ylittämään 1920 vuoden painatusmääräraha.

¹⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 122. — ²⁾ Valt. pöytäk. 8. 6. 7 §. — ³⁾ S:n 15. 6. 6 §. — ⁴⁾ S:n 21. 12. 10 §. — ⁵⁾ S:n 21. 12. 9 §. — ⁶⁾ S:n 8. 6. 16 § ja 21. 9. 9 §. — ⁷⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 251. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 40 §. — ⁹⁾ S:n 26. 1. 30 §. — ¹⁰⁾ S:n 14. 12. 26 §. — ¹¹⁾ S:n 26. 1. 30 § ja 9. 2. 30 §.

Määrärahan siirtäminen tililtä toiselle. Työnvälitystoimisto oli vuonna 1920 toimiston vakinaisten viranpitäjien sijaisten palkkaamiseen useissa tapauksissa käyttänyt ylimääräisten apulaisten määrärahaa, minkä vuoksi puheenalainen määräraha ei riittänyt alkuperäiseen tarkoitukseensa. Tämän johdosta anoi toimisto oikeutta saada palkkamäärärahasta siirtää 9,124:16 markkaa ylimääräisten apulaisten määrärahaan, johon anomukseen kaupunginvaltuusto myöntyi¹⁾.

Lisämääräraha revisionikonttorille. Kun budjettiin merkitty revisiokonttorin tarverahain ja matkakulujen määräraha oli osoittautunut tarkoitukseensa riittämättömäksi, osoitti²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan Kunnallishallinto nimisen pääluokan kohdalla 4,000 markkaa puheenalaiseen määrärahaan.

Ensimmäisen kaupunginvoudin tilien tarkastus. Ensimmäisen kaupunginvoudin Herman Adlerereutz-vainajan hoitamain tilien ja rahavarain tarkastuksen kustantamiseksi kaupunginvaltuusto myönsi³⁾ käyttövaroistaan Kunnallishallinto nimisen pääluokan kohdalla 8,600 markkaa.

Ylitettyjä verotusvalmistelukunnan määrärahoja. Verotusvalmistelukunta oikeutettiin⁴⁾ 12,031:70 markalla ylittämään 1920 vuoden tarverahain määräraha.

Ylitettyjä rakennustarkastuskonttorin määrärahoja. Rakennustarkastuskonttori oikeutettiin⁵⁾ 1,500 markalla ylittämään 1920 vuoden tarverahain määräraha.

Kahden paloruiskun myynnistä kertyneiden varain käyttö. Kaupunginvaltuusto epäsi⁶⁾ palotoimikunnan esityksen saada käyttää kahden tarpeettoman käsivoimaruiskun myynnistä kertyneet 6,500 markkaa menosääntöön palolaitoksen palokaluja ja kalustoa varten merkityn määrärahan lisäämiseksi.

Lisämäärärahoja palolaitokselle. Palotoimikunnan esityksestä myönsi⁷⁾ kaupunginvaltuusto lisäyksenä erinäisiin palolaitoksen menosääntöön eriin 91,000 markkaa suoritettavaksi vuoden tilierotuksesta.

Ruumiiden kuljetus. Sittenkun rahatoimikamari oli erään hautaustoimiston kanssa tehnyt sopimuksen ihmisruumiiden⁸⁾ kuljetuksesta, mutta määrärahaa siitä aiheutuvien kustannusten suoritukseen ei ollut merkitty menosääntöön, päätti⁹⁾ kaupunginvaltuusto kamarin esityksestä käyttövaroistaan Kunnallishallinto nimisen pääluokan kohdalla tähän tarkoitukseen osoittaa 6,000 markkaa.

Lopputili poliisilaitoksen voimassapiloon vuosina 1916—19 olleista menoista. Vuonna 1920 päätti¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto velvoittaa kaupungin 2/7:lla ottamaan osaa poliisilaitoksen 1918 vuoden ylimääräisten menojen suoritukseen edellyttäen, että valtio puolestaan oli halukas 5/7:llä korvaamaan kaupungille ne ylimääräiset järjestysvallan ylläpidosta aiheutuneet menot, mitkä kaupunki oli suorittanut vuosina 1917 ja 1918, minkäohessa valtuusto valtuutti rahatoimikamarin valtion kanssa tekemään lopputilin äskennaintussa suhteessa.

Täytäten annetun tehtävän lähetti rahatoimikamari maaherralle seikka-peräisesti perustellun laskelman niistä rahamääristä, jotka kamarin mielestä olivat kaupungin maksettava osuus poliisilaitoksen voimassapidosta puheenalaisina vuosina olleista kustannuksista ynnä niistä määristä, joilla valtio oli velvollinen korvaamaan kaupungin 1917 ja 1918 vuoden väliaikaisen järjes-

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 50 §. — ²⁾ S:n 19. 10. 26 §. — ³⁾ S:n 14. 12. 12 §. — ⁴⁾ S:n 9. 2. 32 §. — ⁵⁾ S:n 26. 1. 8 §. — ⁶⁾ S:n 23. 3. 13 §. — ⁷⁾ S:n 19. 10. 17 §. — ⁸⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 187 ja 250. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 9. 3. 13 §. — ¹⁰⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 86.

tysvallan voimassa pidosta olleet kustannukset. Laskelmaan sisältyvät seuraavat loppusummat:

Valtion kaupungille maksettava korvaus:		
Miliisitoimihenkilöjen palkat	Smk.	190,144: 83
⁵ / ₇ muista miliisin menoista	»	464,169: —
Everstiluutnantti B. Jalanderille poliisivoiman uudelleen järjestämistä varten myönnetty ¹⁾ varat	»	1,103,472: 49
	Yhteensä Smk.	1,757,786: 32

Kaupungin suoritettava osuus poliisilaitoksen kustannuksista:

1917 vuoden vakinaiset menot	Smk.	494,457: 62
1918 vuoden vakinaiset menot	»	1,363,479: 30
1918 vuoden ylimääräiset menot	»	122,042: 80
	Yhteensä Smk.	1,979,979: 72

Lopputilissä oli kaupungin siis maksettava valtiolle 222,193: 40 markkaa.

Asia esiteltiin joulukuun 8 p:nä 1920 sisäasiainministeriössä, joka päätti hyväksyä rahatoimikamarin ehdotuksen, kuitenkin sillä ehdolla, että myöskin kaupungin maksamatta oleva osuus 1916 vuoden poliisilaitoksen kustannuksista suoritettiin, minkä ohessa maaherraa kehoitettiin valvomaan, että kaupunki viipymättä täytti velvollisuutensa poliisilaitoksen 1919 ja 1920 vuodenkin kustannuksiin nähden.

Kaupungin osuuteen nähden niistä poliisilaitoksen 1919 vuoden kustannuksista, joihin määrärahat oli myönnetty kaupunginvaltuustoa kuulematta ja joihin valtuusto sen vuoksi aikaisemmin oli kieltäytynyt osaa ottamasta, ehdotti rahatoimikamari, kun asianomaisten valtionviranomaisten laiminlyönti hankkia kaupungin valtuuston lausunto näistä asioista suureksi osaksi oli johtunut silloin vallinneista poikkeuksellisista oloista, jotka vaativat joutuisasti käsittelemään poliisilaitosta koskevat määrärahakysymykset, että se suoritettaisiin ja että kaupungin maksamattakin oleva osuus 1916 vuoden poliisimenoista maksettaisiin valtiolle.

Pysyen aikaisemmin eri tilaisuuksissa julkilausumassaan käsityksessä, että kaupunginvaltuuston mieltä on aina kuultava poliisilaitosta koskevilla määrärahakysymyksissä, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto hyväksyä rahatoimikamarin ehdotuksen ja valtuuttaa kamarin valtiolle maksamaan kaupungin vuosilta 1916 ja 1919 suorittamatta olevat poliisilaitoksen kustannusten osuudet, 173,539: 40 ja 140,113: 68 eli yhteensä 313,653: 08 markkaa. Tämän valtuuston päätöksen perusteella suoritettiin sittemmin kaupungin ja valtion järjestyksen ylläpidosta vuosina 1916—19 johtuneet kustannukset siten, että kaupunki valtiolle maksoi 535,846: 48 markkaa.

Poliisilaitoksen 1920 vuoden menojen suoritus. Sittenkun kaupunginvaltuusto oli kieltäytynyt³⁾ säädetyssä suhteessa ottamasta osaa erinäisten poliisilaitoksen 1920 vuoden vahvistetun menosäännön lisäksi olleiden menojen suoritukseen, syystä että valtuustolle ei ollut suotu tilaisuutta harkita puheenaisten menojen tarpeellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta, oli valtioneuvosto pysyen aikaisemmassa kannassaan asiassa päättänyt ryhtyä toimenpiteisiin kaupungin velvoittamiseksi valtiolle maksamaan ²/₇ seuraavista poliisilaitokselle myönnettyistä lisämäärärahoista: ruoka-annosten kustantamiseksi

¹⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 193. — ²⁾ Valt. pöytäk. 27. 4. 15 §. — ³⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 86.

pidätetyille 50,000 markkaa, lääkkeiden ja sidetarvikkeiden ostoon 4,000 markkaa, automobiilien, moottori- ja pelastusveneiden kunnossapitoon 24,000 markkaa sekä talousmenojen suorittamista, hevosten elatusta y. m. varten 312,900 markkaa.

Sisäasiainministeriön kehoituksesta oli maaherra tämän johdosta vaatinut lausuntoa kaupunginvaltuustolta, joka viitaten aikaisemmin antamiinsa selityksiin¹⁾ päätti²⁾ ilmoittaa, ettei se katsonut voivansa maksattaa puheenalaisia määriä.

Maaherran uudistettu kehoitus, että kaupunki suorittaisi osuutensa poliisilaitoksen menoista, siksi kunnes olojen vakiinnuttua oli tilaisuus laatia uusi vakinainen menosääntö poliisilaitokselle, aiheutti³⁾ kaupunginvaltuuston, aikaisemmin esittämiinsä syihin vedoten, ilmoittamaan, ettei valtuusto pitänyt kaupunkia velvollisena ottamaan osaa puheenalaisten menojen suoritukseen.

Tämän johdosta oli maaherra alistanut, olisiko kaupunki oikeudenkäyntiä velvoitettava täyttämään tämä velvollisuutensa. Asiaa kesäkuun 22 p:nä esiteltäessä päätti valtioneuvosto kehoittaa maaherraa käskemään jotakin lääninhallituksen esittelijää heti panemaan vireille oikeudenkäynnin Helsingin kaupunkia vastaan kaupungin velvoittamiseksi valtiolle maksamaan osuutensa riidanalaisesta 390,000 (oikeastaan 390,900) markan määrästä korkoineen, ellei rahatoimikamari kehoituksen saatuaan mieluosioin maksanut mainittua rahamäärää lääninkonttoriin.

Rahatoimikamari jätti asian kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi, joka pysyen aikaisemmassa kannassaan asiassa päätti⁴⁾ kieltäytyä velvoittamasta kaupunkia suorittamaan puheenalaista menoa, koska valtuustolle ei ollut suotu tilaisuutta lausua mielipidettään asiasta ennen lisämäärärahain myöntämistä.

Maaherranvirasto lähetti sitten laskelman poliisilaitoksen 1920 vuoden menoista ja pyysi, että kaupungin osuus menoista 3,299,773: 75 markkaa suoritettaisiin lääninrahastoon ja päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto, koska mainittuun laskelmaan sisältyi sellaisiakin menoja, joihin valtuusto aikaisemmin periaatteellisista syistä oli kieltäytynyt¹⁾ ottamasta osaa sekä eria, joita valtuusto ei lainkaan ollut käsitellyt, että kaupunki maksaa osuutensa poliisilaitoksen menoista 3,151,280: 92 markkaa, josta määrästä palkkauksiin ja lisäpalkkoihin 3,020,612: 60 markkaa, vakinaiisiin menoihin vahvistetun valtionbudjetin mukaan 57,868: 32 markkaa sekä menoihin lisämäärärahain perusteella 72,800 markkaa. Koko rahamäärästä oli 2,237,771: 43 suoritettava poliisilaitoksen voimassapitomäärärahasta ja loput 913,509: 49 vuoden tilierotuksesta.

Poliiisilaitoksen 1921 vuoden menojen suoritus. Sen johdosta että poliisilaitoksen menot vallitsevan kalliinajan vuoksi olivat melkoisesti kohonneet, vaati sisäasiainministeriö maaherran välityksellä kaupungilta sitoumusta, että kaupunki maksaa $\frac{2}{7}$ eräistä vuoden varrella välttämättömistä kaikkiaan 665,000 markkaan nousevista lisämäärärahoista sekä samassa suhteessa ottaa osaa kaikkiaan 10,795,000 markan palkkamenoihin kalliinajanlisäyksineen, huomioon ottaen että viimeksi mainitut voivat edelleen kohota 40 %. Kaupunginvaltuusto, jonka mielestä yleisen hintatason kohoaminen hyvin perusteli menojen lisäyksen, päätti⁶⁾ annettavassa lausunnossaan ilmoittaa, ettei kaupunki tahtonut kieltäytyä ottamasta säädetyssä suhteessa osaa yllämainittujen menojen suoritukseen.

¹⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 86. — ²⁾ Valt. pöytäk. 9. 3. 5 §. — ³⁾ S:n 27. 4. 5 §. — ⁴⁾ S:n 24. 8. 24 §. — ⁵⁾ S:n 14. 12. 25 §. — ⁶⁾ S:n 9. 3. 8 §.

Maistraatti lähetti sittemmin sisäasiainministeriön kirjelmän ilmoituksen, että eduskunta oli vahvistanut siviilivirkakunnan virkamiesten kalliinajanlisäykset ainoastaan 25 %:ksi. Sitä vastoin oli poliisilaitokseen perustettu ylimääräinen taloudenhoitajantoimi 8,600 markan pohjapalkoin ja 15,000 markan palkkioin, jota tointa ei ollut edellytetty poliisilaitoksen menosäännössä. Poliisilaitoksen erityisten menojen määrärahat oli pysytetty edellä mainitun 665,000 markan määräisinä. Kun kaupunki siis oli suostunut ottamaan osaa poliisilaitoksen kustannuksiin suuremmalla määrällä kuin mitä oli laita eduskunnan sittemmin vahvistaman menosäännön mukaan, vieläpä huomioon ottaen, että uusi virka oli perustettu eduskunnan myötävaikutuksesta, päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto, ettei sisäasiainministeriön ilmoitus aiheuttanut muuta toimenpidettä valtuuston puolelta.

Määrärahoja poliisilaitokselle. Maistraatin ilmoituksen johdosta, että valtioneuvosto oli myöntänyt poliisilaitokselle lisämäärärahoja vuodeksi 1920 ratsuhevosten ostoon 80,000 markkaa, puhelinten kunnossapitoon 8,000 markkaa, antropometriselle toimistolle 3,500 markkaa, poliisikoirain elatukseen 3,500 markkaa, automobiilien y. m. kunnossapitoon 30,000 markkaa sekä hevosten elatukseen 40,000 markkaa, joiden menojen suoritukseen kaupunginvaltuusto jo edellisenä vuonna oli velvoittanut²⁾ kaupungin $\frac{2}{7}$:llä ottamaan osaa, sekä poliisilaitoksen toimihenkilöjen vaatetusavustuksen suoritukseen mainitulta vuodelta 22,000 markkaa, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto ainoastaan ilmoittaa asiasta rahatoimikamarille tarpeellista toimenpidettä varten.

Kun poliisilaitoksen automobiili oli käynyt käyttökelvottomaksi eikä ollut mahdollista saada sitä korjatuksi, oli poliisimestari maaherralta anonut 90,000 markan määrärahaa uuden automobiilin ostoon. Kaupunginvaltuusto, jolle oli suotu tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta, päätti⁴⁾ ilmoittaa kaupungin suostuvan $\frac{2}{7}$:lla eli 25,714: 28 markalla ottamaan osaa mainitun menon suoritukseen.

Poliisimestarin esityksen johdosta, että poliisilaitoksen kirjapainonjohtajan palkka korotettaisiin 1,000:sta 1,600 markkaan kuukaudessa, päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto ilmoittaa kaupungin suostuvan $\frac{2}{7}$:lla ottamaan osaa ehdotetusta palkankorotuksesta johtuvan menon suoritukseen, edellyttäen ettei korotusta vahvisteta poliisimestarin ehdottamaa määrää suuremmaksi.

Edelleen velvoitti⁶⁾ valtuusto kaupungin yllämainitussa suhteessa ottamaan osaa 192,000 markan lisämäärärahan suoritukseen, mistä määrästä 128,000 markkaa oli hevosten elatukseen, 26,000 markkaa puhelinten kunnossapitoon sekä 38,000 markkaa automobiilien, moottori- ja pelastusveneiden kunnossapitoon.

Sittemmin ilmoitti maistraatti valtioneuvoston pyydyistä määrärahoista myöntäneen 100,000 markkaa, mikä ilmoitus lähetettiin⁷⁾ rahatoimikamariin toimenpidettä varten kaupungin puheenalaisten menojen osuuden suorittamiseksi.

Kassakaapin osto poliisilaitokselle. Vaadituksi lausunnoksi poliisimestarin maaherralle tekemän esityksen johdosta saada poliisilaitoksen tarpeisiin hankkia kassakaappi sekä määrärahaa tähän tarkoitukseen päätti⁸⁾ kaupunginvaltuusto huomauttaa, ettei kaupunki kesäkuun 22 p:nä 1916 annetun Helsingin poliisilaitoksen rahasääntöä koskevan asetuksen mukaan ole velvollinen hankkimaan mainitulle laitokselle kalustoa, minkä vuoksi mainittu hankinta, mikäli se havaittiin tarpeelliseksi, oli ainoastaan valtion asia.

¹⁾ Valt. pöytäk. 19. 10. 1 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 86. — ³⁾ Valt pöytäk. 26. 1. 6 § ja 23. 2. 6 §. — ⁴⁾ S:n 9. 2. 3 §. — ⁵⁾ S:n 13. 4. 8 §. — ⁶⁾ S:n 24. 8. 8 §. — ⁷⁾ S:n 16. 11. 2 §. — ⁸⁾ S:n 8. 6. 6 §.

Lisäys poliisilaitoksen polttoainemäärärahaan. Rahatoimikamarin esityksestä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto myöntää 45,000 markan lisäyksen poliisilaitoksen polttoainemäärärahaan suoritettavaksi vuoden tilierotuksesta.

Avustus asevelvollisten perheille. Menosääntöön merkittyyn 100,000 markan määrärahaan avustukseksi asevelvollisten perheille myönsi²⁾ kaupunginvaltuusto vuoden tilierotuksesta 41,000 markan lisäyksen.

Terveystieteiden määrärahojen ylityksiä ja lisäyksiä. Kaupunginvaltuusto myönsi luvan³⁾ ylittää seuraavat 1920 vuoden menosääntöön merkityt määrärahat: määrärahan kulkutautien vastustamista varten 15,000 markalla, määrärahan lääkäripäivystystä varten pyhä- ja arkipäivinä 1,800 markalla, terveydellisten tutkimusten laboratorioin tarverahain, vedenkulutus y. m. määrärahan 211:16 markalla sekä määrärahan Bölen poliklinikkaa varten 1,500 markalla.

Kun erät lihantarkastusaseman menosääntöön määrärahat olivat osoitettaviksi riittämättömiksi, osoitti⁴⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan Terveystieteiden nimisen pääluokan kohdalla lisämäärärahoja kaikkiaan 20,000 markkaa.

Samasta määrärahasta myönnettiin⁵⁾ lääketieteellisensiaatti Th. Weberille 4,700 markkaa korva-, nenä- ja kurkkutautien poliklinikan voimassapitoa varten Eiran sairaalassa sekä konekalujen täydentämiseen poliklinikassa.

Samoin myönnettiin⁶⁾ puheenalaisesta määrärahasta 5,000 markan lisäys määrärahaan kansakouluhammasklinikan voimassapitoa varten.

Konttoritarvikkeiden osto. Terveystieteiden lautakunta oikeutettiin⁷⁾ käyttämään vuonna 1920 kaluston hankintaa varten lautakunnan alaisille ammattientarkastajille myönnettyä 10,000 markan määrärahaa myöskin konttoritarvikkeiden ostoon.

Sairaalamäärärahojen ylityksiä. Kaupunginvaltuusto myönsi luvan⁸⁾ ylittää erinäiset 1920 vuoden menosääntöön merkityt määrärahat, nimittäin Marian sairaalan määrärahat 162,979:20 markalla, kulkutautisairaalan määrärahat 1,200:81 markalla, Kivelän sairaalan määrärahat 3,111:37 markalla, Humaliston sairaalan määrärahat 27,664:36 markalla sekä määrärahan makien puhtaanapitoa y. m. varten 375 markalla.

Lisäyksiä sairaalain määrärahoihin. Sairaalaylihallituksen esityksestä päätti⁹⁾ kaupunginvaltuusto osoittaa seuraavat lisäykset alempana mainittuihin vuoden menosääntöön merkittyihin määrärahoihin suoritettaviksi valtuuston käyttövaroista Sairaanhoidon nimisen pääluokan kohdalla: Marian sairaalalle 169,900 markkaa, Kivelän sairaalalle 33,000 markkaa ja Humaliston sairaalalle 4,726 markkaa.

Humaliston sairaalan taloudellinen hallinto. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁰⁾ Humaliston sairaalan taloudellisen hallinnon, 1922 vuoden alusta lukien, siirrettäväksi Kivelän sairaalaan, minkä ohessa valtuusto valtuutti¹¹⁾ sairaalaylihallituksen ryhtymään kaikkiin päätöksen aiheuttamiin toimenpiteisiin.

Ylittettyjä köyhäinhoidon määrärahoja. Köyhäinhoidon hallituksen esityksestä¹²⁾ 200,000 markalla ylittämään 1920 vuoden menosääntöön suoranaisien avustusten määrärahan.

Lisämäärärahoja köyhäinhoidolle. Köyhäinhoidon hallituksen esityksestä myönsi¹²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan Köyhäinhoidon nimisen pää-

1) Valt. pöytäk. 5. 10. 14 §. — 2) S:n 21. 12. 9 §. — 3) S:n 26. 1. 45 §, 23. 2. 23 § ja 9. 3. 18 §. — 4) S:n 21. 9. 18 §. — 5) S:n 9. 3. 21 §. — 6) S:n 14. 12. 42 §. — 7) S:n 5. 10. 17 §. — 8) S:n 23. 3. 14 §. — 9) S:n 30. 11. 32 §. — 10) S:n 19. 10. 15 §. — 11) S:n 23. 2. 24 §. — 12) S:n 19. 10. 13 §.

luokan kohdalla 10,000 markkaa lisäyksenä köyhäinhoidon tarverahain määrärahaan, ja 15,000 markkaa lisäyksenä köyhäinhoidon lääkkeiden määrärahaan, minkä ohessa valtuusto vuoden tilierotuksesta osoitti¹⁾ kaikkiaan 1,447,000 markkaa lisäyksenä seuraaviin köyhäinhoidon määrärahoihin: elätteelleantokustannuksiin 197,000 markkaa, sairaanhoitokustannuksiin 350,000 markkaa, mielenvikaisten hoitokustannuksiin 400,000 markkaa sekä suoranaisiin avustuksiin 500,000 markkaa.

Köyhäinhoito nimisen pääluokan kohdalle merkittyjen kaupunginvaltuuston käyttövarain käyttö. Köyhäinhoitohallituksen esityksen, että koko köyhäinhoidon budjettiin merkitty 750,000 markan määräraha arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan annettaisiin hallituksen käytettäväksi köyhäinhoitotarkoituksiin, kaupunginvaltuusto epäsi²⁾ huomauttaen, että edellämainittu määräraha oli aiottu myöskin hätäaputoita varten.

Palkkio suoritetusta komiteatyöstä. Sittenkun kaupunginvaltuusto oli antanut kasvatyslautakunnan toimeksi³⁾ yksissä neuvoin sosialilautakunnan kanssa ottaa harkittavaksi kysymyksen alaikäisten palkatun ammattityön järjestämisestä ja mietintö asiasta sittemmin oli saapunut, päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto kysymyksen valmistelun kustannusten suorittamiseksi käyttövaroistaan Kunnallishallinto nimisen pääluokan kohdalla osoittaa 4,573: 85 markkaa, mistä määrästä 2,000 markkaa palkkiota kasvatyslautakunnan ja sosialilautakunnan puheenalaista tarkoitusta varten asettaman komitean sihteerille filosofianmaisteri B. Nybergille.

Lisämäärärahoja kasvatustoimintaa varten. Kasvatustoimintaa varten osoitti⁵⁾ kaupunginvaltuusto vuoden tilierotuksesta 49,300 markan lisämäärärahan, mistä 23,000 markkaa Toivoniemen kasvatustalokselle, 21,300 markkaa Bengtsäriin laitokselle sekä 5,000 markkaa Toivoniemen maatilalle.

Ylittettyjä kansakoulujen määrärahoja. Sittenkun erinäiset suomenkielisten kansakoulujen 1920 vuoden määrarahat olivat osoittautuneet riittämättömiksi, oli mainittujen koulujen johtokunta anonut valtuutta ylittää ne. Huomauttaen, ettei kansakoulujen taloutta hoidettu tyydyttävällä tavalla, kun sitä, vaikka koulujen budjetti nousi n. 7½ miljoonaan, hoitavat luottamusmiehet sivutoimena, oli rahatoimikamari kuitenkin puoltanut johtokunnan anomusta. Kaupunginvaltuusto myöntyi⁶⁾ esitykseen ja päätti, että suomenkielisten kansakoulujen raitiotielippujen määrärahan sai ylittää 732 markalla, lämmitys- ja valaistusmäärärahan 72,133: 76 markalla ja määrärahan puhtaanapitoa, vedenkulutusta y. m. varten 38,352: 76 markalla.

Samoin antoi valtuusto luvan⁷⁾ ylittää erinäiset 1920 vuoden menosääntöön merkityt ruotsinkielisten kansakoulujen määrarahat kaikkiaan 54,925: 55 markalla.

Määrärahan siirtäminen tililtä toiselle. Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta oikeutettiin⁸⁾ peittämään 1920 vuoden palkkausmäärärahan 22,600 markan vajauksen vastaavalla koulujen tuntiopettajien palkkausmäärärahan säästöllä.

Lisämäärärahoja kansakouluille. Kaupunginvaltuusto myönsi⁵⁾ käyttövaroistaan Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalla 60,000 markan lisäyksen suomenkielisten kansakoulujen lämmitys- ja valaistus- sekä tarverahain määrärahaan.

Vuoden tilierotuksesta osoitti⁹⁾ valtuusto 20,000 markan lisäyksen koulu-

¹⁾ Valt. pöytäk. 19. 10. 13 §. — ²⁾ S:n 13. 4. 38 §. — ³⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 226. —
⁴⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 21 §. — ⁵⁾ S:n 30. 11. 32 §. — ⁶⁾ S:n 9. 2. 25 §. — ⁷⁾ S:n 23. 2. 18 §. —
⁸⁾ S:n 26. 1. 58 §. — ⁹⁾ S:n 14. 12. 29 §.

jen koulutarvikkeiden määrärahaan ja 6,000 markan lisäyksen määrärahaan puhtaanapitoa y. m. varten.

Ruotsinkielisille kansakouluille myönnettiin¹⁾ vuoden tilierotuksesta kaikkiaan 62,000 markan lisäys, mistä määrästä 12,000 markkaa johtajien ja johtajattarien palkkioihin, 30,000 markkaa koulutarvikkeisiin ja 20,000 markkaa puhtaanapitoa varten.

Ruotsinkielisten kansakoulujen jatko-opetus. Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnalle myönnettiin²⁾ poikain ja tyttöjen jatko-opetuksen toimeenpanemiseksi ruotsinkielisissä kansakouluissa 18,520 markan lisämääräraha suoritettavaksi kaupunginvaltuuston käyttövaroista Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalla.

Määrärahoja urheiluharjoituksia varten. Kaupunginvaltuusto osoitti³⁾ käyttövaroistaan Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalla 2,000 markkaa urheiluharjoitusten järjestämiseksi kaupungin kansakoulujen oppilaille, mistä 1,000 markkaa ruotsinkielisten koulujen ja 1,000 markkaa suomenkielisten koulujen käytettäväksi, minkä ohessa valtuusto samasta tilierästä myönsi³⁾ Suomen naisten ruumiillista kasvatusta edistävälle ruotsalaiselle liitolle 1,000 markan määrärahan urheiluharjoitusten järjestämiseksi kaupungin oppikoulujen naisoppilaille.

Alempain käsityöläiskoulujen määrärahan ylitys ja lisämäärärahoja niille. Kaupunginvaltuusto oikeutti⁴⁾ alemmat käsityöläiskoulut 1,250 markalla ylittämään 1920 vuoden budjettiin vuokraa, lämpöä ja valaistusta varten merkityn määrärahan sekä osoitti⁵⁾ lisäyksenä samaan tämän vuoden menosäännön määrärahaan 4,221: 10 markkaa suoritettavaksi valtuuston käyttövaroista Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalla.

Valmistavan poikain ammattikoulun määrärahan lisäyksiä ja ylityksiä. Kun 1920 vuoden menosääntöön epähuomiossa ei ollut merkitty määrärahaa valmistavan poikain ammattikoulun johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkioita varten, osoitti⁶⁾ kaupunginvaltuusto mainitun vuoden tilierotuksesta tähän tarkoitukseen 530 markkaa, minkä ohessa koulun johtokunta oikeutettiin⁶⁾ 500 markalla ylittämään puhtaanapitomääräraha. Edelleen myönnettiin⁷⁾ mainitulle koululle 1,000 markan lisämääräraha vahtimestarinapulaista, puhtaanapitoa, vaatteidenpesua y. m. varten, mikä määräraha oli maksettava kaupunginvaltuuston käyttövaroista Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalla.

Määrärahan siirto. Kun eräs Saksasta tehty tilaus tulisi toimitetuksi vasta vuonna 1922, oikeutettiin⁸⁾ valmistavan poikain ammattikoulun johtokunta vuoteen 1922 siirtämään 5,484: 24 markkaa vuoden budjettiin uusien koneiden hankkimista varten merkitystä määrarahasta.

Lisämäärärahoja tyttöjen ammattikoululle. Tyttöjen ammattikoulun johtokunnan esityksestä myönsi⁹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalla 21,520 markkaa lisäyksinä erinäisiin koulun menosäännön määrärahoihin.

Työväenopiston määrärahan ylitys ja lisämäärärahoja sille. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁰⁾, että 1920 vuoden menosäännön määrärahan työväenopiston johtokuntain puheenjohtajain sekä taloudenhoitajan palkkioita varten sai ylittää kaikkiaan 270 markalla.

¹⁾ Valt. pöytäk. 14. 12. 27 §. — ²⁾ S:n 7. 9. 15 §. — ³⁾ S:n 24. 8. 43 §. — ⁴⁾ S:n 26. 1. 16 §. — ⁵⁾ S:n 30. 11. 32 §. — ⁶⁾ S:n 26. 1. 56 §. — ⁷⁾ S:n 30. 11. 32 §. — ⁸⁾ S:n 21. 12. 14 §. — ⁹⁾ S:n 16. 11. 7 §. — ¹⁰⁾ S:n 23. 2. 18 §.

Kun vuoden budjetin määrärahat niinkään olivat osoittautuneet riittämättömiksi, osoitti¹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalla kaikkiaan 16,000 markan lisämäärän, mistä 1,000 markkaa opiston yhteisiin menoihin, 12,500 markkaa suomenkieliselle ja 2,500 markkaa ruotsinkieliselle osastolle.

Lisämäärärahoja kansanlastentarhoille. Kaupunginvaltuusto myöntyi²⁾ kansanlastentarhain johtokunnan anomukseen 22,140:08 markan lisämäärärahan myöntämisestä kaupungin avustamain huoneistojen korotettujen vuokrien suorittamiseksi sekä osoitti²⁾ mainitun rahamäärän käyttövaroistaan Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalla.

Ylitettyjä kaupunginkirjaston määrärahoja. Kaupunginkirjaston johtokunnan anomukseen saada 160 markalla ylittää 1920 vuoden menosäännön johtokunnan jäsenten palkkiomääräraha kaupunginvaltuusto myöntyi³⁾.

Ylimääräisten apulaisten asettaminen kaupunginkirjastoon. Kun kirjaston lainausliike oli lisääntynyt, minkä johdosta kävi tarpeelliseksi, eritoten kesäksi, jolloin kirjaston vakinainen henkilökunta nautti ohjesäännön mukaista lomaa, kirjastoon asettaa ylimääräisiä apulaisia, osoitti⁴⁾ kaupunginvaltuusto tähän tarkoitukseen käyttövaroistaan Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalla 5,500 markkaa.

Ylitettyjä museolautakunnan määrärahoja. Museolautakunta oikeutettiin⁵⁾ 4,000 markalla ylittämään 1920 vuoden budjetin määräraha valaistusta ja lämpöä varten.

Ulkoilmasoiton järjestäminen Kallioon. Suomen valtionrautateiden konepajan soittokunnan anomuksen 6,000 markan määrärahan saamisesta ulkoilmasoiton kustantamiseksi Viidennen linjan ja Agrikolakadun kulmauksessa olevassa avonaisessa paikassa kolmen kuukauden aikana kerran viikossa, epäsi kaupunginvaltuusto⁶⁾, joka kuitenkin päätti⁶⁾ asettaa musiikkilautakunnan käytettäväksi 6,000 markan määrärahan ulkoilmasoiton toimeenpanemiseen kesällä, etusijassa Kalliossa, kahtena iltana viikossa.

Ylitettyjä teknillisten laitosten määrärahoja. Kaupungin teknilliset laitokset, joiden 1920 vuoden menosäännön määrärahat olivat osoittautuneet riittämättömiksi johtuen osin palkkojen sekä tarve- ja polttoaineiden hintojen kohoamisesta, osin, vesijohtolaitokseen nähden, siitä, että laitoksen Vantaanjoen alhaisen vedenkorkeuden johdosta oli täytynyt suurella määrällä käyttää sähkövoimaa vedennostoon, oikeutettiin⁷⁾ kaikkiaan seuraavilla määrillä ylittämään erinäiset tilierät: vesijohtolaitos 330,873:91 markalla, kaasulaitos 773,690:07 markalla sekä sähkölaitos 2,828,331:92 markalla, minkä ohessa viimeainitun laitoksen käytettäväksi asetettiin⁸⁾ 650,000 markan rahamäärä, mikä oli saatu myymällä turbogeneraattori⁹⁾.

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ilmoitettua, etteivät erinäiset vuoden budjettiin hallituksen alaisille laitoksille merkityt määrärahat myöskään tulisi riittämään tarkoitukseensa, päätti¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto, että puheenalaiset määrärahat sai ylittää, vesijohtolaitoksen määrärahat 466,500 markalla, kaasulaitoksen 1,145,175 markalla ja sähkölaitoksen 126,594:05 markalla.

Käpylän katuvalaistus. Vuoden tilierotuksesta osoitti¹¹⁾ kaupunginvaltuusto 9,500 markkaa katuvalaistuksen laittamiseksi erinäisille Käpylän puu-

¹⁾ Valt. pöytäk. 19. 10. 22 §. — ²⁾ S:n 19. 10. 24 §. — ³⁾ S:n 23. 2. 27 §. — ⁴⁾ S:n 25. 5. 22 §. — ⁵⁾ S:n 26. 1. 49 §. — ⁶⁾ S:n 8. 6. 36 §. — ⁷⁾ S:n 26. 1. 29 ja 32 §§ sekä 9. 3. 15 §. — ⁸⁾ S:n 26. 1. 29 §. — ⁹⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 39. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 33 § ja 14. 12. 21 §. — ¹¹⁾ S:n 21. 9. 14 §.

tarhaesikaupungin teille, minkä ohessa valtuusto päätti¹⁾ kehoittaa kaupungin teknillisten laitosten hallitusta 1922 vuoden budjettiehdotukseensa merkitsemään tarpeellisen määrärahan mainitun katuvalaistuksen kustantamiseen.

Hakasalmenkadun katuvalaistus. Kun Aleksanterin- ja Pohj. Esplanadikadun välinen Hakasalmenkadun osa oli valmistunut luovutettavaksi yleiselle liikenteelle, oli rahatoimikamari, hankittuaan kaupungin yleisten töiden hallituksesta kustannusarvion, asian kiireellisyys johdosta, antanut mainitun hallituksen toimeksi viipymättä laitattaa sähkövalaistuksen puheenalaiselle katuosalle. Hyväksyen²⁾ kamarin toimenpiteen osoitti valtuusto työn suorittamiseksi 10,000 markkaa maksettavaksi sähkölaitoksen kuluvan vuoden voittovaroista.

Lisäys lumenkuljetusmäärärahaan. Kaupunginvaltuusto osoitti³⁾ käyttövaroistaan Yleiset työt nimisen pääluokan kohdalla 5,000 markan lisäyksen budjettiin lumenajoa varten kaupungintaloista merkittyyn määrärahaan.

Kaupungin uimalaitosten käyttö. Rahatoimikamarin ilmoitettua kesäksi luovuttaneensa Ursinin kallion uimalaitoksen Helsingfors simsällskap seuralle, Humallahden uimalaitoksen Helsingin uimareille, sekä Busholman uimalaitoksen Urheiluseura Jyrylle ja Työväen uimareille yhteisesti, päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksestä kullekin yllämainitulle seuralle osoittaa 5,750 markkaa budjettiin uimaurheilun edistämistä varten merkitystä määrärahasta, sillä ehdolla, että uimalaitoksissa pidettiin voimassa eri osastoja miehille ja naisille, että kaupungin koululaiset sekä poliisi- ja palomiestö saivat maksuttomasti kylpeä ja uinnin opetusta, että opetus järjestettiin niin, että todistuksia uimataidosta voitiin antaa sekä että järjestyksestä huolehtivat asianomaisten yhdistysten asettamat järjestysmiehet. Samalla määräsi⁴⁾ kaupunginvaltuusto, että Helsingfors simsällskap seuran ja Helsingin uimarien tuli luovuttaa kaikkiaan neljä lauanta- ja sunnuntai- kättävää vuoroa Urheiluseura Jyrylle ja Työväen uimareille uimaanäytösten toimeenpanemiseksi, sekä maksutta myöntää 50 uimakausikorttia molempain viimeksi mainittujen seurojen toimiville jäsenille harjoituksia varten samoin kuin Ursinin kallion ja Humallahden uimalaitoksissa suoda näille seuroille tilaisuus hengenpelastuskokeiden toimeenpanemiseen.

Tulenvaaran vähentäminen Katajanokan tavarakatoksissa. Kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ tulenvaaran vähentämiseksi Katajanokan tavarakatoksissa mainittuihin katoksiin hankittavaksi hälytyskellon, kaksi 1½ tuuman suutinpukkea sekä erinäisiä vesitynnyrejä ja sankoja. Tähän tarkoitukseen kaupunginvaltuusto osoitti⁵⁾ käyttövaroistaan 5,300 markkaa.

Lisäyksiä hautausapu- ja kesälomamäärärahoihin. Kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä osoitti⁶⁾ kaupunginvaltuusto vuoden tilierotuksesta 5,000 markan lisäyksen menosääntöön Yleiset työt nimisen pääluokan kohdalle merkittyyn hautausapumäärärahaan sekä 15,000 markan lisäyksen hallituksen alaisten työntekijäin kesälomamäärärahaan.

Ylitettyjä puhtaanapitolaitoksen määrärahoja. Puhtaanapitolaitos, jonka 1920 vuoden menot olivat arvioituja menoja melkoisesti suuremmat, sen johdosta että laitoksen töissä olevien työntekijäin palkkoja oli huomattavasti korotettu, oikeutettiin⁷⁾ 451,400 markalla ylittämään erinäiset mainitun vuoden budjetin määrärahat.

Määrärahoja puhtaanapitolaitokselle. Puhtaanapitohallituksen anomukseen 8,400 markan lisämäärärahan myöntämisestä sen Annankadun osan puh-

¹⁾ Valt. pöytäk. 21. 9. 14 §. — ²⁾ S:n 16. 11. 9 §. — ³⁾ S:n 15. 6. 12 §. — ⁴⁾ S:n 8. 6. 14 §. — ⁵⁾ S:n 24. 8. 27 §. — ⁶⁾ S:n 19. 10. 6 § ja 30. 11. 29 §. — ⁷⁾ S:n 9. 2. 13 §.

taanapitoon, mihin lihan tukkukauppa oli järjestetty, kaupunginvaltuusto myöntyi¹⁾ ja osoitti tämän rahamäärän määrärahasta kaupungin yleisten paikkain ja katuosuuksien puhtaanapitoa varten.

Erinäisten menojen suorittamiseksi, jotka olivat johtuneet puhtaanapito-hallituksen ja puhtaanapitolaitoksen muuttamisesta uuteen huoneistoon, osoitti²⁾ kaupunginvaltuusto 28,304 markkaa, mistä määrästä 16,485 markkaa oli suoritettava määrärahasta kaluston ostoa varten kaupungin taloihin, 3,700 markkaa määrärahasta uusia puhelimia ja puhelinmaksuja varten ja 8,119 markkaa kaupunginvaltuuston käyttövaroista Sekalaiset menot nimisen pääluokan kohdalla.

Sittemmin ilmoitti puhtaanapitohallitus, että menosääntöön merkityt puhtaanapitolaitoksen määrärahat olivat osoittautuneet riittämättömiksi, osin sen johdosta että ne oli arvioitu liian vähäisiksi, osin sen johdosta että työpalkat vuoden varrella olivat melkoisesti kohonneet, minkä vuoksi hallitus anoi kaikkiaan 647,000 markan lisämäärärahaa. Kaupunginvaltuusto päätti³⁾ osoittaa pyydetyn määrän vuoden tilierotuksesta, minkä ohessa valtuusto antoi³⁾ rahatoimikamarin toimeksi ottaa harkittavaksi, mihin toimenpiteisiin voitaisiin ryhtyä puhtaanapitolaitoksen työn huojuistamiseksi.

Kalapihan määrärahan ylitys ja lisämäärärahoja sille. Kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾, että 1920 vuoden menosääntöön kalapihan puhtaanapitoa varten merkityn määrärahan sai ylittää 6,800 markalla.

Kun vuoden menosääntöön määrärahat kalapihaa varten niinkään olivat osoittautuneet riittämättömiksi, myönsi⁵⁾ kaupunginvaltuusto vuoden tilierotuksesta määrärahan vahtimestarin ja yövartijan palkkaamista varten 3,580 markan lisäyksen sekä lisäyksenä määrärahaan valaistusta, vettä y. m. varten 600 markkaa.

Lisämäärärahoja maatilalautakunnalle. Kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ vuoden tilierotuksesta osoittaa 200,000 markan lisäyksen menosääntöön merkittyyn määrärahaan lannan ostamiseksi puhtaanapitolaitokselta kaupungin maataloille.

Sittemmin anoi maatilalautakunta lisäystä määrärahaan veroja, vakuutusmaksuja y. m. varten, minkä ohessa lautakunta anoi sellaista muutosta vahvistettuun rahasääntöön, että lautakunnan hoitamain maatilain sekä menot että tulot korotettaisiin 700,000 markalla. Eväten esityksen sen jälkimmäiseen osaan nähden päätti⁷⁾ kaupunginvaltuusto vuoden tilierotuksesta osoittaa pyydetyn 200,000 markan lisämäärärahan sekä, lautakunnan uudelleen anottua lisämäärärahaa, edelleen 300,000 markkaa.

Vuokramäärärahan ylityksiä ja lisäyksiä. Kaupunginvaltuusto antoi luvan⁸⁾ ylittää 1920 vuoden menosääntöön merkityn määrärahan erinäisiä vuokria varten 11,047: 48 markalla.

Kaupungin Sailors homen talosta vuokraamien huoneistojen sopimuksen mukaisen vuokran suorittamiseen vuodelta 1920, mihin tarkoitukseen mainitun vuoden budjetissa ei ollut määrärahaa, kaupunginvaltuusto myönsi⁹⁾ 45,000 markkaa, sekä huoneistojen lämmitykseen ja kunnossapitoon 12,655: 35 markkaa suoritettavaksi 1920 vuoden tilierotuksesta, samoin kuin, erinäisten samoja menoja koskevien laskujen saavuttua, 4,605: 80 markkaa maksettavaksi kaupunginvaltuuston käyttövaroista Sekalaiset menot nimisen pääluokan kohdalla.

¹⁾ Valt.pöytäk. 13. 4. 41; vrt tätä kert. siv. 48. — ²⁾ Valt. pöytäk. 24. 8. 31 §. — ³⁾ S:n 7. 9. 16 § ja 30. 11. 4 §. — ⁴⁾ S:n 26. 1. 16 §. — ⁵⁾ S:n 21. 12. 9 §. — ⁶⁾ S:n 7. 9. 14 §. — ⁷⁾ S:n 21. 9. 12 § ja 21. 12. 16 §. — ⁸⁾ S:n 26. 1. 16 §. — ⁹⁾ S:n 26. 1. 39 § ja 9. 2. 14 §.

Ylitettyjä määrärahoja kaupungin irtaimistoa y. m. varten sekä lisäyksiä riihin. Rahatoimikamari oikeutettiin ¹⁾ 4,000 markalla ylittämään 1920 vuoden menosääntöön otettu palovakuutusmaksujen määräraha sekä 300 markalla normaalikellojen kunnossapitomääräraha.

Kun erinäiset 1921 vuoden määrärahat niinikään olivat osoittautuneet riittämättömiksi, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto, että palovakuutusmaksujen määrärahan sai ylittää 100,000 markalla, minkä ohessa valtuusto vuoden tilierotuksesta osoitti ²⁾ 50,000 markan lisäyksen määrärahaan kaupungin talojen kaluston korjausta ja täydennystä varten sekä 32,100 markan lisäyksen puhelinmaksumäärärahaan.

Ylitettyjä kalliinajanlisäysmäärärahoja. Palkkalautakunta oikeutettiin ³⁾ 3,380,000 markalla ylittämään 1920 vuoden menosääntöön merkitty määräraha kaupungin viranpitäjain kalliinajanlisäyksiä varten. Sittenmin anoi rahatoimikamari oikeutta saada ylittää saman 1921 vuoden budjetin määrärahan, johon anomukseen kaupunginvaltuusto myöntyi ⁴⁾.

Köyhäinhoitohallituksen kapinan aikaiset tilit. Sittenkun köyhäinhoitohallituksen kapinan aikaisten tilien tarkastus oli suoritettu loppuun, todettiin, että kaikkiaan 64,134: 15 markkaan nousevia eriä ei voitu lukea menosäännön mukaisiin määrärahoihin, minkä vuoksi ryhdyttiin toimenpiteisiin, että kapinan aikaisen köyhäinhoitohallituksen kamreerin omaisuudesta pidätettäisiin niin suuri osa että se vastasi köyhäinhoidon rahasaatavia ja korvausta hävinneestä kalustosta ⁵⁾. Sittenkun kuitenkin oli selvitetty, ettei takavari-koituja varoja voitu käyttää edellä mainittujen menoerien korvaamiseen, päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto, että puheenalaisen rahamäärän sai poistaa tileistä.

Puhtaanapitolaitoksen kirjanpito. Mietinnössään ⁷⁾ kaupungin 1922 vuoden tulo- ja menosäännöstä huomautti budjettivaliokunta, että kaupungin puhtaanapitoa, vaikka sen johto oli uskottu itsenäiselle laitokselle omine hallituksineen, edelleen toimitettiin taloudelliselta kannalta katsoen epätyytyvästi. Tämän johdosta päätti ⁸⁾ kaupunginvaltuusto kehoittaa puhtaanapitolaitosta yhden vuoden ajaksi järjestämään puhtaanapitolaitoksen sisäisen kirjanpidon siten, että laitoksen kannattavuus voitiin selvittää ja huomioon-ottaen että laitos veloitti kaupunkia rahatoimikamarin kanssa tehdyn sopimuksen mukaan.

Samassa tilaisuudessa annettiin puhtaanapitohallituksen toimeksi esittää ⁸⁾ selvitys siitä, korvasivatko tulot myydystä sianruuasta, tavarain lajittelusta y. m. koituvat kustannukset sekä eikö ollut aihetta järjestää puheenalainen toiminta uudesta tai lakkauttaa se.

Hätäapukomitean toiminta. Kaupunginvaltuuston päätettyä ⁹⁾ asettaa komitea tarkastamaan hätäapukomitean toimintaa sekä valittuaan puolestaan mainitun komitean jäseniksi insinööri H. Herlinin ja sähkötyömies O. Oksasen, olivat valtuuston päätöksen mukaisesti myöskin rahatoimikamari, kaupungin yleisten töiden hallitus ja työvälistötoimisto kukin valinneet yhden edustajan mainittuun komiteaan, johon senvuoksi, paitsi jo mainittuja jäseniä, kuuluivat johtaja A. Björkenheim, kamreeri O. Roos ja uunimestari A. Malmi.

Antamassaan mietinnössä ¹⁰⁾ totesi komitea, että naisten hätäaputyöt, joita oli järjestetty osin ompelutöinä työtuvissa, osin ulkotöinä, olivat kau-

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 16 §. — ²⁾ S:n 21. 12. 9 §. — ³⁾ S:n 9. 2. 31 §. — ⁴⁾ S:n 21. 12. 9 §. — ⁵⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 96. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 13. 4. 37 §. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 43. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 30. 12. 2 §. — ⁹⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 206. — ¹⁰⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 22.

pungille käyneet erittäin kalliiksi. Eritoten koski tämä Boxbackassa teetettyjä tasoitus-, ojankaivu- ja metsänperkaustöitä, joista vuonna 1920 oli vuotuisia kustannuksia n. 6,475 markkaa tätä työtä suorittanutta henkeä kohti vastaan luvun ollessa 1,311 markkaa työtupien työntekijää kohti. Boxbackan töitä arvostellessa oli tosin otettava huomioon, että siellä työskentelevillä naisilla ei, sen johdosta että he eivät kyenneet suorittamaan ompelu- eikä muita naisten töitä, voinut teettää muuta kuin ulkotyötä, joka naisten suorittamana ei voi tulla läheskään yhtä tuottavaksi kuin työtuvisissa suoritettu ompelutyö, mutta täytyi myöskin huomioon ottaen nämä näkökohdat pitää puheenalaisia ulkotöitä liian kalliina. Komitea ehdotti sentähden, että Boxbackan hätäaputyöt mahdollisimman pian lakkautettaisiin ja työttömille naisille osoitettaisiin sopivampaa työtä. Työtupien järjestelyyn nähden ei komitean mielestä ollut syytä ehdottaa muutosta. Jotta hätäaputöissä toimivien työläisten luvun jatkuvaa vähenemistä edistettäisiin, tuli palkan mainituista töistä olla yksityisissä töissä maksettua palkkaa pienempi. Tätä periaatetta olikin hätäapukomitea noudattanut, mutta varsinaisen työpalkan lisäksi maksettiin n. s. lapsiavustuksia, jotka, jos lapsia oli monta, voivat nousta niin suuriksi, että kokonaispalkka ylitti sen korvauksen, minkä työntekijä voi saada yksityisissä töissä. Jottei lapsiavustus saisi työpalkan luonnetta, olisi lain määräämän köyhäinhoidon eikä hätäapukomitean sitä maksettava.

Hätäapukomitean työtupien naistyöläisten kaupunginvaltuustolle jättämän kantelukirjan oli valtuusto lähettänyt ¹⁾ hätäapukomitean toimintaa tarkastamaan asetettuun komiteaan. Kirjelmässä kanteluntekijät lausuiivat, että hätäapukomitea ei ollut heille maksanut valtuuston määräämää tuntipalkkaa sekä että suuri osa valtuuston hätäaputöihin osoittamista varoista oli tuhlatu liian suuren henkilökunnan palkkaamiseen. Tarkastuskomitea, joka oli tutustunut hätäapukomitean antamaan vastineeseen, katsoi selvitettyksi, että, kun hätäaputyöt oli järjestetty urakkatöiksi, kunkin työläisen ansio riippui hänen työtaidostaan ja ahkeruudestaan ja olivat ainoastaan harvat erikoisen heikkokykyiset henkilöt saavuttaneet sellaisen keskimääräisen tuntipalkan, jota oli pidettävä riittämättömänä. Näitä, useimmiten iäkkäitä työläisiä, oli neuvottu köyhäinhoitohallituksen saamaan lisäävustusta. Työnjohtajattaret otetaan toimeen vakinaisin palkoin työnsaannista riippumatta, jota järjestelmää täytyi noudattaa, koska tilapäisiä johtajattaria ei ollut saatavissa. Yllä esitetyn perustein esitti komitea, että hätäaputyöntekijäin kantelukirja jätettäisiin huomioon ottamatta.

Esiteltäessä tarkastuskomitean yllä selostettua mietintöä päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto, hylkäämällä komitean ehdotuksen köyhäinhoitohallituksen velvoittamisesta maksamaan lapsiavustuksia hätäaputyöläisille,

antaa kaupungin yleisten töiden hallituksen toimeksi, hätäapukomiteaa kuultuaan, Boxbackassa suoritettujen hätäaputöiden sijaan, jotka olisi mahdollisimman pian ja viimeistään elokuun loppuun mennessä lakkautettava, työttömille naisille osoittaa muuta sopivampaa työtä;

velvoittaa hätäapukomitean viivyttelämästä sosialilautakunnalle antamaan kertomukset toiminnastaan vuosina 1919 ja 1920;

sekä jättää hätäapukomitean työtuvisissa työskentelevien naisten kantelukirjan huomioon ottamatta.

Hätäaputöitä naisille. Hätäapukomitea oikeutettiin ³⁾ vuodesta 1920 siirtämään käyttämättä ollut 125,000 markan määräraha, minkä ohessa kaupunginvaltuusto hätäaputöiden jatkamiseksi käyttövaroistaan Köyhäinhoitonimisen pääluokan kohdalla osoitti ³⁾ 375,000 markkaa. Samalla päätti ³⁾

¹⁾ Valt. pöytäk. 13. 4. 25 §. — ²⁾ S:n 8. 6. 31 §. — ³⁾ S:n 26. 1. 76 §.

valtuusto kehoittaa hätäaputoimintaa tarkastamaan asetettua komiteaa jouduttamaan työtänsä.

Hätäapukomitean työtuissa työskentelevien naisten esityksen johdosta lisätöiden järjestämisestä tai suoranaisten avustusten antamisesta heille päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto, hyljäten esityksen mikäli se koski avustusten antamista, kehoittaa hätäapukomiteaa työtuissaan edelleen mikäli mahdollista järjestämään töitä työttömille naisille, minkä ohessa komitea veloitettiin neuvomaan köyhäinhoidolle sellaisia naistyöläisiä, jotka eivät voineet elättää itseään työansiollaan.

Kun oli osoittautunut, että hätäaputoissa työskentelevien naisten siirtäminen yksityisiin töihin kohtaisi voittamattomia vaikeuksia, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto, jotta kävisi mahdolliseksi jatkaa hätäaputöitä kesäkuukausina, myöntää komitealle 500,000 markan määrärahan, josta 300,000 markkaa oli suoritettava kaupunginvaltuuston käyttövaroista Köyhäinhoito nimisen pääluokan kohdalla ja loput maksettava valtuuston käyttövaroista Sekalaiset menot nimisen pääluokan kohdalla.

Vuoden tilierotuksesta osoitti³⁾ kaupunginvaltuusto edelleen 500,000 markkaa vastaista tilitystä vastaan hätäapukomitean käytettäväksi ammattikurskien järjestämiseen ja hätäaputöiden jatkamiseen vuoden loppuun. Sittemmin päätti⁴⁾ valtuusto, että Boxbackasta siirrettyjen⁵⁾ hätäaputyöläisten palkat ja lapsiavustukset oli myöskin maksettava yllämainitusta määrärahasta.

Ammattikurskien toimeenpaneminen työttömille naisille. Hätäapukomitean ilmoitettua, että valtion budjettiin oli merkitty 109,500 markan määräraha sosialihallituksen valvonnan alaisten ammattikurskien järjestämiseksi työttömille naisille, päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto mainitulta hallitukselta anoa valtiopuolaa 12 tuollaista kurssia varten 4,650 markkaa kullekin, eli puolet kurssin kustannuksista eli kaikkiaan 55,800 markkaa. Koska avustuksen saamisen ehdoksi oli määrätty, että kunnan tuli maksaa puolet puheenalaisten kurssien kustannuksista, oikeutettiin hätäapukomitea tähän tarkoitukseen käyttämään 55,800 markkaa komitean käytettäväksi asetetuista varoista.

Evätytjä esityksiä hätäaputöiden toimeenpanemisesta. Helsingin osastojen keskusneuvoston esityksen hätäaputöiden järjestämisestä päätti⁷⁾ kaupunginvaltuusto, kun asiasta hankittu selvitys osoitti pahimman työttömyyden jo välttyneen, jättää huomioon ottamatta.

Köyhäinhoitohallitus, jonka talven kuluessa oli ollut pakko antaa avustuksia suurelle joukolla työttömiä, mutta työkykyisiä henkilöjä, teki niinkään esityksen hätäaputöiden järjestämisestä laajemmassa mitassa, minkä esityksen valtuusto kuitenkin samoista syistä jätti⁸⁾ huomioonottamatta.

Syksyn tullessa ilmeni jälleen työnpuutetta suuremmassa määrin, minkä johdosta kaupungin töissä toimivat työntekijät marraskuun 6 p:nä pitivät kokouksen, jossa hyväksyttiin seuraavat ponnet:

»1) Helsingin kaupungin on jokaiselle työtä hakevalle kunnalliselle työntekijälle järjestettävä yleishyödyllistä työtä, jonka palkan pitää vastata nykyisiä elantokustannuksia;

2) työn saannin ehdoksi ei saa määrätä veronmaksuvelvollisuuden täyttämistä eikä myöskään saa huomiota panna siihen, ovatko työnhakijat naineita vai ei;

¹⁾ Valt. pöytäk. 13. 4. 25 §. — ²⁾ S:n 25. 5. 33 §. — ³⁾ S:n 5. 10. 31 §. — ⁴⁾ S:n 30. 11. 30 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 110. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 27. 4. 28 §. — ⁷⁾ S:n 13. 4. 27 §. — ⁸⁾ S:n 13. 4. 28 §.

3) työntekijäin veroja ei saa ulosmitata ja verovelvollisuus on siirrettävä varakkaille luokille.»

Viimemainittu ponsi muutettiin myöhemmässä kokouksessa siten, ettei hätäaputyöntekijäin eikä työttömien veroja saa ulosmitata.

Suomen ammattijärjestö lähetti kokouksen päätöksen kaupunginvaltuustolle lisäten, ettei töiden tulisi saada hätäaputöiden luonnetta, vaan olisi keksittävä sen laatuista uusia tuottavia töitä, että niissä voitaisiin pitää mahdollisimman suurta työntekijämäärää ja jatkaa niitä työolojen käännyttyä suotuisammiksi, minkä ohessa ammattijärjestö esitti, ettei veronmaksun laiminlyönti tuottaisi vaalioikeuden menetystä.

Kun kaupunginvaltuusto jo oli päättänyt¹⁾ toimeenpantavaksi uusia töitä eikä sillä muissa kirjelmässä mainituissa kysymyksissä ollut ratkaisuvalltaa, ei se aiheuttanut²⁾ toimenpidettä.

Samoin perustein jätti³⁾ kaupunginvaltuusto työttömäin henkilöiden esityksen hätäaputöiden järjestämisestä sekä veronvapauden myöntämisestä huomioon ottamatta.

Avustukset ent. hätäaputyöntekijöille. Kirjelmässä marraskuun 10 p:ltä 1920 ilmoitti hätäapukomitea, että kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen⁴⁾ toteuttaminen, joka päätös koski yksityisiin töihin siirtyneitten hätäaputyöntekijäin oikeutta edelleen saada perheenelatusavustusta komitean käytettäviksi annetuista varoista, tuotti suuria vaikeuksia, kun komitean työvoimat eivät riittäneet tehokkaasti tarkastamaan apumaksun tarvetta, etenkin kun oli odotettavana, että moni pyrki kaupungin hätäaputöihin saadakseen vastedes nauttia tuota avustusta. Yllä mainituin perustein anoi komitea vapautusta velvollisuudesta jakaa puheenalaisia avustuksia.

Asiaa esiteltäessä päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto, sittenkun köyhäinhoitohallituksen lausunto oli hankittu, vapauttaa hätäapukomitean velvollisuudesta hoitaa ent. hätäaputyöntekijäin perheenelatusmaksujen jakoa sekä antaa köyhäinhoitohallituksen toimeksi tarpeen vaatiessa antaa avustuksia myöskin edellämainituille henkilöille niiden perusteiden mukaan, joita hallitus yleensä avustuksia antaessaan noudatti.

Maksuttomain ruoka-annosten jakaminen työttömille. Kaupunginvaltuusto epäsi⁶⁾ Suomen ammattijärjestön toimikunnan r. y. esityksen, että perustettaisiin kunnallisia keskuskeittoloita, joissa valmistettaisiin ruokaa jaettavaksi maksutta työttömille henkilöille ja heidän perheilleen ja joiden palvelukseenkin otettaisiin työttömiä. Samoin epäsi⁶⁾ valtuusto saman yhdistyksen ehdotuksen toimikunnan asettamisesta hanketta toteuttamaan.

Kaupungin hätäaputöissä maksetut palkat. Sittenkun hätäapukomitean työtupain työläiset olivat komitealta anoneet palkkaetujensa parantamista, samaan aikaan kuin komitean oli täytynyt alentaa tuotteittensa hintoja voidakseen yksityisten toimimien kanssa kilpaillen antaa työtä työntekijöille, esitti komitea, että kaupunginvaltuusto ottaisi asian harkittavakseen, ja päätti⁷⁾ valtuusto asiaa esiteltäessä määrätä, että hätäapukomitea sai maksaa palkkaa mainituille työntekijöille enintään saman määrän kuin minkä komitea suoritetusta työstä sai.

Esiteltäessä Suomen vaateustyöntekijäin liiton osaston n:o 23 esitystä kaupungin järjestämissä hätäaputöissä maksettavain palkkain järjestämisestä sekä tämän yhteydessä vttjen Väisäsen, Lehtosen ja Pietikäisen esitys-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 53. — ²⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 51 §. — ³⁾ S:n 21. 12. 18 §. — ⁴⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 96. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 29 §. — ⁶⁾ S:n 27. 4. 28 §. — ⁷⁾ S:n 13. 4. 26 §.

ehdotusta ¹⁾ samasta asiasta, joista esityksistä rahatoimikamari oli antanut lausunnon, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto hyväksyen kamarin ehdotuksen oikeuttaa hätäapukomitean rakennuskonttorin järjestämässä ulkotöissä toimiville hätäaputyöläisille maksamaan siinä määrin korotetun tuntipalkan, että täysin työkykyinen nainen voi ansaita 3 markkaa tunnissa työtaitonsa mukaan sekä urakatöissä maksettavaksi semmoisen palkan, että se vastasi sitä palkkaa, minkä asianomaiset saivat tuntipalkalla työskennellessään.

Hätäaputyöläisten kesäloma. Kaupungin hätäaputöissä olevien mies- ja naistyöläisten anomuksen kahden viikon kesäloman myöntämisestä heille täysin palkkaeduin kaupunginvaltuusto epäsi ³⁾.

Huopalahden kunnallislautakunnan esitys hätäaputöiden järjestämisestä siellä asuville työttömille. Huopalahden kunnanvaltuusto ilmoitti, että lukuisat työntekijät, joilla oli ollut toimeentulonsa kaupungissa, olivat asunnonpuutteen vuoksi muuttaneet Huopalahden kuntaan ja vallitsevan työnpuutteen johdosta joutuneet tukalaan asemaan. Huomauttaen, etteivät Huopalahden kunnan niukat varat riittäneet hätäkärsivien auttamiseen, sekä että Helsingin kaupunki, jossa puheenalaisilla työntekijöillä oli ollut toimeentulonsa, olisi siveellisesti velvollinen auttamaan, esitti kunnanvaltuusto, että kaupunginvaltuusto hätäaputöitä järjestäessään ottaisi huomioon ne Huopalahdessa asuvat työttömät, jotka aikaisemmin olivat saaneet kaupungissa toimeentulonsa. Esityksen kaupunginvaltuusto epäsi ⁴⁾.

Tilapäisissä n. s. hätäaputöissä noudatettavat järjestyssäännöt. Käsitellessään erinäisiä esityksiä yleisten töiden järjestämisestä työttömyyden poistamiseksi päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto hyväksyä seuraavat

»Kaupungin miespuolisille työntekijöille toimeenpanemissa hätäaputöissä noudatettavat järjestyssäännöt.

a) hätäaputyöt erotetaan kaupungin vakinaiseen budjettiin merkityistä töistä ja luetellaan eri nimikkeen kohdalla;

b) hätäaputöissä maksetaan 15 % alempi pohjapalkka kuin vastaavissa vakinaisissa töissä; perheenelatusapua maksetaan kuitenkin täysi määrä;

c) kaupungin toimeenpanemiin hätäaputöihin saa ottaa ainoastaan niitä henkilöjä, joilla täällä on kotipaikkaoikeus, sekä näistä etusijassa perheenelättäjiä; 45 vuotta nuoremman naimattoman henkilön saa ainoastaan poikkeustapauksessa ottaa näihin töihin.»

Toimenpiteitä työttömyyden vastustamiseksi. Sen johdosta että maassamme talvella 1920—21 vallinnut työttömyys oli pakoittanut Helsingin kaupungin uhraamaan melko suuria rahamääriä hätäaputöiden järjestämiseen sekä kun taloudellisista oloista päättäen seuraavana talvena oli odotettavana työnpuutetta vieläkin suuremmassa määrässä, päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto työttömyystoimiston johtokunnan esityksestä tarkemmin pohdittavaksi ottaa kysymyksen työttömyyden vastustamisesta.

Näistä toimenpiteistä, joihin maassamme oli ryhdytty työttömyyden torjumiseksi ja sen seurausten lieventämiseksi, oli ensi sijassa mainittava lainsäädäntötietä aikaansaatu maksuton kunnallinen työttömyys- ja vapaaehtoisten, valtion ja kuntain avustamain työttömyyskassojen perustaminen; edelleen oli sosialihallituksessa parina viime vuonna pidetty väliaikaista naistöiden kes-

¹⁾ Valt. pöytäk. 7. 9. 18 §. — ²⁾ S:n 16. 11. 14 §. — ³⁾ S:n 15. 6. 44 §. — ⁴⁾ S:n 27. 4. 27 §. — ⁵⁾ S:n 16. 11. 11 §. — ⁶⁾ S:n 8. 6. 29 §.

kustoimistoa. Nämä toimenpiteet eivät kuitenkaan olleet osoittautuneet riittäviksi. Työnvälitys ei kyennyt estämään työttömyyttä, vaan ainoastaan jossakin määrin vastustamaan sitä saattamalla työnhakijat ja työnantajat lähempään kosketukseen keskenään. Työttömyyskassat taas olivat niin vähän kehittyneet, että ainoastaan pieni osa työläisiä voi niistä saada avustusta työttömyysaikoina. Edellä mainittu keskustuimisto oli tosin voinut kuntain hätäapukomiteoille välittää melko suuria hankintoja sotaväkeä varten, mutta olivat nämä aiheuttaneet kunnille tuntevia kustannuksia.

Eduskunta oli tosin päättänyt järjestettäväksi yleisiä töitä työttömyysaikoina, mutta nämä työt eivät olleet vielä alkaneet; päinvastoin oli lähinnä edellisenä talvena valtion budjetin viivästyminen aiheuttanut sen, että vaikeimman työnpuutteen aikana suuri määrä työläisiä oli valtion töistä erotettava. Muutamia vuosia sitten kulkulaitosministeriöön asetettu työttömyyskomitea oli jossakin määrin voinut järjestää yleisiä töitä ja oli sen onnistunut saada käyntiin sellaisia kuntain töitä, joita varten valtioavustusta oli myönnetty, mutta oli tämäkin komitea lopettanut toimintansa.

Kuntain toimenpiteiltä nyt puheena olevassa suhteessa oli ylimalkaan puuttunut yhtenäistä järjestelmää. Muutamissa kunnissa oli työnpuutteen sattuessa asetettu hätäapukomitea, kun taas toiset kunnat olivat kokonaan laiminlyöneet ryhtyä mihinkään toimenpiteisiin. Tästä oli ollut seurauksena, että työnhakijoita suuressa määrin oli alkanut pyrkiä ensimmäintuihin kuntiin. Suuremman työttömyyden vallitessa oli kuitenkin työttömyyden vastustaminen käynyt kunnille ylivoimaiseksi. Varsinkin oli Helsingin kaupungin täytynyt kärsiä erittäin suuria kustannuksia sen johdosta; jo vuonna 1920, jolloin miehille oli saatavana jokseenkin riittävästi työtä, oli kaupunki pakotettu järjestämään hätäaputöitä naisille, joista töistä oli parin miljoonan markan kustannukset, minkä lisäksi köyhäinhoidon toimesta hätäakärsiville työläisille jaettiin avustuksina suuria rahamääriä. Ne, joita työttömyys lähinnä koskee, työnantajat ja työläiset, eivät olleet mainittavassa määrässä ottaneet osaa työttömyyden vastustamiseen, mikä seikka kävi ilmi siitä, että työttömyyskassat, päinvastoin kuin monessa muussa maassa, olivat varsin vähän kehittyneet. Kun työttömyyttä, eritoten jos se esiintyy yleisempänä ja laajemmassa mitassa, epäilemättä täytyy pitää maassa kulloinkin vallitsevista taloudellisista liikeoloista eikä paikallisoloista johtuvana, olisi kuitenkin ensi sijassa valtion asia ryhtyä toimenpiteisiin sen torjumiseksi.

Ollen sitä mieltä, että tehokkaita tuloksia taistelussa työttömyyttä vastaan voitiin saavuttaa ainoastaan valtion ja maan kuntain yhteistyön kautta, päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto tehdä valtioneuvostolle alistuksen toimenpiteisiin ryhtymisestä mainitussa tarkoituksessa.

Kunnallisten työntekijäin palkkaedut. Vallitsevaan kalliiseen aikaan viitaten anoi kunnallistyöntekijäin keskusneuvosto kaupungin yleisissä töissä maksettavia palkkoja korotettavaksi samoihin määrin, mitkä maksettiin lähinnä ennen maaliskuun 8 p:ää, jolloin työpalkat kaupungin yleisten töiden hallituksen toimesta alennettiin 10 %:lla, sekä työntekijäin näin menettämiä palkkaetuja korvattavaksi, mainitusta päivästä lukien. Hakijan mielestä oli mainittu palkkainalennus sitä kohtuuttomampi, kun ei kaupungin muiden laitosten eikä varsinkaan virkamiesten palkkoja samaan aikaan ollut alennettu.

Asian kaupunginvaltuusto lähetti²⁾ komiteaan, joka oli asetettu³⁾ valmistelemaan kysymystä viranpitäjäin ja työntekijäin palkkain ehdollisen

¹⁾ Valt. pöytäk. 8. 6. 29 §. — ²⁾ S:n 25. 5. 30 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 229.

alentamisen perusteista, joka komitea antamassaan mietinnössä¹⁾ huomautti, että maaliskuun 8 p:n jälkeinen elantokustannusten melkoinen kohoaminen kieltämättä perusteli puheenalaisten työntekijäin palkan korottamista heidän ennen mainittua päivää saamiinsa määriin. Kun kaupungin yleisten töiden hallitus kuitenkin jo oli päättänyt korottaa työläisten palkat pyydettyihin määriin, kesäkuun 15 p:stä lukien, esitti komitea, joka ei myöskään voinut puoltaa korotuksen taannehtivaa soveltamista, että kunnan työntekijäin keskusneuvoston anomus ei aiheuttaisi toimenpidettä valtuuston puolelta.

Asia lähetettiin²⁾ lausuntoa varten rahatoimikamariin.

Kaupungin yleisten töiden ja teknillisten laitosten työntekijäin anomuksen tuntipalkan korottamisesta kaupunginvaltuusto jätti³⁾ huomioon ottamatta, koska mainittujen työntekijäin palkkain määrääminen oli asianomaisten hallitusten asia.

Palkanmaksupäivä kaupungin töissä. Sittenkun »Tehdas- ja sekatyöväenliiton osasto n:o 169» oli vaatinut palkanmaksupäivän kaupungin töissä siirrettäväksi torstaista keskiviikkoon, oli kaupunginvaltuusto hankkinut lausunnon kaupungin yleisten töiden hallitukselta, joka esityksen johdosta huomautti m. m. seuraavaa: palkanmaksupäivä oli elokuun 1919 ja tammikuun 1920 välisenä aikana ollut keskiviikko, mutta siirrettiin senjälkeen torstaihin, kun ei palkkain osittelua metallirahan puutteessa voitu rahatoimikonttorissa yhdessä päivässä suorittaa. Uusi työntekijä, joka palkkaviikon päättyessä lauantaina joutui odottamaan palkkaansa 3 päivää, sai nostaa sen ennakkomaksuna eri palkkalistan mukaan, samoin sai työntekijä, joka erosi työstä ennen palkanmaksupäivää, palkkansa heti eri listalta. Työntekijälle, joka oli ollut työssä yli yhden palkanmaksupäivän, lienee samantekevää milloin palkanmaksupäivä oli, koska hän joka tapauksessa sai palkkansa joka kahdeksas päivä.

Rahatoimikamari katsoi hallituksen esittäneen päteviä syitä tekemänsä muutoksen tueksi, joka voitiin peruuttaa, niin pian kuin metallirahaa saataisiin käytettäväksi. Asiasta annetun selvityksen nojalla päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto, ettei esitys aiheuttanut toimenpidettä.

Kaupungin työntekijäin tapaturmavakuutus. Sittenkun kaupunginvaltuusto vuonna 1919 oli kehoittanut kunnallista keskustoimistoa hankkimaan selvitystä kaupunkien työläisten kunnallisen vakuutuslaitoksen tarkoituksenmukaisuudesta ja tekemään ehdotuksen sellaisen laitoksen perustamisesta⁵⁾, oli keskus-toimisto lähettänyt asian kaupunkiliiton johtokuntaan, joka ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi puolestaan hyväksyä laaditun ehdotuksen kaupunkien tapaturmavakuutusyhdistyksen säännöiksi sekä päättäisi periaatteessa suunnitellussa yhdistyksessä vakuuttaa kaupungin palveluksessa olevat vakuutusvelvolliset työläiset, tammikuun 1 p:stä 1921 lukien⁶⁾. Antamassaan lausunnossa epäsi rahatoimikamari ehdotuksen, ja päätti kaupunginvaltuusto, että asia oli edelleen valmisteltava valiokunnassa, johon valittiin⁷⁾ vtt Airisto, Aminoff, Harvia, Paasivuori ja Paloheimo.

Huomauttaen, että eräs hallituksen asettama komitea paraillaan laati ehdotusta työntekijäin tapaturmavakuutuksesta voimassa olevain määräysten muuttamiseksi, ilmoitti⁸⁾ valiokunta sittemmin tätä odotellessaan toistaiseksi keskeyttäneensä työnsä.

Evälty hautausapumäärärahan anomus. Kun puhtaanapitolaitoksen menosäännössä ei ollut määrärahaa hautausavuksi laitoksen palveluksessa

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 24. — ²⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 42 § ja 7. 9. 13 §. — ³⁾ S:n 30. 11. 50 §. — ⁴⁾ S:n 9. 2. 41 §. — ⁵⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 152. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 36 vuodelta 1920. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 12. 1. 10 §. — ⁸⁾ S:n 23. 3. 17 §.

kuolleiden työntekijäin leskille ja lapsille, anoi puhtaanapitohallitus 5,000 markan myöntämistä tähän tarkoitukseen, mutta päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto evätä esityksen huomauttaen, että hautausavusta koituvat kustannukset voi suorittaa asianomaisista työmäärärahoista.

Halkokonttorin toiminnan supistaminen. 1920 vuoden budjettia käsitellessään päätti²⁾ kaupunginvaltuusto antaa kolmijäsenisen valiokunnan toimeksi valmistella kysymystä halkokonttorin toiminnan lopettamisesta. Kuultuaan asiantuntijoina halkokonttorin entistä ja silloista johtajaa, lähetti valiokunta lokakuun 19 p:nä päivätyn mietinnön³⁾.

Painavin halkokonttorin toiminnan supistamista tai lakkauttamista puoltava syy oli valiokunnan mielestä kaupungin taloudellinen ahdinko, joka ei sallinut pitää kunnan pääomavaroja sidottuina liikeyrityksiin enempää kuin välttämätön tarve vaati. Toinen samaan suuntaan puhuva seikka oli, että halkokonttorin liikkeeseen, niin laajaperäiseksi kuin se oli käynyt, liittyi tuntuva tappion vaara kaupungille, siinä määrin riippuva kun liike oli vaihtelevista hintaloista. Valiokunta piti senvuoksi halkokonttorin toiminnan supistamista välttämättömänä, mutta olisi konttori kuitenkin toistaiseksi pysytettävä polttoaineiden hankkijaelimenä kaupungin omille laitoksille, koska tämän hankinnan, paljottaisostoja tekemällä, voi toimittaa tuntuvasti huokeampaan hintaan, kuin jos eri viranomaiset ostaisivat vähempiä määriä. Mitä taas tuli halkojen myyntiin yksityiskuluttajille, ei valiokunnan mielestä sitä pitäisi heti lakkauttaa, vaan tulisi sen vähentyneessä määrässä ja semmoisin rajoituksin kuin kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen kautta oli määrätty⁴⁾, jatkua kesään 1922. Sitävastoin oli konttorin metsäpalstain osto mahdollisimman pian lakkautettava, osin siitä johtuvan vahingon vaaran vuoksi, osin syystä että tämä liike liian pitkäksi ajaksi sitoi pääomavaroja. Muutoin oli valiokunnan mielestä konttorin toiminta lähimmässä tulevaisuudessa pääasiassa suunnattava siihen, että mahdollisimman suuri osa konttorin halkovarastosta saatiin käytetyksi kaupungin tarpeisiin tai myydyksi. Siinä tarkoituksessa olisi aluksi metsänhakkuuta talvella 1921—22 jatkettava. Seuraavana kesänä olisi edelleen sekä siten saadut että muut jäljellä olevat kaadetut ja sopimuksiin perustuvat halkomäärät toimitettava Helsinkiin, tietenkin edellyttäen että ne täällä saatiin kaupaksi hinnasta, joka ei ollut halkokonttorin omia kustannuksia vähempi.

Mitä tuli välikirjoihin, jotka koskivat sellaisten metsäpalstain ostoa tai hakkuuta, joita ei ehditty kaataa talvella 1921—22, sekä halkomääriin, joita ei ehditty kuljettaa Helsinkiin kesällä 1922, oli valiokunnan mielestään puolettava niiden rahaksi muuttamista heti, etusijassa syystä että kaupungin pääomain pitkäaikaista sijoitusta tuollaisiin metsäpalstoihin ja halkomääriin täytyi kunnallistaloudelliselta kannalta pitää epäedullisena. Ylipäätään oli valiokunta sitä mieltä, ettei halkokonttorin, jottei se olisi liiaksi riippuvainen kulloinkin vallitsevista hintaloista, toistaiseksi tulisi muutoin kuin poikkeustapauksissa toimittaa metsänkaatoa eikä puutavaran uittoa, vaan pääasiassa rajoitettava valmiiksi varastoon pantujen halkojen osteluun. Uusia hankintasopimuksiakaan ei konttorin olisi lähiaikoina tehtävä, ennenkuin oli osoittautunut, voitiinko ehdotetut toimenpiteet toteuttaa ja missä määrin.

Ehdotettujen selvittelytoimenpiteiden yhdistelmänä oli valiokunta yhtynyt puoltamaan halkokonttorin toiminnalle toistaiseksi seuraavaa ohjelmaa:

¹⁾ Valt. pöytäk. 13. 4. 42 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 131. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 37. — ⁴⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 99.

- »1. Uusia metsänosto- tai halonhankintasopimuksia ei tehdä.
2. Talvella 1921—22 jatketaan metsänkaatoa ja halonhakkuuta.
3. Kesällä 1922 kuljetetaan sopimuksiin perustuvat sekä halkokonttorin toimesta hakatut halkomäärät Helsinkiin, mikäli ei niiden laskettu arvo, kuljetuskulut lukuun otettuina, ylitä täkäläisessä halkokaupassa vallitsevia hintoja.
4. Niiden metsäpalstain osto- tai hakkuusopimuksia, joita ei ehditä kaataa talvella 1921—22, sekä niitä halkomääriä, joita ei ehditä kuljettaa Helsinkiin kesällä 1922, aletaan heti muuttaa rahaksi.
5. Sahapuut ja sahatut puutavarat muutetaan rahaksi vähitellen.
6. Kuljetusvälineet ja kalusto muutetaan niinkään rahaksi vähitellen, mikäli kuin niitä ei tarvita edellä esitetyn ohjelman toteuttamiseen.»

Kun talven kuluessa voi ilmetä seikkoja, jotka vaativat muuttamaan tätä ohjelmaa, oli valiokunta sitä mieltä, että kysymys halkokonttorin toiminnan suuntaviivoista oli keväällä 1922, esimerkiksi maaliskuussa, otettava uudestaan harkittavaksi, ja näytti tämä harkinta olevan uskottava halkotoimikunnalle.

Asiaa esiteltäessä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto

että kaupungin halkokonttorin toimintaa lähimmässä tulevaisuudessa harjoitettaisiin pääasiassa yllä selostellussa mietinnössä esitetyn ohjelman mukaisesti; sekä

että halkotoimikunta saisi toimekseen ennen maaliskuun loppua 1922 kaupunginvaltuustolle antaa ehdotuksen mainittuun ohjelmaan ehkä tarpeelliseksi katsottuista muutoksista.

Elintarvetoimikunnan jauhomyymäläin lakkauttaminen. Helsingin vähittäiskauppiasyhdistys oli anonut, että edelleen säännöstelyn alaisen viljan kauppa luovutettaisiin siirtomaantavarain kauppiaiden hoidettavaksi, huomauttaen m. m. että kaupunki siten voisi säästää melkoisia myymälähenkilökunnan palkka-, vuokra- y. m. menoja, sekä että sen johdosta olisi odotettavana jauhinhintain huojistumista. Vaadituksi lausunnoksi asiasta huomautti elintarvetoimikunta, että saadun kokemuksen mukaan kaupungin myymälät eivät suinkaan tuottaneet tappiota vaan päinvastoin voittoa, mikä oli sekä suotava että toivottava säännöstelykustannusten suoritukseen. Kaupungissa oli n. 400 siirtomaantavarain kauppiasta, jotka kaikki olivat halukkaita ottamaan hoidettavakseen puheenalaisen kaupan, jota myyntipaikkain suuren lukumäärään nähden kävisi vaikeaksi ja kalliiksi valvoa. Myymällä säännöstelynalaisia tavaroita omissa myymälöissä vältettiin toimikunnan mielestä myös liian äkillisiä hinnannousuja. Edelleen huomautti toimikunta, että oli kysymys ainoastaan vehnästä ja ulkomailta tuodusta rukiista, jota vastoin muut viljatuotteet eivät olleet säännöstelyn alaisia, joten siirtomaantavarain kauppiat voivat niitä myymälöissään pitää kaupan.

Kaupunginvaltuusto päätti²⁾ elintarvetoimikunnan esittämistä syistä jättää vähittäiskauppiasyhdistyksen anomuksen huomioon ottamatta.

Elintarvetoimikunnan toiminnan lopettaminen. Huomauttaen, että toukuun 27 p:nä 1920 annettu laki, joka koski valtioneuvoston oikeutta antaa määräyksiä tavarain tuonnista ja viennistä, kaupasta sekä niiden kuljetuksesta ja jakelusta, lakkasi huhtikuun 1 p:nä voimassa olemasta, elintarvetoimikunta, jonka toiminta perustui mainittuun lakiin, esitti toimikunnan toiminnan lopetettavaksi ja ehdotti siinä mielessä, että toiminta lakkaisi syyskuun 30 p:nä.

¹⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 1 §. — ²⁾ S:n 26. 1. 72 §.

Toimintaa lopetettaessa olisi korttikeskus, jossa palvelisi korkeintaan 5 henkilöä, pysytettävä keskuksen toimintaa päättämään ja tilastoa y. m. laatimaan toimikunnan kertomusta varten. Kauppaosasto pysytettäisiin niinkään, mutta sen toiminta supistettaisiin jauhonmyynnivälitykseksi, pääasiallisesti valtion varastoista sekä myymälöittensä kautta, jolloin muitakin tavaroita kuin jauhoa voitaisiin hankkia myymälöihin myytäväksi, etusijassa hintatason alentamisen edistämiseksi; myymälät olisivat olosuhteista riippuen vähitellen lakkautettavat. Keskuskeittola toimisi entisten periaatteiden mukaan, samoin maidontarkastus, kunnes kysymys sen uudesti järjestämisestä oli ratkaistu.

Asiaa esiteltäessä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa toimikunnan lopettamaan toimintansa edellä mainittujen periaatteiden mukaan siten, että se olisi loppuunsaoritettu syyskuun 30 p:nä, jolloin tilinpäätös tehtäisiin ja toimikunta vapautettaisiin tehtävästään. Samalla antoi¹⁾ valtuusto toimikunnan tehtäväksi ennen elokuun 1 p:ää tehdä ehdotuksen niiden toimikunnan tehtävien järjestämiseksi, joita ehkä olisi jatkettava toimikunnan toiminnan lopettamisen jälkeen.

Kunnallisen keskuskeittolan voimassapito. Kun kansanravintohallitus vuonna 1920 lakkautettiin, annettiin²⁾ elintarvetoimikunnan tehtäväksi ottaa hoidettavakseen sen keskuskeittola ja pitää käynnissä tätä laitosta vähitellen lopettavaksi. Elintarvetoimikunta antoi keittolan hoidon keskuskomitean toimeksi, jonka johdon alaisena toiminta kehittyi ja tuotti hyviä taloudellisia tuloksia. Kun keskuskeittola sitäpaitsi melkoiselle osalle kaupungin asukkaita oli hyvänä apuna olemassa-olon taistelussa ja sen merkitys köyhäinhoidolle ja kansakoulujen ruokintaan nähden oli suuri, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto oikeuttaa elintarvetoimikunnan jatkamaan puheenalaista toimintaa sekä laajentaa sitä avaamalla uusia ruokasaleja.

Yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustaminen. Kaupunginvaltuuston menosääntöön merkittyjen yleishyödyllisten yritysten ja laitosten sekä hyväntekeväisyysseurojen avustusmäärärahan jakamista varten asettama valiokunta ilmoitti⁴⁾, että anottujen avustusten kokonaismäärä nousi ei vähempään kuin 1,503,276 markkaan, minkä lisäksi eräässä anomuksessa määrää ei ollut mainittu, jota vastoin käytettävissä olevia määrärahoja oli kaikkiaan ainoastaan 700,000 markkaa. Valiokunnan oli sentähden täytynyt asettua epäävälle tai kovasti tinkivälle kannalle niuhinkin anomuksiin nähden, joiden tarkoitus oli valiokunnasta näyttänyt kannatusta ansaitsevalta. Tässä oli valiokunta katsonut olevan noudattaminen sitä periaatetta, että määrärahoja oli etusijassa myönnettävä niille yrityksille ja laitoksille, jotka jo olivat toiminnassa ja joiden olemassaolo edellytetyn apurahan saamatta jäämisen johdosta voi joutua uhanalaiseksi, ja näiden joukossa etusijassa niille, joita kunta oli aikaisemmin avustanut, jota vastoin suunniteltujen uusien yritysten ja laitosten ei yleensä ollut katsottu voivan tulla huomioon otetuiksi. Toimeenpannessaan anottujen määrärahan välttämätöntä supistamista, oli valiokunta niinkään koettanut mahdollisimman vähän tinkiä lastenhoitotarkoituksiin sekä kesätyöskentelyn hankkimiseksi lapsille ja nuorisolle pyydetystä avustuksista.

Valiokunnan ehdotuksesta myönsi⁵⁾ kaupunginvaltuusto seuraavat avustukset:

¹⁾ Valt. pöytäk. 13. 4. 45 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 100. — ³⁾ Valt. pöytäk. 24. 8. 22 §. — ⁴⁾ S:n 25. 5. 14 §. — ⁵⁾ S:n 25. 5. 14 §.

Helsingfors svenska folkskolors lärar- och lärarinneförening kesäsiirtoloiden voimassapitoon	Smk.	45,000: —
Tuberkulootisten ja risatautisten oppilaiden virkistyskodille	»	12,000: —
Helsingfors folkhögskola opiston toimikunta koulun voimassapitoon	»	3,000: —
Helsingin kuuromykkäyhdistys kansanvalistustyölleen kuuromykkäin keskuudessa	»	1,000: —
Kamratförbundet Fylgia oppikursseilleen	»	3,000: —
Helsingin opettajaliiton kesävirkestystoimikunta köyhään ja sairaalloisten oppilaiden kesäsiirtoloille	»	135,000: —
Arbetets vänner (emäyhdistys ja Sörnäsän haarasasto) lasten kesätyöskentelyä varten	»	3,000: —
Helsingin nuorten naisten kristillinen yhdistys tyttöjen työtuvan voimassapitoon ja laajentamiseen	»	10,000: —
Föreningen för barnens och ungdomens väl lastensuojelukeskukseen toimiston voimassapitoon	»	15,000: —
Nuorten miesten kristillinen yhdistys veistolaitoksen voimassapitämiseksi toimetomille pojille sekä puutarhatyöskentelyn järjestämiseksi katuammattilaisille	»	23,000: —
Helsingin opettajaliiton puutarhatoimikunta puutarhatöiden järjestämiseksi lapsille	»	9,000: —
Finlands allmänna svenska folkskollärary- och lärarinneförening, Helsingin piiri, puutarhatöiden järjestämiseksi lapsille	»	7,000: —
Töölön koulupuutarhan toimikunta lasten kesätyöskentelyä varten	»	3,000: —
Valkonauha-yhdistys kahden lastensuojelukotinsa voimassapitoon	»	15,000: —
Valkonauha-yhdistys poikakotinsa voimassapitoon kesään 1921	»	10,000: —
Lasten työkotiyhdistys työkotiensa voimassapitoon	»	80,000: —
Helsingin rouvasväenyhdistys lastenkotinsa voimassapitoon	»	12,000: —
Nuorten miesten kristillinen yhdistys hoidon ja kasvatuksen tarpeessa olevain koululasten päiväkodin voimassapitoon	»	10,000: —
Neiti Tilly Soldan Grankullan lastenhoito-opiston voimassapitoon	»	10,000: —
Neiti Tilly Soldan Tikkurilan lastenkodin voimassapitoon	»	12,000: —
Risatautisten lasten parantolayhdistys Högsandin parantolan voimassapitoon	»	9,000: —
Maitopisara-yhdistys maidon ostoon lapsille ja äideille	»	40,000: —
Lastenhoidon edistämisyhdistys toimintansa hyväksi	»	48,000: —
Äidinhuolto lapselle yhdistys Lastenlinnan voimassapitoon Sörnäsissä	»	36,000: —
Valkonauha-yhdistys tyttöjen vastaanottokotinsa voimassapitoon	»	4,000: —
Martta-yhdistyksen Helsingin osasto ruuanlaittokoulunsa voimassapitoon	»	2,000: —

Helsingin kotitaloustyöntekijäin yhdistys palvelija-tarkotinsa voimassapitoon	Smk.	8,000: —
Suomen vankeusyhdistys toimintansa hyväksi	»	3,000: —
Lastentarhain kesäsiirtolayhdistys	»	26,000: —
Fredrikserin lastenseimen toimikunta	»	9,000: —
Rouva Nora Krogerus kansakouluoppilaiden työtuvan voimassapitoon.....	»	5,000: —
Föreningen för barnens och ungdomens väl lasten leikkien järjestämiseksi ja valvomiseksi kaupungin leikkikentillä	»	5,000: —
Helsingin Mariayhdistys iäkkäiden palvelijatarten kodin voimassapitoon	»	8,000: —
Helsingin kaupunkilähetys	»	25,000: —
Pelastusarmeija kahden lastenkotinsa, lastensciemensä ja kesäsiirtolainsa voimassapitoon	»	50,000: —
Helsingin sokeainyhdistys työnvälitystoimintaansa varten	»	4,000: —
<u>Yhteensä Smk.</u>		<u>7,000,000: —</u>

Edelleen päätti kaupunginvaltuusto:

että ne yhdistykset, seurat ja yksityiset henkilöt, joille apurahoja myönnettiin, alistetaan kaupungille tulevain juovutusjuomavoittovarain käyttämisestä marraskuun 25 p:nä 1913 annettujen määräysten alaisiksi varain asianmukaiseen käyttöön nähden siten,

että Helsingfors svenska folkskollärary- och lärarinneförening, Helsingfors svenska folkhögskola opiston toimikunta, Helsingin kuuromykkäyhdistys ja Kamratförbundet Fylgia ovat ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan alaiset;

Helsingin opettajaliiton kesävirkestystoimikunta on suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan alainen;

Arbetets vänner yhdistys, Helsingin nuorten naisten kristillinen yhdistys ja Nuorten miesten kristillinen yhdistys, Föreningen för barnens och ungdomens väl, Helsingin opettajaliiton puutarhatoimikunta, Finlands allmänna svenska folkskollärary- och lärarinneförening Helsingin piiri, Töölön koulu-puutarhan toimikunta, Valkonauha-yhdistys lastenkotiansa puolesta, Lasten työkotiyhdistys, Rouvasväenyhdistys sekä neiti Tilly Soldan Grankullan lastenhoito-opistonsa ja Tikkurilan lastenkotinsa puolesta ovat kasvatuslautakunnan alaiset;

Risatautisten lasten parantolayhdistys, Maitopisara ja Lastenhoidon-edistämisyhdistys ovat terveydenhoitolautakunnan alaiset;

Valkonauha-yhdistys suojelutoimintansa puolesta, Martta-yhdistyksen Helsingin osasto, Helsingin kotitaloustyöntekijäin yhdistys ja Suomen vankeus-yhdistys ovat sosialilautakunnan alaiset;

Lastentarhain kesäsiirtolayhdistys, Fredrikserin lastenseimen toimikunta, rouva Nora Krogerus kansakouluoppilaiden työtuvan puolesta ja Föreningen för barnens och ungdomens väl ovat kansanlastentarhain johtokunnan alaiset;

Helsingin Mariayhdistys, Helsingin kaupunkilähetys, Pelastusarmeija ja Helsingin sokein yhdistys ovat köyhäinhoitohallituksen alaiset;

että lisäehtoina seuraavain avustusten nauttimiseen nähden säädetään asianomaisten avustuksensaajain noudatettavaksi:

Risautautisten lasten parantolayhdistyksen: että yhdistyksen tulee ensi kesänä ainakin 3 ½ kuukauden ajaksi luovuttaa vähintään seitsemän maksutonta sijaa Högsandin parantolassa köyhäinhoitohallituksen sinne ehdottamille lapsille; sekä

kaikkien hakijain, jotka vastaavaa korvausta saamatta myöntävät tarvitseville henkilöille apua: että niiden, samalla kuin niiden on sopivissa tapauksissa tehtävä ero kaupungissa kotipaikkaoikeutta nauttivien ja muiden täällä oleskelevien henkilöjen välillä, tulee jokaisessa eri tapauksessa köyhäinhoitohallituksen rekisteritoimistosta hankkia tarkka tieto avunanojan oloista sekä, sitä mukaa kuin avustusta muodossa tai toisessa annetaan, ilmoittaa se toimistoon rekisteröitäväksi, samoin kuin avustusten myöntämisen ja käytön valvontaan näiden alistua niihin määräyksiin, joita köyhäinhoitohallitus tai asianomainen lautakunta voi katsoa tarpeelliseksi antaa.

Eläinsuojeluyhdistyksen koirain hoito- ja lopettamismääräraha. Kaupunginvaltuusto epäsi¹⁾ Helsingin eläinsuojeluyhdistyksen anomuksen lisäyksen myöntämisestä 1920 vuoden budjettiin merkittyy määrärahaan poliisin toimesta kaupungissa kiinniotettujen isännättömien koirain hoitoa ja lopettamista varten. Sitä vastoin myönnettiin²⁾ yhdistykselle 800 markan lisäys vuoden menosääntöön samaa tarkoitusta varten merkittyy määrärahaan.

Sittemmin ilmoitti eläinsuojeluyhdistys rahatoimikamarille, ettei se enää halunnut saada määrärahaa koirain hoitoa ja lopettamista varten, minkä vuoksi kamari, hyljäten yhdistyksen ehdotuksen määrärahan antamisesta Helsingin eläinklinikan omistajalle, 1922 vuoden menosääntöehdotuksessaan merkitsi määrärahan puheenalaista tarkoitusta varten kamarin käytettäväksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi³⁾ toimenpiteen.

Evätty anomus saada maksutta polttoaineita. Helsingin kaupungin sairaanhoitajatarten Lepokoti yhdistyksen anomuksen, että yhdistykselle sen lepotontina käyttämän Hertonäsin huvilarakennuksen lämmitykseen annettaisiin 6 syltä halkoja, kaupunginvaltuusto epäsi⁴⁾.

Määräraha diakonissalaitokselle. Kaupunginvaltuusto myönsi⁵⁾ diakonissalaitokselle käyttövaroistaan Sairaanhoidon nimisen pääluokan kohdalla 50,000 markan määrärahan laitoksen Pitäjänmäellä olevan tuberkulootisten lastenkodin voimassapitoon.

Evätty avustusanomus. Suomen vankeusyhdistyksen anomuksen saada vuodeksi 1920 avustusta 2,400 markkaa epäsi⁶⁾ kaupunginvaltuusto, joka lähetti anomuksen yleishyödyllisten yhdistysten ja laitosten avustusmäärärahaan jakamista varten asetettuun valiokuntaan huomioon otettavaksi avustuksia jaettaessa.

Ryttylän lastenkodin voimassapito. Kirjelmässä helmikuun 15 p:ltäanoi kaupunkilähetys erinäisten kaupunkilähetykselle Ryttylän maatilan hoidosta koituneiden tappioiden korvaamista. Anomuksesta antamassaan lausunnossa ilmoitti rahatoimikamari asettaneensa komitean valmistelemaan kysymystä, voitaisiinko Ryttylän maatila käyttää tarkoituksenmukaisemmalla ja vähemmän kalliiksi käyvällä tavalla kuin kaupunkilähetysten voimassapitämänä lastenkotina. Kun kaupunkilähetysten edustaja mainitussa komiteassa oli ilmoittanut kaupunkilähetysten haluavan luopua Ryttylän maatilan käyttöoikeudesta, oli kamarin mielestä kysymys kaupunkilähetysten puhealaisten tappioiden korvaamisesta sopivin käsitellä maatilaa koskevan sopi-

¹⁾ Valt. pöytäk. 13. 4. 52 §. — ²⁾ S:n 30. 11. 52 §. — ³⁾ S:n 14. 12. 40 §. — ⁴⁾ S:n 30. 11. 48 §. — ⁵⁾ S:n 8. 6. 34 §. — ⁶⁾ S:n 9. 3. 22 §.

muksen kumoamiskysymyksen yhteydessä. Sitävastoin oli kamarin mielestä oikeudenmukaista, että köyhäinhoidon toimesta Ryttylän lastenkotiin sijoitet-
tujen lasten hoitomaksuja korotettiin sekä että kaupunkilähetykselle makset-
tiin takaisin se valtioapu, minkä kaupunki oli saanut Ryttylässä voimassapitä-
määnsä kansakoulua varten. Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti
päätettiin¹⁾ kaupunginvaltuusto

oikeuttaa köyhäinhoitohallituksen korottamaan kaupunkilähetykselle
lastenkodin voimassapidosta Ryttylän tilalla tulevaa korvausta, 1921 vuoden
alusta lukien, 50 pennillä lasta kohti päivässä yhdeksän koulukuukauden
ajalta 70 lapselle, ollen tämä korotus tasaluvuin 9,000 markkaa, josta määrästä
oli maksettava 1,000 markkaa kuukaudessa lukukausien aikana;

edellä mainitusta korotuksesta johtuvan lisämenon, mikäli se kohdistui
kuluvaan vuoteen, maksettavaksi vuoden tilierotuksesta; sekä

kaupunkilähetykselle maksettavaksi lastenkodissa voimassa pidetystä
kansakoulusta kaupungille elokuun 1 p:n 1918 ja elokuun 1 p:n 1920 väli-
seltä ajalta suoritetun 5,400 markan suuruisen valtioavun määrän, niinkään
suoritettavaksi vuoden tilierotuksesta.

Määräraha lasten työkotiyhdistykselle. Köyhäin lasten työkotiyhdistyk-
selle myönnettiin²⁾ yhdistyksen kolmen työkodin voimassapitoon 30,000
markan määräraha suoritettavaksi kaupunginvaltuuston käyttövaroista Seka-
laiset menot nimisen pääluokan kohdalla.

Avustus poikakodin voimassapitoon. Valkonauha-yhdistyksen anomukseen
nähdn 15,000 markan suuruisen avustuksen myöntämisestä turvattomain
poikain kasvatuskotinsa voimassapitoon päätettiin³⁾ kaupunginvaltuusto, että
se käsiteltäisiin kuluvan vuoden yleishyödyllisten yritysten avustuspää-
rahain jakamisen yhteydessä.

Avustus Föreningen för barnens och ungdomens väl yhdistykselle. Nuorten
miesten kristillisen yhdistyksen ilmoitettua, ettei yhdistys aio käyttää sille
yleishyödyllisten yhdistysten ja laitosten avustuspäärahasta myönnettyä
10,000 markan määrärahaa päätettiin⁴⁾ kaupunginvaltuusto myöntyä Föreningen
för barnens och ungdomens väl nimisen yhdistyksen anomukseen samaisen
avustuksen luovuttamisesta yhdistyksen Barnkammaren nimisen vastaan-
ottokodin voimassapitoon.

Evätty avustusanomus. Nuorisoliitto Fylgian esityksen 5,000 markan
avustuksen myöntämisestä liiton opetuskurssien voimassapitoon kaupungin-
valtuusto epäsi⁵⁾.

Evätty anomus avustuksen myöntämisestä Esperantoliitolle. Esperanto-
liiton anomuksen 15,000 markan suuruisen apurahan myöntämisestä kunnan
varoista kaupunkiin perustetun esperanto-opiston voimassapitoon kaupungin-
valtuusto epäsi⁶⁾, syystä että ei vielä ollut kokemusta opiston tarpeellisuudesta.

Määräraha yleissuomalaisista koulukongressia varten. Yleissuomalaisen
koulukongressin toimikunnan anottua kunnan avustusta 50,000 markkaa
osoitti⁷⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan Sekalaiset menot nimisen
pääluokan kohdalla 20,000 markkaa.

Määräraha musiikkijuhlaa varten. Suunniteltua pohjoismaista musiikki-
juhlaa varten asetetun komitean anomukseen saada avustusta johtaja R. Ahl-
strömin rahastojen korkovaroista kaupunginvaltuusto myöntyi⁸⁾ ja osoitti
mainituista korkovaroista tähän tarkoitukseen 100,000 markkaa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 19. 10. 29 §. — ²⁾ S:n 23. 2. 36 § ja 9. 3. 35 §. — ³⁾ S:n 27. 4. 30 §. —
⁴⁾ S:n 30. 11. 16 §. — ⁵⁾ S:n 30. 11. 10 §. — ⁶⁾ S:n 25. 5. 31 §. — ⁷⁾ S:n 9. 3. 40 §. — ⁸⁾ S:n 13.
4. 55 §.

Suomalaisen oopperan kansannäytäntöjen lippujen hinnat. Musiikkilautakunnan esityksestä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto, muuttaen päätöksensä²⁾, jonka mukaan Suomalaisen oopperan johtokunta oli velvollinen järjestämään 10 kansannäytäntöä vuodessa puolesta tai sitä halvemmasta pääsymaksusta, huviveroa lukuunottamatta, oikeuttaa mainitun johtokunnan puheenaolevissa näytännöissä soveltamaan sellaisia alennettuja lipunhintoja, joita oli käytetty jo syksyllä 1920, eli 1: 80—13: 60 markkaa, huviveroa lukuunottamatta.

Evälty anomus saada vapautus orkesterimaksujen suorittamisesta. Osakeyhtiö suomalaisen oopperan anomuksen saada vapautus kaupungille touko-kuulta tulevain orkesterimaksujen suorittamisesta kaupunginvaltuusto epäsi³⁾, koska siihen myöntyminen voisi muodostua vähemmän suotavaksi ennakkopäätökseksi vastaisuudessa.

Evälty anomus määrärahan myöntämisestä Seurasaaren ulkoilmamuseon voimassapitloon. Muinaistieteellisen toimikunnan esityksen, että kaupunginvaltuusto velvoittaisi kaupungin kustantamaan Seurasaaren ulkoilmamuseon vartijain palkat ja tähän tarkoitukseen sekä museon lipunmyyjäin palkkaamiseksi myöntäisi 50,325 markkaa kuluvalta vuodelta, kaupunginvaltuusto epäsi⁴⁾.

Määräraha asuntokongressin järjestämistä varten. Kaupunginvaltuusto osoitti⁵⁾ käyttövaroistaan Sekalaiset menot nimisen pääluokan kohdalla 4,000 markkaa avustuksena sen asuntokongressin kustannusten suoritukseen, minkä erinäiset naisyhdistykset aikoivat toimeenpanna Helsingissä touko-kuun 19 ja 20 p:nä.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustaminen. Myöntyen sosialilautakunnan esitykseen valtion ja kunnan avustaman rakennustoiminnan edelleen laajentamisesta siinä järjestyksessä kuin valtioneuvoston toukokuun 6 p:nä 1920 tekemässä päätöksessä tarkemmin mainittiin⁶⁾ päätti⁷⁾ kaupunginvaltuusto

kunnan varoista myöntää Helsingin vuokralaisyhdistyksen asunto-osuuskunta Käpylälle r. l. 468,600 markan avustuslainan sekä oikeuttaa rahatoimikamarin sosialilautakuntaa kuultuaan tekemään osuuskunnan kanssa asianmukaisen lainasopimuksen, johon oli sisällytettävä valtioneuvoston ja sosialihallituksen asettamat ehdot;

myöntää Osuuskunta Vanajalle r. l. 57,900 markan avustuslainan edellä mainituin oikeuksin ja velvollisuuksin;

oikeuttaa asianomaiset yritykset rakennustyön kestäessä nostamaan avustuslainat sosialilautakunnan määräämin erin;

oheenpannen jäljennökset edellä kerrotuista päätöksistään ynnä muut tarpeelliset asiakirjat sosialihallitukselta anoa 1,053,000 markan avustuslainaa, josta Helsingin vuokralaisyhdistyksen asunto-osuuskunta Käpylälle r. l. tulisi 937,200 markkaa ja osuuskunta Vanajalle r. l. 115,800 markkaa;

antaa rahatoimikamarin toimeksi, kohta kun edellisessä kohdassa mainittu laina oli nostettavana, mainituille liittymille suorittaa niille tulevat määrät; ja oli rahatoimikamari sosialilautakuntaa kuultuaan lainasopimukseen pantava valtioneuvoston ja sosialihallituksen määräämät lainaehdot; sekä

edellä mainittujen avustuslainain kokonaismäärän, 526,500 markkaa, suoritettavaksi etuantina kaupunginkassasta ja maksettavaksi vastedes otettavasta obligatiolainasta.

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 3. 28 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 127. — ³⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 47 §. — ⁴⁾ S:n 23. 2. 35 §; vrt. tätä kert. siv. 43. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 11. 5. 36 §. — ⁶⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 109. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 46 §.

Koska asetus valtion varoista annettavista avustuslainoista puheenalaista laatua olevaa rakennustoimintaa varten edellytti, että kunnat valitsivat jäsenten enemmistön asunto-osuuskuntain johtokuntiin, vahvasti¹⁾ kaupunginvaltuusto lainojen antamisen ehdoksi, että kaupunki sai valita johtokuntain jäsenten enemmistön ja jätti mainitut vaalit rahatoimikamarin toimitettaviksi.

Samoin ehdoin kuin yllämainituille liittymille myönsi²⁾ kaupunginvaltuusto Aktiebolaget Åshaka yhtiölle 38,000 markan avustuslainan, minkä ohessa valtuusto päätti sosialihallitukselta anoa mainitulle yhtiölle aikaisemmin periaatteessa myönnetyn 76,000 markan avustuslainan maksettavaksi määräämistä.

Sittenkun eduskunta 1921 vuoden valtion ylimääräiseen menosääntöön oli ottanut 15,000,000 markan määrärahan valtion asuntopoliittista toimintaa varten sekä valtioneuvosto sen johdosta huhtikuun 28 p:nä oli antanut pääasiassa samanlaiset määräykset avustuslainain antamisesta, kuin vuonna 1920 voimassa olleet, oli rahatoimikamari sosialihallitukselle kehynyt esityksen avustuslainain myöntämisestä Osakeyhtiö Helsingin kansanasunnoille, Asunto-osuuskunta Kävyllä r. l., Asunto-osuuskunta Haavalle r. l. ja Vallilan asunto-osuuskunnalle. Sittenkun sosialihallitus periaatteessa oli myöntynyt tähän rahatoimikamarin esitykseen, päätti kaupunginvaltuusto hallitukselle esittää puheenalaisille yrityksille myönnettäväksi yhteensä 1,696,800 markan lainan, eli 30 % arvioiduista rakennuskustannuksista. Kunnan varoista myönnettiin³⁾ Osakeyhtiö Helsingin kansanasunnoille 442,800 markan avustuslaina, Asunto-osuuskunta Kävyllä r. l. 145,800 markkaa, Asunto-osuuskunta Haavalle r. l. 64,800 markkaa ja Vallilan asunto-osuuskunnalle r. l. 195,000 markkaa, mitkä määrät oli merkittävä 1922 vuoden menosääntöön ja maksettava västedes otettavasta obligatiolainasta.

Myönnettyjä elinkautiseläkkeitä. Tehtyjen hakemusten johdosta myönsi valtuusto

a) lokakuun 29 p:nä 1918 vahvistetun ohjesäännön mukaan:

Kivelän sairaalan osastonhoitajattarelle H. K. Bergströmille 1,237:50 markkaa säädettyine kalliinajanlisäyksineen, huhtikuun 1 p:stä lukien⁴⁾; oikeusavustaja G. Poppiukselle 4,032 markkaa säädettyine kalliinajanlisäyksineen, tammikuun 1 p:stä 1922 lukien⁵⁾;

b) huhtikuun 15 p:nä 1913 annetun ohjesäännön mukaan:

työmies H. Nikkiselle 2,100 markkaa, tammikuun 1 p:stä lukien⁶⁾;
työmies A. Huhtiselle 600 markkaa säädettyine kalliinajanlisäyksineen, huhtikuun 1 p:stä lukien⁷⁾;

c) kaupunginvaltuuston erinäisten päätösten mukaan:

työmiehenleski J. Gustafssonille 300 markkaa, tammikuun 1 p:stä lukien⁸⁾;

entiselle kunnalliskodin työnjohtajattarelle H. Kempelle 270 markkaa säädettyine kalliinajanlisäyksineen, tammikuun 1 p:stä lukien⁹⁾;

Köyhäin lasten työkodin johtajattarelle H. Sundbergille 750 markkaa säädettyine kalliinajanlisäyksineen, syyskuun 1 p:stä lukien¹⁰⁾;

kirvesmiehenleski M. Karlssonille 400 markkaa säädettyine kalliinajanlisäyksineen, kesäkuun 1 p:stä lukien¹¹⁾;

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 3. 44 §. — ²⁾ S:n 15. 6. 45 §. — ³⁾ S:n 5. 10. 20 § ja 16. 11. 12 §. — ⁴⁾ S:n 27. 4. 22 §. — ⁵⁾ S:n 30. 11. 8 §. — ⁶⁾ S:n 11. 5. 33 §. — ⁷⁾ S:n 21. 9. 20 §. — ⁸⁾ S:n 9. 3. 27 §. — ⁹⁾ S:n 27. 4. 34 §. — ¹⁰⁾ S:n 24. 8. 39 §. — ¹¹⁾ S:n 21. 9. 7 §.

työmiehenleski E. J. Henrikssonille 300 markkaa säädettyine kalliinajanlisäyksineen, kesäkuun 1 p:stä lukien¹⁾;

entiselle kunnalliskodin konttoriapulaiselle A. Grönblomille 400 markkaa säädettyine kalliinajanlisäyksineen, tammikuun 1 p:stä 1922 lukien²⁾;

putkenlaskijanleski I. W. Gustafssonille 300 markkaa säädettyine kalliinajanlisäyksineen, helmikuun 1 p:stä lukien³⁾;

puhtaanapitolaitoksen yövartijalle G. R. Öhmanille 400 markkaa säädettyine kalliinajanlisäyksineen, lokakuun 1 p:stä lukien⁴⁾.

Myönnettyjä lahjapalkkioita. Hyljätessään⁵⁾ ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan esityksen elinkautiseläkkeen myöntämisestä mainittujen kansakoulujen vahtimestarille E. S. Hagelinille päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto antaa hänelle tilapäistä avustusta 1,200 markkaa määrärahasta eläkkeitä ja avustuksia varten.

Rakennusmestarinleski E. S. Keinänen, jonka mies oli 42 vuotta ollut rakennuskonttorin palveluksessa, anoi elinkautiseläkettä, mutta päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto, esityksen eväten, myöntää hakijalle kerta kaikkiaan lahjapalkkiota 1,200 markkaa suoritettavaksi kaupunginvaltuuston käyttövaroista Sekalaiset menot nimisen pääluokan kohdalla.

Myönnetty sairaanhoidon korvaus. Rakennuskonttorin geodeettiosaston mittariapulaiselle A. Malmille, joka oli saanut silmätaudin virantoimituksessa vilustumisen johdosta, myönnettiin⁷⁾ hänelle tästä aiheutuneiden kustannusten korvausta 830 markkaa suoritettavaksi kaupunginvaltuuston käyttövaroista Sekalaiset menot nimisen pääluokan kohdalle.

Evättyjä avustusanomuksia. Leskivaimo G. Suomen kaupunginvaltuustolle tekemän kantelun siitä, että köyhäinhoitohallitus, sittenkun hän oli saanut vakituisen paikan vakinaisin palkoin, oli lakkauttanut hänelle ja hänen kolmelle alaikäiselle lapselle aikaisemmin myönnetyn köyhäinavun, päätti⁸⁾ kaupunginvaltuusto jättää huomioon ottamatta, sittenkun köyhäinhoitohallitus vaadituksi lausunnoksi oli ilmoittanut, ettei leskivaimo Suomi liene vakituisen avustuksen tarpeessa, ollen hän kuitenkin esteetön sitä hakemaan ja tarpeen vaatiessa saamaan.

Helsingin aseman vaunusiivojattaren F. K. Elsisen anomuksen 150 markan kuukausiapurahan saamisesta köyhäinhoitohallitukselta saamansa tilapäisen avustuksen lisäksi kaupunginvaltuusto epäsi⁹⁾.

Samoin epäsi¹⁰⁾ valtuusto levysepänleski E. Mäkisen anomuksen tilapäisen avustuksen saamisesta kahden alaikäisen lapsensa ylläpitoon.

Kysymys myönnetyn eläkkeen pidättämisestä. Vuonna 1918 oli kaupunginvaltuusto myöntänyt¹¹⁾ työmies J. E. Kansaselle, joka oli 63 vuoden ikäinen ja 25 vuotta ollut kaupungin palveluksessa, 1,188 markan eläkkeen maksettavaksi tammikuun 1 p:stä 1919 lukien. Sen johdosta että Kansanen kuitenkin edelleen oli puhtaanapitolaitoksen palveluksessa, jossa hänellä oli helponlaista tilapäistä työtä, mistä hän sai jonkin verran alemman tuntipalkan kuin muut työläiset, esitti rahatoimikamari, että mainittu eläke määrättäisiin maksettavaksi vasta Kansasen erottua kaupungin palveluksesta. Kaupunginvaltuusto epäsi¹²⁾ rahatoimikamarin esityksen.

Kalliinajanlisäys ruumiinvamman johdosta myönnettyyn vahingonkorvaukseen. Työmies D. N. Kuuselan anomuksen saada kalliinajanlisäystä vuosilta

1) Valt. pöytäk. 19. 10. 32 §. — 2) S:n 14. 12. 32 §. — 3) S:n 14. 12. 41 §. — 4) S:n 14. 12. 45 §. — 5) S:n 15. 6. 28 §; vrt. 1919 vuod. kert. siv. 122. — 6) Valt. pöytäk. 21. 9. 8 §. — 7) S:n 30. 11. 46 §. — 8) S:n 13. 4. 51 §. — 9) S:n 25. 5. 28 §. — 10) S:n 15. 6. 37 §. — 11) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 159. — 12) Valt. pöytäk. 13. 4. 21 §.

1919 ja 1920 rakennuskonttorin työssä saamansa ruumiinvamman johdosta annettuun 366: 80 markan vahingonkorvaukseen kaupunginvaltuusto epäsi¹⁾, koska Kuusela oli asianmukaisessa järjestyksessä vakuutettu ja vahingonkorvauksen siis oli maksanut asianomainen vakuutuslaitos.

Stipendejä kaupungin viranpitäjille. Menosääntöön kaupungin viranpitäjien matka-apurahoja varten merkityn määrärahan päätti²⁾ kaupunginvaltuusto jaettavaksi siten, että rahatoimikamarin apulaissihteerille A. Ervas-tille annettiin 7,000 markkaa, Marian sairaalan osastonhoitajattarelle E. Åbergille 8,000 markkaa sekä kasvatuslautakunnan sihteerille R. Liukkoselle 5,000 markkaa, minkä ohessa valtuusto käyttövaroistaan Kunnallishallinto nimisen pääluokan kohdalla osoitti 7,500 markkaa annettavaksi vanhemmalle kaupunginkirjurille P. J. Björkille. Stipendiaatit oikeutettiin²⁾ saamaan opinto-aikanaan täydet palkkaetunsa. Edelleen päätti²⁾ valtuusto kehoittaa asianomaisia laitoksia huolehtimaan virkain hoidattamisesta viransijaisilla ja tähän tarkoitukseen tarpeellisten määrärahan hankkimisesta.

Työttömyyskysymyksen ja julkisen työnvälityksen tutkimista varten myönnettiin³⁾ työnvälitystoimiston johtajalle A. H. Karvoselle 7,000 markan matka-apuraha sillä ehdolla, että hän antoi matkakertomuksen työnvälitystoimiston johtokunnalle. Määräraha oli maksettava kaupunginvaltuuston käyttövaroista Sekalaiset menot nimisen pääluokan kohdalla.

Matka-apuraha lasten- ja nuorisonsuojelukongressiin osanottoa varten. Kasvatuslautakunnan esityksestä myönsi⁴⁾ kaupunginvaltuusto lautakunnalle 6,000 markan määrärahan annettavaksi matka-apurahana Kööpenhaminassa ja Nyborgissa pidettävään pohjoismaiseen lasten- ja nuorisonsuojelukongressiin osanottoa varten, minkä ohessa valtuusto määräsi⁴⁾ määrärahan suoritettavaksi käyttövaroistaan Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalla.

Siirretty matka-stipendimääräraha. Vanhemman kaupunginkirjurin P. J. Björkin anomuksesta, jolle vuonna 1920 myönnettiin 7,500 markan⁵⁾ matka-apuraha, jota hän ei kuitenkaan voinut viimemainittuna vuonna käyttää, päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto, että määrärahan sai siirtää vuoteen 1921.

Kaupungin eläinlääkärin matkakertomus. Kaupunginvaltuuston annettua kaupungineläinlääkäri W. Ehrströmille 5,000 markan matka-apurahan⁵⁾, oli kaupungin eläinlääkäri tehnyt opintomatkan Saksaan ja Skandinavian maihin ja valtuustolle lähettänyt matkaselostuksen havaintoineen eläinlääkärilaitoksen järjestelystä ja elintarvekaupan valvonnasta mainituissa maissa. Kertomus ei aiheuttanut⁷⁾ mitään toimenpidettä valtuuston puolelta.

Apurahoja kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta. Jaettaessa niitä apurahoja, mitkä kaupunginvaltuuston lokakuun 26 p:nä 1886 tekemän päätöksen mukaan vuosittain on annettava kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta, oli sitä varten ilmoittautuneista hakijoista seuraaville henkilöille 1920 vuoden korkovaroista annettu alempana mainitut määrät: A. B. Bergille 100 markkaa, E. S. Åbergille 100 markkaa, M. K. Lindkvistille 100 markkaa, P. Tammiselle 75 markkaa, H. M. Brobergille 75 markkaa, G. M. Lindrothille 75 markkaa ja S. Karhuselle 75 markkaa. 1921 vuoden korkovaroja jaettaessa oli otettu huomioon seuraavat henkilöt: M. J. Eklund, J. E. Lundström, J. M. Landén, M. Koponen ja E. Kokkonen saaden 100 markkaa kukin, K. Andersson ja H. Willman saaden 75 markkaa kukin sekä W. Henriksson saaden 50 markkaa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 71 §. — ²⁾ S:n 13. 4. 18 §. — ³⁾ S:n 8. 6. 30 §. — ⁴⁾ S:n 27. 4. 21 §. — ⁵⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 114. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 70 §. — ⁷⁾ S:n 26. 1. 23 §.

Rahatoimikamaria kehoitettiin¹⁾ rahatoimikonttorin toimesta säästöpankkiin tallettamaan mainitut määrät, asiasta julkisesti ilmoitettuaan antaa siten palkittujen hakijain rahatoimikonttorista noutaa mainitut säästöpankkikirjansa sekä, niinkään siitä kuulutettuaan, rahatoimikonttorissa pitämään edellä mainittujen ja muiden hakijain saatavina heidän antamansa maine- ja muut todistukset.

Määräraha Suomen taideyhdistykselle johtaja R. Ahlströmin rahastojen korkovaroista. Sittenkun johtaja R. Ahlström-vainajan perilliset olivat rahatoimikamarilta anoneet, että kaupunki johtaja R. Ahlströmin rahastojen korkovaroista antaisi Suomen taideyhdistykselle 100,000 markkaa yhdistyksen 75-vuotisjuhlassa maaliskuun 10 p:nä käytettäväksi maalaus- ja kuvanveistotaiteen edistämiseksi, mutta rahatoimikamari ei kuitenkaan ollut katsonut olevansa oikeutettu esitykseen myöntymään, kun rahastojen korkovarin käytöstä puuttui tarkempia määräyksiä, esitti kamari, että kaupunginvaltuusto puheenalaisista korkovaroista myöntäisi Suomen taideyhdistykselle pyydetyn määrän. Kaupunginvaltuusto myöntyi²⁾ esitykseen.

Korotettu eläke neiti A. von Beckerille. Tammikuun 21 p:nä 1887 tekemällään testamentilla oli sittemmin kuollut valtioneuvos F. J. von Becker ja hänen niinkään kuollut puolisonsa J. von Becker Helsingin kaupungille sokeain kasvatusta ja opetuslaitoksen perustamista varten antanut suurimman osan jäämistöstänsä ehdolla, että testamenttaajan kolmelle elossa olevalle sisarukselle heidän elinaikanaan maksettiin rahaston korkovaroista vuotuista eläkettä 1 % eli yhteensä 3 %, pääomasta, jota vastoin lisäksi kertyvä korko, hoitokulut poisluettuna, oli lisättävä pääomaan. Kaupunginvaltuusto oli, hyväksyen testamenttaajan asettamat ehdot ja sovituaan testamenttaajan sisarusten kanssa vastaanottanut³⁾ lahjoituksen, minkä jälkeen kullekin jälkisaädöksen nauttijalle vuosittain oli maksettu heille tuleva eläke.

Kun tämän eläkkeen arvo Suomen markan vähäisen ostokyvyn johdosta oli melkoisesti pienentynyt, päätti⁴⁾ valtuusto, siitä tehdyn anomuksen johdosta, että ainoalle elossa olevalle jälkisaädöksen nauttijalle neiti A. von Beckerille, oli vuosittain, tammikuun 1 p:stä lukien, maksettava 3 % puheenalaisen rahaston alkuperäisen pääoman määrästä.

F. J. von Beckerin rahaston käyttö. Sokeain jatko-opistoyhdistys esitti, että F. J. von Beckerin rahasto luovutettaisiin sen käytettäväksi sellaisen oppilaitoksen perustamista varten, jossa sokeainkoulukurssin käyneillä tai sokeain opistosta päässeillä sokeilla olisi tilaisuus jatkaa opintojaan ja saada laajempaa tietopuolista ja käytännöllistä opetusta kuin mitä he voivat saada nykyään löytyvissä sokeainkouluissa. Kun kuitenkin testamentin sanamuodon mukaan varat oli käytettävä myöskin sokeain kasvatusta ja opetuslaitoksen voimassapitoon ja tämä ei käynyt päinsä, jos ne kerta kaikkiaan käytettiin tuollaisen laitoksen perustamiseen, päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto evätä puheenalaisen esityksen.

Matka-apurahoja C. F. Ekholmin stipendirahastosta. Rahatoimikamarin julistettua haettaviksi neljä 1,900 markan stipendiä C. F. Ekholmin stipendirahastosta päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto puheenalaiset stipendit annettaviksi seuraaville hakijoille: teknikko F. H. Sundqvistille, kirjapainonfaktori E. Ingehukselle, räätäilityöntekijä O. V. Stjernalle ja makkaratyöntekijä T. Soiniselle.

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 38 § ja 21. 12. 20 §. — ²⁾ S:n 9. 3. 45 §. — ³⁾ Ks. julkaisuja Berättelse angående Helsingfors stads kommunalförvaltning, vuod. 1890 siv. 39, vuod. 1891 siv. 31 ja vuod. 1892 siv. 36. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 25. 5. 10 §. — ⁵⁾ S:n 24. 8. 42 §. — ⁶⁾ S:n 7. 9. 8 §.

Hyvösen aviopuolisojen testamentti. Rahatoimikamarin ilmoitettua, että sittemmin kuollut herra G. W. Hyvönen ja hänen vaimonsa M. H. Hyvönen toukokuun 20 p:nä 1921 laatimassaan testamentissa olivat kaupungille lahjoittaneet osan yhteiser pesänsä varoista lastenkodin perustamista varten hädänalaisille sekä soomea että ruotsia puhuville lapsille Helsingin kaupungissa, päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto antaa kamarin toimeksi valvoa kaupungin edellämainittuun testamenttiin perustuvia oikeuksia ja, hankittuaan asianomaisten kunnan viranomaisten lausunnon, aikanaan tehdä esityksen testamenttivarain käyttämisestä tarkoitukseensa.

Malkastipendi G. Pauligin rahastosta. Prokuristi U. Tötterman, jolle vuonna 1919 oli annettu 5,000 markan matkastipendi Gustav Pauligin rahastosta ²⁾ ja joka ennen opintomatkalta lähtöään oli saanut siitä puolet, oli anonut saada nostaa stipendin loppuosan, vaikkei hänen matkansa ollut, niinkuin lahjoituskirjassa määrätään, kestänyt koko vuotta. Kaupunginvaltuusto myöntyi ³⁾ anomukseen.

G. Pauligin rahaston korkovarojen käyttö. Helsingin kauppavaltuutettujen esityksestä päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto, siihen nähden että G. Pauligin rahaston käytettävissä olevat korkovarot olivat ainoastaan 8,000 markkaa, mikä määrä oli liian pieni, jotta sen avulla voisi vallitsevana kalliina aikana pitempää aikaa oleskella ulkomailla, ettei puheenalaista stipendiä annettaisi, vaan korkovarot säästettäisiin, kunnes ne nousisivat jonkinverran suurempaan määrään.

A. Sinebryhoffin rahaston korkovarain käyttö. Muuttaen aikaisemman päätöksensä, jonka mukaan A. Sinebryhoffin rahaston käytettävänä olevista korkovaroista $\frac{6}{10}$ käytettäisiin vaatteiden ostoon varattomille kansakouluoppilaille, $\frac{1}{10}$ koulutarvikkeiden ostoon hädänalaisille oppilaille ja $\frac{3}{10}$ oppilas-stipendeiksi, päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto, koska budjettiin oli merkitty määräraha koulutarvikkeiden antamista varten maksutta kaikille kaupungin kansakoulujen oppilaille, että rahaston korkovaroista $\frac{6}{10}$ edelleen käytettäisiin vaatteiden ja jalkineiden ostoon varattomille kansakouluoppilaille ja loput $\frac{4}{10}$ stipendeiksi kansakouluista päässeille oppilaille.

A. Uhlénin avustusrahaston korkovarain käyttö. Esiteltäessä Hemmet för kvinnliga kontorister och handelsbiträden i Helsingfors nimisen yhdistyksen esitystä, että neiti A. Uhlénin Helsingin kaupungille lahjoittamasta rahastosta annettavat avustukset jaettaisiin yhdistyksen välityksellä, päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto, kun testamentti, jolla rahasto oli perustettu, ei vielä ollut saanut lain voimaa, olla esitystä huomioon ottamatta, ollen hakija kuitenkin esteetön vastedes uudistamaan anomuksensa.

1922 vuoden meno- ja tulosääntö. Kaupunginvaltuuston vuodeksi 1922 ⁷⁾ vahvistama ⁸⁾ meno- ja tulosääntö osoitti seuraavat loppusummat:

Menot.

1. Kaupungin velat	Smk.	53,992,968: 46
2. Kaupungin virastot	»	1,379,030: —
3. Kaupnallishallinto	»	5,148,967: 67
4. Palolaitos	»	1,705,177: —
5. Poliisilaitos	»	5,443,400: —

¹⁾ Valt. pöytäk. 14. 12. 14 §. — ²⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 124. — ³⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 38 §. — ⁴⁾ S:n 30. 11. 24 §. — ⁵⁾ S:n 11. 5. 26 §. — ⁶⁾ S:n 30. 11. 11 §. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 45. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 30. 12. 2 §.

6.	Yleiset rasitukset	Smk.	410,254: 96
7.	Terveystenhoito	»	1,499,000: —
8.	Sairaanhoido	»	17,174,879: 35
9.	Köyhäinhoito	»	18,806,169: 16
10.	Lastensuojelutoiminta	»	5,876,903: 70
11.	Opetus- ja sivistyslaitokset	»	12,825,216: 92
12.	Kaupungin teknilliset laitokset	»	45,740,733: 52
13.	Yleiset työt	»	23,692,484: 44
14.	Katu- ja laiturivalaistus	»	2,397,000: —
15.	Puhtaanapito	»	8,717,100: —
16.	Helsingin kaupungin halkokonttori	»	24,092,000: —
17.	Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola ..	»	6,619,320: —
18.	Kaupungin kiinteä omaisuus	»	9,382,196: 37
19.	Eläkkeet ja apurahat	»	545,649: 17
20.	Sekalaiset menot	»	46,043,680: —
Yhteensä Smk.			291,492,130: 72

Tulot.

1.	Lainat ja korot	Smk.	41,665,687: 52
2.	Tuloa tuottavat oikeudet	»	9,701,858: —
3.	Terveysten- ja sairaanhoido	»	6,618,000: —
4.	Köyhäinhoito ja lastensuojelutoiminta	»	6,568,065: —
5.	Opetus- ja sivistyslaitokset	»	5,964,763: —
6.	Kaupungin teknilliset laitokset	»	47,763,850: —
7.	Yleiset työt	»	284,900: —
8.	Puhtaanapitolaitos	»	3,043,230: —
9.	Helsingin kaupungin halkokonttori	»	24,092,000: —
10.	Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola ..	»	8,077,500: —
11.	Kaupungin kiinteä omaisuus	»	9,610,200: —
12.	Sekalaiset tulot	»	682,000: —
13.	Verotus	»	127,420,077: 20
Yhteensä Smk.			291,492,130: 72

Budjetin järjestely. Budjetti oli pääasiassa laadittu 1920 vuoden budjetissa käytäntöön otettuja periaatteita noudattaen. Muutoksista aikaisemmin voimassa olevaan rahasääntöön nähden mainittakoon kunnalliskodin ja siihen yhdistettyjen laitosten menosääntö, joka oli järjestetty sairaalain menosääntöjen malliin. Puhtaanapitomenot oli erotettu kaupungin yleisten töiden kustannuksista ja merkitty oman pääluokan kohdalle, minkä vuoksi pääluokkia oli 20 1921 vuoden rahasäännön 19:n asemesta. 1921 vuoden menosäännössä menolukujen kohdalla sulkumerkkien välissä osoitetut kalliinajanlisäysmäärät oli poistettu, etupäässä siitä syystä että ne odotettavana olevan palkanjärjestelyn johdosta kävisivät aivan näennäisiksi.

Vaikeuksia budjetin laadinnassa. Budjettia käsiteltäessä kaupunginvaltuustossa lausui rahatoimikamarin puheenjohtaja syynä budjettiehdotuksen myöhäiseen jättämiseen olleen asianomaisen rahatoimikamarin esittelijän sairastumisen sekä että erinäiset laitokset myöhään olivat lähettäneet rahatoimikamariin budjettikäsittelyä varten tarvittavat tiedot. Sitäpaitsi oli rahatoimikamarin työ ollut varsin laaja. Erinäiset erät olivat kohonneet melkoisesti

lähinnä edelliseen vuoteen verraten. Niinpä oli esim. kalliinajanlisäykset merkitty 60 % korotetuina määrin, kurssierot 100 % enemmän j. n. e. Suunnattomasti oli erä verotusvarojen ja muiden tulojen poisto ja peruutus kohonnut.

Veronkannannan järjestäminen. Keskusteltaessa budjettiehdotuksesta huomautettiin m. m. alituisesti myöhästyneen veronkannannan kaupunginhallinnolle tuottamista suurista haitoista. Veronkannannan myöhästymisen johdosta oli kaupungille kuluvana vuonna aiheutunut 2,4 miljoonan markan tappio, edellyttäen että kannanta olisi alkanut kesäkuussa. Jos se olisi voitu suorittaa jo tammikuussa, olisi siten voitu säästää n. 5 miljoonaa. Tähän katsoen olisi keksittävä keinoja, että kaupunginhallinnolla budjettivuoden alussa olisi käytettävänä omia varoja juoksevien menojen suoritukseen. Esitetyn ehdotuksen, että budjettivuosi luettaisiin heinäkuun 1 p:stä tammikuun 1 p:n sijasta, kaupunginvaltuusto epäsi, koska sen mielestä tuollainen muutos ei johtaisi toivottuun tulokseen. Samoin hyljättiin ehdotus, että kannanta perusteltaisiin edellisen vuoden verotuksen tulokseen, ollen kaupunki velvollinen sittemmin palauttamaan ehkä liiaksi kantamansa varat korkoineen. Sitä vastoin päätti¹⁾ valtuusto, kun kysymys muittenkin kaupunkien veronkannannan uudistamisesta oli polttava, esittää Suomen kaupunkiliiton johtokunnalle, että se hankkisi kaupungeille oikeuden joinakin vuosina kantaa vahvistetun verotusmäärän lisäksi esimerkiksi 10 %, joka lisäys vuosittain erotettaisiin vararahastoksi käytettäväksi kunnan liikepääomana. Jos tämä ehdotus hyväksyttäisiin, olisi samalla määrättävä, ettei sellaista verotusta saa toimittaa, niin pian kuin vararahasto on karttunut verotuksen määräiseksi eli 50 %:in siitä.

Seuraavassa tehdään tarkemmin selkoa niistä tärkeimmistä muutoksista, joita kaupunginvaltuuston vuodeksi 1922 hyväksymä budjetti osoittaa verrattuna 1921 vuoden budjettiin.

Ensimmäisen pääluokan, Kaupungin velat, kohdalla merkittiin vuotuismaksut ja lainakustannukset kaupungin lainoille vahvistettujen kuoletussuunnitelmain ja lainasopimusten määräysten mukaisesti. Kuten edellisenä vuonna merkittiin tähän 15,000,000 markkaa lyhyemmälle takaisinmaksuajalle asetettuna lainana edellisen vuoden budjetin vajauksen peittämiseksi. Tilapäisten lainojen korkoihin ja juoksevaa pankkiluottoa varten merkittiin 8,700,000 markkaa 1921 vuoden budjetin 7,500,000 markan sijasta sekä provisioita, kurssierotuksia y. m. varten 18,800,000 markkaa 9,000,000 markan sijasta. Ensimmäinen pääluokka osoitti lisäennystä 1921 vuoden menosäännön 43,187,933:40 markasta 53,992,968:46 markkaan.

Toisen pääluokan, Kaupungin virastot, kohdalla korotettiin raastuvan-oikeuden lomaviransijaisten määräraha 17,400 markalla, jotavastoin määräraha kirjaston perustamista varten poistettiin. Ulosottolaitoksen lomaviransijaisten määräraha korotettiin 800 markasta 2,400 markkaan, minkä ohessa kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen²⁾ mukaisesti merkittiin määräraha vielä yhtä kanslia-apulaista varten. Budjettivaliokunnan ehdotuksesta päätti kaupunginvaltuusto hyväksyä Helsingin kunnallisyhdistyksen esityksen³⁾ ylimääräisten ulosottoapulaisten asettamisesta vakinaisten ulosottoapulaisten vertaisiksi palkkaetuihin nähden, mikä päätös aiheutti maistraatin käytettäväksi kunnallisverojen perimisen jouduttamiseksi merkityn määrärahan korottamisen 60,000 markalla. Lämmitysmääräraha korotettiin, koska rahatoimikamari oli päättänyt lämmitettäväksi erään ent. kaasulaitoksen

¹⁾ Valt. pöytäk. 30. 12. 2 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 210. — ³⁾ Valt. pöytäk. 14. 12. 46 §.

rakennuksen huoneen, missä ulosmitattua omaisuutta säilytettiin. Samoin korotettiin tarverahain määrärahaa sen johdosta, että siitä oli maksettava erinäisten painatustöiden kustannukset, mitkä aikaisemmin oli suoritettu maistraatin tarverahoista. Menot tämän pääluokan kohdalla lisääntyivät 105,686: 70 markalla.

Kolmannen pääluokan, Kunnallishallinto, kohdalla merkittiin kaupunginvaltuuston puheenjohtajan ja jäsenten palkkiot valtuuston siitä tekemän päätöksen ¹⁾ mukaisesti. Toisen sihteerin ja valiokunta asiain sihteerin pohjapalkka korotettiin kummankin 2,000 markalla. Kun uuden vuokrasopimuksen johdosta valtuuston huoneiston vuokra kohoaisi 6,000 markalla vuodessa kesäkuun 1 p:stä 1922 lukien, merkittiin määräraha vuokraa ja valaistusta varten 45,850 markkaan korotetuina määrinä. Määräraha siivousta varten, joka aikaisemmin oli sisältynyt tarverahain määrärahaan, merkittiin 9,000 markaksi. Rahatoimilaitoksen menosäännössä otettiin huomioon kaupunginvaltuuston uutta mainitun laitoksen rahasäännöstä koskeva päätös ²⁾, mikä päätös astui voimaan valtioneuvoston vahvistettua uuden rahatoimikamarin ohjesäännön ³⁾. Kaupunginjohtajan ja avustavien kaupungin johtajien palkkioihin ⁴⁾ merkittiin 192,000 markkaa. Rahatoimikamarin kansliahuoneiston siivousmääräraha, joka aikaisemmin oli sisältynyt tarverahain määrärahaan merkittiin 11,600 markkaan korotetuina määrinä, sen johdosta että puheenalaista huoneistoa oli laajennettu. Rahatoimikonttorin menosäännössä korotettiin ylimääräisten apulaisten määrärahaa, koska oli havaittu tarpeelliseksi kannantapäiviksi palkata 2 ylimääräistä kassanhoitajaa ja 2 konttorikirjuria, joitten työtä konttorin väkiväinen henkilökunta aikaisemmin oli hoitanut haitaksi vakinaiselle työlle. Tarverahain määräraha korotettiin 195,000 markasta 280,000 markkaan, m. m. sen johdosta että rahatoimikonttorin ilmoituskustannukset, jotka aikaisemmin oli suoritettu kanslian tarverahoista, siirrettiin tänne. Uusina erinä rahasääntöön tuli 20,000 markkaa siivousta ja 80,000 markkaa pankkiprovisiota varten valtionveron kannosta. Kolmantena lukuna pääluokan, Kunnallishallinto, kohdalle merkittiin Satamahallinto ynnä satamahallitus, mikä menoerä oli uusi, sekä satamaliikennekonttori, aikaisemmin satamakonttori, ja satamakannantakonttori, ennen liikennekonttori. Satamahallinnon palkkaukset merkittiin kaupunginvaltuuston aikaisemmin vahvistamien ⁴⁾ rahasääntöjen mukaan. Satamaliikennekonttorin rahasääntöön merkittiin 4 satamaviskaalin ⁵⁾ palkkiot, minkä ohessa valtuuston aikaisemmin tekemä päätös ⁶⁾ Pohjoissataman vartijain kuukausipalkkion korotuksesta otettiin huomioon. Uusina satamaliikennekonttorin erinä merkittiin vedenjakelua varten 10,000 markkaa, vedenkulutusta varten 32,300 markkaa sekä vesipostin, johtojen ja letkujen hoitoa ja kunnossapitoa varten 65,000 markkaa. Satamakannantakonttorin ylimääräisten apulaisten määräraha korotettiin 29,040 markalla, m. m. kun uuden liikennetaksan ¹⁾ mukaan maksuja on kannettava meritse maan toiselta paikkakunnalta tuoduista tavaroista, jota kannantaa varten oli tarpeen lisätä konttorin ylimääräisiä työvoimia, sekä koska odotettavana oleva vilkkaampi tullaus Länsisatamassa vaati lisäämään vaakamestarien ja vahtimestarien lukua. Vaakojen ostoon myönnettiin 10,000 markkaa. Tilastokonttorin rahasääntö osoitti verrattuna 1921 vuoden budjettiin melkoista määrärahamäärän vähennystä, johtuen etupäässä siitä, että konttori oli jouduttanut julkaisuimintaansa niin, ettei mainittavampia myöhästyneitä teoksia ollut julkaisematta, minkä johdosta painatettavien niteiden

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 91. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 57. — ³⁾ Ks. tätä, kert. siv. 166. —

⁴⁾ S:n siv. 81. — ⁵⁾ S:n siv. 211. — ⁶⁾ S:n siv. 82.

lukumäärä oli vähentynyt, mutta myöskin siitä, että julkaisujen laajuus noudatetun suuremman keskittämisen johdosta oli supistunut. Palkkausmäärärahaan nähden otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös¹⁾ viiden ylimääräisen laskuapulaisen ottamisesta vakinaiselle palkkasäännölle. Määräraha konttorin ulkopuolella teetettävää työtä varten korotettiin 56,000 markkaan, pääasiassa sen johdosta että valtuusto myöntyi toimittaja K. V. Puuskan esitykseen kunnalliskertomuksen toimituspalkkion korottamisesta 5,000:stä 10,000 markkaan. Työnvälitystoimiston menosääntö kohosi 101,860 markasta 124,100 markkaan, mikä lisäannos johtui kaupunginvaltuuston päättämästä²⁾ toimiston laajentamisesta. Kaupunginvaltuuston aikaisempien päätösten³⁾ mukaan merkittiin yhdelle huoneenvuokralautakuntain kanslistille ja kansliaapulaiselle palkankorotusta 1,200 markkaa kummallekin sekä asunnonvälitystoimiston miesapulaiselle palkkion korotusta 2,000 markkaa, jotavastoin viimeainitun toimiston johtajan palkkio poistettiin. Määräraha eduskuntaja muita vaaleja varten korotettiin 140,000 markalla, koska vuonna 1922 toimitettaisiin eduskuntavaalit. Kaupungin painatus- ja sidontakustannusten valvontaa varten merkittiin 11,500 markkaa 7,500 markan sijasta vuonna 1921. Uutena eränä tuli lisää kustannukset huoneistojen vaihtamisesta ent. seurahuoneessa 50,000 markkaa. Määräraha Nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle nuorisontyönvälityksestä poistui, koska työnvälitystoimisto oli ottanut hoidettavakseen yhdistyksen työnvälityksen. Kokonaismenot tämän pääluokan kohdalla nousivat 5,148,967: 67 markkaan 4,494,850: 03 markan sijasta vuonna 1921.

Neljäs pääluokka, Palolaitos, osoitti verrattuna 1921 vuoden budjettiin lisäannosta 156,575 markkaa. Lisäannos kohdistui pääasiassa lukuun Palkkaukset, johtuen kohonneista ruuanpitokustannuksista, ja lukuun Palokalut ja kalusto, johon oli merkitty määräraha automobiiliruiskun ostoa varten 250,000 markkaa ja bentsiinisäiliön teettämistä varten 50,000 markkaa. Tämän pääluokan menot nousivat kaikkiaan 1,705,177 markkaan.

Viidennen pääluokan, Poliisilaitos, kohdalle merkittiin käteinen apumaksu, jota varten vuonna 1921 oli merkitty 2,292,128: 57 markkaa, 4,495,500 markkaa, mistä määrästä 4,414,928: 57 markkaa oli $\frac{2}{7}$ valtion poliisilaitokselle vuodeksi 1921 vahvistamasta rahasäännöstä ja 80,571: 43 erinäisiä vuonna 1921 myönnettyjä lisämäärärahoja. Määräraha vuokria, lämmitystä ja valoa varten nousi 930,200 markkaan. Koska Helsingin eläinsuojeluyhdistys oli lopettanut koirain hoitoa ja tappamista tarkoittavan toimintansa, poistettiin mainitun yhdistyksen määräraha, jota vastoin uutena eränä merkittiin 10,000 markkaa ruumiiden⁴⁾ kuljetukseen.

Kuudennen pääluokan, Yleiset rasitukset, kohdalle merkittyjä määrärahoja oli 410,254: 96 markkaa eli sama määrä kuin 1921 vuoden menosäännössä.

Seitsemännen pääluokan, Terveystenhoito, kohdalle merkittiin palkankorotus ensimmäiselle kaupunginlääkärille 6,000 markkaa. Kolmas luku, Terveyspoliisi, jaettiin suuremman selvyuden aikaan saamiseksi kolmeen alaosastoon nimittäin a) Kaitsijat, b) Kaupungin eläinlääkäri sekä lihan- ja maidontarkastus ja c) Ammattientarkastus. Osastoon b) merkittiin kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen⁵⁾ mukaan kaupunginlääkärin palkka 48,000 markkaa, uutena eränä merkittiin ammattientarkastuksen tarverahain määräraha 3,000 markkaa. Kahdelle lihantarkastusase- man v. t. tarkastuseläinlääkärille merkittiin henkilökohtaista palkanlisäystä

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 211. — ²⁾ S:n siv. 197. — ³⁾ S:n siv. 91. — ⁴⁾ S:n siv. 121. — ⁵⁾ S:n siv. 83.

yhteensä 12,000 markkaa. Asuntotarkastuksen rahasääntöön merkittiin kuten 1921 vuoden budjettiinkin 6,000 markan määräraha tilapäisiä apulaisia varten. Luvussa Poliklinikat ja muu sairaanhoito korotettiin Kallion lastenpoliklinikan apuraha 18,000:sta 22,000 markkaan ja Korva-, nenä- ja kurkkutautien poliklinikan apuraha 12,000:sta 20,000 markkaan, jota vastoin Eiran sairaalan silmäpoliklinikan saama avustus ja määräraha 10 sairassijaa varten professori O. A. Boijen sairaala- ja lapsenpäästölaitoksessa pysytettiin entisen määräisinä eli 10,900 ja 85,000 markkaa, minkä ohessa professori Boije oikeutettiin korottamaan päivämaksun laitoksessaan kaupungin käytettäviksi asetetuista 16 sairassijasta 15:sta 20 markkaan. Määräraha lastentarhain oppilasten hammashoitoa varten siirrettiin yhdennentoista pääluokan kohdalle. Terveystenhoidon menojen kokonaismäärä nousi 1,499,000 markkaan 1921 vuoden rahasäännön 1,300,430 markan sijasta.

Kahdeksannen pääluokan, Sairaanhoito, kohdalla vähennettiin sairaalain tiliviraston palkkausmäärärahaa, koska yksi laitoksen kirjanpitäjän toimi valtuuston aikaisemmin tekemän päätöksen¹⁾ mukaan lakkautettiin. Sairaalain menosääntöihin nähden mainittakoon että, sen johdosta että Humaliston sairaalan taloudenhoitaja kaupunginvaltuuston päätöksen nojalla asetettiin Kivelän sairaalan alaiseksi²⁾, viimeksi mainitun sairaalan määrärahat yhdistettiin Kivelän sairaalan määrärahoihin. Marian ja Humaliston sairaalain amanuenssinvirat merkittiin nuoremmiksi assistenttilääkäreiksi, koska yleinen laki ei salli pitää amanuenssin virkoja kaupungin sairaaloissa. Päivätyspalkkiot merkittiin Nikkilän sairaalakiin varten ja korotettiin kaikissa sairaaloissa 20:sta 40 markkaan päivässä. Nikkilän mielisairaalan toisen alilääkärin palkka merkittiin korotetuksi määrin³⁾. Kaupunginvaltuuston päätös¹⁾ kulkutautisairaalan, Kivelän sairaalan ja Nikkilän mielisairaalan konttoriapulaistojien lakkauttamisesta ja kirjanpitäjän toimien perustamisesta puheenalaisiin sairaaloihin otettiin huomioon, samoin valtuuston päätös¹⁾ Kivelän sairaalan hoitohenkilökunnan lisäämisestä 1 osastonhoitajattarella, 8 hoitajattarella ja 1 hoitajalla. Kivelän sairaalan rahasääntöön merkittiin edelleen 2 uuden hoitajattaren palkkiot, koska viransijaista ei varmasti voinut odottaa saatavan miltään kesän aikana suljetulta osastolta. Määräraha hierontaa varten korotettiin 29,500:sta 36,000 markkaan, jotta hierojain tulot lisääntyisivät sääntöpalkkaisille viranpitäjille vuoden varrella myönnetyin palkankorotuksen mukaisesti. Kivelän ja Humaliston sairaalain yhdistämisen johdosta poistui viimeksi mainitun sairaalan taloudenhoitajan palkkio. Kivelän sairaalan rahasäännöstä poistui 7 ja Humaliston sairaalan rahasäännöstä 1 pesijättären palkkio, koska toimet oli lakkautettu, sittenkun myöskin sairaalan henkilökunnan vaatteiden pesu oli annettu kunnalliskotiin. Nikkilän mielisairaalan rahasääntöön merkittiin lisäksi 1 pesijättären palkkio, minkä ohessa puhelimenhoitajan pohjapalkka korotettiin 600 markkaan. Jotta voitaisiin ruokaloissa toimeenpanna tarkka ruuan arviointi ja jakelu ruokajärjestyksen mukaan, päätti kaupunginvaltuusto, että Marian-, kulkutauti- ja Kivelän sairaaloihin sekä Nikkilän mielisairaalaan perustettaisiin uusi toimi, johon liittyisi Nikkilän sairaalassa 500 ja muissa sairaaloissa 750 markan kuukausipalkka, kaikissa sairaaloissa vapaa ruoka ja Nikkilän sairaalassa vapaa asunto. Potilaiden ruokintaa varten merkittiin 5,765,240 markan määräraha, laskettuna Marian sairaalassa päiväkuksannuksia 12 markkaa potilasta kohti yleisessä salissa ja 13 markkaa potilasta kohti yksityishuoneessa ja

¹⁾ Ks. tätä, kert. siv. 212. — ²⁾ S:n siv. 103. — ³⁾ S:n siv. 83.

muissa sairaaloissa päiväkustannuksia 11 ja 12 markkaa 9 ja 11 markan sijasta vuonna 1921. Humaliston sairaalan vuokramääräraha korotettiin 10,700 markalla ja määräraha sairaiden kuljetusta varten 2,600 markalla; viime-mainittu korotus aiheutui siitä että sairaiden kuljetus Lapinlahden keskuslaitoksen vastaanottolaitoksesta tuli lisää. Uutena eränä oli 15,000 markan määräraha Lapinlahden keskuslaitoksen mielenvikaisten vastaanottolaitoksen sekalaisia menoja varten, minkä ohessa merkittiin valtiolle tuleva korvaus kaupungin käytettäväksi asetetuista sairassijoista Lapinlahden keskuslaitoksessa 354,000 markkaa. Määrärahan kokonaismäärä tämän pääluokan kohdalla nousi 17,174,879: 35 markkaan 1921 vuoden budjetin 15,963,982: 52 markan sijasta.

Yhdeksännessä pääluokassa, Köyhäinhoito, tehtiin erinäisiä muutoksia, joka johtui siitä että kodeista erillään oleva lasten pysyväinen hoito kaupunginvaltuuston päätöksen¹⁾ mukaan oli siirretty lastensuojelulautakunnalle. Ensimmäisessä luvussa, Köyhäinhoitohallitus, poistettiin tarkastusapulaisen palkkio, koska virka oli siirretty lastensuojelulautakuntaan. Maaseudulle elänteelle annettujen valvontaa varten merkittiin ainoastaan 3,000 markkaa, joka oli tarkoitettu aikuisten elänteelle annettujen valvontaa varten. Kunnalliskodin ja sen yhteydessä olevien laitosten budjetti järjestettiin sairaalabudjettien malliin, jotta siitä selvemmin kävisivät näkyviin eri osastojen kustannukset ja tuotantolaitosten kannattavaisuus. Tässä tarpeelliseksi osoittautunut eri osastojen veloittaminen kunnalliskodin ja työlaitoksen antamasta työvoimasta aiheutti lisäännystä sekä meno- että tulopuolella, jolloin päiväpalkaksi laskettiin 15 markkaa työlaitoksen ammattitaitoisten työntekijäin, 10 markkaa pesulaitoksessa toimivien hoidokkien ja 5 markkaa ammattitaidottomien henkilöjen työstä. Kunnalliskodin menosäännössä huomioon otettiin kaupunginvaltuuston aikaisemmin päättämä naisten johtajattaren 300 markan palkankorotus²⁾. Hoidokkien ruokintaa varten osoitettiin 1,642,500 markkaa, mikä määrä oli laskettu 7: 50 markan päiväkustannusten mukaan hoidokkia kohti. Henkilökunnan ruokakustannukset laskettiin 11 markaksi ja palvelijain 9 markaksi henkeä kohti päivässä. Määräraha maanviljelystä, sikalaa ja pesulaitosta varten korotettiin kaikkiaan 488,950 markasta 768,421: 25 markkaan, osaksi koska budjettiin oli merkitty yllämainitut maksut kunnalliskodin ja työlaitoksen antamasta työvoimasta, osin koska erinäisiä mainittujen tuotantolaitosten laajennuksia pidettiin välttämättöminä. Luku Apurahoja ja kustannuksia laitoksista erillään olevista köyhistä kohosi 7,985,000:sta 12,930,000 markkaan, mistä 3,300,000 markkaa lastensuojelulautakunnan hoitoonsa ottamien lasten hoitomaksuja, mikä erä löytyy lastensuojelulautakunnan tulojen joukossa ja on tähän merkitty, jotta korvausta annettusta lastenhoidosta voitaisiin vaatia toiselta kunnalta tai yksityisiltä elatusvelvollisilta. Köyhäinhuollon elänteelleanto kustannuksiin osoitettiin ainoastaan 200,000 markkaa, kun oli tarkoitus sillä suorittaa kustannukset ainoastaan aikuisista elänteelle annetuista henkilöistä. Uutena eränä merkittiin vastaanottokoti 100,000 markkaa, mikä määräraha saman määräisenä sisältyi elänteelle antokustannuksina 1921 vuoden budjettiin. Määräraha arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan vähennettiin 750,000:stä 500,000 markkaan. Menot tämän pääluokan kohdalla nousivat 18,806,169: 16 markkaan 1921 vuoden budjetin 14,359,695: 17 markan sijasta.

¹⁾ Ks. tätä, kert. siv. 203. — ²⁾ S:n siv. 84.

Kaupunginvaltuuston lastensuojelutoiminnan keskitystä koskevan päätöksen¹⁾ mukaan siirrettiin Oulunkylän ja Kullan torpan lastenkodit ja alakäisten elätteleanto kymmenenteen pääluokkaan. Lastensuojelukeskuksen neuvonta- ja rekisteriosasto yhdistettiin lastensuojelulautakunnan kansliaan, johon myös pari köyhäinhoitohallituksessa aikaisemmin toiminutta henkilöä siirrettiin ja väliaikaisen toimettomien lasten osaston henkilökunta asetettiin vakinaiselle menosäännölle. Pääasiassa yllämainitun lastensuojelutoiminnan uudelleen järjestämisen johdosta lisääntyivät määrärahat huomattavasti. Ensimmäinen luku, Lastensuojelulautakunta, osoitti lisäannystä 123,590:stä 174,430 markkaan, toinen luku, johon tuli lisäksi lastenkodit, nousi 2,186,648: 78 markkaan, kolmas luku, jossa elätteleanto oli uutena eränä, nousi 2,675,500 markkaan, jotavastoin neljännessä luvussa Bengtsärin ja Toivoniemen tiloja varten varattiin 140,325 markkaa. Eri lukuun merkittiin arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan 700,000 markkaa. Kaikkiaan nousivat menot tämän pääluokan kohdalla 5,876,903: 70 markkaan 1,737,787: 46 markan sijasta vuonna 1921.

Yhdennentoista pääluokan, Opetus- ja sivistyslaitokset, kohdalle merkittiin lukuun suomenkieliset kansakoulut uusi 16,000 markan määräraha oppilaiden voimistelu- ja urheiluharjoitusten edistämistä varten. Samasta luvusta poistuivat määrärahat kansakouluista päässeiden oppilaiden paikanvälitystä varten, stipendejä varten opettajakunnalle sekä apumaksuja varten eläkkeen suorittamiseksi opettajakunnalle, viimeainittu kansakoulujen kustannuksista huhtikuun 15 p:nä 1921 annetun lain johdosta. Ruotsinkielisten kansakoulujen menosäännöstä poistettiin niinkään määrärahat stipendejä ja eläkeapumaksuja varten ja merkittiin uutena eränä 5,300 markkaa oppilaiden urheilun edistämiseksi. Lisäannys suomenkielisiin kansakouluihin nähden nousi 586,914: 15 markkaan ja ruotsinkielisiin kouluihin nähden 328,464: 85 markkaan, johtuen suureksi osaksi korotetuista palkkausmäärärahoista, jotka huhtikuun 15 p:nä 1921 annetussa oppivelvollisuuslaissa määrätty jatko-opetus aiheutti. Luvussa Kansakoulujen yhteiset menot korotettiin määräraha koulupuutarhoja varten 15,000:sta 25,000 markkaan, minkä ohessa kaupunginvaltuuston eri päätösten mukaan uutena eränä merkittiin korvausta muille kunnille Helsingin kaupungista kotoisin olevain kansakouluoppilaiden koulunkäynnistä 65,000 markkaa. Neljäntenä lukuna, jossa määrärahoja oli yhteensä 9,600 markkaa, seurasi Ammattiopetuslaitosten keskuslautakunta, joka luku tuli 1921 vuoden budjetin²⁾ Ammattiopetuslaitosten tarkastus nimisen luvun tilalle. Luvun Yleiset ammattilaiskoulut menosääntö päättyi 504,820 markkaan, mistä määrästä 229,000 markkaa taideteollisuuskeskuskoulua varten, 178,740 markkaa alempia käsityöläiskouluja ja 97,080 markkaa kunnallista yhdenpäivänskoulua varten. Valmistavaa poikain ammattikoulua varten osoitettiin 161,453: 57 markkaa ja tyttöjen ammattikoulua varten 270,766 markkaa. Työväenopiston määrärahat lisääntyivät kaikkiaan 77,200 markalla. Lukuun Lastentarhat merkittiin kansliakustannukset 23,900 markkaan korotetuun määrin, tästä määrarahasta oli palkattava uusi kanslia-apulainen tilaston laadintaa varten. Lastentarhain voimassapitoon osoitettiin 1,709,600 markkaa. Avustuksia kauppaoppilaitoksille ja teknillisille opetuslaitoksille myönnettiin sama määrä kuin 1921 vuoden budjetissa eli 179,000 markkaa. Luvussa Kaupunginkirjasto poistui avustavan kirjastonhoitajan henkilökohtainen palkanlisäys, koska hän oli kuollut. Kaupunginvaltuuston

¹⁾ Ks tätä kert. siv. 203. — ²⁾ S:n siv. 208.

aikaisemmin tekemät päätökset¹⁾ kahden uuden kirjastoamanuenssinviran perustamisesta ja henkilökohdaisen palkanlisäyksen myöntämisestä Kallion haarakirjaston johtajalle E. Grönroosille otettiin huomioon. Kaupunginkirjaston määrärahaihin lisäennys oli kaikkiaan 122,047: 50 markkaa. Kaupungin museon menosääntö lisääntyi 5,100 markalla, mikä lisäennys kohdistui tarve-rahain määrärahaan. Kaupunginorkesterin määrärahaa korotettiin 19,000 markalla, jota vastoin avustukset sivistysyrityksille merkittiin entisen määräisinä eli 120,000 markkaa. Viimemainittuja avustuksia vuodeksi 1921 annettaessa määrätyt ehdot vahvistettiin olemaan voimassa myöskin vuonna 1922. Yhdestoista pääluokka päättyi 12,825,216: 92 markkaan 11,205,113: 88 mar-
kasta vuonna 1921.

Kahdennentoista pääluokan, Kaupungin teknilliset laitokset, kohdalla otettiin luvussa Vesijohtolaitos huomioon kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemä päätös²⁾ toimitusjohtajan vuokratilain korotuksesta. Vesijohtolaitoksen menosäännöstä poistettiin kustannukset satamavesiputkien hoidosta sekä satamavesijohdoista annettavan veden valvojan palkkaa, mitkä kustannukset sen sijaan siirrettiin satamaliikennekonttorin kohdalle³⁾. Määrärahaa mittarien lukemista ja vaihtoa varten korotettiin 50,000 markalla, etusijassa jotta voitaisiin muuttaa mittareja vedenkulutuksen mukaan. Erä Korkoja konttokuranttitilistä kaupungin kassassa korotettiin 110,000:sta 220,000 markkaan, kun korkokanta oli korotettu⁴⁾ 10 ½ %:in. Opintomatkamääräraha poistettiin tästä kuten kaikista muistakin menosäännöistä, koska Suomen rahan luonnottaman alhaisen arvon johdosta ei voinut tehokkaita opintomatkoja tehdä. Kalliinajanlisäyksiä ja palkanparannuksia varten myönnettiin 800,000 markan siirtomääräraha. Uutistytöt nimikkeen kohdalle merkittiin seuraavat määrarahat: työkalujen ostoa varten 25,000 markkaa, Käpylän vesijohtoa varten 450,000 markkaa, Rahapajanrannan satamavesiputkia ja johtoja varten 30,000 markkaa ja Laivarannassa 40,000 markkaa, työpajojen lisärakennuksia varten 100,000 markkaa, vesijohtoa varten Toukolan, Intiankatuun ja Sumatrantiehen 161,000 markkaa, erinäisiin Käpylän teihin yhteensä 440,000 markkaa ja vesijohtoa varten Helsinginkatuun Ensimmäisen ja Kolmannen linjan välille 153,000 markkaa sekä mittarien oston 70,000 markkaa. Vesijohtolaitoksen menosääntö päättyi 5,409,715 markkaan. Kaasulaitoksen menosääntö väheni 16,147,354:stä 13,357,854 markkaan. Surin vähennys esiintyi käyttömäärärahoissa, joita merkittiin ainoastaan 9,864,400 markkaa 12,430,400 markan sijasta vuonna 1921, johtuen osaksi halonhintain huojistumisesta, osaksi syystä että puukaasun määrä oli arvioitu vähemmäksi kuin viimeksi mainittuna vuonna. Määrärahaa korjausta ja kunnossapitoa varten lisättiin 50,000 markalla Kaasulaitoksen koneiden perusteellisiin korjaustoihin nähden puukaasuvalmistuksen aiheuttaman kulumisen johdosta. Kalliinajanlisäyksiä ja muita palkanparannuksia varten myönnettiin 1,000,000 markkaa. Erä Korkoja konttokuranttitilistä kaupunginkassassa korotettiin 450,000 markkaan, koska korkokanta rahatoimikamarin päätöksen⁴⁾ mukaan oli oleva 10 ½ %. Stipendimääräraha poistui. Uutistytöt nimikkeen kohdalle merkittiin määrärahoja kaikkiaan 775,000 markkaa, joiden joukossa pääputkiverkon laajentamista y. m. varten hallituksen määräyksen mukaan 195,000 markkaa, kaukosyöttäjiä varten 110,000 markkaa, yksityisiä jakelujohtoja varten 50,000 markkaa, kaasumittarien oston

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 213 ja 85. — ²⁾ S:n siv. 85. — ³⁾ S:n siv. 131. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. osasto II. Rahatoimikamari.

100,000 markkaa, kaluston ostoon 70,000 markkaa, sekä Sörnäsän kaasulaitoksen puhdistusarkkuja varten 250,000 markkaa. Sähkölaitoksenkin rahasaännössä voitiin määrärahoja melkoisesti vähentää. Niinpä vähennettiin määräraha Polttoaineet ynnä purkaus ja pienennys 14,345,000:stä 10,500,000 markkaan ja määräraha virtaa varten Etelä-Suomen voimaosakeyhtiöltä 3,600,000 sta 2,540,000 markkaan. Uutena eränä merkittiin määräraha virtaa varten muilta hankkijoilta 100,000 markkaa. Korjausta ja kunnossapitoa varten myönnettiin kaikkiaan 906,000 markkaa, mistä määrästä 100,000 markkaa eräiden höyrykattilain muuttoa varten hiilillä lämmitettäviksi. Johtoverkko, johtotyöt ja jakelu nimiseen osastoon merkittiin uutena eränä tarverahain määräraha 5,000 markkaa. Mittarien lukemista varten merkittiin 65,000 markkaa 1921 vuoden budjetin 90,000 markan sijasta. Vähennys johtui siitä, että lukijat olivat kuukausipalkalla ja olivat oikeutetut lukemaan hyväkseen kalliinajanlisäyksen, joten kalliinajanlisäysmääräraha lisääntyi samalla määrällä. Mittarinlukijain ja rahastajain virkapukuja varten merkittiin uusi 20,000 markan määräraha. Työntekijäin kesälomaa varten myönnettiin 110,000 markkaa. Osaksi jo mainitun korkokannan kohoamisen johdosta, osaksi koska melko suuri pääoma oli sidottu halkovarastoon merkittiin korkoa varten konttokuranttilististä kaupunginkassassa 400,000 markkaa ainoastaan 15,000 markan sijasta vuonna 1921. Kalliinajanlisäyksiä ja tilapäisiä palkanparannuksia varten myönnettiin 2,000,000 markkaa sekä auton ostoon 80,000 markkaa. Uutistöitä varten merkittiin kaikkiaan 6,272,567: 52 markkaa 5,089,200 markan sijasta vuonna 1921. Määräraha jakautui seuraavasti: kaapeli- ja johtotöitä varten hallituksen määräyksen mukaan 200,000 markkaa, talojohdotöitä varten 30,000 markkaa, korkeajännitteiskaapelia varten Kasarminkadun asemalta Tokankadulle 520,000 markkaa, tasavirtasyöttökaapelia varten Pursimiehen- ja Kankurinkadun kulmaukseen 460,000 markkaa, korkeajännitteiskaapelia varten Vanhaankaupunkiin 700,000 markkaa, Sörnäsän teurastamo-alueen muuntaja-aseman laajennusta varten 71,000 markkaa, kahta tasavirtasyöttökaapelia varten Kallioon 680,000 markkaa, jakeluverkon vahvistamistöitä varten 200,000 markkaa, Korkeasaaren sähkötystä varten 50,000 markkaa, raitiotiemuuntajakoneistoa varten laitteineen Töölön asemalle 320,000 markkaa, pää- ja Kasarmintorin aseman erinäisiä apulaitteita varten 160,000 markkaa, mittarien ostoon 600,000 markkaa, akkumulaattoripattereiden uusintaa varten 1,000,000 markkaa sekä höyryturbiinigeneraattorin hinnan suorituksessa syntynyttä kurssitappiota¹⁾ varten 1,281,567: 52 markkaa. Sähkölaitoksen menosääntö päättyi 26,973,164: 52 markkaan.

Kolmannestatoista pääluokasta, Yleiset työt erotettiin puhtaanapitomenot, jotka merkittiin erityiseen pääluokkaan. Luvut Tiet ja Viertotiet yhdistettiin. Määrärahat urheilu- ja leikkikenttiä varten yhdistettiin erityiseksi luvuksi, samoin kaikki rakennuskonttorin työntekijöille tulevista eduista aiheutuneet menot. Viimeksimainittujen määrarahain joukkoon merkittiin m. m. n. s. lapsiavustukset, jotka aikaisemmin oli suoritettu asianomaisilta työtileiltä. Määräraha arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan jaettiin kahteen lukuun, joista toinen käsitti määrärahat hätäaputöitä varten ja toinen sekalaisista arvaamattomista töistä koituvat menot. Palkkausmäärärahaa vahvistettaessa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös²⁾ kaupungininsinöörin palkkaetujen vähentämisestä 28,000 markalla. Stipendimääräraha poistettiin. Rakennuskonttorin tiliviraston konttoriapu-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 75. — ²⁾ S:n siv. 85.

laisia varten merkittiin 16,000 markkaa 18,600 markan sijasta vuonna 1921, koska apulaisten luku oli vähennetty yhdellä. Lukuun Geodeettiosasto merkittiin kaupungin tilain kartallepanoa ja korkeusmittausta varten 60,000 markkaa, kolmiomittausta varten 15,000 markkaa, sekä kaupunkialueen yleiskartan laadintaa varten 32,000 markkaa. Neljäs luku Rakennukset ja talot päättyi 1,720,800 markkaan 1921 vuoden budjetin 1,466,500 markan sijasta. Tähän kuuluvain määrärahain kohoaminen johtui siitä, että useana vuonna oli teetetty ainoastaan välttämättömimmät työt, minkä tähden suurempia töitä useassa tapauksessa ei enää voitu välttää. Tähän lukuun otettiin 25,000 markkaa¹⁾ Humallahden uimalaitoksen korjauksesta. Aikaisemman päätöksensä²⁾ mukaan myönsi kaupunginvaltuusto määrärahoja allamainittuja uutistöitä varten seuraavat määrät: tulli- ja pakkahuoneen lämmityskojeita varten 9,600 markkaa, Leppäsuon huvilan asuinhuoneistojen kuntoonpanoa varten 34,000 markkaa, kansakoulun sisustamista varten Suomalinnassa 40,000 markkaa, Eläintarhankadun kansakoulun keittiön sisustusta varten 35,000 markkaa, Nikkilän mielisairaalan höyrykoneiden korjausta varten 44,000 markkaa, Eläintarhankadun kansakoulun töiden loppuun saattamista varten 75,000 markkaa, Jätkäsaaren rautatietöimistön vesija viemärijohtoa varten 25,000 markkaa, Työnvälitystoimiston huoneiston laajennusta varten 76,700 markkaa, maidonkeittoon varatun huoneen sisustusta varten Marian sairaalan lastenosastolle 27,400 markkaa sekä Kivelän mielisairaalarakennuksen muutos- ja lisärakennustöitä varten 550,000 markkaa. Budjetin käsittelyssä päätti kaupunginvaltuusto myöntää vielä seuraavat määrärahat uutistöitä varten: uuden kansakoulutalon rakennuttamista varten 1,500,000 markkaa, Nikkilän mielisairaalan vesijohtolaitosta varten 200,000 markkaa, Nikkilän mielisairaalan sähköjohtojen korjausta varten 35,000 markkaa, Länsirannan talon n:o 10 ulkopuolista maalausta varten 9,400 markkaa, sähkövalon johtamista varten Hieta-lahdentorin kauppahalliin 26,000 markkaa, Mustikkamaan uutta uimalaitosta varten 245,000 markkaa¹⁾, ammattientarkastuksen huoneistoa varten 10,000 markkaa sekä Rikhardinkadun kirjastotalon laajennusta varten 2,000,000 markkaa³⁾. Lukuun Kadut ja yleiset paikat merkittiin korjauksia ja kunnossapitoa varten 529,600 markkaa sekä uutistöitä varten 1,035,000 markkaa. Viimemainitusta määrarahasta oli 170,000 markkaa Toukolan katujen tasoitusta varten ja 355,000 markkaa Käpylän katujen tasoitusta varten; 300,000 markkaa myönnettiin Fleming- ja Fredriksperinkadun välisen Pääskylänkadun osan täyttämistä varten; 150,000 markkaa Sturekadun tasoitusta varten Porvoon- ja Kristiinankadun välillä ja Kulneffkadun tasoitusta varten 60,000 markkaa. Määrärahat kanavien ja viemärien korjausta ja kunnossapitoa varten nousivat 427,000 markkaan sekä uutistöitä varten 335,000 markkaan, mistä viimeksi mainitusta määrästä 125,000 markkaa myönnettiin Toukolan uutistöitä varten ja 210,000 markkaa Käpylän töitä varten. Luku Tiet ja viertotiet päättyi 309,000 markkaan. Uusi Urheilu- ja leikkikentät niminen luku jakautui kahteen osastoon, nimittäin Korjaus ja kunnossapito, ennen merkitty lukuun Istutukset, jonka osaston menot nousivat 45,200 markkaan sekä Utisrakennukset, aikaisemmin merkitty lukuun Kadut ja yleiset paikat, jonka kustannusten arvioitiin nousevan 320,000 markkaan, mistä määrästä 300,000 markkaa Brahekatujen urheilukentän täyte- ja tasoitustöiden jatkamista varten ja 20,000 markkaa leikkikenttää varten Viipurin-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 44. — ²⁾ S:n siv. 36, 40, 41, 42, 43 ja 44. — ³⁾ S:n siv. 41.

ja Porvoonkatujen risteyksessä. Yhdeksänteen Satamat nimiseen lukuun merkittiin Korjaus ja kunnossapito nimikkeen kohdalle tilapäinen 20,000 markan määräraha kaasulaitoksen laiturin korjausta varten ja 28,000 markkaa entisen rautatien pistolaiturin¹⁾ korjausta varten sekä 125,000 markkaa Makaasiinirantakadun eteläisen laiturinsiiven uusimista ja levittämistä varten. Sata-main uutistöitä varten myönnettiin 5,025,000 markkaa, mistä määrästä 25,000 markkaa Kruunuvuorenselän kompassin tarkistuspojua varten ja 5,000,000 markkaa Länsisataman tasoi- ja rantasiltarakennusten jatkamista varten. Kustannukset rautateiden korjauksesta ja kunnossapidosta arvioitiin budjetissa 90,000 markaksi. Satamaradan laajentamista varten kaksoisraiteiseksi kaupunginvaltuusto myönsi 1,000,000 markkaa sekä Vanhankaupunginlahden länsirantaa kulkevaa rautatietä varten, mikä työ jo oli suoritettu teurastamorakennustyön yhteydessä, mutta jonka kustannukset kaupunginvaltuuston siitä aikaisemmin tekemän päätöksen²⁾ mukaan erotettiin teurastamon tilistä ja merkittiin eri tilille 1,050,000 markkaa. Sockenbackan—Otalammen rautatietutkimusta varten osoitettiin 60,000 markkaa samoin kuin rautatie-raiteen rakentamista varten Pääskylänkadulle Sörnäsinvuoradelta Flemingkadun jatkeesta Kustavinkadun risteykseen 110,000 markkaa. Määrärahat istutuksia varten, joita 1921 vuoden budjetissa oli 812,100 markkaa, nousivat 1,090,300 markkaan, mistä määrästä 896,300 markkaa korjauksia ja kunnossapitoa varten ja 194,000 markkaa uutistöitä varten. Viimemainittuun määrään sisältyi 25,000 markkaa kaupungin puutarhan edustan järjestämistä varten, 12,000 markkaa Armfelt- ja Ehrensvärdtien välisen paikan istutustöiden jatkamista varten, 10,000 markkaa Kaisaniemen uudestijärjestämistä varten, 24,000 markkaa Sibyllankadun leikkikentän ympärillä olevien istutusten kuntoonpanoa varten, 10,000 markkaa kahden kasteluvaunun ostoon, 8,000 markkaa hevosen ostoon sekä 105,000 markkaa kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen³⁾ mukaan Suomen pankin edustalla olevan puistikon muutostöitä varten. Varasto niminen luku päättyi 146,000 markkaan, mistä määrästä 30,000 markan tilapäinen määräraha oli ison höyryjyrän korjauksia varten. Sekalaista nimiseen lukuun merkittiin m. m. 123,371: 95 markan määräraha uuden auton ostoon. Uuteen Työntekijöille tulevat edut nimiseen lukuun merkittiin kesälomaa varten 300,000 markkaa, elatusapua varten 540,000 markkaa, sekä sairaspua, tapaturmavakuutusta ja hautausapua varten yhteensä 125,000 markkaa. Häätäputoihin myönnettiin 2,000,000 markkaa käytettäväksi kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan, ja arvaamattomiin tarpeisiin merkittiin niinkään valtuuston määräyksen mukaan 500,000 markkaa.

Neljännentoista pääluokan, Katu- ja laiturivalaistus, kohdalla nousivat määrärahat yhteensä 2,397,000 markkaan 1921 vuoden budjetin 2,412,000 markan sijasta.

Viidentenätoista pääluokkana merkittiin Puhtaanapito, ollen puhtaanapitohallituksen ja puhtaanapitolaitoksen menosääntö 85,000 markkaa, katujen puhtaanapitomenot 4,954,000 markkaa, makkien puhtaanapitomenot 3,026,100 markkaa, työkaluja varten 152,000 markkaa, erinäisiä työntekijöille tulevia etuja varten 400,000 markkaa ja arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan 100,000 markkaa eli yhteensä 8,717,100 markkaa.

Kuudennentoista pääluokan, Halkokonttori, kohdalla vähennettiin pääkonttorin määrärahaa 24,320 markalla, johtuen siitä että halkokonttorin toi-

¹⁾ Vrt. tätä kert. siv. 50. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 38. — ³⁾ S:n siv. 54.

mintaa tulitaisiin supistamaan. Metsän ja halkojen ostoon merkittiin 4,282,500 markkaa, kuormausta, kuljetusta, purkausta ja varastoimista varten 5,992,900 markkaa, matkustavia kassanhoitajia ja työpäälystää varten 400,700 markkaa, jakelua varten Helsingissä 1,146,600 markkaa, Kuhmoisten laitoksen käyttöä varten 1,754,000 markkaa, sekalaisia kustannuksia varten 1,840,000 markkaa sekä kaupunginkassasta saatujen varain takaisinmaksua varten 8,249,620 markkaa. Määräraha kokonaisuudessaan tämän pääluokan kohdalla väheni 13,598,000 markalla.

Seitsemännentoista pääluokan, Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola, kohdalla lisättiin Kauppahallit nimisessä luvussa palkkausmäärärahaa, m. m. sen johdosta että kustannukset lomaviransijaisista, jotka aikaisemmin oli suoritettu rahatoimikamarin käyttövaroista, siirrettiin tänne. Kalapiha niminen luku poistui, koska kalahalli tulisi lakkautettavaksi. Sen sijaan merkittiin määräraha Kauppahallien sekalaisia kustannuksia varten korotetuin määrin, mistä määräraha suoritettaisiin kustannukset torikärkyjen säilytyspaikkain järjestämisestä kalapihalle sekä paikan puhtaanapidosta. Uutena lukuna merkittiin kaupunginvaltuuston siitä aikaisemmin tekemän päätöksen¹⁾ mukaan keskuskeittolan menosääntö, joka päättyi 6,619,320 markkaan.

Kahdeksannentoista pääluokan, Kaupungin kiinteä omaisuus, kohdalla otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös²⁾ Ruoholahdenkadun tontin n:o 25 ja Porthankadun tontin n:o 14 ostamisesta. Sähköjohdon laittamista varten Herttonäsiin osoitettiin 30,000 markkaa. Kun kaupungin maatilain tulot kertyvät myöhemmin kuin menot, jotka sentähden täytyy suorittaa kassaluottotililtä kaupunginkassasta, merkittiin uutena eränä 150,000 markkaa korkoja varten kaupunginkassaan. Luonnonpuistot nimiseen lukuun merkittiin uusi 1,500 markan määräraha intendentin lomaviransijaista varten. Sekalaiset kustannukset nimiseen lukuun merkittiin kaupunginvaltuuston siitä aikaisemmin tekemän päätöksen³⁾ mukaan 1,900,000 markkaa Eknäsin maatilain ostoon ja 90,000 markkaa Merholman huvilapalstain vuokraoikeuden ja niillä olevain rakennusten lunastusta varten.

Yhdeksännentoista pääluokan, Eläkkeet ja apurahat, kohdalle merkittiin määrärahoja 545,649: 17 markkaa 538,988: 67 markan sijasta vuonna 1921.

Kahdennenkymmenennen pääluokan, Sekalaiset menot, kohdalle merkittiin Erinäiset huoneenvuokrat nimiseen lukuun 75,000 markkaa arvaamatomia vuokria ja vuokrakorotuksia varten käytettäväksi rahatoimikamarin määräyksen mukaan. Määrärahaa työntekijäin tapaturmavakuutusta varten vähennettiin 70,000 markalla, koska maksut rakennuskonttorin työntekijöistä oli merkitty mainitun konttorin rahasääntöön⁴⁾. Palkan- ja kalliinajanlisäyksiä varten myönnettiin 25,000,000 markkaa 1921 vuoden budjetin 19,200,000 markan sijasta. Sekalaiset määrarahat nimiseen lukuun aikaisemmin merkitty määräraha kaupungin virkamiesten stipendejä varten poistui⁵⁾. Uutena eränä merkittiin 10,000 markkaa koulujen hiihtourheilun edistämistä varten, minkä ohessa tänne siirrettiin 40,000 markan määräraha kelkkamäkien laittamiseen, mikä määräraha aikaisemmin oli sisältynyt kaupunginistutusten menosääntöön. Puolipäivätunnin ilmoittamista varten myönnettiin⁶⁾ 2,000 markkaa. Rahatoimikamarin käytettäväksi asetettiin 2,000 markkaa koirain ja kissain kivuttomaan lopettamiseen, mikä määräraha aikaisemmin oli myönnetty avustuksena Helsingin eläinsuojelusyhdistykselle. Kaupunginvaltuuston

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 85 ja 195. — ²⁾ S:n siv. 10. — ³⁾ S:n siv. 8 ja 25. — ⁴⁾ S:n siv. 139. — ⁵⁾ Vrt. tätä kert. siv. 136. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 220.

siitä aikaisemmin tekemän päätöksen ¹⁾ mukaan merkittiin 500,000 markkaa apurahana Hakasalmenkadun aukaisemiseen ja päällystämiseen sekä edelleen 1,412,900 markkaa avustuslainoina rakennusyrityksille, 1,000,000 markkaa yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämisrahaston lisäämiseksi ja 2,000,000 markkaa uusien osakkeiden merkintää varten Helsingin makasiiniosakeyhtiössä. Kunnallista asuntotuotantoa varten myönnettiin 2,000,000 markkaa, mistä määrästä 1,000,000 markkaa oli tarkoitettu käytettäväksi asuntojen rakentamista varten, jotka vähittäismaksuehdoin luovutettaisiin yksityishenkilöjen omiksi. Budjettiehdotuksessaan ²⁾ ilmoitti rahatoimikamari kehoittaneensa kaupungin yleisten töiden hallitusta laatimaan suunnitelman osoittamalla vastaisten rakennusten paikan ynnä kustannusarviot. Tämän toimenpiteen kautta tahdottiin sekä hankkia työansiota työttömille rakennustyöläisille että lieventää vallitsevaa asunnonpuutetta. Kun Etelä-Suomen voimaosakeyhtiö uuden edullisemman virranhankintasopimuksen tekemisen ehdoksi oli pannut, että kaupunki merkitsisi uusia osakkeita yhtiössä 4,000,000 markan määrään, mikä sittemmin oli alennettu 2,000,000 markkaan, merkittiin viimeksimainittu määrä budjettiin ³⁾. Sen johdosta että vedenkulumaksut vuonna 1922 nousivat, merkittiin budjettiin tilapäinen 85,000 markan määräraha kaupungin laitosten vedenkulutuskustannuksiin käytettäväksi rahatoimikamarin määräyksen mukaan. Poistojen ja peruutusten kustannusten arvioitiin nousevan 5,500,000 markalla ja merkittiin budjettiin niitä varten 8,500,000 markkaa. Erityiseen lukuun merkittiin naisten hätäaputoita varten 800,000 markkaa. Menot tämän pääluokan kohdalla nousivat 46,043,680 markkaan 29,074,640 markan sijasta vuonna 1921.

Menosäännön käsittelyn yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto, huomioon ottaen kaupungin tukalan rahataloudellisen tilan ja kun lainavaroja ei ollut käytettävissä, että lainavaroja käytettäessä suurenlaisiin töihin näitä ei saanut aloittaa hankkimatta rahatoimikamarin lupaa kussakin erikoistapauksessa.

Tulosääntö. Tulosääntöön merkittiin ensimmäisen osaston, Lainat ja korot, kohdalle Lainat nimiseen lukuun se määräraha, mikä kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen ⁴⁾ mukaan oli käytetty 1911 vuoden obligatiolainasta nimittäin rautatietä varten pitkin Vanhankaupunginlahden rantaa 1,050,000 markkaa. Vastedes otettavista lainavaroista kahta vuotta pitemmällä takaisinmaksuajalla, päätti kaupunginvaltuusto osoitettaviksi seuraavat määrärahat:

Vesijohto erinäisiin Toukolan katuihin ⁵⁾	Smk.	161,000: —
Vesijohto erinäisiin Käpylän katuihin ⁵⁾	»	345,000: —
Korkeajännitteiskaapeli Tokankadulle ⁶⁾	»	520,000: —
Syöttökaapeli Pursimiehen- ja Kankurinkadun kulmaukseen ⁶⁾	»	460,000: —
Korkeajännitteiskaapeli Vanhaankaupunkiin ⁶⁾	»	700,000: —
Kaksi syöttökaapelia Kallioon ⁶⁾	»	680,000: —
Raitiotienmuuntajakoneisto Töölön asemalle ⁶⁾	»	320,000: —
Höyryturbiinigeneraattorin hinnan suorituksessa syntynyt kurssitappio ⁷⁾	»	1,281,567: 52
Länsisataman tasointi ja rantasillatöiden jatkaminen ⁸⁾	»	5,000,000: —
Satamaradan laajentaminen kaksoisraiteiseksi ⁸⁾	»	1,000,000: —

¹⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 5. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 35. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 72. — ⁴⁾ S:n siv. 38 ja 139. — ⁵⁾ S:n siv. 136. — ⁶⁾ S:n siv. 137. — ⁷⁾ S:n siv. 75 ja 137. — ⁸⁾ S:n siv. 139.

Ruoholahdenkadun tontin n:o 25 osto ¹⁾	Smk.	800,000: —
Eknäsin maatilan osto ²⁾	»	1,900,000: —
Apuraha Hakasalmenkadun aukaisemiseen ja päällystämiseen ³⁾	»	500,000: —
Avustuslainoja rakennusyrityksille ³⁾	»	1,412,900: —
Kunnallinen asuntotuotanto ³⁾	»	2,000,000: —
Yleishyödyllisen rakennuslainarahaston lisääminen ³⁾ ..	»	1,000,000: —
Uusien osakkeiden merkintä Helsingin makasiiniosakeyhtiössä ³⁾	»	2,000,000: —
Uusien osakkeiden merkintä Etelä-Suomen voimaosakeyhtiössä ³⁾	»	2,000,000: —
Rikhardinkadun kirjastotalon laajentaminen ⁴⁾	»	2,000,000: —

Sen lisäksi merkittiin 13,000,000 markan määräinen laina kahta vuotta lyhyemmällä takaisinmaksuajalla 1922 vuoden budjetin vajauksen peittämiseksi. Korot nimiseen lukuun merkittiin kaupungin arvioidut tulot koroista ja osingoista kaikkiaan 3,535,220 markkaa. Koko osasto osoitti arvioituja tuloja 41,665,687: 52 markkaa 38,684,618: 85 markan sijasta vuonna 1921.

Toiseen osastoon, Tuloa tuottavat oikeudet, merkittiin Erinäiset verot nimiseen lukuun koiravero 100,000 markkaan korotetuin määrin, kun kaupunki lain mukaan oli oikeutettu korottamaan koiraveron jopa 200 markkaan koiraa kohti. Kiinteistövero ei esiintynyt enää budjetissa, koska mainittua veroa kannettiin kiinteistöjen myynnistä ainoastaan vuosina 1918—1920. Sen sijaan tuli lisäksi arvioitu 300,000 markan tulo verojen lisäkorotuksesta, mitä veroa oli veloitettava joulukuun 23 p:nä 1920 annetun verolain mukaan. Kaupungin perintöveron osuus merkittiin 100,000 markkaan korotetuin määrin. Tuulaaki- ja liikennemaksut nimiseen lukuun tulivat lisäksi uusina erinä maksut aluksille satamavesiputkista annetusta vedestä 120,000 markkaa, satama-alueen paikanvuokrat 200,000 markkaa sekä kalavesimaksut 2,500 markkaa. Arvioidut tulot tämän osaston kohdalla olivat 9,701,858 markkaa 7,540,058 markan sijasta vuonna 1921.

Kolmannen osaston, Terveysten- ja sairaanhoito, kohdalle merkittiin uutena eränä tulot myydyistä ruuantähteistä 100,000 markkaa, koska kaupunginvaltuusto ei voinut hyväksyä aikaisemmin noudatettua menettelyä, nimittäin että sairaalat mainituilla tuloilla hyvittivät ruokamäärärahojaan. Arvioidut tulot puheenalaisen osaston kohdalla lisääntyivät 3,792,000:sta 6,618,000 markkaan, johtuen etusijassa sairaalain sairassija- ja muittenkin maksujen korotuksesta.

Neljännän osaston, Köyhäinhoito ja lastensuojelutoiminta, kohdalle merkittiin ensi kerran tulot kunnalliskodin ja työlaitoksen hoidokkien päivätoista ⁵⁾, jotka arvioitiin 187,000 markaksi. Lastenkodit ja kasvatuslaitokset nimiseen lukuun merkittiin köyhäinhoidon maksettavaksi korvaukseksi varattomain lasten hoidosta 3,300,000 markkaa, mikä määrä myös oli merkitty köyhäinhoidon menosääntöön ⁵⁾. Kasvatuslaitosten valtioapua, joka aikaisemmin oli merkitty sen määräisenä, minkä menosäännössä esiintyvät budjettivuoden aikaiset menot osoittivat, merkittiin 1922 vuoden tulosääntöön puheenalaisena vuonna todella kertyvä määrä, joka oli arvioitu 245,040 markaksi, mistä

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 10 ja 140. — ²⁾ S:n siv. 8 ja 140. — ³⁾ S:n siv. 141. — ⁴⁾ S:n siv. 41 ja 138. — ⁵⁾ Vrt. tätä kert. siv. 134.

määrästä 32,620 markkaa oli vuodelta 1921 tuleva lisäavustus ja 212,420 markkaa avustus vuodelta 1922. Tulot neljännen osaston kohdalla kohosivat 2,092,519: 41 markasta 6,568,065 markkaan.

Viidennen osaston, Opetus- ja sivistyslaitokset, kohdalle merkittiin valtioapuja seuraavat määrät:

Kansakoulut	Smk. 3,127,200: —
Käsityöläiskoulut	» 84,063: —
Ammattikoulut	» 369,200: —
Työväenopisto	» 170,000: —
Lastentarhat	» 1,157,000: —
Kaupunginorkesteri	» 150,000: —
	<hr/>
	Yhteensä Smk. 5,057,463: —

Samoin kuin kasvatuslaitosten valtioapu laskettiin kansakoulujenkin valtioapuun nähden vuonna 1922 kertyvä määrä, joka jakautui siten, että 349,400 markkaa kohdistui vuoteen 1921 ja 2,777,800 markkaa vuoteen 1922. Käsityöläiskoulujen valtioapu maksetaan kahdessa erässä, joista toinen käsittelee puolet johtajain ja opettajain palkkioista ja toinen 5 % siitä opetusvälineisiin. Ammattikoulujen valtioapua on kaupunki oikeutettu saamaan vähintään puolet ja enintään kolme neljännestä koulujen vuosikustannusten kokonaismäärästä sekä lisäksi 5 % siitä opetusvälineitä varten. Vuonna 1921 oli apumaksua maksettu ainoastaan neljännes mainituista kustannuksista, minkä vuoksi kaupunginvaltuusto, joka 1922 vuoden tulosäännössä oletti saatavan valtioapua puolet ammattikouluissa maksetuista palkkioista ja 5 % opetusvälineistön kustannuksista, päätti kehoittaa vasta perustettua ammattiopeutuslaitosten keskuslautakuntaa hankkimaan asetuksenmukaisen valtioavun vuosilta 1921 ja 1922. Työväenopiston valtioapua maksetaan puolet opiston vuosimenojen kokonaismäärästä ja lastentarhain valtioapua kolmannes vuosimenoista. Uutena eränä tuli lisää 65,000 markkaa muitten kuntain korvauksena niistä kotoisin olevain kansakouluoppilaiden koulunkäynnistä. Arvioituja tuloja oli tämän osaston kohdalla kaikkiaan 5,964,763 markkaa 4,649,429: 50 markan sijasta vuonna 1921.

Tässä yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto tehdä valtioneuvostolle alistuksen 400,000 markan valtioavun myöntämisestä kaupunginorkesterin voimassapitoon vuonna 1923.

Kuudennen osaston, Kaupungin teknilliset laitokset, kohdalla kohosivat arvioidut tulot vesijohtolaitoksesta 4,401,600:stä 6,388,300 markkaan kaupunginvaltuuston erityisen päätöksen johdosta, että vuonna 1914 vahvistettua vedenkulutustaksaa oli, 1922 vuoden alusta lukien, korotettava 300 %. Tulojen kaasulaitoksesta arvioitiin vähenevän 3,133,800 markalla, koska kaasunkulutus oli vähentynyt korkean kaasunhinnan vuoksi. Sähkölaitos nimiseen lukuun merkittiin uusi 180,000 markan maksuerä laitoksen oman virrankulutuksen korvaukseksi. Kun halkojen hinta oli huojistunut, mikä seikka aiheutti niiden tulojen vähenemisen, jotka sopimuksen mukaisesti riippuivat halkojen hinnasta, arvioitiin sähkölaitoksen tulot kaikkiaan ainoastaan 27,113,000 markaksi 33,606,000 markan sijasta vuonna 1921. Koko osaston arvioitujen tulojen määrä väheni 47,765,450 markkaan 1921 vuoden budjetin 55,403,950 markan määrästä.

Sähkölaitoksen tulosääntöä vahvistaessaan päätti kaupunginvaltuusto antaa rahatoimikamarin toimeksi ryhtyä sen suuntaiseen toimenpiteeseen, että

Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön kaupungin sähkölaitokselle suoritettava korvaus raitiotiekäyttöön annetusta sähkövirrasta saatiin yhdenmukaisemmaksi vallitsevan hintatason kanssa.

Seitsemännen osaston, Yleiset työt, kohdalla otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös¹⁾ kaupunginpuutarhan kukkakasvien y. m. myynnistä, minkä arvioitiin tuottavan 200,000 markkaa. Uutena eränä merkittiin 15,000 markkaa vuokria lainaksi annetuista työkaluista y. m., minkä ohessa merkittiin 30,000 markan valtioapu Sockenbackan-Otalammen rautatielinjan tutkimiseen. Koko tulomäärä arvioitiin 284,900 markaksi 1921 vuoden tulosäännön 39,900 markan sijasta.

Uuden kahdeksannen osaston, Puhtaanapitolaitos, kohdalla arvioitiin tulot 3,043,230 markaksi.

Yhdeksännen osaston, Halkokonttorin, kohdalla vahvistettiin arvioidut tulot 24,092,000 markaksi, mikä määrä oli 14,208,000 markkaa vastaavia 1921 vuoden budjetin tuloja pienempi.

Kymmenennen osaston, Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola, kohdalle merkittiin toripaikkain vuokrat 550,000 markkaan korotetuin määrin. Uutena eränä merkittiin 7,500 markkaa maksuja rattaiden säilytyksestä ent. kalapihalla ja kaupunginvaltuuston siitä aikaisemmin tekemän päätöksen²⁾ mukaan kaupungin keskuskeittolan tulot, mitkä arvioitiin 6,300,000 markaksi. Tämän osaston tulojen kokonaismäärä vahvistettiin 8,077,500 markan arvioiduksi määräksi 1,360,000 markan sijasta vuonna 1921.

Yhdennessätoista osastossa, Kaupungin kiinteä omaisuus, arvioitiin tontinlunastusten tuottavan 1,200,000 markkaa. Kaupunkikiinteistöt niminen luku osoitti melkoista lisäännystä johtuen vuokrien korotuksesta. Ainoastaan tulot ent. seurahuoneesta vähenivät, sen johdosta että elintarvelautakunnalle vuokratut huoneistot käytettäisiin kaupungin omain laitosten tarpeisiin. Sekalaista nimiseen lukuun merkittiin, maksujen korotuksen johdosta, enemmän tuloja verkkopallokentistä sekä kadun erilleen aitaamisesta rakennustarkoituksiin. Tästä luvusta poistuivat laituripaikkain vuokrat, mitkä tulot oli merkitty toisen osaston, Tuloa tuottavat oikeudet, kohdalle. Tämän osaston tulot arvioitiin kaikkiaan 9,610,200 markaksi.

Tulot kahdentoista osaston, Sekalaiset tulot, kohdalla lisääntyivät 42,000:stä 682,000 markkaan, niistä 80,000 valtion myöntämää korvausta tulo- ja omaisuusveron kannannasta.

Kolmannentoista osaston, Verotus, kohdalle merkittiin se määrä, mikä oli kunnan verovelvollisilta jäseniltä verotettava, 127,420,077: 20 markan määräisenä 1921 vuoden rahasäännön 100,186,933: 86 markan sijasta, ollen lisäännys siis 27,233,143: 34 markkaa.

C. Muut asiat.

Muistopatsaan paljastus. Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja ilmoitti³⁾, että valtuuston päätöksen⁴⁾ mukaisesti Liisanpuistikkoon pystytetty muistopatsas paljastettaisiin toukokuun 16 p:nä klo 11 a. p.

Niiden henkilöjen kohtelu, jotka olivat ottaneet osaa 1918 vuoden kapinaan ja erotettu kaupungin palveluksesta. Kirjelmässä kesäkuun 20 p:ltä 1920 oli

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 73. — ²⁾ S:n siv. 85 ja 195. — ³⁾ Valt. pöytäk. 11. 5. 25 §. — ⁴⁾ Ks. 1918 vuod. kert. siv. 146.

Tehdas- ja sekatyöväenliiton osasto n:o 169 tehnyt kantelun sen johdosta, että lukuisia työntekijöitä, jotka kapinan aikana olivat olleet kaupungin töissä, kapinan kukistamisen jälkeen ei ollut uudestaan otettu entisiin työpaikkoihinsa sekä että ne, jotka oli otettu takaisin, vaikkakin toiseen työhön, olivat menettäneet aikaisemmin nauttimansa edut eläkkeeseen ja kesälomaan nähden.

Kaupungin yleisten töiden hallitus, jolta oli vaadittu lausunto asiasta, huomautti, että työnhakijoita oli otettu kaupungin töihin sikäli kuin sopivaa työtä oli voitu järjestää sekä että kaikille rakennuskonttorin työntekijöille, jotka kahden kuukauden kuluttua kapinan kukistamisesta olivat palanneet näihin töihin, myönnettiin vuonna 1918 kesälomaa voimassa olevain perusteiden mukaan. Myöhemmin ilmoittautuneita pidettiin uusina työntekijöinä, mutta näistäkin saivat ne, jotka pitemmän aikaa olivat olleet kaupungin töissä ja muutoin olivat kunnollisia, 2 viikon kesäloman vuosina 1919 ja 1920. Eläkkeeseen nähden luettiin hyväksi koko se aika, minkä työntekijä työllistain mukaan oli ollut kaupungin töissä; kahta kuukautta lyhyempää keskeytystä ei otettu lukuun. Kaikille eläkkeenhakijoille oli luettu hyväksi koko työaika sekä ennen että jälkeen kapinan; kapinanajalta ei ollut olemassa työlistoja.

Esitys ei aiheuttanut¹⁾ toimenpidettä.

Sittemmin anoivat herra O. Järvinen y. m., että kaupunginvaltuusto asettaisi komitean tutkimaan kutakin eri tapausta, milloin henkilöjä suhtautumisensa vuoksi 1918 vuoden kapinaan oli erotettu kaupungin palveluksesta, sekä palauttaisi syyttömiksi havaitut oikeuksiinsa ja myöntäisi heille hyvityksen kaikista erottamisen johdosta kärsimästään vahingosta. Koska asianomaisilla kunnan laitoksilla kuitenkin oli oikeus harkintansa mukaan palvelukseensa ottaa aikaisemmin erotettuja henkilöjä, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto, ettei tämäkään esitys aiheuttanut toimenpidettä.

Kunnan kuulutusten ja ilmoitusten julkaiseminen. Vtn Väisäsen ja K. J. Aallon esitysehdotuksen kunnan kuulutusten ja ilmoitusten julkaisemisesta Suomen Työmieslehdessä kaupunginvaltuusto epäsi³⁾. Samoin epäsi⁴⁾ valtuusto Iltalehden toimituksen anomuksen yllämainittujen tietojen julkaisemisesta viimemainitussa lehdessä.

Sitävastoin myöntyi valtuusto⁵⁾ vtn Lydmanin ja Långholmin esitysehdotukseen kunnan kuulutusten julkaisemisesta Arbetar-bladet lehdessä, kuitenkin sillä rajoituksella, että ainoastaan kaupunginvaltuuston kuulutukset ja ilmoitukset julkaistaisiin lehdessä.

Kaupunginvaltuuston diariin merkittyjen ratkaisemattomien asiain luettelo. Esiteltäessä kaupunginvaltuuston diariin merkittyjen, joulukuun 31 p:nä 1920 ratkaisematta olevain asiain luettelo⁶⁾ päätti⁷⁾ kaupunginvaltuusto poistaa seuraavat asiat:

rahatoimikamarin esityksen⁸⁾ aatekilpailun toimeenpanemisesta n. s. laivaveistämöalueen järjestämiseksi, koska alue oli annettu vuokralle;

erinaisten henkilöjen tekemään esityksen⁹⁾ komitean asettamisesta toteuttamaan suunniteltua n. s. Kuninkaankatua. Komitean tehtävä peruutettiin; johtaja K. A. Wideniukselle annetun tehtävän¹⁰⁾ laatia ja valtuustolle

tehdä ehdotus sellaiseksi kaupungin taloudellisen hallinnon uudestijärjestämiseksi, että kaupungin tuloja voitaisiin melkoisesti lisätä ja sen menoja mikäli mahdollista vähentää;

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 41 §. — ²⁾ S:n 30. 11. 14 §. — ³⁾ S:n 23. 2. 34 §. — ⁴⁾ S:n 15. 6. 34 §. — ⁵⁾ S:n 15. 6. 33 §. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 18 § ja 5. 10. 5 §. — ⁸⁾ Ks. 1915 vuod. kert. siv. 40. — ⁹⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 43. — ¹⁰⁾ S:n siv. 187.

vtn Salovaaran y. m. esitysehdotuksen ¹⁾ toimenpiteisiin ryhtymisestä satamatyöläislakon sovittamiseksi;

ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan esityksen ²⁾ lukukausimaksujen poistamisesta, hallitusmuodon 80 §:n määräyksen johdosta, jonka mukaan kaiken opetuksen kansakouluissa tulee olla maksuton;

sairaalaylihallitukselle annetun tehtävän laatia ehdotus ³⁾ kaupungin sairaalain yleisissä saleissa olevain sairassijain lisäämiseksi sekä ohjeiksi, joiden mukaan vapautusta sairasmaksuista olisi myönnettävä samoin kuin toispaikaisten henkilöiden maksujen korottamiseksi, eritoten yksityishuoneissa, koska sairaalamaksuja sittemmin edelleen oli korotettu;

rahatoimikamarille annetun tehtävän ⁴⁾ valtuustolle laatia selvitys, eikö kaupungin tuloja voitaisi lisätä;

odotettavana olevaa yleistä palkanjärjestelyä ²⁾ silmällä pitäen: terveydenhoitolautakunnan esitykset korotetun pohjapalkan myöntämisestä ensimmäiselle kaupunginlääkärille, terveydenhoidontarkastajalle, asunnontarkastajalle sekä kunnan ammattientarkastuksen, terveystoimikunnan ja asuntotarkastuksen viranpitäjille samoin kuin palkankorotuksen myöntämisestä kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorioin laboraattoreille, vahtimestarille ja näyttötoimikunnan johtajalle, kaupungin lihan tarkastusaseman kassanhoitajalle sekä maitonäytteiden ottajalle A. Luodolle; köyhäinhuoltohallituksen esitykset erinäisten hallituksen toimihenkilöiden palkkain järjestämisestä sekä köyhäinhoidon palveluksessa olevain diakonissain palkkain korottamisesta, ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan esityksen näiden koulujen kansliahenkilökunnan palkkain korottamisesta; kasvatuslautakunnan esityksen kasvatuslaitosten opettajain ja opettajatarten palkkain parantamisesta; tyttöjen ammattikoulun johtokunnan esityksen mainitun koulun opettajatarten palkanparannusanomuksen johdosta; satamakonttorin esityksen vanhempain ja nuorempain vahtimestarien sekä tarkastus- ja satamakonstaapelien palkkausten parantamisesta;

1920 vuoden budjetinkäsittelyssä tehdyn ehdotuksen sen kaupunginvaltuuston päätöksen ⁵⁾ kumoamisesta, että kaupungin töissä maksettujen palkkain tuli vastata yksityisissä töissä maksettuja palkkoja, koska kysymys työntekijäin palkkausperusteiden muuttamisesta oli erikseen valmisteltavana;

rahatoimikamarille 1920 vuoden budjetinkäsittelyssä annetun tehtävän aikanaan tehdä esitys tilapäislainan ottamisesta, jos se osoittautui tarpeelliseksi;

lihan tarkastusaseman nuoremman tarkastuseläinlääkärin O. Fraserin palkankorotusanomuksen ⁶⁾;

neiti L. Hagmanin esityksen ⁶⁾ korttelin n:o 442 tonttien n:ojen 12 ja 14 luovuttamisesta maksutta tai huoksin ehdoin hakijan johtamaa Yksityisluokat nimisen koulun talon paikaksi; koska hakemus oli peruutettu.

Samassa tilaisuudessa ⁶⁾ sai rahatoimikamari toimeksi jouduttaa kysymyksen käsittelyä, miten tarvikkeita olisi hankittava kaupungin eri virastoille ⁷⁾.

Vahvistettu rakennusjärjestyksen 123 §:n muutos. Kaupunginvaltuuston vuonna 1920 hyväksymät ⁸⁾ muutetut rakennusjärjestyksen määräykset seisotuskaivojen teettämisestä valtioneuvosto vahvisti ⁹⁾ huhtikuun 25 p:nä.

XIV kaupunginosan korttelien n:ojen 503, 510 ja 517 rakennusjärjestys. Kaupunginvaltuuston hyväksyttyä ¹⁰⁾ erinäiset lisäykset voimassa olevaan

¹⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 195. — ²⁾ Valt. pöytäk. 5. 10. 5 §. — ³⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 79. — ⁴⁾ S:n siv. 51. — ⁵⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 96. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 5. 10. 5 §. — ⁷⁾ Ks. 1918 vuod. kert. siv. 241. — ⁸⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 150. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 25. 5. 3 §. — ¹⁰⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 144.

rakennusjärjestykseen, jotka tarkoittivat erillisten huvilain paikoiksi varattujen korttelien n:ojen 503, 510 ja 517 tonttien rakennuttamista, ja sittenkun tämä päätös oli alistettu valtioneuvoston harkittavaksi ja vahvistettavaksi, oli yleisten rakennusten hallitus, jolta oli pyydetty lausunto, tehnyt erinäisiä muistutuksia lisämääräyksiä vastaan. Sen johdosta palautettiin asia kaupunginvaltuustoon, joka kumoten aikaisemman päätöksensä päätti¹⁾ hyväksyä kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman tarkistetun ehdotuksen puheenalaisten tonttien rakennusjärjestykseksi sekä alistaa päätöksen valtioneuvoston harkittavaksi ja vahvistettavaksi. Ehdotus oli seuraava:

Helsingin kaupungin XIV kaupunginosassa olevissa kortteleissa n:oissa 503, 510 ja 517 erillisten huvilain paikoiksi varattujen tonttien rakennusjärjestys.

Helsingin kaupungin XIV kaupunginosan huvilakorttelit n:ot 503, 510 ja 517 rakennetaan mainituille kortteleille vahvistetun kaupunginasemakaavan ja toukokuun 8 päivänä 1917 annetun kaupungin yleisen rakennusjärjestyksen määräysten mukaisesti alempana mainituin poikkeuksin mikäli rakennusjärjestystä koskee:

1 §. Erillisen huvilarakennuksen paikaksi tarkoitettulle tontille erittäin vahvistetussa kartassa keltaisella osoitetulla alueella saa rakentaa asuintalon ainoastaan kaupunginasemakaavaan merkityn rakennusrajan sisäpuolelle; kuitenkin älköön rakennuksen pinta-ala missään tapauksessa ylittääkö tontin pinta-alan kolmannesta.

Enintään 4 metriä korkea talousrakennus saatakoon sen lisäksi rakentaa koko tätä varten tarkoitettulle, erityisen rajaviivan osoittamalle alueelle. Semmoisessa rakennuksessa saakoon myös olla enintään kaksi huonetta ja keittiön käsittävä talonmiehen asuinhuoneisto.

2 §. Asuinrakennuksen suurin luvallinen korkeus on 10 metriä julkisivupinnan ylireunaan luettuna, ja saa sellaisen rakennuksen teettää enintään kaksikerroksisen, kellarikerrosta lukuun ottamatta.

Asuinrakennuksessa saakoon olla enintään kaksi asuinhuoneistoa; kuitenkin saakoon, jos pintamuodostuma sallii, enintään kaksi huonetta ja keittiön käsittävän talonmiehenasunnon laittaa kellarikerrokseen, jossa tapauksessa älköön talousrakennusta käytettäväkään semmoiseen tarkoitukseen.

Toisen kerroksen päällä olevaa ullakkoa älköön sisustettako asuinkerrokseksi.

Yleiseen tarkoitukseen varattuun, korttelissa N:o 510 sijaitsevaan Tavaststjernakadun tonttiin N:o 4 nähden saakoon maistraatti harkinnan mukaan myöntää poikkeuksia mitä sekä kerros- että huoneistolukuun tulee.

3 §. Kaikilla tonteilla on oleva siistejä ja hyvin hoidettuja istutuksia.

4 §. Kaupunginasemakaavaan merkityt, korttelissa sijaitsevat leikkikentät sekä kujat, joiden tarkoituksena on varata pääsy tonttien takaosiin, laittaa kaupunki, mutta niiden kunnossapidon kustantavat rajakkaisten tonttien omistajat suhteellisesti tonttiensa pinta-alaan.»

Maistraatin ilmoituksen²⁾ mukaan vahvasti sisäasiainministeriö yllämainitun rakennusjärjestysehdotuksen toukokuun 21 p:nä.

¹⁾ Valt. pöytäk. 23. 3. 3 §. — ²⁾ S:n 24. 8. 5 §.

Maistraatin rakennustarkastajan tekemän ehdotuksen, että yllämainitun rakennusjärjestyksen 2 §:n 1 ja 2 momentissa olevan kellarikerros sanan sijaan pantaisiin sana kellari, kaupunginvaltuusto epäsi ¹⁾.

Yksityisiä viemärijohtoja y. m. koskevan ohjesäännön 4 §:n muutos. Vuonna 1920 antoi kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan ja vesijohtolaitoksen toimeksi ²⁾ tehdä ehdotuksen niiksi muutoksiksi yksityisiä viemärijohtoja sekä taloihin ja tonteille tehtäviä johtoja koskevaan ohjesääntöön, jotka rakennusjärjestyksen 123 §:n muuttaminen teki välttämättömiksi.

Sen johdosta teki vesijohtolaitos ehdotuksen mainitun ohjesäännön 4 §:n 2 momentin muutokseksi.

Sittenkun ehdotus lausunnon antamista varten oli lähetetty ³⁾ kaupungin yleisten töiden hallitukseen, joka huomautti, että sana seisotuskaivo oli korvattava sanalla yksinkertainen selkeytyskaivo sekä että terveydenhoitolautakunnan lupa rakentaa tuollainen kaivo olisi annettava vasta sittenkun rakennuskonttoria oli kuultu, sekä että niissä tapauksissa, jolloin liiketalo täyttää koko tontin, saisi seisotuskaivon tyhjentää kadulle, päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto, hyljäten hallituksen ehdotuksen muilta kohdin paitsi mikäli koski seisotuskaivon tyhjentämistä hyväksyä ehdotuksen näin kuuluvaksi:

»4 §. Laskujohto on tehtävä kaupungin rakennusjärjestyksen säännösten mukaisesti ja saman rakennusjärjestyksen 98 §:n mukaan; sitä paitsi tarkoin vesijohtolaitoksen hyväksymäin määräysten mukaisesti. Työn teettämistavasta ja tarkastamisesta sekä mitä muutoin on noudatettava tuollaisen johdon rakennus- ja korjaustöissä säädetään määräyksissä, joiden tulee olla Helsingin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen hyväksymät.

Vesiklosetteja laitettaessa on noudatettava, että kaikki klosetista tuleva vesi on johdettava rakennusjärjestyksen 123 §:ssä mainittuun säiliöön eli seisotuskaivoon, ellei terveydenhoitolautakunta eri anomuksesta ja rakennuskonttoria kuultuaan ole oikeuttanut teettämään samassa pykälässä mainittua tarkastuskaivoa.

Seisotuskaivo on sijoitettava semmoiseen paikkaan, että sen voi tyhjentää välittömästi pihamaalle tai, ellei pihamaata ole, kadulle, tarvitsematta sitä varten kulkea kellarin, korridorin tai muun semmoisen huoneen kautta, ja on kaivo rakennettava riittävän luja, vettä läpäisemättömästä aineesta sekä perustettava niin hyvin, että painuminen ja siitä johtuvat halkeamat ehkäistään. Siihen on sijoitettava tuuletuslaite ja on se rakennettava niin tilava, että kuutiosisällys vedenpinnasta lukien vastaa vähintään 50 litraa kutakin rakennuksessa asuvaa henkilöä kohti, minkä ohessa syvyyden, laskuputken pohjasta lukien, tulee olla vähintään 1,2 metriä. Laskuputki on laitettava niin, että yleistä laskujohtoa voidaan tuulettaa talon laskuverkon kautta. Suuaukkoihin on sijoitettava kaksinkertaiset, tiiviisti sulkeutuvat rataluukut. Jos kaivoon johdetaan vettä ainoastaan vesikloseteista, voi kuutiosisällys olla 10 litraa kutakin klosetteja käyttävää henkilöä kohti.

Pohjaveden maanalaisia johtoja sekä päivävesikaivoista, teollisuuslaitoksista, yleisistä saunoista ynnä muista paljon vettä kuluttavista paikoista lähteviä laskujohtoja ei saa sijoittaa niin, että vesi kulkee seisotuskaivon kautta.»

Marraskuun 26 p:nä vahvisti ⁵⁾ maaherra kaupunginvaltuuston yllämainitun päätöksen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 18 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 150. — ³⁾ Valt. pöytäk. 25. 5. 21 §. — ⁴⁾ S:n 7. 9. 7 §. — ⁵⁾ S:n 21. 12. 1 §.

Lausunto anomuksesta saada poiketa rakennusjärjestyksestä. Talonomistaja J. W. Währdströmin anottua lupaa toimeenpanna muutosrakennus sekä rakennus- ja tulisijanmuutoksia VI kaupunginosan korttelissa n:o 112 olevalla Albertinkadun tontilla n:o 6 esittämänsä piirustusten mukaisesti, joita vastaan katselmusmiehet olivat tehneet erinäisiä muistutuksia, varsinkin paloturvallisuuden kannalta, oli maistraatti, ehdottaen anomuksen evättäväksi, lähettänyt sen maaherralle. Kun suunniteltu muutosrakennus oli vastoin rakennusjärjestyksen määräyksiä, oli maaherra hyljännyt anomuksen.

Myöntäen piirustusten olevan vastoin rakennusjärjestyksen määräyksiä oli hakija sittemmin valtioneuvostolta anonut vapautusta mainittujen määräysten noudattamisesta huomauttaen että muutosrakennustyön johdosta saataisiin lisäksi 25 uutta asuinhuonetta.

Vaadituksi lausunnoksi asiasta päätti ¹⁾ kaupunginvaltuustokin ehdottaa puheenalaisen anomuksen evättäväksi.

Kiinteistöosakeyhtiö Hermes oli II kaupunginosan korttelissa n:o 96 olevalla Aleksanterinkadun tontilla n:o 24 sijaitsevaan kivitaloonsa teettänyt lisärakennuksen. Tällöin ei kuitenkaan vahvistettuja piirustuksia ollut noudatettu, minkä vuoksi ja kun puheenalaisen lisärakennuksen havaittiin olevan senlaatuinen, että tulipalon sattuessa hengenvaaraa syntyisi ylemmässä ullakokerroksessa oleskeleville henkilöille, maistraatti kaupunginviskaalin ja palomestarin vaatimuksesta oli velvoittanut yhtiön saattamaan rakennuksen voimassa olevan rakennusjärjestyksen ja vahvistettujen muutospiirustusten mukaiseen kuntoon. Tämän johdosta aikoi yhtiö valtioneuvostolta anoa vapautusta eräiden rakennusjärjestyksien määräysten noudattamisesta, niin että rakennus voitaisiin hyväksyä, sittenkun erinäiset paloteknilliseltä kannalta välttämättömät työt oli tehty, ja anoi yhtiö kaupunginvaltuuston lausuntoa asiasta. Valtuusto, jonka mielestä yhtiö ei anomuksensa tueksi ollut esittänyt muita kuin omia taloudellisia etuja ja yleisiä hyödyllisyysnäkökohtia, päätti ²⁾ ehdottaa esityksen evättäväksi äskenmainittuihin seikkoihin nähden ja kun anomukseen myöntyminen tietäisi ikäänkuin rakennusjärjestyksen rikkomisen palkitsemista ja lisäksi voisi olla arveluttava ennakkopäätös, josta talonomistajat saisivat sen käsityksen, että voimassa olevaa rakennusjärjestystä saa rankaisematta rikkoa.

Keskusteltaessa edellä mainitusta asiasta ilmoitti kunnallispormestari, että muutokset vastoin vahvistettuja piirustuksia oli tehty vasta toimitetun loppukatselmuksen jälkeen sekä huolimatta siitä että rakennuttajille oli ilmoitettu, miten puheenalaisen lisärakennuksen eri osia sai käyttää. Viimeksi mainitun väitteen katsoivat kiinteistöosakeyhtiö Hermeksen johtokunnan jäsenet sisältävän epäsuoran syytöksen heitä kohtaan tahallisesta rakennusjärjestyksen määräysten rikkomisesta, minkä vuoksi nämä herrat kirjelmässä kaupunginvaltuustolle huomauttivat, ettei kukaan johtokunnan jäsenistä ollut loppukatselmusta toimitettaessa ollut läsnä, vaan oli yllämainittu huomautus tehty rakennuttajien puolesta katselmuksessa saapuvilla olevalle johtavalle arkkitehdille. Että niin oli ollut laita, todisti kunnallispormestariin. Ilmoitus merkittiin ³⁾ pöytäkirjaan.

Sittenkun kiinteistöosakeyhtiö Hermes tämän jälkeen oli valtioneuvostolle jättänyt puheenalaisen erivapautusanomuksen, pyysi sisäasiainministeriö kaupunginvaltuustolta lausuntoa asiasta, ja päätti ⁴⁾ valtuusto aikaisemman päätöksensä mukaisesti ehdottaa yhtiön anomuksen evättäväksi.

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 8 §. — ²⁾ S:n 24. 8. 46 §. — ³⁾ S:n 19. 10. 31 §. — ⁴⁾ S:n 14. 12. 13 §.

Hakasalmenkadun katukorkeus. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä vahvistaa hallituksen laatiman ja asianomaisten tontinomistajain hyväksymän ehdotuksen Hakasalmenkadun eteläosan katukorkeuksiksi.

Korttelien n:o:jen 366 ja 367 korkeusaseman vahvistaminen. Rahatoimikamarin lähetettyä kaupunginvaltuustolle kaupungingeodeetin laatiman ehdotuksen semmoisiksi muutoksiksi korttelien n:o:jen 366 ja 367 korkeusmääräyksiin kuin vaadittiin rautatieraitteen johtamiseen ensinmainittuun, ruumisaseman paikaksi luovutettuun²⁾ kortteliin, päätti³⁾ valtuusto, jolla puolestaan ei ollut mitään muistuttamista ehdotusta vastaan, anoa maistraatilta sen vahvistamista.

Erinäisten tontinrajain korkeusmääräykset. Samoin päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto anoa maistraatilta vahvistusta rakennuskonttorin laatimalle ehdotukselle seuraavien korttelien korkeusrajoiksi:

	I kaupunginosassa n:ot	43 ja 45.
III	»	» 98, 195 ja 196.
IV	»	» 66 ja 170.
V	»	» 61, 83 (osa), 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94 ja 113.
VI	»	» 112, 114, 115, 116, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231 ja 232.
VII	»	» 60, 100 a, 100 b, 101, 102, 104, 105, 106, 107, 107 a, 108, 109, 110, 126, 127, 128, 130, 134, 135, 136, 180, 182, 183 ja 185.
VIII	»	» 137, 138, 139, 142, 143, 146, 147, 148, 149, 151, 152, 159, 160, 161, 184, 186, 187, 188, 189 ja 191.
IX	»	» 199 (kolmessa osassa), 201, 202, 203 ja 204.
X	»	» 250, 272, 273, 280, 281, 282, 283, 285, 286, 288, 289, 291, 293, 294, 295, 296, 298 ja 300.
XI	»	» 301, 301 a, 301 b, 302, 305, 307, 308, 309, 310, 311, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 322, 323, 324, 328, 329, 332, 334 b, 337, 341, 342 ja 343.
XII	»	» 350, 354, 355, 356, 360, 365, 367, 368, 370, 372, 374, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 389 ja 392.
XIII	»	» 401, 405, 406, 407, 408, 410, 412 b, 416, 417, 418, 419 a, 419 b, 423, 425, 427, 428, 429, 431, 432, 437, 438, 439, 443, 446, 448 ja 449.
XIV	»	» 473, 477, 478, 498, 513 ja 521 a.

Rakennusvelvollisuuden täytläminen erinäisillä tonteilla. Kun sodan aiheuttamat taloudelliset olot pitkäksi ajaksi olivat tehneet rakennustoiminnan mahdottomaksi, oli seuraus ollut, että lukuisat ennen sotaa tai ensimmäisinä sotavuosina ostetut tontit olivat jääneet rakentamatta ja olivat useat tontinomistajat anoneet rakennusajan pitennystä. Sen johdosta ja kun kaupunginvaltuusto 1917 vuoden rakennusjärjestyksen⁵⁾ perusteella oli antanut uudet määräykset⁶⁾ tontinomistajan rakennusvelvollisuudesta, oli rahatoimikamari lähettänyt hakijoille seuraavan sisältöisen kirjelmän:

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 23 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 37. — ³⁾ Valt. pöytäk. 24. 8. 13 §. — ⁴⁾ S:n 5. 10. 9 §. — ⁵⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 184. — ⁶⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 144.

»Käsitellessään tänään anomustanne ... kadun tontin n:o ... rakennusajan pitentämisestä on rahatoimikamari katsonut kohtuulliseksi asettaa ennen uuden rakennusjärjestyksen voimaan astumista ostetut rakentamattomat tontit myöhemmin ostettujen tonttien vertaisiksi, ja sen vuoksi pannut ehdoksi rakennusajan pitentämiselle, esimerkiksi kesäkuun 1 p:ään 1921, että tontinomistaja sitoutuu, siinä tapauksessa että tontti silloin edelleen on rakentamatta eikä kaupunginvaltuustolta ole hankittu rakennusajan pitennystä edelleen, kaupunginkassaan maksamaan 20 % tontin kauppahinnasta sekä edelleen kolmen vuoden kuluttua eli kesäkuun 1 p:nä 1924, ellei tontti sitä ennen ole rakennettu voimassa olevan rakennusjärjestyksen määräämässä laajuudessa, lisäksi 20 % mainitusta hinnasta. Rahatoimikamari on kuitenkin ennen kuin asiasta annetaan lausunto kaupunginvaltuustolle katsonut olevan tiedusteleminen, haluatteko kamarin mainitsemanlaisen sitoumuksen antaa.»

Sittenkun suurin osa tontinomistajista, joiden tontit vielä olivat rakentamatta, oli vastannut yllämainittuun kirjelmään, useimmat hyväksyen rahatoimikamarin ehdotuksen, jätti kamari kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi, miten rakennusjärjestyksen määräyksiä rakennusvelvollisuudesta oli sovellettava ennen mainitun rakennusjärjestyksen voimaan astumista myytyihin tontteihin nähden.

Asiaa esiteltäessä päätti¹⁾ valtuusto, että niille tontinomistajille, jotka kesäkuun 1 p:stä 1921 lukien suorittavat lisämaksua 20 % tontin kauppahinnasta, on myönnettävä kesäkuun 1 p:ään 1924 asti pitennetty rakennusaika, saaden rahatoimikamari maksuehtoihin nähden myöntää taloudellisten olojen vaatiman huojennuksen, sekä että ne tontit, joiden omistajat eivät määrääaikana ole vastanneet rahatoimikamarin tiedusteluun ja jotka kaupunki on myynyt ennen voimassa olevan rakennusjärjestyksen voimaan astumista, uudelleen tarjotaan myytäväksi julkisella huutokaupalla.

Rakennusajan pitennys. Kaupunginvaltuusto myönsi²⁾ filosofiantohtori J. Jännekselle korttelissa n:o 561 Bölenkadun tontin n:o 1 rakennusajan pitennystä joulukuun 31 p:ään 1922.

Rahatoimikamari oli Aktiebolaget City osakeyhtiölle myynyt³⁾ XIV kaupunginosan korttelissa n:o 523 olevat Länt. viertotien tontit n:o 31, 33 ja 35 vuonna 1918 laaditulla kauppakirjalla, minkä mukaan yhtiö m. m. oli velvollinen kolmen vuoden kuluessa rakennuttamaan tontit, uhalla, että yhtiön muutoin täytyi suorittaa lisämaksua kaikkiaan 85,096 markkaa. Yhtiö anoi kuitenkin sellaista eri vapautusta yllämainittujen maksuehtojen täyttämisestä, että rakennusaika, joka kaikkiin tontteihin nähden päättyi lokakuun 3 p:nä 1921, pitennettäisiin vuoden päähän siitä kuin niiden viereiset katukorkeudet oli voitu lopullisesti määrätä. Rahatoimikamari, jonka mielestä kaupunki oli velvollinen antamaan mittauskirjan ja määräämään tontinrajain korkeuden tai myös korvaamaan tontinomistajalle vahingon, minkä hän ehkä joutuu kärsimään sen johdosta, ettei mittauskirjaa ole annettu, oli, kun mittauskirjaa ei tällöin voitu antaa, hankkinut hakijalta sitoumuksen, että, jos kaupunki myönsi kolme vuotta rakennusajan pitennystä, ei yhtiö tämän ajan kuluessa vaadi mittauskirjaa. Yllä esitettyyn nähden päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto myöntää Aktiebolaget City osakeyhtiölle tonttien n:ojen 31, 33 ja 35 rakennusajan pitennystä lokakuun 3 p:ään 1925 asti.

1) Valt. pöytäk. 8. 6. 17 §. — 2) S:n 9. 3. 12 §; vrt. 1918 vuod. kert. siv. 190. — 3) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 265. — 4) Valt. pöytäk. 19. 10. 10 §.

Samoin myönnettiin ¹⁾ suomalaiselle lääkäriseuralle Duodecimille seuran omistamain ²⁾ X kaupunginosan korttelissa n:o 297 olevain Pitkäsillanrannan tonttien n:ojen 5, 7 ja 9 rakennusajan pitennystä 3 vuotta, toukokuun 27 p:stä lukien.

Vahvistettu uusi palojärjestys. Maistraatin ilmoituksen ³⁾ mukaan vahvisti sisäasiainministeriö toukokuun 6 p:nä kaupunginvaltuuston vuonna 1920 hyväksymän ⁴⁾ ehdotuksen kaupungin uudeksi palojärjestykseksi.

Kaupungin ja Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön välisen sopimuksen muutos. Rahatoimikamarin esityksestä päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto myöntyä sellaiseen kaupungin ja Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön välisen vuonna 1920 tehdyn ehdollisen virranhankintasopimuksen ⁶⁾ 12 §:n muutokseen, että sopimus, mikäli yhtiötä koski, oli oleva ehdollinen 1922 vuoden loppuun.

Sähkövirran antaminen. Sittenkun erinäiset kaupungin läheisillä alueilla olevat sähkövoimankuluttajat kaupungin sähkölaitokselta olivat tiedustelleet oliko mahdollista mainitusta laitoksesta saada sähkövoimaa, esitti kaupungin teknillisten laitosten hallitus, että kaupunginvaltuusto valtuuttaisi sähkölaitoksen Pakinkylän sähköosakeyhtiön, Keskusosuusliike Hankkijan ja Äggelby elektriska belyningsaktiebolag yhtiön kanssa tekemään sähkövirranantosopimukset. Myöntyen esitykseen kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ hyväksyä seuraavan:

»Ehdotuksen virranhankintasopimukseksi.

Helsingin kaupungin sähkölaitoksen ja kesken, joista edellistä kutsutaan tässä sopimuksessa sähkölaitokseksi ja jälkimäistä kuluttajaksi, on tehty seuraava sähkövirran hankintasopimus:

1 §. Sähkölaitos sitoutuu antamaan ja kuluttaja ottamaan kaiken sähkövoiman enintään kwt tehoon asti, minkä kuluttaja käyttää voimaan, valaistukseen ja muihin tarkoituksiin ja mikä jaellaan kuluttajan alueella

2 §. Sähkövoima annetaan korkeaajännitteisenä kiertovirtana, ollen nimellinen jännitys $3 \times 5,000$ voltia, 50 jaksoin, ja mitataan virta korkeaajännityspuolella muuntaja-aseamalla sähkölaitoksen harkinnan mukaan.

Sähkölaitos sitoutuu säännöllisesti antamaan virtaa vuorokauden umpeen, mutta ei kuitenkaan vastaa virranannon keskeytyksen aikaansaamasta vahingosta, jos tämä keskeytys on johtunut jonkin osan tarpeellisesta korjauksesta, käyttöhäiriöstä, työnseisauksesta tai muusta esteestä.

3 §. Sähkölaitos hankkii, kustantaa ja kunnossa pitää korkeaajännitysjohdon Kottbyn kylän Krämert- eli Väli Taipaleen alueelle saakka. Korkeaajännitysjohdon lähtien Kottbyn kylästä sekä tarpeelliset laitteet haaraantumiskohdassa siellä hankkii, kustantaa ja kunnossa pitää sähkölaitoksen valvonnan alaisena kuluttaja. Muut tarvittavat laitteet hankkii kuluttaja sähkölaitoksen valvonnan alaisena.

4 §. Sähkölaitos hankkii, asettaa ja pitää kunnossa maksutta tarpeellisen sähkömittarin. Kuluttajalla on valta omalla kustannuksellaan sähkölaitoksen silmälläpidon alaisena asettaa tarkastusmittari.

¹⁾ Valt. pöytäk. 2. 11. 21 §. — ²⁾ Ks. 1918 vuod. kert. siv. 17. — ³⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 3 §. — ⁴⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 150. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 3. 10. 30 §. — ⁶⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 151. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 19. 10. 11. §.

Maksu määrätään yleensä sähkölaitoksen mittarin osoituksen mukaan. Jos kuluttajan ja sähkölaitoksen mittarit näyttävät erotusta enemmän kuin 5 %, tarkistetaan mittarit ja maksu pannaan siten määrättyjen tehon ja kulutuksen todellisten arvojen mukaan.

Se, jonka mittari näyttää väärin, maksaa tarkistuskustannukset.

5 §. Kulutetusta sähkövoimasta maksaa kuluttaja kuukausittain Sähkölaitoksen antaman laskun mukaan:

osaksi Smk 200: — suuruisen tehomaksun vuodessa otetulta korkeimmalta kilowattiluvulta,

osaksi kulutusmaksun, jonka suuruus määrätään sähkölaitoksen puheenalaisena kuukautena polttoaineistaan maksaman keskihinnan mukaan, ollen se 25 penniä kilowattitunnilta (kwt), jos halkojen hinta on Smk 30: — syleltä (4 m³) taikka hiilien hinta Smk 25: — tonnilta, mutta kohoaa 1 pennillä kwh:lta jokaiselta 3: 50 markalta tai sen osalta, millä halkojen, ja jokaiselta 5: — markalta tai sen osalta, millä hiilien hinta ylittää edellä mainitun hinnan.

6 §. Kuluttaja sitoutuu olemaan itse tai jakelijainsa välityksellä vähintään myymättä sähkövoimaa huokeammasta hinnasta kuin minkä sähkölaitos kulloinkin veloittaa kaupungissa olevilta tilaajilta.

7 §. Kuluttaja sitoutuu valvomaan, että voiman jakeluun käytettävä johtoverkko ynnä muuntaja-asemat ja kojeet laitetaan voimassa olevain määräysten ja sähkölaitoksen antamain ohjeiden mukaan, jotta haitallinen vaikutus sähkölaitoksen johtoihin ja voimalaitokseen mikäli mahdollista vältetään. Niikikään sitoutuu kuluttaja johtotöitä teettäessään ja moottoreja johtoverkkoon yhdistettäessä alueellaan noudattamaan kulloinkin voimassa olevia sähkölaitoksen antamia turvallisuusmääräyksiä ja ohjeita.

8 §. Sähkölaitoksella on oikeus lunastaa kuluttajan korkeajännitysjohto ja muut sähkölaitteet tai niiden osia, siinä tapauksessa että sähkölaitos katsoo voivansa näitä käyttää vastedes sekä antaessaan virtaa ulkopuolella sijaitseville alueille taikka siinä tapauksessa, että kuluttajalle kuuluvaa aluetta välikirjan voimassaoloaikana yhdistetään Helsingin kaupunkiin. Lunastushintaa määrättäessä on pohjaksi pantava lunastusaikana käyvät yleiset yksikköhinnat ja erimielisyyden sattuessa on arviointi 10 §:n mukaan asetetun sovintolautakunnan toimitettava.

9 §. Tämä välikirja on voimassa 1923 vuoden loppuun sekä edelleen, ellei jompikumpi sopimuskumppani ole sitä irtisanonut viimeistään 6 kuukautta ennen sopimusajan umpeenkulumista, kolmivuotiskausin, kunnes jompikumpi sopimuskumppani sen irtisanoo vähintään 6 kuukautta ennen sopimuskauden päättymistä.

Jos kaupungin asukasten sähkövoiman tarve jonakin sovittuna hankintakautena nousee niin suureksi, että virran antaminen kuluttajalle käy sähkölaitokselle ylivoimaiseksi, on tämä luettava esteeksi, ja on sähkölaitoksella siinä tapauksessa oikeus kolmen kuukauden kuluttua irtisanomisesta keskeyttää virrananto.

Sitäpaitsi varaa sähkölaitos itselleen oikeuden tarpeen mukaan rajoittaa kuluttajan virrankulutusta sähkölaitoksen huippukuormitusten vallitessa.

10 §. Jos tämän välikirjan tulkinnaasta syntyy erimielisyyttä taikka jos esiintyy kysymyksiä tai seikkoja, joita ei ole otettu huomioon tai voitu edellyttää tätä välikirjaa laadittaessa ja jotka vaativat tätä välikirjaa muuttamaan, ratkaisee nämä kysymykset molempia asianomaisia velvoittavalla voimalla sovintolautakunta, johon kumpikin sopimuskumppani valitsee puolueettoman sähkötekniikon jäseniksi ja nämä yhteisesti puheenjohtajan, jonka tulee olla liike-

asioihin perehtynyt lakimies. Jos jompikumpi sopimuskumppani laiminlyö 14 päivän kuluessa siitä, kun on toiselta sopimuskumppanilta saanut kehoituksen valita edustajansa, taikka jos asianomaisten edustajat eivät sovi puhejohtajan vaalista, valitsee nämä Helsingin Raastuvanoikeuden ensimmäinen osasto tai sitä lähinnä vastaava viranomainen.

Sovintolautakunnan on pikimmiten annettava lausunto, ja on tämä asianomaisia velvoittava. Jos sovintolautakunnassa syntyy erimielisyyttä, on enemmistön mielipide ratkaiseva.

Sovintolautakunnan on niimikään ratkaistava, onko lautakunnan kustannukset jaettava tasan asianomaisten kesken vai pantava jommankumman yksinään maksettavaksi.

Ylläolevaan sopimukseen, joka on laadittu kaksin samanlaisin kappalein, yksi kumpaisellekin asianomaiselle, tyydymme.

Helsingissä, 1921.»

Sähkövirran antaminen Brändön huvilakaupungille. Koska sähkölaitoksen ja Aktiebolaget Brändö Villastad yhtiön kesken vuonna 1911 tehty sopimus 1) irtisanomisen johdosta oli lakannut olemasta voimassa joulukuun 1 p:stä lukien, päätti 2) kaupunginvaltuusto valtuuttaa sähkölaitoksen tekemään uuden sopimuksen Brändö telefon- och elektricitetsaktiebolag yhtiön kanssa, jolle Aktiebolaget Brändö Villastad yhtiön aikaisemman sopimuksen edellyttämät oikeudet ja velvollisuudet olivat siirtyneet, ja oli sopimus tehtävä pääasiassa aikaisemman hankintasopimuksen mukaisesti paitsi mikäli koski virranmaksua, johon nähden oli säädettävä seuraavat määräykset:

»Kulutetusta sähkövoimasta kuluttaja kuukausittain maksaa sähkölaitoksen antaman laskun mukaan:

tehomaksua 200 markkaa vuodessa vuoden varrelta käytetyn korkeimman tehomäärän kultakin kwt:lta,

kulutusmaksua, jonka määrä perustuu sähkölaitoksen kunakin kuukautena polttoaineista maksamaan keskihintaan ja joka on 20 penniä kwt:lta halonhinnan ollessa 30 markkaa syleltä (= 4 m³) tai 15 penniä kwt:lta hiilenhinnan ollessa 25 markkaa tonnilta, mutta kohoaa 1 penniltä kwt kohti jokaiselta 4 markalta tai sen osalta, millä halonhinta, tai jokaiselta 6 markalta, millä hiilenhinta ylittää edellä mainitun hinnan.»

Erinäisten johto- ja lautakuntain johto- ja ohjesääntöjen uudistaminen. Sittenkun kaupunginvaltuuston erinäisten johto- ja lautakuntain johto- ja ohjesääntöjen uudistamista varten asetettu komitea ensimmäisessä mietinnössä 3) oli käsitellyt yleisiä johto- ja lautakuntain kokoonpanoa y. m. koskevia periaatteita sekä näiden periaatteiden soveltamista niihin seitsemääntoista johto- ja lautakuntaan nähden, joitten johto- ja ohjesäännöistä valtuusto viipymättä voi ja joista sen tulisi tehdä päätös, oli valtuusto pääasiassa hyväksynyt 4) puheenalaiset periaatteet, minkä jälkeen valiokunta oli tehnyt päätöksen ja kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön aiheuttamat muutokset ehdotukseensa 5) allamainitun yhdentoista johto- ja lautakunnan johto- ja ohjesäännön muutoksiksi, nim.: kaupunginkirjaston, työväenopiston ruotsin- ja suomenkielisen osaston, kaupungin teknillisten laitosten, sosialilautakunnan, työnvälitystoimiston, palkkalautakunnan, oikeusaputoimiston, kaupungin museon ja musiikki-lautakunnan. Yhdenmukaisuuden aikaansaamiseksi oli puheenalaisiin johto- ja ohjesääntöihin sitäpaitsi tehty erinäisiä asiallisia muutoksia ja lisäyksiä sekä poistoja niistä, minkä ohessa niitä muodollisestikin oli muutettu.

1) Ks. 1911 vuod. kert. siv. 150. — 2) Valt. pöytäk. 14. 12. 23 §. — 3) Valt. pain. asiakirj. n:o 47 vuodelta 1919. — 4) Ks. 1919 vuod. kert. siv. 146. — 5) Valt. pain. asiakirj. n:o 28.

Kuuden muun valiokunnan ensimmäisessä mietinnössä mainitun johto- ja lautakunnan johto- ja ohjesääntöjä ei valiokunta eri syistä vielä ollut laatinut. Kun oli olemassa komitean mietintö koko kunnallisen lastensuojelulautakunnan uudelleen järjestämisestä, katsoi valiokunta, että mietinnön käsiteltävä kaupunginvaltuustossa oli odotettava, ennenkuin laadittiin muutosehdotuksia kasvatuslautakunnan ja lastentarhain johtokunnan johtosääntöihin. Kysymys valmistavan poikain ammattikoulun ja tyttöjen ammattikoulun ohjesääntöjen muutoksesta oli valiokunnan mielestä sopivimmin otettava käsiteltäväksi toisessa yhteydessä, kun oli ilmestynyt uusia asetuksia, joiden mukaan näiden koulujen hallintoon oli tehtävä olennaisia muutoksia ja niiden ohjesääntöjen vahvistaminen kuului kauppa- ja teollisuushallitukselle. Alempiin käsityöläiskouluihin ja urheilulautakuntaan nähden, joilla ei ennestään ollut ohje- tai johtosääntöä ollut, oli valiokunnan mielestä ehdotus alempain käsityöläiskoulujen ohjesäännöksi ja urheilulautakunnan johtosäännöksi asianomaisten ammattiviranomaisten laadittava eikä missään tapauksessa jätettävä valiokunnan tehtäväksi.

Mitä tulee valittujen kunnallisten elinten sekä kutakin hallintoelintä tai laitosta koskevain määräysten ja ohjeiden yleisnimitykseen, oli kunnallishallinnossa epäjohdonmukaisuuksia esiintynyt. Valiokunta oli käyttänyt kunnallisia laitoksia ynnä niitä hoitavaa elintä tai myös ainoastaan viimeksi mainittua koskevain määräysten yhteisenä nimenä sanaa ohjesääntö ja mainitun elimen nimenä johtokunta tai hallitus, kuitenkin siten että kouluihin nähden oli käytetty tavaksi tullutta nimitystä johtokunta. Vähemmän tärkeistä hallintoelimistä tai myös niistä, jotka eivät hoida laitoksia tai joita ei ainakaan nimitetä minkään laitoksen mukaan, käytettiin sanoja lautakunta ja johtosääntö, joka viimeksi mainittu nimitys valiokunnan mielestä oli sopiva osoittamaan myöskin yksityistä kunnallista viranpitäjää koskevain määräysten kokonaisuutta. Nimitys säännöt oli kokonaan poistettu, koska sitä nykyaikaisen kielenkäytön mukaan näytti olevan käytettävä pääasiassa yhdistyksistä, yhtiöistä, kassoista, rahastoista y. m. s.

Paitsi jo mainitun kuuden johto- ja lautakunnan johto- ja ohjesääntöjä, joitten kokoonpanoa oli kosketeltu valiokunnan ensimmäisessä mietinnössä, oli valiokunta jättänyt käsittelemättä niiden useiden johto- ja lautakuntain johto- ja ohjesäännöt, joitten järjestysmuoto pääasiassa oli määrätty yleisissä asetuksissa tai joiden voimassaolevat johto- tai ohjesäännöt muu viranomaisen kuin kaupunginvaltuusto oli vahvistanut, valiokuntaan lähetetyt vastaperustettujen kassa- ja tilivirastojen johtosääntöehdotukset, valiokuntaan lähetetyt liikennekonttorin ja tilastokonttorin johtosääntöihin näiden konttorien omasta toimesta laaditut muutosehdotukset sekä terveydenhoitolautakunnan ehdottamat muutokset lihantarkastusaseman, terveystoimiston veneeristen tautien vastustamiseksi, asuntotarkastuskonttorin, terveydellisten tutkimusten laboratorioin sekä erinäisten mainitun lautakunnan alaisten toimihenkilöjen johto- ja ohjesääntöihin, ja esitti valiokunta työssä saavuttamansa kokemuksen perusteella, joka osoitti, että sen laajuinen työ kuin puheena oleva, vaati liian paljon aikaa, jotta sen sopivasti voisi panna kaupunginvaltuustovaliakunnan tehtäväksi, että sen tehtävä peruutettaisiin ja suorittamaton osa sen työstä annettaisiin kolmelle valtuuston valmisteluvaliakunnan valitsemalle asiantuntevalle henkilölle sekä että valmisteluvaliakunnalle myönnettäisiin tähän tarkoitukseen 15,000 markan määräraha valtuuston käyttövaroista.

Asiaa kaupunginvaltuustossa esiteltäessä päätti¹⁾ valtuusto kehoittaa urheilulautakuntaa antamaan ehdotuksen johtosäännökseen, jotavastoin kysymys ehdotuksen laatimisesta alempain käsityöläiskoulujen ohjesäännöksi jätettiin ratkaisematta, kunnes kysymys työväenopetuslaitosten hallinnon keskittämisestä oli ratkaistu. Edelleen päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto peruuttaa johtosääntövaliokunnan tehtävän ja antaa sen suorittamatta olevan tehtävän valtuuston valmisteluvaliokunnan valitsemille asiantunteville henkilöille sekä osoitti¹⁾ tähän tarkoitukseen käyttövaroistaan 15,000 markkaa.

Sittenkun asianomaisten johto- ja lautakuntain lausunnot oli hankittu sekä sittenkun oli tehty erinäisiä muutoksia ja lisäyksiä johtosääntövaliokunnan ehdotukseen, vahvasti²⁾ kaupunginvaltuusto kaupunginkirjaston, työväenopiston, kaupungin teknillisten laitosten, oikeusaputoimiston, työnvälitystoimiston ja kaupunginmuseon ohjesäännöt sekä sosialilautakunnan, palkkalautakunnan ja musiikkilautakunnan³⁾ johtosäännöt.

Rahatoimikamarin ohje- ja johtosääntö. Maistraatin ilmoituksen⁴⁾ mukaan oli valtioneuvosto rahatoimikamarin ohjesääntöehdotusta⁵⁾ esiteltäessä päättänyt olla hyväksymättä sitä, sen johdosta että kaupunginvaltuusto puheenalaisen ohjesääntöehdotuksen käsittelyn yhteydessä oli hyväksynyt erityisen rahatoimikamarin johtosäännön, johon oli otettu erinäisiä määräyksiä, jotka oikeastaan kuuluivat valtioneuvoston harkittavaksi annettuun ohjesääntöön.

Tämän johdosta antoi valmisteluvaliokunta kaupunginvaltuuston kehoituksesta uuden ehdotuksen rahatoimikamarin ohje- ja johtosäännöksi⁶⁾. Ohjesääntöön oli otettu sekä säännökset rahatoimikamarin jaoston ja kamarin oikeudesta kaupunginvaltuustolle alistusta tekemättä ratkaista eräät asiat että myös rahatoimikamarin virkamiesten asettamista, rahatoimikamarin päätösten toimeenpanoa ja asiain toimitusta koskevat määräykset samoinkuin säännökset kaupunginjohtajan ja avustavain kaupunginjohtajain erottamismahdollisuudesta sekä heille tulevista palkkioista. Johtosäännöstä oli poistettu määräykset kaupunginvaltuuston oikeudesta jättää asioita rahatoimikamarin ratkaistaviksi, sekä tehty vähäisiä muodollisia muutoksia. Rahatoimikamarin eri osastoille aikaisemmin hyväksytyt johtosäännöt sekä rahatoimikamarin johtosäännön jäljellä olevat pykälät oli yhdistetty yhdeksi ainoaksi »Helsingin kaupungin rahatoimikamarin johtosäännöksi.»

Kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾ anoa valtioneuvostolta vahvistusta yllämainitulle ohjesääntöehdotukselle, joka oli seuraava:

»Helsingin kaupungin rahatoimikamarin ohjesääntö.

1 §. Rahatoimikamarin, jonka yleinen tehtävä on määrätty marraskuun 27 päivänä 1917 annetun kaupunkien kunnallislain 4 §:ssä ja kunnallishallituksesta kaupungissa joulukuun 8 päivänä 1873 annetun asetuksen 51 §:ssä, tulee harjoittaa toimintaansa mainittujen asetusten, tämän ohjesäännön sekä kaupunginvaltuuston määräysten mukaisesti.

Rahatoimikamaria pitää ylinnä silmällä maistraatti.

2 §. Rahatoimikamarissa on kuusi jäsentä ynnä kaupunginjohtaja puheenjohtajana.

Jäsenet valitsee kaupunginvaltuusto yhdeksi, kaupunginjohtajan kuudeksi vuodeksi. Lisäksi asettaa kaupunginvaltuusto kuudeksi vuodeksi kaksi

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 55 §. — ²⁾ S:n 13. 4. 30 § ja 21. 9. 15, 16 ja 17 §§. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 170—178 ja 183—194. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 1 §. — ⁵⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 179. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 13. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 27. 4. 33 § ja 11. 5. 22 §.

avustavaa kaupunginjohtajaa, joista toista sanotaan kanslianjohtajaksi ja toista rahatoimenjohtajaksi ja jotka, siinä järjestyksessä kuin heidät tässä on mainittu, kaupunginjohtajan estyneenä ollessa toimivat hänen sijassaan sekä sen ohessa ovat kaupunginjohtajan sijaisina rahatoimikamarin puheenjohtajana. Kaupunginjohtaja ja avustavat kaupunginjohtajat valitaan yhdellä vaalilla. Se, joka vaalissa on saanut useimmat äänet, tulee kaupunginjohtajaksi. Huomioon ottamalla muiden valittujen asiantuntemus ja sopivaisuus tulee kaupunginvaltuuston määrätä, kumpi heistä on oleva kanslianjohtaja ja kumpi rahatoimenjohtaja.

Vaalikelpoisuudesta säädetään edellä mainitun, kunnallishallituksesta kaupungissa annetun asetuksen 52 §:ssä. Älköön kuitenkaan ketään vastoin tahtonsa valittako kaupunginjohtajaksi eikä avustavaksi kaupunginjohtajaksi.

Vuodeksi valittu jäsen voi kieltäytyä tehtävästä, jollei hän asu kaupungissa tai sen alueella, jos hän on kolmena viime vuonna toiminut rahatoimikamarin jäsenenä tai kaupunginvaltuutettuna, jos hän on saavuttanut kuudenkymmenen vuoden iän taikka ilmoittaa muun esteen, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyy. Kaupunginjohtajalla on sen ohessa oikeus kuuden kuukauden kuluttua ilmoituksen tekemisestä luopua toimestaan. Samanlainen kieltäytymisoikeus on kanslianjohtajalla ja rahatoimenjohtajalla.

Jos kaupunginjohtaja, avustava kaupunginjohtaja tai jäsen eroaa hänelle määrätyn toimikauden kuluessa, valitaan viipymättä toinen siksi ajaksi, mikä eronneella olisi ollut jäljellä.

Se seikka ettei aika, joksi kaupunginjohtaja tai avustava kaupunginjohtaja on valittu, ole umpeenkulunut, älköön olko este sellaiseen rahatoimikamarin uudestaan järjestämiseen tai sen työjärjestyksen, muuttamiseen jonka kautta johtajan virka lakkautetaan tai hänen tehtävänsä muutetaan.

3 §. Rahatoimikamari kokoontuu yleiseksi kokoukseksi säännöllisesti sinä viikonpäivänä, jonka se määrää. Niin usein kuin tarpeelliseksi harkitaan, kokoontuu rahatoimikamari muunakin aikana.

4 §. Rahatoimikamarin toimivaltaan kuuluvat asiat käsitellään joko kamarin jäsenten yleisessä tai kamarin jaoston kokouksessa.

Rahatoimikamari on yleisessä kokouksessaan päätösvaltainen, kun, paitsi puhetta johtavaa, vähintään neljä jäsentä ottaa osaa päätöksiin. Päätös tehdään yksinkertaisella ääntenenemmistöllä; äänten käydessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

Rahatoimikamarin jäsenestä on soveltuvilta kohdin voimassa mitä tuomarinjäävistä on säädetty.

5 §. Rahatoimikamarin kokoukset eivät ole julkisia, mutta niissä saavat olla saapuvilla kaupunginvaltuuston ja maistraatin puheenjohtaja tai heidän sijaisensa; ja saakoon semmoinen henkilö ottaa osaa keskusteluihin, mutta ei päätöksiin. Kokouksissa tulee kanslianjohtajan ja rahatoimenjohtajan olla saapuvilla oikeutettuina ottamaan osaa keskusteluihin, mutta ei päätöksiin. Jos joku kaupungin johto- tai lautakunta on, rahatoimikamarin kehoituksesta tai muutoin, määrännyt selostajan olemaan saapuvilla kamariin lähetetyn asian käsittelyssä, saakoon hän myös olla kokouksessa saapuvilla. Tarpeen vaatiessa saakoon rahatoimikamari kutsua saapuville muita asiantuntijoita sekä järjestää yhteisiä kokouksia ja neuvotteluja lauta-, johto- ja valiokuntain kanssa.

Rahatoimikamarin kokouksissa tehdään pöytäkirja, joka tarkistetaan kamarin määräämällä tavalla.

6 §. Kaikki sopimukset ja sitoumukset on kaupungin puolesta rahatoimikamarin tehtävä, ellei tämä, voimassa olevan määräyksen tai kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen mukaan, ole erityisen lautakunnan tai henkilön asia.

7 §. Rahatoimikamarin tulee asiamiehensä tai, hänen ollessa estyneenä, muun määräämänsä henkilön kautta kaikissa niissä tapauksissa, joista muuta ei ole säädetty, kaupungin puolesta kantaa ja vastata sekä valvoa sen oikeutta.

8 §. Rahatoimikamarin velvollisuutena on kaikilla kunnallisen toiminnan aloilla, erittäin asetetuista johto- tai lautakunnista riippumatta, tehdä aloitteita toimenpiteisiin, joita se pitää tarpeen vaatimina, sekä antaa kaupunginvaltuuston ja maistraatin tai muun viranomaisen vaatimat lausunnot ja tiedot.

Rahatoimikamari pitää silmällä kaupungin tilastokonttoria.

Rahatoimikamarissa ilmaantunut erimielisyys on, oheen panemalla äänestyspöytäkirjan ote tai muulla tavoin, saatettava kaupunginvaltuuston tiedoksi. Kaupunginvaltuuston ja rahatoimikamarin välinen kirjelmäin vaihto on välitön kaikissa niissä tapauksissa, joissa maistraatin virka-apua kaupunginvaltuuston päätöksen toimeenpanemiseksi kaupunkien kunnallislain 31 §:n mukaan ei vaadita.

9 §. 1 §:ssä mainitun tehtävänsä ja asiasta annettujen erikoismääräysten mukaisesti kuuluu rahatoimikamarille toimeenpano ja hallinto kaikissa kaupungin yhteisissä asioissa, joita ei ole annettu muun kaupunginviranomaisen hoitoon; ja on siis rahatoimikamarin velvollisuutena

a) hoitaa kaupungin tarkoituksiin osoitettuja rahavaroja sekä pitää silmällä kaupungille kuuluvaa omaisuutta, niin irtainta kuin kiinteääkin;

b) valvoa ja järjestää kaupungin tulojen kannanta;

c) valvoa kaupungin varoista suoritettavain tarpeellisten maksujen toimittamista;

d) hoitaa kaupungin lahjoitusvaroja; sekä

e) katsoa, että kaupungin oikeus edellä mainituissa kohdin asianmukaisesti otetaan huomioon.

Rahatoimikamarin tulee niinkään maistraatin silmälläpidon alaisena säädetyssä järjestyksessä valvoa semmoisten valtion verojen ja varain veloitusta, kannattaa ja tilitystä, jotka kaupunki suorittaa tai joiden kannanta erityisten säännösten mukaan on sen asiana.

10 §. Niitten asiain lisäksi, jotka voimassa olevien asetusten mukaan ovat rahatoimikamarin ratkaistavia, saakoon rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle alistusta tekemättä tutkia ja ratkaista asiat, jotka koskevat:

1) järjestetyllä kaupunginalueella, vahvistetun kaupunginaseman ulkopuolella sijaitsevien tonttien vuokralle antoa, kuitenkin noudattamalla sitä varten vahvistettuja vuokraehtoja;

2) vuokraajalle vuokrakirjassa varatun vuokranpitennyksen myöntämistä;

3) kaupungille kuuluvain, kaupunginasemaan otettujen käyttämättömäin tonttien myyntiä kaupunginvaltuuston kaupungintonttien myyntiin nähden vahvistamain periaatteiden mukaan;

4) hakemuksia, jotka tarkoittavat lupaa saada arvioinnin tapahduttua mutta ilman huutokauppaa, lunastaa kaupunginasemaan otettu vuokrattu rakennustontti;

5) vuokran siirtoa ja vuokraajan oikeuttamista kaupunkia kuulematta toiselle siirtämään vuokraoikeutensa;

6) rakennusten ja muiden laitosten lunastamista ja poistamista uutta kaupunginasemakaavaa tai asianmukaisessa järjestyksessä hyväksyttyä kaupunginaseman ulkopuolisen alueen jaoituskaavaa toimeenpantaessa;

7) kaupungin irtaimen omaisuuden käyttämistä, sikäli kuin sitä ei tarvita aikaisempaan tarkoitukseensa;

8) irtaimen omaisuuden hankintaa ja myyntiä, sikäli kuin se ei ole erikoisviranomaisen asia;

9) huoneistojen vuokraamista kaupungin virastoille ja laitoksille;

10) kaupungille kuuluvan omaisuuden vakuuttamista, kuitenkin niin, että ratkaisuvältä tähän kuuluvissa, periaatteellista laatua olevissa kysymyksissä varataan kaupunginvaltuustolle;

11) määrärahaan myöntämistä vahvistetun menosäännön puitteissa korjaustoihin, vähäisiin lisä- ja muutosrakennustoihin, rakennusten teettämiseksi, satunnaisiin tarpeisiin, aitaamiseen y. m. s.;

12) varain tileistä poistoa ja palautusta;

13) kaupungin kiinnitettyjen saamisten myöhemmäksi siirtämistä;

14) kaupungin työntekijäin tapaturmavakuutusta, kuitenkin siten, että ratkaisuvältä tähän kuuluvissa, periaatteellista laatua olevissa kysymyksissä varataan kaupunginvaltuustolle;

15) oikeuden myöntämistä, ei kuitenkaan viittä vuotta pitemmäksi ajaksi, raiteiden, johtojen y. m. s. sijoittamiseen kaupungin kaduille ja avonaisille paikoille;

16) lisäyksen myöntämistä rahatoimikamarin käyttövaroista menosääntöön vakinaisia tarpeita varten merkittyihin määrärahoihin;

17) palkkion myöntämistä menosääntöön tarkoitusta varten merkitystä määrärahasta viranpitäjän voimassa olevain palvelusehtojen mukaista virkavapautta nauttivan kunnallisen viranpitäjän viransijaiselle;

18) eläkkeen myöntämistä, palkkalautakunnan mieltä kuultua, kunnalliselle viranpitäjälle ja työntekijälle kaupunginvaltuuston siinä kohden vahvistamain perusteiden mukaan; sekä

19) kunnallisen viranpitäjän oikeuttamista asumaan kaupungin ulkopuolella.

11 §. rahatoimikamarin tulee yleisessä kokouksessa tutkittavaksi ottaa ja käsitellä:

1) asiat, jotka voimassa olevain määräysten mukaan ovat kaupunginvaltuuston ratkaistavia;

2) maistraatille tai maistraattia ylemmille viranomaisille annettavat esitykset ja lausunnot;

3) rahatoimikamarin alaisten viranpitäjän asettamista ja virasta erottamista sekä heidän virkavirheitään koskevat asiat;

4) palkkakysymyksiä koskevat asiat;

5) asiat, jotka koskevat poikkeamista kunnallishallinnossa aikaisemmin noudatetusta käytännöstä;

6) asiat, joiden käsittelyssä jaostossa ei voida yksimielisyyteen päästä tai jotka jaosto jättää rahatoimikamarin ratkaistaviksi.

12 §. Käsittelemään kysymyksiä, joita edellisen pykälän määräyksen tahi maistraatin, kaupunginvaltuuston taikka rahatoimikamarin määräysten mukaan ei ole käsiteltävä yleisessä kokouksessa, kokoontuu rahatoimikamarin jaosto.

Rahatoimikamarin jaostoon kuuluu rahatoimikamarin puheenjohtaja ja kaksi rahatoimikamarin määrääjäksi valitsemaa jäsentä, ja jaosto on päätösvaltainen kun kaikki nämä ovat saapuvilla ja päätöksestä yhtä mieltä. Jäsenille valitsee rahatoimikamari tarpeellisen määrän varamiehiä.

Puheenjohtajan estyneenä ollessa toimii kanslianjohtaja tai rahatoimenjohtaja hänen sijassaan.

Jos jaoston jäsenet ovat päätöksestä yhtä mieltä, olkoon se voimassa rahatoimikamarin päätöksenä.

13 §. Rahatoimikamarin tulee siihen kunakin kertana valitsemallaan jäsenellä ottaa osaa kunnallishallituksesta kaupungissa annetun asetuksen 71 ja 72 §:ssä mainittuihin katsastuksiin.

Vähintään kahdesti vuodessa ja muutoin niin usein kuin syytä siihen on tulee rahatoimikamarin läpikäydä ja tarkastaa kaikki hoidossaan olevat vakuusasiakirjat toimenpiteisiin ryhtymiseksi kaupungin oikeuden ja edun säilyttämiseksi.

14 §. Rahatoimikamarin päätökset toimeenpanevat sen kanslia ja konttori. Rahatoimikamarin antamain määräysten mukaisesti voidaan vähemmän tärkeät väli- ja täytäntöönpanotoimet jättää kamarin kanslian tehtäväksi.

Kanslian silmälläpito on kanslianjohtajan velvollisuutena.

Rahatoimikamarin konttoria, joka käsittää kamreeri- ja kassaosaston, pitää silmällä rahatoimenjohtaja.

15 §. Kaupunginjohtajalla, joka ei saa antautua muuhun toimintaan, on velvollisuutena johtaa rahatoimikamarin keskusteluja; valvoa asiain asianmukaista käsittelyä; pitää silmällä rahatoimikamarin päätösten toimeenpanoa; maistraatin ja rahatoimikamarin ylivalvonnan alaisena pitää silmällä toimintaa muilla kunnallisilla hallintoaloilla sekä valvoa ja edistää kaupunginviranomaisen keskinäistä työtä; panna tarkkaa huomiota kaupungin kehitykseen ja tarpeisiin sekä tehdä aloitteita näiden edistämistä tarkoitaviin toimenpiteisiin; samoin kuin olla saapuvilla kaupunginvaltuuston kokouksissa sitä tarkoitusta varten kuin voimassa olevassa kunnallislaissa säädetään.

Kaupungin kaikki virkamiehet ovat velvolliset vaadittaessa antamaan kaupunginjohtajalle ne tiedot ja ilmoitukset, jotka hän katsoo toiminnalleen tarpeellisiksi.

16 §. Kanslianjohtajan, joka ei saa antautua muuhun toimintaan, tulee avustaa kaupunginjohtajaa hänen yleisissä tehtävissään, ja on hänen velvollisuutenaan erittäin johtaa ja valvoa kanslian tehtäviä; rahatoimikamarin sihteerien kesken jakaa kanslian valmisteltavat asiat; esiteltäviksi valmistella tärkeämmät asiat sekä sihteeireille neuvoja ja ohjeita antamalla ottaa osaa muiden asiain valmisteluun; katsoa, että tarkistetut kirjelmät ja lausunnot viivyttlemättä lähetetään ja että muut päätökset asianmukaisesti toimeenpannaan ja saatetaan asianomaisten tiedoksi; sekä muutoin suorittaa rahatoimikamarin tai kaupunginjohtajan hänelle antamat tehtävät.

17 §. Rahatoimenjohtajalla, joka ei saa antautua muuhun toimintaan, on velvollisuutena johtaa ja valvoa rahatoimikonttorin eri osastojen tehtäviä; saapuneiden tietojen johdolla laatia meno- ja tulosäntöehdotus; rahatoimikamarin virkamiesten avulla esiteltäviksi valmistella raha-asioita koskevat kysymykset sekä rahatoimikonttoria ja muuta tililaitosta koskevat asiat; kaupungin menoja ja tuloja osoittavain rahatoimikonttorin neljännesvuositaulujen perusteella antaa selonteko rahallisen aseman valaisemiseksi tarpeellisine selvityksineen ja tietoineen sekä tehdä toimialaansa kuuluvia esityksiä ja ehdotuksia.

18 §. Kaupunginjohtajan ja avustavain kaupunginjohtajain virasta erotamisesta olkoon voimassa mitä rikoslaissa virkamiehistä säädetään.

19 §. Rahatoimikamarin sihteerit, kaupunginkamreerin, kaupunginkassanhoitajan ja asiamiehen valitsee kaupunginvaltuusto.

Muut alaisensa viranpitäjät ottaa rahatoimikamari. Tarpeen vaatiessa ottaa kamari pitemmäksi tai lyhyemmäksi ajaksi ylimääräisiä apulaisia.

20 §. Rahatoimikamarin päätöksestä ei saa valittaa. Jos joku katsoo päätöksen loukanneen hänen yksityistä oikeuttaan, ajakoon kannetta sitä vastaan laillisessa järjestyksessä.

21 §. Jos rahatoimikamarin alainen tai kamarille tilivelvollinen virkamies tavataan vähäpätöisestä virheestä, antakoon rahatoimikamari hänelle varoituksen. Jos virhe on törkeämpää laatua ja syyllinen rahatoimikamarin valitsema virkaansa, ilmoittakoon kamari asian asianomaiselle syyttäjälle syytteeseen saatettavaksi taikka myös päättäköön syyllisen erotettavaksi virasta määrääjäksi tai ainiaaksi. Muussa tapauksessa jätetään asia kaupunginvaltuustolle, ollen rahatoimikamarilla kuitenkin valta pidättää syyllinen toistaiseksi virantoimituksesta.

22 §. Kaikesta siitä tappiosta ja vahingosta, minkä rahatoimikamari tahallisesti tai törkeällä huolimattomuudella tai ilmeisellä laiminlyönnillä tuottaa kaupungille, vastatkoot ne jäsenet, jotka ovat siinä olleet osallisia.

23 §. Vuodeksi valitut rahatoimikamarin jäsenet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston vahvistaman määrän kultakin kokoukselta.

Kaupunginjohtaja ja avustavat kaupunginjohtajat nauttivat kaupunginvaltuuston määräämää vuosipalkkaa.

24 §. Rahatoimikamarista tai sen jaostosta lähtevät kirjelmät on asianomaisen esittelijän varmentamina kamarin puolesta sen allekirjoitettava, joka asiaa käsiteltäessä on johtanut puhetta. Kirjalliset sopimukset ja välikirjat allekirjoittaa rahatoimikamarin puheenjohtaja ja varmentaa asiamies. Kansliasta lähtevät, asiain valmistelua koskevat kirjelmät allekirjoittaa kanslianjohtaja tai asianomainen virkamies.

Pöytäkirjan allekirjoittaa se, joka on johtanut puhetta, ynnä notaari.

25 §. Kaupunginvaltuuston asiana on antaa ne muut määräykset, jotka voivat olla tarpeellisia rahatoimikamarin ja sen alaisten virkamiesten toimintaan ja tehtäviin nähden.»

Samalla kun kaupunginvaltuusto hyväksyi rahatoimikamarin ohjesääntöehdotuksen päätti valtuusto, edellyttäen että maaherra vahvistaisi mainitun ohjesäännön, hyväksyä seuraavan:

»Helsingin kaupungin rahatoimikamarin johtosäännön.

I LUKU.

Yleisiä määräyksiä.

1 §. Kunnan yhteisiä asioita hoitaessaan tulee rahatoimikamarin noudattaa mitä sekä kunnallishallituksesta kaupungissa voimassa olevat asetukset, rahatoimikamarin vahvistettu ohjesääntö ja kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosääntö sisältävät että myös mitä tässä johtosäännössä lisäksi säädetään.

2 §. Rahatoimikamarin velvollisuutena on hoitaa ja pitää kunnossa hallintonsa alaista kaupungin kiinteää ja irtainta omaisuutta sekä johtaa ja pitää silmällä kaupungin raha-asioita.

3 §. Rahatoimikamari on velvollinen pitämään täydellisiä kirjoja kaupungin menoista ja tuloista sekä tarkkoja ja täydellisiä luetteloja sen kiinteästä ja irtaimesta omaisuudesta samoin kuin hoidossaan olevista kaupungin arvopapereista.

4 §. Rahatoimikamarin tehtävänä on myös järjestää ja ylinnä valvoa kaupungin katujen ja yleisten paikkain valaistusta.

5 §. Rahatoimikamari kokoontuu, paitsi määrättynä viikonpäivänä, puheenjohtajan kutsusta milloin tarpeelliseksi harkitaan; kokouskutsu on niinkään annettava, kun vähintään kolme kamarin jäsentä, syyn ilmoittaen, sitä puheenjohtajalta kirjallisesti pyytää.

Rahatoimikamarin jaosto kokoontuu osin jonakin rahatoimikamarin määrämänä viikonpäivänä, osin aikana, jonka puheenjohtaja määrää tai jaosto tehtäviin nähden on edeltäpäin määrännyt.

6 §. Selostaja, jonka toinen viranomainen on määrännyt olemaan saapuvilla käsiteltäessä rahatoimikamariin lähetettyä asiaa, on oikeutettu esittämään asiaan vaikuttavia perusteluja ja näkökohtia sekä vastaamaan hänelle tehtyihin kysymyksiin.

7 §. Jos virka rahatoimikamarissa on avonaisena, määrää rahatoimikamari sen hoitamisesta sekä kuuluttaa ja julistaa viran haettavaksi rahatoimikamarilta panemansa määrääjän kuluessa. Rahatoimikamarin ohjesäännön 19 §:n 1 momentissa mainittuja virkoja täytettäessä on hakukirjat rahatoimikamarin lausunnon keralla lähetettävä kaupunginvaltuustolle.

8 §. Rahatoimikamarin asiana on määrätä kaupunginjohtajan, kanslianjohtajan ja rahatoimenjohtajan sekä virkamiestensä virka-aika, samoin kuin antaa ne tarkemmat määräykset, joita virkamiesten on virkainsa hoidossa noudatettava. Jollakin rahatoimikamarin osastolla palveleva virkamies on velvollinen tarpeen vaatiessa suorittamaan toiselle osastolle kuuluvia tehtäviä.

II LUKU.

Rahatoimikamarin kansliasta.

9 §. Sihteereillä, joista yhden tulee omata lainopillinen ja yhden teknillinen sivistys, on velvollisuutena:

1) kaupunginjohtajain määräyksestä valmistella ja rahatoimikamarille esitellä sen käsiteltäviin kuuluvat asiat sekä antaa kaupunginjohtajain vaatima selvitys eri asioista;

2) laatia rahatoimikamarin päättämät mietinnöt ja kirjelmät; sekä

3) muutoin antaa sitä virka-apua, jota rahatoimikamari tai kaupunginjohtajat heiltä pyytävät.

10 §. Notaarin velvollisuutena on:

1) kansliassa antaa yleisölle tarpeellisia tietoja;

2) tehdä pöytäkirja rahatoimikamarin kokouksissa ja kamarin määräämän ajan kuluessa antaa se tarkistettavaksi;

3) viimeistään viikon kuluessa siitä asianomaisille toimittaa pöytäkirjanotteet;

4) läpikäydä ja tarkastaa rahatoimikamarin notaarinluettelot sekä katsoa, että otteet niistä viivyttelemättä lähetetään;

5) sihteerin ohjauksen mukaan laatia lähtevät kirjelmät;

6) muutoin antaa sitä virka-apua, jota kaupunginjohtajat tai sihteerit häneltä pyytävät.

11 §. Reistraattorin velvollisuutena on:

1) vastaanottaa saapuvat asiakirjat ja hoitaa diarit;

2) hoitaa arkistoa;

3) muutoin antaa sitä virka-apua, jota sihteerit tai notaari häneltä pyytävät.

12 §. Kanslistien velvollisuutena on:

1) pitää notaarin- ja muita luetteloja, jotka rahatoimikamari katsoo tarpeellisiksi;

2) toimittaa jäljennökset ja muu puhtaaksikirjoitus;

3) avustaa asiakirjain vertailussa;

4) muutoin antaa sitä virka-apua, jota sihteerit tai notaari heiltä pyytävät.

III LUKU.

Rahatoimikonttorista.

A. Rahatoimikonttorin kamreeriosasto.

13 §. Kaupunginkamreerin velvollisuutena on kassa- ja tililaitoksen johtosäännön määräyksiä noudattaen:

- 1) johtaa ja valvoo kamreeriosaston työtä;
- 2) ellei muuta ole määrätty, laadituttaa kunnallis- ja kruununverojen sekä muiden kassaosaston toimesta kannettavain maksujen veloitus- ja kannanta-luettelot;
- 3) kirjoituttaa ja maksuvelvollisten saatavana pitää mainittujen verojen ja maksujen veloituspöytäkirjat;
- 4) laadituttaa ja allekirjoittaa rahatoimikonttorin toimitettavat suorit-tamattomain maksujen rästituloluettelot sekä ryhtyä toimiin rästien perimiseksi;
- 5) tileistä poistettaviksi säädettyssä järjestyksessä toimittaa niiden verojen luettelot, joita ei ole voitu periä;
- 6) allekirjoittaa ja kassaosaston suoritettaviksi antaa maksumääräykset;
- 7) aikansa kirjoituttaa kassaosaston maksettavain, kaupungin viran-pitäjille tulevain palkkain sekä eläkkeiden, vuokrain y. m. kuittilomakkeet;
- 8) valvoo kamreeriosaston toimena olevaa kirjanpitoa, toimittaa tilin päätetyiksi kalenterivuositain, laatia ja painattaa kertomus kaupungin sekä rahatoimen hoidossa olevain lahjoitusrahastojen tilinpäätöksestä ja säädetyn ajan kuluessa maistraattiin antaa tilikirjat niihin kuuluvine todisteineen;
- 9) kaupungin tilien perusteella antaa kaikki kaupungin vuotuisen meno- ja tuloarvioiden laadintaa varten tarpeelliset tiedot ja siihen laatia säästöarviolaskelma;
- 10) vuoden kolmelta ensimmäiseltä neljännekseltä laatia kaupungin tuloja ja menoja osoittava taulu;
- 11) kaupunginkassan neljännesvuosi- ja ylimääräistä tarkastusta varten antaa ilmoitus kirjain mukaisesta kassatilasta sekä kassaholvissa säilytettyjen arvopaperien eritelty luettelo;
- 12) ellei muuta ole määrätty, pitää eri luetteloa kaupungin palovakuutus-kassasta ja osoittaa palovakuutusmaksut maksettaviksi;
- 13) laatia asetusten mukaisesti annettavat tilit kertyneistä valtion varoista;
- 14) laatia tili siviilivirkakunnan leski- ja orpokassalle tulevasta, kaupungin virkamiesten suoritettavista eläkemaksuista sekä avonaisten virkain vakanssi-säästöistä;
- 15) kaupunginkassanhoitajan keralla vastaanottaa ja kassaholvissa säi-lyttää rahatoimikamarin hallussa ja hoidossa olevat arvopaperit ja velkakirjat sekä pitää hallussaan holvin toista avainta;
- 16) alaisensa virkamiehen estyneenä ollessa määrätä joku muu kamreeri-osaston virkamies hoitamaan hänen tehtäviään; sekä
- 17) muutoin antaa sitä virka-apua, jota kaupunginjohtajat häneltä pyy-tävät.

14 §. Apulaiskamreerin velvollisuutena on:

- 1) kaupunginkamreerin ohjeen mukaan avustaa häntä hänen työssään ja kaupunginkamreerin ollessa estyneenä tai kaupunginkamreerinviran avonai-sena suorittaa siihen liittyvät tehtävät;
- 2) allekirjoittaa ja kassaosaston suoritettaviksi antaa maksumääräykset;

3) muutoin antaa sitä virka-apua, jota kaupunginjohtajat häneltä pyytävät.

15 §. Vanhemman kaupunginkirjurin velvollisuutena on:

1) ottaa osaa kamreeriosaston kirjanpito- ja toimitustöihin sekä pitää niitä silmällä;

2) kaupunginkamreerin ja apulaiskamreerin valvonnan alaisena laatia neljännesvuositiliasemat ja tilinpäätös;

3) hoitaa arkistoa;

4) muutoin suorittaa ne tehtävät, joita kaupunginkamreeri ja apulaiskamreeri hänelle antavat.

16 §. Nuorempain kaupunginkirjurien velvollisuutena on:

1) kaupunginkamreerin, apulaiskamreerin ja vanhemman kaupunginkirjurin silmälläpidon alaisina hoitaa konttorin kaikkia tilikirjoja;

2) olla apuna tilitodisteiden ja saapuneiden tilitysten tarkastuksessa;

3) muutoin suorittaa ne tehtävät, joita kaupunginkamreeri, apulaiskamreeri ja vanhempi kaupunginkirjuri heille antavat.

17 §. Ekspeditöorien velvollisuutena on:

1) hoitaa toimitustyö kamreeriosastolla;

2) muutoin antaa sitä virka-apua, jota kaupunginkamreeri, apulaiskamreeri ja vanhempi kaupunginkirjuri heiltä pyytävät.

18 §. Konttorikirjurien velvollisuutena on:

1) tarkkailukirjaan merkitä kassaan tehdyt maksunsuoritukset;

2) päivittäin konttoriajan päätyttyä antaa kaupunginkamreerille kirjalliset ilmoitukset kunkin päivän kassatuloista; sekä

3) muutoin suorittaa esiintyvät työt kaupunginkamreerin määräyksen ja ohjeen mukaan.

B. Rahatoimikonttorin kassaosasto.

19 §. Kaupunginkassanhoitajan velvollisuutena on kassa- ja tililaitoksen johtosäännön määräyksiä noudattaen hoitaa kaupungin keskuskassaa.

Hänen asianaan on erittäin:

1) johtaa ja valvoo rahatoimikonttorin kassaosaston tehtäviä;

2) ellei muuta ole määrätty, avustavain kassanhoitajain keralla vastaanottaa ja kuitata kaupungin ja sen lahjoitusrahastojen tulot sekä ne valtion ja muut varat, joiden kannanta on kaupungin toimitettava;

3) avustavain kassanhoitajain keralla toimittaa ne maksunsuoritukset, jotka sitä varten on asianmukaisesti määrätty maksettaviksi;

4) avustavain kassanhoitajain keralla lunastaa erääntyneet obligatiot ja korkoliput sekä muut velkasitoumukset;

5) lukea ja kuitata saapuneet, muissa maksupaikoissa lunastetut, kaupungin obligatiolainoihin kuuluvat obligatiot ja korkoliput sekä todistaa oikeiksi niiden oheiset luettelot;

6) olla saapuvilla kaikissa kassantarkastuksissa ja niitä varten antaa eritelty ilmoitus kassasäästöstä;

7) tarkastaa asiamiesosaston kaupunginkassaan tekemät rahasuoritukset;

8) laatia kannanta-aikain ehdotukset;

9) alaisensa virkamiehen estyneenä ollessa määrätä joku muu kassaosaston virkamies hoitamaan estyneen tehtäviä;

10) muutoin antaa sitä virka-apua, jota kaupunginjohtajat häneltä pyytävät.

20 §. Ensimmäisen avustavan kassanhoitajan velvollisuutena on:

- 1) kaupunginkassanhoitajan osoituksen mukaan avustaa häntä ja toista avustavaa kassanhoitajaa heidän tehtävissään;
- 2) lunastaa kaupunginkassaan asianmukaisesti annetut kassaosoitukset;
- 3) vastata hoidossaan olevasta kassasta;
- 4) kaupunginkassanhoitajan ollessa estyneenä tai kaupunginkassanhoitajanviran avonaisena hoitaa sitä.

21 §. Toisen avustavan kassanhoitajan velvollisuutena on:

- 1) kaupunginkassanhoitajan osoituksen mukaan avustaa häntä ja ensimmäistä avustavaa kassanhoitajaa heidän tehtävissään;
- 2) toimittaa kaupungin työntekijäin palkanmaksut kaupunginkassanhoitajalle annettujen ja asianmukaisesti maksettaviksi määrättyjen työllistain mukaan;
- 3) vastata hoidossaan olevasta kassasta.

22 §. Konttorikirjurin velvollisuutena on kaupunginkassanhoitajan määräyksen ja osoituksen mukaan suorittaa esiintyvät työt.

IV LUKU.

Rahatoimikamarin asiamiesosasto.

23 §. Asiamiehen, joka ei saa antautua muuhun toimintaan, velvollisuutena on:

1) rahatoimikamarin puheenjohtajan silmälläpidon alaisena johtaa ja valvoa asiamiesosaston tehtäviä;

2) rahatoimikamarin määräyksestä käyttää sen puhevaltaa tuomioistuinmissa ja muissa viranomaisissa;

3) laatia väli- ja muiden sopimuskirjain ehdotukset;

4) huoltaa hankittavat tai uudistettavat kiinnitykset;

5) pitää hoidossaan rahatoimikamarin tekemät välikirjat;

6) rahatoimikamarin pöytäkirjain perusteella kaupungin kiinteistökirjaan tehdä täydelliset merkinnät;

7) kaupunginkassanhoitajalle leimalla varustettaviksi ja lainhuudatus- tai kiinnityskulujen perimiseksi antaa myytyjen kaupunkitonttien kauppa- kirjat, vuokrasopimukset sekä maksamattomasta tontinlunastuksesta annetut velkakirjat;

8) hakea kaupungin maksamatta olevat saamiset sekä valvoa ulosotto- viranomaisten toimitettavaa niiden perimistä;

9) laatia niiden maksujen poistoluettelot, joita ei ole voitu periä, ja toimittaa ne säädetyssä järjestyksessä poistettaviksi;

10) konkurssi- ja vuosihaasteasioissa valvoa niitä kaupungin ja valtion saamisia, joiden kannanta on kaupungin asia;

11) pitää käsiteltävikseen annettujen asiain diaria sekä valvottaviensa asiain määräaikakirjaa;

12) valvoa, että kaupunki tulee asianmukaisesti edustetuksi ja sen oikeus valvotuksi yhtiökokouksissa ja muissa tilaisuuksissa, joissa kaupungin etu sitä vaatii, ollen velvollinen tuollaisista tapauksista rahatoimikamarille ilmoittamaan tarpeellista toimenpidettä varten;

13) antaa lausunnot hänelle sitä varten lähetetyistä lainopillisista asioista sekä pyynnöstä avustaa rahatoimikamarin eri osastoja lainopillisilla neuvoilla ja tiedonannoilla;

14) tarpeen mukaan antaa kaupungin muille laitoksille ja lautakunnille niiden tarvitsemaa oikeusapua;

15) rahatoimikamarissa esitellä asiat, jotka johtosäännön mukaan voivat vaatia hänen toimenpidettään; sekä

16) antaa sitä virka-apua, jota kaupunginjohtajat häneltä pyytävät.

24 §. Rahainperijän velvollisuutena on:

1) periä kaupungin maksamattomat, ulosotettaviksi erääntymättömät saamiset;

2) muutoin antaa sitä virka-apua, jota asiamies häneltä pyytää.

25 §. Konttorikirjurin velvollisuutena on asiamiehen määräyksen ja osoituksen mukaan suorittaa esiintyvät työt.»

Lokakuun 5 p:nä vahvisti¹⁾ sisäasiainministeriö rahatoimikamarin ohjesäännön.

Satamahallinnon keskitys. Kaupunginvaltuuston kaupungin satamahallinnon keskittämiskysymystä valmistelemaan asettama komitea jätti marraskuun 10 p:nä 1919 päivätyin mietinnön, josta kaupunginvaltuusto sittemmin vaati²⁾ rahatoimikamarilta lausuntoa.

Antamassaan lausunnossa³⁾ huomautti kamari, joka asiasta oli hankkinut kaupungin yleisten töiden hallituksen, satama- ja liikennekonttorin sekä palkkalautakunnan lausunnot, valiokunnan mielipiteeseen yhtyen, että satamahallinnossa vallitseva hajaannus mahdollisimman pian olisi poistettava sekä että tämä olisi aikaansaattava siten, että satamahallintoon kuuluvat tehtävät, jotka olivat useille kunnan elimille jaetut, suurimmalta osalta siirrettäisiin ehdotetulle satamahallitukselle. Rahatoimikamarin mielestä ei keskityksen kuitenkaan tarvinnut mennä niin pitkälle kuin valiokunta oli ehdottanut, vaan tulisi kamarin mielestä satamarakennustöiden edelleen olla kaupungin yleisten töiden hallituksen alaiset. Ellei satamahallituksen alaista satamarakennuskonttoria perustettaisi, voitaisiin samalla luopua valiokunnan ehdottaman tiliviraston perustamisesta, koska tämä oli tarpeellinen pääasiallisesti vain satamarakennuskonttorin laajahkojen tilien hoitamista varten. Siltä varalta että valtuusto katsoisi tiliviraston perustamisen tarpeelliseksi, ehdotti kamari, ettei se olisi itsenäinen, satamahallituksen alainen osasto, vaan yhdistettäisiin sopivalla tavalla valiokunnan ehdottamaan satamakannantakonttoriin.

Jottei hallituksesta puuttuisi teknillisen sivistyksen saaneita jäseniä ja kun hallituksen rahatoimikamarin mielestä tulisi olla mitä läheisimmässä yhteydessä rakennuskonttorin kanssa, oli kamari ajatellut, että rakennuskonttorin satamarakennusosaston työpäällikön pitäisi olla satamahallituksessa itse-oikeutettuna jäsenenä. Edelleen ehdotti kamari, jonka mielestä valiokunnan ehdottama hallituksen jäsenmäärä oli liian suuri, että hallituksen muodostaisivat satamapäällikkö ja rakennuskonttorin satamarakennusosaston työpäällikkö itse-oikeutettuina jäseninä sekä kolme kaupunginvaltuuston vuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä.

Asiaa käsitellessään havaitsi kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esittämät näkökohdat huomiota ansaitseviksi ja päätti⁴⁾ palauttaa asian komiteaan, jonka tuli uudelleen laatia ehdotus kokouksessa esitettyjen näkökohtain mukaan.

Täyttäen tämän tehtävän komitea jätti uuden mietinnön⁵⁾. Satamahallituksen alaisen satamarakennuskonttorin perustamiseen nähden ei komitea tah-

¹⁾ Valt. pöytäk. 19. 10. 7 §. — ²⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 153. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 10 vuodelta 1920. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 9. 3. 17 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 17.

tonut luopua aikaisemmasta periaatteellisesta käsityksestään, että tunnustettu satamahallinnon yhtenäisyyden tarve tulisi parhaiten tyydytetyksi yhdistämällä kaikki tähän kuuluvat tehtävät yhden ainoan viranomaisen johtoon. Kuitenkin oli komitea sitä mieltä, että puheenalaisen konttorin perustaminen voitiin siirtää tuonemmaksi ja, tämän johdosta, voitiin olla perustamatta ehdotettua tilivirastoa. Satamahallituksen kokoonpanoon nähden yhtyi komitea rahatoimikamarin ehdotukseen, että rakennuskonttorin satamarakennusosaston työpäällikkö olisi hallituksen itseoikeutettu jäsen. Kun siten kaksi satamahallituksen jäsentä, nimittäin satamapäällikkö ja edellä mainittu työpäällikkö, olisivat itseoikeutettuja katsoi komitea, siihen nähden että olisi suotava saada kaupunginvaltuustossa vallitsevat ajatussuunnat hallituksessa suhteellisesti edustetuiksi, olevan luopuminen ehdotuksesta, että yhden hallituksen jäsenistä ehdottomasti tulisi olla merikapteeni. Jäsenlukuun nähden pysyi komitea aikaisemmassa ehdotuksessaan.

Liikennekonttorin toivomusta, että nimitys satamakannantakonttori muutettaisiin liikenne- ja satamakonttoriksi, komitea ei voinut puoltaa.

Niin pian kuin satamahallitus oli valittu, näytti komiteasta sopivimmalta, että tämä hallitus ammattiviranomaisena otti huolekseen sen osan komitean tehtävää, jota komitea ei vielä ollut suorittanut, nimittäin uuden satamataksan sekä satamakapteenin ja satamakonttorin muiden toimihenkilöjen johtosäännön laatimisen.

Yllä esitetyn johdosta esitti komitea, että kaupunginvaltuusto päättäisi: vahvistaa laaditut ehdotukset kaupungin satamahallinnon ohjesäännöksi ¹⁾ sekä satamahallituksen, satamaliikennekonttorin ja satamakannantakonttorin palkkasäännöiksi oleviksi voimassa tammikuun 1 päivästä 1922;

viimeistään ennen 1921 vuoden syyskuun loppua valita vaalin nojalla asetettavat satamahallituksen jäsenet;

lakkauttaa kaupungin satamahallinnon keskityskysymystä valmistelemaan asetetun komitean ja siirtää sen tehtävään jäljellä olevan osan satamahallitukselle; sekä

valtioneuvostolle tehdä alistuksen voimassa olevan satamajärjestyksen 17 §:n kumoamisesta, mikäli koskee maistraatin velvollisuutta lähinnä pitää silmällä satamapäällystä ja -palvelijastoa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾ ehdotuksen siten muutettuna, että satamapäällikön pohjapalkka vahvistettiin 20,000 markaksi komitean ehdottaman 25,000 markan määrän sijasta.

Kaupungin satamahallinnon ohjesääntö. Kaupunginvaltuuston hyväksymä kaupungin satamahallinnon ohjesääntöehdotus oli seuraava:

»Helsingin kaupungin satamahallinnon ohjesääntö.

1 §. Helsingin kaupungin satamahallintoa johtaa satamahallitus, joka on välittömästi kaupunginvaltuuston alainen.

2 §. Satamahallituksen asiana on:

hoitaa satamaliikkeen käyttöä ja katsoa, että liikenteelle luovutettuja satamain osia niihin kuuluvine laitteineen ja laitoksineen tarkoituksenmukaisella tavalla käytetään kaupan ja merenkulun parhaaksi; pitää silmällä satamahallinnon taloudenhoitoa;

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 81. 82 ja 167.—²⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 22 §.

tehdä aloitteita satamarakennus- ja muissa satamalaitosta koskevilla kysymyksissä sekä asianomaisille viranomaisille esityksiä niistä; samoin kuin antaa selontekoja ja lausuntoja toimialaansa kuuluvista asioista.

Edellä mainituissa kohdin on hallituksen velvollisuutena erittäin:

a) hoitaa satamaliikettä varten olevia kiinteistöjä ja alueita niissä olevine varasto- ja rakennuspaikkoineen, kaupungille kuuluvine rakennuksineen sekä erilaatuisine laitteineen ja laitoksineen;

b) valvoa, että hallituksen hallinnon alaiset vesirakennukset, rantasillat, rantareunustukset, kanavat, rakennukset, alukset, kalusto, työkalut y. m. pidetään asianmukaisessa kunnossa, ja sitä varten hyvissä ajoin osin kaupunginvaltuustolle tehdä ehdotuksia tarpeellisiin uutistöihin ja uusiin hankintoihin ryhtymisestä, osin kaupungin yleisten töiden hallitukselta tai rakennuskonttorin satamarakennusosastolta anoa tarpeellisten korjausten toimittamista;

c) pitää silmällä tullilaitokselle luovutettuja kaupungin rakennuksia, valvoa niiden kunnossapitoa sekä asianhaaran vaatiessa tehdä ehdotuksia vastaavain uutis- tai muutosrakennustöiden teettämisestä ja tarkoitukseen tarpeellisten huoneistojen vuokraamisesta;

d) käsitellä kaupungille tulevia, liikenteestä suoritettavia maksuja ynnä liikenteen järjestysohjeita koskevat kysymykset sekä tehdä esityksiä niiden taksain ja järjestysohjeiden antamisesta, joiden vahvistaminen ei ole sen asia;

e) antaa taksoja ja järjestysohjeita noudatettaviksi kaupungin toimesta satamaliikenteen helpottamiseksi ja turvaamiseksi aikaansaatuja laitteiden ja laitosten sekä tarveaineiden käyttämisessä;

f) käsitellä kaupungin kunnossa pidettäviä loistoja ja muita merenkulun turvaamista tarkoittavia laitteita koskevat kysymykset;

g) käsitellä väyläin talvisaikaista avoinna pitämistä koskevat asiat;

h) pitää silmällä, että hallituksen käytettäväksi annetut määrärahat käytetään annettujen määräysten ja sen omain päätösten mukaisesti, sekä valvoa hallitukselle uskotun hallinnon tilinpittoa;

i) valvoa liikenteestä suoritettavain maksujen veloitusta ja kannantaa sekä katsoa, että kannanta asianmukaisesti tilitetään;

j) hallituksen ja sen alaisten viranomaisten meno- ja tulosääntöehdotuksen laadintaan, laskujen hyväksymiseen ja kirjanpitoon, inventaukseen sekä kiinteistö- ja kalustoluettelojen pitämiseen nähden noudattaa Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön määräyksiä; sekä

k) vuosittain ennen maaliskuun loppua kaupunginvaltuustolle antaa kertomus omasta ja alaistensa viranomaisten lähinnä edellisen vuoden aikaisesta toiminnasta.

3 §. Satamahallitukseen kuuluu satamapäällikkö ja rakennuskonttorin satamarakennusosaston työpäällikkö itseoikeutettuina sekä viisi kaupunginvaltuuston kalenterivuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä.

Jos valittu jäsen eroaa ennen toimikautensa päättymistä, on hallituksen siitä ilmoitettava kaupunginvaltuustolle uuden jäsenen valitsemiseksi siksi ajaksi, mikä eronneella on jäljellä.

Hallituksen valitut jäsenet saavat kaupunginvaltuuston heille määräämän palkkion.

Hallitusta avustavat sihteeri ja tarpeelliset menosäännön mukaiset apulaiset.

4 §. Satamahallituksen puheenjohtajana on satamapäällikkö. Hallituksen muista jäsenistä valitsee kaupunginvaltuusto vaalitulaisuudessa yhden hallituksen varapuheenjohtajaksi vuodeksi kerrallaan.

5 §. Satamahallitus kokoontuu puheenjohtajan tai, hänen ollessa estyneenä, varapuheenjohtajan kutsusta. Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja ovat estyneet kokouksessa saapuvilla olemasta, valitaan tilapäinen puheenjohtaja.

Hallitus on päätösvaltainen, kun vähintään neljä jäsentä on saapuvilla ja ottaa päätökseen osaa.

Päätös tehdään yksinkertaisella ääntenemmistöllä; äänten käydessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

6 §. Satamahallituksen kokouksissa pitää sihteeri pöytäkirjaa, johon on merkittävä läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, viimeksi mainitut lyhyin perusteluin, jos hallitus sen katsoo tarpeelliseksi. Jos päätös tehdään äänestämällä, on jäsenellä oikeus saada eroava mielipiteensä lyhyesti pöytäkirjaan merkityksi.

Hallituksen lähtevät kirjelmät allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

7 §. Satamahallituksen ja lähinnä satamapäällikön alaisia ovat satamaliikennekonttori, jota johtaa satamakapteeni, ja satamakannantakonttori, jota johtaa satamakamreeri.

Hallituksen kassa- ja tilivirasto on rahatoimikonttori.

8 §. Satamapäällikön, satamakapteenin ja satamakamreerin valitsee kaupunginvaltuusto satamahallituksen esityksestä siinä järjestyksessä ja niillä ehdoilla, mitkä kaupungin viranpitäjiin nähden on säädetty. Muut satamahallituksen ja sen alaisten konttorien menosääntöön merkityt viranpitäjät ottaa hallitus.

9 §. Satamahallituksen toimialaan kuuluvissa asioissa valvoo kaupungin puhevaltaa oikeuksissa ja muissa viranomaisissa rahatoimikamarin asiamiesosasto.

10 §. Asioita satamahallituksen kokouksissa esittelevät yleensä satamakapteeni ja satamakamreeri, kumpikin konttorinsa puolesta, ja tulee esittelijän viimeistään kokouksen edellisenä päivänä satamapäällikölle antaa esiintyvän asiain luettelo ynnä lyhykäinen promemoria ehdotettavista toimenpiteistä.

Asian ollessa erittäin tärkeä tai kun muutoin havaitaan sopivaksi, voi kuitenkin satamapäällikkö esitellä asian hallitukselle.

11 §. Satamahallituksen tulee antaa johtosäännöt alaisilleen viranpitäjille.

12 §. Kantelu satamahallituksen alaisissa viranomaisissa palvelevan viranpitäjän virkatoimenpiteen johdosta tehdään satamahallitukselle.

13 §. Tämä ohjesääntö sekä satamahallituksen alaisten viranomaisten ja niissä palvelevain viranpitäjien johtosäännöt samoin kuin satamalaitosta koskevat taksat ja muut yleiset määräykset on hallituksen toimesta pidettävä yleisön saatavina hallituksen alaisissa konttoreissa sekä niissä muissa paikoissa, missä hallitus sen katsoo tarpeelliseksi.»

Rantasilloilta ja satama-alueilta annettavien paikkain vuokrausta koskevien sääntöjen muutos. Jouduttaakseen kaupungin rantasilloilta ja satama-alueilta vuokrattujen paikkain vuokrien perimistä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto vapauttaa rahatoimikonttorin velvollisuudesta hoitaa mainittua perimistä ja siirtää sen satamakonttorille. Tämä toimenpide pakoitti muuttamaan rantasilloilta ja satama-alueilta annettavien paikkain vuokrausta koskevien sääntöjen 3 §:n, joka muutettiin ¹⁾ seuraavaksi:

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 3. 14 §.

»Satamakonttori on velvollinen kuukausittain rahatoimikamariin lähettämään paikanhaltijain ynnä niiden vuokramääräin luettelon, jotka on satamakonttorin toimesta peritty sekä rahatoimikonttoriin toimitettu.»

Sosiaalilautakunnan johtosääntö. Sittenkun sosialilautakunnalle oli suotu ¹⁾ tilaisuus antaa lausuntonsa laaditusta lautakunnan johtosääntöehdotuksesta, hyväksyi ²⁾ kaupunginvaltuusto ehdotuksen seuraavana:

»Helsingin kaupungin sosialilautakunnan johtosääntö.

1 §. Helsingin kaupungin sosialilautakunnan, joka on välittömästi kaupunginvaltuuston alainen, tehtävä on käsitellä työväen- ja asunto-oloja koskevia sekä muita niitten yhteyteen kuuluvia asioita.

2 §. Siinä kohden tulee sosialilautakunnan:

1) seurata kaupungin työväen- ja asunto-olojen kehitystä sekä tehdä aloitteita niiden parantamiseksi;

2) antaa lausuntoja työväen- ja asuntoasioista;

3) käsitellä muita yleisen tehtävänsä yhteydessä olevia ja kaupunginvaltuuston sille antamia asioita;

4) panna täytäntöön alaansa kuuluvat, kaupunginvaltuuston päättämät toimenpiteet;

5) pitää silmällä työväenluokan parasta tai asunto-olojen parantamista edistäviä laitoksia, joille kunta on myöntänyt jonkinlaisia etuja;

6) hoitaa kunnan omistamia vuokra-asuntoja;

7) tarpeen vaatiessa laatia ja kaupunginvaltuuston vahvistettavaksi antaa ehdotuksia toimialaansa kuuluvain eri hallintohaarain toiminnan järjestämistä tarkoitaviksi säännöiksi;

8) meno- ja tulosääntöehdotuksen laadintaan, kannantavarain säilytykseen, tilitykseen ja kirjanpitoon, laskujen hyväksymiseen ja kirjaanpanoon, inventaukseen sekä kiinteistö- ja kalustoluetteloiden laadintaan nähden noudattaa Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön määräyksiä; samoin kuin

9) vuosittain ennen maaliskuun loppua kaupunginvaltuustolle antaa kertomus edellisen vuoden aikaisesta toiminnastaan.

3 §. Sosialilautakuntaan kuuluu seitsemän jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsee kalenterivuodeksi kerrallaan.

Tärkeämpiä asuntopoliittisia kysymyksiä käsiteltäessä ovat lautakunnan lisäjäsenenä asuntotarkastaja ja asemakaava-arkkitehti.

Jos jäsen eroaa ennen toimikauden päättymistä, tulee lautakunnan siitä ilmoittaa kaupunginvaltuustolle uuden jäsenen valitsemiseksi siksi ajaksi, mikä eronneella on jäljellä.

Lautakunnan jäsenet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston vahvistaman määrän.

4 §. Sosialilautakunta valitsee vuosittain keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jolleivät nämä vaalit ole yksimieliset, valitaan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdellä kertaa suhteellisella vaalilla, jossa sovelletaan samaa menettelyä kuin kaupunginvaltuutettujen vaalissa.

5 §. Sosialilautakunta kokoontuu puheenjohtajan kutsusta niin usein, kuin hän harkitsee asiain laadun vaativan tai vähintään kaksi jäsentä sitä vaatii. Puheenjohtajan estyneenä ollessa antaa kutsun varapuheenjohtaja. Sekä puheenjohtajan että varapuheenjohtajan ollessa estyneinä kokouksessa saapuvilla olemasta valitaan tilapäinen puheenjohtaja.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 154. — ²⁾ Valt. pöytäk. 21. 9. 17 §.

Lautakunta on päätösvaltainen, kun vähintään neljä jäsentä on saapuvilla ja ottaa osaa päätökseen.

Päätös tehdään yksinkertaisella ääntenenemmistöllä; äänen käydessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni, paitsi puheenjohtajan vaalissa, jonka ratkaisee arpa.

Kunnallispormestarilla ja kaupunginvaltuuston puheenjohtajalla on oikeus olla saapuvilla lautakunnan kokouksissa ja ottaa osaa keskusteluihin, ollen heille tätä varten annettava kirjallinen ilmoitus kunkin kokouksen ajasta.

6 §. Eräitä asiaryhmiä käsittelemään voi lautakunta kokoontua jaostottain, joilla on valta päättää lautakunnan nimessä. Jaostossa johtaa puhetta lautakunnan siihen valitsema jäsen.

Asioita alköön jaostossa ratkaistaviksi otettako, ellei vähintään kolme jäsentä ole saapuvilla.

Ehdotuksen lautakunnan ja sen jaostojen väliseksi työnjaoksi laatii lautakunta ja vahvistaa kaupunginvaltuusto.

7 §. Sosialilautakunnan sihteerintehtävät hoitaa sihteeri, jonka kaupunginvaltuusto valitsee lautakunnan esityksestä.

Sihteerillä, jonka tulee olla perehtynyt lautakunnan toimialaan kuuluviin asioihin, on erityisesti velvollisuutena;

1) esiteltäväksi valmistella sekä esitellä lautakunnan käsiteltäviin kuuluvat asiat;

2) tehdä pöytäkirja lautakunnan ja sen jaostojen kokouksissa;

3) lautakunnalle antaa lausuntoja ja selvityksiä työväen- ja asutusasioista;

4) mikäli ei muuta säädetä, pitää lähinnä silmällä lautakunnan ylivalvonnan alaisia kunnallisia tai kunnan avustamia laitoksia;

5) laatia ja vuosittain ennen helmikuun loppua lautakunnalle antaa ehdotus kertomukseksi lautakunnan edellisen kalenterivuoden aikaisesta toiminnasta; sekä

6) muutoin noudattaa lautakunnan ja sen puheenjohtajan antamia määräyksiä.

8 §. Sosialilautakunnan ja sen jaostojen kokouksissa tehdyissä pöytäkirjoissa on mainittava läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, viimeksi mainitut lyhyin perusteluin, kun tarpeelliseksi katsotaan. Jos päätös tehdään äänestämällä, on jäsenellä oikeus saada eroava mielipiteensä lyhyesti pöytäkirjaan merkityksi.

Lautakunnan lähtevät kirjelmät allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

9 §. Sosialilautakunnan kassa- ja tilivirastona on rahatoimikonttori.»

Työnvälitystoimiston ohjesääntö. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ hyväksyä seuraavan johto- ja lautakuntain johto- ja ohjesääntöjä tarkastamaan asetetun valiokunnan laatiman

»Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston ohjesäännön.

1 §. Helsingin kaupungin työnvälitystoimiston tehtävänä on välittää työnhakijoille sopivaa työtä ja työnantajille tarpeellista työvoimaa.

Niin kauan kuin työnvälitystoimisto on Uudenmaan läänin piirityönvälityslaitoksena, on toimiston noudatettava mitä semmoisesta laitoksesta on erityisesti säädetty.

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 55 § ja 13. 4. 30 §; vrt. tätä kert. siv. 154.

Työnvälitystoimiston toiminta kohdistuu kaikkiin ammatteihin ja molempiin sukupuoliin, ja on toimistossa tätä varten tarpeelliset osastot.

2 §. Ylinnä johtaa työnvälitystoimistoa välittömästi kaupunginvaltuuston alainen johtokunta, jonka velvollisuutena on:

1) valvoa, että toimisto toimii voimassa olevain asetusten ja ohjesääntönsä, kaupunginvaltuuston päätösten ja sosialihallituksen työnvälitysosaston antamain ohjeiden mukaisesti;

2) tarpeen vaatiessa sosialihallituksen työnvälitysosastolle ja kaupungin viranomaisille tehdä esityksiä toimenpiteistä työttömyyden ja sen seurausten lieventämiseksi tällä paikkakunnalla ja erittäinkin asettua yhteistoimintaan paikkakunnan muiden työttömyyden vastustamiseksi toimivien liittymäin ja laitosten kanssa;

3) vahvistaa toimiston järjestyssäännöt ja työjärjestys;

4) määrätä toimiston aukioloaika;

5) meno- ja tulosääntöehdotuksen laadintaan, laskujen hyväksymiseen ja kirjanpanoon, inventtaukseen sekä kalustoluetteloiden laadintaan nähden noudattaa Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön määräyksiä; samoin kuin

6) vuosittain ennen huhtikuun loppua kaupunginvaltuustolle antaa kertomus toimiston edellisen kalenterivuoden aikaisesta toiminnasta.

3 §. Johtokuntaan kuuluu viisi jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsee kalenterivuodeksi kerrallaan.

Johtokunta valitsee vuosittain keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jolleivät nämä vaalit ole yksimieliset, valitaan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdellä kertaa suhteellisella vaalilla, jossa sovelletaan samaa menettelyä kuin kaupunginvaltuutettujen vaalissa.

Johtokunnan jäsenet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston vahvistaman määrän.

4 §. Johtokunta kokoontuu puheenjohtajan tai, hänen ollessa estyneenä, varapuheenjohtajan kutsusta. Sekä puheenjohtajan että varapuheenjohtajan ollessa estyneinä kokouksessa saapuvilla olemasta valitaan tilapäinen puheenjohtaja.

Johtokunta on päätösvaltainen, kun vähintään kolme jäsentä on saapuvilla ja ottaa osaa päätökseen.

Päätös tehdään yksinkertaisella ääntenemmistöllä; äänen käydessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni, paitsi puheenjohtajan vaalissa, jonka ratkaisee arpa.

5 §. Johtokunnan kokouksissa tehdään pöytäkirja, jossa on mainittava läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, viimeksi mainitut lyhyin perusteluin, kun johtokunta sen katsoo tarpeelliseksi. Jos päätös tehdään äänestämällä, on jäsenellä oikeus saada eroava mielipiteensä lyhyesti pöytäkirjaan merkityksi.

Johtokunnan lähtevät kirjelmät allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa työnvälitystoimiston johtaja johtokunnan sihteerinä.

6 §. Työnvälitystoimiston palveluksessa on toimistonjohtaja sekä tarpeellinen määrä osastonjohtajia, vakinaisia ja ylimääräisiä apulaisia ynnä vahtimestareja.

Toimistonjohtajan valitsee kaupunginvaltuusto, sen jälkeen kuin virka on johtokunnan toimesta ollut kolmenkymmenen päivän kuluessa siltä haettavana ja se on antanut lausunnon hakijoista.

Osastonjohtaja ja vakinaiset apulaiset ottaa johtokunta toimistonjohtajaa kuultuaan.

Ylimääräiset apulaiset ja vahtimestarit ottaa toimistonjohtaja.

7 §. Toimistonjohtajan velvollisuutena on:

- 1) johtaa ja jakaa työnvälitystoimiston työt;
- 2) osastonjohtajain avustamana hoitaa toimiston kirjeenvaihto välitysasioissa;
- 3) hoitaa toimiston talous ja kirjanpito;
- 4) toimia toimiston johtokunnan sihteerinä;
- 5) seurata kaupungin ja sen ympäristön työmarkkinoita, antaa siitä tietoja työnhakijoille ja työnantajille sekä tarpeen vaatiessa tehdä siitä ilmoituksia sosialihallituksen työnvälitysosastolle ynnä toimiston johtokunnalle ja muille kunnan viranomaisille;
- 6) valvoa, että toimiston välitystoiminnassa syntynyt tilastoaineisto sekä korttiluettelo pidetään asianmukaisessa kunnossa;
- 7) sosialihallituksen työnvälitysosastolle antaa kuukausiraportit ja vaa-ditut tiedot työnvälityksestä;
- 8) vuosittain ennen huhtikuun 15 päivää laatia ehdotus kertomukseksi toimiston edellisen vuoden aikaisesta toiminnasta;
- 9) vuosittain syyskuun alkupuoliskolla laatia ja johtokunnalle antaa ehdotus toimiston seuraavan vuoden menosäännöksi; samoin kuin
- 10) muutoin noudattaa työnvälityksestä voimassa olevia asetuksia ja säännöksiä sekä johtokunnan antamia määräyksiä.

8 §. Osastonjohtajain ja apulaisten tulee noudattaa työnvälityksestä voimassa olevia asetuksia ja säännöksiä sekä toimistonjohtajan antamia määräyksiä ja ohjeita.

9 §. Työnvälitystoimiston tulee sekä työnantajilta että työnhakijoilta hankkia vahvistettujen kaavakkeiden täyttämiseen tarpeelliset tiedot.

Toimisto osoittaa työtä työnantajain ja työnhakijain toivomusten mukaisesti, etusijassa kuitenkin Helsingin kaupungissa asuville, työnpuutteen johdosta työttömille henkilöille ja näistä etupäässä niille, joilla on perhe elätettävänä.

Välittäessään työtä tämän kaupungin ulkopuolella sijaitsevalle paikkakunnalle tulee toimiston katsoa, että työnantajan ja työnhakijan välillä tehdään sopimus työehdoista ja matkakulujen korvauksesta, ja on semmoinen sopimus merkittävä kirjoihin.

10 §. Välitys on maksuton sekä työnantajalle että työnhakijalle.

11 §. Työriidan aikaansaama työnseisaus ei aiheuta muutosta työnvälitystoimiston toimintaan. Kuitenkin tulee toimiston hankkia tarkat tiedot riidan laadusta ja laajuudesta sekä siitä antaa ilmoituksia työnvälitystä pyytävälle henkilölle.

12 §. Jos työnhakija ei ole työnvälitystoimiston välityksellä saanut työtä, tulee toimiston pyynnöstä antaa hänelle siitä todistus.

13 §. Työnvälitystoimiston toimintaa koskevat kantelut voidaan, kirjallisesti laadittuina, antaa johtokunnan puheenjohtajalle, jonka tulee ne esitellä johtokunnalle tarpeellista toimenpidettä varten.

14 §. Työnvälitystoimiston kassa- ja tilivirasto on rahatoimikonttori.»

Kun työnvälityslaitokset heinäkuun 9 p:nä 1919 annetun asetuksen mukaan ovat sosialihallituksen alaiset, päätti kaupunginvaltuusto lähettää yllä mainitun ohjesäännön mainitun hallituksen vahvistettavaksi.

Revisionikonttorin johtosäännön muutos. Revisionikonttorin esityksestä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto konttorin johtosäännön 10 §:n muutettavaksi seuraavaksi:

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 36 §.

»Virkamatkoista saavat revisionikonttorin virkamiehet laskea korvausta yhden hevosen kyydistä, toisen luokan rautatieliipusta tai ensimmäisen luokan laivalipusta sekä päivärahaa kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan.»

Palkkalautakunnan johtosääntö. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ vahvistaa seuraavan:

»Helsingin kaupungin palkkalautakunnan johtosäännön.

1 §. Helsingin kaupungin palkkalautakunnalla, joka on välittömästi kaupunginvaltuuston alainen, on tehtävänä hoitaa kaupungin palkkaus- ja eläkeasioita.

2 §. Palkkalautakunnan velvollisuutena on siinä kohden:

a) käsitellä asiat, jotka kunnallisten viranpitäjien palvelusehdoista voimassa olevan säännön mukaan ovat sen käsiteltäviä, ja valvoa mainitun säännön noudattamista;

b) kaupungin meno- ja tuloarvion laadinnassa avustaa rahatoimikamaria valmistelemällä kunnan palkkausoloja koskevia kysymyksiä;

c) valvoa, että yhdenmukaisia perusteita sovelletaan palkkaetuja määrättäessä kaupungin laitoksissa ja virastoissa palveleville, yhteismäärärahasta palkatuille viranpitäjille, jota tarkoitusta varten lautakunnan erityisesti tulee asianomaisilta johto- ja lautakunnilta hankkia tarpeelliset tiedot sekä kaupunginvaltuustolta asianhaaran vaatimat oikaisut;

d) kysymyksen ollessa eläkkeen myöntämisestä kunnalliselle viranpitäjälle, voimassa olevain määräysten perusteella käsitellä asia siinä järjestyksessä, kuin mainitut määräykset osoittavat;

e) kaupunginvaltuustolle tehdä kaupungin palkkaus- ja eläkeoloja koskevia esityksiä sekä sen ohessa kiinnittää huomiota palkka- ja eläkekysymysten käsittelyyn niin tämän kaupungin hallinnossa kuin muissakin kunnissa ja ulkomailla;

f) antaa kaupunginvaltuuston tai kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunnan pyytämät lausunnot ja selonteot sekä niinkään asianomaisille johto- ja lautakunnille niiden pyytämät lausunnot;

g) meno- ja tulosääntöehdotuksensa laadintaan, laskujen hyväksymiseen ja kirjaanpanoon sekä inventaukseen ja kalustoluetteloiden laadintaan nähden noudattaa Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön määräyksiä; samoin kuin

h) vuosittain ennen maaliskuun loppua kaupunginvaltuustolle antaa kertomus edellisen vuoden aikaisesta toiminnastaan.

3 §. Palkkalautakuntaan kuuluu viisi jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsee kalenterivuodeksi kerrallaan.

Jos jäsen eroaa ennen toimikauden päättymistä, on lautakunnan siitä ilmoitettava kaupunginvaltuustolle uuden jäsenen valitsemiseksi siksi ajaksi, mikä eronneella on jäljellä.

Lautakunnan jäsenet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston vahvistaman määrän.

Lautakuntaa avustavat sen ottama sihteeri sekä tarpeelliset apulaiset, jotka lautakunta niinkään ottaa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 55 § ja 13. 4. 30 §; vrt. tätä kert. siv. 154.

4 §. Lautakunnan jäsenistä valitsee kaupunginvaltuusto vaalitilaisuudessa yhden lautakunnan puheenjohtajaksi ja toisen varapuheenjohtajaksi vuodeksi kerrallaan.

5 §. Palkkalautakunta kokoontuu puheenjohtajan tai, hänen ollessa estyneenä, varapuheenjohtajan kutsusta. Sekä puheenjohtajan että varapuheenjohtajan ollessa estyneinä saapuvilla olemasta, valitaan tilapäinen puheenjohtaja.

Lautakunta on päätösvaltainen, kun vähintään kolme jäsentä on saapuvilla ja ottaa osaa päätökseen.

Päätös tehdään yksinkertaisella ääntenemmistöllä; äänten käydessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

Kaupungin kunnallisormestarilla tai sillä, joka hänen virkaansa hoitaa, sekä kaupunginvaltuuston ja rahatoimikamarin puheenjohtajalla on oikeus olla saapuvilla lautakunnan kokouksissa ja ottaa osaa keskusteluihin, mutta ei päätöksiin.

6 §. Palkkalautakunnan kokouksissa tehdään pöytäkirja, jossa on mainittava läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, viimeksi mainitut lyhyin perusteluin, kun lautakunta sen katsoo tarpeelliseksi. Jos päätös tehdään äänestämällä, on jäsenellä oikeus saada eroava mielipiteensä lyhyesti pöytäkirjaan merkityksi.

Lautakunnan lähtevät kirjelmät allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

7 §. Palkkalautakunnan kassa- ja tilivirastona on rahatoimikonttori.»

Oikeusaputoimiston ohjesääntö. Sittenkun oikeusaputoimistolle oli suotu tilaisuus antaa lausuntonsa johto- ja lautakuntain johto- ja ohjesääntöjä tarkastamaan asetetun valiokunnan laatimasta toimiston ohjesääntöehdotuksesta, päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, tehtyään pienen, toimiston ehdottaman, lisäyksen, hyväksyä sen seuraavana:

»Helsingin kaupungin oikeusaputoimiston ohjesääntö.

1 §. Helsingin kaupungin oikeusaputoimiston tehtävänä on maksutta antaa apua oikeusasioissa niille kaupungin henki- tai kirkonkirjoissa oleville vähävaraisille henkilöille, jotka itse sitä suullisesti pyytävät.

Oikeusaputoimisto on niinkään velvollinen antamaan virka-apua muille samanlaatuisille sekä koti- että ulkomaisille laitoksille.

2 §. Oikeusaputoimiston toimintaa hoitavat oikeusavustaja niminen johtaja sekä oikeusavustajan apulainen.

3 §. Oikeusaputoimistoa pitää silmällä välittömästi kaupunginvaltuuston alainen johtokunta, jonka velvollisuutena on:

a) antaa toimistolle ne tarkemmat määräykset, joita saattaa olla tarpeen tämän ohjesäännön määräysten lisäksi, sekä asianhaarain vaatiessa toimistolle tarpeellisia neuvoja ja tarpeellista apua;

b) käsitellä toimiston toimintaa koskevat kantelut;

c) vahvistaa toimiston tilastokaavakkeet;

d) määrätä toimiston aukioloajat sekä miten niistä on ilmoitettava; samoin kuin

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 55 § ja 13. 4. 30 §; vrt. tätä kert. siv. 154.

e) meno- ja tulosääntöehdotuksen laadintaan, inventtaukseen sekä kalusteluettelojen laadintaan nähden noudattaa Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön määräyksiä.

4 §. Johtokuntaan kuuluu viisi jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsee kalenterivuodeksi kerrallaan.

Johtokunta valitsee vuosittain keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jolleivät nämä vaalit ole yksimieliset, valitaan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdellä kertaa suhteellisella vaalilla, jossa sovelletaan samaa menettelyä kuin kaupunginvaltuutettujen vaalissa.

Johtokunnan jäsenet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston vahvistaman määrän.

5 §. Johtokunta kokoontuu puheenjohtajan tai, hänen ollessa estyneenä, varapuheenjohtajan kutsusta. Sekä puheenjohtajan että varapuheenjohtajan ollessa estyneenä kokouksessa saapuvilla olemasta valitaan tilapäinen puheenjohtaja.

Johtokunta on päätösvaltainen, kun vähintään kolme jäsentä on saapuvilla ja ottaa osaa päätökseen.

Päätös tehdään yksinkertaisella ääntenemmistöllä; äänten käydessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni, paitsi puheenjohtajan vaalissa, jonka ratkaisee arpa.

6 §. Johtokunnan kokouksissa tehdään pöytäkirja, jossa on mainittava läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, viimeksi mainitut lyhyin perusteluin, kun johtokunta sen katsoo tarpeelliseksi. Jos päätös tehdään äänestämällä, on jäsenellä oikeus saada eroava mielipiteensä lyhyesti pöytäkirjaan merkityksi.

Johtokunnan lähtevät kirjelmät allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa oikeusavustaja johtokunnan sihteerinä.

7 §. Oikeusaputoimisto on pidettävä avoimna arkipäivin tarpeellisena aikana aamupäivällä sekä sen lisäksi vähintään kahdesti viikossa iltapäivin aikoina, jolloin työntekijät voivat siellä käydä työnsä estämättä.

Toimiston toiminnasta ja aukioloajoista tulee olla ilmoitus niiden kaupungissa ilmestyväin päivälehtien päivälissä, joita oikeusavun etsijät enimmin lukevat, jota paitsi ne on muutoinkin saatettava sopivalla tavalla tiedoksi.

8 §. Oikeusavustaja ja oikeusavustajanapulainen ovat, elleivät esiinny oikeuksissa tai virastoissa, velvolliset oleskelemaan oikeusaputoimistossa sen aukioloaikoina sekä silloin vastaanottamaan oikeusavun etsijöitä, oikeusavustaja etusijassa ja oikeusavustajan apulainen sikäli kuin tarve vaatii.

9 §. Oikeusaputoimiston tulee sillä kielellä, suomen tai ruotsin, jota oikeusavun etsijä käyttää, vastata tehtyihin kysymyksiin sekä kulloinkin esillä olevassa asiassa ja siihen kuuluvissa oikeusseikoissa antaa neuvoja ja tietoja, joita avunetsijän tai yhteisön etu saattaa vaatia.

10 §. Tarpeen vaatiessa tulee oikeusaputoimiston oikeusavun etsijän puolesta aloittaa ja hoitaa kirjeenvaihto yksityisten henkilöiden kanssa, sekä edellyttäen että varattomuudentodistus näytetään, oikeusavun etsijän puolesta käyttää puhevaltaa kaupungin raastuvanoikeudessa ja laatia muille viranomaisille annettavat kirjoitukset, ollen niissä käytettävä oikeusavun etsijän kieltä, suomea tai ruotsia. Tärkeämissä jutuissa tulee oikeusavustajan esiintyä oikeudessa; pienemmät jutut voi oikeusavustajan apulainen ajaa.

11 §. Jos oikeusavun etsijä ei voi esittää todistelua vaatimuksensa

tueksi taikka jos muusta syystä sen hyväksymistä ei ole odotettavana, voi oikeusaputoimisto kieltäytyä aloittamasta pyydettyä oikeudenkäyntiä asiassa.

Siihen katsomatta mitä 1 momentissa säädetään, on toimisto niinkään oikeutettu epäämään pyynnön, joka tarkoittaa kanteen ajamista pienemmissä rikosasioissa tai vastaajan puhevallan käyttämistä virallisen syyttäjän vireille panemassa jutussa.

Rikosjutut, jotka virallinen syyttäjä on velvollinen ajamaan, on oikeusavun etsijä neuvottava ilmoittamaan tälle.

12 §. Kaikki oikeusaputoimiston käsittelemät asiat merkitään diariin siten, että asia kirjoitetaan lomakkeelle, jossa mainitaan päivä, jona oikeusavun etsijä on toimistossa käynyt, sekä oikeusavun etsijän täydellinen nimi ynnä ammatti tai arvonimi ja asunto-osoite, ollen lomakkeeseen sitten tarkoin merkittävä toimiston toimenpiteet sekä päivä, jona niihin on ryhdytty, tulos, mikä toimenpiteistä on ollut, ynnä päivä, jona tulos on saavutettu tai toimisto siitä saanut tiedon, sekä asian lopullinen päätös.

Nämä lomakkeet numeroidaan järjestysjaksioon ja säilytetään.

Kaikki diariin merkityt asiat on luetteloitava.

Lähtevät kirjeet jäljennetään.

13 §. Oikeusavun etsijäin käyntien ja asiain luvusta, viimeksi mainittujen laadusta ja oikeusavun etsijäin ammasteista tulee oikeusaputoimiston laatia tilastoa.

14 §. Jos oikeusavun etsijä on sitä mieltä, ettei oikeusaputoimisto täytä velvollisuuttaan, tai jos oikeusavun etsijä on saamaansa apuun tyytymätön, kannelkoon siitä johtokunnalle, jonka tulee, toimistoa kuultuaan ja asian selvitettyään, viivyttelämättä antaa siitä päätöksensä.

Jos 1 momentissa mainittua tyytymättömyyttä ilmaantuu, tulee oikeusaputoimiston antaa oikeusavun etsijälle selvä ilmoitus, mitä sanotussa momentissa mainitun kantelun perille ajamisessa on noudatettava.

15 §. Oikeusavustajan valitsee kaupunginvaltuusto, sen jälkeen kuin virka on oikeusaputoimiston johtokunnan toimesta ollut kolmenkymmenen päivän kuluessa siltä haettavana ja se on antanut lausunnon hakijoista.

Oikeusavustajan apulaisen asettaa johtokunta julistettuaan viran kolmenkymmenen päivän kuluessa siltä haettavaksi ja oikeusavustajan annettua lausunnon hakijoista.

Kumpaisellakin oikeusavustajalla pitää olla sellainen lainopillinen tutkinto, joka vaaditaan tuomarinviran toimittamiseen, sekä sen jälkeen hankittua riittävää käytännöllistä kokemusta lainopillisella alalla.

16 §. Oikeusavustajan ja oikeusavustajan apulaisen virkaloman ajan määrää vuosittain oikeusaputoimiston johtokunta, jonka on katsottava, etteivät molemmat avustajat yhtäikaa nauti lomaa.

Oikeusavustajan virkaloman aikana sekä hänen ollessa muusta syystä estyneenä virkaansa toimittamasta hoitaa hänen virkaansa oikeusavustajan apulainen.

Oikeusavustajan apulaisen viransijaisen sinä aikana, jona hän nauttii virkalomaa tai hoitaa oikeusavustajan virkaa, palkkaa kaupunki.

17 §. Oikeusavustaja ja oikeusavustajan apulainen eivät saa yksityisinä asianajajina ottaa ajaakseen juttuja tai asioita, jotka on esitetty oikeusaputoimistolle, eivätkä myöskään neuvoessaan avunetsijää toisen asianajajan luo nimeltä mainita eikä muutoin osoittaa ketään erityistä asianajajaa.

18 §. Oikeusaputoimiston tulee vuosittain ennen helmikuun loppua toimiston johtokunnalle antaa kertomus edellisen vuoden aikaisesta toiminnas-

taan, jonka kertomuksen johtokunta sitten lähettää kaupunginvaltuustolle niine huomautuksineen, joihin katsoo syytä olevan.

19 §. Mitä oikeusavustaja ja oikeusavustajan apulainen ovat oikeusavun etsijältä saaneet tietää, älköön tarpeettomasti kellekään ilmaista.

20 §. Oikeusaputoimiston ja sen johtokunnan kassa- ja tilivirastona on rahatoimikonttori.

21 §. Tätä ohjesääntöä tulee tarpeellisen määrän suomen- ja ruotsinkielisinä olla saatavana oikeusaputoimiston odotushuoneessa.»

Eväilty ehdotus raittiudenvalvojan johtosäännöksi. Raittiyslautakunnan laatima ja kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi lähettämä ehdotus raittiudenvalvojan johtosäännöksi ei aiheuttanut¹⁾ toimenpidettä valtuuston puolelta, koska raittiyslautakunnan johtosääntöön jo oli pantu säännöksiä raittiudenvalvojan tehtävistä.

Kaupungin painatustöiden valvojan johtosääntö. Vuonna 1920 antoi²⁾ kaupunginvaltuusto valtuuston kanslian toimeksi laatia tarkemman ehdotuksen kaupungin painatustöiden valvonnan järjestämiseksi. Tämän johdosta lähetti kanslia ehdotuksen mainittujen töiden valvojan johtosäännöksi, minkä ehdotuksen kaupunginvaltuusto hyväksyi³⁾ seuraavana:

»Kaupungin painatustöiden valvojan johtosääntö.

1 §. Helsingin kaupungin painatus- ja kirjansidontatyöt on, elleivät asianhaarat erityisissä tapauksissa muuta menettelyä vaadi, toimitettava kaupungin painatustöiden valvojan välityksellä.

2 §. Painatustöiden valvojan asettaa kaupunginvaltuusto ja toiminnassaan hän on lähinnä rahatoimikamarin alainen.

3 §. Painatustöiden valvojan asiana on katsoa, että kaupungin painatus- ja kirjansidontatyöt teetetään sille edullisimmalla ja vähimmin kustannuksia tuottavalla tavalla. Siinä kohden on hänen velvollisuutenaan erikoisesti:

katsoa, että käsikirjoitukset ovat painatuskelpoisessa kunnossa, ja tarpeen vaatiessa ryhtyä asianmukaisiin toimiin;

yksissä neuvoin asianomaisen painattajan kanssa määrätä painatettavain asiakirjain koko ja laajuus, paperin laatu sekä kirjakelajit;

tarjouksia hankittuaan jakaa työt kirjapainojen kesken; sekä tarkastaa painatus- ja kirjansidontatöistä annetut laskut.

4 §. Painatustöiden valvojan on järjestettävä virkatoimintansa niin, että hän on helposti asianomaisten tavattavissa.»

Tämän yhteydessä päätti³⁾ kaupunginvaltuusto, että kaupungin painatustöiden valvojalle K. V. Puuskalle annettu tehtävä²⁾ antaa lausunto siitä, miten konttoritarvikkeita oli hankittava kaupunginvirastoille, sai jäädä siksi, kunnes kysymys ostokonttorin perustamisesta oli ratkaistu.

Poliisijärjestyksen erinäisten säännösten muuttaminen. Maistraatille osoitetussa kirjelmässä⁴⁾ oli poliisimestari huomauttanut, että, kun poliisijärjestyksen 17 §:n mukaan kaikki ravintolat, joilla oli anniskelu-oikeus, olivat jaetut

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 3. 29 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 179. — ³⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 6 ja 16 §§. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 2.

eri luokkiin, jotka erosivat toisistaan ainoastaan anniskelun lakkauttamis- ja anniskelupaikan sulkemisaikaan nähden, ja ravintolat, hotellit, konditoriat, kahvilat ja ruokapaikat, joilla ei ollut anniskeluoikeutta, olivat rinnastetut ensi luokan ravintolain kanssa, koko luokkiin jako kieltolain astuttua voimaan oli kadottanut merkityksensä. Kuitenkin oli eritoten kahvilain luku viime aikoina melkoisesti lisääntynyt, ja järjestys näissä samoin kuin useissa ravintoloissa jätti paljon toivomisen varaa, minkä ohessa kokemus oli osoittanut, ettei poliisi yksin pystynyt poistamaan mainittuja epäkohtia. Tämän johdosta ehdotti poliisimestari, että ravintolat, kahvilat ja ruokalajat jaettaisiin kahteen luokkaan, ja mainitun jaon toimittaisi maistraatti poliisia ja terveydenhoitolautakuntaa kuultuaan. Asianomaisten liikkeiden luokituksessa kiinnitettäisiin huomiota siihen, miten liikkeitä järjestykseen nähden aikaisemmin oli hoidettu, missä osissa kaupunkia ne sijaitsivat ja miten suuria kustannuksia niiden omistajat olivat niihin uhranneet. Ensimmäiseen luokkaan kuuluvien liikkeiden sulkemisaika olisi klo 1 yöllä ja toiseen luokkaan kuuluvien klo 10 illalla. Yhtä tuntia ennen sulkemisaikaa ei niihin saisi laskea uusia vieraita. Yleisten tai yksityisten juhlien pitämistä varten saisi poliisimestari harkintansa mukaan pitentää aukioloaikaa. Ravintoloissa, kahviloissa ja ruokaloissa ei saisi ilman poliisin lupaa toimeenpanna huveja eikä kokouksia, ja olisi liikkeen omistaja velvoitettava tarkasti pitämään huolta siitä, ettei heidän huoneistoissaan nautittu väkijuomia, ettei humalaisia henkilöitä niihin laskettu sekä että mallikelpoinen järjestys vallitsi. Mainittujen säännösten rikkomisesta rangaistaisiin liikkeen omistajaa varoituksella tai sakoilla, mutta voitaisiin liike, rikoksen uudistuessa, siirtää ensimmäisestä luokasta toiseen ja toiseen luokkaan kuuluva sulkea määräajaksi tai ainiaaksi. XI luku, jossa oli määräyksiä väki- ja mallasjuomain anniskelusta, olisi tarpeettomana poistettava.

Vaadituksi lausunnoksi ehdotuksesta päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto, hankittuaan sosialilautakunnan lausunnon, puolestaan hyväksyä sen, sittenkun siihen oli tehty erinäisiä muutoksia, minkä jälkeen maistraattia pyydettiin¹⁾ hankkimaan maaherran vahvistus puheenalaisille säännöksille. Maaherra palautti asian kaupunginvaltuustoon, oheenliittäen ehdotuksen erinäisten valtuuston hyväksymään sulkemisaikaa, vieraiden vastaanottamista ennen sulkemisaikaa sekä n. s. klubien eroittamista säännöstelystä koskevain säännösten muuttamiseksi. Asiaa uudelleen käsitellessään päätti²⁾ valtuusto pysyä 112 ja 113 §§:iin nähden aikaisemmassa päätöksessään, mutta yhtyi 116 §:ään nähden maaherran ehdotukseen ja esitti²⁾, että maaherra vahvistaisi alempana olevat pykälät seuraavasti muutettuina:

»X luku.

Ravintoloista, kahviloista ja matkustajakodeista.

109 §. Hotellien- ja ravintolainomistajain, majatalonisäntien ja muiden, jotka pitävät matkustajia, tulee katsoa, että matkustajat niinhyvin asunnon ja ruuan puolesta kuin muussakin suhteessa saavat asianmukaista palvelusta ja ettei vaadita kohtuutonta maksua.

Älköön sekään, joka harjoittaa ravintola-, kahvila- ja ruokalaliikettä, ilman pätevää syytä kieltäytykö yleisölle tarjoamasta ruokaa ja juomia, joita häneltä on saatavana.

1) Valt. pöytäk. 9. 2. 6 §. — 2) S:n 11. 5. 6 §.

112 §. Ravintoloissa, kahviloissa ja ruokaloissa on tarjoilu, joka saa alkaa kello 6 aamulla, lakkautettava ja sanotut liikkeet suljettava:

- a) ensi luokan: kello kaksitoista yöllä, ja
- b) toisen luokan: kello yksitoista illalla.

Puolta tuntia ennen mainittuja sulkemisaikoja ei ravintoloihin, kahviloihin eikä ruokaloihin saa laskea uusia vieraita.

Jos yleistä tai yksityistä juhlaa varten halutaan tarjoiluajan pitennystä, on siihen saatava poliisin lupa; kuitenkin on tätä koskeva anomus annettava poliisimestarille ennen kello kahta sinä päivänä, jona juhla on aiottu pitää.

Nykyään olevien ja vastaisuudessa perustettavien ravintolain, kahvilain ja ruokalain jakamisen eri luokkiin toimittaa maistraatti poliisia, terveydenhoito- ja raittiuslautakuntaa kuultuaan.

113 §. Jokaisessa ravintolassa, kahvilassa ja ruokalassa on vieraille pyynnöstä näytettävä painettu tai kirjoitettu lista ruuan ja juomien hinnoista.

Ravintolassa, kahvilassa ja ruokalassa ei saa ilman poliisin lupaa toimeenpanna huveja eikä yleisiä kokouksia, ja tulee sanottujen liikkeiden omistajain sekä heidän palvelijakuntansa pitää huolta siitä, että mainituissa paikoissa vallitsee mallikelpoinen järjestys.

114 §. Kuuttatoista vuotta nuorempia tyttöjä ja viittätoista vuotta nuorempia poikia älköön ilman poliisin erityistä lupaa käytettävä palvelijoina ravintoloissa, kahviloissa eikä ruokaloissa.

116 §. Mitä 109 ja 112—115 §:ssä on ravintoloista, kahviloista ja ruokaloista säädetty, koskee sopivilta kohdin myöskin hotelleja ja matkustajakoteja.

XIII luku.

Yleiset säännökset.

125 §. Joka rikkoo tämän poliisijärjestyksen säännöksiä tai raitioteistä, pika-ajureista, kuorma-ajureista, palkkasoutajista ja kaupunginläheteistä sekä polkupyörälläajosta voimassa olevia määräyksiä ja ohjesääntöjä rangaistaan, ellei siitä jo ole määrätty edesvastausta laissa tai yleisessä asetuksessa, enintään neljänsadan markan sakolla; kuitenkin saakoon asiasta päästä varotuksellakin.

Jos rikotaan tämän poliisijärjestyksen mukaan annettu lupa tai luvassa mainitut ehdot ja määräykset, saatettakoon lupa, vaikka se olisi määrääjäksi annettu, peruuttaa.

Jos ravintolan, kahvilan ja ruokalan omistaja ei ota tämän poliisijärjestyksen X luvun pykälän säännösten nojalla tuomitusta varotuksesta tai sakkorangaistuksesta ojentuakseen, vaan saattaa itsensä toistamiseen syypääksi mainittujen säännösten rikkomiseen, on ensimmäiseen luokkaan kuuluva ravintola, kahvila ja ruokala alennettava toiseen luokkaan kuuluvaksi sekä toiseen luokkaan kuuluvat sanotunlaiset liikkeet suljettava joko määrääjäksi tai ainiaksi.»

Sitäpaitsi oli koko XI luku poistettava.

Muutosehdotuksen epäsi maaherra kesäkuun 22 p:nä antamallaan väli päätöksellä. Tästä päätöksestä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 7. 9. 1 §.

Terveydenhoitojärjestyksen soveltamisen toistaiseksi siirtäminen. Kaupunginvaltuusto teki vuonna 1919 maaherralle esityksen, että terveydenhoitojärjestyksen II luvun 7 §:n määräyksen soveltaminen siirrettäisiin kesäkuun 1 p:ään 1920 asti, minkä esityksen maaherra epäsi, minkä jälkeen valtuusto valitti korkeimpaan hallinto-oikeuteen maaherran päätöksestä¹⁾. Antamassaan päätöksessä ilmoitti korkein hallinto-oikeus, kumoten valituksen alaisen päätöksen, palauttaneensa asian maaherralle, jonka tuli ilmoituksetta uudelleen ottaa se käsiteltäväksi²⁾. Kun maaherra kuitenkin jo oli siirtänyt terveydenhoitojärjestyksen³⁾ puheenalaisen määräyksen soveltamisen toistaiseksi, ei päätös aiheuttanut muuta toimenpidettä kaupunginvaltuuston puolelta²⁾.

Ehdotettu eräiden terveydenhoitojärjestyksen säännösten muuttaminen. Kaupunginvaltuuston evätyä Helsingin vähittäiskauppiasyhdistyksen anomuksen niiden terveydenhoitojärjestyksen säännösten muuttamisesta, jotka koskivat voim ja rasva-aineitten kauppaa, oli mainittu yhdistys päätöksestä valittanut maaherralle⁴⁾, joka päätöksellään marraskuun 8 p:nä 1920, valitukset hyljäten, vahvisti valtuuston päätöksen⁵⁾.

Maito-, leipä- ja kukkamyymläin aukiolo-aika. Sittenkun lokakuun 24 p:nä 1919 kauppa-, konttori- ja varastoliikkeiden työajasta annetun lain 2 §:ään oli helmikuun 11 p:nä 1921 annetulla lailla tehty semmoinen muutos, että pisin luvallinen maito-, leipä- ja kukkamyymläin aukiolo-aika sunnuntaisin ja pyhäpäivin oli pitennetty 2:sta 3 tunniksi, päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto määrätä, että maito- ja leipämyymälät sai sunnuntaisin ja pyhäpäivin pitää avoinna klo 8:sta a. p. sekä kukkamyymlät klo 9:stä a. p. klo 11:een a. p.

Torikauppa. Maaherran kaupunginvaltuuston esityksestä määrätty⁷⁾, että terveydenhoitojärjestyksen II luvun 7 §:n lihan y. m. ruokatavarain kauppaa koskevain säännösten soveltaminen, erinäisin tarkemmin määrättyin poikkeuksin, oli siirrettävä kesäkuun 1 p:ään 1921, oli 145 henkilöä, jotka kaupattorilla harjoittivat kauppaa, kaupunginvaltuustolta anonut, että valtuusto tekisi maaherralle esityksen puheenalaisen terveydenhoitojärjestyksen säännöksen soveltamisen edelleen lykkäämisestä siksi, kunnes kaupunki voi panettaa kuntoon tarvittavan määrän hallimyymlöitä, huomauttaen, että samat seikat, jotka aiheuttivat päätöksen lykkäyksen myöntämisen vuoteen 1921 edelleen olivat olemassa.

Esityksestä vaati kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan ja rahatoimikamarin lausunnot, joista ensinmainittu esitti pääasiassa seuraavaa: hakijat olivat kirjoituksessaan ainoastaan koskettelleet lihakauppaa, mutta minkäänlaisia syytä muiden ruokatavarain torikaupan pysyttämiseksi ei ollut esitetty, paitsi että torikauppiat menettäisivät tulonsa tästä elinkeinostaan. Viimeksi mainittu seikka oli luonnollisesti otettava huomioon kysymystä ratkaistaessa, mutta kun puheenalaisten tavarain torikaupan kielto säädettiin jo vuonna 1917⁸⁾, oli hakijoilla ollut yli kolme vuotta aikaa hankkiakseen muita myyntipaikkoja tai muita toimeentulomahdollisuuksia. Lihakaupan pysyttämistä oli etusijassa perusteltu sillä, että sen poistaminen korottaisi lihan hintaa sekä tuottaisi yleisölle vaikeuksia ja ajanhukkaa. Hintoihin vaikuttivat muutkin seikat ja mikäli terveydenhoitolautakunnan toimiston tutkimuksessa oli käynyt selville, ei torikaupan uudelleen alkaminen viime syksynä suoranaisesti vaikuttanut sanottavasti lihan hintaan. Lihan hinnat toreilla eivät yleensä

¹⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 160. — ²⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 3 §. — ³⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 163. — ⁴⁾ S:n siv. 161. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 4 §. — ⁶⁾ S:n 23. 3. 15 §; vrt. 1920 vuod. kert. siv. 162. — ⁷⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 166. — ⁸⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 203.

olleet halvemmat kuin myymälöissä, jos otettiin huomioon tavarain laatu. Torikaupan poistamisesta ei tarvinnut peljätä koituvan vaikeuksia ja kustannuksia, kun kaupungissa, paitsi n. 150 hallimyymlää, oli kaikkiaan 116 erillistä lihamyymlää eri osissa kaupunkia ja voi olettaa näiden luvun yhä lisääntyvän, jos lihakaupan alalla vallitseva epävarmuuden tila poistui; vaikkei oloja tässä suhteessa voitu saada täysin vakiintumaan, niinkauan kuin kysymys torikaupasta ei ollut lopullisesti ratkaistu, oli kaupungin lihakauppain luku kahtena lähinnä edellisenä vuonna lisääntynyt 100 %:lla. Asian terveydelliseen puoleen nähden huomautti lautakunta, että voimassa olevaa terveydenhoitojärjestystä laadittaessa, kaikki kaupungin viranomaiset, jotka olivat lausuneet mielensä asiasta, olivat olleet yhtä mieltä siitä, että torilla vallitseviin oloihin katsoen oli terveydelliseltä kannalta täysi syy kieltää puheenalaisten tavarain kauppaa, ja samat syyt olivat edelleen olemassa.

Edelleen oli otettava huomioon, että torikauppiaiden toriaikana myymättä jääneen lihan säilytysluoneet olivat tuntuvasti huonommin hoidetut kuin lihamyymläin säilytysluoneet, antaen usein aihetta oikeutettuihin muistutuksiin. Niin kauan kuin puheenalaisten tavarain kauppaa toreilla oli sallittu ja niinollen asetettiin erinäisiin myyntipaikkoihin nähden hyvin vähäiset vaatimukset terveydellisessä suhteessa, oli lautakunnan luonnollisesti hyvin vaikea toteuttaa toivomuksensa ruokatavarakauppoihin nähden, jota vastoin se helposti kävisi päinsä, jos ruokatavarain torikauppaa koskevia säännöksiä vihdoinkin sovellettaisiin. Lautakunta esitti, ettei hakijain esitys aiheuttaisi toimenpidettä kaupunginvaltuuston puolelta.

Rahatoimikamari piti tosin terveydenhoitolautakunnan esittämiä näkökohtia terveydelliseltä kannalta oikeina; voimassa olevaa terveydenhoitojärjestystä ei olisi muutettava. Olevien olojen johdosta ei kuitenkaan ollut voitu sen määräyksiä soveltaa kaikilta kohdin. Kun kaupunki ei voinut tyydyttävästi järjestää torikauppaa, ennenkuin uudet hallit riittävän monine myymälöineen oli rakennettu, ei kaupunki voinut kieltää torikauppiaita harjoittamasta elinkeinoaan, vähentämättä lihakauppiaiden lukua, mistä olisi seurauksena lihan hintain kohoaminen. Näin ollen puolsi kamari oikeuden myöntämistä torikauppiaille edelleen myydä lihaa ja muita elintarpeita. Kun kaupunki ei kuitenkaan voinut kahteen vuoteen rakennuttaa uusia kauppahalleja, oli kamarin mielestä sopivinta lykätä terveydenhoitojärjestyksen puheenalaisten määräysten soveltaminen kesäkuun 1 p:ään 1923.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä katsoi kaupunginvaltuusto, vaikkei valtuusto tahtonut kieltää terveydenhoitolautakunnan esittämien näkökohtain merkitystä, kuitenkin olevan yhtyminen rahatoimikamarin lausumaan mielipiteeseen ja päätti¹⁾ senvuoksi maaherralle esittää, että terveydenhoitojärjestyksen II luvun 7 §:n lihan y. m. siinä lueteltujen ruokatavarain kauppaa koskevan säännöksen soveltaminen lykättäisiin kesäkuun 1 p:ään 1923 maaherran loka-kuun 30 p:nä 1920²⁾ antamassa päätöksessä mainituin rajoituksin.

Tästä päätöksestä valittivat erinäiset lihakauppiaat maaherralle, mutta päätti³⁾ kaupunginvaltuusto mainitun valituksen johdosta antamassaan selityksessä kaikilta kohdilta pysyä aikaisemmassa anomuksessaan.

Kesäkuun 10 p:nä myöntyi maaherra, hyljäten yllämainitut valitukset, kaupunginvaltuuston esitykseen⁴⁾.

Makkien puhtaanapito. XII kaupunginosassa olevan Vaasankadun talon n:o 27 omistajat, jotka terveydenhoitolautakunta oli velvoittanut sisustamaan

¹⁾ Valt. pöytäk. 13. 4. 49 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 166. — ³⁾ Valt. pöytäk. 25. 5. 37 §. — ⁴⁾ S:n 24. 8, 1 §.

mainitun talon makit astiajärjestelmän mukaan, anoivat kaupunginvaltuustolta kahden vuoden lykkäystä mainitun järjestelmän käyttöön ottamisessa, mutta päätti¹⁾ valtuusto hankittuaan asiasta terveydenhoitolautakunnan lausunnon evätä puheenalaisen anomuksen.

Niinikään evättiin¹⁾ puhtaanapitohallituksen tämän yhteydessä tekemä esitys, että kaupunginvaltuusto vahvistaisi erityiset seikkaperäiset määräykset yllämainitun makin sisustamisesta, koska tuollaisten määräysten antaminen kuului hallitukselle.

Työväenopiston ohjesääntö. Sittenkun erinäisiä työväenopiston yhteisen johtokunnan ehdottamia muutoksia oli tehty johtosääntövaliokunnan laatimaan työväenopiston ohjesääntöehdotukseen²⁾, vahvasti³⁾ kaupunginvaltuusto sen seuraavana:

»Helsingin kaupungin työväenopiston ohjesääntö.

1 §. Helsingin kaupungin työväenopisto käsittää kaksi osastoa, suomen- ja ruotsinkielisen, ja sen tarkoituksena on etusijassa kaupungin työväestöön levittää yleistä valistusta sekä herättää siinä harrastusta yhteiskunnallista edistystä ja taloudellista vaurastumista koskeviin kysymyksiin.

2 §. Työväenopiston hallintoa hoitaa osin opiston yhteinen johtokunta, osin kahden osaston johtokunta, joista toinen on opiston suomen- ja toinen sen ruotsinkielistä osastoa varten.

3 §. Yhteisen johtokunnan velvollisuutena on:

- 1) vahvistaa työväenopiston yleinen opetussuunnitelma;
- 2) päättää opiston käytettävänä olevain huoneistojen jaosta;
- 3) antaa lausunnot asioista, jotka koskevat opistoa kokonaisuudessaan;
- 4) käsitellä opiston yleistä taloudenhoitoa koskevat asiat ja siinä menojen tulosääntöehdotuksen laadintaan, kannantavarain säilytykseen, tilitykseen ja kirjanpitoon, laskujen hyväksymiseen ja kirjaanpanoon sekä inventtaukseen samoin kuin kiinteistö- ja kalustoluetteloiden laadintaan nähden noudattaa Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön määräyksiä; niin myös
- 5) ottaa opistolle yhteinen taloudenhoitaja ja palveluskunta.

Muut hallintoasiat ovat osastajohtokuntain käsiteltäviä.

4 §. Osastajohtokuntiin kuuluu kumpaiseenkin seitsemän jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsee kalenterivuodeksi kerrallaan. Molemmat osastajohtokunnat yhdessä muodostavat yhteisen johtokunnan.

Sekä yhteinen johtokunta että osastajohtokunnat valitsevat keskuudetaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jolleivät nämä vaalit ole yksimieliset, valitaan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdellä kertaa suhteellisella vaalilla, jossa noudatetaan samaa menettelyä kuin kaupunginvaltuutettujen vaalissa.

Johtokuntain jäsenet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston vahvistaman määrän.

Yhteistä johtokuntaa avustaa sen ottama sihteeri.

5 §. Sekä yhteinen johtokunta että osastajohtokunnat kokoontuvat puheenjohtajansa tai, hänen ollessa estyneenä, varapuheenjohtajansa kutsusta. Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja ovat estyneet kokouksessa saapuvilla olemasta, valitaan tilapäinen puheenjohtaja.

¹⁾ Valt. pöytäk. 21. 9. 23 § ja 19. 10. 28 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 154. — ³⁾ Valt. pöytäk. 21. 9. 16 §.

Yhteinen johtokunta on päätösvaltainen, kun vähintään kahdeksan, ja osastojohtokunta, kun vähintään neljä jäsentä on saapuvilla ja ottaa osaa päätökseen.

Päätös tehdään yksinkertaisella ääntenenemmistöllä; äänten käydessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni, paitsi puheenjohtajan vaalissa, jonka ratkaisee arpa.

6 §. Johtokuntain kokouksissa tehdään pöytäkirja, ja siinä on mainittava läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, viimeksi mainitut lyhyin perusteluin, kun asianomainen johtokunta sen katsoo tarpeelliseksi. Jos päätös tehdään äänestämällä, on jäsenellä oikeus saada eroava mielipiteensä lyhyesti pöytäkirjaan merkityksi.

Johtokuntain pöytäkirjat tekee ja niiden lähtevät kirjelmät laatii asianomainen sihteeri.

Johtokuntain lähtevät kirjelmät ja muut toimituskirjat allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

7 §. Työväenopisto on Helsingin kaupungin työväenopetuslaitosten tarkastajan tarkastuksen alainen, jolle viranpitäjälle on annettu erityinen johtosääntö.

8 §. Työväenopistossa annetaan opetusta osin yhtäjaksoisten luentosarjain tai erillisten esitelmäin muodossa, osin käytännöllisenä ohjauksena sitä varten sopivissa aineissa.

Opiston opetus kohdistuu seuraaviin aloihin:

1) yhteiskunnallinen ja taloudellinen opetus: historia, yhteiskuntaoppi, kansantalous ja sosialinen lainsäädäntö;

2) eettillinen opetus: etiikka, sielutiede ja kasvatustieteet;

3) luonnontieteellinen opetus:

a) fysiikka, kemia, tähtitiede, geologia, maantieto, kasvi- ja eläintiede; sekä

b) anatomia, fysiologia ja terveysoppi; samoin kuin

4) käytännöllinen opetus: ainekirjoitus, laskento, kielet, kirjanpito, talousoppi, samariittikurssit y. m.

Opetus on, mikäli mahdollista, järjestettävä huomioon ottaen työväestön elämän- ja työoloja. Opiston tulee pysyä syrjässä kaikista valtiollisista ja uskonnollisista riidoista.

9 §. Työväenopiston lukuvuosi jakautuu syyslukukauteen, joka alkaa syyskuun 15 ja päättyy joulukuun 15 päivänä, sekä kevätlukukauteen, joka alkaa tammikuun 15 ja päättyy huhtikuun 30 päivänä.

10 §. Työväenopiston kumpaistakin osastoa johtaa eri johtajansa.

Johtajanvirat julistaa asianomainen osastojohtokunta siltä haettaviksi kolmenkymmenen päivän kuluessa ja ne täyttää kaupunginvaltuusto osastojohtokuntaa kuultuaan.

11 §. Johtajan tulee:

1) hyvissä ajoin ennen lukukauden alkua laatia ja osastojohtokunnalle esittää lukukauden luento- ja opetusohjelma sekä ehdottaa sopivia luennoitsijoita ja opettajia;

2) muutoinkin valmistella osastojohtokunnan käsiteltävät asiat ja toimia esittelijänä sen kokouksissa;

3) toimia osastojohtokunnan sihteerinä;

4) opistossa luennoida neljä tuntia viikossa, joista tunneista kuitenkin enintään kaksi saa osastojohtokunnan luvalla vaihtaa muuhun, vastaavaan opetustoimintaan;

5) johtaa osastonsa opetusta ja valvoa sen järjestystä;

6) hoitaa ja kartuttaa osaston kirjastoa ja opetusvälineistöä;

7) osastajohtokunnan hyväksymäin kaavakkeiden mukaan pitää osaston kuulijain ja oppilaitten luetteloja sekä vastaanottaa ja opiston taloudenhoitajalle toimittaa näiden suorittamat maksut;

8) vuosittain ennen toukokuun 15 päivää laatia ehdotus osaston ja sen johtokunnan edellisen lukuvuoden aikaisesta toiminnasta annettavaksi vuosikertomukseksi; sekä

9) muutoin edistää opiston toimintaa, levittää tietoa sen tarkoituksesta ja työtavasta sekä tarvittaessa antaa neuvoja ja ohjeita luennoitsijoille ja opettajille.

Johtaja on oikeutettu opistosta erottamaan kuttilijan tai oppilaan, joka on saattanut itsensä syyppäksi järjestyksen tai hyvän tavan rikkomiseen.

12 §. Luennoitsijoiksi sekä esitelmäsarjoja että erillisiä esitelmiä varten ottaa asianomainen osastajohtokunta etusijassa henkilöjä, jotka ovat suorittaneet tutkinnon yliopistossa tai muussa korkeakoulussa ja omaavat luennoimiskyvyn.

Käytännöllistä opetusta varten ottaa asianomainen osastajohtokunta opettajia lukuvuodeksi kerrallaan.

13 §. Työväenopiston osastojen ynnä niiden johtokuntain vuosikertomukset annetaan lukuvuodelta ennen toukokuun loppua.

14 §. Taloudenhoitajan velvollisuutena on yhteisen johtokunnan silmäläpidon alaisena huolehtia opistolle tarpeellisista huoneistoista, hoitaa sen talous ja avustaa johtajia meno- ja tulosääntöehdotusten laadinnassa.

15 §. Opetuksesta suoritettavat maksut määrää yhteinen johtokunta joka lukuvuodeksi. Yhdistykset ja ammattiosastot, jotka jäsenilleen ja näiden perheille lunastavat vähintään 25 lukukausikorttia, saavat 20 %:n hinnanalennuksen.

16 §. Työväenopiston kassa- ja tilivirastona on rahatoimikonttori.»

Kaupunginkirjaston ohjesääntö. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ hyväksyä seuraavan johto- ja lautakuntain ohje- ja johtosääntöjä tarkastamaan asetetun valiokunnan laatiman:

»Helsingin kaupunginkirjaston ohjesäännön.

1 §. Helsingin kaupunginkirjastolla, johon kuuluu pääkirjasto sekä haarakirjastoja ja lukusaleja, on tarkoituksena tarjota kaupungin asukkaille tilaisuutta hyödylliseen ja sivistävään lukemiseen.

2 §. Ylinnä johtaa kirjastoa välittömästi kaupunginvaltuuston alainen johtokunta, jonka velvollisuutena on:

a) valvoa kirjaston hoitoa ja antaa siitä kirjastonhoitajalle tarkempia ohjeita;

b) antaa määräykset ja järjestysohjeet, joita yleisön on noudatettava kirjastossa, säännöt, joita on noudatettava lainauksessa, sekä sakkoja, hukuneen kirjallisuuden korvaamista, luettelojen myyntiä ja muita kirjastoliikkeen yhteydessä olevia seikkoja koskevat määräykset;

c) meno- ja tulosääntöehdotuksen laadintaan, kannantavarain säilytykseen, tilitykseen ja kirjanpitoon, laskujen hyväksymiseen ja kirjaanpanoon

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 55 § ja 13. 4. 30 §; vrt. tätä kert. siv. 154

sekä muun irtaimiston kuin kirjallisuusvaraston inventtaukseen samoin kuin kiinteistö- ja kalustoluetteloiden laadintaan nähden noudattaa Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön määräyksiä;

d) valvoa, että kirjallisuusvaraston inventtaus toimitetaan 11 §:ssä säädettyllä tavalla; sekä

e) ennen huhtikuun loppua kaupunginvaltuustolle antaa kertomus siihen liittyvine tilastotietoineen kirjaston edellisen vuoden aikaisesta tilasta ja toiminnasta.

3 §. Johtokuntaan kuuluu viisi jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsee kalenterivuodeksi kerrallaan.

Johtokunta valitsee vuosittain keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jolleivät nämä vaalit ole yksimieliset, valitaan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdellä kertaa suhteellisella vaalilla, jossa sovelletaan samaa menettelyä kuin kaupunginvaltuutettujen vaalissa.

Johtokunnan jäsenet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston vahvistaman määrän.

4 §. Johtokunta kokoontuu puheenjohtajan tai, hänen ollessa estyneenä, varapuheenjohtajan kutsusta. Sekä puheenjohtajan että varapuheenjohtajan ollessa estyneinä kokouksessa saapuvilla olemasta valitaan tilapäinen puheenjohtaja.

Johtokunta on päätösvaltainen, kun vähintään kolme jäsentä on saapuvilla ja ottaa osaa päätökseen.

Päätös tehdään yksinkertaisella ääntenenemmistöllä; äänten käydessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni, paitsi puheenjohtajan vaalissa, jonka ratkaisee arpa.

5 §. Johtokunnan kokouksissa tehdään pöytäkirja, jossa on mainittava läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, viimeksi mainitut lyhyin perusteluin, kun johtokunta sen katsoo tarpeelliseksi. Jos päätös tehdään äänestämällä, on jäsenellä oikeus saada eroava mielipiteensä lyhyesti pöytäkirjaan merkityksi.

Johtokunnan lähtevät kirjelmät allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa kirjastonhoitaja johtokunnan sihteerinä.

6 §. Kirjaston palveluksessa on kirjastonhoitaja, avustava kirjastonhoitaja sekä tarpeellinen määrä haarakirjastonhoitajia, vakinaisia ja ylimääräisiä amanuensseja ynnä vahtimestareja.

Kirjastonhoitajan valitsee kaupunginvaltuusto viran oltua johtokunnan toimesta kolmenkymmenen päivän kuluessa siltä haettavana ja sen annettua lausunnon hakijoista.

Muut vakinaiset viranpitäjät, vahtimestareja lukuun ottamatta, ottaa johtokunta virkain oltua johtokunnan toimesta kolmenkymmenen päivän kuluessa siltä haettavina ja kirjastonhoitajan annettua lausunnon hakijoista.

Ylimääräiset amanuenssit ja vahtimestarit ottaa kirjastonhoitaja.

7 §. Kirjastonhoitajan velvollisuutena on:

- a) lähinnä johtaa kirjastoa sekä valvoa sen työtä ja järjestystä;
- b) toimia johtokunnan sihteerinä;
- c) johtokunnan valvonnan alaisena hoitaa kirjaston taloutta sekä pitää silmällä kirjaston rakennuksia;
- d) vastata kirjaston kirjallisuus varaston ja muun omaisuuden hoidosta;
- e) johtokunnan valvonnan alaisena hankkia kirjallisuutta kirjastoon;
- f) kirjaston henkilökunnan avulla laatia kirjallisuusvaraston luettelot;

- g) huolehtia kirjallisuuden sidottamisesta; sekä
- h) muutoin noudattaa johtokunnan antamia määräyksiä.

8 §. Avustavan kirjastonhoitajan asiana on:

- a) johtokunnan tarkempien ohjeiden mukaan avustaa kirjastonhoitajaa hänen työssään;
- b) valvoa haarakirjastojen toimintaa ja ottaa siihen osaa;
- c) suorittaa toisella kotimaisella kielellä ilmestyneen kirjallisuuden luetteloiminen; sekä
- d) kirjastonhoitajan ollessa laillisesti estyneenä hoitaa hänenkin tehtävänsä.

9 §. Pääkirjaston lainausosastot pidetään yleisölle avoinna vähintään viisi, sen lukusalit vähintään neljä sekä haarakirjastot ja niiden lukusalit vähintään kaksi tuntia päivittäin.

Johtokunnan harkinnan mukaan saatakoon lainausta jonkin verran supistaa sunnuntaisin ja pyhäpäivin sekä pyhäpäivän edellisenä päivänä samoin kuin kesäkuun 1 ja syyskuun 1 päivän välisenä aikana.

Inventtauksen kestäessä on kirjaston lainausliike kokonaan seisauksissa.

10 §. Sanoma- ja aikakauslehdet, jotka ovat tarpeellisen ajan olleet lukusaleissa käytettävänä, kootaan vähitellen, ja tulee johtokunnan määrätä, mitkä niistä on sidottava ja kirjastoon liitettävä sekä mitkä myytävä hylkypaperina.

11 §. Joka viides vuosi kesäkuussa sekä kirjastonhoitajan vaihtuessa toimitetaan kirjaston kirjallisuusvaraston inventtaus. Haarakirjastonhoitajan vaihtuessa voidaan inventtaus, jos johtokunta sen katsoo tarpeelliseksi, toimittaa haarakirjastossakin.

Inventtaajain, jotka kaupunginvaltuusto valitsee, tulee kirjallisuuslueteloista poistaa hukkunut kirjallisuus sekä työnsä suoritettuaan valtuustolle antaa kertomus inventtauksesta ja siinä esittää ne kirjaston hoitoa ja toimintaa koskevat muistutukset ja ehdotukset, joita inventtaus ehkä on aiheuttanut.

12 §. Kirjaston kassa- ja tilivirastona on rahatoimikonttori.»

Kaupungin museon ohjesääntö. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ seuraavan:

»Helsingin kaupunginmuseon ohjesäännön.

1 §. Helsingin kaupunginmuseon tarkoituksena on koota, hoitaa ja pitää näytteillä esineitä, jotka ovat omansa valaisemaan kaupungin historiaa, ulkoasua ja yhteiskuntaelämää.

2 §. Ylinnä johtaa museota välittömästi kaupunginvaltuuston alainen johtokunta, jonka velvollisuutena on:

- a) hankkia kuvia kaupungista joko ostamalla vanhempia näköalakuvia tai järjestelmällisesti kuvattamalla muutosten alaisiksi tai hävitettäväksi tulevia kaupungin- ja katuosia sekä huomattavampia rakennuksia;

- b) huolehtia, milloin käy päinsä, tärkeämpäin tapahtumienkin säilyttämisestä kuvain avulla;

- c) koota kaupungin historialle arvokkaita esineitä, niinkuin muistoja kaupungissa toimineista laitoksista, yhteiskunnan merkkimiesten muotokuvia, sivistyshistoriallisia esineitä yksityiskodeista, kaupungin historiaan kohdistuvia käsikirjoituksia ja painotuotteita sekä kaupungissa ilmestyviä sanomalehtiä;

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 55 § ja 13. 4. 30 §; vrt. tätä kert. siv. 154.

d) huolehtia museon kokoelmain luettelomisesta, järjestämisestä, hoitamisesta ja näytteillepanosta;

e) meno- ja tulosääntöehdotuksen laadintaan, kannantavarain säilytykseen, tilitykseen ja kirjanpitoon, laskujen hyväksymiseen ja kirjaanpanoon, inventtaukseen sekä kiinteistö- ja kalustoluetteloiden laadintaan nähden noudattaa Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön määräyksiä; samoin kuin

f) vuosittain ennen tammikuun loppua kaupunginvaltuustolle antaa kertomus omasta ja museon edellisen vuoden aikaisesta toiminnasta.

3 §. Johtokuntaan kuuluu kolme jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsee kalenterivuodeksi kerrallaan.

Johtokunta valitsee vuosittain keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jolleivät nämä vaalit ole yksimieliset, valitaan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdellä kertaa suhteellisella vaalilla, jossa sovelletaan samaa menettelyä kuin kaupunginvaltuutettujen vaalissa.

Johtokunnan jäsenet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston vahvistaman määrän.

4 §. Johtokunta kokoontuu kerran kuukaudessa, ei kuitenkaan kesäiseen aikaan, ja sitä paitsi tarpeen vaatiessa puheenjohtajan tai, hänen ollessa estyneenä, varapuheenjohtajan kutsusta.

Johtokunta on päätösvaltainen, kun kaksi jäsentä on saapuvilla ja päätöksestä yhtä mieltä.

Täysilukuisessa kokouksessa tehdään päätös yksinkertaisella ääntenemmistöllä.

5 §. Johtokunnan kokouksissa tehdään pöytäkirja, jossa on mainittava läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, viimeksi mainitut lyhyin perusteluin, kun johtokunta sen katsoo tarpeelliseksi. Jos päätös tehdään äänestämällä, on jäsenellä oikeus saada eroava mielipiteensä lyhyesti pöytäkirjaan merkityksi.

Johtokunnan lähtevät kirjelmät allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa museon intendentti johtokunnan sihteerinä.

6 §. Museon palveluksessa on intendentti, vahtimestari, jonka tulee asua museon läheisyydessä, sekä tarpeellinen tilapäinen vartijahenkilökunta.

Tarpeen vaatiessa voidaan museoon sen lisäksi asettaa ylimääräisiä apulaisia.

Intendentin valitsee kaupunginvaltuusto, sen jälkeen kuin virka on johtokunnan toimesta ollut kolmenkymmenen päivän kuluessa siltä haettavana ja se on antanut hakijoista lausunnon.

Muut viranpitäjät ottaa johtokunta intendenttiä kuultuaan.

7 §. Intendentin velvollisuutena on:

a) lähinnä hoitaa museota sekä suorittaa ja valvoa siellä esiintyviä töitä;

b) toimia museojohtokunnan sihteerinä;

c) hoitaa museon talous;

d) vähintään kahdesti viikossa johtokunnan määrääminä aikoina olla museossa tavattavana; sekä

e) yleensä valvoa museon etuja.

8 §. Museon kassa- ja tilivirastona on rahatoimikonttori.

9 §. Museo pidetään alhaisesta, johtokunnan määräämästä pääsymaksusta yleisölle avoinna aikoina, jotka niinkään johtokunta määrää.»

Musiikkilautakunnan johtosääntö. Sittenkun erinäisiä musiikkilautakunnan esittämiä muutoksia oli tehty johto- ja lautakuntain ohje- ja johtosääntöjä tarkastamaan asetetun valiokunnan laatimaan ehdotukseen mainitun lautakunnan johtosäännöksi, hyväksyi¹⁾ kaupunginvaltuusto sen seuraavana:

»Helsingin kaupungin musiikkilautakunnan johtosääntö.

1 §. Helsingin kaupungin musiikkilautakunnalla, joka on välittömästi kaupunginvaltuuston alainen, on tehtävänä hoitaa kaupungin musiikkiyhtiöitä ja käsitellä muut kunnalliset musiikkiasiat.

2 §. Helsingin kaupunginorkesteri nimisen, kaupungin voimassa pitämän orkesteriyhtiön hoitoon nähden on musiikkilautakunnan velvollisuutena:

a) valita vakinaiset johtajat sekä tarpeen vaatiessa tehdä sopimukset tilapäisten johtajain ja solistien kanssa;

b) orkesterinjohtoa kuultuaan ottaa tarpeellinen määrä soittajia sekä palkkalautakunnan ohjeiden mukaisesti määrätä heidän palkkansa ja muut palvelusehtonsa;

c) ottaa intendentti, joka samalla on kirjanpitäjä, sekä taloudenhoitaja ja kaupunginorkesterin kanslian palveluskunta samoin kuin vahvistaa intendentin ja taloudenhoitajan toimiohjeet;

d) pitää silmällä kaupunginorkesterin taiteellista johtoa ja määrätä sen toimintaohjelma joka soitantokaudeksi;

e) ryhtyä toimiin kaupunginorkesterin esiintymiselle tarpeellisten huoneistojen hankkimiseksi sekä määrätä sen konserttien tilaus- ja kertalippujen hinnat ynnä sen esiintymisehdot muissa tilaisuuksissa;

f) vahvistaa kaupunginorkesterin jäsenten järjestyssäännöt, ratkaista saapuneet kantelut ja kurinpitoasiat sekä käsitellä sen tutkittaviksi annetut, orkesteriyhtiön palveluksessa olevain henkilöiden väliset riitakysymykset;

g) valvoa kaupunginorkesterin talouden hoitoa; sekä

h) ylipäätään pitää silmällä, että kaupunginorkesteria käytetään musiikkielämän edistämiseksi ja kaupungin eduksi.

Musiikkilautakunnalla on oikeus kaupunkia velvoittavalla voimalla tehdä kaupunginorkesterin toimintaan kohdistuvia sopimuksia.

Musiikkilautakunta voi poikkeustapauksissa lyhyenlaiseksi ajaksi, kun musiikkielämää haittaamatta voi käydä päinsä, sallia kaupunginorkesterin esiintyä toisella paikkakunnalla.

3 §. Musiikkilautakunnan asiana on muutoin:

a) niin taiteelliselta kuin taloudelliseltakin kannalta pitää silmällä niitä musiikkiyhtiöitä, jotka kaupungilta saavat kannatusapua;

b) valvoa, että kaupungin teatteriyhtiöille myöntämät apurahat käytetään tarkoitukseensa sekä että näihin apurahoihin liittyvät ehdot asianmukaisesti täytetään;

c) vastaanottaa hakemuksia, jotka tarkoittavat musiikki- ja teatteriyhtiöiden kannatusapujen merkitsemistä kaupungin vakinaiseen menosääntöön, sekä semmoisista hakemuksista antaa rahatoimikamarille lausunnot, joissa, jos tarpeelliseksi katsotaan, esitetään kannatusapujen nauttimisehdot;

d) kaupunginvaltuustolle pyynnöstä antaa lausuntoja toimialaansa kuuluvista asioista;

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 55 § ja 13. 4. 30 §; vrt. tätä kert. siv. 154.

e) tehdä aloitteita toimialaansa kuuluvissa asioissa ja kaupunginvaltuustolle esityksiä sellaisista asioista;

f) meno- ja tulosääntöehdotuksen laadintaan, kannantavarain säilytykseen, tilitykseen ja kirjanpitoon, laskujen hyväksymiseen ja kirjaanpanoon, inventaukseen sekä kiinteistö- ja kalustoluetteloiden laadintaan nähden noudattaa Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön määräyksiä; niin myös

g) vuosittain ennen huhtikuun 15 päivää antaa kaupunginvaltuustolle kertomus omasta ja kaupunginorkesterin edellisen vuoden aikaisesta toiminnasta.

4 §. Musiikkilautakuntaan kuuluu viisi jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsee kalenterivuodeksi kerrallaan. Kaupunginorkesterin palveluksessa olevia henkilöjä ei voi lautakuntaan valita.

Jos jäsen eroaa ennen toimikauden päättymistä, tulee lautakunnan siitä ilmoittaa kaupunginvaltuustolle uuden jäsenen valitsemiseksi siksi ajaksi, mikä eronneella on jäljellä.

Lautakunta valitsee vuosittain keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jolleivät nämä vaalit ole yksimieliset, valitaan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja yhdellä kertaa suhteellisella vaalilla, jossa sovelletaan samaa menettelyä kuin kaupunginvaltuutettujen vaalissa.

Lautakunnan jäsenet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston vahvistaman määrän.

Lautakuntaa avustaa sen ottama sihteeri.

5 §. Musiikkilautakunta kokoontuu puheenjohtajan tai, hänen ollessa estyneenä, varpuheenjohtajan kutsusta. Sekä puheenjohtajan että varapuheenjohtajan ollessa estyneinä kokouksessa saapuvilla olemasta valitaan tilapäinen puheenjohtaja.

Lautakunta on päätösvaltainen, kun vähintään kolme jäsentä on saapuvilla ja ottaa osaa päätökseen.

Päätös tehdään yksinkertaisella ääntenenemmistöllä; äänten käydessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni, paitsi puheenjohtajan vaalissa, jonka ratkaisee arpa.

6 §. Musiikkilautakunnan kokouksissa tehdään pöytäkirja, jossa on mainittava läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, viimeksi mainitut lyhyin perusteluin, kun lautakunta sen katsoo tarpeelliseksi. Jos päätös tehdään äänestämällä, on jäsenellä oikeus saada eroava mielipiteensä lyhyesti pöytäkirjaan merkityksi.

Lautakunnan lähtevät kirjelmät allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

7 §. Musiikkilautakunta voi tarpeen vaatiessa kokouksiinsa pyytää asiantuntijoita sekä soitannollisten yritysten, seurain ja liittymäin edustajia taikka niihin kutsua kaupunginorkesterin johtajat tai intendentin taikka orkesterin jäsenten edustajia, ollen siten kutsutuilla oikeus ottaa osaa lautakunnan keskusteluihin, mutta ei päätöksiin.

8 §. Musiikkilautakunnan ja kaupunginorkesterin kassa- ja tilivirastona on rahatoimikonttori.»

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ohjesääntö. Johto- ja lautakuntain johto- ja ohjesääntöjä tarkastamaan asetetun valiokunnan laadittua ehdotuksen kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ohjesäännöksi, ja kaupunginvaltuuston, joka ehdotuksesta oli hankkinut hallituksen lausunnon, tehtyä siihen erinäisiä pienehköjä muutoksia, hyväksyttiin¹⁾ se seuraavana:

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 55 § ja 13. 4. 30 §; vrt. tätä kert. siv. 154.

»Helsingin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ohjesääntö.

1 §. Helsingin kaupungin teknillisten laitosten hallitus, joka on välittömästi kaupunginvaltuuston alainen, hoitaa kaupungin vesijohto-, kaasu- ja sähkölaitoksen ynnä niihin kuuluvain laitteiden sekä näiden laitosten kassavirastojen hallintoa.

2 §. Hallituksen velvollisuutena on erityisesti:

a) rahatoimikamarin ohjeiden mukaisesti järjestää kaupungin katujen, rantasiltain ja yleisten paikkain valaistus sekä valvoa sitä, jota paitsi hallituksen on kamarille tehtävä esityksiä siihen tarpeellisista muutoksista ja parannuksista;

b) pitää silmällä kaupungissa sijaitsevia, mutta kaupungille kuulumattomia valaistus- ja voimajohtoja sekä valvoa sellaisista johdoista voimassa olevain määräysten noudattamista;

c) vuosittain yksissä neuvoin kaupungin yleisten töiden hallituksen kanssa laatia kaupungin katuverkkoa koskevain töiden ohjelma;

d) pyynnöstä antaa kaupungin viranomaisille lausuntoja ja tietoja toimintansa yhteydessä olevista asioista;

e) kaupungin teknillisten laitosten virkain täyttämässä noudattaa mitä siitä on mainittujen laitosten johtosäännöissä määrätty;

f) antaa toimiohjeet kaupungin teknillisten laitosten toimitusjohtajille ja viranpitäjille;

g) meno- ja tulosääntöehdotuksen laadintaan, kannantavarain säilytykseen, tilitykseen ja kirjanpitoon, laskujen hyväksymiseen ja kirjaanpanoon, inventtaukseen samoin kuin kiinteistö- ja kalustoluetteloiden laadintaan nähden valvoa sekä Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännössä että eri teknillisten laitosten kassavirastoille vahvistetuissa johtosäännöissä olevien määräysten noudattamista; niin myös

h) vuosittain ennen huhtikuun 15 päivää kaupunginvaltuustolle antaa kertomukset omasta ja teknillisten laitosten edellisen vuoden aikaisesta toiminnasta.

3 §. Hallitukseen kuuluu viisi jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsee kalenterivuodeksi kerrallaan. Jollei kukaan jäsenistä ole samalla rahatoimikamarin jäsen, on kamarilla oikeus hallituksen kokouksiin määrätä edustajakseen yksi jäsenensä, joka on oikeutettu ottamaan osaa keskusteluihin, mutta ei päätöksiin.

Jos jäsen eroaa ennen toimikauden päättymistä, tulee hallituksen siitä ilmoittaa kaupunginvaltuustolle uuden jäsenen valitsemiseksi siksi ajaksi, mikä eronneella on jäljellä.

Hallituksen jäsenet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston vahvistaman määrän.

Hallitusta avustavat sen ottama sihteeri sekä tarpeelliset apulaiset, jotka niinkään hallitus ottaa.

4 §. Hallituksen jäsenistä valitsee kaupunginvaltuusto vaalitulaisuudessa yhden hallituksen puheenjohtajaksi ja toisen sen varapuheenjohtajaksi vuodeksi kerrallaan.

5 §. Hallitus kokoontuu puheenjohtajan tai, hänen ollessa estyneenä, varapuheenjohtajan kutsusta. Sekä puheenjohtajan että varapuheenjohtajan ollessa estyneinä kokouksessa saapuvilla olemasta valitaan tilapäinen puheenjohtaja.

Hallitus on päätösvaltainen, kun vähintään kolme jäsentä on saapuvilla ja ottaa osaa päätökseen.

Päätös tehdään yksinkertaisella ääntenenemmistöllä; äänen käydessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

6 §. Esittelijöinä hallituksen kokouksissa toimivat teknillisten laitosten toimitusjohtajat, kukin laitoksensa puolesta.

Esittelijäin tulee hyvissä ajoin ennen kutakin kokousta puheenjohtajalle antaa esiintyvään asiain luettelo.

7 §. Hallituksen kokouksissa tekee sihteeri pöytäkirjan, jossa on mainittava läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, viimeksi mainitut lyhyin perusteluin, kun hallitus sen katsoo tarpeelliseksi. Jos päätös tehdään äänestämällä, on jäsenellä oikeus saada eroava mielipiteensä lyhyesti pöytäkirjaan merkityksi.

Hallituksen lähtevät kirjelmät allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

Teknillisten laitosten puolesta tehtävät välikirjat ja sitoumukset allekirjoittaa asianomaisen laitoksen puolesta toimitusjohtaja tai, hänen ollessa estyneenä, laitoksen apulaisjohtaja ja varmentaa hallituksen siihen valtuutettava virkamies.

8 §. Kaasun lämpöarvoa, veden, kaasun ja sähkövirran kulutustaksoja sekä johtojen liittämässä noudatettavia sääntöjä ja ehtoja koskevista asioista tulee hallituksen tehdä ehdotuksia rahatoimikamarille, joka oman lausuntonsa keralla antaa ehdotukset kaupunginvaltuuston tutkittaviksi ja vahvistettaviksi.

9 §. Toimeenpantavasta vesi-, kaasun- tai sähköjohtoverkon laajentamisesta, uusimisesta tai täydentämisestä tulee hallituksen ilmoittaa kaupungin yleisten töiden hallitukselle, jonka on, ellei muusta menettelytavasta ole sovittu, rakennuskonttorin toimesta korvausta vastaan teetettävä kaikki tämän johdosta katuverkossa tarpeelliseksi käyvät työt.

10 §. Hallituksella on valta myöntää sopiville henkilöille ja liikkeille oikeus suorittaa johtotöitä, niille antaa johtosääntöjä ja töiden suorittamisessa tarpeellisia ohjeita ja määräyksiä sekä, kun tarpeelliseksi katsoo, peruuttaa semmoinen myönnetty oikeus.

11 §. Hallituksen kassa- ja tilivirastona on sähkölaitoksen kassavirasto.»

Kaupungin yleisten töiden hallituksen ohjesääntö. Kaupunginvaltuuston johto- ja lautakuntain johto- ja ohjesääntöjä muuttamaan asettaman valiokunnan laadittua ehdotuksen kaupungin yleisten töiden hallituksen ohjesäännöksi lähetettiin¹⁾ ehdotus lausuntoa varten hallitukseen. Huomioon ottaen erinäiset hallituksen ehdottamat muutokset ja lisäykset vahvisti²⁾ kaupunginvaltuusto sittemmin seuraavan:

»Helsingin kaupungin yleisten töiden hallituksen ohjesäännön.

1 §: Helsingin kaupungin yleisten töiden hallituksella, joka on välittömästi kaupunginvaltuuston alainen, on tehtävänä valvoa kaupungin yleisiä töitä.

Hallituksen alaisena on kaupungin rakennuskonttori kokonaisuudessaan.

2 §. Hallituksen velvollisuutena on erityisesti:

a) valvoa että kaupungin yleisiä töitä varten myönnettyt määrärahat käytetään tarkoituksen ja kaupungin edun mukaisella tavalla;

¹⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 55 §. — ²⁾ S:n 21. 9. 15 §.

b) ellei kaupunginvaltuusto muuta määrää, vahvistaa alaansa kuuluvien yleisten töiden ohjelma ja valvoa niiden teettämistä;

c) tutkia rakennusten, katujen, rantasiltain, istutusten y. m. uutis- tai muutostöitä varten laaditut piirustukset ja kustannusarviot;

d) tutkia ja hyväksyä tarveaineiden, työkalujen y. m. hankintatarjoukset sekä töiden urakkatarjoukset;

e) vuosittain yksissä neuvoin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen kanssa laatia kaupungin katuverkkoa koskevien töiden ohjelma;

f) kaupungin teknillisten laitosten hallituksen pyynnöstä ja sen kustannuksella teettää kaikki kaupungin vesi-, kaasu- ja sähköjohtojen laajentamiseen, uusimiseen tai täydentämiseen kuuluvat katuverkossa tarpeelliset työt;

g) valvoa kaupungin puistojen ja istutusten sekä metsäin hoitoa;

h) ratkaista ne rakennuskonttorin töitä koskevat kysymykset, jotka kohdistuvat työajan pituuteen, työpalkkain määrään sekä työehto- ja muihin sopimuksiin;

i) huolehtia, että ehdotukset tarpeellisiksi kaupunginasemakaavan laajen-
nuksiksi ajoissa laaditaan, sekä sellaisista asioista rahatoimikamarille tehdä perusteltu esitys;

j) tehdä ehdotuksia tarpeen vaatimasta kaupungin kulkulaitosten kehittä-
misestä sekä sen katu- ja viemäriverkon laajentamisesta;

k) rakennuskonttorin virkain täyttämässä noudattaa mitä siitä konttorin johtosäännössä määrätään;

l) muutoin käsitellä kaupunginvaltuuston, maistraatin tai rahatoimika-
marin sille lähettämät asiat ja pyynnöstä antaa kaupungin viranomaisille lau-
suntoja ja tietoja toimintansa yhteydessä olevista asioista;

m) meno- ja tulosäntöehdotuksen laadintaan, kannantavarain säilytyk-
seen, tilitykseen ja kirjanpitoon, laskujen hyväksymiseen ja kirjaanpanoon,
inventtaukseen sekä kiinteistö- ja kalustoluetteloiden laadintaan nähden valvoa
Helsingin kaupungin kassa- ja tililaitoksen ynnä rakennuskonttorin tiliviraston
johtosäännöissä olevain määräysten noudattamista; niin myös

n) vuosittain ennen kesäkuun loppua antaa kaupunginvaltuustolle kerto-
mukset omasta ja rakennuskonttorin edellisen vuoden aikaisesta toimin-
nasta.

3 §. Hallitukseen kuuluu seitsemän jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto
valitsee kalenterivuodeksi kerrallaan. Jollei kukaan jäsenistä ole samalla
rahatoimikamarin jäsen, on kamarilla oikeus hallituksen kokouksiin määrätä
edustajakseen yksi jäsenensä, joka on oikeutettu ottamaan osaa keskusteluihin,
mutta ei päätöksiin.

Jos jäsen eroaa ennen toimikauden päättymistä, tulee hallituksen siitä
ilmoittaa kaupunginvaltuustolle uuden jäsenen valitsemiseksi siksi ajaksi,
mikä eronneella on jäljellä.

Jos jäsen jää hallituksen istuntoon saapumatta, on siitä ilmoitettava halli-
tuksen puheenjohtajalle tahi kaupungininsinöörille.

Hallituksen jäsenet saavat palkkiota kaupunginvaltuuston vahvistaman
määrän.

Hallitusta avustaa sen ottama sihteeri.

4 §. Hallituksen jäsenistä valitsee kaupunginvaltuusto vaalitulaisuus-
dessa yhden hallituksen puheenjohtajaksi ja toisen sen varapuheenjohtajaksi
vuodeksi kerrallaan.

5 §. Hallitus kokoontuu säännöllisesti kerran viikossa ja sillä välin tar-
peen vaatiessa puheenjohtajan tai, hänen ollessa estyneenä, varapuheenjohta-

jan kutsusta. Sekä puheenjohtajan että varapuheenjohtajan ollessa estyneinä kokouksessa saapuvilla olemasta valitaan tilapäinen puheenjohtaja.

Hallitus on päätösvaltainen, kun vähintään neljä jäsentä on saapuvilla ja ottaa osaa päätökseen.

Päätös tehdään yksinkertaisella ääntenenemmistöllä; äänen käydessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

6 §. Esittelijöinä hallituksen kokouksissa toimivat sekä kaupungininsinööri että rakennuskonttorin asianomaiset osastopäälliköt, kukin osastonsa puolesta.

Esittelijäin tulee hyvissä ajoin ennen kutakin kokousta puheenjohtajalle antaa esiintyvien asiain luettelo.

7 §. Hallituksen kokouksissa tekee sihteeri pöytäkirjan, jossa on mainittava läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset, viimeksi mainitut lyhyin perusteluin, kun hallitus sen katsoo tarpeelliseksi. Jos päätös tehdään äänestämällä, on jäsenellä oikeus saada eroava mielipiteensä lyhyesti pöytäkirjaan merkityksi. Pöytäkirjan tarkistavat ennen seuraavaa kokousta puheenjohtaja ja hallituksen määräämä henkilö.

Hallituksen lähtevät kirjelmät allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

Välikirjat ja sitoumukset allekirjoittaa kaupungininsinööri tai, hänen ollessa estyneenä, rakennuskonttorin asianomainen osastopäällikkö sekä varmentaa hallituksen siihen valtuuttama virkamies.

8 §. Hallituksen ja rakennuskonttorin kassavirastona on rahatoimikonttori.»

Tori- ja kauppahallivalvojan johtosääntö. Päättyessään ¹⁾ tori- ja kauppahallivalvojan toimen perustettavaksi kehoitti ¹⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamaria laatimaan ehdotuksen uuden viranhaltijan johtosäännöksi. Kamari lähetti sittemmin vaaditun ehdotuksen, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾ seuraavana:

»Tori- ja kauppahallivalvojan johtosääntö.

1 §. Tori- ja kauppahallivalvojan viran täyttää rahatoimikamari.

Viranpitäjän ei ole lupa pitää muuta virkaa rahatoimikamarin ja palkkalautakunnan luvatta.

2 §. Tori- ja kauppahallivalvojan velvollisuutena on:

1) tarkoin valvoa kauppaa kaupungin kauppahalleissa, toreilla ja muilla yleisillä paikoilla sekä katsoa, että siinä noudatetaan sekä yleisiä määräyksiä ja asetuksia että kaupunginvaltuuston ja rahatoimikamarin tekemiä päätöksiä;

2) seurata elintarvekauppaa yleensä, tehdä siihen nähden aloitteita sekä toimia yhdessä terveydenhoitolautakunnan virkailijain kanssa lautakunnan antamain ohjeiden mukaisesti, sikäli kuin on kysymys mainitun kaupan terveyshoidollisesta puolesta;

3) rahatoimikamarille esitellä kaupungin kauppahalleissa, toreilla ja yleisillä paikoilla harjoitettavaa kauppaa koskevat asiat sekä laatia tästä johtuvat kirjelmät;

4) pitää myönnettyjen kauppaoikeuksien tarkkoja luetteloja;

¹⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 169. — ²⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 37 §.

5) valvoa, että kauppahallien kaitsijat sekä muu halli- ja torikaupan palveluskunta kunnollisesti hoitavat tehtävänsä;

6) rahatoimikamarin määrääminä aikoina olla yleisön tavattavana; sekä

7) muutoin antaa sitä virka-apua, jota rahatoimikamarin puheenjohtaja tai sihteerit häneltä pyytävät.

3 §. Tori- ja kauppahallivalvoja on muutoin kaupunginvaltuuston vahvistaman, kunnallisten viranpitäjien palvelusehtoja koskevan säännön määräysten alainen.»

Kunnan keskuskeittolan johtosääntö. Sittenkun elintarvetoimikunta, jonka alainen kaupungin keskuskeittola oli ollut, oli lakkautettu, mutta kaupunginvaltuusto kuitenkin oli osoittanut¹⁾ huoneistot keskuskeittolan toiminnan jatkamiseen, lähetti rahatoimikamari ehdotuksen keskuskeittolan johtosääntöksi, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi²⁾ seuraavana:

»Helsingin kaupungin keskuskeittolan johtosääntö.

1 §. Keskuskeittolalla, joka on rahatoimikamarin alainen, on tehtävänä laittaa sekä kaupungin kansakouluille, köyhäinhoidolle ja yksityisille asukkaille jaella hyvää, ravitsevaa ja halpaa ravintoa.

2 §. Keskuskeittolan lähintä hoitoa toimittaa johtokunta, johon kuuluu puheenjohtaja, joka samalla on keskuskeittolan toimitusjohtaja, sekä kaksi varsinaista ja kaksi varajäsentä. Johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenet rahatoimikamari valitsee vuodeksi kerrallaan.

3 §. Johtokunta, joka on päätösvaltainen kolmella jäsenellä, kokoontuu puheenjohtajan kutsusta, kun hän tai joku jäsenistä sitä pitää suotavana.

4 §. Johtokunnalla on päätösvalta keskuskeittolan toiminnan järjestämistä koskevissa asioissa, mutta rahatoimikamarin tulee valvoa johtokunnan toimintaa.

5 §. Puheenjohtaja saa rahatoimikamarin vahvistaman palkan; jäsenet ja varajäsenet saavat palkkiota kultakin kokoukselta samoin kuin kaupungin muidenkin lautakuntain jäsenet.

6 §. Keskuskeittolan kassa- ja tilivirastona on rahatoimikonttori.»

Kaupungin hallinnon uudesti järjestäminen. Kaupunginvaltuuston vuonna 1919 rahatoimikamariin lähetettyä³⁾ vtn von Wendtin esitysehdoituksen kaupungin hallinnon uudesti järjestämisestä antoi kamari asiasta lausunnon huomauttaen, että rahatoimikamarin uudesti järjestäminen oli ratkaistavana sekä että valtioneuvosto oli asettanut komitean laatimaan ehdotusta kaupunkien hallinnon uudesti järjestämiseksi, minkä johdosta kamari esitti, ettei esitysehdoitus antaisi aihetta toimenpiteeseen. Kaupunginvaltuusto myöntyi⁴⁾ esitykseen.

Tilastokonttorin julkaisukustannusten huojistaminen. Vuonna 1920 antoi kaupunginvaltuusto kolmijäsenisen valiokunnan toimeksi⁵⁾ ottaa harkittavaksi, missä määrin tilastokonttorin julkaisuja voitaisiin supistaa konttorin kustannusten huojistamiseksi. Kuultuaan asiantuntijoina konttorin v. t. johtajaa ja kaupungin painatustöiden valvojaa, lähetti valiokunta lokakuun 4 p:nä 1921 päivätyyn mietinnön⁶⁾. Konttorin julkaisemaan Helsingin kaupungin tilastolliseen vuosikirjaan nähden oli valiokunnan mielestä kirjan tila tarkoin

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 42. — ²⁾ Valt. pöytäk. 5. 10. 15 §. — ³⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 144. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 9. 3. 37 §. — ⁵⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 179. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 32.

käytetty, joten sen suuret painatuskulut olivat vähennettävissä ainoastaan erinäisiä tauluja poistamalla. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta nimisen julkaisun kustannukset katsoi valiokunta voitavan huojistaa oikeuttamalla tilastokonttorin tarpeen mukaan uudesti laatimaan ja lyhentämään siihen sisältyvät kunnan johto- ja lautakuntain antamat vuosikertomukset sekä tekemällä erinäisiä muutoksia ulkoasuun, kuten käyttämällä vähemmän tilaa ottavia kirjakelajeja, poistamalla reunanimikkeet y. m. Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri oli valiokunnan mielestä yksinkertaistuttava siten, että kalenteriosasto poistettiin ja tilalle pantiin henkilöluettelo ja että kunkin johto- ja lautakunnan sekä viraston kohdalla löytyvää johdantoa joka toisessa painoksessa supistettiin suorastaan käytännöllistä laatua oleviin tietoihin kuten esim. kokouksista, aukiolo- ja vastaanottoajoista, osoitteista, puhelimista, voimassa olevista johtosäännöistä y. m. Tämän yhteydessä valiokunta ehdotti, että julkaisun toimittamista koskevia määräyksiä muutettaisiin siten, että se, sen sijaan että se julkaistiin joka kolmas vuosi molemmilla kotimaisilla kielillä, julkaistaisiin vuosittain, joka toinen vuosi suomeksi ja joka toinen ruotsiksi. Niteiden ulkoasuun nähden katsoi valiokunta, että huokeampia kansia kuin aikaisemmin olisi käytettävä. Tilastolliset erikoisjulkaisut Terveyden- ja sairaanhoito sekä Opetuslaitokset voitaisiin, kun tärkein sekä terveyden- ja sairaanhoitoa että opetuslaitoksia koskeva numeroaineisto vuosittain julkaistiin yleiskatsaustauluina Tilastollisessa vuosikirjassa, haitatta julkaista joka kolmas vuosi, jolloin niihin sisältyvät vuosikertomukset olisi uudelleen laadittava ja yhdistettävä kolmivuotiskertomuksiksi, sekä sitäpaitsi tehtävä erinäisiä poistoja laajaperäisistä tilastollisista terveyden- ja sairaanhoitoa koskevista tiedoista. Merenkulkua koskeva tilasto olisi niinkään yhdistettävä kolmivuotisjulkaisuiksi. Sitävastoin oli julkaisu Ulkomaan kauppa valiokunnan mielestä suurempaan aktualiseen merkitykseensä nähden pysytettävä molemmilla kotimaisilla kielillä ilmestyvänä vuosijulkaisuna ja ainoastaan erinäisiä poistoja ja lyhennyksiä tehtävä.

Kun ei voinut olla kaupungin edun mukaista, että sen viranomaisten ja muiden asiantuntijain haitaksi vähennettiin heidän käytettävänään aikaisemmin olleita kaupunkia koskevia tilastotietoja ja yhdistelmiä, huomautti valiokunta nimenomaan, ettei se painatuksen supistamiseen tähtäävillä ehdotuksillaan ollut tarkoittanut, että niiden taulujen laadinta, joita ei enää julkaistaisi vuosikirjassa eikä tilastollisissa erikoisjulkaisuissa, olisi kokonaan lakkautettava. Valiokunta oli päinvastoin sitä mieltä, että tilastokonttorin oli ylipäänsä edelleen säännöllisesti laadittava nämä taulut, mutta säilytettävä ne käsikirjoituksina arkistossaan, jotta asianomaiset kunnan viranomaiset ja muut asianharrastajat voivat käyttää niitä hyväkseen. Tuolaista menettelyä puoltavana syynä mainittiin edelleen, että yleiskatsaustauluja seikoista, joita ei kosketella jokaisessa julkaisussa, siinä tapauksessa helpommin voitaisiin sopivin väliajoin julkaista puheenalaisissa julkaisuissa.

Kun ei voinut pitää mahdollottomana, että painatuskustannukset vastedes jälleen huojistuivat ja siten terveyden- ja sairaanhoito-, opetus- sekä merenkulutilaston julkaisuajan muuttamista perustelevat syyt poistuivat, ei valiokunnan mielestä ollut syytä muuttaa tilastokonttorin johtosäännön tähän kohdistuvia määräyksiä. Päätös puheenalaisten julkaisujen julkaisemisesta joka kolmas vuosi olisi sen vuoksi laadittava siihen muotoon, että kaupunginvaltuusto valtuutti konttorin, toistaiseksi ja kunnes valtuusto toisin määräsi, mainitussa kohden poikkeamaan tätä koskevista määräyksistä. Myöskin ehdotettu kunnalliskalenterin eri painoksien julkaisuajan muutos oli

valiokunnan mielestä oleva väliaikainen, joten se ei aiheuttanut muuttamaan johtosääntöä.

Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ lähettää mietinnön terveydenhoitolautakuntaan ja sairaalaylihallitukseen lausunnon saamiseksi terveyden- ja sairaanhoitotilaston supistamista koskevasta asiasta.

Työnvälitystoimiston laajentaminen. Sittenkun kaupunginvaltuusto oli päättänyt²⁾ työnvälitystoiminnan laajennettavaksi ja tähän tarkoitukseen tarvittavat Länsirannan talossa n:o 10 olevat huoneistot, elintarvetoimikunnan lopetettua toimintansa, olivat käytettävänä, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto, että suunniteltu työnvälitystoimiston nuoriso-osasto aloittaisi toimintansa 1922 vuoden alusta, kuitenkin siten, ettei osastolle toistaiseksi asetettu erityistä johtajaa; että niinkään vuodesta 1922 toimiston naisosastolle perustettaisiin johtajattaren toimi vuotuisin 4,000 markan pohjapalkoin; sekä että toimiston kaikki osastot pidettäisiin yleisölle avoimina 6 tuntia päivässä.

Uusien huoneenvuokralautakuntain asellaminen. Sittenkun uusi huoneenvuokrasäännöstelyä koskeva laki toukokuun 14 p:nä oli vahvistettu noudatettavaksi, anoi Helsingin talonomistajayhdistys, että kaupunginvaltuusto toimittaisi kaupungin huoneenvuokralautakuntain puheenjohtajain ja jäsenten uusintavaalin ja tällöin valvoisi, että talonomistajain etuja enemmän kuin aikaisemmin otettiin huomioon. Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto epäsi⁴⁾ esityksen, minkä ohessa valtuusto edellä mainitun lain 16 §:n nojalla päätti⁴⁾ pidentää huoneenvuokralautakuntain jäsenten tehtävän vuoden loppuun.

Asunnonvälitystoimiston edelleen voimassa pitäminen. Kun asunnonvälitystoimiston tehtävä päättyi kesäkuun 1 p:nä⁵⁾, esitti huoneenvuokralautakunta, viitaten uuden huoneenvuokralain voimaantuloasetuksen määräyksiin, että mainittua toimistoa pidettäisiin voimassa yllä mainitun lain voimassaoloajan loppuun eli kesäkuun 1 p:ään 1922 asti. Asiaa esiteltäessä päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto, että asunnonvälitystoimistoa oli edelleen voimassa pidettävä kuluvan vuoden loppuun ja kysymys toimiston avoimena pitämisestä vuonna 1922 oli otettava käsiteltäväksi mainitun vuoden budjetin käsittelyssä. Menosääntöä vahvistettaessa merkittiin sittemmin määräraha toimistoa varten koko vuodeksi 1922, edellyttäen että asunnonvälitystä koskevan lain voimassaolo-aikaa pitennettäisiin mainitun vuoden kesäkuun 1 p:n jälkeen.

Raittiudenvalvojin asettaminen ylimääräisiksi poliisikonstaapeleiksi erinäisiin nimismiespiireihin. Raittiuslautakunta esitti, että kaupunginvaltuusto tekisi maaherralle esityksen, että lautakunnan raittiudenvalvojat asetettaisiin ylimääräisiksi poliisikonstaapeleiksi Malmin, Espoon, Huopalahden ja Helsingin nimismiespiireihin, oikeutettuina ainoastaan niissä tapauksissa, jolloin rikoksen jäljet johtivat kaupungista mainittuihin piireihin, käyttämään toimivaltaansa raittiuspoliiseina ja tässä kohden toimien asianomaisen nimismiehen alaisina. Esitystä perusteli lautakunta sillä, että väkiviinan salakaupaa harjoittavat henkilöt usein säilyttävät varastojaan kaupungin lähistössä.

Asiaa kaupunginvaltuustossa esiteltäessä huomautettiin m. m., että uusien poliisitoimien perustaminen kuului valtioneuvostolle, eikä maaherralle sekä että asianomaisen kunnan viranomaisen tai sosialiministeriön oli tehtävä tätä tarkoittava aloite. Jos raittiuslautakunnan ehdotus hyväksyttäisiin asianomaisessa paikassa, saisivat raittiudenvalvojat, mikäli heidän toimintansa ulottuisi kaupungin ulkopuolelle, poliisin toimivallan, jota vastoin heillä kau-

¹⁾ Valt. pöytäk. 21. 12. 11 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 180. — ³⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 43 §. — ⁴⁾ S:n 25. 5. 34 §. — ⁵⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 155. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 31 §.

pungissa ainoastaan oli oikeus poliisille ilmoittaa tehdyistä rikoksista. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ palauttaa asian raittiuslautakuntaan lausunnon hankkimiseksi ehdotetusta toimenpiteestä Espoon, Helsingin ja Huopalahden kunnilta.

Maidontarkastuksen järjestäminen. Sen johdosta että elintarvetoimikunta, joka epäterveen maitokeinottelun ehkäisemiseksi ja todella hyvän tavaran mahdollisimman suuren tuonnin turvaamiseksi oli kaupungissa voimassa pitänyt ja kustantanut ankaramman maidontarkastuksen, syyskuun 1 p:nä lopetataisi toimintansa²⁾, teki terveydenhoitolautakunta esityksen maidontarkastuksen edelleen voimassapitämisestä. Tarkastus käsittäisi, kuten aikaisemminkin, sekä kaupungin maitokauppioiden klinkeinharjoituksen valvonnan että myös maidon tarkastuksen ennen sen tulemista kauppaan. Kaupungineläinlääkäri, jonka johdolla tarkastus oli toimitettu, oli asiasta neuvotellut maitokauppioiden kanssa, ja olivat nämä ilmoittaneet olevansa halukkaita taloudellisesti avustamaan kunnan maidontarkastusta suorittamalla määrätyn summan kustakin maidontuottajain maidosta otetusta näytteestä, joka ei täyttänyt asetettuja vaatimuksia, ja oli kaupungineläinlääkäri laatinut ehdotuksen maitokauppioiden kanssa tehtäväksi sopimukseksi, jossa korvaus kustakin ala-arvoisesta näytteestä oli määrätty 10 markaksi, kuitenkin niin, ettei kuukausimeno ylittäisi 100 markkaa saadulta 50,000 litran määrältä. Kaupunginvaltuusto päätti³⁾ valtuuttaa terveydenhoitolautakunnan vuonna 1922 voimassapitämään elintarvetoimikunnan toimesta aikaisemmin toimitettua maidontarkastusta sekä kaupungin maitokauppioiden kanssa tekemään kaupungineläinlääkäriin ehdotuksen mukaisen sopimuksen. Tähän tarkoitukseen osoitti valtuusto käyttövaroistaan Terveydenhoito nimisen pääluokan kohdalla 15,000 markkaa, jota vastoin valtuusto epäsi³⁾ terveydenhoitolautakunnan samalla tekemän ehdotuksen lautakunnan oikeuttamisesta käyttämään maidontarkastuksessa kertyvät maksut sen kustannusten suorittamiseen.

Kunnan ammattientarkastajain virkatehtävät. Vuonna 1920 lähetti⁴⁾ kaupunginvaltuusto sosialilautakuntaan lausunnon saamiseksi terveydenhoitolautakunnan esityksen sellaisen muutoksen hankkimisesta senaatin syyskuun 9 p:nä 1918 tekemään päätökseen kunnan ammattientarkastuksen järjestämisestä, että kunnan tarkastajat vapautettaisiin tehtävistään ilmoittaa asianomaiselle ammattientarkastajalle hänen välittömän silmälläpitonsa alaiset työmaat, jotka olivat aloittaneet tai lopettaneet toimintansa, kunnassa sijaitsevilla työpaikoilla jaella ammattientarkastajilta saamiaan tilastokaavakkeita ja kerättyään nämä palauttaa ne ammattientarkastajille asianmukaisesti täytettyinä sekä säilyttää ammattientarkastajilta saamiaan painotuotteita ja jakaa niitä työnantajille, edelleen terveydenhoitolautakunnan samalla tekemän esityksen sen suuntaisiin toimenpiteisiin ryhtymisestä, että mainittuun päätökseen pantaisiin säännös, ettei sosialihallituksella eikä valtion ammattientarkastajilla ole oikeutta välittömästi antaa kunnan ammattientarkastajille määräyksiä eikä tehtäviä, vaan että mainittujen viranomaisten olisi ilmoitettava toivomuksensa terveydenhoitolautakunnalle, joka sitten antaisi pyydetyt tehtävät kunnan ammattientarkastajille, sekä vihdoin kaupunginvaltuustossa yllämainitun esityksen käsittelyssä tehdyn ehdotuksen ammattientarkastuksen siirtämisestä terveydenhoitolautakunnalta sosialilautakunnalle.

¹⁾ Valt. pöytäk. 27. 4. 26 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 117. — ³⁾ Valt. pöytäk. 23. 3. 11 §. — ⁴⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 186.

Antamassaan mietinnössä¹⁾ lausui sosialilautakunta, että kunnan ammattientarkastajat olivat valtion ammattientarkastajain valvonnan alaiset samalla kuin he kunnallisina viranomaisina terveydenhoitojärjestyksen määräysten mukaan olivat terveydenhoitolautakunnan määräysvallan ja valvonnan alaiset. Tätä asianlaitaa piti sosialilautakunta epäkohtana, mikä oli esiintynyt sitä suurempana, kun ei myöskään raja valtion ja kunnan elinten toimivallan välillä ollut tarkoin määritelty, vaan oli epäselvä ja tulkinnan varassa. Kunnallisen itsehallinnon periaatteen johdonmukainen soveltaminen vaati, että valtion tarkastusviranomaisilla oli oikeus ainoastaan valvoa kunnan virkamiesten toimintaa ja, mikäli tämä toiminta antoi aihetta muistutuksiin, tehdä huomautuksia niistä kaupungin hallitukselle, jona lain mukaan toimi maistraatti tai poikkeustapauksissa kunnallislautakunta, jonka alaisina virkamiehet toimivat. Sosialilautakunta puolsi ammattientarkastuksen siirtämistä terveydenhoitolautakunnalta sosialilautakunnalle, ollen sitä mieltä, että tärkein ja oleellisin osa kunnan ammattientarkastuksesta kuului sosialipoliittisiin kysymyksiin. Ehdotuksen toteuttamisen ehtona oli kuitenkin, että mainitun syyskuun 9 p:nä 1918 annetun senaatin päätöksen 4 § tuli muutetuksi niin, että kunnan ammattientarkastus voitiin siirtää niissä kunnissa, joissa oli sosialilautakunta, sen valvonnan alaiseksi. Vasta sittenkun ammattientarkastus oli siirretty sosialilautakunnalle, oli sosialilautakunnan käsityksen mukaan otettava harkittavaksi missä määrin olisi tarpeellista tehdä muita muutoksia ammattientarkastuksen järjestelyyn.

Edellä esitetyn perusteella esitti sosialilautakunta, että kaupunginvaltuusto päättäisi

valtioneuvostolta anoa kunnallisesta ammattientarkastuksesta syyskuun 9 p:nä 1918 annetun senaatin päätöksen 4 §:n muuttamista siihen suuntaan, että kunnallinen ammattientarkastus niissä kunnissa, joissa oli erityinen sosialilautakunta, voitiin siirtää mainitun lautakunnan valvonnan alaiseksi; sekä antaa kysymyksen yllämainitun senaatin päätöksen 9 §:n muuttamisesta tällä kertaa raueta.

Valmisteluvaliokunnan kehoitettua terveydenhoitolautakuntaa antamaan lausuntonsa sosialilautakunnan yllä esitetystä ehdotuksesta, huomautti lautakunta, että, jos ammattientarkastuksen pääasiallisena tehtävänä oli katsottava olevan voimassa olevien asetusten noudattamisen valvominen puhtaasti yhteiskunnalliselta kannalta ja erittäinkin, mikäli koski työajan pituutta, olisi luonnollisinta, että koko tämä laitos olisi sosialilautakunnan alainen, mutta silloin ei ammattientarkastajilta myöskään ollut ammattipätevyyteen nähden vaadittava mitä aikaisemmin oli pidetty toivottavana. Sitävastoin tulisi, jos nämä virkailijat olisivat sosialilautakunnan alaisia, ammattientarkastuksen terveydenhoidollinen puoli varmaan suuressa määrässä syrjäytetyksi, vaikkakin ne vaarat, jotka monessa ammatissa uhkaavat työntekijöitä terveydellisessä suhteessa, ovat huomattavasti suuremmat kuin hiukan pitempi työpäivä muuten suotuisissa olosuhteissa. Terveydenhoitolautakunta oli näin ollen sitä mieltä, että kunnan ammattientarkastajain edelleen pitäisi olla terveydenhoitolautakunnan alaisia, jos heidän työnsä terveydenhoidolliseen puoleen oli kiinnitettävä tarpeeksi huomiota. Jotta tämä kävisi mahdolliseksi, olisi kuitenkin useasti mainittu syyskuun 9 p:nä 1918 annettu säädös muutettava terveydenhoitolautakunnan ehdotuksen mukaisesti.

Terveydenhoitolautakunnan esitykseen yhtyen päätti²⁾ kaupunginvaltuusto valtioneuvostolle esittää semmoisen muutoksen tekemistä ammattien-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 26. — ²⁾ Valt. pöytäk. 2. 11. 13 §.

tarkastuksesta elokuun 18 p:nä 1917 annettuun asetukseen ja syyskuun 9 p:nä 1918 annettuun, erinäisiä määräyksiä tästä asiasta sisältävään senaatin päätökseen, että kunnallisten ammattientarkastajain lähintä valvontaa toimittaisi asianomainen terveydenhoitolautakunta, jonka välityksellä sosialihallituksen ja valtion ammattientarkastajain tulisi valvoa kunnallista ammattientarkastusta ja vaatia sen myötävaikutusta, sekä että kunnalliset ammattientarkastajat vapautettaisiin mainitun senaatin päätöksen 9 §:n 3 ja 4 kohdassa mainituista tehtävistä.

Kahdeksan tunnin työpäivä kaupungin sairaaloissa. Sittenkun vt Halme y. m. vuonna 1919 olivat tehneet esitysehdotuksen kahdeksan tunnin työpäivän käytäntöön ottamisesta kaikissa kaupungin töissä¹⁾, oli kaupunginvaltuusto tämän johdosta vaatinut sairaalaylihallitukselta selvitystä niistä kustannuksista, joita tämän työajan käytäntöön ottaminen kaupungin sairaaloissa tuottaisi²⁾. Antamassaan lausunnossa ilmoitti yllhallitus sittemmin, että jos kahdeksan tunnin työaika otettaisiin käytäntöön ainoastaan palveluskunnalle, olisi vuotuisia lisäkustannuksia 532,681 markkaa, sekä jos samanlainen työaika määrättäisiin hoitohenkilökunnallekin, olisi vuotuisia lisäkustannuksia 2,017,627:25 markkaa. Edelleen lausui yllhallitus, että lisähenkilökunnalle ei voitu hankkia asuntoa, ellei sairassijain lukua vähennetty, edellisessä tapauksessa 69:llä ja jälkimmäisessä 185:llä. Tämän suuntainen toimenpide ei kuitenkaan ollut toteutettavissa, koska kaupungin sairaaloissa ei voitu vähentää sairassijain lukua, ellei tilaa hankittu muualta. Yllä esitetyistä syistä päätti³⁾ kaupunginvaltuusto, ettei esitysehdotus, mikäli se koski kahdeksan tunnin työpäivän käytäntöön ottamista kaupungin sairaaloissa, aiheuttanut muuta toimenpidettä.

Lastensuojelutoiminnan keskitys. Kaupunginvaltuuston hyväksytyä⁴⁾ kasvatustalokunnan tekemän ehdotuksen komitean asettamisesta valmistelemaan kysymystä julkisen lastensuojelutoiminnan järjestämisestä, olivat kasvatustalokunta, köyhäinhuoltohallitus, suomen- ja ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnat, kansanlastentarhain johtokunta, köyhäin lasten työkotitoimikunta, lastenhoitoyhdistys sekä Föreningen för barnens och ungdomens väl yhdistys valinneet edustajansa mainittuun komiteaan, jonka puheenjohtajana toimi professori M. Ruuth.

Antamassaan mietinnössä⁵⁾ huomautti komitea kunnallisen keskuslaitoksen tarpeellisuudesta lastensuojelutyön yhdenmukaista johtoa varten ja ehdotti siinä mielessä, että perustettaisiin kunnallinen lastenhallitus, johon kuuluisi osin kaupunginvaltuuston asettama lautakunta, lastensuojelulautakunta, jonka varsinaisena tehtävänä olisi ohjeiden antaminen ja valvonnan toimittaminen, osin verrattain laajalla, itsenäisellä toimivallalla varustettu lastensuojelujohtokunta, joka olisi kokoonpantu ammattiin perehtyneistä, palkatuista virkamiehistä, joille kaikki erikoistyö voitaisiin antaa. Täten vältettäisiin komitean mielestä asiain käsittelylle haitallinen hitaus, samalla kuin vastuu jäisi niille, joita sekä ammattitietojen että perinpohjaisen asiantuntemuksen perusteella täytyi pitää sopivimpina tuollaisia asioita käsittelemään ja ratkaisemaan. Kun tarkoituksena oli, että lastensuojeluhallitus olisi myöskin kaikkien yksityisten, lasten menestystä tarkoittavien yritysten keskusviranomaisena, ajatteli komitea, että sen ja yksityisten yritysten välinen yhteistyö olisi helpoimmin aikaansaataavissa, jälkimmäisten toimintaa häiritse-

¹⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 165. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 176. — ³⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 22 §. — ⁴⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 164. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 27 vuodelta 1920.

mättä, siten, että perustettaisiin lisätty lastensuojelulautakunta, jonka tehtävä kuitenkin olisi ainoastaan neuvovaa laatua.

Hyvien tulosten saavuttamisen ehtona lastensuojelutoiminnan uudelleen järjestämisen kautta oli komitean mielestä, että kaikki hoitoa tarvitsevat lapset asetettiin saman viranomaisen valvonnan alaisiksi. Täydellistä kunnallisen lastensuojelutoiminnan keskitystä ei kuitenkaan välittömästi voitu toimeenpanna, koska voimassa olevan köyhäinhoitoasetuksen ja Helsingin köyhäinhoidon ohjesäännön mukaan n. s. köyhäinhoitotapaukset olisivat lastensuojeluhallituksen toimivallan ulkopuolella.

Jotta lastensuojeluhallitukselle kävisi mahdolliseksi ottaa huolekseen varattomien lasten hoito ainakin niissä tapauksissa, jolloin niiden hoidon voitiin olettaa käyvän enemmän tai vähemmän pitkäaikaiseksi, ehdotti komitea, että kaupunginvaltuusto voimassa olevaan köyhäinhoito-ohjesääntöön hankkisi mainitunlaisen muutoksen. Mitä tulee kansanlastentarhoihin oli kaupunginvaltuusto tosin vuonna 1914 hyljännyt ehdotuksen¹⁾ niiden asettamisesta kasvatuslautakunnan valvonnan alaisiksi, mutta oli komitea sitä mieltä, ettei niitä syitä, jotka olivat aiheuttaneet valtuuston epäävän päätöksen, enää ollut olemassa, sittenkun lastensuojelutoiminta oli uudestaan järjestetty, minkä vuoksi nämätkin lastenhoitolaitokset olisi sisällytettävä ehdotettuun keskitykseen.

Lastensuojelutoiminta olisi, erilaatuisten toimintamuotojensa johdosta jaettava eri työaloihin erilaisine menetelmineen, ja ajatteli komitea johtokunnan työn jaettavaksi yleisen kansliaosaston rekisteri- ja tiedonantotoimistoiheen, turvattomien lasten osaston, siveellisesti vajamittaisten lasten osaston, kansanlastentarha- ja päiväkotiosaston sekä terveydenhoito-osaston kesken. Mitä tuli asiain käsittelyjärjestykseen johtokunnassa, oli komitea sitä mieltä, että se oli mahdollisimman laajassa määrässä jätettävä kunkin eri osaston määrättäväksi sekä tilaisuutta omintakeiseen työhön ja henkilökohtaiseen vastuuseen varattava asianomaisille osastonjohtajille. Komitean ehdottama lastensuojeluhallituksen ohjesääntö edellytti erikoista työjärjestystä, jossa oli seikkaperäisiä määräyksiä niiden asiain käsittelystä, joiden ratkaisu voitiin jättää asianomaisille osastonjohtajille. Asiain kollegiseen käsittelyyn nähden oli komitea sitä mieltä, että ainoastaan asiat, joilla oli ikäänkuin keskeistä merkitystä, tulisivat johtokunnan ratkaistaviksi in pleno, jota vastoin useimmat asiat ratkaisisi johtaja yhden, ehkäpä useammankin osastonjohtajan keralla, riippuen siitä, kuinka monta lastensuojeluhallituksessa toimivaa osastoa puheenalainen asia koski.

Komitea esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

perustaa lastensuojeluhallituksen sekä sille hyväksyä oheenliitetyt ohje- ja menosääntöehdotukset;

läänin maaherralta anoa vahvistusta oheenliitetulle ehdotukselle Helsingin kaupungin lastensuojeluhallituksen ohjesäännöksi ja rahäsäännöksi;

valita jäsenet toimintansa kesäkuun 1 päivänä 1921 aloittavan lastensuojeluhallituksen lautakuntaan;

antaa kasvatuslautakunnan toimeksi ennen lokakuun 1 päivää 1920 julistaa lastensuojeluhallituksen johtajan- ja osastonjohtajainvirat avonaisina kolmenkymmenen päivän kuluessa lautakunnalta haettaviksi sekä sitten kaupunginvaltuustolle lähettää hakukirjat ehdotuksineen mainittujen, tammikuun 1 päivänä 1921 vastaanotettavain virkain täyttämiseksi;

¹⁾ Ks. 1914 vuod. kert. siv. 160 ja 302.

kasvatuslautakunnan samana päivänä lakkautettavaksi sekä mainitulle viranomaiselle vahvistetun johtosäännön lakkaavaksi voimassa olemasta, samalla kuin kasvatuslautakunnan alaisina olevat laitokset asetetaan lastensuojeluhallituksen alaisiksi;

hyväksyä oheenliitetyn ehdotuksen Helsingin köyhäinhuolto-ohjesäännön muutoksiksi ja alistaa sen läänin maaherran vahvistettavaksi;

köyhäinhuoltohallituksen alaiset lastenhoitolaitokset samoin kuin sen huostaansa ottamat lapsetkin siirrettäviksi lastensuojeluhallituksen toimialalle;

kansanlastentarhain johtokunnan samasta päivästä lakkautettavaksi ja sille vahvistetun johtosäännön kumottavaksi;

kansanlastentarhain tarkastajalle vahvistetun johtosäännön jääväksi soveltuville kohdin voimaan, kunnes lastensuojeluhallituksen työjärjestys on hyväksytty;

Helsingin kaupungille vahvistetun, kasvattilasten ruumiillista hoitoa koskevan säännön jääväksi voimaan lastensuojeluhallituksen noudatettavaksi; sekä kaikki edellä luetelluissa ja lakkautettaviksi ehdotetuissa laitoksissa palvelevat henkilöt irtisanottaviksi tammikuun 1 päivään 1921.

Yllä selostellun komiteanmietinnön kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta lähetti rahatoimikamariin, joka, hankittuaan lausunnon palkkalautakunnalta sekä niiltä johto- ja lautakunnilta, joita mietinnössä ehdotetut toimenpiteet koskivat, lähetti lausunnon¹⁾ asiasta. Kamarin mielestä ei kansanlastentarhoja, ne kun olivat opetuslaitoksia, olisi yhdistettävä lastensuojelutoimintaan. Terveystarhojen osaston perustamista lastensuojelulautakuntaan ei kamari pitänyt tarpeen vaatimana. Komitean ehdottamaan lastensuojelujohdokuntaan nähden huomautti kamari, että tuollainen virkamiesyhtymä hallintoviranomaisena oli vieras kaupungin kunnallishallinnolle. Muutoin sisälsi komitean ehdotus kamarin mielestä oikean suunnitelman lastensuojelutoiminnan vastaiseksi järjestelyksi. Sitä ei kuitenkaan olisi toteutettava välittömästi vaan asteettaisesti siten, että kasvatuslautakunnan yhteyteen väliaikaisesti perustettu toimettonista ja joutolapsista huolehtiva osasto heti järjestettäisiin vakinaiselle kannalle ja sittemmin, sikäli kuin välttämätön tarve vaati ja epäilemättä kohtaavat vaikeudet voitiin voittaa, köyhäinhuoltohallituksen lastenhuolto-osasto siirrettäisiin kasvatuslautakuntaan sekä perustettaisiin yleinen kansliaosasto, mahdollisesti myös oma kassat tai ainakin tilivirasto kasvatuslautakunnan yhteyteen, joka siten vähitellen ja äkinäisiä mullistuksia välttämättä käytännöstä saatujen kokemusten perusteella järjestää sekä kokoonpanoltaan ja nimeltään että työskentelytapaansa nähden komitean suunnitelman mukaiseksi lastensuojeluhallitukseksi. Uudistuksen asteettaista toteuttamista puolsivat edelleen käytännölliset seikat, kuten vaikeus tyydyttää kasvatuslautakunnan huoneistotarpeita, se seikka, että uudelle lastensuojeluhallitukselle oli eduksi odottaa lastensuojelutoiminnan alalla vallitsevien olojen yleistä kehitystä, sekä lopuksi kaupungin rahataloudellinen asema, joka vaati ottamaan uudistuksen toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset tarkoin harkittaviksi.

Asiaa esiteltäessä päätti²⁾ kaupunginvaltuusto:

että edellämainittu komitean mietintö lastensuojelutoiminnan keskittämisestä asetetaan vastaisen lastensuojelutoiminnan kehityksen pohjaksi, kuitenkin siten muutettuna, että kansanlastentarhat erotetaan ehdotetusta lastensuojelutoiminnasta;

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 7. — ²⁾ Valt. pöytäk. 27. 4. 1 §.

lastensuojelutoiminnan keskityksen toteutettavaksi asteettain niin, että kasvatustalutakunnan tulee niin hyvissä ajoin, että ehdotettu lastensuojeluhallitus voi aloittaa toimintansa tammikuun 1 päivänä 1922, kaupunginvaltuustolle antaa uusi ehdotus lastensuojeluhallituksen ohjesäännöksi huomioon ottamalla:

a) että joutolasten huolto-osasto asetetaan vakinaiselle kannalle tammikuun 1 päivästä 1922;

b) että lastensuojeluhallitus viimeksi mainitusta päivästä lähtien ottaa huostaansa köyhäinhuoltohallituksen elättämät, oman kotinsa ulkopuolella hoidettavat lapset;

c) että lastensuojelukeskuksen neuvonta- ja rekisteriosasto samasta päivästä lähtien yhdistetään lastensuojeluhallitukseen, edellyttäen mainitun keskuksen johtokunnan tähän suostuvan; sekä

d) soveltuvilta kohdin ne muistutukset, joita komitean ehdotuksesta annetuissa lausunnoissa ja asiaa kaupunginvaltuustossa käsiteltäessä on esitetty.

Alaikäisten lainrikkojain huollaminen tutkinta-aikana. Kirjelmässä tammikuun 19 p:ltä kääntyi kouluhallituksen lastensuojeluosasto kaupunginvaltuuston puoleen tiedustellen, voitaisiinko kasvatustalutakunta velvoittaa, milloin se katsotaan tarpeelliseksi, järjestämään niille 15 vuotta nuoremille lapsille, jotka paikkakunnalla tehdyistä rikoksista joutuvat syyteenalaisiksi, huoltoa tutkinta-ajaksi ja kunnes tuomioistuin on lapsista tehnyt lopullisen päätöksen sekä odoteltaessa heidän lähettämistään yleiseen kasvatustalutukseen; sekä kuinka suurta avustusta yleisistä varoista valtuusto siinä tapauksessa piti tarpeellisenä. Valtuuston valmisteluvaliokunta lähetti kirjelmän kasvatustalutakuntaan, joka antamassaan lausunnossa¹⁾ huomautti, että tuollaisen kodin sekä perustaminen että voimassapitäminen asian luonnon mukaan, puutteellisista lainmääräyksistä huolimatta, kuului joko poliisilaitokselle tai jollekin valtion viranomaiselle. Kodin kustannukset oli lautakunnan mielestä valtion ja kunnan yhteisesti suoritettava saman jakoperusteen mukaan, jota sovellettiin poliisilaitoksen ylläpitokustannuksiin nähden. Rahatoimikamari, jonka lausuntoa¹⁾ myöskin oli pyydetty, oli kasvatustalutakunnan kanssa samaa mieltä siitä, että poliisi- ja oikeusviranomaisten käsiteltäviksi joutuneiden 15 vuotta nuorempain lainrikkojain huoltamista ei miltään näkökannalta katsoen voinut panna lautakunnan velvollisuudeksi. Kustannusten suoritukseen nähden ehdotti kamari, että kaupunginvaltuusto ilmoittaisi kaupungin suostuvan suorittamaan osan Helsingin kaupungista kotoisin olevien hoidokkien tuottamista kustannuksista.

Siltenkun kasvatustalutakunta kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunnan kehoituksesta edelleen oli lausunut mieltänsä periaatteellisesta kysymyksestä, kuuluiko alaikäisten lainrikkojain hoito valtiolle vai asianomaisille kunnille, mitä kustannuksia semmoisesta hoidosta kouluhallituksen ehdotuksen mukaan koituisi, sekä voitaisiinko asia väliaikaisesti, kunnes se ratkaistiin lainsäädäntötietä, järjestää kouluhallituksen ehdottamalla tavalla, esiteltiin asia kaupunginvaltuustolle, joka asiaa edelleen valmistelemaan päätti²⁾ asettaa komitean, johon valittiin vtt Hakkila ja Söderholm sekä köyhäinhoidontarkastaja V. Juusela.

Antamassaan mietinnössä³⁾ huomautti komitea, että pääkaupunki paljon suuremmissa määrin kuin muut kaupungit on sellainen keskus, mihin rikollisia aineksia maan muista osista kokoontuu ja että näin ainakin ajoit-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 10. — ²⁾ Valt. pöytäk. 2. 11. 12 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 40.

tain on suuressa määrin laita alaikäisiin lainrikkojiin nähden. Helsinkiin suunnitellusta laitoksesta pitäisi sen vuoksi tulla jonkinlainen koko maan alaikäisten lainrikkojain vastaanottolaitos, ja tähän nähden näytti komiteasta kohtuuttomalta velvoittaa Helsingin kaupunkia perustamaan ja johtamaan sitä. Kun erityinen lastensuojelulainsäädäntö koko maata varten keran saatiin aikaan, johtui asian luonnosta, että puheenalainen laitos asetettiin valtion ammattiviranomaisen, s. o. kouluhallituksen lastensuojeluosaston alaiseksi. Jonkin verran toisenlaisena esiintyi kysymys järjestää väliaikaisesti alaikäisten lainrikkojain säilyttäminen, kunnes heitä varten tarkoitettu valtion laitos oli ehditty perustaa. Näiden lasten suojelun ja hoidon pakottavaan tarpeeseen katsoen oli komitea sitä mieltä, että kaupungin tulisi mikäli ja niin pian kuin mahdollista ryhtyä väliaikaisiin toimenpiteisiin heidän huoltamiseksi. Mahdollisuus tähän tarjoutui tosiaankin, vallitsevasta huoneistojen puutteesta huolimatta, sen johdosta, että erinäiset kaupungin omistamat Kuntähden maalla sijaitsevat rakennukset, jotka olivat valtion hallussa vuokralla, 1922 vuoden alussa luultavasti palautuisivat kaupungin käytettäväksi. Eräeseen näistä rakennuksista voitaisiin perustaa väliaikainen laitos alaikäisten lainrikkojain säilyttämiseksi ja hoitamiseksi tutkinta-aikana ja kunnes oikeus on heistä tehnyt lopullisen päätöksen sekä odoteltaessa heidän lähettämistään yleiseen kasvatuslaitokseen, jos oikeus on niin määrännyt. Laitoksen järjestäminen ja johto, joista asian nykyisessä vaiheessa oli liian aikaista antaa seikkaperäistä lausuntoa, näytti komitean mielestä sopivimmalta uskoa kasvatuslautakunnalle, joka aikaisemmin huoltaessaan puhenalaista laatua olevia lapsia oli saavuttanut tarpeellista kokemusta tällä alalla.

Laitoksen perustamis- ja voimassapitokustannuksiin nähden ehdotti komitea, että valtio suorittaisi puolet perustamiskustannuksista sekä ottaisi osaa käyttökustannuksiin siten, että valtio maksaisi puolet laitoksen henkilökunnan palkkauksesta sekä korvauksena kaupungista kotoisin olevain hoidokkien elatuskustannuksista 10 markkaa ja muualla kotipaikkaoikeutta nauttivain hoidokkien elatuskustannuksista 15 markkaa henkeä kohti vuorokaudessa.

Puhenalaisen järjestelyn voimassaoloaika oli komitean mielestä rajoitettava viideksi vuodeksi, laitoksen avaamisesta lukien.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto kirjelmässä kouluhallitukselle ilmoittaa kaupungin suostuvan väliaikaisesti järjestämään puhenalaisten alaikäisten lainrikkojain säilyttämisen siten kuin mietinnössä tarkemmin on ehdotettu, kunnes heitä varten tarkoitettu valtion laitos on ehditty perustaa, kuitenkin sillä ehdolla että valtion vuokraamat, kaupungin omistamat Kuntähden rakennukset palautetaan kaupungin käytettäväksi;

ilmoittaa kaupungin, siinä tapauksessa että valtio haluaa heti perustaa laitoksen puhenalaista tarkoitusta varten, suostuvan niiden laitoksessa säilytettujen hoidokkien puolesta, joilla on kotipaikkaoikeus Helsingissä, valtiolle suorittamaan enintään 50 % päivittäisistä ylläpitokustannuksista; sekä

ilmoittaa valtuuston, siinä tapauksessa että kaupunki, kuten yllä on mainittu, perustaa väliaikaisen laitoksen, katsoneen kohtuulliseksi, että valtio suorittaa puolet perustamiskustannuksista ja puolet laitoksen henkilökunnan palkkauksesta sekä maksaa korvauksena tässä kaupungissa kotipaikkaoikeutta nauttivain hoidokkien elatuskustannuksista toistaiseksi 10 markkaa ja muilta

¹⁾ Valt. pöytäk. 14. 12. 36 §.

paikkakunnilta kotoisin olevain hoidokkien elatuskustannuksista 15 markkaa henkeä kohti vuorokaudessa.

Palkatun ammattityön järjestäminen alaikäisille. Vuonna 1917 antoi¹⁾ kaupunginvaltuusto kasvatustalouden toimeksi yhdessä sosialilautakunnan kanssa ottaa harkittavaksi kysymys palkatun ammattityön järjestämisestä alaikäisille kunnan välityksellä, niille sopivana aikana ja niille soveltuvissa työolosuhteissa sekä aikanaan tehdä valtuustolle asianhaaran vaatiman esityksen. Sittenkun kasvatustalouden ja sosialilautakunnan tätä tarkoitusta varten asettama työvaliokunta oli kaikinpuolisesti valmistellut kysymystä, hankittuaan m. m. tietoja alaikäisten katukaupasta ulkomailla sekä kaupungin ylempien kansakoulujen oppilaiden harjoittamasta ansiotyöstä, laativat lautakunnat yhdessä ja lähettivät kaupunginvaltuustolle lopullisen mietinnön²⁾ asiasta.

Katuelämän vahingolliseen vaikutukseen nähden nuorisoin sekä älylliseen että ruumilliseen ja siveelliseen kehitykseen oli komitea sitä mieltä, että 15—16 vuotta nuoremmilta lapsilta olisi kokonaan kiellettävä katukaupan harjoittaminen. Mutta tämä kiello voitiin panna täytäntöön vasta silloin, kun se välttämätön tulojen tarve, joka ilmenee lasten varhaisena ansiotyönä oli sopivin keinoin tyydytetty ja samalla mahdollisuus vaihtaa katuammatti järkevään ammattikasvatukseen oli taattu. Nämä kaksi välttämätöntä seikkaa, tulojen tarve ja ammattikasvatus, voivat lautakuntain mielestä päästä oikeuksiinsa yksinomaan siten, että pian otettaisiin käytäntöön pakollinen jatko- ja ammattiopetus, siten järjestettynä, että varattomille oppilaille, antamalla heille tarpeeksi avustusta, varattaisiin tilaisuus kokonaan antautua tietopuolisen ja käytännöllisen kehityksen alaisiksi, heidän samanaikaisesti tarvitsematta huolehtia toimeentulostaan. Kunnes tämä ammattikoulujärjestelmä olisi toteutettu, olisi kuitenkin ryhdyttävä väliaikaisiin toimenpiteisiin katukaupan estämiseksi ja samalla katuammattin harjoittamisesta riippuvien lasten ja perheiden olemassaolon helpottamiseksi.

Kiireellisimpiä toimenpiteitä kunnan puolelta vaativat ne kansakoulun käyneet lapset, jotka harjoittivat katukauppaa sanan varsinaisessa merkityksessä, nimittäin sanomalehtien myyjät, kengänkiillottajat ja rihkamakaupustelijat. Kun oli astuttava ensimmäinen askel palkatun ammattityön hankkimiseksi nuorisolle, oli lautakuntain mielestä etusijassa tyydytettävä tämän lapsiryhmän työ- ja ansiotarve, ja voi se sopivimmin käydä päinsä perustamalla tilapäisiä nuorisoin työpajoja, joissa taloudellisten näkökohtien ohessa kiinnitettäisiin huomiota työn kasvatukselliseen puoleen. Puheenalaista laatua olevat nuorisoin työpajat eivät, lautakunnan mielestä, olisi riippuvaisia muita teollisuuslaitoksia koskevista suojeluslaeista. Työpajojen tehtävänä olisi koota työttömät lapset työhön, joka, samalla kuin se laskisi perustuksen määrättylle ammattiopetukselle, tuottaisi lapsille ainakin osan niistä tuloista, joita lapset muussa tapauksessa etsisivät kadulta.

Nuorisoin työpajoihin voitiin sijoittaa vain kansakoulun käyneitä lapsia, minkä vuoksi lautakunnat olivat ottaneet harkittavakseen sellaisiakin toimenpiteitä, joiden avulla voitaisiin rajoittaa koululasten ansiotyötä, ja olivat lautakunnat tällöin tulleet siihen tulokseen, että kunta, milloin kotien heikko taloudellinen asema on pakottanut koululapset kadulta etsimään toimeentuloaan, voi auttaa pääasiallisesti kahdella tavalla, nimittäin voimassa pitämällä työ- tai vapaa-aikakoteja ja työkouluja sekä antamalla riittävää varattomuusavustusta lapsille, joille katukauppa on ollut välttämätön elinehto.

¹⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 225. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 12.

Mietinnöstä antamassaan lausunnossa¹⁾ huomautti rahatoimikamari, joka muilta kohdin yhtyi kasvatus- ja sosialilautakunnan esittämiin näkökohtiin, että ajankohta tuskin oli sopiva ehdotettujen työpajojen perustamiseen m. m. koska se valtionkomitea, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus kansakoulujen jatko-opetuksen järjestämiseksi, aikoi, mikäli kamarin tietoon oli tullut, ehdottaa mainitun opetuksen tyypiksi samantapaista ammattiope- tusta, kuin mitä kasvatus- ja sosialilautakunnan mietinnössä tarkoitettiin. Rahatoimikamari puolestaan ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi

periaatteessa hyväksyä kasvatus- ja sosialilautakunnan esityksen palkatun ammattityön järjestämisestä alaikäisille;

antaa kasvatuslautakunnan toimeksi, niin pian kuin selvitys on saatu siitä, mille kannalle kansakoulun jatko-opetuskomitea asettuu esitetyn koulu- tyypin suhteen, tehdä ehdotuksen esityksen mukaisten koulujen perustami- sesta;

kasvatuslautakunnan 1922 vuoden menosääntöön merkitä työpajojen perustamiskustannuksia varten 96,000 markkaa, palkkausavustusta 72,000 markkaa ja 150,000 markkaa etuantina käytettäväksi työpajojen liikepää- omana; sekä

antaa kasvatuslautakunnan toimeksi laatia ehdotuksen tarpeellisten työ- ja vapaa-aikakotien ynnä työkoulujen perustamiseksi sekä yleensä niiksi ehkäisytoimenpiteiksi, joihin kunnan puolelta olisi ryhdyttävä huolenpidon tarpeessa oleviin lapsiin nähden.

Asiaa esiteltäessä päätti²⁾ kaupunginvaltuusto puheenalaisen opetuksen järjestämiseen 1922 vuoden budjettiin merkitä 168,000 markan määrärahan käytettäväksi valtuuston määräyksen mukaan, jota vastoin asia muilta kohdin pantiin pöydälle.

Kansakoulujen taloudenhoitajatointen uudestijärjestäminen. 1919 vuoden budjettia järjestäessään kaupunginvaltuusto päätti kehoittaa kansakoulu- johtokuntia ottamaan harkittavaksi, eikö kansakoulujen taloudenhoitaja- tointen uudestijärjestäminen olisi tarpeellinen. Antamassaan vastauksessa oli suomenkielisten kansakoulujen johtokunta sitä mieltä, ettei ollut syytä näiden koulujen taloudenhoitajatoimeen nähden tehdä muutoksia, jota vastoin ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta huomautti, että taloudenhoitaja olisi valittava vuotta pitemmäksi ajaksi kerrallaan, minkä ohessa huomiota oli kiinnitettävä siihen, että tämän viran pitäjä omasi kaupallista sivistystä. Johtosääntöä ei kuitenkaan voitaisi muuttaa samalla muuttamatta voimassa olevaa kansakouluasetusta. Asiaa kaupunginvaltuutossa käsiteltäessä tehty ehdotus tuollaiseksi muutokseksi lähetettiin³⁾ lausuntoa varten kansa- koulujohtokuntiin, jotka molemmat puolsivat toimenpiteisiin ryhtymistä kansakouluasetuksen 15 §:n muuttamiseksi.

Asiaa uudelleen kaupunginvaltuustossa käsiteltäessä huomautettiin kes- kustelun aikana, että kansakoulujen taloudenhoidossa oli esiintynyt erinäisiä hankaluuksia. Tämä hoito perustui toukokuun 11 p:nä 1866 annetun, Suomen kansakoululaitoksen järjestelyä koskevan asetuksen 15 ja 16 §:iin. Näiden säännösten mukaan kuului kansakoulun taloudenhoitaja jäsenenä johtokun- taan, jonka antamia tehtäviä hänen oli suoritettava, minkä ohessa hänet voi- tiin valita ainoastaan vuodeksi kerrallaan, vaikka hänen jäsenyytensä kestää neljä vuotta. Joissakuissa tapauksissa voi olla hyödyksi, että virkamiehellä on päätösvalta, mutta tuollainen luottamustehtävän yhdistäminen virkamies-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 27. — ²⁾ Valt. pöytäk. 21. 12. 12 §. — ³⁾ S:n 7. 9. 9 §.

asemaan oli ollut omansa tuottamaan vaikeuksia erittäinkin niissä tapauksissa, joissa virkamiehen oli valinnut asianomainen johtokunta itse eikä ylempi viranomainen. Kansakoulujen taloudenhoidon saavuttama laajuus oli saatanut yhä vaikeammaksi kansakoulujohtokuntain jäsenistä, jotka kuitenkin oli valittava muita kuin taloudellisia ominaisuuksia silmällä pitäen, löytää henkilöitä, jotka olisivat halukkaita ja päteviä yksityisen toimintansa ohessa ja yksinomaan kansakoulujohtokuntain jäseninä ottamaan huolekseen koulujen varsin laajaperäisen taloudenhoidon.

Samoja haittoja, joita kansakoulujen taloudenhoitajaan nähden oli johtunut voimassa olevista säännöksistä, oli, vaikkakin vähemmässä määrässä, ilmennyt kansakoulujohtokuntain sihteerihin nähden. Näitäkin tehtäviä hoitamaan oli varsin usein ollut vaikea johtokunnista saada sopivia henkilöitä. Kun lisäksi sihteerin tehtävät usein olivat olleet yhdistettyinä taloudenhoitajatoimiin, pidettiin suotavana, että viimeksi mainittuja virkoja koskevien säännösten muutos ulotettaisiin edellisiin.

Yllä esitetyistä syistä kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ valtioneuvostolle alistaa, että Suomen kansakoululaitoksen järjestämisestä toukokuun 11 p:nä 1866 annetun asetuksen 15 § muutettaisiin seuraavaksi:

»Kansakoulujohtokunta valitsee vuosittain jäsenistään puheenjohtajan, johon toimeen kuitenkin kansakouluopettajiston edustaja ei ole vaalikelpoinen.

Taloudenhoitoa sekä pöytäkirjanpitoa ja kirjeenvaihtoa varten johtokunta valitsee joko keskuudestaan tai ulkopuoleltaan taloudenhoitajan ja sihteerin johtokunnan määräämäksi ajaksi, ja voidaan nämä toimet antaa saman henkilön hoidettaviksi».

Oppivelvollisuuslain noudattamisen valvominen. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan esityksen että huhtikuun 15 p:nä 1921 annetun oppivelvollisuuslain 14 ja 15 §:ssä säädetty lain noudattamisen valvonta kouluikäisten lasten rekisteröimiseen ja lasten koulunkäynnin valvomiseen nähden annettaisiin kasvatuslautakunnalle, kaupunginvaltuusto epäsi²⁾, koska puheenalaiset tehtävät kuuluivat kansakoulujohtokunnille.

Kansakoulun perustaminen Suomenlinnaan. Kouluhallituksen kehoitettua suomenkielisten kansakoulujen tarkastajaa ryhtymään toimenpiteisiin tarpeelliseksi havaitun alemman kansakoulun perustamiseksi Suomenlinnaan ja sittenkun ensinmainittujen koulujen johtokuntakin mielipiteenään oli ilmoittanut olevan välttämätöntä tänne perustaa sekä ylempi että alempi kansakoulu, kaupunginvaltuusto päätti³⁾, edellyttäen sotaministeriön antavan kaupungin käytettäväksi tarkoitukseen sopivan huoneiston, syyslukukauden alusta Suomenlinnan linnoitusalueelle perustettavaksi kansakoulun.

Vaatturiammattikoulun perustaminen. Vaatturinammattin alalla vallitsevaan ammattitaitoisen työvoiman puutteeseen viitaten anoi Helsingin käsityö- ja tehdasyhdistys, että kaupunginvaltuusto ryhtyisi toimenpiteisiin vaatturiammattikoulun perustamiseksi. Sosialilautakunta, jolta oli pyydetty lausuntoa, puolsi esitystä ja esitti, että asetettaisiin komitea laatimaan lopullista ehdotusta koulun perustamisesta. Rahatoimikamari vastusti periaatteellisista syistä anomusta, huomauttaen, että myöntyminen siihen voisi saattaa muutkin ammattiyhdistykset vaatimaan samanlaisten ammattikoulujen perustamista, joita vaatimuksia kaupunki ei kykenisi täyttämään. Sen ohessa huomautti rahatoimikamari, että tämän laatuksiin toimenpiteisiin ryhtyminen ensi sijassa oli valtion asia.

¹⁾ Valt. pöytäk. 16. 11. 5 §. — ²⁾ S:n 14. 12. 28 §. — ³⁾ S:n 15. 6. 14 §.

Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ lähettää anomuksen ammattiopetuksen uudistamista varten asetettuun komiteaan²⁾.

Marraskuun 9:ntenä päivätyssä mietinnössä³⁾ huomautti komitea, joka tosin oli yhtä mieltä sosialilautakunnan kanssa ehdotetun ammattikoulun tarpeellisuudesta, että koulun perustaminen tuskin oli kaupungin asia. Paitsi rahatoimikamarin mainitsemia syitä kysymyksessä olevan esityksen epäämiseen huomautti komitea, että kunnan etua tultaisiin koulun hallinnossa valvomaan varsin vähäisessä määrässä, kun ammattioppilaskouluista maaliskuun 2 p:nä 1920 annetun asetuksen säännösten mukaan kaupungilla oli oikeus väyttää ainoastaan yksi sija, puheenjohtajan sija, koulun johtokunnassa. Sitä vastoin kaupunki perustamalla koulun sitoutuisi velvollisuuksiin, joiden taloudellinen merkitys ainoastaan likipitäen voitisiin arvioida, ja jotka komitean mielestä aiheuttaisivat melkoista suurempia kustannuksia kuin käsityö- ja tehdasyhdistyksen esitykseen liitetystä koulun budjettiehdotuksesta kävi ilmi. Kaupungin toimenpiteiden ammattitaidon kohottamiseksi tulisi komitean mielestä rajoittua avustuksien myöntämiseen ammattiliittojen, yhdistysten y. m. perustamille ammattioppilaskouluille.

Yllä esitetyn johdosta kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾, että kysymys vaaturiammattikoulun perustamisesta toistaiseksi sai raueta.

Työväen opetuslaitoksen keskuslautakunnan asettaminen. Sittenkun kysymys työväen opetuksen tarkastuksesta oli vuosina 1916 ja 1917 ollut käsiteltävänä⁵⁾ kaupunginvaltuustossa, päätti valtuusto viimeainittuna vuonna, että kunnallisten tai kunnan varoilla avustettujen työväen opetuslaitosten toiminnan valvonta oli annettava tarkastajalle, jolla oli oleva apunaan naispuolinen tarkastaja, sekä että tarkastaja virkatoiminnassaan olisi sosialilautakunnan alainen. Sosialilautakunnille ei kuitenkaan myönnetty minkäänlaisia valtuuksia lopullisesti päättää puheenalaisen laitosten asioista. Huomauttaen tämän järjestelyn tuottamista suurista haitoista teki lautakunta esityksen⁶⁾ erityisen keskuslautakunnan asettamisesta valvomaan ja johtamaan kaikkien työväenopetuslaitosten toimintaa. Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta lähetti esityksen rahatoimikamariin, joka, hankittuaan asianomaisten koulujen johtokuntain lausunnot, lähetti lausunnon⁷⁾ asiasta.

Useimmat koulujen johtokunnat olivat asettuneet asiassa epäväälle kannalle. Rahatoimikamari ei kuitenkaan yhtynyt tähän, vaan myönsi olevan välttämätöntä perustaa ehdotettu keskuselin. Kamarin mielestä tulisi kaikkien kaupungin voimassapitämään tai avustamain ammattiopetuslaitosten olla sen alaisia, näihin ei kuitenkaan luettaisi kansakoulujen jatkoluokkia eikä työväenopistoa. Kamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi

asettaa erityisen ammattiopetuslaitosten keskuslautakunnan kaikkien kunnan avustusta nauttivain ammattiopetuslaitosten toimintaa kunnan puolesta valvomaan;

hyväksyä rahatoimikamarin ehdotuksen keskuslautakunnan ohjesäännöksi voimaan astuvaksi syyskuun 1 p:stä 1921;

myöntää keskuslautakunnalle 1,500 markkaa menosääntöön uusien virkain perustamista y. m varten merkitystä määrärahasta;

antaa keskuslautakunnan toimeksi tarkistaa ja muuttaa ammattiopetuslaitosten johtokuntien ja työväenopetuslaitosten tarkastajien voimassa olevat johtosäännöt sikäli kuin keskuslautakunnan ohjesääntö sitä vaatii.

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 3. 39 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 183. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 38. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 34 §. — ⁵⁾ Ks. 1916 vuod. kert. siv. 155 ja 1917 vuod. kert. siv. 228. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 5. — ⁷⁾ S:n n:o 20.

Kun kaupunginvaltuuston mielestä ehdotus työväenopetuslaitosten keskuslautakunnan perustamisesta ei kuitenkaan ollut laadittu asianmukaisesti huomioon ottamalla ammattikouluista maaliskuun 2 p:nä 1920 annettujen asetusten säännöksiä ja siihen nähden että useimmat ammattiviranomaiset olivat asettuneet epäväälle kannalle asiassa, päätti¹⁾ valtuusto palauttaa asian sosialilautakunnan uudelleen harkittavaksi.

Sittemmin antamassaan lausunnossa huomautti sosialilautakunta ensinnä kysymyksestä, mitkä opetuslaitokset olisi asetettava ehdotetun keskuslautakunnan alaisiksi, ettei lautakunnan tarkoitus ollut, että näihin laitoksiin luettaisiin kansakoulujen jatko luokat. Edelleen yhtyi lautakunta rahatoimikamarin ehdotukseen, että työväenopistokin jäisi keskuslautakunnan toimialan ulkopuolelle, minkä ohessa lautakunta ilmoitti yhtyvänsä kamarin ehdotukseen, että uuden lautakunnan nimeksi tulisi ammattiopetuslaitosten keskuslautakunta.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti²⁾ kaupunginvaltuusto perustettavaksi³⁾ viisijäsenisen ammattiopetuslaitosten keskuslautakunnan, jonka toimeksi annettiin aikanaan tehdä ehdotus lautakunnan ohjesäännöksi.

Kaupungin teknillisten laitosten velvoittaminen teettämään erinäiset työt. Kaupunginvaltuustolle tekemässään esitysehdoituksessa⁴⁾ huomautti vt Oksanen olevan sopimatonta, ettei vesi- ja sähköjohtoja kaupungin omistamiin taloihin teetetty vesi- ja sähkölaitoksen toimesta, vaan annettiin urakalle yksityisille toiminimille. Esitysehdoituksen tekijä ehdotti, että ryhdyttäisiin senlaatuisiin toimenpiteisiin, että tällaista menettelyä vastedes vältettäisiin sekä että kaikki kaupungin virastot ja hallitukset velvoitettaisiin kaupungin teknillisillä laitoksilla teettämään hallintoalallaan esiintyvät tämän laatuiset työt.

Kaupungin teknillisten laitosten hallitus, johon asia oli lähetetty⁵⁾, huomautti antamassaan lausunnossa, että teknilliset laitokset, harvalukuisin poikkeuksin, olivat itse teettäneet kaikki kaupungin omat johtotyöt ja vastedeskin vaikeudetta voinevat ne suorittaa, sikäli kuin ne teetetään kaupungin alueella. Asiaa lopullisesti käsitellessään päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto hallituksen esityksestä velvoittaa kaikki kaupungin virastot ja viranomaiset teettämään puheenalaista laatua olevat johtotyöt kaupungin teknillisillä laitoksilla, kuitenkin ainoastaan kaupungin omalla alueella, koska näiden töiden teettäminen maaseudulla tuottaisi laitoksille useanlaisia hankaluuksia.

Kunnan työntekijäin palkkaoloja järjestelemään asetettu palkkalautakunta. Sittenkun kaupunginvaltuusto oli päättänyt⁷⁾ asetettavaksi vakinaisen lautakunnan, joka saisi tehtäväkseen järjestää kunnan työntekijäin palkat elantokustannusten kohoamista osoittavan indeksiluvun mukaan ja valtuuston valmisteluvaliokunta sittemmin oli kehoittanut kaupungin yleisten töiden hallitusta tekemään ehdotuksen uuden lautakunnan johtosäännöksi, oli hallitus pyytänyt tarkkoja tietoja sen työhenkilökunnan laajuudesta, jonka palkka-asioita suunnitellun lautakunnan tuli käsitellä. Kaupunginvaltuusto, jonka mielestä muuttuneiden olojen vuoksi ei ollut ehdottomasti välttämätöntä perustaa tuollaista lautakuntaa, päätti⁸⁾, luopuen asiasta aikaisemmin tekemästään päätöksestä, jättää kysymyksen palkkalautakunnan asettamisesta uuden esityksen varaan.

Puhtaanapitohallituksen maksumääräykset. Puhtaanapitohallituksessa oli laitoksen laskuja ja muita maksuasiakirjoja maksettaviksi määrättyäessä

¹⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 27 §. — ²⁾ S:n 19. 10. 8 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 227. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 78 §. — ⁵⁾ S:n 23. 2. 3 §. — ⁶⁾ S:n 13. 4. 35 §. — ⁷⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 96. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 47 §.

menetelty siten, että puhtaanapitohallitus tai sen valtuuttama henkilö oli ne hyväksynyt, minkä jälkeen rakennuskonttorin kamreeri oli ne todistanut oikeiksi ja vienyt kirjaan sekä kaupungininsinööri määrännyt maksettaviksi. Kun tämä menettelytapa kuitenkin oli osoittautunut varsin sopimattomaksi ja kaupungininsinöörin oli pyytänyt vapautusta tästä tehtävästä, esitti puhtaanapitohallitus että sille tai sen määräämälle henkilölle annettaisiin oikeus määrätä kaikki hallituksen ja puhtaanapitolaitoksen maksuasiakirjat maksettaviksi.

Antamassaan lausunnossa huomautti rahatoimikamari, että puhtaanapitohallituksella kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 21 §:n 2 kohdan mukaan asianmukaisesti oli puheenalainen maksettavaksi määräämisoikeus, mutta ehdotti kamari, että hallituksen asema mainitussa suhteessa tuossa johtosäännössä tarkemmin määrättäisiin.

Myöntyen puhtaanapitohallituksen esitykseen, päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto että kaupungin kassa- ja tililaitos johtosäännön 10 §:n 1 kohta kuuluisi:

»Kaupungin tilivirastoihin itsenäisin maksumääräysoikeuksin, mutta ilman omaa kassavirastoa kuuluvat: sairaalain tilivirasto sekä rakennuskonttorin tilivirasto, joka sen ohessa on puhtaanapitohallituksen ja puhtaanapitolaitoksen tilivirasto.»

Halkokonttorin ja maatilalautakunnan tililaitos. Rahatoimikamarin esityksestä päätti²⁾ kaupunginvaltuusto vahvistaa kamarin päätöksen, jolla halkokonttori, joka vuoden alusta lukien oli merkitty vakinaiseen menosääntöön, luettiin niiden johto- ja lautakuntien ryhmään, joilla oli oma tilivirasto ja itsenäinen maksumääräämisoikeus sekä oma kassavirasto. Kun konttorin toiminta oli tilapäistä laatua, ei päätös aiheuttanut muutosta kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosääntöön.

Samoin hyväksyttiin²⁾ kamarin toimenpide maatilalautakuntaan nähden, jonka kautta se oli saanut oman tiliviraston maksumääräämisoikeuksin, mutta ei omaa kassavirastoa.

Kaupunginreviisorin esityksen oman kassaviraston perustamisesta maatilalautakunnalle, sekä että sen yhteydessä ryhdyttäisiin toimenpiteisiin johtosäännönmukaisen kaupungin maatilain hoidon aikaansaamiseksi, kaupunginvaltuusto jätti huomioonottamatta³⁾, koska kysymys mainittujen maatilain hoidosta sekä johtosäännön laatimisesta maatilalautakunnalle oli valmisteltavana kamarin asettamassa valiokunnassa.

Rikostuomioiden toimeenpanijan kanslian henkilökunnan lisääminen. Kun rikostuomioiden toimeenpanijan kanslian työ viime vuosina oli melkoisesti lisääntynyt ja sittenkun maaherranvirasto oli kehoittanut maistraattia ryhtymään sen suuntaisiin toimenpiteisiin, että tilitys sakkopäätösten täytäntöönpanosta voitaisiin säädetyn ajan kuluessa lähettää lääninkonttoriin, päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto määrärahasta uusien virkain perustamista ja palkanparannuksia varten osoittaa 6,600 markkaa toisen apulaisen palkkaamiseksi rikostuomioiden toimeenpanijan kansliaan, heinäkuun 1 p:stä lukien.

Ulosottoapulaisten lukumäärän lisääminen. Maistraatin esityksestä päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto oikeuttaa rikostuomioiden toimeenpanijan, heinäkuun 1 p:stä vuoden loppuun, rikostuomioiden toimeenpanijan kansliaan entisten lisäksi palkkaamaan yhden ulosottoapulaisen 4,000 markan pohjapalkoin säädettyine kalliinajanlisäyksineen. Päätöksestä koituvat kustannukset oli

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 33 §. — ²⁾ S:n 9. 2. 19 §. — ³⁾ S:n 25. 5. 17 §. — ⁴⁾ S:n 15. 6. 5 §.

— ⁵⁾ S:n 25. 5. 4 §.

suoritettava kaupunginvaltuuston käyttövaroista Kunnallishallinto nimisen pääluokan kohdalla. Rikostuomioiden avustavan toimeenpanijan esityksen yllämainitun ulosottoapulaisentoimen asettamisesta vakinaiselle kannalle ja määrärahan merkitsemisestä 1922 vuoden budjettiin tätä varten valtuusto epäsi¹⁾).

Toimenpiteitä rahatoimikamarin uuden ohjesäännön vahvistamisen johdosta. Sisäasiainministeriön lokakuun 5 p:nä vahvistettua rahatoimikamarin uuden ohjesäännön päätti²⁾ kaupunginvaltuusto:

että valtuuston hyväksymää rahatoimikamarin johtosääntöä oli sovellettava 1922 vuoden alusta lukien;

valtuuttaa rahatoimikamarin julistamaan seuraavat virat haettaviksi ja edellämainittuna ajankohtana vastaanotettaviksi, nimittäin kolme rahatoimikamarin sihteerinvirkaa, asiamiehenviran, kolme kanslistinvirkaa sekä asiamiesosaston rahastajaviran ja konttorikirjurinviran samoin kuin rahatoimikonttorissa: kaupunginkamreerinviran, kaupungin kassanhoitajan viran, ekspeditöörinviran sekä yhden kassa-osaston konttorikirjurinviran;

valtuuttaa rahatoimikamarin määräämään kamarin apulaisnotaarin I. Heikelin kamarin reistraattoriksi; sekä

valtuuttaa valmisteluvaliokunnan ryhtymään valmistaviin toimiin kaupunginjohtajan, kanslianjohtajan ja rahatoimenjohtajan vaalia varten sekä sitten valtuustolle tekemään ehdotuksen tästä asiasta ja missä kokouksessa vaali oli toimitettava.

Neljännän satamaviskaalinviran perustaminen. Satamakapteeni oli 1922 vuoden budjettiehdotukseensa, Uudenmaan läänin merenkuluntarkastajan kehoituksesta, merkinnyt määrärahan neljännän satamaviskaalin palkkaamiseen. Rahatoimikamari lähetti puoltolauseineen ilmoituksen tästä kaupunginvaltuustolle huomauttaen lisäksi, että puheenalaisiin virkoihin nähden oli kaupunginvaltuuston erinäisten päätösten välillä olemassa epäjohtonmukaisuutta, valtuusto kun 1920 ja 1921 vuoden menosääntöihin oli merkinnyt määrärahan 3 satamaviskaalia varten, jota vastoin uuden satamaliikennekonttorin menosäännössä³⁾ oli ainoastaan 2 satamaviskaalia. Asiaa esiteltäessä päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto satamakonttoriin, 1922 vuoden alusta lukien, perustettavaksi neljännän satamaviskaalinviran muihin satamaviskaalinvirkoihin liittyvin palkkaeduin. Edelleen päätti⁴⁾ valtuusto, että kaikki satamaviskaalit oli palkattava menosääntöön merkitystä yhteismäärärahasta.

Tilastokonttorin vakinaisten laskuapulaisten lukumäärän lisääminen. Tilastokonttorin esityksen konttorin viiden ylimääräisen laskuapulaisen asettamisesta vakinaiselle palkkasäännölle lähetti⁵⁾ kaupunginvaltuusto tilastokonttorin julkaisujen kustannusten huojustamista koskevaa kysymystä pohtimaan asetettuun valiokuntaan, joka sittemmin antamassaan mietinnössä⁶⁾ kaikilta kohdin puoli konttorin anomusta. Asiaa uudelleen esiteltäessä päätti⁷⁾ kaupunginvaltuusto konttorin ja valiokunnan esittämistä syistä, että tilastokonttorin viisi ylimääräistä laskuapulaista oli asetettava vakinaiselle palkkasäännölle, 1922 vuoden alusta lukien.

Uusien virkojen perustaminen sosialilautakuntaan. Sosialilautakunnan esityksen toisen vakinaisen sihteerinviran ja toisen kanslistinviran perustamisesta lautakuntaan kaupunginvaltuusto epäsi⁸⁾, koska sen mielestä lautakunnan töiden laajuus ei perustellut vakinaisten työvoimain lisäämistä.

¹⁾ Valt. pöytäk. 21. 12. 19 §. — ²⁾ S:n 19. 10. 7 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 82. —

⁴⁾ Valt. pöytäk. 16. 11. 6 §. — ⁵⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 185. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 32; vrt. myös tätä kert. siv. 195. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 21. 12. 11 §. — ⁸⁾ S:n 21. 9. 17 §.

Lakkautettu virka sairaalain tilivirastossa. Sairaalaylihallituksen esityksestä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto yhden sairaalain tiliviraston kirjanpitäjänviran lakkautettavaksi, maaliskuun 1 p:stä 1922 lukien, koska erinäiset tilastolliset työt, jotka suoritettiin mainitussa tilivirastossa, voitiin siirtää sairaalain toimitsijakonttoreihin, näiden saatua enemmän pätevää työvoimaa²⁾.

Sairaalain erinäisten virkain uudelleen järjestely. Niinikään sairaalaylihallituksen esityksestä, joka seikkaperäisesti perustellussa kirjelmässä huomautti sairaalain toimitsijakonttoreille m. m. uuden kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön soveltamisen johdosta aiheutuneesta lisääntyneestä työstä, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto, maaliskuun 1 p:stä 1922 lukien, lakkauttaa seuraavat virat: konttoriapulaisen G. Waseliuksen viran Kivelän sairaalassa, konttoriapulaisen R. Holmströmin viran kulkutautisairaalaossa ja konttoriapulaisen K. A. Lindholmin viran Nikkilän mielisairaalaossa, sekä perustaa yllämainitusta päivästä lähtien kolme kirjanpitäjänvirkaa edellämainittuihin sairaaloihin, yhden kuhunkin, 5,000 markan vuotuisin pohjapalkoin, jota paitsi Nikkilän mielisairaalan kirjanpitäjän tuli saada vapaa asunto ja ruoka.

Henkilökunnan lisäys Kivelän sairaalassa. Kun Kivelän sairaalan yleisellä osastolla oli osoittautunut olevan liian vähän sairaanhoitajattaria, päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto, että 1922 vuoden alusta lähtien oli entisten lisäksi palkkettava 5 alihoitajattaria mainitulle osastolle, ja oli heidän palkkaamiseensa merkittävä 47,416: 25 markan määräraha yllämainitun vuoden menosääntöön. Edelleen päätti⁵⁾ valtuusto, että sairaalan mielisairasaston hoitohenkilökuntaakin oli, lokakuun 1 p:stä 1922 lukien, lisättävä 1 osaston hoitajattarella, 1 hoitajalla ja 3 alihoitajattarella sekä että päätöksestä aiheutuneet kustannukset 12,354: 53 markan määräisinä oli merkittävä mainitun vuoden menosääntöön.

Erinäisten köyhäinhoidon virkain asettaminen vakinaiselle kannalle. Vuonna 1919 päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto, kun avunetsijain luku kapinan jälkeen oli melkoisesti lisääntynyt, toistaiseksi, ja kunnes niitä ei enää tarvita, perustaa köyhäinhoitohallitukseen erinäisiä ylimääräisiä virkoja sekä otti⁷⁾ sittemmin lisäksi kolmeksi vuodeksi 1 avustavan kanslianjohtajan, 1 avustavan kassanhoitajan, 4 kirjuriapulaista ja 1 kaitsijan köyhäinhoitohallitukseen sekä 3 osastonhoitajattaria ja 1 vahtimestarin kunnalliskotiin. Viimemainituista viroista merkittiin⁸⁾ avustavan kassanhoitajanvirka vuonna 1920 vahvistettuun köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston menosääntöön. Huomauttaen, että kapinan vaikutukset köyhäinhoitoon saavutetun kokemuksen mukaan olivat pysyväistä laatua sekä että palautuminen aikaisempiin oloihin oli mahdoton, teki köyhäinhoitohallitus esityksen kaikkien yllämainittujen virkain asettamisesta vakinaiselle palkkasäännölle sekä eräitten palkkain korottamisesta. Asiaa esiteltäessä epäsi⁹⁾ kaupunginvaltuusto hallituksen esityksen, minkä ohessa valtuusto päätti⁹⁾, että kolmeksi vuodeksi perustettuja köyhäinhoidon virkoja mainitun ajan jälkeen oli pidettävä voimassa, niin kauan kuin ne olivat tarpeen.

Evätty esitys kunnalliskodin toimihenkilöjen lukumäärän lisäämisestä. Köyhäinhoitohallituksen esityksen toisen käsityönjohtajattaren ja uuden konttoristin asettamisesta kunnalliskotiin kaupunginvaltuusto epäsi¹⁰⁾.

¹⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 3 §. — ²⁾ Ks. tässä alempana seur. asiaa. — ³⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 3 §. — ⁴⁾ S:n 30. 11. 37 §. — ⁵⁾ S:n 30. 11. 38 §. — ⁶⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 161. — ⁷⁾ S:n siv. 178. — ⁸⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 64. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 5. 10. 16 §. — ¹⁰⁾ S:n 30. 11. 36 §.

Määräraha kolmen lapsenhoitajattaren palkkaamiseksi kunnalliskotiin. Sittenkun kunnalliskodissa oli järjestetty niin, että lapset, jotka äitineen oli otettu kunnalliskotiin, jo 9 kuukauden ikäisenä erotettiin äidistään ja siirrettiin vastaperustetulle lastenosastolle, jonka jälkeen heidät sitten, mikäli tila lastenkodeissa salli, siirrettiin niihin, teki köyhäinhoitohallitus esityksen kolmen lapsenhoitajattaren palkkaamisesta mainitulle lastenosastolle 50 markan pohjapalkoin kuukaudessa säädettyine kalliinajanlisäyksineen, helmikuun 1 p:stä lukien. Kaupunginvaltuusto myöntyi¹⁾ esitykseen ja määräsi¹⁾ lisäksi, että vuonna 1921 tähän tarkoitukseen tarvittava määrä oli suoritettava määrärahasta uusien virkain perustamista varten sekä kaupungin virka- ja palvelusmiesten kalliinajanlisäysmäärärahasta.

Kasvatustalutakunnan viiden ylimääräisen kanslistinviran asettaminen vakinaiselle palkkasäännölle. Kasvatustalutakunnan esityksen lautakunnan viiden ylimääräisen kanslistinviran asettamisesta vakinaiselle palkkasäännölle sekä että neiti C. Nyström, joka tammikuun 15 p:stä 1915 lähtien oli toiminut lautakunnan ylimääräisenä kanslistina, oikeutettaisiin saamaan asetuksenmukainen ikäkorotus, kaupunginvaltuusto epäsi²⁾, koska kysymys oli otettava käsiteltäväksi kunnallisen lastensuojelutoiminnan uudistusta koskevan kysymyksen yhteydessä.

Uusi opettajavirka kirjallajain yhdenpäivänskoulussa. Kaupunginvaltuusto oikeutti³⁾ kirjallajain yhdenpäivänskoulun johtokunnan budjettiin tuntiopettajain palkkioihin merkitystä määrärahasta käyttämään 20,000 markkaa vuodessa ladonnan ja painatuksen opettajan palkkaamiseen, ollen mainittu opettaja velvollinen opettamaan 42 tuntia viikossa, minkä ohessa valtuusto tähän tarkoitukseen myönsi 1,674:67 markan lisäyksen yllämainittuun määrärahaan suoritettavaksi valtuuston käyttövaroista Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalla.

Uusia virkoja kaupunginkirjastossa. Kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ 1922 vuoden alusta kaupunginkirjastoon perustettavaksi kaksi uutta vakinaista amanuenssinvirkaa, nimittäin yhden pääkirjastoon viiden tunnin työajalla ja 3,400 markan pohjapalkoin sekä yhden Kallion haarakirjastoon kolmen tunnin työajalla ja 2,200 markan pohjapalkoin.

Vartiointi Mustikkamaalla. Luovutettuaan⁵⁾ Mustikkamaan kansanpuistoksi sekä oikeutettuaan⁶⁾ Helsingin työväenyhdistyksen r. y. teettämään sinne ravintolarakennuksen, päätti⁷⁾ valtuusto, että oli palkkettava vartijoita järjestystä ylläpitämään saarella sekä osoitti⁷⁾ niiden palkkaamiseen 25,500 markkaa suoritettavaksi valtuuston käyttövaroista Kaupungin kiinteä omaisuus nimisen pääluokan kohdalla.

Rahatoimikamarin viranpitäjät. Kaupunginvaltuusto määräsi⁸⁾ rahatoimikamarin apulaissihteerin A. Ervastiin toistaiseksi, enintään kuitenkin heinäkuun 1 p:ään, hoitamaan kamarin ensimmäisen sihteerin virkaa siihen liittyvästä palkasta kalliinajanlisäyksineen. Sihteerin määräys pitennettiin⁹⁾ sittemmin vuoden loppuun.

Edelleen määrättiin¹⁰⁾ insinööri J. W. Andersin toistaiseksi, enintään kuitenkin lokakuun 1 p:ään, hoitamaan toista kamarin kahdesta apulaissihteerinvirasta 3,500 markan kuukausipalkasta heinäkuun 1 p:ään asti ja sen jälkeen 4,000 markan kuukausipalkasta, minkä ohessa valtuusto päätti, että

¹⁾ Valt. pöytäk. 27. 4. 16 §. — ²⁾ S:n 26. 1. 60 §. — ³⁾ S:n 24. 8. 47 §. — ⁴⁾ S:n 30. 11. 2 §. — ⁵⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 45. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 34. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 27. 4. 31 §. — ⁸⁾ S:n 26. 1. 34 §; vrt. 1920 vuod. kert. siv. 188. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 8. 6. 16 § ja 21. 9. 9 §. — ¹⁰⁾ S:n 26. 1. 35 § ja 8. 6. 16 §.

mainittu palkka, mikäli se ylitti mainittua virkaa varten menosääntöön merkityn palkkamäärän kalliinajanlisäyksineen, oli suoritettava määrärahasta arvaamattomiin tarpeisiin pääluokan Kunnallishallinto kohdalla kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan. Sittenmin annettiin ¹⁾ insinööri Andersinin toimeksi edelleen ja vuoden loppuun asti hoitaa ylimääräistä sihteerin virkaa, ollen hänen erityisenä tehtävänäään valmistella budjettiehdotusta ja oli päätöksestä aiheutuneet menot suoritettava rahatoimikamarin palkkatililtä.

Rahatoimikamarin ilmoitettua ottaneensa varatuomari M. Wilskmanin ylimääräiseksi esittelijäkseen lokakuun 25 p:n ja joulukuun 25 p:n väliseksi ajaksi 3,500 markan kuukausipalkoin päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto hyväksyä kamarin toimenpiteen sekä lisäksi määrätä, että yllämainittu palkkio oli suoritettava kamarin palkkatililtä.

Kaupunginjohtajan, kanslian- ja rahatoimenjohtajan vaali toimitettiin rahatoimikamarin ohjesäännön 2 §:n mukaisesti, ja valittiin ³⁾ tällöin ent. senaattori A. Castrén kaupunginjohtajaksi, insinööri J. W. Andersin kanslianjohtajaksi ja filosofiantohtori J. Helo rahatoimenjohtajaksi.

Erinäisten rahatoimikamarin virkain täyttäminen. Rahatoimikamarin lainopilliseksi sihteeriksi kaupunginvaltuusto valitsi ⁴⁾ varatuomari A. Blombergin, teknilliseksi sihteeriksi arkkitehti K. Hård af Segerstadin, kolmanneksi sihteeriksi apulaisihteerin A. Ervastin ja asiamieheksi varatuomari M. Wilskmanin.

Rahatoimikonttorin virat. Kaupunginvaltuusto määräsi ⁵⁾ avustavan kaupunginkamreerin O. Paldanin tammikuun 1 p:n ja lokakuun 1 p:n välisenä aikana hoitamaan kaupunginkamreerinvirkaa sekä vanhemman kaupunginkirjurin P. J. Björkin samana aikana oman virkansa ohella hoitamaan avustavan kaupunginkamreerinvirkaa, nauttien kumpikin virkoihin liittyviä palkkaetuja kalliinajanlisäyksineen. Samassa tilaisuudessa määräsi kaupunginvaltuusto seuraavat henkilöt lokakuun 1 p:ään asti hoitamaan allamainittuja rahatoimikonttorin virkoja, nimittäin avustavan kaupunginkassanhoitajan E. G. Hellströmin kaupungin kassanhoitajanvirkaa; työtilienhoitajan O. Björkin avustavan kaupunginkassanhoitajanvirkaa, ekspeditööri K. J. Söderlundin työtilienhoitajanvirkaa, sekä konttorikirjurit A. J. K. Törnrothin ja W. Erikssonin kahta avonaista ekspeditöörinvirkaa, kaikki nauttien virkoihin liittyviä palkkaetuja kalliinajanlisäyksineen.

Kun yllämainitut määräykset lakkasivat, ennenkuin valtioneuvosto oli vahvistanut ehdotuksen uudeksi kaupungin rahatoimilaitoksen ohjesäännöksi, päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto pitentää ne vuoden loppuun.

Erinäisten rahatoimikonttorin virkain täyttäminen. Kaupunginvaltuusto valitsi ⁷⁾ kaupunginkamreeriksi vanhemman kaupunginkirjurin P. J. Björkin ja kaupunginkassanhoitajaksi avustavan kassanhoitajan E. G. Hellströmin.

Tilastokonttorin johtajanvirka. Rahatoimikamarin esityksestä päätti ⁸⁾ kaupunginvaltuusto, luopuen päätöksästään ⁹⁾ jättää tilastokonttorin johtajanvirka toistaiseksi täyttämättä, kunnes herätetty kysymys viran kelpoisuusehtojen muuttamisesta oli ratkaistu, valtuuttaa kamarin säädetyssä järjestyksessä julistamaan viran haettavaksi ja aikanaan tekemään ehdotuksen sen täyttämiseksi.

Sittenmin toimitetussa vaalissa valittiin ¹⁰⁾ kuudesta hakijasta ensimmäinen aktuaari filosofianmaisteri O. Bruun tilastokonttorin johtajaksi.

¹⁾ Valt. pöytäk. 21. 9. 9 §. — ²⁾ S:n 30. 11. 21 §. — ³⁾ S:n 14. 12. 3 §. — ⁴⁾ S:n 21. 12. 3 ja 4 §§. — ⁵⁾ S:n 26. 1. 17 §; 13. 4. 11 ja 12 §§ sekä 8. 6. 16 §. — ⁶⁾ S:n 21. 9. 9 §. — ⁷⁾ S:n 21. 12. 5 ja 6 §§. — ⁸⁾ S:n 5. 10. 28 §. — ⁹⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 182. — ¹⁰⁾ S:n 30. 11. 23 §.

Satamapäällikön vaali. Sittenkun haettavaksi julistettua satamapäällikön virkaa loppuun kuluneen hakuajan kuluessa kolme henkilöä oli hakenut, valitsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto satamapäälliköksi kolleegiasessori O. Häggmanin. Vastanimitetty satamapäällikkö anoi sittemmin eroa virasta, perustellen anomustaan m. m. sillä, ettei hänen ollut onnistunut hankkia asuntoa kaupungista. Kaupunginvaltuusto myöntyi ²⁾ anomukseen, ja kehoitti sen ohessa satamahallitusta ryhtymään toimenpiteisiin viran uudelleen täyttämiseksi.

Liikennekonttorin viranpitäjät. Rahatoimikamari ilmoitti liikennekonttorin kamarilta anoneen sen suuntaista toimenpidettä, että yksi nuoremman kirjanpitäjän, yksi nuoremman kassanhoitajan, yksi vanhemman ja nuoremman konttorikirjurin sekä yksi avustavan vaakamestarin virka, joiden hoitaminen vallitsevana sota- ja pula-aikana oli uskottu sijaisille, uudelleen täytettäisiin vakinaisesti, mutta kamari ei ollut havainnut olevan syytä julistaa virkoja haettaviksi, ennenkuin kysymys satamahallinnon uudesti järjestämisestä oli ratkaistu. Edelleen oli rahatoimikamari määrännyt vanhemman konttorikirjurin H. Wallénin nuoremmaksi kirjuriksi, ylimääräiset konttorikirjurit L. de la Chapellen ja K. Candolinin v. t. vanhemmiksi konttorikirjureiksi, edellisen viran vakinaisen haltijan Wallénin sijaan ja jälkimmäisen neiti E. Sandströmin sijaan, joka oli määrätty ylim. kirjuriksi sekä ylimääräiset konttorikirjurit D. Federleyn ja B. Enckellin v. t. nuoremmiksi konttorikirjureiksi toisiin toimiin määrättyjen vakinaisten viranpitäjien Koninin ja Jernströmin sijaan, jotka v. t. liikennekamreeri oli määrännyt, edellisen ylim. kassanhoitajaksi ja jälkimmäisen ylim. kirjuriksi. Toimenpiteet kaupunginvaltuusto hyväksyi ³⁾.

Revisionikonttorin viranpitäjät. Koska revisionikonttorin revisori J. Toiviainen kansanedustajan varamiehenä oli kutsuttu eduskuntaan, oli revisionikonttori esittänyt, että revisori Toiviainen, luovuttamalla kolmanneksen revisorinvirkaan liittyvistä palkkaeduista, saisi vapautusta muutamista tehtävistään konttorissa niinä aikoina, joina hän oli edustajatehtävissään, sekä että tällä hänen palkkansa säästöllä saisi konttoriin palkata ylimääräisen apulaisen. Kaupunginvaltuusto myöntyi ⁴⁾ esitykseen.

Revisionikonttorin revisorille V. Lapille myönnettiin ⁵⁾ hänen pyytämänsä ero tästä virasta, toukokuun 1 p:stä lukien. Samassa tilaisuudessa päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto maistraatille esittää toimenpiteisiin ryhtymistä viran uudelleen täyttämiseksi, minkä ohessa valantehnyt revisori J. H. Kurki-lahti määrättiin ⁵⁾ hoitamaan virkaa sen avonaisuusaikana. Kun sittemmin määrääjän kuluessa ei ollut ilmoittautunut hakijaa, joka täytti revisionikonttorin johtosäännössä vahvistetut pätevyysedot, päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto jättää viran vakinaisesti täyttämättä, kunnes tekeillä oleva viranpitäjien pohjapalkkain järjestely oli loppuun suoritettu. Samalla määräsi ⁶⁾ valtuusto elintarvetoimikunnan kirjanpitäjän kamreeri A. Erflundin toistaiseksi sijaisena hoitamaan virkaa, nauttien korkeintaan syyskuun 1 p:ään 1923, sitä palkkiota, minkä elintarvetoimikunta oli hänelle taannut, minkä ohessa valtuusto määräsi, että kamreeri Erflundin palkkio, mikäli se oli puheenalaista revisorinvirkaa seuraavia palkkaetuja suurempi, oli suoritettava elintarvetoimikunnan käytettäviksi annetuista varoista.

¹⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 41 §. — ²⁾ S:n 21. 12. 21 §. — ³⁾ S:n 9. 3. 11 §; vrt. 1920 vuod. kert. siv. 189 ja 253 sekä tätä kert. siv. 301. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 42 §. — ⁵⁾ S:n 11. 5. 37 §. — ⁶⁾ S:n 21. 9. 4 §.

V. t. revisori Kurkilahden oli kaupunginrevisori sittemmin vapauttanut hoitamasta avoinna olevaa revisionikonttorin revisorinvirkaa, heinäkuun 1 p:stä lukien, minkä toimenpiteen kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾.

Oikeusavustajan virkaero. Oikeusavustaja G. Poppiukselle myönnettiin ²⁾ hänen anomansa virkaero tammikuun 1 p:stä 1922 lukien.

Raittiusvalvojain palkkaaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ hyväksyä raittiuslautakunnan toimenpiteen ottaa raittiusvalvojiksi herra O. Paanasen, ent. ylikonstaapelin J. E. Leivon ja sorvari T. V. Sohlmanin.

Rakennustarkastajanviran hoidattaminen. Maistraatin esityksestä päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto, luopuen asiasta aikaisemmin tekemästään päätöksestä ⁵⁾, että rakennustarkastajan estyneenä ollessa rakennusvalvojan tai jonkun muun tähän määrätyn pätevän henkilön tuli hoitaa tämän virkaa.

Terveydenhoidontarkastaja U. Ahavan virkaero. Kaupunginvaltuusto myönsi ⁶⁾ lääketieteellisensiaatti U. Ahavalle hänen pyytämänsä eron terveydenhoidontarkastajanvirasta, huhtikuun 1 p:stä lukien.

Terveydenhoidontarkastajanviran hoidattaminen. Sittenkun terveydenhoidontarkastajanvirka olt ollut haettavana ja sitä määrääjän kuluessa oli hakenut ainoastaan yksi pätevä henkilö, lääketieteellisensiaatti C. G. A. Schwanck, joka kuitenkin oli ilmoittanut aikovansa jäädä edelleen rannikkolaivaston lääkärin virkaan, päätti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto, että terveydenhoidontarkastajanvirka oli edelleen jätettävä avonaiseksi sekä määräsi ⁷⁾ lääketieteellisensiaatti Schwanckin toistaiseksi sijaisena hoitamaan virkaa 2,500 markan kuukausipalkkiosta, mikä palkkio, sikäli kuin se ylitti menosääntöön tätä virkaa varten merkityn määrän, oli suoritettava kaupungin virka- ja palvelusmiesten kalliinajanlisäysmäärärahasta.

Ammattientarkastajain vaali. Kaupunginvaltuuston päätettyä ⁸⁾ väliaikaisesti asetettavaksi kolme uutta ammattientarkastajaa oli terveydenhoitolautakunta julistanut virat haettaviksi. Kun kuitenkin tätä koskevaa kuulutusta ei ollut julkaistu Suomen Sosialidemokraatissa, päätti ⁹⁾ kaupunginvaltuusto asiaa käsitellessään palauttaa sen terveydenhoitolautakuntaan, jonka tuli uudestaan julistaa virat haettaviksi, ollen niistä kuulutettava myöskin yllämainitussa lehdessä.

Miespuoliseksi ammattientarkastajaksi kaupunginvaltuusto sittemmin valitsi ¹⁰⁾ herra E. Heikkisen, naispuoliseksi tarkastajaksi rouva H. Hjeltin ja sairaanhoitajatar S. E. Laurénin, jota paitsi valtuusto ylitarkastajaksi puolsi naistarkastaja I. Grönbergiä.

Lihantarkastusaseman vanhemman tarkastuseläinlääkärinvirka. Kaupunginvaltuuston kehoituksesta ¹¹⁾ oli terveydenhoitolautakunta julistanut lihantarkastusaseman vanhemman tarkastuseläinlääkärin viran haettavaksi. Sitä ei kuitenkaan kukaan ollut hakenut, minkä vuoksi valtuusto lautakunnan esityksestä päätti ¹²⁾ määrätä eläinlääkäri H. Tallqvistin maaliskuun 1 p:stä lähtien toistaiseksi hoitamaan puheenalaista virkaa 2,000 markan kuukausipalkkiosta, mistä 650 markkaa oli suoritettava menosääntöön viran hoitamista varten merkitystä määrästä ja loput määrärahasta uusien virkain perustamista y. m. varten.

Sittemmin oli terveydenhoitolautakunta uudelleen julistanut useasti mainitun viran ja lihantarkastusaseman nuoremman tarkastuseläinlääkärin

¹⁾ Valt. pöytäk. 21. 9. 4 §. — ²⁾ S:n 30. 11. 8 §. — ³⁾ S:n 26. 1. 59 §. — ⁴⁾ S:n 11. 5. 5 §. — ⁵⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 182. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 9. 3. 38 §. — ⁷⁾ S:n 11. 5. 15 § ja 25. 5. 15 §. — ⁸⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 186. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 23. 3. 10 §. — ¹⁰⁾ S:n 8. 6. 19 §. — ¹¹⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 189. — ¹²⁾ Valt. pöytäk. 23. 2. 21 §.

viran haettaviksi, jolloin kaksi henkilöä oli hakenut kumpaakin virkaa vaihtoehtoisesti. Hakijain esittämien suurten palkkavaatimusten johdosta palautettiin¹⁾ asia terveydenhoitolahtakuntaan edelleen valmisteltavaksi.

Köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston viranpitäjät. Sittenkun'rahatoimikamari 1921 vuoden budjettiehdotuksessaan oli esittänyt erinäiset köyhäinhoidon hallituksen viranpitäjät siirrettäviksi köyhäinhoidon kassa- ja tilivirastoon, oli kaupunginvaltuusto päättänyt kysymyksen jätettäväksi toistaiseksi ratkaisematta²⁾. Asiaa uudelleen käsitellessään hyväksyi³⁾ valtuusto esityksen ja valitsi, tammikuun 1 p:stä lukien, köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston kamreeriksi kamreeri F. O. Rosendahlin, viraston kassanhoitajaksi kassanhoitaja A. Lindgrenin ja viraston avustavaksi kassanhoitajaksi avustavan kassanhoitajan J. Sjöblomin.

Köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston kirjanpitäjäksi valitsi⁴⁾ kaupunginvaltuusto mainitun viraston v. t. kirjanpitäjän E. Johanssonin.

Köyhäinhoitohallituksen lastenhoidontarkastajanvirka. Köyhäinhoitohallituksen esityksestä päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto, että ent. kuvernöörin I. Gordien kuoleman johdosta avonaiseksi tullutta hallituksen lastenhoidontarkastajanvirkaa ei toistaiseksi täytettäisi vaan hoidatettaisiin viransijaisella vuoden loppuun, minkä ohessa valtuusto sijaiseksi määräsi tarkastusapulaisen L. Sulinin, joka sai nauttia virkaan liittyvät palkkaedut.

Halkokonttorin johtajan virkaero. Halkokonttorin johtajalle, metsänhoitaja B. Sandströmille myönnettiin⁶⁾ anomansa ero virastaan, syyskuun 1 p:stä lukien, minkä ohessa halkokonttorin konttoripäällikkö S. A. Puranen määrättiin toistaiseksi hoitamaan johtajanvirkaa.

Korkeasaaren ja Seurasaaren intendentin vaali. Kaupunginvaltuuston päätettyä⁷⁾ Korkeasaaren ja Seurasaaren hoidon uskottavaksi erityiselle, rahatoimikamarin alaiselle ja kaupunginvaltuuston valitsemaalle intendentille, joka myöskin saisi tehtäväkseen muitten luonnonpuistojen hoidon, eritoten luonnonsuojelusta silmällä pitäen, valitsi⁸⁾ valtuusto puheenalaisen virkaan filosofianmaisteri R. Palmgrenin.

Myönnettyjä virkaloimia. Sosialilautakunnan sihteerille arkkitehti A. Toivoselle myönnettiin⁹⁾ osittaista virkavapautta 6 kuukaudeksi, tammikuun 1 p:stä lukien, ollen hän kuitenkin velvollinen edelleen valvomaan niitä rakennusyrityksiä, joille kaupunki oli myöntänyt avustuslainoja, sekä valmistelemaan rakennusteknilliset kysymykset. Samalla kaupunginvaltuusto päätti⁹⁾, että arkkitehti Toivosen sijaiseksi varsinaisia sihteerintehtäviä hoitamaan oli asetettava lainopillisesti sivistynyt henkilö, jonka palkkio oli oleva 2,000 markkaa kuukaudessa vakinaisen viranpitäjän saadessa loput sihteerinvirkaan liittyvästä palkkamäärästä perheenelatusapumaksuineen. Sittenmin myönsi¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto arkkitehti Toivoselle pitennettyä virkavapautta vuoden loppuun, oikeuttamalla hänet viimeainittuna aikana saamaan täydet palkkaetunsa.

Varatuomari V. I. Puustinen määrättiin¹¹⁾ vakinaisen viranpitäjän virkavapauden aikana hoitamaan sosialilautakunnan sihteerin virkaa.

Oikeusavustaja G. Poppiukselle, joka tammi- ja helmikuun oli nauttinut ohjesäännön mukaista virkavapautta sairauden tähden, myönnettiin¹²⁾ pitennettyä virkavapautta syyskuun 1 p:ään, minkä ohessa varatuomari C. M. Uggla määrättiin¹²⁾ mainittuna aikana hoitamaan oikeusavustajan apu-

¹⁾ Valt. pöytäk. 5. 10. 25 §. — ²⁾ Vrt. 1920 vuod. kert. siv. 190. — ³⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 41 §. — ⁴⁾ S:n 27. 4. 17 §. — ⁵⁾ S:n 19. 10. 14 §. — ⁶⁾ S:n 24. 8. 33 §. — ⁷⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 45. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 22 §. — ⁹⁾ S:n 9. 2. 35 § ja 13. 4. 43 §. — ¹⁰⁾ S:n 15. 6. 43 §. — ¹¹⁾ S:n 13. 4. 43 §. — ¹²⁾ S:n 9. 3. 30 § ja 27. 4. 18 §.

laisen virkaa, vakinaisen oikeusavustajan apulaisen W. Falckin johtosäännön mukaisesti hoitaessa oikeusavustajan virkaa. V. t. oikeusavustaja nautti kesälomaa kesäkuun 15 p:stä heinäkuun 15 p:ään, sijaisenaan varatuomari Uggla, ja v. t. oikeusavustajan apulainen heinäkuun 15 p:stä elokuun 15 p:ään, ja määräsi ¹⁾ oikeusapulautakunta hovioikeudenauskultantti V. Koistisen koko tuona aikana hoitamaan oikeusavustajan apulaisen virkaa. Sittemmin myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto vakinaiselle oikeusavustajalle G. Poppiukselle edelleen virkavapautta lokakuun 1 p:stä vuoden loppuun sekä määräsi ²⁾ varatuomarit W. Falckin ja C. M. Ugglan tuona aikana hoitamaan, edellisen oikeusavustajan ja jälkimmäisen oikeusavustajan apulaisen virkaa.

Kaupunginvaltuusto myönsi ³⁾ Marian sairaalan johtajalle professori J. Hagelstamille virkavapautta yhdeksi kuukaudeksi tieteellisten töiden harjoittamista varten ulkomailla, toukokuun 10 p:stä lukien, ja määräsi ³⁾ mainitun sairaalan alilääkärin I. Rosqvistin tänä aikana hoitamaan sairaalan johtajan ja ylilääkärin virkaa.

Kulkutautisairaalan johtajalle ja ylilääkärille M. Björksténille myönnettiin ⁴⁾ virkavapautta helmikuun 1 p:stä huhtikuun 15 p:ään oikeuttamalla hänet aikaisemminkin palaamaan virkaansa. Sairaalan johtajan ja ylilääkärin virkaa hoitamaan määrättiin ⁴⁾ sairaalan alilääkäri H. von Willebrand, alilääkärin virkaa sairaalan asistenttilääkäri E. R. Nystén, ja assistenttilääkärin virkaa hoitamaan lääketieteentohtori W. Kerppola.

Kunnalliskodin ja työlaitoksen johtajalle O. Granlundille myönnettiin ⁵⁾ jatkettua virkavapautta ⁶⁾ kesäkuun loppuun saakka, jotta herra Granlund voisi avustaa elintarvetoimikunnan toiminnan loppuselvittelyssä.

Työväenopiston johtajan filosofiantohtori J. Qvistin anomuksen johdosta myönsi ⁷⁾ kaupunginvaltuusto hänelle virkavapautta lokakuun 1 p:n ja joulukuun 15 p:n väliseksi ajaksi, sillä ehdolla että filosofiantohtori Qvist itse palkkaisi sijaisensa, minkä ohessa valtuusto määräsi kansakoulunopettaja A. Janssonin virkavapauden aikana hoitamaan puheenalaista virkaa.

Aluelääkärin anomus saada asua alueensa ulkopuolella. Töölön aluelääkäri professori A. Wallgren, jonka ei ollut onnistunut hankkia itselleen asuinhuoneistoa omalta alueeltaan, annettiin ⁸⁾ lupa vuodeksi asumaan alueensa ulkopuolelle.

Ilmoitus viransijaisen määräämisestä raittiusvalvojalle. Raittiuslautakunnan ilmoitettua, tehdyn anomuksen johdosta myöntäneensä raittiusvalvoja T. V. Sohlmanille virkavapautta lokakuun 20 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi ja viransijaiseksi määränneensä herra K. A. Ebbin, päätti ⁹⁾ kaupunginvaltuusto lautakunnan johtosäännön 5 §:n nojalla antaa otteen valtuuston pöytäkirjasta viransijaisen toimivallan todistukseksi.

Lupa kunnan viranpitäjille asua kaupungin ulkopuolella. Kaupunginvaltuusto oikeutti seuraavat kunnan viranpitäjät asumaan kaupungin ulkopuolella

rahatoimikonttorissa: nuoremman kaupunginkirjurin E. Jernströmin ja ekspeditööri R. Brandtin ¹⁰⁾;

sairaalan tilivirastossa: konekirjoittaja E. Forsströmin ¹⁰⁾;

suomenkielisissä kansakouluissa: kansakoulunopettaja Y. Lahtisen ¹¹⁾ ja kansakoulunopettaja K. A. Bäckmanin ¹²⁾;

¹⁾ Valt. pöytäk. 24. 8. 36 §. — ²⁾ S:n 30. 11. 8 §. — ³⁾ S:n 13. 4. 56 §. — ⁴⁾ S:n 26. 1. 48 §; vrt. 1920 vuod. kert. siv. 191. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 9. 3. 32 §. — ⁶⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 191. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 21. 9. 24 §. — ⁸⁾ S:n 19. 10. 30 §. — ⁹⁾ S:n 30. 11. 6 §. — ¹⁰⁾ S:n 23. 3. 16 §. — ¹¹⁾ S:n 9. 3. 25 §. — ¹²⁾ S:n 30. 11. 42 §.

ruotsinkielisissä kansakouluissa: kansakoulunopettaja J. E. Holmströmin; ¹⁾ kaasulaitoksessa: piirustaja R. Caireniuksen ²⁾; rakennuskonttorissa: rakennusmestari E. Wennerströmin³⁾).

Satamakonttorin uusi lippu. Rahatoimikamarilta oli satamakonttori anonut vahvistuksen hankkimista satamakonttorin uudelle lipulle, koska satamakonttorin aikaisempaa venäläisväristä valko-sini-punaista lippua ei enää voitu käyttää. Kamari, jonka mielestä satamakonttori ei tarvinnut virallisesti vahvistettua lippua, lähetti esityksen kaupunginvaltuustolle ehdottaen, että, jos satamakonttori ja sen alukset oli lipuilla erityisesti merkittävä, käytettäisiin tähän tarkoitukseen tavallista viirikettä.

Eväten rahatoimikamarin esityksen päätti ⁴⁾ valtuusto hankkia valtioneuvostolta vahvistuksen ehdotetulle satamakonttorin lipulle.

Revisionikonttorin kertomuksen painatus. Maistraattiin antamassaan kirjoituksessa valitti revisionikonttori, että konttorin vuosikertomusta, joka sisältyi liitteenä vuositilintarkastajain painettuun kertomukseen, ei ollut julkaistu kokonaisuudessaan, ja lähetti maistraatti mainitun kantelukirjan kaupunginvaltuustolle, huomauttaen, että revisionikonttorin kertomuksen pitäisi kokonaisuudessaan tulla kunnan eduskunnan tiedoksi.

Kun puheenalainen kertomus kuitenkin oli käsikirjoituksena ollut kaupunginvaltuuston kansliassa valtuutettujen nähtävänä, päätti ⁵⁾ valtuusto, ettei esitys aiheuttaisi muuta toimenpidettä, kuin että kaupunginreviisori oikeutettiin itse vastedes laatimaan revisionikonttorin kertomuksen selostus, ellei sen julkaisemista kokonaisuudessaan harkittu tarpeelliseksi.

Palotoimikunnan puheenjohtajaa koskeva kantelu. Maaherralle lähettämässään kirjoituksessa oli kaupunginreviisori G. Winter tehnyt valituksen siitä, ettei palotoimikunta kiinnittänyt riittävästi huomiota palolaitoksen talouteen, ja esittänyt että pankinjohtaja A. Lundqvist eroitettaisiin puheenjohtajan toimesta ja hänen tilalleen asetettaisiin toinen, tätä tehtävää enemmän harrastava ja sopivampi henkilö. Maaherran vaadittua lausuntoa asiasta päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto ilmoittaa valituksen johdosta hankkineensa palotoimikunnan lausunnon, josta kävi ilmi, ettei syytä muistutuksiin palotoimikunnan puheenjohtajaa vastaan puheenalaisessa suhteessa löytynyt, minkä vuoksi valtuusto esitti, ettei valituskirjelmä aiheuttaisi toimenpidettä.

Kantelu hätäapukomiteaa vastaan. Hätäapukomitean työtuissa työsken-televien naisten kantelukirja, jossa m. m. mainittiin, ettei komitea täyttänyt tehtäviään, ei maksanut työläisille kaupunginvaltuuston vahvistamia tuntipalkkoja ja piti työtupien palveluksessa joukon tarpeettomia ja epä-päteviä henkilöjä, lähetettiin ⁷⁾ komitean antamine vastineineen kaupunginvaltuuston hätäapukomitean toimintaa tarkastamaan asettamaan komiteaan ⁸⁾. Samassa tilaisuudessa kehoitettiin ⁷⁾ valmisteluvaliokuntaa tekemään ehdotus mainitun tarkastuskomitean ehkä tarpeelliseksi havaituksi uudistami-seksi.

Valmisteluvaliokunta ilmoitti sittemmin tarkastuskomitean ryhtyneen toimintaan ja lähitulevaisuudessa saavan tehtävänsä ⁹⁾ suoritetuksi, minkä johdosta kaupunginvaltuusto päätti ¹⁰⁾, että muu toimenpide asiassa sai raueta.

Palkintoja uutteruudesta kieltolakirikosten ehkäisemisessä. Sittenkun Uudenmaan läänin maaherran käytettäväksi oli asetettu 30,000 markan määräraha jaettavaksi palkinnoiksi osoitetusta uutteruudesta alkoholipitois-

¹⁾ Valt. pöytäk. 11. 5. 34 §. — ²⁾ S:n 13. 4. 47 §. — ³⁾ S:n 23. 2. 38 §. — ⁴⁾ S:n 25. 5. 6 §. — ⁵⁾ S:n 23. 2. 1 §. — ⁶⁾ S:n 23. 2. 4 § ja 9. 3. 33 §. — ⁷⁾ S:n 13. 4. 25 §. — ⁸⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 207. — ⁹⁾ Ks. tätä kert. siv. 109. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 27. 4. 8 §.

ten aineiden valmistusta, maahan tuontia, myyntiä, kuljetusta ja varastossa pitämistä koskevien lakien, asetusten ja määräysten rikkomuksien ilmaisamisessa ja ehkäisemisessä, oli maaherra vaalinut kaupunginvaltuustolta lausuntoa, mitkä henkilöt mahdollisesti olisi otettava huomioon näitä palkintoja jaettaessa, ja päätti¹⁾ valtuusto, hankittuaan poliisimestarin ja raittiuslautakunnan lausunnon, ilmoittaa raittiusvalvojain vasta 1920 vuoden lopussa aloittaneen toimintansa sekä että palkintoja kieltolakirikosten ehkäisemisestä tuskin voitiin antaa poliisilaitoksen virka- ja palvelusmiehille, koska poliisi lain ja asetusten mukaan on velvollinen rikoksia ehkäisemään ja niitä syytteesen saattamaan. Poliisimestarin esityksestä ehdotti²⁾ valtuusto, että puheenalaisesta määrärahasta jaettaisiin kaikkiaan 2,000 markkaa erinäisille etsiville konstaapeleille, jotka tekemällään retkellä Helsingin pitäjään, missä spriikätköpaikka oli löydetty, olivat kärsineet aineellista vahinkoa, mikä arvioitiin mainituksi määräksi.

Kunnallisverojen kannalta. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti²⁾, että 1920 vuoden kunnallisverojen kannanta toimitettaisiin kolmessa erässä, ensimmäinen 1921 vuoden lokakuun jälkipuoliskolla, toinen saman vuoden joulukuun alussa, ja kolmas tammikuun lopulla vuonna 1922.

Halkokonttorin kuormaustyöt Lahdessa. Suomen kuljetustyöntekijäin liiton r. l. esityksen, että halkokonttori veloitettaisiin kuormaustöissään Lahdessa käyttämään sikäläisiä satamatyöläisiä eikä yksityisiä välityksiä, jätti³⁾ kaupunginvaltuusto huomioon ottamatta, koska kysymyksen mainittujen töiden järjestämisestä katsottiin kuuluvan yksinomaan halkokonttorille.

Kunnianosoitus kauppaneuvos J. Tallbergin haudalla. Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunnan ilmoitettua ryhtyneensä toimenpiteisiin seppeleen laskemiseksi kauppaneuvos J. Tallberg-vainajan haudalle, päätti⁴⁾ valtuusto hyväksyä toimenpiteen.

N. s. aikapallon nostaminen tähtitieteellisessä observatoorissa. Laivapäällikköyhdistyksen anomukseen sen suuntaisiin toimenpiteisiin ryhtymisestä, että kahdentoistalyömä päivällä, samoin kuin aikaisemmin oli ollut laita, julkisesti osoitettaisiin nostamalla ja laskemalla n. s. aikapallo tähtitieteellisessä observatoorissa, kaupunginvaltuusto myöntyi⁵⁾, minkä ohessa valtuusto käyttövaroistaan osoitti 1,500 markkaa päätöksestä kuluvan vuoden jäljellä olevalta osalta aiheutuvien kustannusten suorittamiseen.

Työväenopiston valtioavun saamisen ehto. Kun Suomen koulutoimen yllähdittämisen kiertokirjeessä tammikuun 30 p:ltä 1914, joka nojautui senaatin 30 p:nä joulukuuta 1913 antamiin ohjeisiin, oli m. m. määräys, että niiden työväenopistojen johtokunnissa, joille voitiin myöntää valtioapua, oli oleva työläisväestön edustajia, mutta tämä väestön osa kuitenkin oli suhteellisesti edustettuna kaupunkien valtuustoissa ja, ainakin mikäli Helsingin kaupunkia koski, kunnallisissa johto- ja lautakunnissa, päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto kouluhallitukselle esittää, että yllämainittu ehto, joka oli määrätty silloisia kunnallisasetuksia silmälläpitäen, perusteettomana kumottaisiin.

Autoliikennettä koskevien järjestyssääntöjen muutos. Maistraatin pyydettyä lausuntoa poliisimestarin maistraatille tekemästä esityksestä, joka koski automobiili liikenteelle kaupungissa vahvistettujen järjestyssääntöjen

¹⁾ Valt. pöytäk. 13. 4. 2 §. — ²⁾ S:n 7. 9. 17 §. — ³⁾ S:n 25. 5. 29 §. — ⁴⁾ S:n 25. 5. 36 §. — ⁵⁾ S:n 27. 4. 13 §. — ⁶⁾ S:n 21. 9. 16 §.

27 §:n muuttamista, päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto ilmoittaa voivansa pääasiassa yhtyä maistraatin tekemään muutosehdotukseen. Samalla esitti¹⁾ valtuusto, eikä puheenalaisen 27 §:n 2 kohdan edellinen osa olisi siirrettävä yleisistä järjestyssäännöistä ammattimaista automobiililiikennettä koskeviin järjestyssääntöihin viimemainittujen järjestyssääntöjen 16 §:n 1 kohdaksi.

Hyväksyen valtuuston viimeksi mainitun ehdotuksen maistraatti loka-kuun 8 p:nä vahvisti²⁾ ammattimaista automobiililiikennettä koskevien järjestyssääntöjen 16 §:n seuraavaksi:

»16 §. Jos ammattimaisen automobiililiikenteen harjoittaja on osottanut taitamatonta käytöstä tai ilmeistä niskoittelua taikka jos hän muutoin on osottautunut toimeen sopimattomaksi voi Maistraatti kieltää hänen määrääjäksi tai toistaiseksi harjoittamasta tätä ammattia.

Ammattimaisen automobiililiikenteen harjoittaja, joka on tuomittu törkeästä rikoksesta, olkoon menettänyt oikeutensa edelleen harjoittaa tätä ammattia.»

Maistraatin tekemän automobiililiikennettä Helsingin kaupungissa koskevien järjestyssääntöjen 27 §:n muutosehdotuksen maaherra tammikuun 30 p:nä 1922 vahvisti³⁾ seuraavaksi:

»27 §. Näiden järjestyssääntöjen rikkomisesta rangaistaan syyllinen, ellei rikkomuksesta ole yleisessä laissa taikka voimassa olevissa asetuksissa erityistä rangaistusta määrätty, enintään neljänsadan markan sakolla, ellei haiduksesta katsota varoituksen voivan riittää.

Jos ohjaaja on osottanut taitamatonta käytöstä tai ilmeistä niskoittelua taikka jos hän muutoin on osottautunut toimeen sopimattomaksi, esiintynyt ajotoimessa päihtyneenä, useampia kertoja tehnyt itsensä syypääksi voimassa olevien järjestyssääntöjen rikkomiseen tai saattanut itsensä tunnetuksi epä-säännöllisestä elämäntavasta, voi poliisimestari pidättää hänet toimen harjoittamisesta määrääjän tai toistaiseksi, jolloin häneltä on otettava hänen ohjaajalupatodistuksensa, ollen kuitenkin Maistraatilla valta sattuvissa tapauksissa tuomita automobiilinohjaajalle samallinen⁴⁾ seuraamus.»

Yllämainittua asiaa käsiteltäessä lausuttiin yleisenä käsityksenä, että sotilasautoja niiden kulkiessa kaupungin kaduilla usein ohjattiin huolimattomasti ja luvatonta kulkunopeutta käyttäen. Kaupunginvaltuusto, joka yhtyi tähän käsitykseen, päätti⁴⁾, hankittuaan valmisteluvaliokuntansa lausunnon, maaherralle esittää toimenpiteisiin ryhtymistä puheenalaisen epäkohdan poistamiseksi.

Lausunto Malminkylän—Tapaninkylän yhdyskunnan järjestyssääntöehdotuksesta. Sittenkun maaherra oli vaatinut lausuntoa Helsingin pitäjän kunnanvaltuutettujen hyväksymästä ja maaherran vahvistettavaksi lähettämästä ehdotuksesta Malminkylän—Tapaninkylän taajaväkisen yhdyskunnan järjestyssäännöksi, päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto yhtyä poliisimestarin asiasta antamaan lausuntoon ja senvuoksi ehdottaa, että ehdotuksessa olevan säännöksen yhdyskunnan asukkaan velvollisuudesta päällysmiehen tai poliisimiehen vaatimuksesta ilmoittaa nimi, ammatti ja asunto voisi poistaa, koska tämän määräyksen soveltaminen voisi käydä yleisölle hankalaksi ja säännös muutenkin oli katsottava tarpeettomaksi, kun poliisiviranomaisilla aina on oikeus kuulustelua varten pidättää epäilyttäviä henkilöjä. Mikäli tulee talonomistajain velvollisuuteen päällysmiehelle ilmoittaa taloon muuttaneiden

¹⁾ Valt. pöytäk. 21. 9. 2 §. — ²⁾ Ks. kunnall. asetuskok. n:o 4 vuodelta 1921. —

³⁾ S:n n:o 2 vuodelta 1922. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 19. 10. 4 §. — ⁵⁾ S:n 23. 3. 4 §.

henkilöiden nimet, ammatit ja kotipaikat, olisi ilmoitusaika, joka järjestyssäännössä oli määrätty 4 vuorokaudeksi, heinäkuun 2 p:nä 1919 annetun ulkomaalaisten valtakuntaan tuloa ja siellä oleskelua koskevan asetuksen 27 §:n mukaisesti ulkomaalaisiin nähden rajoitettava 3 vuorokaudeksi. Edelleen ehdotettiin, että korkein sakko järjestyssäännön rikkomisesta korotettaisiin 50:sta 500 markkaan sekä että väkijuomain nauttimista koskevat määräykset voimassa olevaan kieltolakiin nähden poistettaisiin. Samoin yhtyi valtuusto erinäisiin poliisimestarin esittämiin ehdotuksiin erinäisten vähemmän tärkeitten yksityiskohtaisten säännösten muuttamisesta. Antamassaan lausunnossa päätti valtuusto puoltaa Helsingin pitäjän kunnanvaltuutettujen anomusta puheenalaisen järjestyssäännön vahvistamisesta yllämainituin muutoksia.

Lausunto Munkkiniemen yhdyskunnan erään osan rakennuskaavasta. Maaherralle vuonna 1918 antamassaan lausunnossa ¹⁾ Helsingin pitäjän Munkkiniemen taajaväkisen yhdyskunnan IV, V ja IX kaupunginosan rakennuskaava-ehdotuksesta oli kaupunginvaltuusto huomauttanut, ettei kaupungin puolelta ollut aihetta muistutuksiin IV ja V kaupunginosaan nähden, mutta että IX kaupunginosaan nähden erinäiset kirjelmässä tarkemmin mainitut uudistukset ja täydennykset olisivat välttämättömät. Tämän johdosta ja sittenkun yleisten rakennusten ylihallituskin oli tehnyt erinäisiä muistutuksia ehdotusta vastaan, mikäli IX kaupunginosaa koski, oli Munkkiniemen kunnanvaltuusto maaherran kehoituksesta laadittanut ja vahvistettavaksi lähettänyt tarkistettun ehdotuksen puheenalaisen IX kaupunginosan rakennuskaavaksi, minkä ehdotuksen johdosta pyydettiin kaupunginvaltuustolta lausuntoa.

Kuultuaan asiassa kaupungin asemakaava-arkkitehtia ja kaupungin yleisten töiden hallitusta, joitten mielestä ei ollut syytä muistutuksiin ehdotusta vastaan, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto, joka ei voinut yhtyä äsken mainittujen viranomaisten mielipiteeseen, antamassaan lausunnossa ilmoittaa, että valtuusto, ollen yhtä mieltä yleisten rakennusten ylihallituksen kanssa, joka myöskin oli asiasta antanut lausuntonsa, havaitsi kortteleja n:o:ja 232—235 erottavat yhdysväylät liian kapeiksi, ne kun oli suunniteltu ainoastaan 5 metrin levyisiksi, mutta tulisi niiden olla vähintään 6 metriä leveät. Edelleen huomautti valtuusto, että lyhyemmän liikenneväylän viereiset rakennusrajat eivät olleet toisistaan rakennusjärjestyksessä säädetyn 20 metrin välimatkan päässä.

Lausunto Brunakärin ja Nyåkerin liittämisestä kaupunkiin. Maaherran vaadittua lausuntoa sen johdosta että Huopalahden kunnanvaltuusto oli esittänyt, että heti ryhdyttäisiin toimenpiteisiin Brunakärin ja Nyåkerin alueiden liittämiseksi kaupunkiin, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto ehdottaa, ettei esitys toistaiseksi aiheuttaisi toimenpidettä, koska kaupunki ei vielä ollut tullut mainittujen alueiden omistajaksi.

Lausunto laaditusta ehdotuksesta Drumsön yhdyskunnan yleiseksi ohjesäännöksi. Sittenkun maaherra oli vaatinut lausuntoa laaditusta ehdotuksesta Huopalahden kunnassa sijaitsevan Drumsön yhdyskunnan yleiseksi ohjesäännöksi, päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistuttamista ehdotuksen vahvistamista vastaan.

Drumsön yhdyskunnan rajat. Senaatin oikeutettua Helsingin kunnan m. m. järjestämään Drumsön yhdyskunnan taajaväkisistä yhdyskunnista annetun asetuksen mukaisesti olivat Huopalahden kunnanvaltuutetut maaherran

¹⁾ Ks. 1918 vuod. kert. siv. 3. — ²⁾ Valt. pöytäk. 9. 3. 10 §. — ³⁾ S:n 15. 6. 2 §. — ⁴⁾ S:n 7. 9. 3 §.

vahvistettavaksi lähettäneet Drumsön yhdyskunnan rajoja osoittavan asema-
piirroksen.

Piirustuksesta antamassaan lausunnossa oli Uudenmaan läänin maanmit-
tauskonttori huomauttanut, ettei se ollut hakemuksen mukainen, piirustus
kun ei käsittänyt kaikkia Drumsön kylään kuuluvia alueita, vaikka näin olisi
hakemuksen mukaan pitänyt olla laita. Muiltakin kohdin oli piirustus puutteel-
linen. Niinpä ei selvästi käynyt ilmi, mitkä alueet puheenalaiseen yhdyskun-
taan kuuluivat. Sen ohessa olisi piirustuksessa ollut myöskin mainittava
yhdyskunnan rajanaapurit. Mainittuihin puutteellisuuksiin nähden oli läänin-
maanmittauskonttori vastustanut piirustuksen vahvistamista ja päätti¹⁾
kaupunginvaltuusto, jolta maaherra oli vaatinut lausuntoa, antamassaan
vastauksessa yhtyä lääninmaanmittauskonttorin lausuntoon.

Lausunto ehdotuksesta henkikirjoitusta koskeviksi asetuksiksi. Sittenkun
hallituksen ehdotusta uudeksi henkikirjoitusta koskevaksi asetukseksi laati-
maan asettama komitea oli täyttänyt tehtävänsä, jolloin komitea oli valmis-
tanut kaksi asetusehdotusta, joista toinen koski henkikirjoitusta maalais-
kunnissa, kauppaloissa ja maistraattia vailla olevissa kaupungeissa, toinen
henkikirjoitusta kaupungeissa, joissa on maistraatti, oli maaherra ehdotuk-
sista vaatinut lausuntoa maistraatilta, joka oli lähettänyt asian kaupungin-
valtuustolle.

Valtuusto katsoi olevan antaminen lausunto ainoastaan ehdotuksesta
asetukseksi henkikirjoituksesta kaupungissa, joissa on maistraatti. Tämän
mukaan tulisi henkikirjoittajan hoitaa jatkuvaa, kaupunginosain ja korttelien,
kiinteistöjen ja talouksien mukaan järjestettyä maistraatin vahvistaman
kaavan ja sen muutoin antamien ohjeiden mukaista henkikirjaa, johon mer-
kittäisiin kaikki henkilöt ynnä erinäisiä seikkaperäisiä tietoja heistä. Henki-
kirjaan, johon liittyisi aakkosellinen nimiluettelo, merkittäisiin kaikki henkilöi-
hin ja heidän asuntoihinsa nähden tapahtuneet muutokset. Henkikirja olisi
täten henkikirjoituksen perustuksena, ja, sittenkun sitä oli vuoden alussa
annettujen henkikirjoitusilmoitusten mukaisesti täydennetty ja oikaistu, laa-
dittaisiin henkilöluettelo sen perusteella. Kukin kaupunki olisi eri henkikirjoit-
uspiirinä, mutta voitaisiin olojen vaatiessa jakaa useampaan piiriin, joissa
kussakin olisi oma henkikirjoittajansa. Edelleen voitaisiin asettaa n. s. henki-
kirjoituskomisaarioita johtamaan ja valvomaan henkikirjoitustyötä.

Ehdotuksesta oli kaupunginvaltuusto hankkinut verotusvalmistelukun-
nan ja rahatoimikamarin lausunnon. Verotusvalmistelukunta, jonka mielestä
voimassa oleva järjestelmä oli puutteellinen, puolsi ehdotusta käymättä sitä
yksityiskohtaisesti tarkastelemaan. Rahatoimikamarinkin mielestä ehdotus
pääasiassa vastasi tarkoitustaan. Tosin sen soveltaminen tuottaisi kaupun-
gille lisämenoja m. m. eräiden uusien virkain perustamisen johdosta, mutta
toiselta puolen kamarin mielestä uuden järjestelmän käytäntöön ottaminen
oli hyödyksi sekä kunnallisverotukselle että köyhäinhoidolle. Ehdotuksen
yksityiskohtiin nähden kamari huomautti, että sellaisten ulkomaalaisten jouk-
koon, joita ei ole henkilöluettelo merkittävä, olisi paitsi vieraan vallan lähetys-
töön kuuluvia henkilöjä, luettava myöskin tšekäläisessä ulkomaalaisessa kon-
sulinvirastossa palvelevat henkilöt;

että asetukseen ehkä voitaisiin panna määräys, ettei oleskelu kotikunnan
ulkopuolella sotapalveluksen suoritusta varten aiheuta muutosta henki-
kirjoituspaikkaan;

¹⁾ Valt. pöytäk. 5. 10. 3 §.

että määräystä, jonka mukaan köyhäinhoitolainen sekä se, joka vaimoleen tai alaikäiselle lapselleen saa vakituista avustusta, henkikirjoitetaan siinä kunnassa, jolta avustus saadaan, olisi väärinkäytösten välttämiseksi täydennettävä siten, että sanat vakinainen avustus vaihdetaan sanaan avustus milloin tämä ei ole aivan tilapäistä laatua;

että säännökset kiinteistönomistajain velvollisuudesta antaa tietoja kiinteistöjen huoneistoista ja niiden vuokra-arvoista, poliisihoidon y. m. tarkoituksiin kuuluvina, voitaisiin asetuksesta poistaa.

Kun usein sattuu, että kotikunnan ulkopuolella asuvat henkilöt saavat avustusta sen kunnan köyhäinhoitoviranomaisten toimesta, missä he asuvat, oli kamarin mielestä köyhäinhoitohallituksen henkikirjoittajalle annettavaan avustuksen saajain luetteloon merkittävä kaikkien köyhäinhoitohallitukselta avustusta saaneitten henkilöjen nimet, minkä ohessa luettelossa olisi mainittava oliko avustus maksettu, ja olisi henkikirjoittajan siinä kunnassa, missä avustuksen saaja asuu, ilmoitettava hänet henkikirjoitusta varten hänen kotikuntansa henkikirjoittajalle.

Koska määräys, että muutosta toiseen kiinteistöön on ilmoitus tehtävä, voi saavuttaa tarpeellista tehokkuutta ainoastaan siinä tapauksessa, että tämän ilmoituksen tekeminen pannaan sen kiinteistönomistajan velvollisuudeksi, mihin muutto tapahtuu, ja tällainen määräys oli ehdotuksessa, katsoi kamari, että ensinmainittu säännös voitiin poistaa.

Asiaa kaupunginvaltuuston kokouksessa käsiteltäessä yhtyi valtuuston enemmistö rahatoimikamarin lausuntoon, mikä sen vuoksi oli valtuuston lausuntona asiasta maistraatille lähetettävä¹⁾. Kun kuitenkin keskustelun aikana muitakin muistutuksia oli tehty sekä ehdotuksen asiallista että muodollista sisältöä vastaan, m. m. ettei erinäisiä asetuksen määräyksiä voitu antaa hallinnollista tietä, vaan tulisi niiden sisältyä eduskunnan toimesta syntyneeseen lakiin, päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto liittää lausuntoonsa otteen kokouksessa pidetystä pöytäkirjasta.

Lausunto automobiililiikenteen järjestyssääntöjen 6 §:n muuttamisesta. Maistraatille tekemässään esityksessä oli poliisimestari huomauttanut, että autojen järjestysnumerot annettiin yhteen jaksoon määräämättömäksi ajaksi, mistä kuitenkin oli seurauksena, että keskuspoliisin pitämät luettelot varsin pian kävivät epäluotettaviksi, syystä että laiminlyötiin ilmoittaa auton myynnistä, vaihdosta tai luovutuksesta taikka omistajan asunnon muutosta, jota paitsi muilta paikkakunnilta olevat henkilöt, jotka usein tulivat Helsinkiin ja täällä olivat saaneet järjestysnumeron, vuosikautia olivat autojaan katsastuttamatta. Voimassa olevan ohjesäännön mukaan olisi yksityisen käyttämä moottoriajoneuvo katsastettava vähintään kerran vuodessa ja omistajan siitä näytettävä todistus vuosittain ennen kesäkuun 1 p:ää. Oli kuitenkin ollut vaikea saada asianomaisia autonomistajia noudattamaan tätä määräystä. Tuntomerkkien annon alkaessa 1918 vuoden kapinan päätyttyä varattiin yksityisautoille n:ot 1—500 ja ammattimaiseen liikenteeseen käytetyille autoille n:ot 501:stä ylöspäin. Vaikka yksityisille oli annettu 486 numeroa, minkä vuoksi uuden sarjan antamisen pitäisi alkaa 1921 vuoden alussa, oli yksityisten autojen todellinen lukumäärä ainoastaan n. 300. Uudistamalla tuntomerkit vuosittain voitaisiin tosiasiallisesti olemassa olevain autojen lukumäärä helposti todeta, jota paitsi näiden liikennekuntoisuutta voitaisiin helposti valvoa kun uusi katsastustodistus olisi näytettävä, ennenkuin uusi järjestysnumero annetaan

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 3. 6 §.

ja viimeainitun yhteen nurkkaan, laattaan painetuin värillisin numeromerkein, pantaisiin vuosiluku. Tästä koituisi omistajille lisäkustannuksia ainoastaan numerolaatan hinta 40 markkaa. Edellämainittu koskisi myöskin moottori-pyöriä, joita oli luetteloituina 150, todellisen määrän ollessa ainoastaan puolet siitä.

Vastaisen moottoriajoneuvojen verotuksenkin vuoksi oli vuosittain uusiintuva järjestysnumerojen antaminen välttämätön. Tuntomerkin väriin nähden poliisimestari ehdotti, että poliisilaitos yksissä neuvoin maistraatin kanssa saisi antaa erityisiä määräyksiä. Merkkejä olisi annettava huhtikuussa, jonka kuluessa sekä vanhat että uudet numerot olisivat voimassa, mutta toukokuun 1 p:stä lähtien ainoastaan kuluvan vuoden numerot. Yllä esitetyn johdosta poliisimestari ehdotti, että automobiililiikenteen järjestyssääntöjen 6 § muutet-taisiin seuraavaksi:

»Tuntomerkkinä, joka Helsingin kaupungissa annetaan automobiilille, on kirjain A ynnä juokseva järjestysnumero.

Tuollainen merkki, jonka valmistamisen automobiilinomistaja kustantaa, on vuosittain huhtikuun kuluessa lunastettava poliisilaitoksesta sekä sijoitettava automobiiliin eteen ja taakse vähintään 50 sm koholle maanpinnasta sen värisenä, kuin erittäin määrätään, ollen siinä kirjain A oleva 12 sm korkui-nen ja 9 sm korkeat numerot kirjaimen alareunan tasalla. Kirjaimen kuva-leveyden tulee olla vähintään 15 mm ja numerojen 10 mm sekä numerojen välimatkan vähintään 25 mm.

Numerolaatan oikeanpuoliseen ylänurkkaan on vuosiluku, jolloin numero on voimassa, puristamalla painettava vähintään 4 sm korkein numeroin, jotka ovat saman väriset kuin järjestysnumero.»

Poliisilaitoksen autoja ja sairaankuljetusautomobiiliä koskevat tämän pykälän erityiset määräykset olisi tarpeettomina poistettava.

Vaadituksi lausunnoksi poliisimestarin yllämainitusta ehdotuksesta päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto, saatuaan tietää Suomen automobiiliklubin mielipiteen, yhtyä siihen ja senvuoksi lausua, että, kun kulkulaitusministeriö oli laatinut ehdotuksen asetuksiksi autoliikenteestä maassa sekä autojen rekisteröimisestä ja numeroimisesta, olisi odotettava yleisen asetuksen voi-maan astumista, ennenkuin muutettiin määräyksiä autoliikenteestä kaupun-gissa sekä että poliisimestari kuitenkin oikeutettaisiin tarpeen vaatiessa jatka-maan automobiilien voimassa olevia numerosarjoja.

Lausunto ammattimaisen panttilainausliikkeen harjoittamista koskevan ase-tuksen muutosehdotuksesta. Sittenkun raha-asiainministeriö oli vaatinut lau-suntoa Aktiebolaget Helsingfors panttlänekontor-yhtiön ja Aktiebolaget Tavastehus panttlänekontor-yhtiön esityksen johdosta, joka tarkoitti sellaisen muutoksen aikaansaamista panttilainausliikkeen ammattimaisesta harjoitta-misesta annetun asetuksen 8 §:ään, että tuollaista liikettä harjoittavalle kun-nalle tai osakeyhtiön osakkaalle saisi jakaa niin suuren osingon, että se kor-keintaan 2 %:lla ylitti maamme suurten yksityispankkien panttilainauslaitok-sen tilivuoden päättyessä maksaman koron kuuden kuukauden irtisanomisen varassa oleville talletuksille, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistuttamista edellämainittuun esitykseen myöntymistä vastaan.

Uusien apteekkien perustaminen. Maistraatin vaadittua lausuntoa Suomen farmaseuttiliiton maaherralle tekemästä kolmen uuden apteekin perustamista tarkoittavasta esityksestä, joista apteekkeista yksi sijoitettaisiin Kaisaniemen-

¹⁾ Valt. pöytäk. 9. 2. 2 § ja 11. 5. 3 §. — ²⁾ S:n 15. 6. 1 §.

kadun läheisyyteen, yksi Hietalahden ja yksi Kaivopuiston seutuun, päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto antamassaan lausunnossa ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistuttamista liiton anomusta vastaan, minkä ohessa valtuusto esitti, että yksi suunnitelluista apteekkeista sijoitettaisiin siihen osaan kaupunkia, jota pohjoisessa rajoittavat Tehtaan- ja Munkkisaarenkatu sekä idässä Huvilakatu. Tämän yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto huomauttaa, että Hermannin, missä lähitieneineen oli n. 13,000 asukasta, olisi apteekin tarpeessa, samoin Bölen kaupunginosa, missä oli n. 2,600 asukasta.

Lausuntojen antaminen ravintola- ja kahvilaliikkeen harjoittamisesta. Sen johdosta että ravintola- ja kahvilaliikkeen harjoittamisesta kesäkuun 3 p:nä 1921 annetussa asetuksessa säädettiin, että kaupunginvaltuuston lausunto on hankittava tuollaisen liikkeen harjoittamista koskevista hakemuksista, ehdotti valtuuston valmisteluvaliokunta, että asiat, jotka yllämainitun asetuksen mukaan lähetettiin kaupunginvaltuustolle lausunnon saamiseksi, annettaisiin valtuuston juovutusjuoma-asian valiokunnan valmisteltaviksi. Kaupunginvaltuusto myöntyi²⁾ esitykseen.

Lausuntoja Suomen kansalaisuus-oikeudesta, elinkeino-oikeudesta y. m. Kaupunginvaltuusto puolsi 104 ja epäsi 51 tapauksessa Suomen kansalaisuus-hakemuksia³⁾; 10 tapauksessa ei kaupunginvaltuusto katsonut itsellään olevan syytä lausua mielipidettään mainitunlaatuista hakemuksista. Edellisistä tapauksista koski 52 Venäjän, 20 Ruotsin, 14 Viron, 8 Saksan, 3 Puolan, 2 Ukrainan ja 2 Tshekkoslovakian kansalaisia sekä 1 Tanskan, 1 Latvian ja 1 Kreikan kansalaisia.

27 tapauksessa, joista kuitenkin 10 tapauksessa ehdollisesti, kaupunginvaltuusto puolsi⁴⁾, ja 2 tapauksessa ehdotti evättäviksi, myöntymistä ulkomaalaisten kansalaisten anomuksiin saada kaupungissa harjoittaa elinkeinoa.

67 tapauksessa hyväksyi⁵⁾ ja 3 tapauksessa epäsi⁶⁾ kaupunginvaltuusto tehtyjä anomuksia saada pitää kaupan alkoholipitoisia aineita.

Kaupunginvaltuuston juovutusjuoma-asian valmisteluvaliokunnan esityksestä oikeutti⁶⁾ valtuusto 1 toiminimen pitämään kaupan denaturoitua spriiä, sillä ehdolla että säilytyshuoneen katto ja seinät olivat tulenkestävästä aineesta, että enintään 250 litraa kerrallaan pidettiin varastossa ja että säilytysastia oli rautaa tai muuta metallia sekä että avointa tulta ei käytetty säilytyshuoneessa.

3 tapauksessa antoi⁷⁾ kaupunginvaltuusto puoltavan lausunnon rohdoskaupan harjoittamista koskevista hakemuksista.

5 tapauksessa puolsi⁸⁾ kaupunginvaltuusto myöntymistä hakemuksiin saada pitää kaupan vähemmän myrkyllisiä aineita.

2 tapauksessa puolsi⁹⁾ ja 1 tapauksessa ehdotti valtuusto evättäväksi¹⁰⁾ myöntymistä anomuksiin saada harjoittaa räjähdysaineitten kauppaa, minkä ohessa valtuusto 1 tapauksessa ehdotti evättäväksi¹¹⁾ anomuksen saada harjoittaa ampumatavarain kauppaa.

1 tapauksessa puolsi valtuusto myöntymistä¹²⁾ anomukseen saada harjoittaa kuorma-ajurinliikettä.

¹⁾ Valt. pöytäk. 8. 6. 8 §. — ²⁾ S:n 5. 10. 7 §. — ³⁾ S:n 26. 1. 51 §; 23. 2. 33 §; 23. 3. 24 §; 27. 4. 35 §; 25. 5. 32 §; 15. 6. 32 §; 21. 9. 21 §; 19. 10. 33 § ja 14. 12. 38 §. — ⁴⁾ S:n 9. 2. 5 §; 23. 2. 5 §; 9. 3. 7 ja 9 §§; 23. 3. 2 §; 13. 4. 5 §; 11. 5. 1 ja 7 §§; 8. 6. 4 §; 24. 8. 9 §; 7. 9. 6 §; 21. 9. 1 §; 5. 10. 4 §; 16. 11. 4 § ja 14. 12. 10 §. — ⁵⁾ S:n 26. 1. 52 §; 13. 4. 31 §; 25. 5. 35 §; 15. 6. 41 §; 21. 9. 22 ja § 2. 11. 17 §. — ⁶⁾ S:n 13. 4. 31 §. — ⁷⁾ S:n 13. 4. 4 §; 8. 6. 5 § ja 16. 11. 3 §. — ⁸⁾ S:n 9. 2. 4 §; 9. 3. 1 §; 13. 4. 6 §; 24. 8. 6 § ja 5. 10. 6 §. — ⁹⁾ S:n 15. 6. 48 § ja 24. 8. 10 §. — ¹⁰⁾ S:n 13. 4. 9 §. — ¹¹⁾ S:n 14. 12. 11 §. — ¹²⁾ S:n 13. 4. 7 §.

Valitus vaaliasioissa. Maaherran hyväksytyä Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnan valituksen koulujen johtokunnan jäsenten vaalia koskevassa asiassa, oli kaupunginvaltuusto tästä valittanut korkeimpaan hallinto-oikeuteen¹⁾, joka vahvisti maaherran päätöksen ja velvoitti valtuuston 160 markalla korvaamaan johtokunnan kulut asiassa. Kaupunginvaltuusto päätti²⁾ päätöksen merkittäväksi pöytäkirjaan ja puheenalaisen rahamäärän suoritettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Satamahallituksen puheenjohtajan ja jäsenten vaali. Satamahallituksen varapuheenjohtajaksi valittiin³⁾ vuoden loppuosaksi ja vuodeksi 1922 pankinjohtaja G. Estlander ja hallituksen jäseniksi kirvesmies S. Hellsten, johtaja O. E. Jaatinen, puuseppä V. Långholm ja filosofiantohtori H. Ramsay. Sittenkun herra Estlander oli muuttanut paikkakunnalta ja vapautettu tästä tehtävästä, valitsi⁴⁾ kaupunginvaltuusto hänen tilalleen jäseneksi ja varapuheenjohtajaksi vtn Lindforsin.

Vuosittelintarkastajien vaali. Kunnallisvaalien keskuslautakunnan ilmoituksen mukaan⁵⁾ oli tammikuun 4 ja 6 p:nä toimitetussa vaalissa vuosittelintarkastajiksi valittu opettaja B. Holmström, lakitieteenkandidaatti E. Pekkala, kamreeri E. Wegelius ja konttoristi T. Wilppula sekä varamiehiksi prokuristi A. Englund, kirjaltaja Hj. Nordman, kamreeri F. Säfström ja puuseppä A. Tuominen.

Tilintarkastajain vaali. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin vuoden 1921 tilien tarkastajiksi valitsi⁶⁾ kaupunginvaltuusto kamreeri S. Ehrstedtin ja kirjaltaja K. F. Hellgrenin.

Kansakoulujen johtokuntain jäsenten vaali. Sittenkun nuorempi hallintosihteeri K. Malin oli hakemuksestaan vapautettu⁷⁾ suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan jäsenyydestä, valitsi kaupunginvaltuusto jäseneksi hänen tilalleen elokuun 1 p:nä kauppakoulunjohtaja A. E. Lehdon.

Suomenkielisten kansakoulujen erovuoroisista jäsenistä valittiin⁸⁾ sittemmin elokuun 1 p:n 1921 ja elokuun 1 p:n 1924 väliseksi ajaksi uudelleen filosofianmaisteri A. E. Lehto, minkä ohessa johtokunnan uudeksi jäseneksi samaksi ajaksi valittiin⁸⁾ toimittaja R. Swentorzetski.

Ruotsinkielisten kansakoulujen jäseneksi valittiin⁹⁾ niinikään elokuun 1 p:n 1921 ja elokuun 1 p:n 1924 väliseksi ajaksi puuseppä M. V. Långholm. Lehtori E. Meinander, ollen erovuoroinen, valittiin⁹⁾ uudelleen.

Ammattiopetuslaitosten keskuslautakunnan jäseniksi kaupunginvaltuusto valitsi¹⁰⁾ levyseppä V. W. Holmbergin, ompelijatar M. Paason, teollisuusneuvos P. Peron, viilari A. Vallan ja kunnallisneuvos V. von Wrightin.

Maanviljelyslautakunnan jäsenten vaali. Kaupunginvaltuuston päätettyä¹¹⁾ kaupungin maatilain ja metsäin hoidon annettavaksi tätä tarkoitusta varten asetetulle maanviljelyslautakunnalle, valittiin¹²⁾ lautakunnan jäseniksi ylim. professori E. Ehrnrooth, filosofianmaisteri K. J. Ellilä, insinööri W. O. Lille sekä johtajat P. Raittinen ja V. Tanner, puheenjohtajana ylim. professori Ehrnrooth ja varapuheenjohtajana johtaja Tanner.

Vaalilautakuntain puheenjohtajain vaali. Tehdystä anomuksesta kaupunginvaltuusto vapautti¹³⁾ seuraavat henkilöt allamainittujen äänestysalueitten kunnallisten vaalilautakuntain puheenjohtajantoimesta: liikemies E. A. Björklundin 10 äänestysalueen, toimittaja V. Huplin 28 äänestysalueen

¹⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 206. — ²⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 2 §. — ³⁾ S:n 5. 10. 2 §. —

⁴⁾ S:n 16. 11. 1 §. — ⁵⁾ S:n 12. 1. 7 §. — ⁶⁾ S:n 11. 5. 8 §. — ⁷⁾ S:n 26. 1. 66 §. — ⁸⁾ S:n 27. 4. 7 §.

— ⁹⁾ S:n 11. 5. 9 §. — ¹⁰⁾ S:n 14. 12. 4 §. — ¹¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 55. — ¹²⁾ Valt. pöytäk. 14.

12. 5 §. — ¹³⁾ S:n 30. 11. 20 §.

ja lakitieteenkandidaatti V. W. Tuomiojan 24 äänestysalueen vaalilautakunnan puheenjohtajantoimesta. Eroavien tilalle puheenjohtajiksi valittiin varatuomari E. Snellman 10 äänestysalueeseen, toimittaja P. Lönngrén 28 äänestysalueeseen ja toimittaja V. Kilpi 24 äänestysalueeseen.

Sitävastoin valtuusto epäsi¹⁾ 16 äänestysalueen kunnallisen vaalilautakunnan puheenjohtajan lakitieteenkandidaatti S. J. Pentin anomuksen saada vapautus puheenjohtajan toimesta.

Jäsenten vaali valiokuntiin ja komiteoihin. Kaupunginvaltuusto päätti²⁾ määrätä yhdeksän jäsentä budjettivaliokuntaan, johon valittiin²⁾ puheenjohtaja vt Frey sekä vtt von Frenckell, Halme, Harvia, Hellstén, Hjelmmán, Lindfors, Ryömä ja Voionmaa.

Suomen kansalaisuushakemuksia tarkastavaan valiokuntaan valittiin³⁾ vtt Norrmén, Ryömä ja Tarjanne.

Menosääntöön yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamiseksi merkityn määrärahan jakamishdotusta laatimaan kaupunginvaltuusto asetti⁴⁾ valiokunnan, johon kuuluivat vtt Gebhard, Lehtonen, Meinander, Mikkola ja Norrmén.

Jäseniksi valiokuntaan, jonka on ratkaistava apurahan saantia kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta tarkoittavat hakemukset, kaupunginvaltuusto valitsi⁵⁾ vtt Erosen, Noposen, Rahikaisen, Seppälán ja Tabellen.

Jäseniksi kaupunginvaltuuston valiokuntaan, jonka tuli antaa lausunto siitä, missä määrin tilastokonttorin julkaisukustannuksia voitaisiin huojistaa⁶⁾, valittiin⁷⁾ vtt Nylander, Widenius ja Voionmaa.

Kaupunginvaltuuston päätettyä⁸⁾ asettaa valiokunnan, jonka tuli antaa lausunto siitä, missä määrin halkokonttorin toimintaa voitaisiin supistaa, valtuusto valitsi⁹⁾ mainitun valiokunnan jäseniksi vtt Hellsténin, Ramsayn ja Tarjanteen.

Kaupunginvaltuusto myöntyi¹⁰⁾ vtn Estlanderin anomukseen saada vapautus kaupungin satamahallinnon keskityskysymystä valmistelemaan asetetun valiokunnan jäsenyydestä ja valitsi jäseneksi hänen tilalleen vtn Ramsayn.

Lääketieteenlisensiaatti E. Suolahti, joka kaupunginvaltuutettuna oli valittu juovutusjuoma-asiaain valmisteluvaliokunnan jäseneksi, vapautettiin¹¹⁾ mainitusta tehtävästä, koska hänen valtuutetuntehtävänsä 1920 vuoden lopussa oli päättynyt; hänen tilalleen jäseneksi valittiin vt Noponen.

Terveystieteiden lautakunnan esityksestä päätti¹²⁾ kaupunginvaltuusto asettaa komitean laatimaan ehdotusta lihakaupan järjestämiseksi. Komitean jäseniksi valittiin¹²⁾ kaupungineläinlääkäri W. Ehrström, professori vapaaherra O. von Hellens, professorin rouva I. Voionmaa, vapaaherratar I. Yrjö-Koskinen ja kauppias O. W. Turakainen. Sittenkun vapaaherra von Hellens hakeemuksestaan oli vapautettu tästä tehtävästä, valittiin¹³⁾ hänen tilalleen jäseneksi kauppahallintarkastaja I. Lydman.

Komitean tehtävää laajennettiin¹⁴⁾ sittemmin siten, että komitean oli valmistettava, paitsi lihan, myöskin muiden tärkeimpien elintarpeiden kaupan järjestämiskysymystä, sikäli kuin viimeainittu vaikutti lihakauppaan. Komitean anomukseen saada palkata oma sihteeri kaupunginvaltuusto myöntyi.

¹⁾ Valt. pöytäk. 30. 11. 20 §. — ²⁾ S:n 12. 1. 5 §. — ³⁾ S:n 12. 1. 6 §. — ⁴⁾ S:n 26. 1. 12 §. — ⁵⁾ S:n 2. 11. 20 §. — ⁶⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 179. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 12. 1. 8 §. — ⁸⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 97. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 12. 1. 9 §. — ¹⁰⁾ S:n 26. 11. 67 §. — ¹¹⁾ S:n 13. 4. 34 §. — ¹²⁾ S:n 27. 4. 6 §. — ¹³⁾ S:n 11. 5. 12 §. — ¹⁴⁾ S:n 15. 1. 19 §.

Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ lähettää valmisteluvaliokuntaan kaksi vtt:n A. Aallon ja Mikkolan kunnanviranpitäjään kalliinajanlisäysten korottamista käsiteltäessä tekemää ehdotusta viranpitäjään ja työntekijään palkkain ehdollisen alentamisen perusteista. Sittenkun valmisteluvaliokunta kuitenkin oli ilmoittanut, ettei valiokunnan asiaa valmistelemaan asettama komitea ollut voinut päästä yksimielisyyteen mainituista perusteista, antoi²⁾ valtuusto asian valmisteltavaksi viisijäseniselle komitealle, johon valittiin vtt von Frenckell, Norrmén, A. Aalto ja Väisänen sekä palkkalautakunnan puheenjohtaja insinööri I. Killinen.

Peruutettu komitean tehtävä. Koska perustamalla³⁾ ammattiopetuslaitosten keskuslautakunta oli saatu keskuselin käsittelemään kunnallisia ammattiopetuskysymyksiä sekä kun eräät niistä kysymyksistä, jotka oli annettu ammattiopetuksen alalla tehtäviä uudistuksia valmistelemaan asetetun komitean⁴⁾ valmisteltaviksi, olivat siirtyneet kokonaan uuteen vaiheeseen, sittenkun huhtikuun 15 p:nä 1921 annettu oppivelvollisuuslaki oli julkaistu, päätti⁵⁾ kaupunginvaltuusto vapauttaa puheenalaisen komitean tehtävästä ja antaa komitean tehtävän suorittamatta olleen osan ammattiopetuslaitosten keskuslautakunnalle sekä, mikäli koski kansakoulujen jatko-opetusta, sen ohessa kansakoulujen johtokunnille.

Muuttuneiden olosuhteiden johdosta sekä kun eräs kunnallinen komitea⁶⁾ jo oli antanut mietinnön ja eräs valtionkomitea valmisteli kysymystä yhteiskunnallisen lastensuojelutoiminnan järjestämisestä, joka käsittäisi lastentarhatkin, päätti⁷⁾ kaupunginvaltuusto peruuttaa vuonna 1918 kysymystä kansanlastentarhain vastaisesta asemasta valmistelemaan asetetun komitean⁸⁾ tehtävän.

Vapautus johto- ja lautakuntain jäsenyydestä ja niiden täydentäminen. Tehdystä anomuksesta kaupunginvaltuusto vapautti⁹⁾ johtaja P. Raittisen rahatoimikamarin jäsenyydestä ja valitsi⁹⁾ jäseneksi hänen tilalleen sähkötekniikko V. V. Salovaaran.

Sen johdosta että holhouslautakunnan jäsen lakitieteenkandidaatti E. Pekkala valmistelusta valtiopetokseen oli tuomittu kuritushuonerangaistukseen, päätti¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto, kun hän siten oli estynyt hoitamasta tehtävänsä lautakunnassa, hänen tilalleen valita varatuomari T. Kurkelan.

Tehdystä anomuksesta kaupunginvaltuusto vapautti¹¹⁾ tohtorinrouva T. Hainarin raittiuslautakunnan jäsenyydestä ja valitsi hänen tilalleen jäseneksi lehtori Kl. U. Suomelan.

Kasvatyslautakunnan jäsenen ent. kuvernöörin I. Gordien kuoltua valitsi¹²⁾ kaupunginvaltuusto jäseneksi hänen tilalleen vtn Noposen.

Valmistavan poikain ammattikoulun johtokunnan puheenjohtaja insinööri A. Strömberg vapautettiin¹³⁾ pyynnöstään mainitun johtokunnan jäsenyydestä, minkä ohessa insinööri R. Mickwitz valittiin¹³⁾ jäseneksi hänen tilalleen.

Ent. senaattorin J. Castrénin tekemän anomuksen johdosta kaupunginvaltuusto vapautti¹⁴⁾ hänet kaupungin yleisten töiden hallituksen puheenjohtajantoimesta ja valitsi¹⁴⁾ puheenjohtajaksi hänen sijaansa yli-insinööri O. F. Nybergin.

1) Valt. pöytäk. 23. 3. 23 §. — 2) S:n 11. 5. 24 §; vrt. tätä kert. siv. 79. — 3) Ks. tätä kert. siv. 227. — 4) Ks. 1920 vuod. kert. siv. 183. — 5) Valt. pöytäk. 30. 11. 35 §. — 6) Ks. 1919 vuod. kert. siv. 164. — 7) Valt. pöytäk. 9. 3. 34 §. — 8) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 28. — 9) Valt. pöytäk. 11. 5. 11 §. — 10) S:n 23. 2. 26 §. — 11) S:n 9. 2. 39 §. — 12) S:n 5. 10. 21 §. — 13) S:n 11. 5. 10 § ja 25. 5. 27 §. — 14) S:n 13. 4. 32 §.

Vtt Oksanen ja Suominen olivat anoneet vapautusta kaupungin yleisten töiden hallituksen jäsenyydestä, perustellen tätä anomustaan sillä, että hallituksen suomenkielisten jäsenten oli vaikea seurata asiain käsittelyä hallituksessa, kun se pääasiassa toimitettiin ruotsinkielisten kirjelmäin pohjalla ja useimmat rakennuskonttorin virkamiehet lausunnoissaan käyttivät ruotsinkieltä. Lisäksi vielä oli hallituksen puheenjohtaja eräissä tapauksissa kieltäytynyt saattamasta heidän tiedokseen asiakirjain sisältöä suomeksi, vaikka he olivat sitä pyytäneet. Anomuksesta antamassaan lausunnossa kaupungin yleisten töiden hallitus ilmoitti herrojen Oksasen ja Suomisen peruuttaneen hakemuksensa hallituksen ryhdyttyä erinäisiin, heidän hyväksymiinsä muutoksiin, mikäli asiain esittelyä ja käsittelyä koski, minkä vuoksi kaupunginvaltuusto ainoastaan päätti¹⁾ merkitä ilmoituksen tiedoksi.

Kaupunginvaltuusto myöntyi²⁾ insinööri B. Huberin anomukseen saada vapautus puhtaanapitohallituksen jäsenyydestä; jäseneksi hänen sijaansa valittiin insinööri A. Niiranen.

Johtaja B. Planting vapautettiin³⁾ anomuksestaan väliaikaisen maatala-valiokunnan puheenjohtajantoimesta, minkä ohessa puheenjohtajaksi hänen sijaansa valittiin ylim. professori E. Ehrnrooth.

Johtaja O. Kilpinen vapautettiin⁴⁾ anomuksestaan halkotoimikunnan jäsenyydestä, minkä ohessa jäseneksi hänen sijaansa valittiin johtaja Hj. Hultin.

Koska hätäapukomitea oli ilmoittanut, että komitean jäsenet I. Kantanen ja T. Heinonen olivat estyneet ottamasta osaa komitean töihin, valitsi⁵⁾ kaupunginvaltuusto jäseniksi heidän tilalleen rouvat H. Öhbergin ja A. Aallon sekä, sittenkun rouva Öhberg oli havaittu toimivaksi hätäaputyöläisenä hätäapukomitean työtuvassa ja sen vuoksi vapautettu komitean jäsenyydestä, uudeksi jäseneksi hänen sijaansa herra O. Saaren.

Neiti E. Somersalo ilmoitti, ettei hän, mikäli koski hätäaputöiden uudesti-järjestämistä liikemäisempien periaatteiden mukaisesti, voinut yhtyä hätäapukomitean enemmistön käsitykseen, minkä vuoksi hän pyysi vapautusta mainitun komitean jäsenyydestä, minkä anomuksen kaupunginvaltuusto kuitenkin epäsi⁶⁾.

Jäsenten vaali johto- ja lautakuntiin vuodeksi 1922. Puheenjohtajain, jäsenten ja varajäsenten vaalissa kaupungin johto- ja lautakuntiin vuodeksi 1922 valitsi⁷⁾ kaupunginvaltuusto:

rahatoimikamariin: jäseniksi johtaja A. Björkenheimin, johtaja K. Heinosen, insinööri G. Idströmin, pankinjohtaja A. Makkosen, johtaja T. Salmion ja taloudenhoitaja E. Tuomen;

palotoimikuntaan: jäseniksi rakennusmestari W. Ekmanin, mallipuuseppä K. L. Lydmanin, kamreeri A. Suvirannan ja taloudenhoitaja E. Tuomen;

sairaalaylihallitukseen: jäseniksi professorit J. Hagelstamin ja E. K. Sandelinin, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin professori Sandelin ja varapuheenjohtajaksi lääketieteenlisensiaatti E. Suolahti;

köyhäinhoitohallitukseen: jäseniksi pastori S. Berglundin, tarkastaja I. Grönbergin, rouva E. Kajanderin ja aluelääkäri V. Leontjeffin, sementti-työntekijä P. Nevalaisen, kansakoulunopettaja A. Noposen, ent. senaattori M. Paasivuoren, rouva E. Peltolan, lääketieteenlisensiaatti A. Vartiovaaran ja viilaaja F. A. Åkermanin sekä varajäseniksi filosofianmaisteri E. Heikelin ja johtaja V. Juuselan; puheenjohtajaksi valittiin kapteeni W. Bergström;

¹⁾ Valt. pöytäk. 2. 11. 18 §. — ²⁾ S:n 13. 4. 33 §. — ³⁾ S:n 11. 5. 13 §. — ⁴⁾ S:n 14. 12. 8 §. — ⁵⁾ S:n 27. 4. 25 §; 11. 5. 14 § ja 15. 6. 29 §. — ⁶⁾ S:n 15. 6. 50 §. — ⁷⁾ S:n 14. 12. 2 §.

kasvatuslautakuntaan: jäseniksi hallintosihteeri O. Möllerin, kansakoulunopettaja A. Noposen, lastentarhanjohtajatar I. Poppiuksen, professori M. Ruuthin, voimistelunopettajatar L. Salovaaran, tarkastaja M. Sillanpään ja rouva A. Suomisen;

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan: jäseniksi professori Th. Homénin ja mallipuuseppä M. W. Långholmin;

kansanlastentarhain johtokuntaan: jäseniksi rehtori B. Estlanderin, rouvat J. Kédon, M. Oksasen ja B. Pauligin sekä lääketieteenliseniaatti A. Ruotsalaisen;

työväenopiston suomenkielisen osaston johtokuntaan: jäseniksi ylijohdaja E. Böökin, filosofiantohtori K. S. Laurilan, filosofianmaisteri R. Liukoksen, kansakoulunopettaja A. Noposen; toimittaja P. Paasosen, työnvälitysneuvoja T. Uskin ja ylim. professori V. Voionmaan;

työväenopiston ruotsinkielisen osaston johtokuntaan: jäseniksi filosofianmaisteri Y. Heikelin, kirjaltaja K. F. Hellgrenin, valtioneuvos E. Krogiuksen, lehtori A. Mickwitzin, professori J. J. Sederholmin, ylioppilas K. F. Sundquistin ja viilaaja W. Zetterblomin;

kaupunginkirjaston johtokuntaan: jäseniksi toimittaja E. Aarnion, dosentti J. Ailion, filosofiantohtori A. H. Bergholmin, professori K. H. Bergrothin ja professori A. Wallenskiöldin;

Helsingin kaupungin museon johtokuntaan: jäseniksi dosentti J. Ailion, filosofiantohtori J. Rinteen ja yliarkkitehti M. Schjerfbeckin;

musiikkilautakuntaan: jäseniksi yliarkkitehti H. Lindbergin, professori E. Melartinin, kirjaltaja V. Mikkolan, filosofiantohtori H. Ramsayn ja toimittaja R. Swentorzetskin;

kaupungin yleisten töiden hallitukseen: jäseniksi pankinjohtaja T. Grotenfeltin, insinööri M. Muoniovaaran, yli-insinööri O. F. Nybergin, sähkötyöntekijä O. Oksasen, vuorineuvos W. Sohlbergin, kirvesmies J. Suomisen ja työnvälitysneuvoja T. Uskin, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin yli-insinööri Nyberg ja varapuheenjohtajaksi vuorineuvos Sohlberg;

kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen: jäseniksi insinööri J. Boreniuksen, professori A. L. Hjelmmannin, kirvesmies J. Kivilahden, sähköteknikko V. V. Salovaaran ja insinööri J. Stjernvallin, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin insinööri Stjernvall ja varapuheenjohtajaksi professori Hjelmmann;

puhtaanapitohallitukseen: jäseniksi toimittaja A. Aallon, talonomistaja J. T. Isotuvan, kirvesmies H. Moision ja insinööri A. Niirasen;

oikeusaputoimiston johtokuntaan: jäseniksi professori W. Chydeniuksen, toimittajat K. Harvalan ja R. Itkosen, hallintosihteeri O. Möllerin ja lakitieteenkandidaatti S. J. Pentin;

holhouslautakuntaan: jäseneksi hallintoneuvos A. Rikbergin;

sosiaalilautakuntaan: jäseniksi johtaja Y. Harvian, ent. senaattori M. Paasivuoren, leipuri V. Salomaan, rouva H. Seppälän, johtaja Y. Similän, kirjanpitäjä B. Tabellen ja kunnallisneuvos V. von Wrightin;

työnvälitystoimiston johtokuntaan: jäseniksi filosofiantohtori S. Ivalon, uunintekijä A. Malmin, ent. senaattori M. Paasivuoren, kirjelijättelijä P. Rahikaisen ja rouva O. Tainion;

palkkalautakuntaan: jäseniksi pankinjohtaja H. Aminoffin, taloudenhoitaja A. Halmeen, maalari A. F. Lylyn, kirjanpitäjä B. Tabellen ja filosofianmaisteri K. A. Wideniuksen, minkä ohessa puheenjohtajaksi valittiin filosofianmaisteri Widenius ja varapuheenjohtajaksi pankinjohtaja Aminoff;

urheilulautakuntaan: jäseniksi voimistelunopettajatar A. Collanin, insinööri E. von Frenckellin, verhoilija V. Lähteisen, matkapostiljooni K. U. Rinteen ja hammaslääkäri R. Stenbergin;

rattiuslautakuntaan: jäseniksi ylioppilas K. F. Kreanderin, toimittaja A. E. Leinon, teollisuusneuvos F. A. Paloheimon, lehtori Kl. U. Suomelan ja puuseppä J. Virtasen;

ensimmäiseen huoneenvuokralautakuntaan: puheenjohtajaksi tuomari U. Castrénin ja varapuheenjohtajaksi varatuomari L. Gestrinin, sekä vuokra-kiinteistöä omistavista tai hoitavista henkilöistä, jäseniksi rakennusmestari O. E. Lundin ja rappaaja H. Markkasen, ja varajäseniksi rakennusmestari K. Himangan ja kauppias O. W. Turakaisen, sekä henkilöistä, jotka eivät omista eivätkä myöskään hoida vuokra-kiinteistöä tai sen osaa, jäseniksi maalari A. Airiston ja insinööri O. Terhin sekä varajäseniksi metallityöntekijä O. E. Saaren ja arkkitehti S. W. Savoniuksen;

toiseen huoneenvuokralautakuntaan: puheenjohtajaksi varatuomari H. F. Lindemanin ja varapuheenjohtajaksi varatuomari A. Wikströmin sekä vuokra-kiinteistöä omistavista tai hoitavista henkilöistä, jäseniksi maalari-mestari A. Haanojan ja kirvesmies S. Hellstenin ja varajäseniksi tehtailija F. R. Hasselgrenin ja viilaaja J. K. Lehtosen, sekä henkilöistä, jotka eivät omista eivätkä hoida vuokra-kiinteistöä tai sen osaa, jäseniksi kirjaltaja K. F. Hellgrenin ja liikemies G. V. Karhumaan ja varajäseniksi työmies V. Rantasen ja kirjaltaja M. W. Renlundin;

kolmanteen huoneenvuokralautakuntaan: puheenjohtajaksi varatuomari A. Tollanderin ja varapuheenjohtajaksi varatuomari E. Niemelän sekä vuokra-kiinteistöä omistavista tai hoitavista henkilöistä, jäseniksi yliopiston reistraattori K. Koskimiehen ja mallipuuseppä K. L. Lydmanin ja varajäseniksi rappaaja J. Hj. Harjanteen ja rakennusmestari J. Wainion sekä henkilöistä, jotka eivät omista eivätkä hoida vuokra-kiinteistöä tai sen osaa, jäseniksi puuseppä M. W. Långholmin ja insinööri N. Orellin sekä varajäseniksi ylijunailija K. Th. Boströmin ja kauppias K. Linnamaan;

kaupunginvaltuuston vaalilautakuntaan: jäseniksi toimittaja R. L. Erosen, insinööri E. von Frenckellin ja johtaja Y. Harvian sekä varajäseniksi piiri-sihteerin M. Ampujan ja lehtori E. Meinanderin;

verotuslautakuntaan elinkeinon- ja ammatinharjoittajista: jäseniksi leipuri H. Hj. Gröndahlin, liikemies G. Grönlundin, johtaja P. E. Hallblomin, kauppias K. E. Hanssonin, modisti O. Kivekkään, kultaseppä F. O. Lindroosin, uunintekijä A. Malmin, ravintoloitsija N. Noschiksen, kauppias H. Savolaisen, kauppias K. F. Töttermanin, maalari T. E. Wirtasen ja verhoilija E. Wäisäsen; palkan- ja eläkkeensaajista: jäseniksi viilaaja E. Bifeldtin, filosofianmaisteri A. Ekströmin, kamreeri E. E. Enebergin, rautatienvirkamies R. V. Engströmin, ent. esittelijäsihteerin Hj. Enwaldin, varatuomari B. von Fieandtin, maalari S. Koskisen, kirvesmies K. Lempisen, uunintekijä K. W. Lindholmin, vanhemman lehtorin E. O. Malmbergin, kenraalimajuri V. E. Schaumanin ja putkenlaskija J. A. Uotilan; kiinteistönomistajista: jäseniksi ent. protokollasihteerin G. W. Boijerin, rakennusmestari B. W. A. Ekmanin, tehtailija F. R. Hasselgrenin, asfalttityöntekijä J. A. Kanervan, konepuuseppä R. Lahden, talonomistaja T. Lindbergin, rakennusmestari J. E. Lindgrenin, rappaaja H. Markkasen, viilaaja O. J. Niemen, johtaja R. E. Nikanderin, kauppias A. Nymanin ja muurari O. Saarisen;

utkijalautakuntaan: jäseniksi C. F. Fagerholmin, lakitieteenkandidaatti K. Kailan, kirvesmies T. Karvosen, kirjaltaja A. H. Karvosenojan, johtaja

F. V. Roosin, johtaja B. Tallbergin, rouva H. Toivolan ja herra K. V. Virtasen;

hätäapukomiteaan: puheenjohtajaksi arkkitehti A. Nybergin, jäseniksi rouva E. Holmbergin, filosofianmaisteri A. Hällforsin, viilaaja K. P. Kalervon, johtaja A. H. Karvosen, valaja O. Saaren, rouva R. Sillanpään ja opettajatar E. Somersalon sekä varajäseniksi rouva K. Boismanin, luutnantti G. Fogelholmin, filosofiantohtori J. af Forselleksen, kirkkoherra K. V. Hurmerinnan, maalari J. Konttisen, metallityöntekijä H. Nevanderin ja rouva P. Saaren.

Kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajiksi valitsi¹⁾ kaupunginvaltuusto filosofiantohtori A. H. Bergholmin, konttoripäällikkö K. E. Grönlundin, kivityöntekijä V. J. Huuskosen, merikapteeni H. L. Laurentin, taloudenhoitaja K. W. Leinon, varastonhoitaja K. V. Saxellin, maalari O. W. Särön, tehtailija K. A. Wiggin ja rakennusmestari O. R. Vilamon.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehiksi valittiin¹⁾ rakennusmestari H. A. Haahti, seppä B. Haarala, metsäneuvos E. J. Koskenmaa, agronomi A. S. Lindholm ja arkkitehti U. Åberg.

Kaupunginkassan inventtaajiksi kaupunginvaltuusto valitsi¹⁾ rakennusmestari K. J. Roustin ja lihakauppias O. W. Turakaisen sekä heidän varajäsenikseen pankinjohtaja W. Paerschin ja kassanhoitaja M. Sinisalon.

Teollisuuskoulun johtokunnan jäseniksi kaupunginvaltuusto valitsi¹⁾ johtaja S. Killisen, muurari A. E. Leinon, monttööri O. Räsänen ja johtaja G. Souranderin.

Erinäisten oppilaitosten johtokuntain jäsenten toimikauden pitentäminen. Kahdessa valmistavista ja yleisistä ammattikouluista maaliskuun 2 p:nä 1920 annetussa asetuksessa oli hallitus antanut tarkempia määräyksiä niihin ammattikouluihin nähden, jotka olivat oikeutettuja saamaan valtio-apua. Näissä asetuksissa määrättiin m. m., että koulujen johtokuntiin tulee kuulua, paitsi koulun voimassapitäjän valitsemaa puheenjohtajaa, vähintään neljä jäsentä, joista asianomaiset työnantajajärjestöt valitsevat puolet ja asianomaiset työntekijäjärjestöt toisen puolen. Kun vastamainittu määräys vaati muuttamaan kunnallisista ja kunnan avustamista ammattikouluista voimassa olevia määräyksiä, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto, odotellessaan ammattiopetuslaitosten keskuslautakunnan tekeillä olevaa ehdotusta mainittujen opetuslaitosten uudeksi johtosäännöksi, jättää edustajain valitsemisen valmistavan poikain ammattikoulun, tyttöjen ammattikoulun, alempain käsityöläiskoulujen, kunnallisen yhdenpäivänkoulun ja taideteollisuuskeskuskoulun johtokuntiin toistaiseksi ja sen sijaan pitentää toimivien jäsenten toimikauden.

Edustajan vaali Viron hallituksen asettamaan komiteaan. Kaupunginvaltuusto valitsi³⁾ kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunilan jäseneksi komiteaan, joka Viron hallituksen toimesta oli asetettu muistopatsaan pystyttämistä varten Vanhan kirkon puistikoon haudattujen Viron vapaussodassa kaatuneitten suomalaisten haudalle.

Jäsenten vaali laissa määrättyihin lautakuntiin. Helmikuun 8 p:nä 1919 annetun asevelvollisuuslain mukaisesti kaupunginvaltuusto valitsi⁴⁾ kutsuntalautakunnan luottamusmiehiksi everstiluutnantti V. Holopaisen ja majuri A. Lindbergin.

Tulo- ja varallisuusverosta elokuun 3 p:nä 1920 annetun lain 6 luvun 37 §:n mukaan kuuluu verotuslautakuntaan vähintään 4 ja korkeintaan 8 jäsentä maaherran määräyksen mukaan, joista puheenjohtajan ja puolet jäse-

¹⁾ Valt. pöytäk. 14. 12. 2 §. — ²⁾ S:n 14. 12. 9 §. — ³⁾ S:n 5. 10. 8 §. — ⁴⁾ S:n 26. 1. 5 §.

nistä sekä näiden varamiehet määrää maaherra viideksi vuodeksi, jota vastoin kaupunginvaltuusto valitsee muut jäsenet ja varamiehet vuodeksi kerrallaan. Maaherran vahvistettua Helsingin verotuslautakunnan jäsenten lukumäärän 8:ksi, valitsi¹⁾ kaupunginvaltuusto puolestaan jäseniksi mainittuun lautakuntaan toimittaja E. Aarnion, johtaja P. E. Hallblomin, lehtori E. Malmbergin ja kelloseppä J. Valvion sekä varajäseniksi rakennusmestari W. Ekmanin, muurari H. Hautalan, uunityöntekijä K. G. Järvisen ja johtaja E. Sederholmin.

Jäsenen vaali ammattien edistämislaitoksen väliaikaiseen johtokuntaan. Suomen teollisuusvaltuuskunnan keskuskomitea lähetti suunniteltua ammattien edistämislaitosta koskevan asetusehdotuksen, jonka mukaan laitoksen johtokuntaan kuuluisi 9 kolmeksi vuodeksi kerrallaan valittua jäsentä, joista kauppa- ja teollisuushallitus valitsisi 5, teollisuusvaltuuskunnan keskuskomitea 3 ja kaupunginvaltuusto 1 ja suorittaisi valtio laitoksen voimassapitokustannuksista $\frac{4}{5}$ ja kaupunki $\frac{1}{5}$. Samalla anoi keskuskomitea, että kaupunginvaltuusto heti valitsisi edustajan puheenalaisen laitoksen väliaikaiseen johtokuntaan.

Sittenkun kaupunginvaltuusto jäseneksi ammattien edistämislaitoksen väliaikaiseen johtokuntaan oli puolestaan valinnut vtn Hjelmmannin, päätti²⁾ valtuusto antamassaan vastauksessa, vaalista ilmoittaen, pidättää itselleen oikeuden vastedes antaa lausuntonsa avustuksen myöntämisestä laitoksen voimassapitoon.

Jäsenten vaali yksityisten laitosten y. m. johtokuntiin. Suomen liikemiesten kauppaopiston jäseneksi kaupunginvaltuusto valitsi³⁾ filosofiantohtori K. A. Paloheimon.

Erinäisten oppilaitosten vanhempain neuvoston vaali. Maaherran kehoituksesta valitsi⁴⁾ kaupunginvaltuusto kolmivuotiskaudeksi 1921—24 seuraavien oppilaitosten vanhempainneuvostot:

Uusi yhteiskoulu, Kallion yhteiskoulu, Töölön yhteiskoulu, Maanviljelyslyseo, Svenska fortbildningsläroverket, Suomalainen jatko-opisto, Yliopistoon johtavat tyttökoulun jatkoluokat, Suomalainen tyttölyseo, Svenska flicklyceet, Suomalainen tyttökoulu, Svenska normallyceum, Suomalainen normaallyseo, Svenska lyceum, Suomalainen lyseo, Yksityisluokat, Nya svenska läroverket, Läroverket för gossar och flickor, Nya svenska samskolan, Svenska privata läroverket för flickor, Privata svenska flickskolan, Nya svenska flickskolan, Svenska samskolan, Suomalainen yhteiskoulu.

Lähettyä maaherralle ilmoituksen vaalin tuloksesta huomautti valtuusto, sen johdosta että maaherran kirjelmässä oli mainittu myöskin Nya svenska flickskolan ja Koelyseo, että näitten koulujen vanhempainneuvostot jo vuonna 1919 oli valittu⁵⁾ kolmivuotiskaudeksi 1919—22.

Rouva E. Stoltille ja neiti L. Niemelle, jotka vuonna 1919 oli valittu⁵⁾ Nya Svenska flickskolan nimisen koulun vanhempainneuvoston jäseniksi, myönnettiin tehdystä hakemuksesta vapautus tästä tehtävästä, minkä jälkeen jäseniksi heidän sijaansa valittiin⁶⁾ hovioikeudenneuvos M. V. Björk ja lääketieteen- ja kirurgiantohtori Ö. Holsti.

¹⁾ Valt. pöytäk. 14. 12. 7 §. — ²⁾ S:n 2. 11. 19 §. — ³⁾ S:n 5. 10. 26 §. — ⁴⁾ S:n 24. 8. 7 § ja 5. 10. 1 §. — ⁵⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 207. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 19. 10. 3 §.

II. Rahatoimikamari.

Rahatoimikamariin kuuluivat kertomusvuonna ent. senaattori A. Castrén puheenjohtajana, pankinjohtaja A. Makkonen varapuheenjohtajana, ja johtajat K. Heinonen, G. Idström ja T. Salmio, sekä johtaja P. Raittinen toukokuun 11 p:ään, jolloin hänet pyynnöstään vapautettiin kamarin jäsenyydestä ja jäseneksi hänen sijaansa valittiin sähkötekniikko V. V. Salovaara; varajäseniä olivat johtaja A. Björkenheim, sähkömonttööri O. Räsänen ja varatuomari J. Grenman.

Sihteerintehtäviä hoiti koko vuoden apulaissihteeri A. Ervasti. Apulaissihteerien virkoja hoitivat kaupunginarkkitehti K. Hård af Segerstad ja insinööri J. W. Andersin. Asiamiehenä oli varatuomari S. Ilmanen, notaarina filosofianmaisteri G. Brötherus, joka myöskin koko vuoden hoiti avointa pöytäkirjurintointia, sekä apulaisnotaarina rahatoimikamarin kanslisti I. Heikel.

Rahatoimikamarilla oli vuoden varrella 105 kokousta, joista 53 vakinaisia ja 52 ylimääräisiä. Kamarin pöytäkirjain pykäläluku nousi 5,289:ään ja lähetettyjen kirjelmäin lukumäärä oli 1,801.

Rahatoimikamarin vuoden varrella käsittelemistä asioista mainitaan seuraavat:

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. Kysymykset kaupungin kiinteän omaisuuden siirrosta.

Myytyjä tontteja. Rahatoimikamari möi vuoden varrella alempana mainitut tontit:

Korttelin numero.	Katu.	Tontin numero.	Ostaja.	Tontin pinta-ala, m ² .	Huuto-kauppahinta, Smk.
412 b	Runebergkatu	10	Helsingin vapaaehtoinen palokunta ¹⁾ ; kauppa purkautunut ²⁾	1,353.330	304,500 —
448	Creutzkatu	4	Rakennusmestari J. Roine y. m. ³⁾	780.000	149,800 —
448	Apollokatu	5 b	Svenska metodist-episkopala församlingen ⁴⁾	577.708	91,300 —

¹⁾ Rkm:n pöytäk. 14. 3. 181 §. — ²⁾ S:n 9. 5. 1,394 §. — ³⁾ S:n 8. 9. 2,629 §. — ⁴⁾ S:n 24. 10. 3,328 §.

Tonttien luovutus. Sittenkun erinäiset rahatoimikamarin aikaisemmin myymät tontit oston kautta olivat siirtyneet uusille omistajille, ennenkuin tontinhinta oli täysin maksettu, päätti rahatoimikamari myöntyä alempana mainittujen henkilöiden ja yhtiöiden esityksiin, että henkilökohtainen vastuu kaupungille annetuista velkasitoumuksista, jotka koskevat seuraavien tonttien maksamatta olevaa tontinhintaa, siirrettäisiin hakijoille: Osakeyhtiö Museokatu 30 Museokadun tonttiin n:o 30 nähden korttelissa n:o 424¹⁾; Helsingfors frivilliga brandkår Runebergkadun tonttiin n:o 35 nähden korttelissa n:o 437²⁾; Bostadsaktiebolaget Kristinegatan 19 asunto-osakeyhtiö Kristiinankadun tonttiin n:o 19 nähden korttelissa n:o 371³⁾; johtaja L. Lerche Lant. viertotien tonttiin n:o 8 nähden korttelissa n:o 446 ja Karjalankadun tonttiin n:o 13 nähden korttelissa n:o 379⁴⁾; arkkitehdit R. Tikkanen ja K. Malmström Temppekkadun tonttiin n:o 10 nähden korttelissa n:o 417⁵⁾; pehtori K. A. Vickström Siuntionkadun tonttiin n:o 6 nähden korttelissa n:o 378⁶⁾; sekä Kaupunkikiinteistöosakeyhtiö Pengerkadun tonttiin n:o 4 nähden korttelissa n:o 332⁷⁾.

Kaupunginvaltuuston päätettyä valtuuttaa rahatoimikamarin rautatiehallitukselle erinäisin ehdoin myymään kolme XIV kaupunginosan⁸⁾ korttelissa n:o 464 sijaitsevaa tonttia, peruutti rautatiehallitus kuitenkin anomuksensa saada ostaa puheenalaiset tontit⁹⁾.

2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautinto-oikeutta sekä tilapäistä käyttöoikeutta koskevat asiat.

Vuokralle annettuja tiluksia. Rahatoimikamari teki vuokrasopimuksen kaupungille kuuluvasta maasta seuraavissa tapauksissa:

Tiluksen nimi.	Vuokraajan nimi	Vuokrakausi päätty.	Vuotuinen vuokramaksu, Smk.
Alppipaviljonki, viereinen alue	Aktiebolaget Alphydan ¹⁰⁾	1927, kesäk. 1	1,000 —
Boxbacka, alue	Helsinges södra skyddskår ¹¹⁾	1926, jouluk. 31	300 —
Grejijus, maa-alue Hammarberg	Työmies K. V. Ranta ¹²⁾ Herra O. Järvenpää ¹³⁾	1931, toukok. 31 6 kk. irtis.	250 — 1,350 —
Hanaholma, litt. A	Osakeyhtiö Kallio & Sara ¹⁴⁾	{1926, jouluk. 31 1931, jouluk. 31 1936, jouluk. 31	5,000 — 7,500 — 10,000 —
S:n palstan n:o 89 osa	Aktiebolaget Alex. Pelander ¹⁴⁾	{1926, jouluk. 31 1931, jouluk. 31 1936, jouluk. 31	12,000 — 18,000 — 24,000 —

1) Rkmrin pöytäk. 3. 3. 35 §; vrt. 1919 vuod. kert. siv. 209. — 2) Rkmrin pöytäk. 23. 5. 1,430 §; vrt. 1919 vuod. kert. siv. 209. — 3) Rkmrin pöytäk. 31. 10. 3,464 §; vrt. 1909 vuod. kert. siv. 150. — 4) Rkmrin pöytäk. 31. 10. 3,460 §; vrt. 1908 vuod. kert. siv. 179 ja 1909 vuod. kert. siv. 149. — 5) Rkmrin pöytäk. 10. 10. 3,095 §; vrt. 1916 vuod. kert. siv. 178. — 6) Rkmrin pöytäk. 21. 11. 3,944 §; vrt. 1912 vuod. kert. siv. 274. — 7) Rkmrin pöytäk. 21. 11. 3,945 §. — 8) Ks. tätä kert. siv. 14. — 9) Rkmrin pöytäk. 24. 11. 3,967 §; 4. 8. 2,424 § ja 26. 9. 2,892 §. — 10) S:n 28. 2. 20 §. — 11) S:n 21. 11. 3,933 §. — 12) S:n 23. 5. 1,412 §. — 13) S:n 5. 9. 2,594 §. — 14) S:n 27. 10. 3,353 §.

Hertonäs, alue	Maskin- och brobygg- nadsaktiebolagets in- tressekontor ¹⁾	1924, lokak. 3	365 —
Teollisuuskatu, tontti n:o 3	Herrat U. Lindgren ja E. Kuusisto ²⁾	(1932, kesäk. 23 1942, kesäk. 23 1950, jouluk. 31	18,600 — 31,000 — 43,400 —
Käpylä, kortt. n:o 813, osa kortt. 808 ja osa n:o 816	Asunto-osuuskunta Kä- pylä r. l. ³⁾	1971, helmik. 9	183 40
S:n kortt. n:o 808, osa	Asunto-osuuskunta Haa- pa r. l. ⁴⁾	1971, marras- kuun 16	11 70
S:n ” ” 820	Asunto-osuuskunta Kä- py r. l. ⁴⁾	1971, marras- kuun 16	61 87
Kortteli n:o 301 b, lisäalue	Rakennusmestari E. Ikä- heimo ⁵⁾	3 kk. irtis.	1,500 —
Toukola, kortt. n:o 912, tontti n:o 1	Uunintekijä V. Lönn- qvist ⁶⁾	(1930, kesäk. 1 1940, kesäk. 1 1950, kesäk. 1 1960, kesäk. 1 1970, kesäk. 1 1980, kesäk. 1	30 — 300 — 375 — 450 — 525 — 600 —
S:n kortt. n:o 912, tontti n:o 2	Puuseppä K. A. Toivo- nen ⁷⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n ” ” 912, ” ” 3	Kirjaltaja G. V. J. Bruun ⁸⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n ” ” 912, ” ” 4	Kirjaltaja T. Pokelai- nen ⁹⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n ” ” 912, ” ” 5	Työmies J. Kivistö ¹⁰⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n ” ” 912, ” ” 6	Hallikauppias F. P. Kivistö ¹¹⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n ” ” 912, ” ” 7	Kirvesmies J. F. Aarnio ¹²⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n ” ” 912, ” ” 8	Villaaja L. Lindebäck ¹³⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n ” ” 912, ” ” 9	Kirvesmies H. Sivonen ¹⁴⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n ” ” 912, ” ” 10	Kirjaltaja Hj. Tuohi- maa ¹⁵⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n ” ” 912, ” ” 11	Herra E. Nurminen ¹⁶⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n ” ” 912, ” ” 12	Tehtaantöy mies W. Soi- ninen ¹⁷⁾ ; vuokraus purkautunut ¹⁸⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n ” ” 912, ” ” 13	Maalari K. A. Kilpinen ¹⁹⁾ ; vuokraus purkautu- nut ²⁰⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n ” ” 913, ” ” 1	Koneenkäyttjä K. E. Roos ²¹⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n ” ” 913, ” ” 2	Monttööri A. Tapola ²²⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n ” ” 913, ” ” 3	Maalari F. Lepistö ²³⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n ” ” 913, ” ” 10	Lasinleikkaaja F. V. Rasi ²⁴⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n ” ” 913, ” ” 11	Kirvesmies J. Tellqvist ²⁵⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n ” ” 913, ” ” 12	Mekaanikko J. T. Koi- visto ²⁶⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.
S:n ” ” 913, ” ” 13	Kirjaltaja A. H. Laaja- nen ²⁷⁾	1980, kesäk. 1	Kuten edell.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 3. 10. 3,004 §. — ²⁾ S:n 24. 11. 4,086 §. — ³⁾ S:n 3. 3. 64 §. — ⁴⁾ S:n 1. 12. 4,131 §. — ⁵⁾ S:n 14. 2. 30 §. — ⁶⁾ S:n 30. 5. 1,583 §. — ⁷⁾ S:n 9. 6. 1,765 §. — ⁸⁾ S:n 9. 6. 1,763 §. — ⁹⁾ S:n 30. 5. 1,585 §. — ¹⁰⁾ S:n 9. 6. 1,764 §. — ¹¹⁾ S:n 9. 5. 1,183 §. — ¹²⁾ S:n 14. 7. 2,252 §. — ¹³⁾ S:n 14. 7. 2,251 §. — ¹⁴⁾ S:n 13. 6. 1,825 §. — ¹⁵⁾ S:n 13. 6. 1,826 §. — ¹⁶⁾ S:n 9. 5. 1,187 §. — ¹⁷⁾ S:n 30. 5. 1,584 §. — ¹⁸⁾ S:n 17. 10. 3,210 §. — ¹⁹⁾ S:n 30. 5. 1,582 §. — ²⁰⁾ S:n 17. 10. 3,211 §. — ²¹⁾ S:n 7. 1. 55 §. — ²²⁾ S:n 21. 2. 13 §. — ²³⁾ S:n 9. 5. 1,184 §. — ²⁴⁾ S:n 9. 5. 1,185 §. — ²⁵⁾ S:n 9. 5. 1,186 §. — ²⁶⁾ S:n 14. 3. 252 §. — ²⁷⁾ S:n 14. 7. 2,253 §.

Toukola, kortt. n:o XIV, tontti n:o 1	Seppämestari S. Hägg ¹⁾	(1930, jouluk. 31)	2,000
S:n, kortt. n:o XIV, tontti n:o 2	Seppämestari S. Hägg ¹⁾	(1940, jouluk. 31)	3,000
S:n, Rantakortteli, lisäalue	Arabia porslinsfabrik aktiebolag ²⁾	(1930, jouluk. 31)	1,600
Meilans, viljelyspalstan osa	Huvilanomist. E. Isaks-son ³⁾	(1940, jouluk. 31)	2,400
S:n " " "	Työmies K. Färm ³⁾	1923, heinäk. 1	1,295
S:n " " "	Rouva O. Aikala ⁴⁾	1929, syysk. 1	150
Pernajantie, tontti n:o 9	Torikauppias L. W. Johansson ⁵⁾	1929, syysk. 1	150
Päijänteentie, tontti n:o 31	Ulkotyömies A. Kataja-koski y. m. ⁶⁾	1926, jouluk. 31	550
S:n " " 25	Rakennusmestari G. A. Wickström ja työnjohtaja A. Artman ⁷⁾	1969, jouluk. 31	150
S:n " " 29	Maalari E. Hartikainen ja työnjohtaja A. Artman ⁸⁾	1939, jouluk. 31	210
Reimarsin tila, kortt. n:o 20, tontti n:o 5	Leskirouva O. M. Lindström ⁹⁾	1939, jouluk. 31	210
S:n, kortt. n:o 20, tontit n:ot 1, 2, 3 ja 4 sekä kortt. n:o 21, tontit n:ot 2, 3, 4, 5, 6 ja 7	Leskirouva O. M. Lindström ⁹⁾	1970, jouluk. 31	300
S:n, kortt. n:o 17, tontti n:o 4	Monttööri K. V. Honkanen ¹⁰⁾	1925, jouluk. 31	10 % korot. joka 10:s vuosi 400
S:n " " 17, " " 9	Rakennusmestari J. A. Hugg ¹¹⁾	1970, jouluk. 31	450
S:n " " 18, " " 5	Työmies K. Wennström ¹²⁾	1971, syysk. 14	20 % korot. joka 10:s vuosi 430
S:n " " 18, " " 1	Leskirouva A. Rossi ¹⁰⁾	1970, jouluk. 31	20 % korot. joka 10:s vuosi Kuten edell.
S:n " " 18, " " 3	Rakennusmestari W. Ekman ¹²⁾	1970, jouluk. 31	360
S:n " " 23, " " 1	Talonpojanpoika H. Honkanen ¹²⁾	1970, jouluk. 31	20 % korot. joka 10:s vuosi Kuten edell.
S:n " " 17, " " 10	Vouti E. Nyholm ¹⁰⁾	1970, jouluk. 31	480
S:n " " 24, " " 5	Kauppias K. N. Scho-schkoff ¹⁰⁾	1970, jouluk. 31	20 % korot. joka 10:s vuosi 400
S:n " " 28, " " 3	Rakennusmestari A. Piispanen ¹³⁾	1970, jouluk. 31	20 % korot. joka 10:s vuosi 600
S:n, viljelyspalsta rautatie-linjan pohjoispuolella	Kauppias E. Engström ¹⁴⁾	1931, lokak. 10	12,700
Teurastamotie, vier. va-rastopaikka	Maalari J. J. Tapola ¹⁵⁾	6 kk. irtis.	600

1) Rkmin pöytäk. 28. 2. 21 §. — 2) S:n 31. 3. 415 §. — 3) S:n 2. 6. 1,702 §. — 4) S:n 1. 9. 2,565 §. — 5) S:n 17. 2. 11 §. — 6) S:n 14. 7. 2,250 §. — 7) S:n 9. 5. 1,135 §. — 8) S:n 28. 11. 4,099 §. — 9) S:n 25. 8. 2,542 §. — 10) S:n 25. 8. 2,543 §. — 11) S:n 15. 9. 2,691 §. — 12) S:n 24. 11. 3,969 §. — 13) S:n 27. 10. 3,345 §. — 14) S:n 10. 10. 3,101 §. — 15) S:n 27. 10. 3,419 §.

Iso Pässä, alue	Helsingfors segelklubb ¹⁾	1934, jouluk. 31	100
Etel. Rautatiekatu, vier. alue	Herra R. Helander ²⁾	3 kk. irtis.	1,625
S:n s:n s:n	Aktiebolaget E. M. Nordqvist ²⁾	3 kk. irtis.	660
S:n vier. alueita	Jordbrukarenes mjölkcentral aktiebolag ²⁾	3 kk. irtis.	2,050
Sörnäs, varastopaikka n:o 3	Toiminimi Lagerström & C:o ³⁾	1925, jouluk. 31	2,680
S:n ” ” 11			2,100
S:n ” ” 5	Helsingin kaupungin sähkölaitos ⁴⁾	6 kk. irtis.	8,400
Sörnäsän niemeke, maa-alue	Toiminimi A. Parviainen & C:o osakeyhtiö ⁵⁾	1931, maalisk. 31	2,400
S:n ” ”			3,600
Vallila, alue kortt. n:o 6	Tehtailija H. Peltola ⁶⁾	1931, jouluk. 31	5,600
Vanajantie, tontit n:ot 4, 6, 8, 10, 12 ja 14	Vallilan asunto-osuuskunta r. l. ⁷⁾	1971, marraskuun 16	23 01
S:n, tontit n:ot 16 ja 18	Asunto-osuus Vanaja r. l. ⁸⁾	1971, helmik. 9	72 39
Oulunkylä, viljelyspalsta litt. a	Ravintoloitsija M. Andersson ⁹⁾	3 kk. irtis.	100
S:n Hopstyecksbacken 6	Herra F. M. Sahala ¹⁰⁾ ; vuokrasopimus purettu ¹¹⁾	1956, jouluk. 31	1,500
S:n itäinen huvilaryhmä, tonttipalsta n:o 59	Oulunkylän kunta ¹²⁾	1946, jouluk. 31	1
It. Pihlajasaari, alue	Osakeyhtiö Nobel-Standard Suomessa ¹³⁾	1936, tammik. 1	12,000

Muutettuja vuokraehtoja y. m. Asfalttitehtailija K. Rosenbergille vuokratettiin¹⁴⁾ hänelle vuonna 1915 vuokratun¹⁵⁾ Sörnäsän rantatien varrella olevan varastopaikan viereinen lisäalue, minkä ohessa vuokraehtoja muutettiin sikäli, että sopimus olisi voimassa 3 kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin ja vuotuinen vuokranaksu olisi 1,260 markkaa.

Vuokraoikeuden pitennys. Pitennetyt vuokraoikeudet myönsi rahatoimikamari seuraaviin tiluksiin:

Tiluksen nimi.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi pitennetty,		Vuotuinen vuokramaksu, Smk.
		mistä.	mihin.	
Mustikkamaa, palsta n:o 6	Agronomi S. Lindholm ¹⁶⁾	1922, tammikuun 1	3 kk. irtis.	500
S:n palsta n:o 10 a	Arkkitehti J. Stolpe ¹⁷⁾	1922, tammikuun 1	3 kk. irtis.	750

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 9. 6. 1,767 §. — ²⁾ S:n 22. 9. 2,847 §. — ³⁾ S:n 20. 1. 68 §. — ⁴⁾ S:n 13. 1. 69 §; vrt. 1920 vuod. kert. siv. 222. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 25. 4. 858 §. — ⁶⁾ S:n 27. 10. 3,352 §. — ⁷⁾ S:n 1. 12. 4,131 §. — ⁸⁾ S:n 3. 3. 64 §. — ⁹⁾ S:n 19. 9. 2,799 §. — ¹⁰⁾ S:n 7. 11. 3,660 §. — ¹¹⁾ S:n 19. 12. 4,379 §. — ¹²⁾ S:n 8. 9. 2,613 §. — ¹³⁾ S:n 24. 2. 5 § ja 23. 5. 1,501 §. — ¹⁴⁾ S:n 18. 4. 782 §. — ¹⁵⁾ Ks. 1915 vuod. kert. siv. 198. — ¹⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 1. 9. 2,577 §. — ¹⁷⁾ S:n 1. 9. 2,578 §.

Laakson alue, viljelyspalsta n:o 9	Puutarhuri O. Rosenberg ¹⁾	1922, tammi-kuun 1	1926, joulukuun 31	2,400			
Fredrikspaneri, viljelyspalsta	Ajuri J. E. Ylöstalo ²⁾	1921, tammi-kuun 1	1922, tammi-kuun 1	400			
Fredrikinkatu, varastopaikka kortt. n:o 215	Rakennusmestari J. Ahde ³⁾	1921, touko-kuun 15	3 kk. irtis.	3,000			
Kumtähti, viljelyspalsta litt. z	Herra O. Aarnio ⁴⁾	1921, tammi-kuun 1	1922, tammi-kuun 2	1,050			
S:n viljelyspalsta litt. m	Herra A. Aalto ⁵⁾	1921, tammi-kuun 1	1922, tammi-kuun 1	300			
Merisatama, varastopaikat n:ot 9 ja 17	Halkokauppias F. Kivistö ⁶⁾	1921, kesä-kuun 1	3 kk. irtis.	9,000			
S:n varastopaikka n:o 6	Aktiebolaget Agra-ria ⁷⁾	1921, kesä-kuun 1	3 kk. irtis.	3,772			
Hermannin, kortt. XIX tontti n:o 1	Työmies J. G. Raji ⁸⁾	1922, tammi-kuun 1	1941, joulukuun 31	157 26			
S:n viljelysp. litt. a 7	Ajuri H. Ylöstalo ²⁾	1921, tammi-kuun 1	1922, tammi-kuun 1	400			
S:n " " " 8				465			
S:n " " " 9				400			
S:n " " " 11				665			
S:n " " " 12				635			
S:n " " " 1				575			
S:n " " " 10				480			
S:n " " " 2				210			
S:n " " " 13				150			
Saariemenkatu, tontti n:o 4				Aktiebolaget Mercu-ra ⁹⁾	1921, tammi-kuun 1	6 kk. irtis.	4,000
Humalisto, asuntopalsta n:o 7				Musiikkimajuri A. Apostol ¹⁰⁾	1922, tammi-kuun 1	1932, tammi-kuun 1	4,000
Kinnekkulle, palsta n:o 56 a, itäosa				Merikapteeni K. M. Björklundin oikeudenomistajat ¹¹⁾	1923, tammi-kuun 1	1933, tammi-kuun 1	2,000
S:n palsta n:o 56 b, länsiosa				Rouvat E. Strukel ja E. Alfthan ¹²⁾	1923, tammi-kuun 1	{ 1928, tammi-kuun 1 1933, tammi-kuun 1	2,400 3,000
Käpylä, viljelyspalsta e, f ja o	Herra O. Aarnio ⁴⁾	1921, tammi-kuun 1	1922, tammi-kuun 1	600			
Kortteli n:o 330, XI kaup. osa	Aktiebolaget Immanuel ¹³⁾	1923, tammi-kuun 1	1930, joulukuun 31	Vuokratta			
Toukola, kortt. n:o I, tontti n:o 1	Kirvesmies A. G. Andersson ¹⁴⁾	1922, tammi-kuun 1	1940, joulukuun 31	1,800			
S:n, kortt. n:o IX tontti n:o 7	Kirvesmies A. Forsberg ¹⁵⁾	1921, tammi-kuun 1	{ 1930, joulukuun 31 1940, joulukuun 31	2,400 3,600			
S:n, kortt. n:o XII, tontti n:o 6	Puuseppä J. F. Stor ¹⁶⁾	1921, joulukuun 31	{ 1930, joulukuun 31 1940, joulukuun 31	2,400 3,600			
S:n, Rantakorttelin tontti n:o 5	Herra J. Jakobsson ¹⁷⁾	1921, tammi-kuun 1	6 kk. irtis.	1,200			
S:n, kortt. n:o XIV, tontti n:o 3	Leskirouva M. F. Skogsterin perilliset ¹⁸⁾	1922, tammi-kuun 1	{ 1930, joulukuun 31 1940, joulukuun 31	1,400 2,100			

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 21. 11. 3,932 §. — ²⁾ S:n 14. 4. 601 §. — ³⁾ S:n 7. 4. 536 §. — ⁴⁾ S:n 21. 4. 812 §. — ⁵⁾ S:n 14. 4. 619 §. — ⁶⁾ S:n 14. 7. 2,295 §. — ⁷⁾ S:n 19. 12. 4,414 §. — ⁸⁾ S:n 6. 5. 1,108 §. — ⁹⁾ S:n 7. 2. 5 §. — ¹⁰⁾ S:n 23. 5. 1,411 §. — ¹¹⁾ S:n 24. 2. 6 §. — ¹²⁾ S:n 24. 2. 7 §. — ¹³⁾ S:n 29. 4. 931 §. — ¹⁴⁾ S:n 21. 11. 3,934 §. — ¹⁵⁾ S:n 19. 5. 1,368 §. — ¹⁶⁾ S:n 19. 5. 1,367 §. — ¹⁷⁾ S:n 24. 2. 38 §. — ¹⁸⁾ S:n 1. 9. 2,564 §.

Orionkatu, asuntontti n:o 3	Ajuri A. Wirtanen ¹⁾	1921, maaliskuun 9	1924, joulukuun 31	720
Laivaveistämöalue	Helsingin laivatelakka osakeyhtiö ²⁾	1921, heinäkuun 1	1931, kesäkuun 1	60,000
Et. Rautatiekatu, varastopaikka n:o 1	Rakennusmestari J. Johansson ³⁾	1921, toukokuun 15	3 kk. irtis.	5,136
S:n varastopaikat n:ot 2 ja 3	Rakennusmestari R. Helander ⁴⁾	1921, toukokuun 15	3 kk. irtis.	6,468
S:n varastopaikka n:o 4	Maanviljelijäin maitokeskusosakeyhtiö ⁴⁾	1921, elok. 1	2 kk. irtis.	2,000
Toivo, pohjoinen asuntontti n:o 49	Kauppias C. Bogdanoffin perilliset ⁵⁾	1922, tammi-kuun 1	1926, joulukuun 31	5,340
Länt. Kaiyopuisto, tontti n:o 1 a	Everstiluutnantinleski F. de Pont ⁶⁾	1925, heinäkuun 1	1930, tammi-kuun 1	2,000
				niin kauan kuin oppilastosta siellä voimassa pidetään sen jälkeen
S:n tontti n:o 1 b	Pankinjohtaja A. Staudinger ⁶⁾	1926, heinäkuun 1	1930, tammi-kuun 1	4,950
S:n ” ” 2	Senaattori Th. Wegelius ⁶⁾	1926, tammi-kuun 2	1930, tammi-kuun 1	4,800
S:n ” ” 3	Johtaja L. Lindelöf ⁶⁾	1925, syyskuun 9	1930, tammi-kuun 1	6,300
S:n ” ” 4	Arkkitehti O. F. Holm ⁶⁾	1924, heinäkuun 1	1930, tammi-kuun 1	7,200
S:n ” ” 5	Kirjakauppias J. K. Lindstedt ⁶⁾	1925, tammi-kuun 1	1930, tammi-kuun 1	4,500
S:n ” ” 6	Merikapteeni A. Troberg ⁶⁾	1927, tammi-kuun 1	1930, tammi-kuun 1	6,750
Oulunkylä, viljelys-palsta m—n	Kauppias K. E. Berggren ⁷⁾	1921, tammi-kuun 1	1922, tammi-kuun 1	4,500
		1922, tammi-kuun 1	1923, tammi-kuun 1	520
				500

Vuokraoikeuden siirto. Rahatoimikamari hyväksyi seuraavien tiluksien vuokraoikeuden siirrot:

Tiluksen nimi.	Uuden vuokraajan nimi.
Berga, huvilapalsta n:o 17	Tohtori C. Sundbeck ⁸⁾
Bölen tila, osa	Liikemies A. J. Salminen ⁹⁾
Bölenkatu, tontti n:o 4	Asunto-osakeyhtiö Bölenkatu 4 ¹⁰⁾
S:n ” ” 14	Osakeyhtiö Kalustaja aktiebolag ¹¹⁾
S:n ” ” 18	Varatuomari A. Jotuni ¹²⁾
S:n ” ” 22	Herra J. E. Henriksson ¹³⁾
S:n ” ” 25	Isännöitsijä A. V. Melander ¹⁴⁾
S:n ” ” 26	Kansakoulunopettaja A. Hovi ¹⁵⁾

¹⁾ Rknrin pöytäk. 24. 3. 357 §. — ²⁾ S:n 14. 7. 2,292 §. — ³⁾ S:n 17. 5. 1,336 §. — ⁴⁾ S:n 17. 5. 1,336 §. — ⁵⁾ S:n 24. 11. 3,965 §. — ⁶⁾ S:n 14. 7. 2,236 §. — ⁷⁾ S:n 14. 4. 619 § ja 19. 9. 2,799 §. — ⁸⁾ S:n 29. 9. 2,964 §. — ⁹⁾ S:n 12. 5. 1,244 §. — ¹⁰⁾ S:n 14. 4. 624 §. — ¹¹⁾ S:n 14. 3. 185 §. — ¹²⁾ S:n 11. 4. 555 §. — ¹³⁾ S:n 24. 2. 71 §. — ¹⁴⁾ S:n 28. 7. 2,351 §. — ¹⁵⁾ S:n 7. 6. 1,726 §.

Eläintarhanhuvila n:o 1	Herrat K. F. Skogster ja G. A. Osenius ¹⁾
Inarintie, tontit n:ot 11 ja 13	Työmiehet J. Savolainen, M. Korhonen y. m. ²⁾
S:n tontti n:o 15	Kauppias A. R. Koskinen ³⁾
S:n tontti n:o 33	Aktiebolaget Åshaka ⁴⁾
Fredrikinkatu, vier. varastopaikat	Herrat J. N. Ojanperä, O. Lybeck y. m. ⁵⁾
Greijus, asuntopalsta n:o 7	Seppä H. Andersson ⁶⁾
Greijus, maa-alue	Leipuri A. Väilä ⁷⁾
S:n maa-alue	Työmies K. Lönnqvist ⁸⁾
S:n Rödbackan torppa	Työmies J. F. Ahlfors ⁹⁾
S:n puutarha-alue	Leipuri A. Väilä ¹⁰⁾
Kumtähhti, asuntopalsta litt. F	Ajuri F. H. Lindberg ¹¹⁾
Hertankatu, tontti n:o 14	Herra J. R. Koivula ¹²⁾
Ilmarisenkatu, tontti n:o 23	Herra O. Jansson-Knuts ¹³⁾
Keuruuntie, tontti n:o 18	Herra A. Åberg ¹⁴⁾
S:n tontti n:o 19	Vilho Giers osakeyhtiö ¹⁵⁾
S:n tontti n:o 19	Sukeltajat F. W. Winter ja P. W. Miettinen ¹⁶⁾
Käpylä, peltopalsta litt. c	Ratavartija M. J. Enqvist ¹⁷⁾
Kyllikinkatu, tontti n:o 11	Vaihdemies O. Pälviö ¹⁸⁾
Maistraatinkatu, tontti n:o 5	Maanviljelijä P. Laakso ¹⁹⁾
Toukola, rantakorttelin tontti n:o 2	Ajuri O. Hj. Tammi ²⁰⁾
Meilans, huvilapalsta n:o 22	Kauppias E. Campbell ²¹⁾
S:n huvilapalsta n:o 27 a—b	Herra J. Larsson ²²⁾
Pohjoinen Blekholma, palstat n:ot 1 ja 2	Aktiebolaget Maritim osakeyhtiö ²³⁾
Pohj. Rautatiekatu, tontti n:o 9	Lutnantti T. Söderman ²⁴⁾
Oihonnankatu, tontti n:o 2	Herra W. I. Hasselgren ²⁵⁾
Orionkatu, tontti n:o 7	Työmies K. V. Laakso ²⁶⁾
S:n tontti n:o 9	Kauppias O. V. Vanhala ²⁷⁾
Pernajantie, tontti n:o 9	Viilaaaja H. Saari ²⁸⁾
Päijänteentie, vier. alue	Herra H. Peltola ²⁹⁾
S:n tehdastontti n:o 6	Herra H. Peltola ²⁹⁾
S:n tontti n:o 13	Työnjohtaja N. Mikkola ³⁰⁾
S:n tontti n:o 19	Leskirouva M. Wallén ³¹⁾
S:n tontti n:o 25	Asunto-osuuskunta Poisto ³²⁾
S:n tontti n:o 27	Työnjohtaja A. Artman ja rakennusmestari G. A. Wickström ³³⁾
S:n tontti n:o 27	Asunto-osuuskunta Poisto ³²⁾
Raakelinkatu, tontti n:o 4	Helsingin suomalaiset ja ruotsalaiset evankelis-luterilaiset seurakunnat ³⁴⁾
S:n tontti n:o 5	Herra J. Ahola ³⁵⁾
Hietaniemi, varastopaikka	Kuorma-ajuri K. A. Tuomi ³⁶⁾
Iso Pässä, palsta n:o 126	Kauppias O. Strömberg ³⁷⁾
Strömstenin istutukset, palsta n:o 1	Herra O. A. Streng ³⁸⁾
S:n palsta n:o 5	Kauppias J. Visa ³⁹⁾
Sumppari, huvilapalstat n:ot 1, 2, 3 ja 4 a	Osuusliike Elanto r. l. ⁴⁰⁾
Suvannontie, tontti n:o 4	Sörnäs aktiebolag ⁴¹⁾

1) Rkmrin pöytäk. 19. 12. 4,375 §. — 2) S:n 30. 5. 1,554 §. — 3) S:n 14. 7. 2,309 §. — 4) S:n 13. 6. 1,837 § ja 1. 9. 2,560 §. — 5) S:n 30. 6. 2,100 §. — 6) S:n 17. 10. 3,217 §. — 7) S:n 8. 9. 2,614 §. — 8) S:n 22. 9. 2,808 §. — 9) S:n 3. 2. 50 §. — 10) S:n 30. 6. 2,098 §. — 11) S:n 19. 12. 4,415 §. — 12) S:n 16. 6. 1,950 §. — 13) S:n 13. 6. 1,830 §. — 14) S:n 24. 2. 1 §. — 15) S:n 14. 7. 2,258 §. — 16) S:n 12. 9. 2,676 §. — 17) S:n 27. 1. 43 §. — 18) S:n 19. 12. 4,383 §. — 19) S:n 7. 1. 7 §. — 20) S:n 29. 9. 2,943 §. — 21) S:n 5. 9. 2,589 §. — 22) S:n 29. 4. 938 §. — 23) S:n 1. 9. 2,559 §. — 24) S:n 29. 9. 2,965 §. — 25) S:n 29. 9. 2,937 §. — 26) S:n 11. 4. 546 §. — 27) S:n 18. 4. 721 §. — 28) S:n 4. 8. 2,382 §. — 29) S:n 19. 9. 2,798 §. — 30) S:n 7. 1. 39 §. — 31) S:n 26. 9. 2,863 §. — 32) S:n 4. 8. 2,381 §. — 33) S:n 2. 6. 1,701 §. — 34) S:n 18. 4. 720 §. — 35) S:n 7. 1. 3. §. — 36) S:n 19. 12. 4,409 §. — 37) S:n 5. 12. 4,203 §. — 38) S:n 2. 6. 1,704 §. — 39) S:n 1. 9. 2,555 §. — 40) S:n 8. 9. 2,649 § ja 29. 9. 2,962 §. — 41) S:n 30. 5. 1,551 §.

Suvannontie, tontti n:o 10	Herra S. Org ¹⁾
Sörnäsän rantatie, varastopaikka n:o 4	Aktiebolaget Constructor ²⁾
Suokatu, tontti n:o 1 b	Neiti F. Toivonen ³⁾
S:n tontti n:o 10	Työnjohtaja I. Lehto ⁴⁾
Ouluntie, tontit n:ot 3 ja 5	Herra E. Björkqvist ⁵⁾
S:n tontti n:o 9	Puuseppä J. P. Hellstedt ⁶⁾
Vallilantie, tontti n:o 3	Tehtailija H. Peltola ⁷⁾
S:n tontti n:o 4	Talonomistaja K. E. Kullberg ⁸⁾
Vallilantie, tontti n:o 5	Kauppias E. Österman ⁹⁾
S:n 1/2 tonttia n:o 10	Koneenkäyttävä J. E. Lindén ¹⁰⁾
S:n tontti n:o 14	Liikemies J. V. Salakannel ¹¹⁾
Vellamonkatu, tontti n:o 8	Leskirouva H. S. Knekt ¹²⁾
S:n tontti n:o 12	Maanviljelijä A. K. Kaura ¹³⁾
Virtaintie, tontti n:o 5	Ajurinleski A. W. Lehtonen ¹⁴⁾
S:n tontti n:o 10	Maanviljelijä K. E. Talvela ¹⁵⁾
Vanajantie, tontti n:o 3	Herra L. Henriksson ¹⁶⁾
L. Viertotie, kaksi vier. maapalstaa ..	Herra P. Moschkireff ¹⁷⁾
Läntinen Pihlajasaari, huvilapalsta n:o 2	Lääninsihteeri J. S. Holopainen ¹⁸⁾
S:n huvilapalsta n:o 6	Osakeyhtiö Talola ¹⁹⁾
Läntinen Örholma	Kauppias G. A. Silander ²⁰⁾
Oulunkylä, Hopstykkebacken 3	Johtaja F. Boman ²¹⁾
S:n läntinen huvilaryhmä, palsta n:o 8	Vaskiseppä J. K. Niemelä ²²⁾
S:n s:n palsta n:o 18	Herra L. O. Kallio ²³⁾
S:n eteläinen huvilaryhmä, palsta n:o 7	Liikemies J. Lepomäki ja maanviljelijä P. A. Hautaa ²⁴⁾
S:n s:n palsta n:o 7	Liikemies J. Lepomäki ²⁵⁾
S:n itäinen huvilaryhmä, palsta n:o 1 B	Rouva M. Boije ²⁶⁾
S:n s:n palsta n:o 1 C	
S:n s:n palsta n:o 13	Ruotsalainen yhdistys Oulunkylässä ²⁷⁾
S:n s:n palsta n:o 15	Bostadsaktiebolaget Lindebo ²⁸⁾
S:n s:n palsta n:o 58	Maalari J. W. Holmström ²⁹⁾
It. Viertotie, tontti n:o 71	Yliopiston apulainen H. Helminen ³⁰⁾
S:n tontti n:o 83	Talonomistaja A. E. Sainio ³¹⁾

Helsingin työväenyhdistys oikeutettiin³²⁾ saamaan vuokraoikeuden Mustikkamaan huvilapalstaan n:o 2 sekä vapautettiin samalla velvollisuudesta maksaa vahvistettu 600 markan vuotuinen vuokramaksu; sen lisäksi yhdistys oikeutettiin toistaiseksi, enintään kuitenkin kesäkuun 1 pään 1922 harjoittamaan ravintolaliikettä huvilassa sekä sen viereen teettämään tanssilava ja ravintolarakennus rakennuskonttorin ja luonnonpuistojen intendentin antamien ohjeiden mukaan.

Hertonäsän vuokrat. Rahatoimikamari päätti³³⁾ kaupunginvaltuustolle esittää, että seuraavat Herttonäsän maapalstat ja huvila-alueet Herttonäs gods aktiebolag yhtiötä³⁴⁾ lopetettaessa annettaisiin kamarin hoidettaviksi, minkä ohessa kamari hyväksyi alla olevan ehdotuksen palstojen rekisteröimiseksi.

1) Rkmrin pöytäk. 30. 5. 1,553 §. — 2) S:n 7. 3. 97 §. — 3) S:n 3. 11. 3,573 §. — 4) S:n 4. 8. 2,380 §. — 5) S:n 24. 2. 33 §. — 6) S:n 30. 5. 1,557 §. — 7) S:n 28. 11. 4,100 §. — 8) S:n 30. 5. 1,555 §. — 9) S:n 30. 5. 1,556 §. — 10) S:n 9. 6. 1,796 §. — 11) S:n 30. 5. 1,552 §. — 12) S:n 17. 10. 3,198 §. — 13) S:n 14. 4. 596 §. — 14) S:n 7. 11. 3,604 §. — 15) S:n 16. 6. 1,953 §. — 16) S:n 30. 5. 1,558 §. — 17) S:n 3. 10. 3,009 §. — 18) S:n 3. 11. 3,484 §. — 19) S:n 22. 12. 4,428 §. — 20) S:n 14. 11. 3,736 §. — 21) S:n 21. 11. 3,952 §. — 22) S:n 13. 1. 8 §. — 23) S:n 22. 6. 1,985 §. — 24) S:n 10. 3. 148 §. — 25) S:n 5. 9. 2,588 §. — 26) S:n 3. 2. 49 §. — 27) S:n 25. 4. 864 §. — 28) S:n 21. 2. 6 §. — 29) S:n 4. 8. 2,375 §. — 30) S:n 25. 4. 863 §. — 31) S:n 27. 10. 3,351 §. — 32) S:n 19. 5. 1,369 § ja 9. 6. 1,804 §; vrt. tätä kert. siv. 33. — 33) Rkmrin pöytäk. 17. 11. 3,914 §; vrt. tätä kert. siv. 56. — 34) Ks. 1919 vuod. kert. siv. 45.

Alueen voimassa oleva ja aikaisempi (—) numero.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi päättyy.	Vuotuisen vuokramaksu, Smk.
1, Hjärphälla, saari	Kauppias A. L. Eriksson	1961, lokak. 31	100 —
2 (3)	Kauppias A. Stiller	1947, helmik. 28	100 —
3 (2)	Herra Suhonen	1933, jouluk. 31	25 —
4—25 (—)	Helsingin kaupunki	—	—
26 (15)	Herra Holmsten	1962, huhtik. 30	109,50
27 (17 a)	Kirjaltaja L. Stenholm	1962, jouluk. 31	115 —
28 (16)	Helsingin kaupunki	—	—
29 (100)	Vaatturi J. Kivinen	1963, huhtik. 30	140 —
30 (101)	Kauppias Hj. Stenholm	1962, lokak. 31	371 —
31 (—)	Helsingin kaupunki	—	—
32 (104)	Herrat R. ja V. Hellgren	1962, lokak. 31	200 —
33 (58)	Työmies V. L. Eriksson	1959, jouluk. 31	50 —
34 (57)	Herra O. Lindqvist	1965, marrask. 30	100 —
35 (52)	Herra V. Liljelund	1958, lokak. 31	25 —
36 (53)	Herra V. Holmgren	1958, lokak. 31	25 —
37 (54)	Kirvesmies G. A. Åberg	1954, toukok. 31	50 —
38 (56)	Suutari V. Malm	1959, helmik. 28	50 —
39 (45)	Kirvesmies A. Lindqvist	1952, toukok. 31	75 —
40 (44)	Rouva S. Baltscheffsky	1958, jouluk. 31	100 —
41 (43)	Herra O. Tidström	1958, kesäk. 30	30 —
42—43 (—)	Helsingin kaupunki	—	—
44 (24)	Reviisori A. Hj. Stenroos	1957, jouluk. 31	125 —
45 (25)	Insinööri O. V. Stenroos	1957, toukok. 31	50 —
46 (26)	Kauppias Ekman	1957, heinäk. 31	50 —
47 (28)	Helsingin kaupunki	—	—
48 (27)	Kauppias Ahlfors	1938, lokak. 31	50 —
49 (29)	Osuusliike Elanto r. I.	1957, huhtik. 30	100 —
50 (30)	Helsingin kaupunki	—	—
51 (50)	Kirvesmies J. Nyman	1957, toukok. 31	50 —
52 (48)	Kirvesmies A. Renqvist	1958, kesäk. 30	50 —
53 (46 b)	Kirvesmies K. Lindqvist	1958, lokak. 31	50 —
54 (46 a)	Herra A. Saldén	1958, lokak. 31	25 —
55 (47 b)	Herra K. F. Häggström	1962, kesäk. 30	50 —
56 (47 a)	Maalari K. F. Ahlstedt	1962, heinäk. 31	50 —
57 (39)	Herra V. Löfstedt	1958, helmik. 28	50 —
58 (38)	Rouva Rubzoff	Välikirja puuttuu	—
59 (32)	Puuseppä J. Rantala	1953, jouluk. 31	50 —
60 (34 a)	Herra C. E. Nordberg	1944, toukok. 31	50 —
61 (34 b)	Herra C. E. Nordberg	1957, jouluk. 31	25 —
62 (35)	Suutari Virtanen	1960, huhtik. 30	50 —
63 (36)	Toimittaja G. Malmström	1961, lokak. 31	50 —
64 (37)	Herra K. F. Degerth	1962, kesäk. 30	50 —
65 (51 a)	Kirvesmies J. Nyman	1962, lokak. 30	80 —
66 (51 b)	Neiti R. Hermansson	1945, toukok. 31	50 —
67 (49)	Herra J. Mattsson	1959, heinäk. 31	50 —
68 (90)	Leski L. E. Janzon	1965, heinäk. 31	65 —
69 (91)	Kirvesmies A. H. Söderberg	1962, elok. 31	50 —
70 (59)	Leski K. Löfstedt	1958, kesäk. 30	75 —
71 (60)	Vanginvartija Janhunen	1952, jouluk. 31	100 —
72 (61)	Vanginvartija O. H. Lohikoski	1960, huhtik. 30	200 —
73 (62)	Toimittaja G. Malmström	1960, huhtik. 30	200 —
74 a (63 a)	Herra O. Pyhäniemi	1960, huhtik. 30	200 —
74 b (63 b)	Muurari G. V. Levander	1960, huhtik. 30	200 —
75 (64)	Kirvesmies T. Linden	1961, huhtik. 30	50 —
76 (65)	Herra P. Varis	1961, lokak. 31	350 —

77—79 (—)	Helsingin kaupunki	—	—
80 (69)	Kalastajanleski K. G. Eklund	1929, jouluk. 31	120 —
81 (68 a)	Pienviljelijä J. A. Johansson	1961, huhtik. 30	260 —
82 (68 b)	Pienviljelijä J. A. Johansson	1959, jouluk. 31	500 —
83 (67)	Puutarhuri K. Rantala	1948, maalisk. 13	650 —
83 a (67)	Puutarhuri K. Rantala	1961, huhtik. 30	400 —
84 (66)	Kauppias Hoefft	1950, elok. 31	100 —
85 (70)	Työmies K. Lindholm	1961, lokak. 31	100 —
Nybackan torppa	Pienviljelijä J. Sohl	—	1,800 —
Räbackan torppa	Vuokraaja O. Tengström	Vuokraajan kuollessa	Päivätöitä Herttonäsin taloon.
Strangbergin torppa	Helsingin kaupunki	—	—

Tilapäisluontoisia vuokrasopimuksia pienemmistä, osin viljelykseen, osin varastopaikoiksi y. m. sopivista paikoista, teki rahatoimikamari seuraavissa tapauksissa:

Vuokrapaikka.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi päättyy.	Vuotuisen vuokramaksu, Smk.
Annankatu, vier. 150 m ² :n laajuin. jäävarastopaikka	Maitokauppias A. Vesanto ¹⁾	2 kk. irtis.	1,200 —
Pakaa, viljelyspalsta	Maanviljelijä Hj. Sederholm ²⁾	1922, jouluk. 31	50 —
Brändönkatu, tontit n:ot 1, 3 ja 5	Sörnäs aktiebolag ³⁾	1 kk. irtis.	9,000 —
Tehtaanpuisto, halkovarastopaikka	Kauppias J. Korhonen ⁴⁾	3 kk. irtis.	1,080 —
Greijus, palstatila n:o 13	Neiti E. Nordenskiöld ⁵⁾	1924, jouluk. 31	12 —
Ruoholahti, varastopaikka n:o 7 a	Karhulan lautatarha ⁶⁾	3 kk. irtis.	6,480 —
Ruoholahti, halkovarastopaikka n:o 4 a	Herra G. Grönlund ⁴⁾	3 kk. irtis.	5,400 —
Ruoholahti, halkovarastopaikka n:o 13 b	Rakennusmestari E. Niemi ⁴⁾	3 kk. irtis.	2,580 —
Kuntähti, viljelyspalsta litt. b	Rakennusmestari A. von Bell ⁷⁾	1922, jouluk. 31	1,600 —
S:n viljelyspalsta litt. d	Puutarhuri A. Holmqvist ⁸⁾	1921, jouluk. 31	800 —
S:n ” ” h	Torikauppias S. Kotin ⁹⁾	1922, jouluk. 5	600 —
S:n ” ” j	Puutarhuri W. Carlsson ¹⁰⁾	1922, toukok. 1	1,500 —
S:n ” ” n	Maanviljelijä Hj. Sederholm ¹¹⁾	1925, toukok. 23	400 —
Merisatama, halkovarastopaikka n:o 5	Frenekellin kirjapaino ⁴⁾	3 kk. irtis.	140 —
Merisatama, halkovarastopaikka n:o 6	Fastighetsbolaget Union ⁴⁾	3 kk. irtis.	960 —
Merisatama, halkovarastopaikka n:o 9	Johtaja E. Johnsson ⁴⁾	3 kk. irtis.	432 —
Merisatama, halkovarastopaikka n:o 10	Herra E. J. Castrén ⁴⁾	3 kk. irtis.	180 —

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 7. 2. 13 §; vrt. tätä kert. siv. 247. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 3. 10. 3,011 §.

— ³⁾ S:n 7. 11. 3,662 §. — ⁴⁾ S:n 22. 6. 2,011 §. — ⁵⁾ S:n 19. 9. 2,735 §. — ⁶⁾ S:n 17. 2. 42 §.

— ⁷⁾ S:n 21. 7. 2,324 §. — ⁸⁾ S:n 18. 4. 785 §. — ⁹⁾ S:n 5. 12. 4,201 §. — ¹⁰⁾ S:n 2. 5. 978 §.

— ¹¹⁾ S:n 23. 5. 1,485 §.

Hermannin, kortt. n:o III, asuntopalsta n:o 2 b	Ent. vanginvartija V. Malminen ¹⁾	6 kk. irtis.	120
Käpylä, maa-alue	Leskirouva K. Rossi ²⁾	3 kk. irtis.	360
Käpylä, paikka halkokauppaa varten	Kirvesmies J. Pulkkinen ³⁾	3 kk. irtis.	50
S:n alue kortt. n:o 815	Herra O. Vuorio ⁴⁾	3 kk. irtis.	600
Käpylä n:o 4, vier. alue	Leskirouva A. Karlsson ⁵⁾	3 kk. irtis.	100
Kortteli n:o 178, halko- varastopaikka n:o 1	Kansallis-osake-pankki ⁶⁾	3 kk. irtis.	1,600
S:n halkovar.paikka n:o 2	Vesijohtoliike osakeyhtiö ⁶⁾	3 kk. irtis.	180
S:n ” ” 3	Arkkitehti A. Nyberg ⁶⁾	3 kk. irtis.	1,176
S:n ” ” 4	Herra G. Cederström ⁶⁾	3 kk. irtis.	480
S:n ” ” 9	Herra F. Ekberg ⁶⁾	3 kk. irtis.	1,315
S:n ” ” 10	Toiminimi Lagerström & C:o ⁶⁾	3 kk. irtis.	950
S:n ” ” 11	Toiminimi Lagerström & C:o ⁶⁾	3 kk. irtis.	2,400
S:n ” ” 13	Aktiebolaget Ekeströms maskinaffär osakeyhtiö ⁶⁾	3 kk. irtis.	4,200
S:n ” ” 14	Toiminimi Carl Knief ⁶⁾	3 kk. irtis.	180
S:n ” ” 16	Osakeyhtiö G. W. Sohlberg ⁶⁾	3 kk. irtis.	730
S:n ” ” 19b	Toiminimi Karl Fazer ⁶⁾	3 kk. irtis.	2,500
S:n ” ” 15	Pelastusarmeija ⁶⁾	3 kk. irtis.	maksutta
S:n ” ” 20	Halkoliike Sampo osakeyhtiö ⁷⁾	3 kk. irtis.	5,000
Suokatu, tontti n:o 12	Liikemies D. E. Salenius ⁸⁾	3 kk. irtis.	720
Toukola, maa-alue, kortt. n:o XIII	Herra F. T. Gessler ⁹⁾	3 kk. irtis.	20
S:n maa-alue, kortt. n:o XIII	Herra M. Puputti ⁹⁾	3 kk. irtis.	25
Pohj. Rautatiekatu, maa- alue kortt. n:o 420	Huvilanomistaja K. E. Söderman ¹⁰⁾	3 kk. irtis.	400
			jouluk. 31: een 1920 senjälkeen 2,400
Hietaniemi, maa-alue	Työmies J. E. Heino ¹¹⁾	3 kk. irtis.	240
S:n varastopaikka	Huvilanomist. A. Siironen ¹²⁾	1 kk. irtis.	600
S:n ” ”	Osakeyhtiö Kalustaja ¹³⁾	6 kk. irtis.	3,000
S:n ” ”	Kirvesmies J. Leskinen ¹⁴⁾	3 kk. irtis.	1,080
S:n ” ”	Herra O. Janatuinen ¹⁵⁾	3 kk. irtis.	720
Suvannon- ja Pakaankadun kulmaus, alue	Herra H. Karppanen ¹⁶⁾	2 kk. irtis.	300
Sörnäsän rantatie, vier. alue	Toiminimi Otto Lumme & C:o ¹⁷⁾	1 kk. irtis.	3,600
Sörnäsän rantatie, vier. halkovarastopaikka	Herrat K. Pohjanlehto ja H. Liltus ¹⁸⁾	3 kk. irtis.	4,200
S:n halkovarastopaikka	Gottfr. Strömberg osakeyhtiö ¹⁾	3 kk. irtis.	450
S:n ” ”	Herra O. Honkasalo ¹⁾	3 kk. irtis.	1,800
S:n ” ”	G. F. Stockmann osakeyhtiö ¹⁾	3 kk. irtis.	475
Sörnäsän niemeke, varasto- paikka	Metsähallituksen kauppaosasto ¹⁹⁾	Toistaiseksi	4,800
Toivo A., vilj.palsta n:o 47	Neiti I. A. Lönnberg ²⁰⁾	1923, jouluk. 31	10
Vallila, varastopaikka	Osakeyhtiö Korpi ¹⁾	3 kk. irtis.	1,140
Oulunkylä, vilj.palsta n:o 1	Herra F. Saari ²¹⁾	1921, jouluk. 31	400
S:n laidunpalsta n:o 33	Oulunkylän suojeluskunta ²²⁾	1922, jouluk. 31	500

¹⁾ Rkmin pöytäk. 1. 9. 2,573 §. — ²⁾ S:n 18. 4. 783 §. — ³⁾ S:n 3. 10. 3,013 §. — ⁴⁾ S:n 19. 9. 2,800 §. — ⁵⁾ S:n 7. 11. 3,613 §. — ⁶⁾ S:n 22. 6. 2,011 §. — ⁷⁾ S:n 7. 11. 3,666 §. — ⁸⁾ S:n 23. 5. 1,489 §. — ⁹⁾ S:n 13. 10. 3,172 §. — ¹⁰⁾ S:n 20. 1. 82 §. — ¹¹⁾ S:n 18. 4. 784 §. — ¹²⁾ S:n 14. 2. 16 §. — ¹³⁾ S:n 28. 7. 2,366 §. — ¹⁴⁾ S:n 1. 9. 2,575 §. — ¹⁵⁾ S:n 29. 9. 2,977 §. — ¹⁶⁾ S:n 5. 9. 2,595 §. — ¹⁷⁾ S:n 17. 1. 8 §. — ¹⁸⁾ S:n 21. 7. 2,331 §. — ¹⁹⁾ S:n 17. 10. 3,216 §; ks. 1919 vuod. kert. siv. 218. — ²⁰⁾ Rkmin. pöytäk. 17. 3. 262 §. — ²¹⁾ S:n 17. 3. 288 §. — ²²⁾ S:n 12. 12. 4,330 §.

Rahatoimikamari teki seuraavissa tapauksissa tilapäiset vuokrasopimukset paikoista, joiden vuokramaksu suoritetaan käyttökausittain:

Vuokrapaikka.	Vuokraajan nimi.	Vuokrankausi päättyy.	Vuokramaksu käyttökaudelta, Smk.
Kumtähti, viljelyspalsta litt. F	Puutarhuri C. R. Lindberg ¹⁾	Kesäksi	650—
Kumtähti, n. s. palokunnan- niitty	Martta-yhdistyksen Helsingin osasto ²⁾	Kesäksi	855—
Seurasaarentie, vier. rantalu- alue	Ajuri H. K. Kilpinen ³⁾	Kesäksi	150—
Ent. Käpylän tilan alue	Herra L. Heinonen ⁴⁾	Kesäksi	928 50
Kumtähti, viljelyspalstatila litt. e	Puutarhuri C. R. Lindberg ⁵⁾	Kesäksi	200—
S:n viljelyspalsta n:o 25	Maanviljelijä Hj. Sederholm ⁶⁾	Kesäksi	50—

Viljelysalueiden y. m. laajennus. Finska jaktföreningen yhdistys oikeutettiin⁷⁾ suurentamaan kaupungin maalla Huopalahdessa olevaa ampu-marataansa ja metsää hakkaamalla parantamaan sen tähtäysmahdollisuuksia. Vuokrattu alue oli n. 1,535 ha ja oli yhdistyksen maan arvon vähenemisestä suoritettava 50 markkaa m²:ltä.

Sotaministeriön antottua eäinlääkäri H. Sawelan sikalaa varten käyttämän, ministeriön vuokraaman, alueen lisäksi saada erään Ruskeasuon alueen sikojen jaloittelupaikaksi, päätti⁸⁾ kaupunginvaltuusto ehdottaa, että alue luovutettaisiin mainittuun tarkoitukseen 5 vuoden ajaksi 500 markan vuosi-vuokrasta.

Kreikkalais-katolisen seurakunnan anomuksen saada käyttää ent. venäläisen sotaväen Hietaniemessä olevaa hautausmaata rahatoimikamari epäsi⁹⁾, koska seurakunnan hallussa olevalla hautausmaalla oli tilaa vielä pitkäksi ajaksi ja kaupunki tarvitsi pyydettyä aluetta kaupunginasemakaavan järjes-telyä varten.

Hieta- ja Jätkäsaaren käyttö. Rahatoimikamari päätti¹⁰⁾, että niin pian kuin eräs Hieta- ja Jätkäsaarella oleva alue oli valmiiksi tasoitettu tai kuntoon pantu, niin että se rakennustöitä haittaamatta voitiin luovuttaa Helsingin makasiiniosakeyhtiölle, rakennuskonttorin oli siitä ilmoitettava raha-toimikamarille.

Vuokraehtojen y. m. muutoksia. Maitokauppias A. Vesannolle vuokrattu¹¹⁾ Annankadun varrella oleva alue pienennettiin¹²⁾ 150 m²:stä 30 m²:iin ja vuokra-maksu alennettiin¹²⁾ 600 markaksi vuodessa.

Helsingin suomalaiset ja ruotsalaiset evankelis-luterilaiset seurakunnat vapautettiin¹³⁾ velvollisuudesta suorittaa vuokraa Raakelinkadun tontista n:o 4.

Aktiebolaget M. G. Stenius osakeyhtiölle, joka vuonna 1920 oli oikeutettu toistaiseksi jättämään paikoilleen alueella Leppäsuo 68 b olevat rakennuk-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 10. 3. 146 §. — ²⁾ S:n 25. 4. 903 §. — ³⁾ S:n 29. 4. 957 §. — ⁴⁾ S:n 17. 5. 1,333 §. — ⁵⁾ S:n 19. 5. 1360 §. — ⁶⁾ S:n 2. 6. 1,607 §. — ⁷⁾ S:n 2. 6. 1,687 §. — ⁸⁾ S:n 17. 2. 40 §. — ⁹⁾ S:n 7. 7. 2,207 §. — ¹⁰⁾ S:n 14. 3. 244 §. — ¹¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 245. — ¹²⁾ Rkmin pöytäk. 19. 5. 1,395 §. — ¹³⁾ S:n 28. 7. 2,365; vrt. tätä kert. siv. 242.

sensa 7,200 markan vuosivuokrasta, myönnettiin¹⁾ vuokramaksun alennusta 4,000 markkaan tammikuun 1 p:n 1919 ja kesäkuun 1 p:n 1921 väliseltä ajalta.

Koska Martta-yhdistyksen Helsingin osastolle epähuomiossa kahdesti oli annettu sama Greijuksen vuokra-alue, peruutettiin²⁾ rahatoimikamarin puheenalaisen alueen vuokranpitennystä koskeva päätös.

Perittyjä vuokramaksuja. Rakennusmestari J. Ahde, jolla oli Sinivuoreenmaan huvila n:o 2 vuokralla, mutta laiminlyönyt maksaa vuokraa siitä tammikuun 1 p:n 1920 ja kesäkuun 9 p:n 1921 väliseltä ajalta, tuomittiin³⁾ suorittamaan mainittu maksu 600 markkaa vuodessa.

Torikauppias S. Kotin velvoitettiin⁴⁾ Kumtähden viljelyspalstasta litt. h, mikä hänellä oli ollut ilman välikirjaa toukokuun 1 p:n ja joulukuun 5 p:n välisen ajan, suorittamaan vuokraa 400 markan mukaan vuodessa.

Osakeyhtiö Kalustaja, jolle vuokrattiin eräs Hietaniemen alue, velvoitettiin⁵⁾ suorittamaan alueen vuokra joulukuun 1 p:n 1918 ja kesäkuun 8 p:n 1921 väliseltä ajalta, minkä maksun entinen vuokraaja oli jättänyt suorittamatta.

Koska maanviljelijä Hj. Sederholm vuonna 1921 oli käyttänyt Kumtähden ratsastusrata-alueen litt. A, B, C ja G merkittyjä alueita, päätti⁶⁾ rahatoimikamari velvoittaa hänet mainituista alueista suorittamaan vuokraa kaikkiaan 2,300 markkaa.

Vuokramaksun vähennys. Koska oli selvitetty, ettei herra H. Mieritz vuonna 1921 ollut pitänyt hallussaan hänen aikaisemmin vuokraamaansa n:o 13:lla merkittyä Mustikkamaan ranta-alueetta, päätti rahatoimikamari peruuttaa⁷⁾ herra Mieritzille kirjoitetun puheenalaisen alueen yllämainitun vuoden 3,000 markan suuruista vuokramaksua koskevan verolipun, mikä määrä myöskin oli poistettava kannantaluetteloista.

Vapaampi käyttöoikeus eräaseen Greijuksen vuokra-alueeseen myönnettiin⁸⁾ maanviljelijä E. J. Hohdille sekä Arabia nimiseen huvila-alueeseen n:o 4 ja Kaanaanmaa nimiseen niittyyn Arabia porslinsfabriks aktiebolag yhtiölle, jotta kävisi mahdolliseksi velkaa varten hankkia kiinnitys alueisiin.

Häätö. Liikemies A. J. Salminen oli häädettävä⁹⁾ hänellä vuokralla olleesta Bölen tilan osasta, koska hän vuokrasopimuksessa olleesta kiellostä huolimatta oli siellä pitänyt sikalaa, mistä pilaantunutta sianruokaa keitetäessä oli levinnyt voimakas löyhy ympäristöön.

Peruutettu oikeudenkäynti. Rahatoimikamari päätti¹⁰⁾ peruuttaa aikaisemmin päätetyn oikeudenkäynnin Aktiebolaget M. G. Stenius osakeyhtiötä vastaan sen häätämiseksi Leppäsuon alueelta, ja oli uusiin neuvotteluihin ryhdyttävä alueen luovuttamisesta kaupungille.

Metsästysoikeus kaupungin vuokra-alueilla. Koska voimassa olevan metsästyslain mukaan tilhi on rauhoitettu ainoastaan pesimisaikana Lapissa, olivat erinäiset eläinsuojelusyhdistyksen rahatoimikamarilta anoneet, että kaupunki metsästysoikeuttaan valvoen uusien vuokrasopimuksia tehdessään tai vanhempia uudistaessaan panettaisi sopimuksiin nimenomaisen tilhin metsästyskiellon sekä että kaupunki lupaisi palkinnon niille henkilöille, jotka voivat näyttää toteen rikoksia kaupungin metsästysoikeutta vastaan, niin että

¹⁾ Rkmin pöytäk. 9. 6. 1,806 §; vrt. 1920 vuod. kert. siv. 227. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 16. 6. 1,942 §; vrt. 1920 vuod. kert. siv. 225. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 16. 6. 1,936 §. — ⁴⁾ S:n 5. 12. 4,201 §. — ⁵⁾ S:n 28. 7. 2,366 §. — ⁶⁾ S:n 8. 12. 4,209 §. — ⁷⁾ S:n 21. 4. 821 §. — ⁸⁾ S:n 9. 6. 1,807 § ja 7. 7. 2,211 §. — ⁹⁾ S:n 27. 10. 3,421 §. — ¹⁰⁾ S:n 7. 7. 2,209 §; ks. 1920 vuod. kert. siv. 227.

asianomaiset voitaisiin tuomita laissa säädettyyn rangaistukseen. Sittenkun sekä kaupungin yleisten töiden hallitus että maatilalautakunta olivat ilmoittaneet olevansa halukkaita tekemiinsä vuokrasopimukseen panemaan mainitun suuntaisia määräyksiä sekä että metsänvartijoille annettaisiin tehtäväksi valvoa kiellon noudattamista, päätti¹⁾ kamari ilmoittaa puheenalaisille yhdistyksille, että tarpeellisiin niiden tarkoittamiin toimenpiteisiin oli ryhdytty.

Varattuja tontteja. Puhtaanapitohallituksen anomuksen korttelien n:o:jen 419 a, 419 b ja 412 a varaamisesta puhtaanapitolaitoksen tarpeisiin rahatoimikamari epäsi²⁾. Sittenkin kamari kuitenkin kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksestä päätti³⁾, että vuoden varrella myytäväksi tarjottavien tonttien luettelossa olleista tonteista seuraavat varattaisiin kaupungin omiin tarpeisiin, nimittäin Hietaniemenkadun tontit n:o: 12 ja 14 korttelissa n:o 411, Alavudenkadun tontit n:o: 1—9 korttelissa 419 b, kaikki XIII kaupunginosassa, koska Fredriksperistä Länsisatamaan suunniteltu rautatie tulisi niitä koskettamaan, edelleen kortteli n:o 419 a kokonaan ja jäljellä olevat korttelin n:o 419 b tontit mainitussa kaupunginosassa, jotka joka tapauksessa tarvittaisiin kaupungin omiin tarkoituksiin, esimerkiksi puhtaanapitolaitoksen tarpeisiin, sekä Kaarlenkadun tontti n:o 10 ja Helsinginkadun tontti n:o 22 XI kaupunginosassa, joiden varaamista kaupunginasemakaava-arkkitehti jo vuonna 1917 oli anonut, koska kaupungin pitäisi pitää käytettävänä erinäisiä mainitun kaupunginosan tontteja ja koska suunniteltu Hakaniemen ja Helsinginkadun välinen tunnelikin koskettaisi mainittua korttelia.

Sen lisäksi päätti rahatoimikamari, että kaupungin yleisten töiden hallitukselle vastedes vuosittain suotaisiin tilaisuus lausua mielipiteensä yllämainitusta luettelosta.

Toukolan vuokrapalstan käyttö. Sittenkun Toukolan 1 korttelissa olevain palstojen n:o:jen 1 ja 2 vuokraajalle oli myönnetty vuokran pitennystä edelliseen palstaan⁴⁾, mutta jälkimmäinen vuokrakauden päättyessä joutuisi kaupungille, päätti⁵⁾ rahatoimikamari, että se oli liitettävä kansakoulutonttiin n:o 3 ja 4 samassa korttelissa, jonka kautta vastedes ehkä tarpeellinen kansakoulutalon laajennus kävisi mahdolliseksi ja nykyinen leikkikenttä tilavammaksi. Samalla kamari päätti, että vuokra-aluetta ympäröivä säleaita siirrettäisiin kaupungin kustannuksella.

Käpylän tonttien vahvistetut vuokramaksut. Sosialilautakunnan esityksestä vahvisti⁶⁾ rahatoimikamari allamainittujen Käpylän tonttien vuotuiset vuokramaksut seuraaviksi määriksi, jotka oli laskettu sen periaatteen mukaan, että vuokramaksu vuokrakauden ensimmäisten 5 vuoden kuluttua nousee 100 %:lla, seuraavien 5 vuoden jälkeen n. 300 %:lla ja senjälkeen joka 10-vuotiskauden kuluttua 25 %:lla toisen 10-vuotiskauden maksusta:

korttelin n:o 861 tontit n:o: 1, 3, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 6, 8, 12 ja 14; korttelin n:o 862 tontit n:o: 2, 4, 20, 25, 27, 31 ja 33; korttelin n:o 865 tontit n:o: 2, 4, 6, 33 ja 35; korttelin n:o 866 tontit n:o: 36, 38 ja 40; korttelin n:o 867 tontit n:o: 1, 28, 30, 32, 27 ja 29 sekä korttelin n:o 868 tontit n:o: 3, 5, 2, 4, 14, 16, 18, 20 ja 22:

Vuokrankausi.	Vuokramaksu.	Vuokrankausi.	Vuokramaksu.
1—5 vuotta	Smk. 200:—	21—30 vuotta	Smk. 1,500:—
6—10 »	» 400:—	31—40 »	» 1,800:—
11—20 »	» 1,200:—	41—50 »	» 2,100:—

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 30. 5. 1,577 §. — ²⁾ S:n 7. 2. 10 §. — ³⁾ S:n 7. 3. 92 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 240. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 12. 12. 4,333 §. — ⁶⁾ S:n 12. 12. 4,329 §.

Korttelin n:o 861 tontti n:o 5; korttelin n:o 862 tontit n:ot 18, 22 ja 29; korttelin n:o 865 tontti n:o 31; korttelin n:o 866 tontit n:ot 2, 4, 6 ja 8; korttelin n:o 867 tontti n:o 23 sekä korttelin n:o 868 tontit n:ot 11, 13, 15, 17 ja 19:

Vuokrankausi.	Vuokramaksu.	Vuokrankausi.	Vuokramaksu.
1—5 vuotta	Smk. 225: —	21—30 vuotta	Smk. 1,650: —
6—10 »	» 450: —	31—40 »	» 1,980: —
11—20 »	» 1,320: —	41—50 »	» 2,310: —

Sekä korttelin n:o 861 tontit n:ot 10 ja 16; korttelin n:o 867 tontit n:ot 25 ja 34 ja korttelin n:o 868 tontti n:o 12:

Vuokrankausi.	Vuokramaksu.	Vuokrankausi.	Vuokramaksu.
1—5 vuotta	Smk. 250: —	21—30 vuotta	Smk. 1,875: —
6—10 »	» 500: —	31—40 »	» 2,250: —
11—20 »	» 1,500: —	41—50 »	» 2,625: —

Rakennuskonttorin toimeksi annettiin¹⁾ laatia korttelien n:ojen 855—879 järjestelyn suunnitelma ja kustannusarvio, jolloin mitä suurinta yksinkertaisuutta ja säästäväisyyttä oli noudatettava, koska alueen kuntoonpanettamiskustannusten kokonaismäärä ei saanut olla suurempi kuin että alueella olevien omakotitonttien hinta voitiin vahvistaa 20 markaksi m²:ltä ja rivitalotontteihin nähden 100 markaksi m²:ltä.

Irtisanottuja vuokrasopimuksia. Koska kalakauppias G. A. Grönlund lukuisista varoituksista huolimatta oli rikkonut kalapihaan nähden voimassa olevia järjestyssääntöjä, päätti²⁾ rahatoimikamari, että hänen kanssaan tehty, erästä kalapihan myyntipaikkaa koskeva, sopimus oli irtisanottava maaliskuun 1 p:ään.

Rahatoimikamari hyväksyi³⁾ terveydenhoitola-takunnan esityksen, että sopimus, joka koski Greijuksen maalla olevaa lannan varastopaikkaa, joka oli vuokralla herroilla I. F. Isotupa, J. Pelin ja A. Viksten, sanottaisiin irti toukokuun 15 p:ään, minkä ohessa kamari päätti³⁾, että lautakuntaa oli kuultava kussakin eri tapauksessa, milloin lannan varastopaikkoja annettiin vuokralle.

Koska rakennuskonttorin varasto-osasto välttämättä tarvitsi sataman ja rautatien viereisiä varastopaikkoja, päätti⁴⁾ kamari syyskuun 15 p:ään sanoa irti toiminimi D. S. Smirnoffin kanssa tehdyn Ruoholahdessa olevaa varastopaikkaa n:o 12 a ja Aktiebolaget Aug. Eklöf yhtiön kanssa tehdyn niinkään Ruoholahdessa olevaa varastopaikkaa n:o 12 b koskevan sopimuksen.

Rouvien A. Anderssonin ja A. Martensonin kanssa tehty Greijuksen palstaa n:o 7 koskeva sopimus sanottiin irti⁵⁾ huhtikuun 10 p:ään 1922, koska vuokraajat eivät määräaikana olleet korjauttaneet alueella olevia rakennuksia, mitkä korjaukset rahatoimikamari oli velvoittanut heidät teettämään.

Sittenkuun Lant. Viertotien tontin n:o 22 omistaja, Aktiebolaget Västra Chaus-sén n:o 22 yhtiö, tehtailija D. Podschevaloffilta oli ostanut mainitulla tontilla olevan rakennuksen, joka osittain oli kaupungin maalla, päätti⁶⁾ rahatoimikamari joulukuun 1 p:ään irtisanoa mainittua kaupungille kuuluvaa aluetta koskevan vuokrasopimuksen, minkä ohessa kamari määräsi⁶⁾, että alueella oleva rakennuksen osa oli samaan ajankohtaan mennessä poistettava.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 12. 12. 4,329 §. — ²⁾ S:n 3. 2. 29 §. — ³⁾ S:n 14. 2. 19 §. — ⁴⁾ S:n 73. . 105 §. — ⁵⁾ S:n 19. 9. 2,796 §. — ⁶⁾ S:n 24. 10. 3,333 §.

Herra K. A. Broström velvoitettiin¹⁾ huhtikuun 1 p:ään mennessä poistamaan omistamansa Työmiehenkadun varrella oleva paja.

Edelleen sanoi kaupunki irti seuraavia varastopaikkoja, alueita y. m. koskevat vuokrasopimukset: n. s. narinkan myymälöitä ja myymäläpöytiä koskevat toukokuun 1 p:ään²⁾; kauppias Barkoffilla ollutta kellaria koskevan toukokuun 1 p:ään²⁾; herra J. M. Karlssonin vuokraamaa palstaa n:o 1 koskevan³⁾, isännöitsijä P. Apelgrenin vuokraamaa palstaa n:o 8 koskevan³⁾, sekä insinööri H. Zetterlöfin palstaa n:o 9 Mustikkamaalla koskevan⁴⁾, kaikki lokakuun 15 p:ään; sekä marraskuun 15 p:ään agronomi A. S. Lindholmilla ja arkkitehti J. Stolpella olleita Mustikkamaan palstoja n:oja 6 ja 10 a koskevan⁵⁾; johtaja L. Lindelöfin vuokraamaa Ensisairaalan viereistä varastopaikkaa koskevan⁶⁾ lokakuun 9 p:ään; Osakeyhtiö Merilinnan vuokraamaa Merisatamassa olevaa varastopaikkaa koskevan⁷⁾ toukokuun 1 p:ään 1922; sähkölaitoksen käyttämää niinkään Merisatamassa olevaa varastopaikkaa koskevan⁸⁾ toukokuun 1 p:ään 1922; sekä Pelastusarmeijan vuokraamaa Vallilan korttelin n:o 534 tonttia n:o 3 koskevan kesäkuun 24 p:ään 1922⁹⁾.

Seuraavat henkilöt ja toiminimet sanoivat itse irti alla mainittuja alueita koskevat vuokrasopimukset: toiminimi Lagerström & C:o, korttelissa n:o 178 olevaa varastopaikkaa n:o 20 koskevan kesäkuun 1 p:ään¹⁰⁾; rakennusosakeyhtiö Vuorimiehenkatu 11, Merisatamassa olevia varastopaikkoja koskevan maaliskuun 1 p:ään¹¹⁾; herra J. Wiitakangas, Brahekadun viereistä kivilouhimoa koskevan huhtikuun 1 p:ään¹²⁾; toiminimi K. G. Tirkkonen, Porvoonkadun tontilla n:o 37 olevaa varastopaikkaa koskevan maaliskuun 1 p:ään¹³⁾; lämmittäjä A. Engholm, Pakaan C perunapalstaa n:o 41 koskevan tammikuun 1 p:ään¹⁴⁾; metsänhoitaja A. V. Granit, Nybondas tilan kahta peltopalstaa koskevan huhtikuun 12 p:ään¹⁵⁾; neiti L. Hagan, Kumtähden viljelyspalstaa n:o 25 koskevan toukokuun 1 p:ään¹⁶⁾; Aktiebolaget Creutzgatan 9 yhtiö, Minervakadun tontin n:o 17 viereistä varastopaikkaa koskevan elokuun 1 p:ään¹⁷⁾; kivenhakkaaja J. A. Ylén, Runebergkadun tontilla n:o 20 olevaa kivilouhimoa koskevan¹⁸⁾; Aktiebolaget Agraria yhtiö, Merisatamassa olevaa varastopaikkaa n:o 6 koskevan joulukuun 20 p:ään¹⁹⁾; seppä B. Haarala, erästä korttelissa n:o 341 olevaa aluetta koskevan joulukuun 1 p:ään²⁰⁾; sekä kalastaja G. A. Liljeberg, kalavettä Toukolan rantakorttelin tontin n:o 5 kohdalla koskevan²¹⁾ marraskuun 25 p:ään.

Entisen vuokraajan seppä K. E. Henrikssonin kanssa tehdyn sopimuksen mukaan palautui²²⁾ Oulunkylän talon maalla oleva paja kaupungin käytettäväksi, minkä jälkeen paja asetettiin²²⁾ maatilalautakunnan käytettäväksi.

Samoin luopui²³⁾ kauppaneuvos N. Matrosoff vuokraoikeudesta Strömsstenin istutusten palstaan n:o 8 sekä kahteen sinne teetettyyn puurakennukseen, maaliskuun 12 p:stä lukien.

Korotettuja kauppahallien y. m. vuokria. Kauppahallien myyntihuoneistojen ja narinkkamyymlöiden sekä Kauppa- ja Rautatietorin myyntipaikkojen vuokria korotettiin²⁴⁾ vuoden varrella.

1) Rkmin pöytäk. 17. 2. 8 §. — 2) S:n 20. 1. 16 §. — 3) S:n 14. 4. 597 §. — 4) S:n 25. 4. 875 §. — 5) S:n 6. 5. 1,113 §. — 6) S:n 12. 9. 2,661 §. — 7) S:n 17. 11. 3,743 §. — 8) S:n 17. 11. 3,744 §. — 9) S:n 24. 11. 4,086 §. — 10) S:n 7. 1. 2 §. — 11) S:n 7. 1. 5 §. — 12) S:n 7. 1. 11 §. — 13) S:n 7. 1. 15 §. — 14) S:n 7. 4. 516 §. — 15) S:n 14. 4. 591 §. — 16) S:n 2. 5. 978 a §. — 17) S:n 7. 6. 1,722 §. — 18) S:n 24. 2. 79 §. — 19) S:n 22. 9. 2,810 §. — 20) S:n 29. 9. 2,938 §. — 21) S:n 14. 11. 3,717 §. — 22) S:n 5. 12. 4,202 §. — 23) S:n 7. 4. 505 §. — 24) S:n 3. 2. 32 ja 33 §§, 24. 2. 126 §, 25. 8. 2,526 § ja 31. 10. 3,459 §.

Rahatoimikamari päätti¹⁾ edelleen ja vuoden loppuun vuokrata kalapihan myyntipaikkoja, ja oli vuokramaksuja korotettava 50 %:lla kesäkuun 1 p:stä lähtien; sen ohessa kehoitettiin asianomaisia valvomaan, että paikka huuhtomalla huolellisesti puhdistettiin.

N. s. vaunupaikkoja koskevat järjestyssäännöt. Rahatoimikamari vahvisti²⁾ seuraavat n. s. kiinteiden vaunupaikkojen

»Vuokraehdot.

1) Huutokauppatilaisuudessa on $\frac{1}{4}$ paikanvuokrasta maksettava kaupunginkassaan. Viimeistään tulevan huhtikuun 6 p. on loppusumma eli $\frac{3}{4}$ paikanvuokrasta suoritettava, jolloin kuitiksi saadaan kortti, johon on merkitty paikanvuokraajan nimi, mitä tavaroita hän on oikeutettu myymään, paikka johon vaunu on asetettava sekä se rahamäärä, joka on paikanvuokrana suoritettu. Tätä korttia on alati pidettävä mukana ja vaadittaessa näytettävä tarkastavalle poliisille. Aika, joksi paikat vuokrataan, päättyy maaliskuun 31 p:nä 1922.

2) Vuokraajain tulee vaunujen suhteen noudattaa niitä määräyksiä, jotka rahatoimikamarin kausliassa annetaan.

3) Vaunujen ympäristöön ei saa panna tyhjiä laatikoita tai rasioita ja muita päällyksiä, vaan on se aina pidettävä tyhjänä ja puhtaasti lakaistuna.

4) Jos rahatoimikamarin tarkastaja tai poliisi tekee muistutuksen, on vaunupaikan vuokraaja velvollinen viipymättä korjaamaan puutteen, uhalla että hän muuten menettää myyntipaikkansa, saamatta takaisin suoritettua maksua.

5) Jos vuokraaja terveydenhoidon etua tarkoittavien toimenpiteitten johdosta tulee tavalla tai toisella kärsimään haittaa myyntioikeutensa suhteen, ei kaupunki sitoudu suorittamaan takaisin maksettua paikanvuokraa tahi muussa suhteessa hyvittämään vuokraajaa; ja on vuokraajan noudatettava niitä määräyksiä, jotka nykyään ovat voimassa tai joita mahdollisesti vuokra-aikana annetaan tämmöisestä kaupasta.»

Kauppahalleja koskevia kysymyksiä. Skärgårdsfiskarens andelslag nimiselle osuuskunnalle pitennettiin³⁾ vuokra-aikaa Eteläsataman kauppahallin kalaosastoon elokuun 31 p:ään 1922 25,000 markan maksusta.

Kalapihan myyntipaikat. Rahatoimikamari antoi⁴⁾ 5 henkilölle luvan myydä kalaa kalapihalla, kullekin 100 markan kuukausimaksusta ja yhdelle henkilölle vaunupaikan⁵⁾ sieltä 10 markasta kuukaudessa.

Oikeuden kahvikojujen y. m. pitämiseen työ- ja muilla sopivilla paikoilla päätti⁶⁾ rahatoimikamari edelleen myöntää yhdeksi vuodeksi, kesäkuun 1 p:stä lukien, mutta oli jokainen tuollaista oikeutta koskeva anomus esitettävä kamarille.

Samoin päätti⁷⁾ kamari kesän kuluessa myöntää oikeuden määrättyillä paikoilla myydä marjoja ja hedelmiä vaunuista 200 markan maksusta kutakin tuollaista oikeutta kohti.

Oikeus kaupungin puistoihin tilapäisesti asettaa vaunuja tai pöytiä hedelmien ja virvoitusjuomien y. m. kauppaa varten juhlapäivinä oli⁸⁾ sitävastoin toukokuun 1 p:stä lähtien annettava ainoastaan Eläintarhassa 20 henkilölle ja 25 markan maksusta päivässä.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 18. 4. 778 §. — ²⁾ S:n 22. 3. 345 §. — ³⁾ S:n 7. 7. 2,133 §. — ⁴⁾ S:n 3. 2. 17 §, 10. 2. 34 §, 17. 2. 1 §, 3. 3. 15 § ja 7. 3. 81 §. — ⁵⁾ S:n 24. 2. 4 §. — ⁶⁾ S:n 18. 4. 777 §. — ⁷⁾ S:n 18. 4. 779 §. — ⁸⁾ S:n 29. 4. 936 §.

Vuokranpitennystä 22 kiinteään kioskipaikkaan myönnettiin¹⁾ 7 henkilölle tai toiminimelle vuodeksi, huhtikuun 1 p:stä lukien korotetusta 31,000 markan vuokrasta. Samaksi ajaksi uudistettiin¹⁾ kaupungin ja eri henkilöiden tai toiminimien väliset sopimukset, jotka koskivat 11 paikkaa virvoitusjuomain y. m. kauppaa varten vaunuista yhteensä 3,300 markan maksusta. 17 henkilölle annettiin²⁾ oikeus eri paikoilla myydä kahvia ja virvoitusjuomia yhteensä 7,105 markan maksusta.

Kaksi nuorisoseuraa oikeutettiin³⁾ kauppaneuvos H. Borgströmin kansanpuistossa Turholmassa pitämään ravintolaa ainoastaan omia jäseniään varten, minkä ohessa 5 henkilöä oikeutettiin⁴⁾ siellä kesän aikana myymään kahvia, tupakkaa ja virvoitusjuomia, kukin 200 markan maksusta.

Edelleen oikeutettiin⁵⁾ 36 henkilöä myymään kukkia, jäätelöä y. m. yhteensä 6,265 markan maksusta.

Oikeus eri paikoilla myydä hautaseppeleitä ja kukkia myönnettiin⁶⁾ 12 henkilölle yhteensä 3,800 markan maksusta.

500 markan maksusta oikeutettiin⁷⁾ Helsingin luistelijat niminen yhdistys käyttämään uutta paviljonkia Töölönlahden kohdalla yhdistyksen kokous- ja kerhohuoneistona sekä virvoitusjuomain tarjoilua varten yleisölle kesän 1921 aikana.

Rahatoimikamari oikeutti⁸⁾ kansliansa vuodeksi luovuttamaan 2 paikkaa Kaisaniemestä ulkoilmavalokuvausta varten, 2 samanlaista paikkaa Kaivopuistosta ja 2 paikkaa Eläintarhasta 300 markan vuosimaksusta.

2 henkilöä oikeutettiin⁹⁾ pystyttämään kiikareita Kaisaniemeen, Ullanlinnan kallioille ja Kaivopuistoon, toinen kesäksi 1921 60 markan maksusta kiikaria kohti, toinen syyskuun 1 p:stä vuoden loppuun yhteensä 100 markan maksusta.

Kamari päätti¹⁰⁾, ettei sen kanslian välityksellä vastedes yleensä myönnettäisi oikeutta asettaa ilmoitustauluja kaupungin kaduille tai puistoihin ja istutuksiin.

Koska Vallilan tontille n:o 2 oli pystytetty ampumarata ilman että sitä varten oli hankittu lupa, antoi kamari asiamiehelleen toimeksi¹¹⁾ ryhtyä toimenpiteisiin sen poistamiseksi.

Lupa bentsiinin jakeluaseman rakentamiseen. Toimeenpannussa huutokaupassa myönnettiin Aktiebolaget Benzin osakeyhtiölle oikeus rakennuttaa bentsiinin jakeluasema tontille n:o 11 Unioninkadun varrella. Vuokrasopimus vahvistettiin¹²⁾ olemaan voimassa kesäkuun 2 p:stä 1921 kesäkuun 2 p:ään 1924 ja vuokramaksu 10,000 markaksi vuodelta.

Lupa käyttää puistoja y. m. Erinäiset yhdistykset oikeutettiin¹³⁾ määrättyinä päivinä vuoden kuluessa juhlia, kansanhuveja, hartaudenharjoituksia y. m. varten käyttämään Kaivopuistoa, Kaisaniemeä, Seurasaarta, Mäntymäkeä ja Hesperian puistoa.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 10. 3. 128 §. — ²⁾ S:n 3. 2. 30 §, 4. 4. 440 §, 9. 5. 1,131, 1,132 ja 1,134 §§, 17. 5. 1,284 §, 30. 5. 1,542, 1,544 ja 1,564 §§, 2. 6. 1,588, 1,589, 1,590 ja 1,591 §§, 7. 6. 1,718 §, 9. 6. 1,780 §, 16. 6. 1952 § ja 30. 6. 2,088 §. — ³⁾ S:n 22. 6. 2,013 §. — ⁴⁾ S:n 7. 4. 531 §, 21. 4. 822 § ja 25. 4. 909 §. — ⁵⁾ S:n 29. 4. 915, 916, 934 a, 937, 941, 942, 943 ja 947 §§, 2. 5. 974, 975, 976 ja 977 §§, 6. 5. 1,082, 1,083, 1,087, 1,088, 1,089, 1,090, 1,091, 1,092, 1,093, 1,099, 1,100 ja 1,101 §§, 12. 5. 1,206 ja 1,209 §§, 17. 5. 1,259, 1,260, 1,262, 1,263, 1,273, 1,274 ja 1,283 §§, 19. 5. 1,362 §, 23. 5. 1,416 § sekä 30. 5. 1,543 §. — ⁶⁾ S:n 27. 1. 9 ja 11 §§, 3. 2. 18 ja 28 §§, 10. 2. 6, 7, 9, 10, 13, 17 ja 33 §§ ja 14. 3. 184 §. — ⁷⁾ S:n 25. 4. 905 §. — ⁸⁾ S:n 17. 3. 278 §. — ⁹⁾ S:n 3. 3. 11 § ja 4. 8. 2,388 §. — ¹⁰⁾ S:n 16. 6. 1,965 §. — ¹¹⁾ S:n 29. 4. 961 §. — ¹²⁾ S:n 2. 6. 1,620 §. — ¹³⁾ S:n 7. 3. 93 §, 29. 4. 917 §, 2. 5. 998 §, 12. 5. 1,223 §, 19. 5. 1,379 §, 7. 6. 1,750 §, 30. 6. 2,104 § ja 7. 7. 2,119 §.

Pelastusarmeija oikeutettiin ¹⁾ toimeenpanemaan ulkoilmakokouksia määrättyinä päivinä kesän aikana Kaivopuistossa, Kapteeninkadun varrella olevassa puistikossa, Tehtaan puistossa, Tokan torilla, ent. venäläisen teatterin luona olevalla paikalla, Hietalahden torilla, Kampin torilla, Ruoholahden ja Lapinlahden katujen kulmauksessa, Koulutorilla, Rautatiekadun varrella olevalla torilla, Kaisaniemessä, Eläintarhassa, Porthanrinteen ja Toisen linjan kulmauksessa, Kaikukujan varrella olevilla vuorilla, Hakaniemen torilla sekä Kyläsaarella ja Hesperian puistossa, kuitenkin siten, että kahta viimeainittua paikkaa saatiin käyttää ainoastaan siinä tapauksessa, ettei niitä ollut annettu toisten yhdistysten käytettäväksi.

Työväen näyttämö oikeutettiin ²⁾ kesän aikana käyttämään ulkoilmanäyttämöä Seurasaaressa ehdolla:

- 1) että näyttämöä käytetään ainoastaan teatterinäytäntöjä varten;
- 2) että seura ylläpitää järjestystä esitysten aikana sekä pitää huolta siitä, ettei pensaita ja ruohokenttiä turmella;
- 3) että seura asettaa näyttämön sellaiseen kuntoon, että sitä ei voida käyttää muihin tarkoituksiin niinä aikoina, jolloin näytäntöjä ei ole; sekä
- 4) että tarjoilua paikalla saa toimeenpanna ainoastaan Seurasaaressa ravintolanhaltijan välityksellä.

Lupa luistinradan laittamiseen myönnettiin ³⁾ erinäisille henkilöille ja yhdistyksille, jotapaitsi rahatoimikamari päätti, että vastedes oli henkilöitä ja yhdistyksiä, jotka halusivat luistinrataa pitää, sanomalehti-ilmoitusten avulla syksyisin kehoitettava ilmoittautumaan rahatoimikamariin.

Tenniskentät. Rahatoimikamari päätti ⁴⁾ korottaa maksun Kaisaniemen tenniskentistä 6 markkaan tunnilta.

Suomen messut oikeutettiin ⁵⁾ kesäkuun 28 p:n ja heinäkuun 2 p:n välisenä aikana maksuttomasti käyttämään Johanneksen kirkon luona olevaa urheilukenttää siihen rajoittuvine alueineen ehdolla, ettei katuja saisi sulkea liikenteeltä, että kaikki rakennukset y. m. heti messujen loputtua poistetaan uhalla että kaupunki asianomaisen kustannuksella toimittaa tämän sekä että esitetään 45,000 markan määräinen takuu siitä, että käytettäväksi annettu alue saatetaan entiseen kuntoonsa.

Oikeus lennätinlankojen kiinnittämiseen Rantatorilla sijaitsevan kauppahallin katolle myönnettiin ⁶⁾ lennätinhallitukselle, jolloin kuitenkin rakennuskonttorin antamia ohjeita tuli noudattaa.

Oikeus sähköjohdon vetämiseen Käpylästä Tuomarinkylän kartanon maiden poikki Tammiston ja Pakaan tiloille myönnettiin ⁷⁾ Keskusosuusliike Hankkijalle ehdolla, että kaupungillekin varattaisiin tilaisuus edullisilla ehdoilla saada sähkövoimaa Tuomarinkylän kartanon tarpeisiin, jotapaitsi vainioille ja metsälle koitunut vahinko oli korvattava, jonka ohessa mahdollisesti hakattu metsä oli tuleva kaupungille.

Käytettäväksi annettuja viljelyspalstoja. Helsingin kansanasunnot osakeyhtiö oikeutettiin ⁸⁾ kesän aikana käyttämään Käpylässä korttelin n:o 818 eteläpuolella sijaitsevaa, urheilukentäksi tarkoitettua aluetta viljelyspalstoiksi.

Evätty kaatopaikkaa koskeva anomus. Osuusliike Elannon r. l. anomus saada käyttää erinäisiä Malmilla sijaitsevia kaupungin alueita kaatopaikoiksi evättiin ⁹⁾, koska kaupunki itse tarvitsee aluetta.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 28. 2. 14 §. — ²⁾ S:n 23. 5. 1,484 §. — ³⁾ S:n 17. 1. 2 §, 3. 2. 1 § ja 12. 12. 4,320 ja 4,321 §§. — ⁴⁾ S:n 29. 4. 955 §. — ⁵⁾ S:n 19. 5. 1,392 §. — ⁶⁾ S:n 13. 10. 3,166 §. — ⁷⁾ S:n 17. 10. 3,214 §. — ⁸⁾ S:n 16. 6. 1,961 §. — ⁹⁾ S:n 7. 6. 1,746 §.

Oikeus raitiotien rakentamiseen. Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö oikeutettiin¹⁾ Lapinlahdenkadun läntiseen päähän rakentamaan raidesilmukan 15 m. säteellä, kuitenkin siten, että vapaa ala Kirkkomaankadulla ja Marian sairaalan pohjoispuolella tulisi niin suureksi kuin mahdollista.

Oikeus raitteitten asettamiseen. Hietalahden laivatelakka ja mekaninen konepaja osakeyhtiö oikeutettiin²⁾ asettamaan yhdysraide yhtiön hallussa olevien korttelien n:o:jen 176 ja 178 välille VI kaupunginosassa.

Oikeus autoliikenteeseen. Herra J. Larsson, joka oli ostanut vuokraoikeuden Pukkisaareen, oikeutettiin³⁾ 2 kertaa päivässä kulkemaan autolla Seurasaarelle vievää siltaa Pukinsaareen saakka.

Herra G. Törnrothin anomusta saada lupa autoliikenteen harjoittamiseen kaupungin keskustan sekä Seurasaaren, Fredriksperin ja Ruoholahden välillä, puollettiin⁴⁾ maistraatille sillä ehdolla, että säännöllisiä kulkuvuoroja ylläpidettäisiin ja asianomainen viranomainen saisi tarkastaa käytettävät ajoneuvot. Sitävastoin evättiin⁵⁾ herra J. Larsson-Partasen anomus saada käyttää 40 istumasijalla varustettua kuorma-autoa henkilöliikennettä varten Mikonkadun ja Seurasaaren välillä, koska Seurasaaren tie ei ollut rakennettu raskasta liikennettä varten.

Auto-asemien puhelinkoneet. Koska esiintuoduista valituksista oli käynyt ilmi, että joillekin autoasemille oli asetettu puhelinkoneita, jotka olivat muuttamien autonkuljettajien hallussa ja joita toiset eivät saaneet käyttää, päätti⁶⁾ rahatoimikamari anoa, että maistraatti ryhtyisi toimenpiteisiin, jotta kaikki automomistajat, joille järjestysvalta oli osoittanut saman autoaseman pysäkki-paikaksi, saisivat käyttää asemalle asetettua puhelinkonetta.

Oikeus rakentaa rakennuksia y. m. Hermannin työväenyhdistys oikeutettiin⁷⁾ rakentamaan Kyläsaarelle venevaja, josta kaupunki ei kantaisi mitään maksua, mutta tuli paikalla ylläpitää hyvää järjestystä sekä vaja pitää hyvässä kunnossa ja poistaa kolmen kuukauden kuluttua irtisanomisesta.

Kivenhakkaaja J. E. Heino oikeutettiin⁸⁾ rakentamaan pienehkö vaja eräälle hänen vuokraamalleen varastopaikalle Hietaniemenkadun varrella.

Helsingin lennätinurheilijat oikeutettiin⁹⁾ Eläintarhan urheilukentälle asettamaan laatikko urheiluvälineiden säilyttämiseksi ehdolla, että se pidettäisiin hyvässä kunnossa ja viheriäksi maalattuna.

Oikeus sillan rakentamiseen. Sörnäsän osakeyhtiö oikeutettiin¹⁰⁾ rakentamaan rimasilta Suuren ja Pienen Verkkosaaren välille sillä ehdolla, että täytettyyn matalikkoon asetettaisiin 2 rumpua tai siltaa vapaine, 3 m. pitkine aukkoineen, joita tuli pitää sellaisessa kunnossa, että veden vaihto tuli mahdolliseksi sekä että yhtiö oli velvollinen ryhtymään niihin muihin toimenpiteisiin, joita terveydenhoitolautakunta, rakennuskonttoria kuultuaan, saattoi määrätä täyttämisestä ehkä syntyvien terveydellisten haittojen poistamiseksi.

Lupa laiturin rakentamiseen. Rahatoimikamari päätti¹¹⁾ periaatteessa suostua Hietalahden laivatelakka ja mekaninen konepaja osakeyhtiön anomukseen saada Hietalahden satamaan rakentaa laivanvarustuslaituri, ei kuitenkaan 55 m. pitempi, jotapaitsi kamarin kansliassa oli tehtävä ehdotus yhtiön kanssa tehtäväksi sopimukseksi, johon ei sisällytettäisi mitään korvausta.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 7. 4. 538 §. — ²⁾ S:n 18. 4. 797 §. — ³⁾ S:n 17. 5. 1,335 §. — ⁴⁾ S:n 26. 5. 1,533 § ja 18. 8. 2,501 §. — ⁵⁾ S:n 14. 4. 707 §. — ⁶⁾ S:n 16. 6. 1,970 § ja 25. 8. 2,545 §. — ⁷⁾ S:n 2. 6. 1,708 §. — ⁸⁾ S:n 7. 6. 1,749 §. — ⁹⁾ S:n 16. 6. 1,978 §. — ¹⁰⁾ S:n 27. 10. 3,424 §. — ¹¹⁾ S:n 12. 9. 2,683 §.

Lupa aidan pystyttämiseen myönnettiin¹⁾ Seurasaaren ulkoilmamuseolle kesäksi 1921 sillä ehdolla, että arkipäivinä, jolloin pääsy museon alueelle oli vapaa, neljä porttia pidettäisiin auki, ja sunnuntaisin, jolloin maksua kannettiin, yksi portti pidettäisiin auki.

Kielletty kahvila. Vuokrapalstan n:o 1 haltija Sinivuorenmaalla kiellettiin²⁾ palstalla harjoittamasta kahvilaliikettä.

Lupa hiekan, jään y. m. ottamiseen sekä puitten kaatamiseen. Askolan tielautakunta oikeutettiin³⁾ ottamaan korkeintaan 100 m³ hiekkaa eräästä Eknäsin kartanon maalla olevasta hiekkakuopasta 100 markan maksusta.

Helsingin kansanasunnot osakeyhtiö oikeutettiin⁴⁾ ottamaan soraa kaupungin alueelta Käpylässä 5 markan maksusta m²:ltä.

Rakennuskonttori oikeutettiin⁵⁾ eräille Toukolan korttelien n:ojen 912 ja 913 tonttien vuokraajille myymään muuraussavea 15 markan maksusta kuormalta.

Vuokraaja J. A. Nyman oikeutettiin⁶⁾ talven 1921 aikana ottamaan jäätä Vantaan joesta 150 markan maksusta.

Osakeyhtiö Hugo Bastmanin höyrypanimo ilmoitti, että sen tarpeisiin talven 1921 aikana oli otettu 3,000 m² jäätä Vanhankaupungin lahdesta, ja velvoitettiin⁷⁾ yhtiö suorittamaan maksua 300 markkaa.

Kivennäisvesitehdasosakeyhtiö A. L. Hartwallille myönnettiin⁸⁾ lupa talven 1921 aikana pitää 7,000 m² laajuista jäärataa Vantaan joen n. s. Lillfors-lahdella sekä siitä ottaa jäätä 700 markan maksusta.

Herra A. Ahlberg oikeutettiin⁹⁾ talven 1921 aikana pitämään Lapinlahdella jäärataa, pinta-alaltaan n. 400 m² sekä sieltä ottamaan jäätä 50 markan maksusta.

Samoin myöntyi¹⁰⁾ rahatoimikamari eräeseen P. Sinebrychoff osakeyhtiön tekemään anomukseen saada talven 1921 aikana ottaa jäätä Merholman ja Lapinlahden välisestä salmesta. Maksu vahvistettiin 500 markaksi.

Herra A. L. Lindberg oikeutettiin¹¹⁾ talven 1921 aikana ottamaan jäätä eräältä 4,000 m² suuruiselta alueelta Vanhankaupungin selältä samoin kuin eräältä 2,000 m² suuruiselta alueelta Humallahdella yhteensä 600 markan maksusta ja leskirouva S. Öhrnberg ottamaan jäätä Vantaan joesta 150 markan maksusta.

Muuttaen aikaisemman päätöksensä¹²⁾ päätti¹³⁾ rahatoimikamari oikeuttaa satamakonttorin myöntämään lupia henkilöille, jotka sitä anovat, sinä aikana, jolloin satamat ovat jään peitossa, sen valvonnan alaisina sopivilla paikoilla kokoomaan jätehüliä, sillä ehdolla, että 10 % kootuista hüilistä luovutetaan kaupungille.

Helsingin kansanasunnot osakeyhtiö oikeutettiin¹⁴⁾ ottamaan paju- ja muita pensaita niittypalstalta EF Käpylässä salaojitustarkoituksia varten.

Erinäiset vuokraajat oikeutettiin¹⁵⁾ kaatamaan puita hallussaan olevilta vuokra-alueilta. Kaksi vuokraajaa, jotka luvatta olivat hakanneet metsää Sinivuorenmaalta, velvoitettiin¹⁶⁾ maksamaan korvausta kaupungille.

Karjalaidun oikeuksia kaupungin käyttämättömillä mailla päätti¹⁷⁾ rahatoimikamari antaa samalla tavoin kuin aikaisemmin 100 markan maksusta hevoselta tai lehmältä ja 50 markan maksusta pienemmiltä eläimiltä.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 30. 5. 1,574 §. — ²⁾ S:n 12. 5. 1,234 §. — ³⁾ S:n 14. 4. 684 §. — ⁴⁾ S:n 21. 7. 2,329 §. — ⁵⁾ S:n 4. 8. 2,418 §. — ⁶⁾ S:n 20. 1. 54 §. — ⁷⁾ S:n 14. 4. 623 §. — ⁸⁾ S:n 5. 12. 4,185 §. — ⁹⁾ S:n 12. 12. 4,317 §. — ¹⁰⁾ S:n 12. 12. 4,318 §. — ¹¹⁾ S:n 12. 12. 4,319 §. ja 19. 12. 4,378 §. — ¹²⁾ Ks. 1919 vuod. siv. 230. — ¹³⁾ Rkmrin pöytäk. 7. 3. 107 §. — ¹⁴⁾ S:n 18. 8. 2,496 §. — ¹⁵⁾ S:n 24. 3. 378 §. 2. 5. 1,077 §. 31. 10. 3,473 §. ja 5. 12. 4,186 §. — ¹⁶⁾ S:n 17. 2. 47 §. ja 31. 3. 418 §. — ¹⁷⁾ S:n 18. 4. 780 §.

Reimarsin talon heinäsat. Sittenkun rahatoimikamari huutokaupalla oli tarjonnut vuoden heinäsattoa vuokraamattomalta osalta Reimarsin taloa, sillä ehdolla että vähin maksu oli 10,000 markkaa sekä että tehty huuto viimeistään 8 päivän kuluessa maksettiin kamariin, ollen ostaja oikeutettu maksuttomasti käyttämään eräitä latoja sitä vastaan että hän kustantaisi niissä mahdollisesti tarvittavat korjaukset, teki korkeimman tarjouksen tehtaan esimies K. G. Holmstén, joka huusi¹⁾ kyseessä olevan heinäsaton 13,100 markasta.

Ravintolain vuokraus. Seurasaaren ravintola vuokrattiin²⁾ kolmeksi vuodeksi ravintoloitsija E. Axille 12,000 markan vuosivuokrasta ja Korkeasaaren ravintoloitsija G. E. Björkqvistille samaksi ajaksi 14,000 markan vuosimaksusta. Sitäpaitsi määräsi rahatoimikamari, että laitoksiin yleisön palvelemiseksi otetun henkilökunnan tuli hallita molempia kotimaisia kieliä.

Kaisaniemen ravintola osakeyhtiö oikeutettiin³⁾ herra F. O. Lindfors'ilta saamaan nimiinsä Kaisaniemen ravintolaa koskeva vuokrasopimus. Vuokra-aika oli päättyvä lokakuun 1 p:nä 1924 ja maksu vahvistettiin 15,000 markaksi vuodelta.

Kaupungin uimalaitoksien käyttö. Rahatoimikamari päätti⁴⁾, että Ursinin kallion uimalaitos kesäksi luovutettaisiin Helsingfors simsällskap seuralle, Humallahden uimalaitos Helsingin uimareille sekä Jätkäsaaren uimahuoneet Urheiluseura Jyrylle ja Työväen uimareille yhteisesti, jotapaitsi molemmat viimeksimainitut yhdistykset oikeutettiin järjestämään pari näytöstä toisten yhdistysten hallussa olevilla uimalaitoksilla. Kyläsaaren uimahuone vuokrattiin⁵⁾ herra J. Jakobson'ille 500 markan ennakkovuokraa vastaan.

Herra H. Finley-Nenonen oikeutettiin⁶⁾ yhden kuukauden ajan talviuintia varten käyttämään Ursinin kallion uimalaitosta ehdolla, että hän vastaa sille siitä ehkä aiheutuvasta vahingosta.

Suomen messut oikeutettiin⁷⁾ käyttämään Ratakadun kansakoulutaltoa kesäkuun 28 p:n ja heinäkuun 2 p:n välisenä aikana 1,000 markan vuokrasta, ehdolla että siellä asetetaan näytteille vaan keveämpiä esineitä ja kiinteitä tavaroita, että ilmoituksia ei saa kiinnittää, että koulu viimeistään heinäkuun 15 p:nä saatetaan entiseen kuntoon sekä että mahdolliset korjaukset teetetään rakennuskonttorin toimesta messujen kustannuksella.

Rakennusten käyttö Hieta- ja Jätkäsaarella. Sittenkun rahatoimikamari oli valtioneuvostolle esittänyt⁸⁾, että valtion Hieta- ja Jätkäsaarien ylimenopaikalle rakennuttamat kaksi tavarasuojaa, koska ne olivat liikennettä haittaavia eikä niitä enää käytetty alkuperäiseen tarkoitukseensa, joko poistettaisiin tai korvausta vastaan luovutettaisiin kaupungille satamaliikenteen tarpeiksi, selitti kauppa- ja teollisuusministeriö antamassaan vastauksessa, että kyseessä olevista tavarasuojista käytettiin toista valtion viljakonttorille kuuluvien elintarpeiden säilyttämiseen, ja että toinenkin, joka satunnaisesti oli ollut vuokrattu sotaministeriön insinööriosastolle, oli tyhjennetty viljakonttorin vastedes käytettäväksi elintarpeiden säilyttämiseen ja ilmoitti ministeriö, että tavarasuojia senvuoksi ei voitu kaupungille luovuttaa. Rahatoimikamari päätti⁹⁾ kehoittaa rakennuskonttoria kamarille antamaan tarkemman selvityksen siitä oliko kaupungin määrättävä kysymyksessä olevien tavarasuojien käytöstä, minkäläikeen neuvottelut valtion kanssa uudistettaisiin.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 30. 6. 2,096 §. — ²⁾ Sn 21. 3. 340. §. — ³⁾ S:n 28. 7. 2,369 §. — ⁴⁾ S:n 23. 5. 1,482 §. — ⁵⁾ S:n 17. 5. 1,339 §. — ⁶⁾ S:n 10. 2. 64 §. — ⁷⁾ S:n 23. 5. 1,498 §. — ⁸⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 228; rkmrin pöytäk. 21. 4. 837 §. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 16. 6. 1,954 §.

Koska eräs rakennuskonttorin työkonttorin Jätkäsaarella käyttämä huoneisto sisustettaisiin toimistohuoneistoksi rautatie liikennettä varten Länsisataman alueella, ilmoitti Helsingin makasiiniosakeyhtiö suostuvansa asettamaan rakennuskonttorin käytettäväksi¹⁾ erään yhtiön hallussa olevan kaupungille kuuluvan huvilan Lastaajakadun varrella.

Suomen osuuskauppojen keskuskunta r. l. oikeutettiin²⁾ toistaiseksi, ei kuitenkaan kauvemmin kuin tammikuun 1 p:ään 1922 säilyttämään tavaroita n. s. Suvilahden kasarmissa 5,000 markan kuukausimaksusta.

Ent. kaasulaitoksen käyttö. Sittenkun ensimmäinen kaupunginvouti oli ilmoittanut, että rahatoimikamarin irtisanottua Helsingin huutokauppakamarin muuttamaan pois huoneistostaan talossa n:o 3 Mariankadun varrella, ei pakkohuutokauppoja enää voitu toimittaa, koska huutokauppakamareissa ei ollut tilaa ulosmitatun omaisuuden säilyttämistä varten sekä vaatinut että kaupunki sille kuuluvan velvollisuuden mukaisesti hankkisi huoneiston sanottua tarkoitusta varten, päätti³⁾ rahatoimikamari sotaministeriöltä anoa, että ministeriön käytettävänä olevat huoneistot ent. kaasulaitoksessa luovutettaisiin kaupungille.

Sittemmin ilmoitti myöskin kaasulaitos, että vuokraa siitä huoneistosta talossa n:o 4—6 Pikku Robertinkadun varrella, jonka laitos oli vuokrannut putkiosien ja muitten tarpeitten säilyttämiseksi, oli korotettu kesäkuun 1 p:stä sekä anonut, että ept. kaasulaitoksen tontilla sijaitseva työpajarakennus asetettaisiin sen käytettäväksi, ja päätti⁴⁾ rahatoimikamari anoa sotaministeriön saniteettiosastolta ja Uudenmaanläänin sotasaaliskonttorilta, että kaupunki heti saisi kysymyksessä olevan huoneiston.

Talonisännöitsijä ilmoitti, että Uudenmaan läänin sotasaaliskonttori oli kieltäytynyt hyväksymästä konttorin käytettävänä oleville Kaasutehtaan kadun varrella n:o 3 sijaitseville tavarasuojille pantua vuokran korotusta ja oli maksamaton vuokra vuodelta 1920 6,252: 40 markkaa ja vuodelta 1921 8,855: 15 markkaa. Tämän johdosta antoi rahatoimikamari kanslialleen toimeksi⁵⁾ neuvotella sotasaaliskonttorin kanssa vuokran maksamisesta samoin kuin tavarasuojien palauttamisesta kaupungin käytettäväksi.

Neuvoteltuaan ehdotti⁶⁾ kanslia, ettei vuokraa veloitettaisi eräästä 123 m² suuruisesta tavarasuojasta sen puutteelliseen kuntoon nähden sekä että vuokraa muista tavarasuojista vähennettäisiin 10 %:lla ja siis vaadittaisiin maksettavaksi 5,625 markan, 4,296: 60 markan ja 1,790: 25 markan määrät. Kamari hyväksyi ehdotuksen, ja oli heti ryhdyttävä⁷⁾ toimenpiteisiin, jotta yhteen rakennuksista valmistettaisiin tilaa kaasulaitoksen varastolle.

Hesperian puistossa olevat rakennukset. Sittenkun ensimmäinen kaupunginlääkäri oli ilmoittanut Hesperian puistossa sijaitsevassa rakennuksessa esiintyvistä terveydellisistä epäkohdista, päätti⁸⁾ rahatoimikamari kehoittaa rakennuskonttoria muuttamaan sen rahaksi ja niin pian kuin mahdollista poistamaan sen. Sittemmin ilmoitti kuitenkin kuitenkin talon isännöitsijä, että joukko poisteita oli muuttanut rakennukseen, koska eivät olleet muualta saaneet asuntoa, minkätähden kamari päätti⁹⁾, että talo oli korjattava sekä että talon isännöitsijää oli kehoitettava, sittenkun korjaukset oli suoritettu, siinä asuvilta henkilöiltä kantamaan kohtuullista vuokraa.

Erinäiset yhdistykset oikeutettiin¹⁰⁾ eräissä tilaisuuksissa käyttämään lavaa sekä ravintolarakennusta Hesperian puistossa.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 4. 8. 2,417 §. — ²⁾ S:n 3. 10. 3,006 §. — ³⁾ S:n 18. 4. 801 §. — ⁴⁾ S:n 19. 5. 1,399 §. — ⁵⁾ S:n 17. 10. 3,215 §. — ⁶⁾ S:n 29. 12. 4,547 §. — ⁷⁾ S:n 29. 12. 4,548 §. — ⁸⁾ S:n 9. 6. 1,822 §. — ⁹⁾ S:n 3. 10. 3,016 §, vrt. tätä kert. siv. 45. — ¹⁰⁾ S:n 7. 7. 2,119 §, 21. 7. 2,297 § ja 11. 8. 2,429 §.

Amerikan punainen risti oikeutettiin ¹⁾ niinkään toistaiseksi käyttämään Hesperian sairaalaa jakeluhuoneistona.

Vuokralle annettuja huoneistoja. Puhtaanapitolaitoksen työmies, joka huolehtii kuolleitten eläimien maahankaivamisesta, oikeutettiin ²⁾ ilman vuokraa käyttämään ent. rankkurin asuntoa.

Huutokauppakamarin vahtimestari V. Terho oikeutettiin ³⁾ edelleen asumaan talossa n:o 1 Aleksanterinkadun varrella heinäkuun 1 p:ään saakka.

Erinäiset huoneistot kaupungin vuokraamassa talossa n:o 6 Kasarminkadun varrella annettiin vuokralle ⁴⁾ kahden viikon irtisanomisajoin.

Kaupungin yleisten töiden hallitus oikeutettiin ⁵⁾ tiistaisin jälkeen klo 7 i. p. käyttämään sosialilautakunnan istuntohuonetta.

Työväenopisto oikeutettiin ⁶⁾ saamaan kansliahuoneen Kallion kirjastotalon toisessa kerroksessa, lasten ja nuorison lukusalin sisäpuolella, ehdolla että kanslia-aikaa ei määrättäisi lukusalin aukioloajaksi.

Suomenkielisten kansakoulujen johtokunta oikeutettiin ⁷⁾ toistaiseksi sijoittamaan kaksi kansakoululuokkaa ruotsinkielisille kansakouluille luovutettuun kansakoulutaloon Annankadun varrella, koska muuta huoneistoa ei ollut saatavana.

Satamahallitukselle oli ⁸⁾ toistaiseksi annettava huoneisto rahatoimikamarin uudesta huoneistosta ent. seurahuoneella.

Vuokrattuja huoneistoja ja vuokrakorotuksia. Lääketieteenlensiaatti E. Wasastjerna oikeutettiin ⁹⁾ kesäkuun 1 p:stä kantamaan 1,500 markkaan korotettua vuokraa poliisilääkärin vastaanottohuoneistosta, sillä ehdolla että sitä pääasiallisesti käytettäisiin vastamainittuun tarkoitukseen.

Rahatoimikamari päätti ¹⁰⁾ vuokrata vastaanottohuoneiston Bölen alue-lääkärille 200 markan kuukausivuokrasta, kesäkuun 1 p:stä lukien.

Kansakoulukansliolle vuokrattujen huoneistojen vuokra oli ¹¹⁾ korotettava kesäkuun 1 p:stä 75 %:lla ja niiden erästä varastohuoneistosta oli maksettava 300 markkaa kuukaudelta.

Keuhkotautipoliklinikan käyttämä huoneisto talossa n:o 5 Kotkankadun varrella vuokrattiin ¹²⁾ vuodeksi, kesäkuun 1 p:stä lukien 7,200 markan vuosivuokrasta.

Niistä huoneistoista, jotka suomenkielisten kansakoulujen tarpeisiin oli vuokrattu taloista n:ot 7 Oikokadun ja 5 Annankadun varrella oli ¹³⁾ maksettava yhden vuoden aikana, kesäkuun 1 p:stä lukien, 21,000 markkaa ja 22,000 markkaa, puhtaanapito siihen luettuna.

Hermannin poliisivartiokonttorin vuokra oli ¹⁴⁾ kesäkuun 1 p:stä korotettava 75 %:lla vuoden ajaksi.

Talossa n:o 5 Ruoholahdenkadun varrella olevasta tuberkulootisten kodista päätti ¹⁵⁾ rahatoimikamari suorittaa vuokraa 320 markkaa kuukaudelta, kesäkuun 1 p:stä lukien.

Talosta n:o 18 Viipurinkadun varrella vuokrattiin ¹⁶⁾ kansakouluhuoneisto 20,000 markan vuosivuokrasta.

Poliisilaitoksen varaston, työpajan ja kirjapaimon käytettävänä olevaa huoneistoa talossa n:o 12 Länt. Henrikinkadun varrella koskeva vuokrasopimus pitennettiin ¹⁷⁾ vuoden ajaksi kesäkuun 1 p:stä lukien, 10,000 markan vuosivuokrasta.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 20. 10. 3,294 §. — ²⁾ S:n 3. 2. 44 §. — ³⁾ S:n 9. 6. 1,823 §. — ⁴⁾ S:n 30. 6. 2,109 §. — ⁵⁾ S:n 31. 3. 408 §. — ⁶⁾ S:n 18. 4. 798 §. — ⁷⁾ S:n 17. 5. 1,346 §. — ⁸⁾ S:n 24. 11. 4,083 §. — ⁹⁾ S:n 7. 1. 54 §. — ¹⁰⁾ S:n 20. 1. 69 §. — ¹¹⁾ S:n 17. 3. 272 §. — ¹²⁾ S:n 31. 3. 424 §. — ¹³⁾ S:n 31. 3. 425 §. — ¹⁴⁾ S:n 4. 4. 499 §. — ¹⁵⁾ S:n 12. 5. 1,232 §. — ¹⁶⁾ S:n 19. 5. 1,385 §. — ¹⁷⁾ S:n 23. 5. 1,497 §.

Talosta n:o 18 Etel. Esplanadikadun varrella vuokrattiin¹⁾ huoneisto kirjaltajain yhdenpäivän koulua varten vuoden ajaksi, kesäkuun 1 p:stä lukien, 7,500 markan vuosivuokrasta.

Rahatoimikamari päätti²⁾ suomenkielisiä kansakouluja varten vuokrata Eläintarhanhuvilan n:o 7 vuoden ajaksi, kesäkuun 1 p:stä lukien, 10,600 markan vuosivuokrasta, sekä huoneiston talosta n:o 18 Neljännen linjan varrella samaksi ajaksi 26,250 markan vuosivuokrasta.

Ruotsinkielisen kansakoulun tarpeiksi vuokratun, talossa n:o 10 Kyllikinkadun varrella Bölessä sijaitsevan huoneiston vuokraa korotettiin³⁾ 35 %-lla, kesäkuun 1 p:stä lukien ja talossa n:o 34 Vladimirinkadun⁴⁾ varrella sijaitsevan, suomenkielisen kansakoulun tarpeiksi vuokratun huoneiston vuokraa 18,000 markkaan vuodessa, samasta päivästä lukien.

Huopalahden suomen- ja ruotsinkielisen kansakoulun huoneistosta oli maksettava⁵⁾ kesäkuun 1 p:stä lukien yhden vuoden aikana 3,900 markkaan korotettu vuosivuokra.

Talo n:o 6 Kasarminkadun varrella vuokrattiin⁶⁾ edelleen vuodeksi, kesäkuun 1 p:stä lukien, 35,000 markan vuosivuokrasta.

Talossa n:o 2 Punanotkonkadun varrella poliisin asepajan tarpeiksi vuokratusta yhdestä huoneesta oli⁷⁾ maksettava kesäkuun 1 p:stä lukien 128 markan kuukausivuokra.

Rahatoimikamari myöntyi⁸⁾ filosofiantohtori J. Jänneksen tekemään esitykseen, että kaksi Humaliston sairaalan käyttämää kellaria, jotka kuuluivat hänen hallussaan olevaan huvilaan n:o 5 Humalistsossa, palautettaisiin hakijan käytettäväksi.

Sittenkun kuitenkin sairaalaylihallitus oli ilmoittanut, että Humaliston sairaala ei voinut tulla toimeen ilman edellä mainittuja kellareita, päätti⁹⁾ kamari filosofiantohtori Jännekseltä sairaalan tarpeisiin vuokrata kyseessä olevat kellarit 100 markan kuukausimaksusta.

*Kansakouluhuoneisto Suomenlinnassa*¹⁰⁾. Sittenkun suomenkielisten kansakoulujen johtokunta oli ilmoittanut kouluhallituksen huomauttaneen olevan välttämätöntä perustaa kansakoulu Suomenlinnan linnoitusalueelle, oli rahatoimikamari kirjeessä toukokuun 27 p:ltä anonut sotaministeriöltä, että sopiva huoneisto luovutettaisiin sanottua tarkoitusta varten käytettäväksi vähintään 10 vuoden ajaksi.

Sotaministeriö ilmoitti¹¹⁾ syyskuun 2 p:nä, että Iso-Mustasaarella sijaitseva rakennus c. IV 132 luovutettaisiin kansakoulutarpeisiin viiden vuoden ajaksi, jotapaitsi ministeriö huomautti, että omistusoikeus taloon ei ollut selvä, koska venäläinen hyväntekeväisyysseura oli vaatinut sitä itselleen.

Irtisanottu vuokrasopimus. Rahatoimikamari päätti¹²⁾ vuokrapalstan Humalisto 4 vuokraajalle filosofiantohtori J. Jännekselle luovuttaa koko ylemmän kerroksen siitä talosta, jonka kaupunki alkuaan oli vuokrannut sairaanhoitajattarille asunnoksi ja jossa lakitiedetten kandidaatti E. Cavonius viimeksi oli asunut, jäljellä olevasta osasta taloa oli tehtävä uusi vuokrasopimus ja silloin sitouduttava maksamaan vuokralaissa säädetty korkein vuokra.

Vuokrasopimusten teko. Kansakoulujen johtokuntia kehoitettiin¹³⁾ vuositain hyvissä ajoin ennen kansakouluhuoneistoja koskevien vuokrasopi-

1) Rkmin pöytäk. 7. 6. 1,740 §. — 2) S:n 9. 6. 1,802 ja 1,803 §§. — 3) S:n 16. 6. 1,969 §. — 4) S:n 27. 6. 2,085 §. — 5) S:n 1. 9. 2,572 §. — 6) S:n 26. 5. 1,534 §. — 7) S:n 26. 9. 2,888 §. — 8) S:n 10. 11. 3,698 §. — 9) S:n 8. 12. 4,222 §. — 10) Vrt. tätä kert. siv. 41 ja 207. — 11) Rkmin pöytäk. 19. 9. 2,790 §. — 12) S:n 9. 6. 1,801 §; ks. 1917 vuod. kert. siv. 112, 1919 vuod. kert. siv. 223 ja 1920 vuod. kert. siv. 228. — 13) Rkmin pöytäk. 1. 9. 2,572 §.

musten päättymistä, rahatoimikamarille tekemään esitys niiden uusimisesta.

Asiamiestä kehoitettiin ¹⁾ lähettämään jäljennös kaikista tehdyistä vuokrasopimuksista asianomaisille virastoille.

Ostettu rakennus. Herra E. W. Wickmanilta ostettiin ²⁾ palstalla n:o 3 Sinivuorenmaalla sijaitsevat rakennukset 25,000 markan hinnasta, ollen myyjällä oikeus asua niissä heinäkuun 1 p:ään saakka.

Myytyjä rakennuksia. Työmies K. Färmille myytiin ³⁾ vajarakennus Meilansissa 1,000 markasta edellyttäen, että se kuului kaupungille.

Asuntorakennus litt. C Kuntähdessä myytiin ⁴⁾ 13,300 markasta työmies F. O. Sirénille, joka oli halukas vuokraamaan rakennukseen kuuluvan alueen.

Keillaradan poistamiseksi Kaivopuistosta päätti ⁵⁾ rahatoimikamari 1922 vuoden menoarvioehdotukseen merkitä 10,000 markkaa. Alueen tasoittamiseksi tarvittava määrä 5,000 markkaa laskettiin saatavaksi myymällä rakennus.

Vuokralaisten irtisanominen. Vuokralaiset kaupungin ostamassa talossa n:o 25 Ruoholahdenkadun varrella oli ⁶⁾ sanottava irti.

Sittenkun rahatoimikamari, hankkiakseen asuntoja erinäisille kaupungin virkamiehille, oli irtisanonut eräitä Leppäsuon huvilan vuokralaisia, mutta koska vuokralautakunta kuitenkin ei ollut sanottua irtisanomista hyväksynyt, oli kamari valittanut maistraattiin lautakunnan päätöksestä. Maistraatti selitti huoneistoja tarvittavan sellaista yleistä tarkoitusta varten, jota edellytettiin laissa vuokrasäännöstelystä lokakuun 27 p:ltä 1919, minkätähden myöskin vuokralautakunta, kumoten aikaisemman päätöksensä asiassa, hyväksyi kysymyksessä olevan ⁷⁾ irtisanomisen.

Rakennusten korjauksia. Rakennuskonttoria kehoitettiin ⁸⁾ heti kuntoonpanemaan kolmen rakennuksen katot tontilla n:o 3 Kaasutehtaankadulla.

Samoin kehoitettiin ⁹⁾ rakennuskonttoria ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin sen johdosta että kaksi sairashuonetta Humaliston sairaalassa otettaisiin henkilökunnan tarpeisiin käytettäväksi.

Samoin kehoitettiin ¹⁰⁾ rakennuskonttoria heti toimittamaan erät korjaukset poliisin koiratarhassa.

Rakennukset leskirouva Mattson-Kivelän kaupungille testamenttaamalla Dammen nimisellä huvilapalstalla n:o 3 Oulunkylässä oli ¹¹⁾ korjattava ja siitä johtuvat kustannukset merkittävä 1922 vuoden menoarvioon; sitäpaitsi annettiin rakennuskonttorille toimeksi palovakuuttaa ne.

Hyväksytyjä rakennuspiirustuksia. Rahatoimikamari hyväksyi vuoden varrella uutisrakennuksien piirustukset ja piirustukset vanhempien rakennusten muuttamiseksi vuokratonteilla Vallilassa ¹²⁾, Toukolassa ¹³⁾, Bölessä ¹⁴⁾, Käpylässä ¹⁵⁾, Läntisessä Kaivopuistossa ¹⁶⁾, Reimarsin talon mailla ¹⁷⁾, muilla kaupungin vuokralle antamilla alueilla ¹⁸⁾ sekä tehdas- ja varastotonteilla ¹⁹⁾, edelleen korttelille n:o 366 XII kaupunginosassa rakennettavan ruumishuo-

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 9. 6. 1,808 §. — ²⁾ S:n 23. 5. 1,475 §. — ³⁾ S:n 2. 6. 1,703 §. — ⁴⁾ S:n 29. 9. 2,952 §. — ⁵⁾ S:n 13. 10. 3,168 §. — ⁶⁾ S:n 24. 11. 3,968 §. — ⁷⁾ Vrt. 1920 vuod. kert. siv. 37; rkmrin pöytäk. 28. 2. 22 §. — ⁸⁾ Rkmrin pöytäk. 19. 5. 1,398 § ja 29. 12. 4,547 §. — ⁹⁾ S:n 22. 6. 2,006 §. — ¹⁰⁾ S:n 13. 10. 3,171 §. — ¹¹⁾ S:n 13. 10. 3,179 §. — ¹²⁾ S:n 7. 1. 46 §, 21. 2. 16 §, 11. 4. 572 §, 14. 7. 2,246 §, 22. 9. 2,816 §, 13. 10. 3,170 §, 31. 10. 3,456 § ja 22. 12. 4,438 ja 4,439 §§. — ¹³⁾ S:n 27. 1. 2 §, 30. 5. 1,581 §, 14. 7. 2,244 ja 2,245 §§, 18. 8. 2,486 §, 25. 8. 2,511 §, 15. 9. 2,598 §, 29. 9. 2,919 §, 3. 10. 3,001 § ja 10. 11. 3,670 §. — ¹⁴⁾ S:n 16. 6. 1,973 §. — ¹⁵⁾ S:n 31. 3. 407 §. — ¹⁶⁾ S:n 22. 6. 2,023 § ja 25. 8. 2,544 §. — ¹⁷⁾ S:n 3. 10. 3,007 § ja 27. 10. 3,350 §. — ¹⁸⁾ S:n 9. 5. 1,200 §, 16. 6. 1,974 §, 11. 8. 2,470 ja 7. 11. 3,595 §. — ¹⁹⁾ S:n 10. 2. 68 §, 19. 5. 1,403 §, 16. 6. 1,975 §, 8. 9. 2,604 ja 19. 12. 4,373 §.

neen¹⁾, Hesperian puiston soittolavan²⁾, Hesperian puiston³⁾ laululavan ja ravintolatalon rakennuksen, Sinivuorenmaalle⁴⁾ rakennettavan soittolavan ja ravintolarakennuksen, Lauttasaaren lautan maahannousupaikalle Ruoholahdessa⁵⁾ rakennettavan paviljongin sekä talon n:o 11 kohdalle Unioninkadun⁶⁾ varrella rakennettavan bentsiinimyntiaseman piirustukset.

Tontille n:o 1 It. Henrikinkadun varrella rakennettavan uutisrakennuksen piirustukset hyväksyttiin⁷⁾ sillä ehdolla, että Pohj. Esplanadikadulle näkyvää ent. Osakeyhtiö Argoksen talon päätyä niin käsiteltäisiin, ettei se vaikuttaisi katukuvaa häiritsevästi.

Rahatoimikamari päätti⁸⁾ edelleen hyväksyä Aktiebolaget Bollplan osakeyhtiölle vuokratulle alueelle Töölössä rakennettavaksi aiotun kioskin, soittolavan ja kelkkaradan piirustukset sekä niinkään oikeuttaa yhtiön asettamaan osan aluetta ympäröivästä aidasta mainitun alueen rajaviivojen ulkopuolelle sillä ehdolla, että se kuuden kuukauden kuluttua irtisanomisesta siirrettäisiin oikealle paikalleen.

Korpaksen-Ruskeasuon alueille rakennettavien siirtolapuutarhatupien mallipiirustukset hyväksyttiin⁹⁾.

Piirustusten laatiminen ja rakennustöitten valvonta. Sosialilautakunnan esitys, että parempien piirustuksien aikaansaamiseksi niitä rakennuksia varten, joita rakennettaisiin vuokratonteille Toukolan kortteleissa n:oissa 912 ja 913, anojia kehoitettaisiin, milloin he sitä halusivat, kääntymään rakennuskonttorin asemakaavaosaston puoleen, ei aiheuttanut¹⁰⁾ toimenpidettä rahatoimikamarin puolelta.

Rahatoimikamari päätti¹¹⁾, että rakennusyritysten valvonta erällä Reimarsin talon mailla olevilla tonteilla järjestettäisiin siten, että piirustukset säilytetään rakennuskonttorin geodeettiosaston arkistossa sekä että kaupungingeodeetin tulee toimittaa katselemukset uutisrakennuksilla valvoakseen, että ne oikein sijoitetaan, jonka ohessa rakennuskonttorin talorakennusosasto valvoisi, että piirustuksia seurattiin.

*Pitennettyä rakennusaikaa myönnettiin*¹²⁾ maalari J. A. Hagmanille tontin n:o 4 suhteen Toukolan korttelissa n:o 913.

3. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Hermannin asemakaava. Rahatoimikamari kehoitti¹³⁾ kaupungin yleisten töiden hallitusta jouduttamaan Hermannin asemakaavan laatimista; hallitus ilmoitti¹⁴⁾ sittemmin, että sitä ei voinut tehdä ennenkuin suunniteltu, erästä kuritushuoneen alueen osaa koskeva tilusvaihto valtion kanssa oli toteutettu.

Ryssänkarin ja Suuren Katajakerin pakkolunastus. Sittenkun Ryssänkari ja Suuri Katajakeri nimisten saarien, niitä ympäröivine vesineen, jotka alueet valtion tarpeisiin pakkolunastettaisiin, arvioimista varten asetettu lautakunta oli arvioinut kysymyksessä olevat karit 5,000 markaksi hehtaarilta eli kaikkiaan 48,250 markaksi Ryssänkarista ja 46,100 markaksi Suuresta Katajakerista, edellistä karia ympäröivän vesialueen 500 markaksi hehtaarilta eli 11,670 markaksi ja jälkimmäistä karia ympäröivän vesialueen 1,000 markaksi hehtaarilta eli 28,500 markaksi eli yhteensä 134,520 markaksi, sekä sen ohessa hyl-

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 25. 4. 870 §. — ²⁾ S:n 9. 5. 1,201 §. — ³⁾ S:n 13. 6. 1,923 §. — ⁴⁾ S:n 22. 9. 2,815 § ja 28. 11. 4,112 §. — ⁵⁾ S:n 9. 5. 1,199 §. — ⁶⁾ S:n 11. 8. 2,464 §. — ⁷⁾ S:n 25. 4. 914 §. — ⁸⁾ S:n 16. 6. 1,977 §. — ⁹⁾ S:n 2. 5. 1,080 §. — ¹⁰⁾ S:n 5. 9. 2,599 §. — ¹¹⁾ S:n 5. 12. 4,176 §. — ¹²⁾ S:n 26. 9. 2,886 §. — ¹³⁾ S:n 13. 10. 3,161 §. — ¹⁴⁾ S:n 7. 11. 3,591 §.

jännyt kaupungin asiamiehen tekemän vaatimuksen Satamakarin lunastamisesta, tätä oli perusteltu sillä, että pakkolunastetun alueen raja tulisi niin lähelle karia, että maihin nousu ei voinut tapahtua sen eteläiselta puolelta, päätti¹⁾ rahatoimikamari maaherralle tehtävässä valituksessa vaatia, että kareista maksettava korvaus korotettaisiin 15,000 markaksi hehtaarilta ja korvaus Suurta Katajakaria ympäröivästä vesialueesta 1,500 markaksi hehtaarilta.

Tehtaanpuiston kuntoon panettaminen. Sittenkun rahatoimikamari oli kehoittanut²⁾ kaupungin yleisten töiden hallitusta antamaan lausuntonsa siitä, voitaisiinko n. s. Tehtaanpuisto panna kuntoon, lähetti³⁾ hallitus tätä tarkoittavan ehdotuksen, joka oli otettava käsiteltäväksi menoarvioehdotuksen yhteydessä.

Ruskeasuon ja Nyåkerin pakkolunastus. Sittenkun maaherra marraskuun 11 p:nä 1920 annetulla päätöksellä oli vahvistanut kaupungin pakkolunastuksen kautta saamien Ruskeasuon ja Nyåker nimisten alueitten lunastusrahan, valtuutti⁴⁾ kaupunginvaltuusto, joka katsoi määrätyn pakkolunastusarvon olevan liian korkean, rahatoimikamarin anomaan rahamäärän alentamista. Asia pantiin vireille Helsingin pitäjän kihlakunnan oikeudessa sittenkun kaupungingeodeetti W. Lille sekä kaksi jäävõtöntä henkilöä, arkkitehti H. Andersin ja rakennusmestari R. Villman, kamarin kehoituksesta⁵⁾ olivat toimittaneet uuden kysymyksessä olevien alueitten arvioimisen. Lokakuun 7 p:nä antamallaan päätöksellä vahvisti kihlakunnanoikeus riidanalaisen lunastusrahan määrän 791,580 markaksi, eli 15 markaksi neliömetriltä, josta päätöksestä rahatoimikamari päätti⁶⁾ vedota Turun hovioikeuteen.

Herrojen Andersinin ja Villmanin jättämää 5,010 markan laskua arvioimisesta, pöytäkirjan laatimisesta sekä saapumisesta Helsingin pitäjän kihlakunnanoikeuteen ei rahatoimikamari hyväksynyt⁷⁾, jotavastoin kamari päätti⁷⁾ että mainituille herroille kanslian tarverahoista maksettaisiin yhteensä 3,000 markan palkkio.

Hertonäsän tilan vesirajat. Sittenkun Hertonäs gods aktiebolag yhtiö y. m. vuonna 1917 olivat Uudenmaan läänin maaherralta anoneet määräystä maanmittarille käydä Hertonäsän tilan vesirajat, päätti⁸⁾ rahatoimikamari maaherralta pyytää määräystä toimitusinsinöörille käsitellä myöskin kysymystä siihen kuuluvien vesijättömaiden jaosta.

Kulkuväylän sulkeminen. Sittenkun kaupunginvaltuusto oli rahatoimikamarille antanut toimeksi⁹⁾ hankkia kaupungille lupa Hieta- ja Jätkäsaaren satamalaitteilla sulkea Jätkäsaaren ja Saukon välinen salmi, oli merenkulkuhallitus kamarin tiedustelun johdosta ilmoittanut¹⁰⁾, että hallituksen taholta ei ollut estettä suunnitellulle toimenpiteelle. Kamarin esityksestä oli sittemmin maaherra suokokuun 26 p:nä antamallaan päätöksellä määrännyt Uudenmaan läänin tiepiiri-insinöörin K. Fr. Appelgrénin toimittamaan lainmukaisen katselmuksen paikalla. Toimitusmiehen joulukuun 19 p:nä antaman¹¹⁾ kuulutuksen mukaan toimitettaisiin katselmus seuraavan tammikuun 9 p:nä, jota ennen rahatoimikamarin kansliahuoneistossa pidettäisiin kokous, ja kehoitettiin niitä henkilöitä, jotka katsoivat asian koskevan heidän oikeuttaan, siinä sitä valvomaan.

Vanhan hautausmaan laajentaminen. Kirkkohallintolautakunnan anomuksen, että kaupunki, siinä tapauksessa että se voisi ostaa jonkun osan Lapin-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 21. 7. 2,320 §; vrt. 1919 vuod. kert. siv. 209. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 19. 5. 1,401 § ja 13. 10. 3,175 §. — ³⁾ S:n 31. 10. 3,476 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 9. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 23. 5. 1,473 §. — ⁶⁾ S:n 13. 10. 3,143 §. — ⁷⁾ S:n 13. 10. 3,144 §. — ⁸⁾ S:n 31. 3. 419 §. — ⁹⁾ Ks. tätä kert. siv. 24. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 17. 3. 298 a §. — ¹¹⁾ S:n 22. 12. 4,502 §.

niemeä, siitä luovuttaisi tarpeellisen alueen vanhan hautausmaan laajentamiseksi, rahatoimikamari epäsi¹⁾.

Käyttöoikeus kortteliin n:o 42. Koska rahatoimikamarin tietoon oli tullut, että Venäjän neuvostohallitus nojautuen Tarton rauhansopimukseen oli vaatinut korttelissa n:o 42 sijaitsevien tonttien n:ojen 2 ja 4, joilla entinen venäläinen sotilassairaala sijaitsi, luovuttamista, oli²⁾ rahatoimikamarin kanslia kirjelmässä valtioneuvostolle ilmoittanut, että kaupungilla oli omistusoikeus sanottuihin tontteihin ja anonut, että niitä ei luovutettaisi kaupunkia kuulematta. Filosofianmaisteri A. Hästeskolle ja varatuomari J. Ugglalle annettiin toimeksi selvittää omistusoikeussuhteet. Sittenkun tuollainen selvitys oli annettu³⁾, päätti⁴⁾ kamari valtioneuvostolle lähettää jäljennöksen siitä.

Ehdotettuja maaosastoja. Sittenkun Talin kartanoa Pitäjänmäen aseman luona oli tarjottu kaupungille lunastettavaksi ja kaupungingeodeetti ja kaupunginasemakaava-arkkitehti olivat arvioineet tilan paitsi rakennuksia ja irtaimistoa 4,250,000 markaksi, valtuutti⁵⁾ rahatoimikamari puheenjohtajansa ja jäsenen herra Björkenheimin neuvottelemaan sen ostamisesta, jolloin kaupunki saattoi myöntyä 8,000 markan hintaan hehtaarilta.

Sittenkun kasvatuslautakunta oli ehdottanut, että Uppgård niminen tila Finnbyn kappelin Tuomarinkylässä vastaisessa huutokaupassa ostettaisiin Sjötorpin kasvatuslaitosta varten, oli rahatoimikamari antanut agronomi G. Colérukselle toimeksi tarkastaa ja arvioida tila. Arviokirja osoitti 100,000 markan loppusumman, irtaimistoa mukaanlaskematta. Rahatoimikamari epäsi⁶⁾ tehdyn ehdotuksen.

Rahatoimikamari epäsi⁷⁾ niinkään tehdyn tarjouksen Helsingin pitäjän Malmin kylässä sijaitsevan ½ Starenin talon ostamisesta 1,883,920 markan hinnasta.

Oulunkylän vuokrapalstojen numeroiminen. Oulunkylän kunnanvaltuusto ilmoitti, että Oulunkylän silloisen taajaväkisen yhteiskunnan yhteiskuntavaltuusto syyskuun 27 p:nä 1919 oli vahvistanut m. m. kunnassa sijaitsevien kaupungin vuokrapalstojen nimitykset ja numeroimisen, sekä pyysi että kaupunki noudattaisi mainittua päätöstä. Rahatoimikamari myöntyi⁸⁾ esitykseen ja oli voimassaoleviin vuokrasopimuksiin tehtävä uusia nimityksiä koskeva merkintä.

Hertonäs ja Boxbackan y. m. arvioiminen. Rahatoimikamari määräsi⁹⁾, että Hertonäs gods aktiebolag ja Boxbacka aktiebolag nimisille yhtiöille aikaisemmin kuulunut kiinteä omaisuus oli arvioitava, jotta vahvistettaisiin minkä arvoisena mainittu omaisuus oli tilinpäätöksessä otettava huomioon.

Kaupungin maa-alueita koskeva kartta. Sittenkun rahatoimikamari oli kehoittanut kaupungin yleisten töiden hallitusta valmistuttamaan kaupungin kaikkia maa-alueita käsittäviä, tarkoilla korkeusviivoilla varustettuja karttoja sekä jouduttamaan vastahankittujen maa-alueiden kartoittamista ja edellisiin liittämistä, ilmoitti hallitus, että rakennuskonttorin geodeettiasastolla säilytetyt alkuperäiset kartat olivat laaditut mittakaavassa 1:2000, mutta että pienennettyjä karttoja mittakaavassa 1:4000 myöskin löytyi, sekä ilmoitti että yleisen yleissilmäyskartan mittakaavassa 1:5000 ja toisen, irtolehdlille laaditun, korkeusviivoilla varustetun kartan mittakaavassa 1:4000 teettäminen tulisi maksamaan yhteensä 32,000 markkaa. Kamari kehoitti¹⁰⁾ hallitusta merkitsemään rahamäärän 1922 vuoden menoarvioehdotukseen.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 13. 1. 82 § ja 2. 5. 1,076 §. — ²⁾ S:n 21. 7. 2,332 §. — ³⁾ Ks. valt. pain. asiakirj. n:o 15 vuodelta 1919, siv. 10. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 4. 8. 2,407 §. — ⁵⁾ S:n 27. 1. 32 §. — ⁶⁾ S:n 17. 2. 32 §. — ⁷⁾ S:n 21. 7. 2,333 §. — ⁸⁾ S:n 28. 7. 2,364 §. — ⁹⁾ S:n 8. 12. 4,218 §. — ¹⁰⁾ S:n 2. 5. 1,072 §; vrt. tätä kert. siv. 284.

*Sörnäs*in rautatielaituri. Sittenkun kaupunginvaltuusto oli päättänyt kaupungin haltuun ottaa rautatielaiturin Sörnäsin satamassa ¹⁾ antoi ²⁾ rahatoimikamari asiamiehelle toimeksi laatia luovutus sopimus siten, että kaupungin toimintavapaus satamalaitteiden laajentamiseen nähden tulevaisuudessa ei tulisi sidotuksi.

Munkkiniemeen johtava raitiotielinja. Kirjelmässä tammikuun 10 p:ltä 1918 oli Osakeyhtiö M. G. Stenius tehnyt ehdotuksen Munkkiniemeen suuntautuvan vastaisen raitiotieliikenteen järjestämiseksi. Siinä mainittiin, että Töölön, Fredriksperin ja Hagan liikenne oli kasvanut niin suureksi, että It. Viertotietä pitkin kulkeva raitiotielinja ei enää voinut sitä tyydyttää, minkätähden erityinen linja läntistä Töölöä, Meilansia, Seurasarta ja Munkkiniemeä varten kävisi tarpeelliseksi ja myöskin kannattavaksi. Linja johdettaisiin Huopalahden poikki vievältä raitiotiesillalta Toivolan laakson kautta, jossa Seurasarelle johtava linja yhtyisi siihen, Bjälbon ja tulevien yliopistonklinikain välitse, edelleen pitkin rantaa Mechelinkadulle ja Arkadiakatua pitkin Henrikinpuustikkoon, mahdollisesti rautatientorille. Yhtiö huomautti, että myöskin kaupungilla olisi etua sellaisesta linjasta ja tulisi sentähden kaupungin itsensä tai Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön välityksellä rakentaa ainakin osa siitä. Ehdotusta tulisi perusteellisesti tutkia, koska Bjälbon ja Meilansin katujen välinen matka näytti vaativan voimassa olevan kaupunginasemakaavan muuttamista.

Kaupungin yleisten töiden hallitus, jonka lausuntoa asiasta oli vaadittu, asetti sen valmistelua varten valiokunnan. Tämän laatimassa promemoriassa huomautettiin, että rantatie pitkin Humallahtea oli varattu rauhallista kävelyliikennettä varten, jota paitsi ehdotettu linja Mechelinkadulla tulisi kulkemaan yhdensuuntaisesti ja liiaksi lähellä kauan suunniteltua raitiotielinjaa Runeberg- ja Topeliuskaduilla, mikä ei tulisi kannattavaksi. Uusi raitiotielinja olisi sentähden mieluummin johdettava Länt. Viertotieltä Munkkiniemenkatua ja Toivolankadun luoteista osaa pitkin Huopalahteen, jotavastoin Töölön linjan kuormitusta voitaisiin vähentää osaksi uuden, Runeberg- ja Topeliuskatuja pitkin kulkevan linjan, osaksi tulevan keskuspuiston kautta johdetun Fredriksperiin vievän linjan avulla, jotapaitsi Länt. Viertotiellä olisi tilaa neljälle raiteelle. Mahdollinen vaihtoehto olisi myöskin nopea liikennelinja Töölönlahden läntiseltä rannalta Eläintarhan kautta ja pitkin Snellmankatua Huopalahden poikki vievälle sillalle. Sittenkun kuitenkin yhtiön valiokunnassa oleva edustaja oli pyytänyt, että käsiteltäisiin ainoastaan kysymystä väliaikaisesti Munkkiniemeen johtavasta linjasta ja kysymys vastaisen linjan suunnasta jätettäisiin sillensä, huomautti valiokunta, että edellinen linja, kuten aikaisemmin oli ehdotettu, voitaisiin johtaa Länt. Viertotieltä Munkkiniemenkatua pitkin Toivolankadulle, jolloin kuitenkin näiden katujen yhdistäminen saattoi aiheuttaa erinäisiä vaikeuksia niiden eri korkeussuhteen johdosta; Osakeyhtiö M. G. Stenius kustantaisi ja rakentaisi linjan. Tähän ehdotukseen yhtyi sittemmin myöskin kaupungin yleisten töiden hallitus.

Kuitenkin anoi Osakeyhtiö M. G. Stenius syyskuun 3 p:nä, että koko kysymys vallitsevan taloudellisen tilanteen takia saisi raueta, minkätähden rahatoimikamari päätti ³⁾ poistaa asian diaarista.

Liikenneyhteydet kansanpuistoihin. Sittenkun Korkeasaareen kulkevan höyrylaivanpäällikkö A. Öster oli ilmoittanut aikovansa hankkia suuremman lautan sekä anonut että hän tämän suunnitelman toteuttamiseksi saisi kymmeneksi

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 50. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 25. 8. 2,540 §. — ³⁾ S:n 12. 9. 2,669 §.

vuodeksi yksinoikeuden mainitulle saarelle johtavaan liikenteeseen, minkä ohessa maksuja korotettaisiin, oli rahatoimikamari asettanut komitean pohtimaan kysymystä liikenneyhteyksistä kansanpuistoihin koko laajuudessaan. Komitea mainitsi, että Korkeasaarelle suuntautuva liikenne, niinkuin se viimeksi oli järjestetty, oli joka suhteessa ollut tyydyttävä ja tuotti sen ohessa kaupungille n. 60,000 markkaa vuodessa ilman vastaavia menoja. Sitävastoin oli Seurasaarelle johtava liikenne epätydyttävä, koska höyrypurjet kulkivat epäsäännöllisesti ja usein oli sattunut, että saarella kävijät vallitsevan sadeilman aikana olivat maanteitse saaneet palata kaupunkiin; kaupungilla ei myöskään ollut oikeutta kuljetusmaksujen vahvistamiseen eikä liikenneveron kantamiseen. Mustikkamaa, joka äskettäin oli luovutettu käytettäväksi, kaipasi myöskin parempia kulkuyhteyksiä. Tämän johdosta komitea ehdotti, että herra Österille annettaisiin yksinoikeus Korkeasaarelle, Seurasaarelle ja Mustikkamaalle suuntautuvaan liikenteeseen, että rahatoimikamari vuosittain vahvistaisi lippujen hinnat ja kaupungin osuuden niihin, että herra Öster hankkisi uuden höyrylautan Korkeasaarelle suuntautuvaa liikennettä varten, että vanha lautta välittäisi Mustikkamaalle suuntautuvaa liikennettä, että herra Öster hankkisi uuden puren Seurasaarelle suuntautuvaa liikennettä varten samoin kuin ne ylimääräiset purjet, joita sunnuntaisin tarvittaisiin kaikilla linjoilla. Tehdäkseen mahdolliseksi uusien laivojen hankkimisen, joiden hinnan laskettiin nousevan lähes miljoonaan markkaan, tulisi rahatoimikamarin myöntää herra Österille korkeintaan 300,000 markan laina ensimmäistä kiinnitystä vastaan molempiin laivoihin, jotka olisivat palovakuutettavat vähintään lainan määrästä. Täten voitaisiin kansanpuistoihin suuntautuva liikenne järjestää ilman kaupungille koituvia suoranaisia menoja. Rahatoimikamari päätti ¹⁾ kaupunginvaltuustolta anoa valtuutusta järjestää liikenne kansanpuistoihin samojen periaatteiden mukaan kuin Korkeasaarelle suuntautuva liikenne aikaisemmin oli järjestetty. Sittenkun tämä valtuutus oli saatu, ²⁾ hyväksyi ³⁾ kamari periaatteessa komitean ehdotuksen.

Sittemmin anoivat ⁴⁾ herrat A. Öster ja J. G. Bäckström kaupungin lahjoitusrahastojen varoista 300,000 markan lainaa 100,000 markan kiinnitystä vastaan Alice nimiseen höyrypurteen ja 200,000 markan kiinnitystä vastaan uuteen höyrylauttaan, joka laskettiin valmistuvan toukokuun 1 p:ään 1922 ja voitiin arvioida 500,000 markan arvoiseksi. Sittenkun satamakapteeni ja satamainsinööri S. Randelin olivat tarkastaneet edellisen laivan ja arvioineet sen 170,000 markan arvoiseksi, myönsi ⁵⁾ rahatoimikamari ensimmäistä kiinnitystä vastaan Alice nimiseen höyrypurteen hakijalle 100,000 markan lainan sillä ehdolla, että täytetäkaus hankittaisiin sekä että laiva palo- ja merivakuutettaisiin täydestä arvostaan; lainamäärästä oli puolet maksettava takaisin 4 vuoden kuluttua, neljäs osa 6 vuoden ja neljäs osa 8 vuoden kuluttua. Sen ohessa hyväksyi ⁶⁾ rahatoimikamari laaditun ehdotuksen kansanpuistoihin suuntautuvaa liikennettä koskevaksi toimilupasopimukseksi, mikä oli seuraava:

»Toimilupasopimus.

Helsingin kaupungin rahatoimikamari myöntää täten höyrypursien omistajille A. Österille ja J. G. Bäckströmille yksinoikeuden kaupungin kansanpuistoihin Korkeasaarella, Mustikkamaalla ja Seurasaarella suuntautuvaan henkilöliikenteeseen höyrypursilla, allamainituin ehdoin:

¹⁾ Rkmin pöytäk. 1. 9. 2,567 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 56. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 17. 10. 3,205 §. — ⁴⁾ S:n 8. 12. 4,221 §. — ⁵⁾ S:n 29. 12. 4,537 §. — ⁶⁾ S:n 29. 12. 4,536 §.

1) Toimilupa-aika on kymmenen (10) vuotta, tammikuun 1 p:stä 1922 lukien;

2) liikenne Korkeasaarelle alkaa ensi avovedellä sekä ylläpidetään päivittäin, ellei satu sellaisia jäästeitä, jotka ovat vaarallisia höyrypuralle, keskeytymättä joulukuun 15 p:ään saakka kulkuvuoroluettelon mukaan, jonka rahatoimikamari joka vuosi erittäin vahvistaa;

3) liikenne Mustikkamaalle ja Seurasaarelle alkaa luonnonpuistojen intendentin määräyksen mukaan huhtikuun 15 p:n ja toukokuun 15 p:n välisenä aikana, riippuen sääsuhteista sekä ylläpidetään päivittäin keskeytymättä syyskuun 15 p:ään saakka, rahatoimikamarin joka vuonna vahvistaman kulkuvuoroluettelon mukaan;

4) toimiluvanhaltijan tulee tarvittaessa huolehtia liikenteen häiriytymättömästä jatkumisesta tarpeellisella määrällä apupursia;

5) milloin kulkuvuoroja peruutetaan konevian tai haaksirikon johdosta, ovat toimiluvanhaltijat velvolliset hankkimaan sijaan varapursia;

6) maksut höyrypursilla tehtävistä matkoista suoritetaan taksan mukaan, jonka rahatoimikamari vuosittain maaliskuussa vahvistaa kunakin aikana vallitsevain hintasuhteiden perusteella, jolloin otetaan huomioon, että nykyistä hintatasoa vastaa maksu

a) Korkeasaarelle ja Mustikkamaalle koko lipusta 1 markka 50 penniä sekä lapsilipusta (alle 12 vuotta vanhat lapset) 50 penniä ja

b) Seurasaarelle koko lipusta 3 markkaa sekä lapsilipusta 1 markka.

Muist. 1. Koululapsien, jotka opettajan johdolla käyvät saarella, tulee saada 50 %:n alennus lipunhinnasta. Sellaisista lipuista ei kaupungille makseta liikenneveroa.

Muist. 2. Luonnonpuistojen intendentin sekä saarella toimessa olevien henkilöiden tulee perheineen saada vapaaliput. Korkeasaaren ja Seurasaaren ravintolanvuokraajien käytettäväksi sekä Työväenyhdistyksen tarpeiksi Sini-vuorenmaalla annetaan kullekin 4 vapaalippua;

7) liikenneveroa maksavat toimiluvanhaltijat kaupungille niin kauan kuin nyt voimassa olevat lipunhinnat pysytetään, 25 penniä koko- ja 10 penniä lapsilipulta. Lipunhintoja korotettaessa tai alennettaessa korotetaan tai alennetaan liikenneveroa samassa suhteessa;

8) rahatoimikamari määrää joka vuosi tavan, miten asianmukainen valvonta kaupungille tulevien liikennemaksujen suhteen toimeenpannaan;

9) Helsingin kaupunki järjestää ja ylläpitää kustannuksellaan maihinlaskupaikkoja pursia varten kaupungin laitureilla ja saarilla, sekä hoitaa ja kustantaa tarvittavien lippujen painattamisen;

10) yhdellä iltapäivävuorolla Seurasaarelle sallitaan toimiluvanhaltijain poiketa 4—5 laiturille Pohjoisen Lauttasaaren rannalla ynnä lähellä sijaitsevilla saarilla; sen ohessa olkoon heidän sallittu poiketa Granöseen ja Svart-holmaan sekä Munkkiniemeen, ellei sen johdosta Seurasaarelle suuntautuva liikenne häiriinny;

11) jos toimiluvan haltijat rikkovat tätä sopimusta vastaan, menettävät he heti toimilupa-oikeutensa, ellei rahatoimikamari rikkomuksen laatuun nähden ehkä tyydy muuhun hyvitykseen.

Kaupunki on myöskin oikeutettu vaatimaan korvausta kontrahdin rikkomisen johdosta aiheutetusta vahingosta;

12) jos riitaisuuksia syntyy tämän sopimuksen johdosta Helsingin kaupungin ja toimiluvanhaltijain välillä, ovat ne annettavat Helsingin kauppa- ja teollisuutta ja merenkulkua käsittelevän sovintolautakunnan ratkaistaviksi,

jonka päätökseen ja jonka sääntöjen määräyksiin molemmat riitapuolet sitoutuvat ilman vetoamista alistumaan.

Tätä sopimusta on laadittu kaksi kappaletta, toinen rahatoimikamarille ja toinen toimiluvanhaltijoille.»

Veden jakelu satamaposteista. Rahatoimikamari päätti¹⁾ että satamaliikennekonttori ottaisi haltuunsa vedenjakelun kaupungin satamaposteista vuoden 1922 alusta lukien ja järjestettäisiin se siten, että satamakonttori saisi tästä koko tulon, jonka ohessa vesijohtolaitos veloittaisi konttoria kaikesta mittarien osoittamasta kulutetusta vedestä voimassa olevan taksan mukaan sekä saisi sen ohessa korvausta vesipostien hoidon ja ylläpidon aiheuttamista todellisista kustannuksista sekä korkoa ja kuoletusta niiden perustamiskustannuksille. Sen ohessa oli satamakonttoria kehoitettava 1922 vuoden menoarvioehdotusta²⁾ laatiessaan merkitsemään tästä aiheutuvat tulot ja menot, huomioon ottaen, että mikään korvaus sen viranpitäjille lisätyöstä prosentittain maksettavina sivutuloina ei saisi tulla kysymykseen, lukuunottamatta satamakaapteenille ja satamakirjurille ohjesäännön mukaisesti tulevia sivutuloja.

Kaasuvalaistuksen uudenaikaistaminen. Sittenkun kaasulaitos oli ehdottanut, että suuremmassa laajuudessa toimeenpantaisiin auerlyhtyjen muuttaminen invertlyhdyiksi, minkä kautta saavutettaisiin sekä parempi katuvalaistus että säästöä kaasunkulutuksessa, oli kaupungin teknillisten laitojen hallitus anonut, että, vaikka mainittua työtä ei voitu katsoa uutistyyksi, tähän tarvittavat kustannukset, 35,000 markkaa, saataisiin suorittaa hallituksen käytettävänä olevasta määrärahasta kaasulaitoksen uutistöitä varten. Rahatoimikamari päätti³⁾ käsityksensä lausua, että ehdotettu toimenpide käsitti sellaisen tarpeelliseksi havaitun uudenaikaistuttamisen ja uutishankinnan, joka saatettiin kustantaa kysymyksessä olevasta määrärahasta.

Sähkövirran hankinta Nickbyn mielisairaalaan. Kaupungin sairaalaylihallitus ilmoitti, että valaistusvirran kehittämiseksi Nickbyn mielisairaalaan öisin käytäntöön otetun akkumulaattoripatterin käyttö oli osoittautunut kalliiksi ja että sopimus sähkövirran toimittamisesta lähiseutuun oli irtisanottu toukokuun 1 p:ään 1921 sekä sitti, että yövirtaa vastaisuudessa otettaisiin Eteläsuomen voimaosakeyhtiön Nickbyssä sijaitsevalta uudelta muuntajasemalta. Seikkaperäisessä selvityksessä katsoi kuitenkin sähkölaitos, että myöskin siinä tapauksessa, että akkumulaattoripatteri myytiin, tulisivat käyttökustannukset, korko ja kuoletus muutuskustannuksille mukaan luettuina, olemaan suuremmat kuin aikaisemmin, johtuen etupäässä siitä, että sairaalaan olisi palkattava uusi koneenkäyttävä, minkätähden rahatoimikamari epäsi⁴⁾ yllähallituksen ehdotuksen.

Lämmityslaitteita kulkutautisairaalaan. Rahatoimikamari päätti⁵⁾, että kulkutautisairaalan pois pääsykylvetämisosastojen lämmittämistä varten sinä aikana, jolloin höyrypannuja ei lämmitetä, hankittaisiin kaupungin lämpöteknikon ehdottamia sähkölämmityslaitteita.

Sähköjohtojen uudelleen asettaminen. Vanhan seurahuoneen pihan julkipuolelle asetetut sähköjohtot oli⁶⁾ poistettava ja asetettava uudelleen sopivalla tavalla; kustannukset, n. 27,100 markkaa, suoritettaisiin mainitun talon muutusrakennustöitä varten osoitetusta määrärahasta.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 22. 9. 2,834 §; vrt. tätä kert. siv. 279. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 131 ja 136. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 19. 9. 2,802 §. — ⁴⁾ S:n 11. 4. 583 ja 584 §§. — ⁵⁾ S:n 17. 2. 43 §. — ⁶⁾ S:n 12. 12. 4,325 §.

Tavarasuojan rakentaminen Jätkäsaarelle. Rahatoimikamari valtuutti¹⁾ rakennuskonttorin Helsingin makasiiniosakeyhtiötä varten, tuotantohintaan teettämään paalutustyön Laivalaiturille rakennettavaksi ajottua suurta tavarasuojaa varten, sekä pyysi tietoa työkustannuksista. Rakennuskonttori ilmoitti²⁾ sittemmin, että kun yhtiö jo oli ostanut paalut, kysymyksessä olevat kustannukset oli laskettu 90,000 markaksi, josta pohjatutkimuksiin 9,000 markkaa, paalujen purkaukseen 1,000 markkaa ja itse työhön 80,000 markkaa; tarkoituksena oli rakentaa 86 pilariperustusta paaluille ja 96 perustusta kiinteälle kalliolle. Sittemmin oli Helsingin makasiiniosakeyhtiö tiedustellut, eikä rakennuskonttori voinut ottaa teettääkseen kysymyksessä olevaa tavarasuojaa sekä lausunut, että tavallisesti kannettu 10 % lisäys kustannuksiin työnjohdosta oli kohtuuton suunnitellunlaajuudessa suuressa rakennusyrityksessä. Vaaditussa lausunnossa huomautti kaupungininsinööri, että kaupunki työn johdosta lasketusta prosentittaisesta lisäyksestä sai ylimääräisen tulon sen viranpitäjän tekemän työn kautta, joka laajuutensa takia vaati myöskin heidän vapaa aikansa. Oli periaatekysymys, olivatko kaupungin viranpitäjät velvolliset tekemään sellaista työtä yksityisten hyväksi korvauksetta. Edelleen mainitsi kaupungininsinööri, että rakennuskonttori ei ollut halukas rakentamaan muitten kuin sellaisten pohjapiirustusten mukaan, jotka sen omasta toimesta oli laadittu, koska työn kestäessä usein täytyi tehdä muutoksia; julkipuolipiirustukset sitävastoin saatiin laatia muualla. Kun kuitenkin vieraan työnjohdon kautta kaupungin työpaikoilla saattoi syntyä epäjärjestystä ja rettelöitä ja vaara oli tarjona että laiturilaitteiden perustukset joutuisivat liian suuren paineen alaisiksi, katsoi kaupungininsinööri, että kysymyksessä oleva tavarasuojaa oli rakennuskonttorin toimesta rakennettava; niinkään ehdotti hän että Helsingin makasiiniyhtiön tästä tulisi maksaa 1.4 % rakennuskustannuksista piirustusten laatimisesta, 1,06 % työnjohdosta ja 1,24 % välittömästä valvonnasta, mitkä määrät asianomaiset virkamiehet saisivat; kaupungille taas olisi maksettava 2,3 % mainitusta määrästä. Kaikkiaan tulisi yhtiön niin ollen maksaa 6 % rakennuskustannuksista, työnjohdosta ja valvonnasta.

Kaupungin yleisten töiden hallitus katsoi, että rakennuskonttorin virkamiehillä oli täysi työ kaupungin omien töiden hoitamisessa ja rahatoimikamari, joka oli samaa mieltä, päätti senvuoksi Helsingin makasiiniyhtiölle ilmoittaa³⁾, että kaupunki ei voinut ottaa laatiakseen Laivalaiturille rakennettavan varasto-uoja-uutisrakennuksen piirustuksia eikä huolehtiakseen siinä tarvittavasta teknillisestä johdosta.

Kaupungin museon alueen portit. Sittenkun kaupungin museon hallitus oli anonut teetettäväksi kaksi porttia museoaluetta ympäröivään aitaukseen 3,800 markan arvioiduin kustannuksin, päätti⁴⁾ rahatoimikamari kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta merkitsemään tätä varten tarvittavan määrärahan 1922 vuoden menoarvioehdotukseen.

Katujen tasoitus. Sittenkun kaupunginvaltuusto oli oikeuttanut kaupungin yleisten töiden hallituksen rahatoimikamarin annettua suostumuksensa käyttämään 200,000 markkaa menoarvioon Pakaankadun⁵⁾ tasoittamiseen merkityn määrärahan lisäksi, päätti⁶⁾ kamari oikeuttaa hallituksen aloittamaan työt.

Sittemmin oikeutettiin⁷⁾ hallitus edelleen ja kaupunginvaltuuston marraskuun 16 p:nä osoittamien töiden⁵⁾ lisäksi aloittamaan työt Meilanskadulla sekä

¹⁾ Rkmmr:n pöytäk. 14. 2. 26 §. — ²⁾ S:n 18. 8. 2,498 §. — ³⁾ S:n 15. 12. 4,371 §. —

⁴⁾ S:n 7. 6. 1,748 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 53. — ⁶⁾ Rkmmr:n pöytäk. 13. 10. 3,176 §. — ⁷⁾ S:n 19. 12. 4,418 §.

lisäämään työmiesten lukua Merholman yhdistämiseksi mannermaan kanssa toimitettavissa töissä.

Rahatoimikamari kehoitti¹⁾ kaupungin yleisten töiden hallitusta korjautamaan jalkakäytävän Haagaan johtavalla raitiotiellä olevalla Grejuksen pysäkillä.

Tie Tuomarinkylään. Koska oli osoittautunut, että aikaisemmin suunniteltu tie Baggbölestä Tuomarinkylään tulisi kulkemaan alueen läpi, joka oli useiden palstatilallisten yhteinen ja jonka lunastus kohtaisi vaikeuksia, päätti²⁾ rahatoimikamari, että oli ryhdyttävä neuvotteluihin tien rakentamisesta muuhun suuntaan, jota vastoin kysymys kahden palstan ostosta sai raueta.

Puomi hevosia varten. Poliisimestarin anomuksesta kehoitti³⁾ rahatoimikamari kaupungin yleisten töiden hallitusta 1922 vuoden menosääntöehdotukseensa merkitsemään määrärahan rautapuomin hankkimiseen Merisatamaan 10 hevosen sitomista varten.

Vallilan kadut. Erinäisten Vallilan katujen puutteellisen ylläpidon johdosta tehtyjen valitusten vuoksi päätti⁴⁾ rahatoimikamari kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta 1922 vuoden menosääntöehdotukseensa merkitsemään tarvittavan määrärahan puheenalaisten katujen korjausta varten.

Kaivopuiston teiden ylläpitäminen. Erinäiset It. Kaivopuiston huvilanomistajat olivat rahatoimikamariin jättäneet kantelukirjelmän huomauttaen siitä tavasta, millä rakennuskonttori oli soveltanut huhtikuun 10 p:nä 1907 vahvistetun Ullanlinnan kaivopuiston rakennusjärjestyksen 1 §:ää, että yleinen tie huvila-alueella on huvilanomistajien yhteisesti kustannettava tonttiansa pinta-alan mukaan, ja sikäläisten teiden puhtaanapitokin oli järjestetty samalla tavalla, vaikkeivät huvilanomistajat lain mukaan olleet velvollisia yhteisesti kustantamaan sitä. Kantelun tekijät huomauttivat, että kaikkien Kaivopuiston teiden kustannukset oli pantu huvilanomistajien suoritettavaksi, jolloin kuitenkin 10 % oli vähennetty Ison ja Läntisen Puistotien kustannuksista; sen lisäksi he mainitsivat, ettei heitä Itäistä Puistotietä päällystettäessä tervasepelikiveyksellä vuonna 1914 ollut rakennusjärjestyksen määräyksen mukaisesti kuultu asiassa, ja etteivät he olleet halukkaita maksamaan kaupungin kokeilua epäonnistuneilla kadunpäällystysaineilla.

Rakennuskonttorin työpäällikön ilmoitettua, että tontinomistajien suoritettaviksi oli pantu sekä It. Kaivopuiston teiden että viereisen Ison Puistotien toisen puolen kustannukset, kuten oli laita erinäisissä VI kaupunginosan osissa, päätti⁵⁾ rahatoimikamari kehoittaa rakennuskonttoria tekemään ehdotuksen uudeksi niiden It. Kaivopuiston teiden kunnossapidon kustannusten jaoksi, joiden kunnossapito oli huvilanomistajien yhteisesti hoidettava ja joihin oli luettava ainoastaan Saunakadun ja huvilatontin n:o 9 perimmäisen rajaviivan välinen Itäinen Puistotie ja siitä haarautuvat sivutiet. Koska edelleen puhtaanapito alueella poliisijärjestyksen mukaan esittämättömästi oli asianomaisten tontinomistajain asia, kehoitettiin puhtaanapitolaitosta, sittenkun uusi kustannusten jako oli suoritettu, koettamaan sopia tontinomistajien kanssa katujen puhtaanapidon luovuttamisesta kaupungille samoilla perusteilla. Sen ohessa oli mainitun alueen teiden sekä kunnossa- että puhtaanapitokustannukset kirjanpidossa eroitettava näitten töiden kustannuksista muissa osissa Kaivopuistoa.

¹⁾ Rkm:n pöytäk. 12. 12. 4,322 §. — ²⁾ S:n 19. 12. 4,417 §. — ³⁾ S:n 18. 8. 2,499 §. — ⁴⁾ S:n 5. 9. 2,601 §. — ⁵⁾ S:n 14. 4. 704 §.

Sittemmin hyväksyi¹⁾ rahatoimikamari, tehtyään siinä pienen muutoksen, rakennuskonttorin ehdotuksen mainittujen kustannusten jaoksi asianomaisten tontinomistajain kesken heidän tonttiensa pinta-alan mukaan, ja oli ehdotus, sittenkun asianosaisia oli kuultu, alistettava maistraatin harkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Rautatie Hertonäsiin. Rahatoimikamari päätti²⁾ valtioneuvostolta anoa lupaa rakentaa Oulunkylän eteläisestä vaihteesta Hertonäsiin rautatie, jonka pituus arvioitiin 9½ km:ksi. Sittemmin päätti³⁾ kamari anoa, että mainittu lupa myönnettäisiin sekä Oulunkylän—Hertonäsin että Malmin—Hertonäsin rataosiin nähden, jonka kautta radan väliaikainen liittäminen päätetään Malmin kohdalla kävisi mahdolliseksi, kunnes kaupungin rahataloudellinen asema sallisi rakentaa sillan Vantaanjoen poikki.

Tilan varaaminen rautateitä varten. Kaupunginvaltuuston kaupungin satamaolojen järjestämistä⁴⁾ koskevan päätöksen johdosta kehoitti⁵⁾ rahatoimikamari kaupungin yleisten töiden hallitusta hankkimaan tarkemman selvityksen kysymyksestä tilan varaamisesta ehdotettuja rautatielinjoja varten Sörnäsän niemekkeeltä Fredrikспериin Kumtähden kautta, Vikiin pitkin Vanhankaupunginlahden länsirantaa ja Katajanokalle Siltavuorenlahden poikki.

Palanut paja. Oulunkylän talon paja paloi toukokuun 8 p:nä sen johdosta, että kipeniä oli pudonnut rakennuksen pärekatolle⁶⁾. Rakennus oli palovakuutettu 700 markasta, Suomen palovakuutusyhtiö oli arvioinut vahingon 200 markaksi, mikä määrä oli maksettu⁷⁾ rahatoimikonttoriin.

Metsien vakuutus. Kaupungin metsät vakuutettiin⁸⁾ väliaikaisesti 4½ milj. markasta Suomen metsänomistajain keskinäisessä metsäpaloapuyhdistyksessä.

Korvaus istutusten kunnossapidosta. Koska erinäisten laitosten istutusten hoidosta suorittamat korvausmäärät eivät vastaa kaupungin kustannuksia, kehoitettiin⁹⁾ rahatoimikonttorin kansliaa asianomaisten kanssa neuvottelemaan puheenalaisten korvausten korottamisesta.

Tiedusteluja. Kunnalliseen keskustuimistoon lähetettiin¹⁰⁾ rakennuskonttorin laatimat vastaukset tiedusteluihin vuokra-alueita varten laadituista kaupungin asemakaavoista sekä katujen ja viemärijohtojen laittamisesta ja kunnossapidosta valtakunnan kaupungeissa.

Korvaus luovutetusta käyttöoikeudesta. Tehtailija H. Wilekenille myönnettiin¹¹⁾ Uudenmaanlänin maaherran tammikuun 3 p:nä 1921 antaman päätöksen johdosta 300 markan vuotuinen korvaus vuosina 1920—24 pakko-luovutuksen kautta menettämästään käyttöoikeudesta Bölen esikaupungissa oleviin n. s. Löffströmin peltoihin.

Oikeus pitää vuokralaisia. Kaksi henkilöä, jotka olivat vuokranneet asunnon Osakeyhtiö Helsingin kansanasuntojen rakennuksista, oikeutettiin¹²⁾ pitämään vuokralaisia. Sitävastoin evättiin mainitun yhtiön johtokunnan esitys, että se vastedes saisi ratkaista tuollaiset asiat, koska se oli ristiriidassa niiden ehtojen kanssa, joilla kaupunki oli saanut valtioapua puheenalaisten rakennusten teettämiseen.

Vahvistettuja vuokria. Rahatoimikamari vahvisti¹³⁾ ne vuokramäärät, minkä sai kantaa Osuuskunta Käpylän r. l. Käpylässä olevista uutisrakennuksista vuokratuista asuinhuoneistoista.

1) Rkmrin pöytäk. 22. 9. 2,836 §. — 2) S:n 7. 4. 543 §. — 3) S:n 14. 7. 2,294. — 4) Ks. tätä kert. siv. 62. — 5) Rkmrin pöytäk. 14. 7. 2,290 §. — 6) S:n 16. 6. 1,940 §. — 7) S:n 26. 9. 2,879 §. — 8) S:n 23. 5. 1,474 §. — 9) S:n 1. 12. 4,151 §. — 10) S:n 26. 9. 2,864 § ja 29. 9. 2,908 §. — 11) S:n 20. 1. 65 § ja 17. 2. 30 §. — 12) S:n 14. 4. 682 §. — 13) S:n 8. 12. 4,219 §.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Obligatioiden arvonta. Kaupungin obligatiolainoihin kuuluvien obligatioiden arvonnassa osuivat arpaan seuraavat numerot:

5 % laina vuodelta 1876 (arvonta¹⁾ marraskuun 1 p:nä):

Litt. A. à Smk 1,000: —, n:ot 16, 21, 48, 119, 133, 139, 188, 196, 214, 229, 247, 250, 287, 315, 316, 329, 333, 341, 369, 401, 435, 443, 449.

Litt. B. à Smk 500: —, n:ot 28, 31, 53, 94, 137, 160, 185, 231, 259, 269, 303, 319, 323, 370, 406, 416, 440, 465, 483, 502, 504, 507, 514, 526, 542, 553, 556, 584, 587, 623, 635, 660, 676, 704, 710, 720, 779, 798, 801, 802, 809, 861, 936, 974, 984, 985, 996, 1021, 1037, 1060, 1104, 1171, 1225, 1261, 1266, 1279, 1288, 1290, 1292, 1332, 1334, 1378, 1388, 1413, 1417, 1441, 1457, 1459, 1479.

Litt. C. à Smk 200: —, n:ot 63, 75, 87, 96, 111, 122, 172, 205, 215, 247, 253, 261, 281, 300, 301, 325, 357, 382, 383, 392, 396, 431, 440, 473, 524, 553, 571, 583, 584, 595, 598, 604, 613, 627, 638, 656, 671, 674, 678, 701, 717, 719, 737, 779, 871, 872, 884, 892, 908, 986, 1057, 1068, 1070, 1134, 1235.

4½ % laina vuodelta 1892 (arvonta¹⁾ marraskuun 1 p:nä):

Litt. A. à Smk 5,000: —, n:ot 27, 279, 281, 320, 354.

Litt. B. à Smk 1,000: —, n:ot 36, 161, 240, 384, 584, 650, 706, 843, 851, 974, 1034, 1258, 1312, 1330, 1355, 1376, 1382, 1425.

Litt. C. à Smk 500: —, n:ot 137, 153, 260, 371, 479, 512, 549, 594, 640, 647, 679, 734, 853, 1202, 1296, 1326, 1361, 1373, 1377, 1440, 1521, 1657, 1,660, 1,813, 1,829.

3½ % laina vuodelta 1898 (arvonta²⁾ helmikuun 1 p:nä):

Litt. A. à Smk 5,000: —, n:ot 24, 61, 84.

Litt. B. à Smk 2,000: —, n:ot 87, 126, 194, 259, 283, 449.

Litt. C. à Smk 1,000: —, n:ot 6, 30, 89, 124, 130, 147, 186, 241, 388.

Litt. D. à Smk 500: —, n:ot 386, 447, 623, 673, 893, 1000, 1057, 1079, 1113.

4 % laina vuodelta 1900 (arvonta²⁾ helmikuun 1 p:nä):

Litt. A. à Smk 5,000: —, n:ot 35, 132, 139.

Litt. B. à Smk 2,000: —, n:ot 293, 362, 386, 453, 500.

Litt. C. à Smk 1,000: —, n:ot 697, 1129, 1144.

Litt. D. à Smk 500: —, n:ot 1250, 1314, 1316, 1484, 1626, 1922, 2104, 2144, 2400, 2425.

4 % laina vuodelta 1902 (arvonta³⁾ kesäkuun 1 p:nä):

à Smk 500: —, n:ot 17, 42, 179, 195, 326, 340, 370, 427, 438, 472; 648, 827, 943, 1020, 1022, 1026, 1038, 1264, 1389, 1578, 1694, 1729, 1833, 1856, 1865, 1929, 2030, 2178, 2414, 2440, 2704, 2707, 2781, 2868, 2924, 2995, 3159, 3200, 3303, 3319, 3360, 3456, 3527, 3849, 4150, 4293, 4463, 4502, 4553, 4575, 4718, 4877, 4890, 4917, 5035, 5075, 5102, 5114, 5131, 5157, 5346, 5421, 5447, 5551, 5716, 5959, 6239, 6248, 6265, 6466, 6500, 6707, 6778, 6779, 6961, 7460, 7468, 7498, 7563, 7685, 7697,

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 21. 11. 3,942 §. — ²⁾ S:n 24. 2. 29 §. — ³⁾ S:n 13. 6. 1,841 §.

7743, 7817, 7891, 7912, 7987, 8020, 8039, 8042, 8057, 8069, 8095, 8155, 8240, 8509, 8733, 8773, 8795, 8971, 8987, 9200, 9314, 9329, 9330, 9431, 9460, 9474, 9496, 9535, 9650, 9742, 9827, 10144, 10275, 10307, 10519, 10628, 10640, 11006, 11094, 11101, 11237, 11256, 11257, 11297, 11300, 11504, 11778, 11822, 11934, 11980, 12038, 12196, 12221, 12439, 12568, 12633, 12816, 12908, 12978, 13079, 13198, 13277, 13370, 13433, 13540, 13595, 13740, 13814, 13955, 14003, 14232, 14307, 14524, 14658, 14864, 15005, 15078, 15271, 15403, 15643, 15823, 15908, 15976.

1909 vuoden obligatiolainaa oli kaupunki vuoden varrella lunastanut¹⁾ seuraavat 2,515 markan määräiset obligatiot arvottavaksi määrätyn obligatioluvun sijasta:

N:ot 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 268, 269, 528, 529, 666, 667, 701, 770, 784, 823, 904, 917, 918, 1003, 1028, 1049, 1060, 1147, 1148, 1196, 1197, 1379, 1380, 2169, 2187, 2492, 2538, 2539, 3100.

1911 vuoden obligatiolainaa oli kaupunki vuoden varrella lunastanut²⁾ seuraavat obligatiot arvottavaksi määrätyn obligatioluvun sijasta:

Litt. A. à Smk 2515: —, n:ot 29, 282, 365, 366, 529, 530, 561, 562, 563, 564, 613, 614, 671, 672, 673, 675, 795, 858, 914, 918, 919, 920, 921, 922, 937, 938, 1052, 1273, 1301, 1302, 1403, 1416, 1418, 1419, 1464, 1534, 1535, 1536, 1546, 1547, 1548, 1592, 1647, 1650, 1687, 1741, 1742, 1743, 1796, 1797, 1800, 1827, 1941, 1942, 2096, 2202, 2380, 2513, 2515, 2519, 2535, 2561, 2648, 3120, 3121, 3171, 3373, 3374, 3480, 7808.

Litt. B. à Smk 503: —, n:ot 5922, 5923, 5924, 5925, 5926, 5940, 5941, 5964, 5965, 5966, 6042, 6043, 6044, 6045, 6046, 6047, 6057, 6058, 6064, 6065, 6066, 6067, 6077, 6081, 6122, 6209, 6312, 6313, 6314, 6315, 6324, 6325, 6349, 6350, 6351, 6383, 6384, 6385, 6389, 6390, 6391, 6399, 6400, 6401, 6402, 6403, 8051, 8052, 8053, 8054, 8055, 8056, 8057, 8058, 8059, 8060, 8115, 8116, 8117, 8157, 8158, 8159, 8191, 8192, 8193, 9751, 9752, 9753, 9754, 9755, 9756, 9757, 9758, 9759, 9760, 9761, 9762, 9764, 9765, 9766, 9767, 9794, 9795, 9796, 9797.

1913 vuoden kuoletuslainaa oli kaupunki vuoden varrella lunastanut³⁾ seuraavat 536 markan määräiset obligatiot arvottavaksi määrätyn obligatioluvun sijasta:

N:ot 31—72, 74, 75, 91—95, 97—100, 2652—2669, 2671—2694, 5645—5649, 5651—5664, 5666—5672, 5674—5687, 5689—5700, 6104—6111, 6489—6504, 6509—6512, 7400—7408.

5 % laina vuodelta 1916 (arvonta⁴⁾ maaliskuun 17 p:nä):

N:ot 12, 46, 60, 79, 103, 128, 208, 215, 225, 243, 273, 289, 294, 313, 342, 368, 384, 387, 393, 470.

1917 vuoden obligatiolainaa oli kaupunki vuoden varrella lunastanut⁵⁾ seuraavat obligatiot arvottavaksi määrätyn obligatioluvun sijasta:

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 21. 11. 3,942 §. — ²⁾ S:n 3. 3. 39 § ja 8. 12. 4,214 §. — ³⁾ S:n 14. 4. 2,256 § ja 27. 4. 2,311 §. — ⁴⁾ S:n 21. 3. 309 § ja 11. 4. 559 §. — ⁵⁾ S:n 17. 5. 1,281 § ja 13. 6. 1,841 §.

Litt. A. à Smk 10,000: —, n:ot 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478.

Litt. B. à Smk 5,000: —, n:ot 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908.

Litt. C. à Smk 1,000: —, n:ot 1320, 1321, 1322, 1323, 1324, 1325, 1326, 1327, 1328, 1329, 1330.

1919 vuoden ensimmäistä kuoletuslainaa oli kaupunki vuoden varrella lunastanut ¹⁾ seuraavat obligatiot arvottavaksi määrätyn obligatioluvun sijasta:

Litt. A. à Smk 10,000: —, n:ot 1—8, 191.

Litt. B. à Smk 5,000: —, n:ot 1—9.

Litt. C. à Smk 1,000: —, n:ot 2027—2029, 4558—4590, 9505—9514.

1919 vuoden toista kuoletuslainaa oli kaupunki vuoden varrella lunastanut ²⁾ seuraavat obligatiot arvottavaksi määrätyn obligatioluvun sijasta:

Litt. A. à Smk 1,000: —, n:ot 2050—2100.

Litt. B. à Smk 500: —, n:ot 11—20.

Obligatioiden lunastus. Rahatoimikamari päätti ³⁾, että niiden kaupungin obligatioiden haltijain, jotka asuvat sellaisissa maissa, joissa ei ole erityistä lunastuspaikkaa, kussakin eri tapauksessa oli käännyttävä kamarin puoleen, jonka tuli ratkaista missä valuutassa erääntyneet obligatiot ja kupongit sai lunastaa.

Lainainotto. Norjan keskuspankilta lainattiin ⁴⁾ 20,000,000 markkaa kahdessa 10,000,000 markan erässä, ollen korkoa maksettava 10 %, $\frac{1}{2}$ % provisiota vuodessa sekä 1 % provisiota kerta kaikkiaan välittäjille 1 vuodeksi ja sen jälkeen kuuden kuukauden irtisanomisajoin; jälkimmäiseen lainaan nähden sitoutui kaupunki vastaamaan kaikista lainanantajan mahdollisesti suoritettaviksi pantavista veroista.

Herra J. Behmiltä Örebrosta lainattiin ⁵⁾ 2,000,000 markkaa 9 % korkoa vastaan ja kahden vuoden takaisinmaksuajoin kesäkuun 15 p:stä lukien.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja pankinjohtaja A. Frey valtuutettiin ⁶⁾ ulkomailta neuvottelemaan suurenlaisen lainan ottamisesta kaupungin liikkuvan velan vakauttamiseksi. Hänen palattuaan mainitussa tarkoituksessa tekemältään matkalta päätti ⁷⁾ rahatoimikamari ryhtyä neuvotteluihin ulkoasiainministeriön kanssa luvan hankkimiseksi asianomaisilta Saksan viranomaisilta saada sijoittaa osa lainaa tähän maahan.

Kaupungin kiinnityslainat. Eknäsin tilaan kiinnitetty, Suomen liitto-pankin myöntämä 1,500,000 markan laina pitennettiin ⁸⁾ kuuden kuukauden ajaksi, ollen lainaa lyhennettävä kolmanneksella ja korkoa suoritettava $9\frac{1}{2}$ %, seuraavana erääntymispäivänä oli lainaa vielä 500,000 markalla lyhennettävä.

Maatilalautakunta anoi, että 1922 vuoden budjettiin merkittäisiin määräraha Boxbacka aktiebolag yhtiön ottaman, lautakunnan Boxbackassa olevaan konttorihuvilaan kiinnitetyn 40,000 markan lainan ynnä koron suorittamiseen sekä samalla ehdottanut, että rahatoimikamari ottaisi suorittaakseen kahden Suomen hypoteekkiyhdistyksestä otetun lainan kuoletuksen ja koronmaksun, joista toisen, 5,245:42 määräisen, oli ottanut Boxbacka aktiebolag yhtiö ja toisen, 37,792:34 markan määräisen, Hertonas gods aktiebolag yhtiö, minkä

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 26. 9. 2,855 § ja 20. 10. 3,231 §. — ²⁾ S:n 4. 4. 438 §. — ³⁾ S:n 25. 8. 2,532 §. — ⁴⁾ S:n 7. 6. 1,737 §, 22. 6. 2,015 §, 1. 9. 2,576 ja 15. 9. 2,714 §. — ⁵⁾ S:n 22. 6. 2,015 §. — ⁶⁾ S:n 1. 9. 2,576 §. — ⁷⁾ S:n 10. 10. 3,100 §. — ⁸⁾ S:n 14. 4. 685 §.

ohessa lautakunta ilmoitti hypoteekkiyhdistyksen suostuneen ottamaan vastaan molempain lainain läyden määrän suorituksen. Rahatoimikamari päätti ¹⁾, että kaupunki ottaisi haltuunsa puheenalaiset lainat.

Koron korotus. Rahatoimikamari päätti ²⁾ korottaa koron, minkä kaupungin kassa- ja tilivirasto suorittaa rahatoimikonttorille, 10½ %:ksi, kesäkuun 1 p:stä lukien.

Halkokonttorin koronlasku. Rahatoimikamari päätti ³⁾, että halkokonttori oli oikeutettu vuonna 1920 tai aikaisemmin annetuille laskuille lukemaan hyväkseen korkoa siitä päivästä, jona hyväksytyt laskut oli annettu rahatoimikonttoriin, jota vastoin halkokonttorin tuli 1921 vuoden alusta tarkoin noudattaa kaupungin kassa- ja tililaitosohjesääntöä ynnä niitä ohjeita, joita rahatoimikonttorilla saattoi olla aihetta antaa ⁴⁾.

Rakennuslainain korko. Sittenkun kaupunginvaltuusto tammikuun 26 p:nä ja maaliskuun 9 p:nä oli tehnyt päätöksensä ⁴⁾ yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastosta annettavien lainain koron laskemisesta, ehdotti sosialilautakuulta rahatoimikamarille, että puheenalaisia päätöksiä tulkittaisiin siten, että ensimmäisenä koronmaksupäivänä, ennenkuin koko laina oli nostettu, oli suoritettava korkoa ja koronlisäystä ainoastaan nostetulle lainan osalle, mutta ei pääoman kuoletusta, ja myöntyi ⁵⁾ kamari tähän esitykseen.

Kurssitappion y. m. kirjoihin pano. Rahatoimikamari päätti ⁶⁾ rahatoimikonttorin esityksen mukaisesti, mutta vastoin sähkölaitoksen mielipidettä, että Ruotsista ostetun turbiinin aiheuttamat kustannukset kurssierotusta, provisiota ja korkoa varten, jotka oli arvioitu 909,799: 77 markaksi, oli suoritettava sähkölaitoksen tililtä uutistöitä varten ja määräraha tähän tarkoitukseen hankittava kaupunginvaltuustolta sittenkun määrä oli lopullisesti vahvistettu.

Puhtaanapitolaitoksen kirjanpito. Sittenkun rahatoimikamarin tietoon oli tullut, että puhtaanapitolaitos oli veloittanut kaupungin virastoja ja laitoksia puhtaanapidosta, vaikkei ollut olemassa minkäänlaista sopimusta asianosaisten kesken, eikä määrärahaakaan ollut merkitty menosääntöön tätä tarkoitusta varten, sekä että puhtaanapitolaitos oli antanut laskuja ruumiiden poiskuljetuksesta kaupungin kaduilta, vaikka laitoksen tuli kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan korvauksetta suorittaa tämä työ, päätti ⁷⁾ kamari kehoittaa puhtaanapitohallitusta huolehtimaan, että yllämainitut epäkohdat poistettiin.

Vajauksien poisto. Rahatoimikamari päätti ⁸⁾, että rahatoimikonttorin vahtimestari H. Fagerströmin kavaltamat varat 23,590: 70 markkaa ja ulkotyömies E. Järvenpään väärennysten kautta saamat varat 11,794: 05 markkaa oli tileistä poistettava.

Varain siirto. Niistä varoista, jotka oli annettu kaupungin viemärioloja tarkastamaan asetetun toimikunnan käytettäväksi, oli ⁹⁾ 16,468: 77 markkaa tileissä siirrettävä vuoteen 1922.

Ostettuja osakkeita. 5 Hertonäs gods aktiebolag-yhtiön osaketta lunastettiin ¹⁰⁾ 3,000 markan hinnasta osaketta kohti; viimeimenkin yksityisen hallussa oleva osake oli samasta hinnasta lunastettava. Hinta oli suoritettava Kaupungin kiinteä omaisuus nimisen pääluokan kohdalle merkitystä määrärahasta Hertonäs gods aktiebolag-yhtiön velan suoritukseen.

¹⁾ Rkmmr:n pöytäk. 29. 9. 2,959 §. — ²⁾ S:n 22. 6. 2,005 §. — ³⁾ S:n 14. 3. 189 §; ks. myös 17. 2. 28 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 67. — ⁵⁾ Rkmmr:n pöytäk. 14. 4. 681 §. — ⁶⁾ S:n 17. 2. 29 §; vrt. tätä kert. s v. 75. — ⁷⁾ S:n 17. 11. 3,917 §. — ⁸⁾ S:n 20. 10. 3,275 §. — ⁹⁾ S:n 8. 12. 4,228 §. — ¹⁰⁾ S:n 22. 9. 2,849 §.

5 Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön osaketta ostettiin ¹⁾ 650 markasta osaketta kohti.

Henkilökohtaisen vaivaisveron, joka oli 2 markkaa mieheltä ja 1 markka naiselta, oli rahatoimikonttori ehdottanut 2 markaksi kaikkia maksuvelvollisia kohti, mutta epäsi ²⁾ rahatoimikamari ehdotuksen.

Erikoistaksa, jonka mukaan maksut oikeudesta kaupungin maan erilleen aitaamiseen lasketaan. Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan loka-kuun 27 p:nä 1920 oli vahvistanut yleiset perusteet, joiden mukaan maksut oikeudesta kaupungin maan erilleen aitaamiseen rakennusyrityksiä varten oli laskettava, vahvisti ³⁾ rahatoimikamari seuraavan erikoistaksan mainittujen maksujen laskemista varten:

»Aitaamisesta:

tonttien kohdalla, jotka sijaitsevat X—XV kaupunginosassa, lukuunottamatta raitiotien varrella olevia tontteja, suoritetaan:

enintään 20 viikolta 15 penniä m²:ltä viikossa
yli 20 » 25 » » »

tonttien kohdalla, jotka sijaitsevat I—IX kaupunginosassa, allamainituin poikkeuksin, suoritetaan:

enintään 20 viikolta 25 penniä m²:ltä viikossa
yli 20 » 35 » » »

kaikkien tonttien kohdalla, jotka sijaitsevat raitiotien sekä seuraavien katujen varrella: Aleksanterinkadun, It. Henrikin- ja Fredrikinkadun välisen Antinkadun, Rata- ja Eerikinkadun välisen Annankadun, Kaivokadun, Liisankadun, Aleksanterin- ja Pohj. Makasiinikadun välisen Fabianinkadun, Pursimiehen- ja Tehtaankadun välisen Fredrikinkadun, Bulevardi- ja Ratakadun välisen Yrjönkadun, Kluuvikadun, Hakasalmenkadun, Korkeaavuorenkadun, Etel. Esplanadi- ja Ullanlinnankadun välisen Kasarminkadun, Katarinankadun, Kruunu- vuorenkadun, Kirkkokadun, Pikku Robertinkadun, Luotsikadun, Malminrinteen, Mariankadun, Mikonkadun, Pohj. Esplanadikadun, Pohj. Makasiinikadun, Uudenmaankadun, Mikon- ja Kluuvikadun välisen Hallituskadun, Sofiankadun, Ison Robertinkadun, Etel. Esplanadikadun, Pohj. Makasiinikadun pohjoispuolella olevan Unioninkadun, Fredrikinkadun itäpuolella olevan Vladimirinkadun sekä Länt. Satamakadun varrella, suoritetaan:

enintään 20 viikolta 35 penniä m²:ltä viikossa,
yli 20 » 50 » » »

vuokratontin kohdalla ei suoriteta mitään maksua.

Vähin aitaamisesta rakennusyrityksiä varten suoritettava maksu on 50 markkaa.»

Valtioapuja. Kouluhallitus myönsi ⁴⁾ kaupungille työväenopiston voimassapitoon 53,950 markan valtioavun 1920 vuoden valtioapumäärärahoista.

Kansanlastentarhain voimassapitoon vuonna 1920 kouluhallitus myönsi ⁵⁾ aikaisemmin myönnettyjen 63,000 markan lisäksi 271,808 markan valtioavun.

Kansakoulujen kesäsiirtoloita varten vuonna 1920 kouluhallitus niinikään myönsi ⁶⁾ 150,712 markan valtioavun.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 3. 11. 3,515 §. 5. 12. 4,179 § ja 29. 12. 4,542 §. — ²⁾ S:n 18. 4. 786 §. — ³⁾ S:n 22. 6. 2,020 §; vrt. 1912 vuod. kert. siv. 293. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 13. 1. 10 §. — ⁵⁾ S:n 20. 1. 14 §. — ⁶⁾ S:n 3. 3. 12 §.

Kouluhallitus vahvisti¹⁾ kaupungille tulevan 1920 vuoden valtioavun kansakoululaitosta varten 2,608,200 markaksi.

Valmistavan poikain ammattikoulun johtokunta ilmoitti²⁾, että, sitten-kun johtokunta oli anonut valtioapua kevätlukukaudeksi 1921 korkeimman määrän, mikä maaliskuun 2 p:nä 1920 annetun asetuksen mukaan voitiin antaa eli 131,017:79 markkaa, oli ainoastaan 40,740 markkaa määrätty kaupungille maksettavaksi.

Rahatoimikamari anoi³⁾ kouluhallitukselta valtioapua lastensuojelutoimintaa varten vuonna 1921, mutta kouluhallitus ilmoitti⁴⁾, ettei kaupungille nyt voitu antaa valtioapua, koska valtionbudjettiin merkitty määräraha suurimmaksi osaksi oli varattu esikaupungeissa, tehdasyhdyskunnissa ja muissa asutuskeskuksissa toimivia yksityisiä lastensuojelulaitoksia varten, joitten toiminta oli valtioavun saamisen varassa. Samalla huomautti kouluhallitus, että avustuksia sodan johdosta orvoiksi jääneiden lasten hoitoa varten jaettiin sosialihallituksen toimesta ja että valtioapua kansanlastentarhain yhteyteen perustettuja lastenhuoneita varten oli haettava kansanlastentarhain valtioapua haettaessa. Viimemainitun ilmoituksen johdosta anoi⁵⁾ rahatoimikamari uudestaan valtioapua kansanlastentarhain voimassapitoon vuonna 1921.

Kouluhallitus ilmoitti⁶⁾ rahatoimikamarille, että valtioapua kansanlastentarhain voimassapitoon vuonna 1921 oli myönnetty 880,000 markkaa, mikä määrä maksettaisiin sikäli kuin varoja tähän tarkoitukseen oli käytettävissä tai valtion lisäbudjettiin merkittiin.

Tyttöjen ammattikoulun johtokunta ilmoitti kauppa- ja teollisuushallituksen kiertokirjeessään huomauttaneen, ettei valtioapua myönnettäisi koulun työvälaineiden ja ruokatavarain ostosta koituneita kustannuksia varten, koska nämä menot voitiin suorittaa valmistaiden myynnistä saaduilla tuloilla. Koska valmistavista ammattikouluista maaliskuun 2 p:nä 1920 annetussa asetuksessa kuitenkin säädetään, että valtioapu on oleva vähintään puolet ja korkeintaan kaksi kolmannesta kaikista vuosikustannuksista, näytti kiertokirje olevan ristiriidassa asetuksen kanssa. Johtokunnan mielestä olisi ruuasta ja työvälincistä olleista kustannuksista vähennettävä erinäisten valmistaiden myynnistä olleet suoranaiset tulot, mutta muut menot oli katsottava sen laatuiseksi, että valtion on otettava osaa niiden suoritukseen sitä suuremmalla syyllä, kun melkoinen osa ruokavarain ostosta aiheutuneista kustannuksista oli pidettävä menoina niiden opettajattarien ja muitten toimihenkilöjen palkkaamiseen, jotka saavat maksuttoman ruuan. Rahatoimikamari päätti⁷⁾ esityksessä kauppa- ja teollisuushallitukselle anoa, että ammattikoulujen valtioapu laskettaisiin johtokunnan oikeaksi katsomalla tavalla.

Sosialihallitus myönsi⁸⁾ kaupungille korvausta 4,293 markkaa piirityönvälityksestä vuonna 1920.

Kirjelmässään tammikuun 10 p:ltä ilmoitti⁹⁾ kulkulaitos- ja yleisten töiden ministeriö, että valtion 1920 vuoden ylimääräiseen menosääntöön merkitty 1,000,000 markan valtioapu kaupungin satamarataa varten oli nostettavissa. Vahvistaen¹⁰⁾ niiden avustusten määrän, jolla valtio kaupungissa olevien kiinteistöjensä puolesta ottaa osaa palolaitoksen ja katuvalaistuksen ylläpitoon, määräsi valtioneuvosto, yhdenmukaisuuden ja selvyuden aikaansaamiseksi niihin avustuksiin nähden, jotka oli myönnetty valtion rakennusten puolesta tai

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 17. 5. 1,269 §. — ²⁾ S:n 9. 6. 1,795 §. — ³⁾ S:n 25. 4. 876 §. — ⁴⁾ S:n 13. 6. 1,839 §. — ⁵⁾ S:n 17. 10. 3,201 §. — ⁶⁾ S:n 3. 10. 3,003 §. — ⁷⁾ S:n 24. 11. 4,077 §. — ⁸⁾ S:n 21. 3. 299 §. — ⁹⁾ S:n 20. 1. 76 §. — ¹⁰⁾ S:n 17. 5. 1,341 §; ks. myös tätä kert. siv. 97.

vastedes myönnetään palolaitoksen ja katuvalaistuksen ylläpitoon kaupungeissa, että kaikki avustukset mainittuihin tarkoituksiin 1922 vuoden alusta lukien merkittäisiin niiden hallintoa harain rahassääntöehdotukseen, jotka ovat sisäasiainministeriön alaiset sekä maksettaisiin lääninhallitusten toimesta sekä ettei valtion rakennuksia varten vastedes saanut myöntää muita sellaisia avustuksia, eikä myöskään verotuksen tai muun veloituksen johdosta muita kuin mainitussa rahassääntöehdotuksessa edellytetyjä maksuja näihin tarkoituksiin kaupungeille valtionvaroista suorittaa.

Korvaus kapinan aikaisista vahingoista. Sittenkun majoituslautakunta kesäkuun 4 p:nä 1918 Uudenmaan läänin maaherralta oli anonut korvausta 1918 vuoden kapinan aikana kadonneista lautakunnalle kuuluvista rahoista ja irtaimistosta, oli Uudenmaan läänin ensimmäisen piirin varallisuusverolautakunta helmikuun 4 p:nä 1921 arvioinut kaupungin puheenalaisen vahingon 4,970 markaksi, ja päätti¹⁾ rahatoimikamari maaherralta anoa tämän määrän maksettavaksi määräämistä.

Valtioneuvosto ei ollut²⁾ huhtikuun 28 p:nä katsonut olevan syytä antaa Helsingin kaupungille ja Helsingin evankelis-luterilaisille seurakunnille korvausta kaupungille ja seurakunnille sodan ja 1918 vuoden kapinan aikana aiheutuneista vahingoista, jotka oli arvioitu 38,340: 25 markaksi.

*Rakennustoiminnan avustaminen*³⁾. Rahatoimikamari päätti⁴⁾ kaupunginvaltuustolle puoltaa sosialilautakunnan esitystä allamainittujen yhtymien suunnittelemien yleishyödyllisten rakennusyritysten avustamisesta nim.: Helsingin vuokralaisyhdistyksen asunto-osuuskunta Käpylä r. l., Asunto-osuus Vanaja r. l., Aktiebolaget Åshaka yhtiö, Osakeyhtiö Helsingin kansan-asunnot, Asunto-osuuskunta Käpy, Vallilan osuuskunta r. l. ja Asunto-osuuskunta Haapa r. l. Sitävastoin ehdotti kamari evättäväksi⁴⁾ Asunto-osuuskunta Poiston r. l. ja Asunto-osuuskunta Oman-Pirtin r. l. avustusanomukset, koska kamarin mielestä mainittujen yhtymien suunnittelemat rakennusyritykset eivät olleet täysin tyydyttävästi järjestettyjä eivätkä rahoitettuja.

Kiinnityksen myöhemmäksi siirtäminen. Rahatoimikamari myönsi⁵⁾ erinäisille Asunto-osuuskunta Kävyyn r. l. ja Osakeyhtiö Helsingin kansan-asuntojen kiinteistöihin kiinnitetyille lainoille etuoikeuden kaupungin kiinteistöihin kiinnitettyihin saataviin nähden.

Rakennusvelvollisuuden täyttämättä jättäminen. Hus-aktiebolaget yhtiön anomuksen, että ne määrät, 32,384 ja 20,570 markkaa, jotka Runebergkadun tontteja n:o:ja 33 ja 56 koskevien kaupunkikirjojen määräysten mukaan rakennusvelvollisuuden täyttämättä jättämisen johdosta olivat erääntyneet maksettaviksi lokakuun 10 p:nä, saisivat olla kiinnityslainoina, jolloin yhtiö suostuisi paitsi korkoa lyhentämään niitä 10 %:lla vuosittain, rahatoimikamari epäsi⁶⁾.

Kaupungin virastojen velvollisuus suorittaa tuulaakia y. m. Liikennekonttorin esitettyä, että kaupungin virastot ja laitokset velvoitettaisiin suorittamaan tuulaaki- ja liikennemaksuja, mikä ei ollut tapana aikaisemmin ja mikä oli tuottanut haittaa, sekä kaupungin teknillisten laitosten hallituksen puolelta esitystä, koska kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön 5 §:ssä määrätään, että myöskin hankinnat kaupungin virastojen kesken on otettava huomioon kaupungin budjetissa ja kirjanpidossa, päätti⁷⁾ rahatoimikamari velvoittaa kaupungin virastot vastedes suorittamaan mainittuja maksuja:

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 10. 3. 158 §. — ²⁾ S:n 17. 5. 1,342 §. — ³⁾ Vrt. tätä kert. siv. 123 ja 46*. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 15. 9. 2,706 §. — ⁵⁾ S:n 29. 9. 2,963 § ja 29. 10. 3,290 §. — ⁶⁾ S:n 26. 9. 2,889 §. — ⁷⁾ S:n 12. 5. 1,241 §.

Kaupungin teknillisten laitosten toimitusjohtajien esityksestä päätti¹⁾ rahatoimikamari valittaa tullikamarin toimenpiteen johdosta vaatia sellaisten tullikamarilaskujen kartoittamista, jotka oli annettu laitoksia varten tuotetuille tavaroille, koska leimaverosta joulukuun 30 p:nä 1920 annetun lain 8 §:n mukaan kunta ja kunnan viranomaiset on vapautettu tuollaisen veron suorittamisesta.

Anomus saada satamamaksujen alennusta. Toiminimi Axel Holmström osakeyhtiön anomuksen sellaisen satamamaksujen alennuksen myöntämisestä saksalaisille höyrylaivoille Regina ja Prinzessin Sophie Charlotte, mikä mainitaan kaupunginvaltuuston päätöksessä huhtikuun 9 p:llä 1889²⁾, päätti³⁾ rahatoimikamari evätä, koska puheenalainen päätös tarkoitti ainoastaan suomalaisia laivoja.

Veden hankinta jäänsärkijöille. Kaupunginvaltuuston myönnettyä valtion jäänsärkijöille oikeuden maksuttomaan vedenkulutukseen viideksi vuodeksi⁴⁾ päätti⁵⁾ rahatoimikamari, että satamakonttori huolehtisi vedenhankinnasta ja vesijohtolaitos saisi korvausta vedenkulutuksesta rahatoimikamariin annetun laskun mukaan.

Veden jakelu satamaposteista. Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksen, että veden jakelu satamaposteista annettaisiin satamakonttorille, rahatoimikamari epäsi⁶⁾ mikäli se koski menettelyä kesän 1921 aikana, minkä ohessa kamari kehoitti⁶⁾ hallitusta tarpeellisen tarkasti valvomaan veden jakelua⁷⁾.

Työvälineitä työttömille. Työnvälitystoimiston johtaja ilmoitti, että toimisto kaupungissa vallitsevan työnpuutteen johdosta oli pakoitettu lähettämään työttömiä, joiden lukumäärä yhä lisääntyi, metsätöihin maaseudulle. Tällöin ilmeni kuitenkin vaikeuksia, johtuen osaksi siitä, että työttömillä melkein poikkeuksetta ei ollut työvälineitä eikä varoja ostaa niitä, ja työnantajat harvoin olivat halukkaita antamaan niitä vähittäismaksulla palkasta vähennettäväksi, koska oli sattunut, että työläiset olivat hävinneet työpaikalta ottaen mukaansa työkalut, ennenkuin ne oli täysin maksettu. Rahatoimikamari päätti⁸⁾ sitoutua 1,000 markan takuuseen niistä tappioista, joita työnantajat saattoivat kärsiä antamalla työvälineitä vähittäismaksulla työnvälitystoimiston lähettämille työläisille. Koska kuitenkin oli osoittautunut vaikeaksi saada työläisiltä korvausta työkaluista sekä työnjohtajilta tilitystä kertyneistä varoista, teki toimiston johtaja uuden esityksen asiasta, anoen 3,000 markan määrärahan myöntämistä työvälineiden ostoon, jotka maksetta annettaisiin työttömien käytettäväksi. Rahatoimikamari myönsi⁹⁾ pyydetyn määrärahan suoritettavaksi kamarin käyttövaroista, mutta määräsi⁹⁾ samalla että työvälineiden antamisessa työnhakijoille oli noudatettava entistä menettelytapaa.

Verolippujen jakelu. Rahatoimikonttori ilmoitti, että kunnallisverojen verolippujen jakelu oli annettu urakalle 20,000 markan korvauksesta. Verolippujen jakelu oli suoritettu siten, että ne oli annettu talonisännöitsijöille ja talonmiehille, jotka olivat huolehtineet verolippujen jakelusta verovelvollisille. Oli kuitenkin kuulunut valituksia siitä, että tämän menettelyn johdosta asiattomat henkilöt olivat saaneet lietoonsa veromäärät, jotka lain mukaan oli pidettävä salassa. Jos veroliput jaettaisiin suoraan verovelvollisille, niin vaati

¹⁾ Rkmin pöytäk. 4. 4. 500 §. — ²⁾ Ks. julkaisua Berättelse angående Helsingfors stads kommunalförvaltning 1889 siv. 35. — ³⁾ Rkmin pöytäk. 8. 9. 2,652 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 35. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 17. 3. 282 §. — ⁶⁾ S:n 14. 4. 699 §. — ⁷⁾ Vrt. tätä kert. siv. 131, 142 ja 268. — ⁸⁾ Rkmin pöytäk. 3. 2. 45 §. — ⁹⁾ S:n 10. 11. 3,701 §.

urakoitsija lisäkorvausta 6,000 markkaa. Valtion tulo- ja varallisuusverojen verolippujen jakelusta, mikä kuului maistraatille, jota vastoin veron kannanta oli kaupunginkassan asia, vaati urakoitsija korvausta 14,000 markkaa, siinä tapauksessa että veroliput toimitettaisiin suoraan verovelvollisille. Rahatoimikonttori anoi senvuoksi oikeutta saada maksaa puheenalainen määrä; aikanaan hankittaisiin tähän tarkoitukseen tarvittava määräraha. Rahatoimikamari myöntyi¹⁾ ehdotukseen sekä päätti Suomen kaupunkiliitolta anoa, että liitto tekisi valtioneuvostolle esityksen, että kaupungeille myönnettäisiin korvausta valtiolle suoritettavaa tulo- ja varallisuusveroa koskevien verolippujen jakelusta sekä mainitun veron kannannasta.

Palkkakysymyksiä. Palkkalautakunnan päätöksen mukaan joulukuun 22 p:ltä 1920 oikeutettiin²⁾ asiamies S. Ilmanen toistaiseksi, marraskuun 1 p:stä 1920 lukien, saamaan koko kalliinajanlisäys lukuunottamatta perheentelatusapumaksua.

Kalapihan vahtimestari F. F. Blomqvist sai³⁾ 100 markan palkanlisäyksen kuukaudessa sekä yövartija M. Koponen samanlaisen 200 markan lisäyksen kuukaudessa, helmikuun 1 p:stä kesäkuun 1 p:ään. Sittemmin korotettiin⁴⁾ vahtimestari Blomqvistin palkka 200 markalla kuukaudessa eli 1,000 markkaan, kesäkuun 1 p:stä lukien, minkä ohessa kysymys toimen lakkauttamisesta oli otettava harkittavaksi.

9 raatihuoneen siivoojattarelle myönnettiin⁵⁾ 50 markan palkanlisäys kuukaudessa, tammikuun 1 p:stä lukien toistaiseksi.

Hakaniementorin kauppahallin yövartijalle K. G. Åbergille myönnettiin⁶⁾ 1,000 markkaan korotettu palkka kuukaudessa, kesäkuun 1 p:stä lukien.

Rahatoimikamarin vahtimestarille O. Fahlströmille myönnettiin⁷⁾ 150 markan palkanlisäys kuukaudessa, kesäkuun 1 p:stä lukien.

Hakaniementorin kauppahallin siivoojattaren E. Mähösen palkka korotettiin⁸⁾ 500 markkaan kuukaudelta, lokakuun 1 p:stä lukien.

Henkikirjoittajankonttorin siivoojattarelle V. Virtaselle myönnettiin⁹⁾ 170:stä 300 markkaan korotettu kuukausipalkka, lokakuun 1 p:stä lukien.

Keskuskeittolan johtajalle professori C. Tigerstedtille myönnettiin¹⁰⁾ lokakuun 1 p:stä vuoden loppuun 2,000 markan palkka kuukaudelta.

Hätäapukomitean ehdotus hätäaputöiden toimeenpanevan johtajan kenraalimajuri I. A. Gulinin palkan korottamisesta 3,000 markkaan kuukaudelta evättiin¹¹⁾.

Yliopettaja filosofiantohtori A. K. Ottelinille, joka huhtikuun 10 p:stä oli toiminut rahatoimikamarin esittelijänä, myönnettiin¹²⁾ tästä 1,500 markan palkkio kuukaudelta.

Kaupungin asiamiehelle perintö- ja lahjaveroa vahvistettaessa johtaja K. A. Wideniukselle myönnettiin¹³⁾ 60 markan palkkio kokousta kohti, heinäkuun 1 p:stä lukien.

Poliisikonstaapeli K. Spaak sai¹⁴⁾ vuosilta 1920 ja 1921 kultakin 200 markan palkkion kaupungin Forsbyssä olevan työväenasuntokasarmien hoidosta.

Piirustaja Hj. Sylvanderille, joka oli toiminut Kasarminkadun talon n:o 6 isännöitsijänä, määrättiin maksettavaksi¹⁵⁾ 1,500 markan palkkio.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 18. 8. 2,493 §. — ²⁾ S:n 7. 1. 8 §. — ³⁾ S:n 14. 2. 13 §. — ⁴⁾ S:n 25. 8. 2,537 §. — ⁵⁾ S:n 28. 2. 11 §. 22. 6. 2,008 § ja 29. 9. 2,991 §. — ⁶⁾ S:n 2. 6. 1,691 §. — ⁷⁾ S:n 30. 6. 2,101 § ja 15. 9. 2,715 §. — ⁸⁾ S:n 26. 9. 2,883 §. — ⁹⁾ S:n 6. 10. 3,079 §. — ¹⁰⁾ S:n 17. 10. 3,206 § ja 7. 11. 3,599. — ¹¹⁾ S:n 27. 10. 3,431 §. — ¹²⁾ S:n 29. 4. 956 §. — ¹³⁾ S:n 6. 5. 1,116 §. — ¹⁴⁾ S:n 20. 1. 9. § ja 5. 12. 4,177 §. — ¹⁵⁾ S:n 15. 12. 4,357 §.

Kahdessa tapauksessa oikeutettiin¹⁾ kuolleitten viranpitäjien perheenjäsenet kantamaan palkka kuolinpäivästä kuukauden loppuun. Yhdessä tapauksessa myönnettiin²⁾ sen lisäksi hautausapua 1,000 markkaa.

Salamakapteenin ja satamakirjurin sivutulot. Sittenkun rahatoimikamari oli lyhentänyt 13,873: 20 markan määrällä varastopaikkojen vuokramaksuja, päätti³⁾ kamari kehoittaa satamakapteenia ja satamakirjuria kaupunginkassaan takaisin maksamaan heille tästä veloituksesta olleet sivutulot.

Ruokarahat. Tyttöjen ammattikoulun johtokunnan esitys koulun työaine- ja varastonhoitajattarien oikeuttamisesta saamaan kesän aikana ruokarahoja evättiin⁴⁾.

Määrärahoja kesälomaa varten. Sijaisen palkkaamiseen siksi ajaksi, jona kamarin siivoojatar A. Palmroos nautti lomaa osoitti⁵⁾ kamari 250 markkaa.

Kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijän kamreeri G. Weckmanin anomuksen määrärahan myöntämisestä sijaisen palkkaamiseen hänen virkailomansa aikana rahatoimikamari epäsi⁶⁾, koska puheenalainen virka oli pidettävä sivutoimena.

Rahatoimikamari myönsi⁷⁾ käyttövaroistaan 4,776 markkaa loman hankkimiseksi kauppahallien ja viritushuoneiden henkilökunnalle.

Myönnettyjä viransijaisuuspalkkioita. Viransijaisten palkkaamiseen alempana mainittujen viranpitäjien sairauden tähden saaman virkavapauden aikana myönsi rahatoimikamari seuraavat määrät suoritettavaksi kaikissa tapauksissa, lukuunottamatta erityisesti mainittuja, menosääntöön tätä tarkoitusta varten merkitystä määrärahaista:

kunnallispormestari J. von Haartmanin sijaiselle 2 kuukauden aikana 6,000 markkaa⁸⁾;

maistraatin avustavan aktuaarin I. Wennerqvistin sijaiselle 2 kuukauden aikana 2,000 markkaa⁹⁾;

oikeusneuvosmies B. C. Carlssonin sijaiselle 2 kuukauden aikana 6,000 markkaa¹⁰⁾;

raastuvanoikeuden kaupunginpalvelijan A. E. Sandströmin sijaiselle 2 kuukauden aikana 3,000 markkaa¹¹⁾;

raastuvanoikeuden kaupunginpalvelijan A. Carlssonin sijaiselle 1½ kuukauden aikana 2,250 markkaa¹²⁾;

rahatoimikamarin ylimääräisen kanslia-apulaisen E. Cavoniuksen sijaiselle 3 kuukauden aikana 3,000 markkaa, mistä 1,000 markkaa oli suoritettava määrärahaista ylimääräisiä apulaisia varten¹³⁾;

rahatoimikamarin ylimääräisen kanslia-apulaisen A. Laakkosen sijaiselle 8 kuukauden aikana 8,000 markkaa; sijaispalkkiosta oli tammikuun 1 p:n ja maaliskuun 1 p:n väliseltä ajalta maksettava osa suoritettava kamarin käyttövaroista¹⁴⁾;

ylimääräisen kanslia-apulaisen G. Kuhlefeltin sijaiselle 2 kuukauden aikana 2,400 markkaa¹⁵⁾;

nuoremman kaupunginkirjurin A. Aureen sijaiselle 1 kuukauden aikana 250 markkaa¹⁶⁾;

¹⁾ Rkm:n pöytäk. 24. 3. 366 § ja 27. 6. 2,083 §. — ²⁾ S:n 10. 2. 57 §. — ³⁾ S:n 9. 6. 1,792 §. — ⁴⁾ S:n 17. 11. 3,910 §. — ⁵⁾ S:n 4. 8. 2,376 §. — ⁶⁾ S:n 13. 10. 3,148 §. — ⁷⁾ S:n 13. 6. 1,845 §. — ⁸⁾ S:n 19. 5. 1,389 §. — ⁹⁾ S:n 28. 7. 2,347 §. — ¹⁰⁾ S:n 4. 4. 497 §. — ¹¹⁾ S:n 9. 6. 1,794 §. — ¹²⁾ S:n 17. 10. 3,197 §. — ¹³⁾ S:n 3. 2. 38 §, 24. 2. 37 §, 3. 3. 70 §, 7. 3. 83 § ja 7. 4. 528 §. — ¹⁴⁾ S:n 7. 1. 26. §, 24. 2. 118 § ja 9. 5. 1,182 §. — ¹⁵⁾ S:n 13. 10. 3,158 § ja 17. 10. 3,202 §. — ¹⁶⁾ S:n 28. 6. 2,353 §.

talonisännöitsijä K. Gustavsonin sijaiselle kesäkuun 6 p:n ja heinäkuun 15 p:n välisenä aikana 1,000 markkaa¹⁾;
 ent. seurahuoneen lämmittäjän K. Lindbomin sijaiselle 1 kuukauden aikana 1,388 markkaa²⁾;
 rakennustarkastaja M. Gripenbergin sijaiselle 2 kuukauden aikana 5,000 markkaa³⁾;
 rakennustarkastuskonttorin vahtimestarin V. Lindgrenin sijaiselle 2 viikon aikana 200 markkaa⁴⁾;
 liikennekonttorin ylimääräisen kirjurin, nuoremman konttorikirjurin E. Jernströmin sijaiselle 1 kuukauden aikana 1,400 markkaa⁵⁾;
 liikennekonttorin vahtimestarin K. E. Nordmanin sijaiselle 1 kuukauden aikana 1,000 markkaa⁶⁾;
 satamakonttorin rahastonhoitajan A. Sundqvistin sijaiselle 1 päivältä 40: 83 markkaa⁷⁾;
 kalapihan kaitsijan F. Blomqvistin sijaiselle 1½ kuukauden aikana 1,120 markkaa⁸⁾;
 tilastokonttorin toisen aktuaarin W. Sjöströmin sijaiselle 1½ kuukauden aikana 2,625 markkaa⁹⁾;
 työnvälitystoimiston osastonjohtajan S. R. Hännisen sijaiselle 1½ kuukauden aikana 2,100 markkaa¹⁰⁾;
 hätäaputoiden toimitusjohtajan I. A. Gulinin sijaiselle 2 kuukauden aikana 5,000 markkaa¹¹⁾ kuukaudessa;
 terveydenhoitolautakunnan päivystäjän M. Snellmanin sijaiselle 2 kuukauden aikana 1,600 markkaa¹²⁾;
 terveyspoliisin kaitsijan P. Eklundin sijaiselle 1½ kuukauden aikana 1,500 markkaa¹³⁾;
 terveyspoliisin lysoolipesijättären E. Raatikaisen sijaiselle 2 kuukauden aikana 1,600 markkaa¹⁴⁾;
 tuberkulootisten poliklinikan johtajan I. Rosqvistin sijaiselle 1 kuukauden aikana 800 markkaa¹⁵⁾;
 lihantarkastusaseman johtajan O. Lindströmin sijaiselle 1 kuukauden aikana 1,500 markkaa¹⁶⁾;
 köyhäinhuoltohallituksen toimitusjohtajan H. Myhrbergin sijaiselle 4 viikon aikana 1,000 markkaa¹⁷⁾;
 köyhäinhuoltohallituksen kaitsijan L. Heikkisen sijaiselle 2 kuukauden aikana 1,925 markkaa¹⁸⁾;
 köyhäinhuoltohallituksen kaitsijan A. Ritzin sijaiselle 1 kuukauden aikana 900 markkaa¹⁹⁾;
 köyhäinhuoltohallituksen kaitsijan Th. Fagerlundin sijaiselle 6 viikon aikana 1,350 markkaa¹⁹⁾; sekä lisäksi 9 päivän aikana 270 markkaa²⁰⁾;
 köyhäinhuoltohallituksen kaitsijan L. Nymanin sijaiselle 4 viikon aikana 600 markkaa, koska hän sijaisena ollen hoiti omaa tointa²¹⁾;
 köyhäinhuoltohallituksen kaitsijan H. Bergmannin sijaiselle 1 kuukauden ja 4 päivän aikana 1,020 markkaa²²⁾;

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 2. 6. 1,689 §. — ²⁾ S:n 13. 10. 3,165 §. — ³⁾ S:n 14. 4. 693 §. — ⁴⁾ S:n 4. 8. 2,412 §. — ⁵⁾ S:n 12. 5. 1,230 §. — ⁶⁾ S:n 30. 6. 2,103 §. — ⁷⁾ S:n 24. 10. 3,297 §. — ⁸⁾ S:n 8. 9. 2,654 §. — ⁹⁾ S:n 2. 6. 1,688 §. — ¹⁰⁾ S:n 22. 12. 4,505 §. — ¹¹⁾ S:n 24. 2. 119 §. — ¹²⁾ S:n 10. 3. 112 §. — ¹³⁾ S:n 7. 4. 541 §. — ¹⁴⁾ S:n 28. 7. 2,350 § ja 19. 9. 2,742 §. — ¹⁵⁾ S:n 24. 11. 3,974 §. — ¹⁶⁾ S:n 7. 4. 540 §. — ¹⁷⁾ S:n 20. 1. 58 §. — ¹⁸⁾ S:n 27. 1. 34 § ja 14. 2. 21 §. — ¹⁹⁾ S:n 14. 2. 21 §. — ²⁰⁾ S:n 24. 3. 379 §. — ²¹⁾ S:n 23. 5. 1,428 § ja 9. 6. 1,818 §. — ²²⁾ S:n 23. 5. 1,427 § ja 28. 7. 2,349 §.

köyhäinhuoltohallituksen kaitsijan S. Soldanin sijaiselle 2 kuukauden aikana 1,800 markkaa ¹⁾;

köyhäinhuoltohallituksen diakonissan A. Renforsin sijaiselle 2 kuukauden aikana 1,600 markkaa ²⁾;

köyhäinhuoltohallituksen diakonissan O. Lyytikäisen sijaiselle 6 viikon aikana 1,200 markkaa ³⁾;

Kullantorpan lastenkodin johtajattaren K. Syvänteen sijaiselle 2 kuukauden aikana 840 markkaa ⁴⁾;

Oulunkylän talon lastenkodin sairaanhoitajattaren H. Wesakon sijaiselle 2 kuukauden aikana 525 markkaa ⁵⁾;

kasvatuslautakunnan naistarkastajan T. Soldanin sijaiselle 2 kuukauden aikana 2,650 markkaa ⁶⁾;

kasvatuslaitoksen naisopastajan O. Sarénin sijaiselle 2 viikon aikana 400 markkaa ⁷⁾;

kaupunginkirjaston amanuenssin F. Ruusuvooren sijaiselle 2 viikon aikana 540 markkaa ⁸⁾;

kaupunginkirjaston vahtimestarin G. W. Siljanderin sijaiselle 3 viikon aikana 975 markkaa ⁹⁾; sekä

kaupungininsinööri G. Lindqvistin sijaiselle 1 kuukauden aikana 1,791: 70 markkaa ¹⁰⁾.

Palkkioksi Hakaniemen kauppahallin yövartijan K. Åbergin sijaiselle siltä ajalta, jona ensinmainittu nautti virkavapautta sairauden vuoksi, osoitti rahatoimikamari ¹¹⁾ käyttövaroistaan 450 markkaa.

Palkanmaksu-aika kansakouluissa. Sittenkun ruotsin- ja suomenkielisten kansakoulujen johtokunnat kansakoululaitoksen kustannuksia koskevan lain 8 §:ään viitaten olivat esittäneet, että kansakoulujen sekä opettajien ja opettajattarien että muitten viranpitäjien palkat maksettaisiin kuukausittain etukäteen, tammikuun 1 p:stä lukien, päätti ¹²⁾ rahatoimikamari myöntyä esitykseen, kuitenkin ainoastaan mikäli koski opettajakuntaa.

Hätäaputyöntekijätärille maksettujen palkkojen kirjoihin pano ¹³⁾. Hätäapukomiteaa kehoitettiin ¹⁴⁾ kirjapidossaan merkitsemään eri tileille maksetut palkat ja lapsiavustukset.

Hautausapu. Kaupunginvaltuuston evättyä puhtaanapitohallituksen esityksen erityisen määrärahan osoittamisesta, mistä voitaisiin osoittaa ¹⁵⁾ hautausapua kuolleitten työntekijäin perheille, oikeutti ¹⁶⁾ rahatoimikamari puhtaanapitolaitoksen mainitun laatuisten tapausten sattuesssa maksamaan tuollaista avustusta asianomaisista työmäärärahoista.

Avustukset sairauden sattuesssa. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli rahatoimikamarille esittänyt, että ryhdyttäisiin toimenpiteisiin yhdenmukaisuuden aikaansaamiseksi maksettaessa avustusta työmiehille sairauden sattuesssa, ja päätti kamari asettaa ¹⁷⁾ komitean asiaa valmistelemaan.

Tapaturmavakuutus. Köyhäinhuoltohallituksen huomautettua, että suuri osa työlaitoksessa työskentelevistä henkilöistä oli otettu osin sopimuksen perusteella osin lyhentämään velkaansa kunnalle sekä että pesulaitoksessa, jossa työ suurelta osalta suoritettiin koneilla, työskenteli joukko täysin työ-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 12. 9. 2,662 §. — ²⁾ S:n 10. 3. 144 § ja 14.4. 697 §. — ³⁾ S:n 28. 11. 4,095 §. — ⁴⁾ S:n 14. 4. 696 §. — ⁵⁾ S:n 12. 9. 2,663 §. — ⁶⁾ S:n 31. 3. 433 § ja 14. 4. 706 §. — ⁷⁾ S:n 31. 10. 3,442 §. — ⁸⁾ S:n 3. 11. 3,480 §. — ⁹⁾ S:n 22. 12. 4,507 §. — ¹⁰⁾ S:n 22. 9. 2,844 §. — ¹¹⁾ S:n 4. 4. 448 §. — ¹²⁾ S:n 15. 12. 4,365 §. — ¹³⁾ Ks. myös tätä kert. siv. 111. — ¹⁴⁾ Rkmin pöytäk. 29. 9. 2,986 §. — ¹⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 115. — ¹⁶⁾ Rkmin pöytäk. 23. 5. 1,494 §. — ¹⁷⁾ S:n 15. 9. 2,705 §.

kykyisiä naisia, jotka pienine lapsineen oli otettu kunnalliskotiin, sekä että kaupungin työntekijäin vakuutus sopimus ei koskenut yllämainittuja henkilöjä, päätti¹⁾ rahatoimikamari, että kunnalliskodin ja työlaitoksen hoidot oli vakuutettava tapaturman varalta.

Sittenkun rahatoimikamari oli päättänyt²⁾ irtisanoa voimassa olevat kaupungin työntekijäin tapaturmavakuutusta koskevat sopimukset Suomen teollisuudenharjoittajain keskinäisen tapaturmavakuutusyhdistyksen kanssa, päätti³⁾ kamari vuodeksi 1922 vakuuttaa heidät keskinäisessä tapaturmavakuutusyhtiö Sammossa aikaisemmin voimassa ollein ehdoin paitsi että joulukuulla suoritettava lisämaksu vahvistettiin 80,000 markaksi ja yhtiön hallintokustannusten hyvitys määrättiin 2 %:ksi puheenalaisen vuoden todellisista kustannuksista.

Vahingonkorvauksia ja avustuksia. Vakuutusneuvoston ilmoituksen⁴⁾ mukaan oli työmies A. Salmelle annettu jatkuvaa vuotuista avustusta 172: 80 markkaa suoritettavaksi maaliskuun 31 p:stä 1921 lukien toistaiseksi taikka kunnes toinen asiallisista hankittuaan uuden selvityksen asiassa valtioneuvostolta anoo tämän päätöksen muuttamista.

Rakennuskonttorin esitys ylimääräisen eläkkeen myöntämisestä työmiehen leskelle M. Vainikaiselle evättiin⁵⁾.

Neiti K. Markoffin, joka oli nauttinut eläkettä Lina Borgströmin lahjoitusrahaston korkovaroista, kuoltua, pyysi⁶⁾ rahatoimikamari Helsingin rouvasväenyhdistystä ehdottamaan uutta eläkkeensaajaa. Yhdistyksen ehdotuksen mukaisesti annettiin⁷⁾ sittemmin soitonopettajatar M. Heleniukselle, joka oli melkein sokea, vuotuinen eläke mainituista varoista.

Määräraha komiteatyötä varten. Rahatoimikamari päätti⁸⁾ tarverahoitetaan määrätä maksettavaksi 3,492 markkaa palkkiona kaupungin maatilain hoitoa koskevaa kysymystä valmistelevan komitean jäsenille sekä komitean töiden aiheuttamien kustannusten korvaamiseen.

Määräraha matkakustannuksia varten. Pankinjohtaja A. Freyille määrättiin maksettavaksi⁹⁾ rahatoimikamarin käyttövaroista 34,450 markkaa palkkiona ja rahatoimikamarin kehoituksesta tehdyn ulkomaanmatkan matkakustannusten suorittamiseksi.

Asianajopalkkio. Castrén & Snellmanin asianajotoimistolle määrättiin maksettavaksi¹⁰⁾ rahatoimikamarin tarverahoista 1,061: 20 markkaa palkkiona ja kulujen korvaukseksi siiltä, että toimisto oli ajanut kaupungin asiaa varatuomari S. U. Czarneckia vastaan korvauksen saamiseksi murtovarkauden johdosta kadonneista varoista¹¹⁾.

Määräraha seinäkarttaa varten. Rahatoimikamarin kaupungin aluetta ja kaupungin ulkopuolella olevia tiluksia esittävän seinäkartan korjaukseen ja täydentämiseen myönsi¹²⁾ kamari käyttövaroistaan 2,762 markkaa.

Korvaus puulluvista seteleistä. Rahatoimikonttorille myönnettiin¹³⁾ 500 markan korvaus, mikä määrä puuttui Suomen pankista saadusta setelikääröstä, jota palkanmaksua suoritettaessa ei ollut ennätetty tarkistaa.

Sörnäsän sataman tullivartijatupa. Tullikamarin anottua tullivartijatuvan hankkimista Sörnäsän satamaan myönsi¹⁴⁾ rahatoimikamari käyttövaroistaan 400 markkaa sellaisen siirtämiseksi Sörnäsän rakennuskonttorin tarveaine-

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 7. 4. 524 §. — ²⁾ S:n 29. 9. 2,960 §. — ³⁾ S:n 19. 12. 4,406 §. — ⁴⁾ S:n 2. 6. 1,692; vrt. 1920 vuod. kert. siv. 247. — ⁵⁾ Rkmrin pöytäk. 30. 6. 2,099 §. — ⁶⁾ S:n 28. 2. 15 §. — ⁷⁾ S:n 17. 3. 287 §. — ⁸⁾ S:n 8.9. 2,658 §. — ⁹⁾ S:n 24. 10. 3,299 §. — ¹⁰⁾ S:n 21. 2. 5 §. — ¹¹⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 246. — ¹²⁾ Rkmrin pöytäk. 30. 6. 2,106 §. — ¹³⁾ S:n 9. 5. 1,180 §. — ¹⁴⁾ S:n 2. 5. 997 §.

varastosta. Sittemmin kehoitettiin¹⁾ sähkölaitosta johtamaan tupaan sähkövalaistus sekä liikennekonttoria varustamaan se polttoaineilla ja kustantamaan valaistus siellä.

Jälkäsaaren laituri-valaistus. Laituri-valaistuksen järjestämiseksi Jätkäsaarelle myönsi²⁾ rahatoimikamari kaupunginvaltuuston vuonna 1918 myöntämän 2,700 markan määrärahan lisäksi käyttövaroistaan 1,802: 42 markan lisäyksen.

Hylyn merkitseminen. Kruunuvuorenselälle uponneen Europa nimisen hylyn merkitsemiseen luotsiviranomaisten toimesta myönsi³⁾ rahatoimikamari käyttövaroistaan 326: 10 markkaa.

Määrärahoja hukkaantuneiden työkalujen korvaamiseen. Rahatoimikamarin helmikuun 14 p:nä⁴⁾ tekemään periaatepäätökseen viitaten oli työväli-tystöainisto anonut 242 markan määrärahaa, mikä määrä oli suoritettu etukäteen työnjohtaja K. Michelssonille halonhakkaajille annetuista, mutta sittemmin hukkaantuneista työkaluista. Rahatoimikamari myöntyi⁵⁾ anomukseen ja päätti kehoittaa asiameistä nostamaan kanteen asianomaisia työntekijöitä vastaan kaupungin saamisen perimiseksi. Sittemmin määrättiin⁶⁾ maksettavaksi samaan tarkoitukseen vielä 1,695: 84 markkaa kamarin käyttövaroista.

Määräraha Kansanvalistusseuralle. Kaupunginvaltuuston päätettyä⁷⁾ enintään 90,000 markalla ottaa osaa soitto-lavan ja ravintolapaviljongin rakentamisesta aiheutuviin kustannuksiin, mitkä rakennukset Kansanvalistusseura aikoi tecttää Hesperian puistoon, sekä 85 %:lla ostohinnasta lunastaa muut rakennukset, joita suunniteltua laulujuhlaa varten voitiin pitää tarpeellisina, ilmoitti mainittu seura laitteista olleen kustannuksia 113,120: 40 markkaa ja anoi että kaupunki suorittaisi osuutensa 90,000 markkaa ylläluetelluista rakennuksista sekä sen lisäksi 8,075 markkaa eli 85 %:lla ottaisi osaa orkesterilavan kustannuksiin. Rahatoimikamari kehoitti⁸⁾ rakennuskonttoria toimittamaan katselmuksen paikalla ja ottamaan siellä haltuunsa kaupungille kuuluvat penkit, minkä jälkeen kamari myöntyi⁹⁾ Kansanvalistusseuran esitykseen sen edelliseen osaan nähden, mutta epäsi⁹⁾ anomuksen, mikäli se koski orkesterilavan lunastamista, koska sitä ei pidetty erityisenä rakennuksena vaan ainoastaan soitto-lavan osana.

Määräraha omaisuuden siirtoon. Talonisännöitsijälle määrättiin maksettavaksi¹⁰⁾ rahatoimikamarin käyttövaroista 2,477: 50 markkaa erinäisten henkilöjen omaisuuden siirtämisestä Leppäsuon huvilasta Vallilan työväen-asuntoihin koituneiden kustannusten suorittamiseen.

Saamalla jäänyt haaksirikkokorvaus. Kaasulaitos oli syksyllä 1920 tuottanut Amerikasta erään määrän kivihiiliä höyrylaivalla Waziristan, joka matkalla oli joutunut karille. Laitoksen osuus haaksirikkoavustuksesta oli arvioitu 1,132 £:ksi 8 sh:ksi ja 1 p:ksi. Kivihiilet oli vakuutettu viidessä amerikalaisessa yhtiössä, joista kuitenkin kolme sittemmin oli lopettanut toimintansa, jota vastoin kahdelta yhtiöltä oli saatu yhteensä 452 £, 19 sh. ja 12 p. Jotta vältettäisiin oikeudenkäynti laivanvarustamon puolelta, oikeutti¹¹⁾ rahatoimikamari kaasulaitoksen laivanvarustamolle maksamaan jäljellä olevat 679 £ 8 sh. ja 11 p. ja oli Pohjoismaainen yhdyspankki osakeyhtiölle, jota laitos oli aikaisemmin käyttänyt, annettava toimeksi mikäli mahdollista periä jäljellä olevat vakuutusmäärät.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 28. 11. 4,117 §. — ²⁾ S:n 7. 2. 7 §; ks. 1918 vuod. kert. siv. 131. —

³⁾ Rkmin pöytäk. 7. 7. 2,121 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 279. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 21. 4. 841 §. — ⁶⁾ S:n 2. 6. 1,694 §. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. siv. 34. — ⁸⁾ Rkmin pöytäk. 15. 9. 2,687 §. — ⁹⁾ S:n 17. 10. 3,207 §. — ¹⁰⁾ S:n 9. 6. 1,759 §. — ¹¹⁾ S:n 28. 11. 4,109 §.

Auton ost. Kaupungin yleisten foiden hallitus ilmoitti, että rakennuskonttorin tarpeisiin oli ostettu Fiat-auto 123,371: 95 markan hinnasta sekä anoi, että mainitun määrän saisi suorittaa vuoden tilierotuksesta. Eväten esityksen rahatoimikamari päätti¹⁾ kehoittaa hallitusta mikäli mahdollista myymään rakennuskonttorin hallussa olevan vanhemman amerikkalaismallisen auton sekä kaupunginvaltuustolta anomaan, että määräraha Fiat-auton ostoon merkittäisiin 1922 vuoden menosääntöön²⁾.

Viemärijohdon kustantaminen. Rakennuskonttorin teetettyä viemärijohto Diakonissalaitoksen sikalasta ja laitoksen anottua vapautusta velvollisuudesta suorittaa tästä aiheutuneet 2,730 markan suuruiset kustannukset, myöntyi³⁾ rahatoimikamari anomukseen, koska viemärijohdon teettäminen välillisesti johtui tekeillä olevasta Helsinginkadun tasoittamisesta ja laitos oli luovuttanut alueensa läpikulkupaikaksi mainitulle kadulle työaikana; kustannukset oli suoritettava määrärahasta Helsinginkadun tasoitusta varten.

Aidan teettäminen. Rakennuskonttorin toimeksi annettiin⁴⁾ panettaa kuntoon aita Ebeneserkodin ja kaupungille kuuluvan Helsinginkadun tontin välillä, ollen kustannukset, n. 500 markkaa, suoritettava jostakin konttorin käytettäväksi annetusta määrärahasta.

Makuuvaatteiden ost. Rahatoimikamari myönsi⁵⁾ käyttövaroistaan 500 markkaa puutarhaoppilaille luovutetun makuuvaatevaraston täydentämiseen.

Muistopaisaiden koristus. J. L. Runebergin ja E. Lönnrofin muistopaisaiden koristamiseen helmikuun 5 ja 28 p:nä myönsi⁶⁾ rahatoimikamari käyttövaroistaan 7,901: 40 markkaa.

Kaalin kuljetus. Terveystieteiden lautakunnan määräyksestä suoritettavasta pilaantuneen hapankaalimäärän kuljetuksesta Sörnäsän rautatiellä myönnettiin⁷⁾ puhtaanapitohallitukselle 472 markan korvaus rahatoimikamarin käyttövaroista.

Rottien hävittäminen. Rottien hävittämiseksi tulli- ja pakkahuoneelta sekä tavarakatoksista myönsi⁸⁾ rahatoimikamari käyttövaroistaan 4,050 markkaa. Rottien hävittämiseksi ent. seurahuoneesta myönsi⁹⁾ kamari niinkään käyttövaroistaan 2,400 markkaa.

Kaupungin rakennusten korjaus- ja sisustustöitä. Rikosasiain toimeenpanijan huoneiston sisustamisesta Kasarminkadun talossa n:o 6 olevat kustannukset, jotka oli arvioitu n. 4,000 markaksi, päätti¹⁰⁾ rahatoimikamari suoritettavaksi määrärahasta kaupungin rakennusten erinäisiä korjauksia varten.

Rahatoimikamari päätti¹¹⁾ kamarin kansliaa ja konttoria varten ostaa puhelinkeskuspöydän, ollen kustannukset suoritettava määrärahasta ent. seurahuoneen muutostöitä varten.

Vallilan kauppahalliin oli johdettava sähkövalaistus ja osoitti¹²⁾ rahatoimikamari tähän tarkoitukseen 3,000 markkaa käyttövaroistaan.

Konvalescenthem—Toipumakoti-yhdistys oli anonut määrärahaa kaupungin yhdistyksen tarpeisiin ostamalla Boxbackan huvilatiluksella n:o 11¹³⁾ olevan jääkellarin väliaikaista korjausta varten, ja myönsi¹⁴⁾ rahatoimikamari tähän tarkoitukseen 1,000 markan määrärahan käyttövaroistaan, koska kellarialue ei tiedetty olevan olemassa korjaustöiden kustannusarviota tehtäessä, joita varten kaupunginvaltuusto aikaisemmin oli myöntänyt määrärahan¹⁵⁾.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 20 10. 3,286 § ja 1. 12. 4,146 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 139. —

³⁾ Rkmrin pöytäk. 6. 5. 1,118 §. — ⁴⁾ S:n 28. 2. 24 §. — ⁵⁾ S:n 17. 3. 284 §. — ⁶⁾ S:n 21. 4. 848 §. — ⁷⁾ S:n 13. 6. 1,922 §. — ⁸⁾ S:n 10. 3. 141 § ja 2. 5. 996 §. — ⁹⁾ S:n 23. 5. 1,487 §. — ¹⁰⁾ S:n 17. 1. 6. §. — ¹¹⁾ S:n 27. 10. 3,423 §. — ¹²⁾ S:n 27. 1. 52 §. — ¹³⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 8. — ¹⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 2. 5. 1,078 §. — ¹⁵⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 8 ja 129.

Turholman lepokodin korjaukseen osoitti¹⁾ rahatoimikamari käyttövaroistaan 2,850 markkaa, eli puolet suoritettujen töiden kustannuksista.

Sailors homen korjauksiin osoitti²⁾ rahatoimikamari käyttövaroistaan 749 markkaa.

Entisen rankkurin A. Korhosen anomuksen korvauksen saamisesta hänen suorittamistaan rankkurin asunnon korjauksista rahatoimikamari epäsi³⁾.

Vahingon teko Turholmassa. Luonnonpuistojen intendentin ilmoitettua, että kauppaneuvos H. Borgströmin Turholman luonnonpuistossa olevat rakennukset olivat peräti rappeutuneet, että niitä oli hyvin suuressa määrässä vahingoitettu sekä että ilkeältä ja epäjärjestystä oli harjoitettu puistossa, myönsi⁴⁾ rahatoimikamari käyttövaroistaan 6,000 markkaa kahden vartijan palkkaamiseen kolmeksi kuukaudeksi ja 6,500 markkaa rakennusten korjaukseen.

Kaluston y. m. osto. Rahatoimikamari osoitti määrärahasta kaluston hankkimista varten kaupungin taloihin m. m. allamainitut määrät kaluston ostoon seuraaville kaupungin virastoille ja laitoksille:

maistraatille 1,190 markkaa kirjahyllyn ostamiseen⁵⁾; raatihuoneen kaluston korjaukseen ja uuden hankkimiseen 2,750 markkaa⁶⁾;

kaupunginvaltuuston kanslialle 2,032 markkaa kuuden hyllyn hankkimista varten⁷⁾;

rahatoimikonttorille n. 6,000 markkaa kirjoituskoneen ostamiseen pöytineen ja 3,000 markkaa shekinlävistäjäkoneen ostoa varten⁸⁾;

liikennekonttorille 7,348 markkaa kirjoituskoneen ostamiseksi pöytineen⁹⁾; satamakonttorille 1,193:75 markkaa erinäisten huonekalujen korjaukseen¹⁰⁾;

tilastokonttorille 10,175 markkaa yhteenlaskukoneen ostamiseksi, 670 markkaa korttirekisterikaapin ostamiseksi, 567:50 markkaa kolmen pöydän ja yhden lökerohyllyn ostamiseksi sekä 90 markkaa kaapin ostamiseksi¹¹⁾;

verotusvalmistelukunnalle 7,044:24 markkaa lomakekaapin ostamiseksi¹²⁾; työnvälitystoimistolle 450 markkaa sohvan ja konekirjoitustuolin ostamiseksi¹³⁾;

rakennustarkastuskonttorille 601:80 markkaa kaapin korjaukseen¹⁴⁾; vihreän pöytäliinan ostamiseksi terveydenhoito- ja holhouslautakunnan istuntohuoneeseen 990 markkaa¹⁵⁾;

köyhäinhoitohallitukselle 845 markkaa konttoripöydän ostamiseksi¹⁶⁾; kasvatyslautakunnalle 2,120 markkaa kahdeksan rahalippaan ostoon jaettaviksi lautakunnan alaisille laitoksille Bengtsäria lukuunottamatta¹⁷⁾; musiikkilautakunnalle 200 markkaa lukollisten pöytälaatikoiden hankkimiseksi¹⁸⁾;

kaupunginmuseolle enintään 3,000 markkaa lasikaappien ostamiseksi¹⁹⁾; rakennuskonttorille 1,830 markkaa kaapin ostamiseksi asiakirjain säilytystä varten, 4,500 markkaa kirjoituskoneen ostamiseksi geodeettiosastolle, sekä 4,900:15 markkaa erilaisen kaluston hankkimiseksi²⁰⁾;

puhtaanapitohallitukselle 4,710 markkaa kirjoituskoneen ostamiseksi²¹⁾.

Rahatoimikonttorille, jonka vahtimestareiden joukossa oli eräs opinkäynyt kirjansitoja, myönnettiin²²⁾ 10,000 markkaa määrärahasta kaluston hank-

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 7. 1. 10 §. — ²⁾ S:n 11. 4. 561 §. — ³⁾ S:n 29. 9. 2,988 §. — ⁴⁾ S:n 13. 6. 1,925 §. — ⁵⁾ S:n 6. 5. 1,110 §. — ⁶⁾ S:n 14. 2. 11 § ja 6. 5. 1,111 §. — ⁷⁾ S:n 7. 1. 32 §. — ⁸⁾ S:n 7. 1. 40 § ja 10. 2. 56 §. — ⁹⁾ S:n 7. 1. 41 §. — ¹⁰⁾ S:n 7. 6. 1,744 §. — ¹¹⁾ S:n 7. 1. 34 §, 10. 3. 139 §, 9. 6. 1,790 § ja 29. 9. 2,950 §. — ¹²⁾ S:n 14. 2. 12. §. — ¹³⁾ S:n 29. 12. 4,532 §. — ¹⁴⁾ S:n 5. 12. 4,175 §. — ¹⁵⁾ S:n 27. 10. 3,435 §. — ¹⁶⁾ S:n 29. 9. 2,990 §. — ¹⁷⁾ S:n 10. 11. 3,697 §. — ¹⁸⁾ S:n 12. 9. 2,668 §. — ¹⁹⁾ S:n 18. 4. 788 §. — ²⁰⁾ S:n 7. 1. 31 §, 27. 1. 35 ja 29. 9. 2,989 §. — ²¹⁾ S:n 11. 4. 571 §. — ²²⁾ S:n 7. 3. 89 §.

kimista varten kaupungin taloihin kirjausitoma-tarpeiden ostamiseksi eräästä loppuunmyynnistä, joiden tarpeiden hankinta-arvo oli 28,550 markkaa, jonka kautta todisteet y. m. voitiin sidottaa konttorissa; ehdoksi määräsi rahatoimikamari, että ammattimies tarkasti puheenalaiset tarpeet.

Laskukoneen ostamiseksi kaupunginvoudin konttoriin osoitti¹⁾ rahatoimikamari 1922 vuoden kalustomäärärahasta 4,400 markkaa.

Rahatoimikamari päätti²⁾ ostaa ravintoloitsija N. Noschikselta 8 pöytää 150 markasta kpl. ja 15 tuolia 15 markasta kpl.

Paperin y. m. kustannusten huojistaminen. Puoltaen³⁾ kirjelmässään kaupunginvaltuustolle maistraatin anorasta lisämäärärahan myöntämisestä lisääntyneiden sidontakustannusten ja kohonneen paperinhinnan johdosta, päätti⁴⁾ kamari kehoittaa kansliaansa ottamaan harkittavaksi eikä paperin ja sidontakustannuksia voitaisi vähentää⁵⁾.

Kauppias J. Tallbergin testamentti. Sittemmin kuolleen kauppias J. Tallbergin lausuman toivomuksen mukaan, jonka hänen perillisensä hyväksyivät testamentiksi, oli kaupungille annettava 300,000 markkaa Bertha Maria Tallbergin säätiö nimisen rahaston kartuttamiseksi, minkä rahaston kauppias Tallberg aikaisemmin oli lahjoittanut kaupungille, sekä 200,000 markkaa Pro Helsingfors säätiön pääomamäärän lisäämiseksi. Rahatoimikamari antoi asiamiehen toimeksi⁶⁾ valvoa testamentin.

Neiti O. Nummelin testamentti. Raastuvanoikeuden kumottua neiti O. Nummelin kaupungin eduksi tekemän testamentin päätti⁷⁾ rahatoimikamari valittaa päätöksestä Turun hovioikeuteen.

Varatuomari G. Hjell'in testamentti. Testamentissaan oli varatuomari G. Hjelt, joka kuoli huhtikuun 4 p:nä 1917, määrännyt, että hänen jäämistönsä oli tuleva Helsingin kaupungille ja hoidettava rahastona lastenkodin perustamista varten, kuitenkin siten, että hänen sisarelleen rouva B. von Fieandtille vuosittain maksettaisiin 1,000 markkaa. Sittemmin olivat kuolinpesän selvittäjät kaupunginkassaan maksaneet 160,432: 51 markkaa, sekä kaupungin kanssa tehdyn sopimuksen mukaan, perillisille 67,475: 40 markkaa. Rahatoimikamari päätti⁸⁾ tämän jälkeen, että yllämainittu legaatti oli kokonaan maksettava kaupungin osuudesta etukäteen vuosittain tammikuun 1 p:nä, sekä että legaatti oli maksettava huhtikuun 4 p:stä 1917 lukien.

Leskirouva W. S. Bergmanin testamentti. Sittenkun leskirouva W. S. Bergmanin kuolinpesän selvittelijät marraskuun 11 p:nä 1919 olivat kaupungin kassaan maksaneet 65,002: 04, markan määrän, mikä testamentin kautta oli tullut kaupungille⁹⁾, ilmoittaen, että kaksi neideille H. ja M. Bengelsdorff testamentattua lahjoitusta, kumpikin 2,000 markkaa, oli riidanalaista, mutta testamentti sittemmin lain voiman saaneen tuomion kautta oli julistettu päteväksi, päätti¹⁰⁾ kaupunki mainituille henkilöille maksaa yhteensä 4,000 markkaa ynnä 6 % korkoa siitä päivästä lukien, jona kaupunki oli varat vastaanottanut.

Lahjoitusrahastojen korkovarain käyttö. Muurarimestari Alex. Ärt'in yhdistykselle Taideteoksia kouluun lahjoitaman rahaston korosta päätti¹¹⁾ rahatoimikamari mainitulle yhdistykselle määrätä maksettavaksi 3,500 markkaa koristemaalauksen hankkimiseksi M. Collinilta Topeliuskadun kansakoulutaloon.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 22. 12. 4,503 §. — ²⁾ S:n 9. 6. 1,799 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 98. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 2. 6. 1,698 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 178. — ⁶⁾ Rkmrin pöytäk. 4. 8. 2,416 §. — ⁷⁾ S:n 7. 7. 2,196 §; vrt. 1920 vuod. kert. siv. 118. — ⁸⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 157; rkmrin pöytäk. 17. 10. 3,184 § ja 31. 10. 3,465 §. — ⁹⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 124. — ¹⁰⁾ Rkmrin pöytäk. 15. 9. 2,711 §. — ¹¹⁾ S:n 24. 3. 373 §.

K. H. Renlundin stipendirahaston korkovarat, yhteensä 2,419: 50 markkaa, rahatoimikamari jakoi ¹⁾ siten, että taideteollisuuskeskuskoulu sai 1,459: 50 markkaa, alemmat käsityöläiskoulut 280 markkaa, työväenopiston suomenkielinen osasto 600 markkaa ja ruotsinkielinen osasto 80 markkaa.

A. F. Laurellin rahaston vuoden korkovaroja päätti ²⁾ rahatoimikamari olla jakamatta, koska rahaston pääoma oli sijoitettu saksalaisiin arvopapereihin ja korkoja alhaisen kurssin johdosta oli ainoastaan 23: 10 markkaa.

C. Muut asiat.

Vakuuskirjain tarkastus. Kaupungin vakuuskirjoja tarkastettaessa rahatoimikamari eräissä tapauksissa päätti ³⁾ ryhtyä toimenpiteisiin kaupungin oikeuden turvaamiseksi.

Kanne rahatoimikamarin jäseniä vastaan. Oikeuskanslerin kehoituksesta oli yleinen syyttäjä raastuvanoikeudessa vaatinut ent. esittelijäsihteeri A. Liston, professori A. L. Hjelmmanin, johtaja I. Lindforsin, pankinjohtaja A. Makkosen, arkkitehti A. Nybergin ja rakennusmestari M. E. Uddin tuomitsemista laissa säädettyyn rangaistukseen, koska he rahatoimikamarin jäseninä tammikuun 9 p:nä 1919⁴⁾ antamallaan päätöksellä olivat antaneet erinäisille henkilöille luvan kaupungin toreilla harjoittaa lihan, suurimoiden, leivän ja muitten samanlaatuisten elintarpeitten kauppaa, vaikka tuollainen kauppa kaupunkia varten voimassa olevan joulukuun 20 p:nä 1917 vahvistetun terveydenhoitojärjestyksen 7 §:n säännöksen mukaan ei ollut sallittu. Marraskuun 17 p:nä 1919 antamallaan päätöksellä oli raastuvanoikeus tosin havainnut puheenaalaisten henkilöjen menetellen yllämainitulla tavalla, mutta koska he, siihen nähden että oli vaikea vallitsevissa oloissa järjestää mainittujen elintarpeitten kauppaa, olivat voineet katsoa tarpeelliseksi ryhtyä mainittuihin väliaikaisiin hallintotoimenpiteisiin, ei oikeus ollut katsonut mainittua menettelyä sellaiseksi, että heidät voitaisiin tuomita rangaistukseen. Turun hovioikeus, jonka harkittavaksi asia oli jätetty, ei ollut maaliskuun 21 p:nä 1921 antamassaan päätöksessä havainnut olevan syytä muuttaa päätöstä. Valitusta hovioikeuden päätöksestä ei ollut tehty korkeimpaan oikeuteen.

Rahatoimikamari päätti ⁵⁾ Castrén & Snellmanin asianajotoimistolle, joka oli ajanut vastaajien asiaa, määrätä maksettavaksi 1,045: 70 markkaa käyttövaroistaan.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön voillovarat. Sittenkun rahatoimikamari kirjelmässään lokakuun 1 p:ltä 1920 oli maaherralle esittänyt, että Helsingin anniskeluosakeyhtiö velvoitettaisiin kaupungille maksamaan osa yhtiön sen johdosta saamasta voitosta, että se elintarveministeriön kanssa tehdyn sopimuksen mukaan oli hoitanut ja vähittäin myynyt valtion hallussa olevia alkoholipitoisia juomia ⁶⁾, oli maaherra kirjelmässä n:o 32,771 joulukuun 30 p:ltä 1920 kieltäytynyt käsittelemästä asiaa, koska kaupungin ja yhtiön välinen riita oli senlaatuinen, että se oli tuomioistuimen ratkaistava.

Rahatoimikamari päätti ⁷⁾ kehoittaa asiamiestä haastamaan yhtiön raastuvanoikeuteen.

Kaupungin kiinteistöjen hoito. Sittenkun talonisännöitsijä K. Gustavson oli pyytänyt rahatoimikamaria 1922 vuoden menosääntöön merkitsemään

¹⁾ Rkmin pöytäk. 7. 4. 510 §. — ²⁾ S:n 17. 5. 1,349 §. — ³⁾ S:n 2. 2. 1 § ja 2. 3. 1 §. — ⁴⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 160. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 26. 5. 1,539 §. — ⁶⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 101. — ⁷⁾ Rkmin pöytäk. 10. 2. 42 §.

1,100 markan palkkion kaupungin Länsirannan tontilla n:o 10 ja Merholmalla olevien rakennusten ja Hesperian puiston rantarakennusten hoidosta, päätti¹⁾ kamari pyytää sosialilautakunnalta lausuntoa tehdystä ehdotuksesta, että rahatoimikamari ottaisi huolekseen kunnallisten työväenasuntojen hoidon, minkä jälkeen kamari ottaisi harkittavakseen kysymyksen kaikkien sen valvonnan alaisten kiinteistöjen jättämisestä yhden henkilön hoidettaviksi.

Rakennustoimintaa koskeva tilasto. Huomauttaen, että rakennustoimintaa koskeva tilasto, joka perustui rakennustarkastuskonttorilta saatuihin tietoihin, monessa suhteessa oli epäluotettava, niin ettei riittävän varmasti voitu arvioida asunton määrän lisäännystä, oli tilastokonttori anonut rahatoimikamarin avustusta, jotta rakennustarkastuskonttorilta vastedes voitaisiin saada seikkaperäisempiä ja tarkempia tietoja sekä että kerättäisiin tietoja myöskin puretuista rakennuksista. Antamassaan lausunnossa mainitsi rakennustarkastuskonttori jo antaneensa tilastokonttorin käytettäväksi hallussaan olevat tiedot. Rahatoimikamari päätti²⁾, ettei esitys aiheuttaisi toimenpidettä kamarin puolelta.

Paikanpuute työlaitoksessa. Köyhäinhuoltohallitus ilmoitti, että useat työkykyiset henkilöt, jotka olivat velkaa hallitukselle olivat ilmoittaneet haluavansa sen suorittamiseksi tehdä työtä työlaitoksessa, mutta että tilan puute ei tätä sallinut, minkä vuoksi hallitus tiedusteli, eikö tuollaisia henkilöjä voitaisi ottaa kaupungin töihin, jonka kautta köyhäinhuoltohallituksen epävarmat saatavat mainituilta henkilöiltä saataisiin perityiksi. Vaadittuna lausuntona mainitsi kaupungin yleisten töiden hallitus, että rakennuskonttori hätäaputöihinsä saa työntekijöitä ainoastaan työnvälitystoimiston välityksellä, jonne oli ilmoittautunut enemmän työnhakijoita kuin toimisto voi työhön ottaa. Rahatoimikamari päätti³⁾ ettei esitys aiheuttaisi toimenpidettä sen puolelta.

Kaupungin työpaja-olot. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli ilmoittanut, että sittenkun rakennuskonttorin alaisten työpajojen valvonta oli annettu konttoriin vasta perustetulle varasto-osastolle ja kirjanpito oli asetettu järkipäriselle kannalle, oli käynyt ilmi, että niissä valmistetut tuotteet tulivat ylen kalliiksi yksityisten toiminimien tarjoomien tavarain hintoihin verraten. Tämä johtui — paitsi että kunnallisten laitosten hallinto on kallis — siitä, että työpajat oli järjestetty väliaikaisesti sekä mikäli koski niiden käyttämiä rakennuksia että koneisiin nähden. Hallitus oli senvuoksi ollut sitä mieltä, että työpaja-olot oli saatava kokonaan uudelleen järjestetyiksi; työ oli keskitettävä ja työpajat sijoitettava täysin uudenaikaisiin huoneistoihin, minkä ohessa niitten ja tarveainevarastojen tuli olla suoranaissessa yhteydessä rautatieverkon ja ranta-alueen kanssa, mihin puretut tarpeet välittömästi, maateitse kuljettamatta, voitiin laata. Myöskin puhtaanapitolaitoksen ja teknillisten laitosten työpajat olisi yhdistettävä rakennuskonttoriin ja olisi asetettava komitea käsittelemään tätä kysymystä koko laajuudessaan tarveainevaraston siirtämiskysymyksen yhteydessä.

Rahatoimikamari päätti⁴⁾ asettaa tuollaisen komitean ja valitsi edustajakseen siihen vtn Salovaaran; kaupungin yleisten töiden hallitusta ja puhtaanapitohallitusta oli kehoitettava valitsemaan kumpikin yhden jäsenen ja kaupungin teknillisten laitosten hallitusta kaksi jäsentä komiteaan. Sittemmin saatujen tietojen⁵⁾ mukaan olivat yllämainitut hallitukset puolestaan valinneet jäseniksi komiteaan kaupungin lämpötekniikan insinööri O. W. Fager-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 10. 11. 3,695 §. — ²⁾ S:n 17. 3. 285 §. — ³⁾ S:n 19. 12. 4,411 §. — ⁴⁾ S:n 12. 5. 1,239 §. — ⁵⁾ S:n 2. 6. 1,610 § ja 16. 6. 1,938 §.

holmin, puhtaanapitolaitoksen johtajan J. Sjöholmin sekä vesijohto- ja kaasulaitoksen toimitusjohtajat A. Skogin ja K. Lappen.

Kasvihuoneliike kaupunginpuutarhassa. Kaupungin yleisten töiden hallitukselle jättämässään kirjelmässä oli kaupunginpuutarhuri huomauttanut, että kaupunginistutuksista oli kustannuksia 1920 vuoden tilinpäätöksen mukaan n. 520,000 markkaa, jotavastoin 1921 vuoden menoarvioon tähän tarkoitukseen oli merkitty ainoastaan 360,000 markkaa. Samalla huomautti kaupunginpuutarhuri, että istutukset osaksi olivat rappautuneet sen vahingon teon johdosta, jota kaupungin asukkaat lisääntyvässä määrin harjoittivat. Varain saamiseksi niiden kustannusten suorittamiseksi, joita vuoden varrella olisi osoitetun määrärahan lisäksi, olisi kasvihuoneliike järjestettävä siten, että kasvatettaisiin erinäisiä kasveja myytäväksi ja kertyneet varat asetettaisiin rakennuskonttorin puutarhaosaston käytettäväksi. Kun käytettävissä olevat kasvihuoneet olivat liian suuret säästäväisyyssistä vähennettyjen kaupungin istutusten tarpeisiin, ei suunniteltu kauppuutarha lisäisi kaupungin polttoaineesta ja työvoimasta olevia kustannuksia. Kauppa käsittäisi aluksi vain semmoisia kasveja, joita jo oli kaupungin puutarhassa ja joita voitiin vuoden varrella kasvattaa lisää. Myynnin, joka oli aijottu tukuttain toimitettavaksi, arvioitiin tuottavan n. 100,000 markkaa. Kun tämäkään tulo ei riittänyt peittämään kaikkia kasvihuoneliikkeen kustannuksia, ehdotti kaupunginpuutarhuri, että talvipuutarhan kukkakoristeet ja Kaivuhuoneen viereisellä aidatulla alueella olevat kukkalaitteet lakkautettaisiin, jollei Kaivuhuoneen vuokraaja halunnut suorittaa viimeainitusta istutuksesta olevia kustannuksia. Jos näihin toimenpiteisiin ryhdyttäisiin, riittäisi 50,000 markan määräraha.

Kaupungin yleisten töiden hallitus esitti näiden ehdotusten johdosta rahatoimikamarille, että kamari tekisi kaupunginvaltuustolle esityksen:

- 1) että kaupunginistutusten vahingoittamisen estämiseksi määrättäisiin poliisikonstaapeleita ylläpitämään niillä järjestystä;
- 2) että Kaivuhuoneen viereisellä aidatulla alueella olevat kukkalaitteet lakkautettaisiin, jollei vuokraaja sitoutunut niitä kustantamaan;
- 3) että talvipuutarhan kukkakoristeet suurimmaksi osaksi poistettaisiin, mutta pieni osa kuitenkin pysytettäisiin monilukuisen yleisön, eritoten koulunurison, mielellään käyttämän ja hyödyllisen virkistyspaikan voimassapitämiseksi;
- 4) että kasvihuoneliike järjestettäisiin uudelleen siten, että se voitaisiin yhdistää kasvien tukkukauppaan ja kertyneet varat, n. 80,000 markkaa, asetettaisiin puutarhaosaston käytettäväksi kaupunginistutusten voimassapitoon;
- 5) että hankittaisiin 70,000 markan lisämääräraha lisättyjen varsin arveluttavien kaupunginistutusten supistusten välttämiseksi; sekä
- 6) että hallitus oikeutettaisiin vahvistamaan tarkemmat kasvikauppaa koskevat määräykset.

Rahatoimikamari oikeutti¹⁾ hallituksen ryhtymään ehdotettuihin toimenpiteisiin ja kehoitti sitä tarpeen tullen aikanaan tekemään esityksen lisämäärärahan myöntämisestä.

Lahjoittajain hautain hoito. Rahatoimikamari päätti²⁾ kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta hoitamaan kaikkia niiden lahjoittajain hautoja, joihin nähden testamentinmääräysten tai kaupungin viranomaisten

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 3. 3. 72 § ja 31 3. 421 §; vrt. tätä kert. siv. 54 ja 73. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 10. 3. 138 §.

päätösten johdosta tämä oli suoritettava kaupungin kustannuksella, ja oli tästä olevia kustannuksia mikäli mahdollista huojustettava, eivätkä ne saaneet missään tapauksessa ylittää 500 markkaa hautaa kohti vuodessa. Tähän tarkoitukseen oli etusijassa käytettävä lahjoitusrahastojen korkovaroja (Julie Thilénin rahastosta kuitenkin enintään 100 markkaa) ja tämän lisäksi tarvittavat rahamäärät oli suoritettava määrärahasta istutusten ylläpitoa varten. Professori M. J. Herzensteinin muistopatsaan¹⁾ hoito oli uskottava jollekin sopivalle henkilölle Terijoella. Yllämainitun päätöksen johdosta oli kaupungin yleisten töiden hallituksen hoidettava seuraavien henkilöjen hautoja lahjoitusasiakirjain määräysten mukaisesti: C. Rosengrenin²⁾, Julia Thilénin³⁾, Hedvig Falckenin⁴⁾, Hj. ja M. Kroijeruksen⁵⁾, N. A. ja M. M. Turdénin⁶⁾, C. Gustafssonin⁷⁾ ja Bergmanin aviopuolisojen⁸⁾ sekä erityisten päätösten johdosta E. Gladerin, A. S. Arosinin, Silfviuksen aviopuolisojen, J. Karppisen, M. Ch. Olanderin, F. J. von Beckerin ja J. G. Wilckmanin hautoja.

Rautatievaunujen puhdistus Katajanokalla y. m. Helsingin makasiiniosakeyhtiö huomautti olevan sopimatonta, että rautatievaunuja puhdistettiin Katajanokalla, sekä ilmoitti, että kaupungin puhtaanapitolaitos lastautti sekä katu- että makkilikaa vaunuihin, jotka usein olivat sekä warranttisuoajan n:o 1 että vieläpä yhtiön pääkäytävän kohdalla, missä paljon yleisöä liikkui ja tuulisella säällä joukottain rikkoja ja karikkeita levisi paikalle aiheuttaen yhtiölle tarpeettomia kadun puhtaanapitokustannuksia, ja anoi yhtiö toimenpiteitä näiden epäkohtien poistamiseksi. Kamari päätti valtuuttaa puhtaanapitohallituksen yhtiön kanssa sopimaan kadun puhtaanapidon järjestämisestä, kuitenkin siten, että yhtiö korvaisi kaikki kaupungin kustannukset, sekä anoa, että maistraatti tekisi esityksen rautatiehallitukselle sille kuuluviin toimenpiteisiin ryhtymisestä. Sittenkin antamassaan vastauksessa rautatiehallitus huomautti, että vaunujen puhdistus Katajanokalla oli kielletty, mutta että oli mahdotonta valvoa, mitä yksityiset liikennöitsijät mainitussa suhteessa tekivät. Hallitus valitti, että puhtaanapitolaitoksen likavaunu vaihdettaessa usein asetettiin sopimattomille paikoille, mutta oli tämä epäkohta vaikea poistaa, koska se johtui sopimattomista vaihdelaiteista. Rahatoimikamari päätti⁹⁾ lähettää rautatiehallituksen ilmoituksen Helsingin makasiiniosakeyhtiölle.

Päivätöistä kielläytyminen. Maatilalautakunta ilmoitti niiden Vikin kruununvirkatalon torpparien ja mäkitupalaiusten, joitten kaupungin ja valtion välisen väliaikaisen vuokrasopimuksen mukaan tuli edelleen suorittaa päivätöitä, tästä kielläytyneen, ja päätti¹⁰⁾ rahatoimikamari kehoittaa lautakuntaa palkkaamaan tarvittavaa työvoimaa sekä aikanaan ilmoittamaan kustannukset rahatoimikamarille, ollen tällöin ilmoitettava, kuinka paljon tuli kunkin torpparin osalle, joka ei aikaisempien sopimustensa mukaan saanut suorittaa päivätöitä rahassa ja ryhtyisi kamari sittenkin asianhaaran aiheuttamiin toimenpiteisiin.

Lapinlahden keskuslaitoksen sairassijain luovutus kaupungille. Sittenkun kaupunginvaltuusto puolestaan oli hyväksynyt¹¹⁾ laaditun ehdotuksen sopimukseksi valtion kanssa sairassijain luovuttamisesta kaupungille Lapinlahden keskuslaitoksesta sekä kehoittanut rahatoimikamaria tekemään lopullisen välikirjan, oli sisäasiainministeriökin hyväksynyt mainitun ehdotuksen kuitenkin

¹⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 156. — ²⁾ Vrt. julkaisua Berättelse angående Helsingfors stads kommunalförvaltning 1889, siv. 41. — ³⁾ S:n 1888 siv. 44. — ⁴⁾ S:n 1901, siv. 88. — ⁵⁾ Ks. 1908 vuod. kert. siv. 129. — ⁶⁾ S:n 1914 vuod. kert. siv. 119. — ⁷⁾ S:n 1917 vuod. kert. siv. 157. — ⁸⁾ S:n 1919 vuod. kert. siv. 124. — ⁹⁾ Rkmrin pöytäk. 24. 10. 3,298 §. — ¹⁰⁾ S:n 14. 7. 2,289 §. — ¹¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 38.

siten muutettuna, että 6) kohta oli seuraava: Kaupunki suorittaa korvauksena tästä valtiolle seitsemänsataaviisikymmentäneljätuhatta (754,000) markkaa kerta kaikkiaan ja sitoutuu, siinä tapauksessa että välttämättömien rakennus- ja sisustustöiden kustannukset ylittävät tämän määrän, suorittamaan lisäkustannuksen. Tästä rahamäärästä suoritetaan neljäsataatuhatta (400,000) markkaa heti kun sopimus on tehty ja loput tammikuun 2 p:nä 1922. Rahatoimikamari antoi ¹⁾ kamarin asiamiehen toimeksi, ministeriön ehdotuksen mukaisesti, tehdä sopimus lääkintähallituksen kanssa, joka oli valtuutettu valtion puolesta allekirjoittamaan välikirja.

Töitä yksityisille. Rahatoimikamari oikeutti ²⁾ Helsingin makasiiniosakeyhtiön esityksestä rakennuskonttorin tuotantohintaan suorittamaan paalutus-työ yhtiön Jätksäsaarelle suunnittelemaa tavarasuojaa varten.

Polttoaineiden kulutuksen valvonta. Rahatoimikamari päätti ³⁾, että kaupunki edelleen olisi Föreningen för kraft- och bränsle-ekonomi yhdistyksen jäsenenä, ja oli vuoden jäsenmaksu suoritettava määrärahasta lämpöjohtojen kunnossapitoa varten.

Lisämäärärahan hankkimista poliisilaitoksen talojen ⁴⁾ polttoaineita varten koskevan kysymyksen yhteydessä, ja kun kamarissa oli lausuttu epäilyksiä siitä, oliko kaupunginlaitosten polttoaineitten kulutuksen valvonta täysin tehokas, päätti ⁵⁾ rahatoimikamari kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta antamaan tästä lausuntonsa sekä, jos oli aihetta muistutuksiin tässä suhteessa, tekemään ehdotuksen lämpötekniikan toiminnan järjestämiseksi tarkoitustaan täysin vastaavasti.

Täyttäen tämän tehtävän oli hallitus pyytänyt kaupungin lämpöteknikolta ja Föreningen för kraft- och bränsle-ekonomi yhdistykseltä selvitystä, mistä kävi ilmi, että lämmittäjien neuvonta sekä heidän työnsä seikkaperäinen käytännöllinen valvonta 1912 vuodesta lähtien oli ollut uskottu yllämainitulle yhdistykselle sekä että 1919 vuodesta lähtien oli kaupungin palveluksessa ollut lämpöteknikko, jonka tehtävänä oli ollut huolehtia, että toimeenpantiin yhdistyksen ehdottamat kaupungin lämmityslaitteiden parannukset, sekä suorittaa tarpeellisiksi havaitsemiaan täydennyksiä ja korjauksia. Lämpöteknikko oli sitäpaitsi suorittanut suunnittelutöitä ja toiminut asiantuntijana esiintyvissä ammattikysymyksissä. Lämpötekniikan ja Föreningen för kraft- och bränsle-ekonomi yhdistyksen välinen yhteistyö oli, kuten lausunnoissa olevista tosiasiasta kävi ilmi, tuottanut hyviä tuloksia, eritoten mikäli keskuslämmityslaitteita koski, minkä vuoksi ja kun kuluisi monta vuotta ja tuottaisi suuria kustannuksia, ennenkuin kaupungilla olisi käytettävänä samat teknilliset mahdollisuudet henkilökuntaan ja koneisiin nähden kuin vallitsevissa oloissa, kaupungin yleisten töiden hallitus vastusti kaupungin lämmityslaitteiden valvonnan asettamista vakinaiselle kannalle.

Rahatoimikamari päätti ⁶⁾ jättää asian sillensä.

Kaupungin kalusto. Kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajat olivat vuosikertomuksessaan muistuttaneet, etteivät inventtaushuettelot useassa tapauksessa olleet tulleet valmiiksi määräaikana ja ettei niitä ollut laadittu inventtauksessa toimitettavaa valvontaa varten sopivalla tavalla sekä samalla huomauttaneet että majoituslautakunnan, kansan ravintohallituksen y. m. lautakuntain ja laitosten käyttämä irtaimisto, jota nämä eivät enää tarvinneet, oli viety rakennuskonttorin tarveainevarastoon, joka ei kuitenkaan ollut luette-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 14. 7. 2,293 §. — ²⁾ S:n 14. 2. 26 §. — ³⁾ S:n 17. 3. 296 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 103. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 22. 9. 2,840 §. — ⁶⁾ S:n 21. 11. 3,954 ja 1. 12. 4,161 §.

loinut eikä hoitanut vastaanotettua kalustoa, jota muut kaupungin virastot ja laitokset saattoivat tarvita. Rahatoimikamari päätti¹⁾ kiertokirjeessä kaupungin virastoille ja laitoksille kehoittaa näitä tarkoin noudattamaan kassa- ja tililaitosjohtosäännön määräyksiä kalustosta ja sen luettelomisesta, minkä ohessa esittelijä sai toimeksi valmistella kysymystä inventtaajain ehdottaman keskusvaraston perustamisesta.

Kunnallisten laitosten halonhankinta. Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksen, että kaasulaitos oikeutettaisiin ostamaan halkoja, mistä parasta ja halvinta tavaraa voi saada ja siis muualtakin kuin halkokonttorilta, rahatoimikamari epäsi²⁾.

Halkokonttorin esityksestä päätti³⁾ kamari kehoittaa kaikkia kaupungin virastoja ja laitoksia ostamaan halkoja halkokonttorilta.

Maanviljelystuotteiden osto kaupungin laitoksiin. Maatilalautakunnan ilmoitettua, että kaupungin laitokset maanviljelystuotteita ostaessaan käyttävät yksityisiä hankkijoita, päätti⁴⁾ rahatoimikamari kehoittaa kaikkia kaupungin laitoksia olemaan yksityisten toiminimien kanssa päättämättä tämänlaisten tuotteiden kauppaa, ennenkuin olivat maatilalautakunnan hintoja tiedustelleet, mutta olisivat laitokset kuitenkin oikeutettuja ostamaan yksityisiltä toiminimiltä, jos lautakunta muualta sai tuotteistaan korkeamman hinnan kuin puheenalaiset laitokset katsoivat voivansa suorittaa.

Kaluston käyttö. Rakennuskonttori oikeutettiin⁵⁾ myymään osa entisessä Mariankadun huutokauppakamarissa olevasta kalustosta, mikä huutokauppakamarin muutossa oli sinne jäänyt; sittemmin päätti⁶⁾ kamari antaa siellä olevat vasarat ja kellon kaupungin museoon, kun taas rakennuskonttorin tuli ottaa haltuunsa muu siellä oleva irtaimisto, kuitenkin siten, että yksi puhelin-kone oli annettava rahatoimikamarille ja erinäiset palokalut talon isännöitsijälle.

Majoituslautakunnan ilmoitettua, että rakennuskonttorin tarveainevastosta oli annettu kaupungin virastoille erinäisiä huonekaluja, mitkä rakennuskonttori oli saanut ainoastaan säilytettäväksi, päätti⁷⁾ rahatoimikamari kehoittaa rakennuskonttoria ottamaan hoidettavakseen majoituslautakunnan tarveainevastossa olevan kaluston, ollen varasto-osaston pidettävä niistä säädetty luettelo.

Rahatoimikamari päätti⁸⁾ ottaa haltuunsa korttikeskukseksi kuuluvat konttoritarvikkeet ja kaluston, jotka korttikeskusta lakkautettaessa kesäkuun 30 p:nä saatiin käytettäväksi 13,051 markan hinnasta; tiliä ei toistaiseksi suoritettaisi ja rahamäärä otettaisiin sittemmin huomioon lopullisessa selvityksessä elintarvetoimikunnan lopettaessa toimintansa. Ent. seurahuoneen isännöitsijän tuli ottaa vastaan ja säilyttää puheenalainen kalusto, ja oikeutettiin⁹⁾ hänet sittemmin yksissä neuvoin rahatoimikamarin kanslian kanssa myymään tähän kuuluvat esineet.

Sittenkun rahatoimikamari oli oikeuttanut luonnonpuistojen intendentin 16,546 markan hinnasta myymään pöytä- ja keittoastioita, pöytäliinoja y. m. kaupungille kuuluvaa ja Seurasaaren ravintolassa käytettyä irtaimistoa, oli hän ravintoloitsija G. E. Björkqvistille myynyt puheenalaisen irtaimiston 16,546 markan hinnasta sekä lisäksi joukon esineitä 1,356 markasta eli yhteensä 17,902 markasta. Kun osa mainittua kalustoa kuitenkin oli hyvin kulunutta, esitti intendentti, että hinta vähennettäisiin 15,000 markkaan. Sen ohessa

¹⁾ Rkmin pöytäk. 4. 4. 498 §. — ²⁾ S:n 5. 12. 4,183 §. — ³⁾ S:n 5. 12. 4,184 §. — ⁴⁾ S:n 13. 10. 3,155 §. — ⁵⁾ S:n 22. 6. 2,024 §. — ⁶⁾ S:n 11. 8. 2,465 §. — ⁷⁾ S:n 7. 3. 106 §. — ⁸⁾ S:n 16. 6. 1,971 §. — ⁹⁾ S:n 3. 12. 4,168 §.

hän anoi oikeutta saada käyttää kertyneet varat jään ottamisesta ravintolan tarpeisiin koituvien ja erinäisten korjausten kustannusten suorittamiseen.

Rahatoimikamari myöntyi¹⁾ anomukseen mikäli se koski äskennmainitun myyntihinnan supistamista, mutta epäsi esityksen muilta kohdin.

Halkokonttori oikeutettiin²⁾ myymään osa tarpeetonta kalustoa, kuitenkin siten että yksi 2½ tonnin kuorma-auto Benz-mallia, yksi Oakland henkilö-auto kahta henkeä varten ja yksi Harley-Davidson moottoripyörä etusijassa oli tarjottava kaupungin omille virastoille.

Maatilalautakunta oikeutettiin³⁾ niinikään myymään osa kalustoaan, mutta velvoitettiin etusijassa tarjoamaan niitä kaupungin omille laitoksille. Samoin oikeutettiin⁴⁾ maatilalautakunta myymään lokomobiili, rakennuskonttorin arvioinnin jälkeen vahvistamasta 10,000 markan vähimmästä hinnasta, sillä ehdolla että sitä tätä ennen virallisesti koeteltiin kylmällä paineella, sen sijaan oikeutettiin lautakunta ostamaan sähkömoottori, jonka hinta oli suoritettava yleisestä kalustomäärärahasta.

Suomenkielisten kansakoulujen taloudenhoitaja oikeutettiin⁵⁾ myymään vanha, kelvoton kalusto sekä oppikirjavarasto, jota ei enää käytetty, kuitenkin siten, että yksi kappale kutakin oli varattava vastaista koulumuseota varten.

Rahatoimikamari päätti⁶⁾, että Herttonäsissä pajan vieressä oleva romuvarasto myytäisiin yksityiselle toiminimelle ja kehoitti maatilalautakuntaa ryhtymään tätä tarkoittavaan toimenpiteeseen.

Rahatoimikamari päätti⁷⁾ ottaa haltuunsa kaksi elintarvetoimikunnan käyttämää puhelinta.

Sittenkun uusi huone oli sisustettu satamapalvelusmiehille, oikeutettiin⁸⁾ satamakonttori rakennuskonttorin tarveaineväestöstä saamaan tarvittava kalusto ja huonekalut.

John Nurminen osakeyhtiön kaupungille 3,500,000 Saksan markan hinnasta tarjoomaa *ruoppauskonetta* piti⁹⁾ rahatoimikamari tarpeettomana ja hylkäsi senvuoksi tehdyn tarjouksen.

Murtautuminen rahatoimikamarin huoneistoon. Sittenkun Enberg-Koskisen etsivätoimisto oli rahatoimikamarille jättänyt selonteon vuonna 1920 kamarin huoneistossa¹⁰⁾ tehdyn murtovarkauden johdosta toimitetusta tutkimuksesta ja siinä oli käynyt ilmi, että murtovarkauden oli tehnyt nimitetty henkilö, jonka rikosta ei kuitenkaan voitu toteen näyttää, päätti¹¹⁾ kamari jättää asian etsivälle poliisille.

Väärinkäyttöksiä kaasulaitoksessa. Revisionikonttori oli kaupunginvaltuustolle ilmoittanut kaasulaitoksessa sattuneen erinäisiä pienehköjä väärinkäyttöksiä ja huomauttanut osin, että laitoksen toimitusjohtaja oli väärinkäyttänyt sen mahdollisuuksia henkilökohtaiseksi edukseen, osin että kaupungin teknillisten laitosten hallitus oli laiminlyönyt valvoa toimitusjohtajaa ja puolustanut hänen toimenpiteitään. Vaadittuna lausuntonaan oli hallitus huomauttanut, että mainitun laitoksen johtaja oli korvannut hänelle suoritettut työt, sekä lausunut, että revisionikonttorin johtosääntönsä mukaisesti tämänlaatuisissa tapauksissa tuli rahatoimikamarilta anoa oikaisua. Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta lähetti asian rahatoimikamariin asianmukaista toimenpidettä varten. Kamari päätti¹²⁾ kirjelmässä kaupungin tek-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 21. 4. 840 §. — ²⁾ S:n 13. 10. 3,157 §. — ³⁾ S:n 18. 4. 776 §. — ⁴⁾ S:n 7. 7. 2,201 § ja 4. 8. 2,422 §. — ⁵⁾ S:n 29. 9. 2,961 §. — ⁶⁾ S:n 13. 10. 3,154 §. — ⁷⁾ S:n 29. 4. 964 §. — ⁸⁾ S:n 18. 4. 799 §. — ⁹⁾ S:n 28. 7. 2,367 §. — ¹⁰⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 119 ja 246.

— ¹¹⁾ Rkmin pöytäk. 13. 1. 61 §. — ¹²⁾ S:n 20. 10. 3276 §.

nillisten laitosten hallitukselle huomauttaa auliimman yhteistyön revisionikonttorin kanssa olevan suotavaa, jota vastoin kamari ei havainnut olevan syytä ryhtyä enempään toimenpiteeseen mainittujen väärinkäytösten johdosta.

Kassavajaus maatilalautakunnassa. Revisionikonttori oli tammikuun 5 p:nä ilmoittanut maistraatille, että maatilalautakunnan kassanhoitaja ja kirjanpitäjä R. Lindholm oli tehnyt itsensä syyppääksi väärinkäytöksiin tileissä ja kassanhoidossa, minkä jälkeen maistraatti oli velvoittanut lautakunnan ryhtymään toimenpiteisiin mainittujen väärinkäytösten poistamiseksi. Sittemmin ilmoitti revisionikonttori tammikuun 23 p:nä maistraatille, että oli todettu 38,095: 10 markan vajaus maatilalautakunnan kassassa ja oli kassanhoitaja Lindholm tästä maksanut takaisin 8,966: 50 markkaa, joten oli jälellä 29,128: 60 markan vajaus. Maistraatin kehoituksesta päätti¹⁾ rahatoimikamari, joka oli saanut tietää, että Lindholm oli pidätetty virantoimituksesta ja asia ilmoitettu Helsingin nimismiespiirin nimismiehelle tutkinnon toimeenpanemiseksi, vaatia sekä Lindholmilta selitystä että maatilalautakunnalta tästä lausuntoa sekä kehoittaa lautakuntaa ryhtymään toimenpiteisiin tuolaisten tapausten välttämiseksi vastedes.

Ilmoitus väärinkäytöksistä kaupungin työpaikoilla. Kaupungin yleisten töiden hallitukselle oli eräs työmies valittanut sen johdosta, että lahjomista muka esiintyi kaupungin työpaikoilla ja syylliseksi oli mainittu eräs työnjohtaja. Hallitus anoi tämän johdosta rahatoimikamarilta toimenpiteitä, ja päätti²⁾ kamari kehoittaa asiamiestä nostamaan kanteen puheenalaista henkilöä vastaan. Koska kuitenkin valmistavassa tutkinnossa sittemmin kävi ilmi, että valituksissa ei ollut perää, raukesi kysymys oikeudenkäynnin aloittamisesta.

Ehdotettu verolippulomakkeiden muutos. Rahatoimikamari päätti³⁾ maistraatilta anoa valtion antamien tulo- ja varallisuusveron kannantaa koskevien verolippulomakkeiden muuttamista, koska niissä m. m. ei ollut tilaa kuittaukselle. Samalla päätti kamari anoa, että mainitun veron kannantaa ei järjestettäisi samanaikaisesti kuin kunnallisverojen kannantaa.

Ruumiiden kuljetus. Rahatoimikamari päätti⁴⁾ uudistaa M. Holmbergin hautausoimiston kanssa tehdyn⁵⁾ kaupungin suoritettavana olevan ruumiiden kuljetusta koskevan sopimuksen, jolloin maksu kuljetuksesta kaupungin alueelta patologiselle laitokselle korotettiin 110 markaksi.

Varattomien verotus. Jotta vältettäisiin veroäyrin määrääminen varattomille henkilöille, kehoitettiin⁶⁾ verotusvalmistelukuntaa vuosittain, ennenkuin veroäyri vahvistetaan, köyhäinhoitohallitukselta vaatimaan tietoa niistä henkilöistä, jotka nauttivat avustusta köyhäinhoidolta.

Suomalaisen oopperan orkesterimaksut. Sittenkun suomalainen ooppera oli ilmoittanut, ettei se kyennyt suorittamaan 33,600 markan määrää kaupungin orkesterin käytöstä eikä kaupunginvaltuusto ollut myöntynyt anomukseen mainitun rahamäärän anteeksiantamisesta, päätti⁷⁾ rahatoimikamari kehoittaa asiamiestä perimään mainitun määrän.

Boxbacka aktiebolag ja Hertonäs gods aktiebolag yhtiöiden lakkauttaminen. Esiteltäessä raastuvanoikeuden Boxbacka aktiebolag ja Hertonäs gods aktiebolag yhtiöiden vuosihaastetta koskevaa pöytäkirjaa päätti⁸⁾ rahatoimikamari sitoutua vastaamaan yhtiöitten valvottujen maksujen suorituksesta. Puheenjohtajalle annettiin toimeksi Aktiebolaget Agraria osakeyhtiön kanssa

¹⁾ Rkmin pöytäk. 27. 1. 25 §. — ²⁾ S:n 27. 1. 31 §. — ³⁾ S:n 22. 9. 2,841 §. — ⁴⁾ S:n 1. 12. 4,153 § ja 8. 12. 4,227 §. — ⁵⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 250. — ⁶⁾ Rkmin pöytäk. 17. 11. 3,767 §. — ⁷⁾ S:n 22. 12. 4,516 §; ks. myös tätä kert. siv. 123. — ⁸⁾ Rkmin pöytäk. 4. 4. 496 §.

sopia Hertonäs gods aktiebolag yhtiölle kuuluvien Botby gårds aktiebolag yhtiön osakkeiden luovuttamisesta yhtiölle ja asiameistä kehoitettiin hankki-
maan lainhuudatus yhtiöiden hallussa olleille tiloille.

Raitiotievuosikortit. Kulkutautisairaalan alilääkäri lääketieteentohtori H. von Willebrand ja Hermannin alueen aluelääkäri G. Björkqvist oikeutettiin¹⁾ omalla kustannuksellaan hankkimaan raitiotievuosiliput.

Nuohoustaksan korotus. Maistraatille antamassaan lausunnossa päätti²⁾ rahatoimikamari puoltaa anomusta nuohoustaksan korottamisesta.

Automobilitaksa. Sitävastoin päätti³⁾ rahatoimikamari ehdottaa maistraatille tehdyn vuokra-autojen taksan korotusta koskevan anomuksen evättäväksi.

Helsingin pörssin ylläpito. Helsingin pörssi maksoi takaisin⁴⁾ 34,142: 43 markan määrän, minkä kaupunki oli suorittanut pörssin ylläpidossa vuosina 1912—15 syntyneen vajauksen peittämiseksi, mikä vajaus voitiin peittää seuraavina vuosina saadulla vastaavalla voitolla.

Pelipankin perustamista koskeva ehdotus. Herra J. Fischerin tiedustelu, eikö kaupunki haluaisi avustaa pelipankin perustamisessa kaupunkiin, ei aiheuttanut⁵⁾ toimenpidettä rahatoimikamarin puolelta.

Vahvistettuja vuokria. Rahatoimikamari vahvisti⁶⁾ niiden asuinhuoneis-
tojen vuokrat, jotka Asunto-osuus Vanaja r.l. oli valtion ja kaupungin avus-
tuksella rakennuttanut Vanajantien tonteille n:oille 16—18.

Laskujen poistaja. Rakennuskonttorin antamat yhteensä 8,432: 77 mar-
kan määräiset laskut huoneiston sisustamisesta poliisilaitoksen passitoimistoa
varten Aleksanterinkadun talossa n:o 1 ja passitoimiston entisen, raatihuoneessa
olevan, huoneiston sisustamisesta revisionikonttorin tarpeisiin oli poistettava⁷⁾,
koska puheenalainen määrä kaupunginvaltuuston helmikuun 18 p:nä 1920
tekemän erinäisten yleisiä töitä varten osoitettujen määrärahan ylitystä
koskevan päätöksen mukaan oli suoritettava 1919 vuoden tilierotuksesta,
mutta näin ei ollut epähuomiossa tehty ennen tilinpäätöstä.

Rahatoimikamarin viranpitäjät. Ylimääräiselle kanslistille A. Laakkoselle
myönnettiin⁸⁾ ero syyskuun 1 p:stä; hänen tilalleen valittiin neiti G. Bolinder
ylimääräiseksi kanslistiksi.

Rahatoimikamarin tekeillä olevaan uudelleen järjestämiseen nähden
päätti⁹⁾ rahatoimikamari sanoa irti seuraavat viranpitäjät tammikuun
1 p:stä 1922: asiamies S. Ilmasen, apulaissihteeri A. Ervastian, v. t. apulaissiht-
teeri K. Hård af Segerstadin, ylimääräiset kanslistit G. Kuhlefeltin, E. Cavo-
niuksen ja G. Bolinderin, talonisännöitsijän K. Gustavsonin, raatihuoneen ja
ent. seurahuoneen isännöitsijän J. Lindlöfin ja kaupungin Oulunkylässä ole-
vien tiluksien isännöitsijän P. J. Björkin.

Reistraattoriksi valitsi¹⁰⁾ rahatoimikamari apulaisnotaari I. Heikelin,
tammikuun 1 p:stä 1922 lukien.

Filosofiantohtori A. K. Ottelin määrättiin¹¹⁾ 1,500 markan kuukausipalk-
kiosta toimimaan rahatoimikamarin ylimääräisenä esittelijänä huhtikuun
10 p:stä toukokuun 31 p:ään ja oli tätä varten tarvittava määräraha suori-
tettava kamarin käyttövaroista. Varatuomari M. R. Palojärven samanlainen
määräys päättyi¹²⁾ tammikuun 15 p:nä.

¹⁾ Rkmin pöytäk. 29. 12. 4,541 §. — ²⁾ S:n 15. 12. 4,370 §. — ³⁾ S:n 5. 12. 4,204; ks. tätä kert. siv. 96. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 19. 5. 1,356 §. — ⁵⁾ S:n 6. 10. 3,080 §. — ⁶⁾ S:n 16. 6. 1,963 §. — ⁷⁾ S:n 7. 1. 52 §; ks. 1919 vuod. kert. siv. 221 ja 1920 vuod. kert. siv. 94. — ⁸⁾ Rkmin pöytäk. 1. 9. 2,580 §. — ⁹⁾ S:n 26. 9. 2,881 § ja 29. 9. 2,898 §; vrt. tätä kert. siv. 211. — ¹⁰⁾ Rkmin pöytäk. 27. 10. 3,440 §; ks. tätä kert. siv. 211. — ¹¹⁾ Rkmin pöytäk. 29. 4. 956 § ja 2. 6. 1,593 §. — ¹²⁾ S:n 20. 1. 7 §; ks. 1920 vuod. kert. siv. 251.

Varatuomari V. Puustinen määrättiin¹⁾ heinäkuun 18 p:n ja elokuun 18 p:n välisenä aikana, jolloin asiamies nautti virkalomaa, hoitamaan tämän virkaa 2,000 markan palkkiosta, mikä määrä osoitettiin rahatoimikamarin käyttövaroista.

V. t. apulaisihteeri J. V. Andersin määrättiin²⁾ heinäkuun aikana oman virkansa ohella hoitamaan sihteerinvirkaa.

Rahatoimikamari otti³⁾ kahden kuukauden ajaksi varatuomari M. Wilksmanin ylimääräiseksi esittelijäksi; kaupunginvaltuustolta oli hankittava toimempileen hyväksyminen⁴⁾.

Notaari G. Brotherus määrättiin⁵⁾ vuonna 1921 hoitamaan rahatoimikamarin kirjastoa 100 markan kuukausipalkkiosta, mikä oli suoritettava budjettiin tätä varten merkitystä määrärahasta.

Notaari G. Brotheruksen palkkalautakunnalle tekemää anomusta saada lukuvuonna 1921—22 toimia koulunopettajana puollettiin⁶⁾ sillä ehdolla, että opetusta oli korkeintaan 12 tuntia viikossa ja ainoastaan klo 8—10 a. p.; palkkalautakunta myöntyi sittemmin anomukseen.

Rouva H. Biese määrättiin⁷⁾ edelleen toimimaan rahatoimikamarin ylimääräisenä kanslia-apulaisena tammikuun ajan sekä maaliskuun 7 p:stä huhtikuun 7 p:ään, nauttien samaa palkkiota kuin aikaisemmin eli 900 markkaa kuukaudessa, mikä oli suoritettava kamarin käyttövaroista.

Sittemmin päätti⁸⁾ rahatoimikamari palkata rouva Biesen ylimääräiseksi kanslia-apulaiseksi lokakuun 8 p:stä vuoden loppuun 700 markan palkkiosta lokakuulta ja 1,000 markan kuukausipalkkiosta marras- ja joulukuulta, mikä oli suoritettava määrärahasta ylimääräisiä kanslia-apulaisia varten.

Ylimääräiselle kanslia-apulaiselle E. Cavoniukselle myönnettiin⁹⁾ virkavapautta kuukaudeksi, helmikuun 7 p:stä lukien, ja oli hänen helmikuun palkastaan vähennettävä 500 markkaa; sijaiseksi määrättiin rouva H. Biese. Sittemmin myönnettiin¹⁰⁾ rouva Cavoniukselle pitennettyä virkavapautta kahdeksi kuukaudeksi, ilman oikeutta kantaa palkkaa ja määrättiin neiti M. Schildt hänen sijaisekseen. Edelleen sai¹¹⁾ rouva Cavonius virkavapautta elokuun ajaksi, ollen velvollinen itse hankkimaan ja palkkaamaan sijaisen. Hänen sijaisekseen hyväksyttiin sittemmin neiti M. Lindholm.

Ylimääräiselle kanslia-apulaiselle A. Laakkoselle myönnettiin¹²⁾ jatkettua virkavapautta maaliskuun 11 p:n ja syyskuun 1 p:n väliseksi ajaksi, ja päätti¹³⁾ rahatoimikamari kaupunginvaltuustolta anoa, että hän virkavapautensa kahtena ensimmäisenä kuukautena saisi kantaa palkkaa; sijaiseksi määrättiin neiti G. Bolinder.

Ylimääräiselle kanslia-apulaiselle G. Kuhlefeltille myönnettiin¹⁴⁾ virkavapautta sairauden tähden kahdeksi kuukaudeksi, lokakuun 15 p:stä lukien, sijaiseksi otettiin neiti S. Holmström. Sittemmin otettiin¹⁵⁾ viimemainittu ylimääräiseksi kanslistiksi joulukuun 15—31 p:n väliseksi ajaksi 600 markan palkkiosta, mikä oli suoritettava rahatoimikamarin käyttövaroista.

Vahtimestari O. Fahlströmille myönnettiin¹⁶⁾ kuuden kuukauden ajalta, tammikuun 1 p:stä lukien, 150 markan palkanlisäys kuukaudessa, mikä oli suoritettava rahatoimikamarin käyttövaroista.

¹⁾ Rkm:n pöytäk. 7. 6. 1,731 §. — ²⁾ S:n 22. 6. 2,017 §. — ³⁾ S:n 20. 10. 3,289 § ja 27. 10. 3,438 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 214 §. — ⁵⁾ Rkm:n pöytäk. 7. 1. 56 §. — ⁶⁾ S:n 12. 5. 1,228 § ja 9. 6. 1,766 §. — ⁷⁾ S:n 7. 1. 28 § ja 7. 4. 529 §; vrt. 1920 vuod. kert. siv. 251. — ⁸⁾ Rkm:n pöytäk. 6. 10. 3,082 § ja 10. 10. 3,085 §. — ⁹⁾ S:n 3. 2. 38 § ja 24. 2. 37 §. — ¹⁰⁾ S:n 3. 3. 70 §, 7. 3. 83 § ja 7. 4. 528 §. — ¹¹⁾ S:n 22. 6. 2,018 §. — ¹²⁾ S:n 24. 2. 118 § ja 9. 5. 1,182 §; ks. 1920 vuod. kert. siv. 252. — ¹³⁾ Ks. tätä kert. siv. 87. — ¹⁴⁾ Rkm:n pöytäk. 13. 10. 3,158 § ja 17. 10. 3,202 §. — ¹⁵⁾ S:n 12. 12. 4,239 §. — ¹⁶⁾ S:n 3. 2. 39 §.

Nuorukainen E. Törnström määrättiin ¹⁾ edelleen toimimaan rahastajana maaliskuun 1 p:n ja heinäkuun 1 p:n välisenä aikana, ollen velvollinen hoitamaan muitakin rahatoimikamarin kanslian hänelle antamia tehtäviä, 1,300 markan kuukausipalkkiosta, mikä oli suoritettava kamarin käyttövaroista.

Nuorukaiset E. Niemura ja R. Ahlholm määrättiin ²⁾ samaksi ajaksi edelleen toimimaan vahtimestarinapulaisina menosääntöön tätä varten merkityin palkoin.

Rahastaja E. Törnström määrättiin ³⁾ vahtimestari O. Fahlströmin virkalamon aikana heinäkuussa oman toimensa ohella hoitamaan tämän virkaa.

V. t. apulaisvahtimestari R. Ahlholm valittiin ⁴⁾ vakinaiseksi vahtimestarinapulaiseksi tammikuun 1 p:stä 1922.

Rahatoimikonttorin viranpitäjät. Ekspeditööriksi valitsi ⁵⁾ rahatoimikamari v. t. ekspeditöörin, konttorikirjuri A. J. K. Törnrothin.

Toiselle apulaiskassanhoitajalle O. Björkille myönnettiin ⁶⁾ ero helmikuun 1 p:stä 1922.

V. t. avustava kaupunginkamreeri P. J. Björk, joka oli saanut matkapurahan opintomatkaa varten Ruotsiin, sai ⁷⁾ virkavapautta enintään kahdeksi kuukaudeksi, huhtikuun 1 p:stä lukien; ja päätti rahatoimikamari v. t. avustavaksi kaupunginkamreeriksi määrätä nuoremman kaupunginkirjanpitäjän E. Jernströmin, v. t. vanhemmaksi kaupunginkirjanpitäjäksi nuoremman kaupunginkirjanpitäjän A. Aureen ja v. t. nuoremaksi kaupunginkirjanpitäjäksi ekspeditööri R. Brandtin saaden kukin ylempään virkaan liittyvän palkan, ja oli tähän tarvittavat varat saatava määrärahasta vanhemman kaupunginkirjanpitäjän palkkaa varten, jota ei ollut käytetty tammikuun 1 p:n jälkeen.

Nuoremmalle kaupunginkirjanpitäjälle A. Aureelle myönnettiin ⁸⁾ elokuussa virkavapautta sairauden tähden, ja määrättiin ekspeditööri R. Brandt v. t. nuoremaksi kaupunginkirjanpitäjäksi saaden vakinaisen palkkansa ynnä 250 markan lisäyksen.

Koska kaupunginkirjanpitäjiä, joita aikaisemmin oli käytetty kassanhoitajina veronkannannassa, pitempiin kannanta-aikoihin ja lisääntyneisiin budjetti- ja tilinpäätöstöihin nähden ei enää voitu käyttää tuohon tarkoitukseen, oikeutettiin ⁹⁾ rahatoimikonttori palkkaamaan kannanta-ajaksi viraston ulkopuolella olevia kassanhoitajia, joiden pätevyyttä rahatoimikamarin kuitenkin tuli koetella; ylimääräisiksi kassanhoitajiksi 1920 vuoden kunnallisverojen kannantaa varten kamari sittemmin hyväksyi ¹⁰⁾ everstiluutnantti O. N. Segercrantzin ja neiti E. Sjögrenin.

Kaupungin talojen ja tiluksien isännöitsijät. Kaupungin Länsirannan talon n:o 10 isännöitsijä satamakapteeni A. Lindfors vapautettiin ¹¹⁾ tehtävästä ja talonisännöitsijä K. Gustavson määrättiin talon isännöitsijäksi.

Talonisännöitsijä K. Gustavson määrättiin ¹²⁾ niinkään kaupungin ostamien Merholman vuokrapalstoilla n:oilla 1, 3, 4 ja 5 olevien rakennusten isännöitsijäksi.

Vanhempi kaupunginkirjanpitäjä P. J. Björk määrättiin ¹³⁾ leskirouva Mattson-Kivelän kaupungille testamenttaaman Oulunkylän Dammen n:o 3 nimisen huvilapalstan isännöitsijäksi joulukuun 31 p:ään.

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 28. 2. 3 §; ks. 1920 vuod. kert. siv. 251 ja tätä kert. siv. 98. — ²⁾ Rkmrin pöytäk. 28. 2. 3 §; ks. 1919 vuod. kert. siv. 245. — ³⁾ Rkmrin pöytäk. 30. 6. 2,093 §. — ⁴⁾ S:n 29. 12. 4,538 §. — ⁵⁾ S:n 1. 12. 4,154 §. — ⁶⁾ S:n 22. 12. 4,517 §. — ⁷⁾ S:n 24. 3. 371 §. — ⁸⁾ S:n 28. 7. 2,353 §. — ⁹⁾ S:n 6. 10. 3,072 §. — ¹⁰⁾ S:n 13. 10. 3,164 §. — ¹¹⁾ S:n 20. 1. 64 §. — ¹²⁾ S:n 4. 8. 2,421 §. — ¹³⁾ S:n 13. 10. 3,179 §.

Talonisännöitsijä K. Gustavson sai¹⁾ virkavapautta sairauden tähden kesäkuun 6 p:n ja heinäkuun 31 p:n väliseksi ajaksi, sijaisena herra C. Nysten heinäkuun 15 p:ään.

Talonisännöitsijä K. Gustavson, raatihuoneen ja ent. seurahuoneen isännöitsijä J. Lindlöf ja kaupungin Oulunkylässä olevien tilojen isännöitsijä P. J. Björk määrättiin²⁾ tammikuun 1 p:stä 1922 edelleen hoitamaan aikaisempia isännöitsijän virkojaan, joista heidät oli sanottu irti.

Ent. seurahuoneen henkilökunta. Rahatoimikamari päätti³⁾, että ent. seurahuoneelle oli palkattava ovenvartija, heinäkuun 15 p:stä lukien 800 markan kuukausipalkoin, mikä oli suoritettava kamarin käyttövaroista. Samalla kehoitettiin rakennuskonttoria yksissä neuvoin mainitun kiinteistön isännöitsijän kanssa teettämään tarvittavat sisustustyöt asunnon valmistamiseksi ent. seurahuoneeseen askenmainitulle toimihenkilölle, ja oli tästä johtuvat kustannukset suoritettava määrärahasta ent. seurahuoneen muutostöitä varten.

Ent. seurahuoneen koneenkäyttäjälle K. Lindbomille myönnettiin⁴⁾ virkavapautta sairauden vuoksi kuukaudeksi, syyskuun 19 p:stä lukien, sijaisena nuorukainen B. Lindbom.

Kaupungin maatilojen hoito. Sittenkun agronomi G. Colérus marraskuun 1 p:nä oli eronnut toimestaan v. t. kaupungin maatilain hoitajana, päätti⁵⁾ rahatoimikamari, koska oli tehty ehdotus maatilain vuokralle antamisesta, ettei puheenalaista virkaa täytettäisi vaan kamreeri T. Johansonille uskottaisiin maatilain talouden hoito, jota vastoin kaupungin vuokraaman Vikin virkatalon hoitaja agronomi E. R. Alenius valvoisi Boxbackan ja Hertonäsin maanviljelystä sekä Tuomarinkylän talon hoitaja Thorman hoitaisi myöskin kaupungin Oulunkylässä ja Kärbölessä olevan maanviljelyksen teknillistä puolta. Ensimmäiselle puheenalaisista henkilöistä osoitettiin maatilainhoitajain palkkausmäärärahasta 250 markan lisäys kuukaudesta, minkä ohessa hän sai nauttia muonapalkkaa, sekä kummallekin viimeiselle henkilölle samanlainen 400 markan lisäys kuukaudesta.

Kauppahallien y. m. viranpitäjät. Tori- ja kauppahallivalvojan eversti-luutnantti I. Lydmanin palkkalautakunnalle tekemän anomuksen saada pitää virkansa Uudenmaan läänin I kutsuntapiirin piiripäällikkönä rahatoimikamari ehdotti hyväksyttäväksi⁶⁾, ja myönnettiin hänelle sittemmin tuollainen lupa vuoden loppuun.

Vallilan kauppahallin yövartijaksi otettiin⁷⁾ J. G. Johansson, lokakuun 1 p:stä lukien.

Kalapihan yövartija M. Koponen sanottiin irti⁸⁾ toimestaan syyskuun 15 p:stä.

Kalapihan vahtimestarin F. Blomqvistin marraskuun 5 p:nä erottua määrättiin⁹⁾ Kasarmintorin kauppahallin vahtimestari E. Weckström vuoden loppuun hoitamaan myöskin ensimmäintä tointa 300 markan kuukausipalkkiosta.

Luonnonpuistojen intendentin R. Palmgrenin oikeutti¹⁰⁾ palkkalautakunta kevätlukukautena 1921 pitämään koulunopettajan virkaa enintään 18 viikkotuntia ja lukuvuonna 1921—22 enintään 12 viikkotuntia. Intendentin lomaaikana heinäkuun 5 p:n ja elokuun 5 p:n välisenä aikana määrättiin¹¹⁾ lääke-

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 2. 6. 1,689 §. — ²⁾ S:n 15. 12. 4,363 §; ks. tätä kert. siv. 297. — ³⁾ Rkmrin pöytäk. 7. 7. 2,203 §. — ⁴⁾ S:n 13. 10. 3,165 §. — ⁵⁾ S:n 1. 12. 4,124 §. — ⁶⁾ S:n 13. 1. 62 §, 24. 2. 41 §, 9. 6. 1,789 § ja 7. 7. 2,131 §. — ⁷⁾ S:n 26. 9. 2,885 § ja 3. 10. 3,000 §. — ⁸⁾ S:n 1. 9. 2,561 §. — ⁹⁾ S:n 10. 11. 3,687 §. — ¹⁰⁾ S:n 3. 2. 40 §, 24. 2. 40 §, 6. 5. 1,107 § ja 26. 5. 1,514 §. — ¹¹⁾ S:n 22. 6. 2,016 §.

tieteenkandidaatti M. Wallenius hoitamaan hänen virkaansa 1,000 markan palkkiosta, mikä osoitettiin rahatoimikamarin käyttövaroista.

Satamakonttorin viranpitäjät. Sittenkun kassanhoitaja H. M. Danskanen oli sanoutunut irti satamakonttorin kassanhoitajanvirasta kesäkuun 1 p:stä, määräsi¹⁾ rahatoimikamari rouva A. Sundqvistin toistaiseksi toimimaan konttorin v. t. kassanhoitajana.

Vakinaisiksi satamakonstaapeleiksi otettiin²⁾, marraskuun 1 p:stä lukien, ylimääräiset satamakonstaapelit J. V. Kollin, J. A. Pettersson ja E. F. Kollin.

Sittenkun tarkastuskonstaapeli ja satamaviskaali K. A. Lind oli eronnut virastaan lokakuun 31 p:nä, valittiin³⁾ tähän toimeen satamakonstaapeli E. F. Kollin ja hänen sijaansa vakinaiseksi satamakonstaapeliksi merimies K. E. Heikkilä.

Liikennekonttorin viranpitäjät. Rahatoimikamari päätti⁴⁾ kaupunginvaltuustolle ilmoittaa kamarin antamista liikennekonttoria koskevista virkamääräyksistä, mitkä määräykset olisivat voimassa tammikuun 1 p:ään, kunnes konttorin avoinna olevat virat oli vakinaisesti täytetty.

Ylimääräiselle kirjanpitäjälle E. Jernströmille myönnettiin⁵⁾ virkavapautta kesäkuun ajaksi, sijaisena v. t. vanhempi konttorikirjuri K. Candolin ja hoitaisi viimeainut virkaa v. t. nuorempi konttorikirjuri D. Federley ja hänen virkaansa ylimääräinen konttorikirjuri D. Kuhlefelt.

Koneenkäyttäjä, v. t. vahtimestari S. Lindstén, joka suoritti asevelvollisuuttaan lokakuun 1 p:stä, vapautettiin määräyksestään ja määrättiin⁶⁾ sen sijaan ylimääräinen vahtimestari E. Lundström v. t. vahtimestariksi.

Tilastokonttorin viranpitäjät. Tilastokonttorin v. t. johtajalle O. Bruunille myönnettiin⁷⁾ virkavapautta huhtikuun 2 p:n ja toukokuun 15 p:n väliseksi ajaksi ja määrättiin v. t. ensimmäinen aktuaari S. J. Lieto tuona aikana oman virkansa ohella hoitamaan johtajanvirkaa.

Sittenkun ensimmäinen aktuaari O. Bruun oli valittu johtajaksi⁸⁾, määräsi⁹⁾ rahatoimikamari toisen aktuaarin S. J. Liedon v. t. ensimmäiseksi aktuaariksi, amanuenssi W. Sjöströmin v. t. toiseksi aktuaariksi ja neiti V. Kuhlefeltin v. t. amanuenssiksi, kunnes ensimmäisen aktuaarinvirka oli vakinaisesti täytetty.

V. t. toiselle aktuaarille W. Sjöströmille myönnettiin¹⁰⁾ virkavapautta kivulloisuuden vuoksi kesäkuun 15 p:n ja heinäkuun 15 p:n sekä elokuun 15 p:n ja syyskuun 1 p:n väliseksi ajaksi, ja määrättiin v. t. amanuenssi V. Kuhlefelt tuona aikana hoitamaan toisen aktuaarin virkaa ja ylimääräinen reistraattori E. Ruuth hoitamaan amanuenssinvirkaa.

Päättynyt määräys. Metsänvartija A. L. Nyholmin määräys valvoa henkikirjoitusta Kumtähdessä oli päättävä¹¹⁾ tammikuun 1 p:nä 1922.

Kalsastusmiehet. Rahatoimikamari valitsi¹²⁾ puheenjohtajansa Castrénin ja varapuheenjohtajansa Makkosen edustajikseen 1873 vuoden kunnallisasetuksen 71 §:n mukaisesti toimitettavaa kaupunginkassan inventtausta varten.

Välimehet. Sittenkun oli syntynyt riita kaasulaitoksen sekä toimimien Viktor Ek ja Lars Krogius & C:o kesken ennen sotaa sovitun, mutta sodan alkamisen johdosta toimittamatta jääneen kivihiilen hankinnan täyttämiseen nähden ja kaupunginvaltuusto oli antanut kysymyksen sovintolauta-

¹⁾ Rkmin pöytäk. 2. 6. 1,690 §. — ²⁾ S:n 10. 11. 3,674 §. — ³⁾ S:n 14. 11. 3,718 §. — ⁴⁾ S:n 13. 1. 67 §; ks. tätä kert. siv. 215. — ⁵⁾ Rkmin pöytäk. 12. 5. 1,230 §. — ⁶⁾ S:n 17. 10. 3,183 §. — ⁷⁾ S:n 24. 3. 365 §. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. siv. 214. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 5. 12. 4,195 §. — ¹⁰⁾ S:n 2. 6. 1,688 §. — ¹¹⁾ S:n 6. 10. 3,029 §. — ¹²⁾ S:n 7. 1. 23 §.

kunnan¹⁾ ratkaistavaksi, valitsi²⁾ rahatoimikamari kaupungin edustajaksi lautakuntaan insinööri G. Zittingin, sekä, tämän kieltäytyttyä tehtävästä, pankinjohtaja G. Waldénin ja varalle johtaja A. Niklanderin, ja oli Castrén & Snellmanin asianajotoimiston ajettava kaupungin asiaa.

Pakkolunastus. Sittenkun Uudenmaan läänin maaherra oli määrännyt Helsingin kihlakunnan kruununvoudin F. F. Frostellin puheenjohtajaksi siihen pakkolunastuslautakuntaan, jonka tuli toimittaa arviointi ja antaa lausunto niistä vaatimuksista, jotka oli esitetty Suomenlinnaa varten pakkolunastettaessa Ryssänkarin ja Suuren Katajakerin alueita niitä ympäröivine vesialueineen, valitsi³⁾ rahatoimikamari pakkolunastuslautakunnan jäseneksi ent. protokollasihteerin B. Wasastjernan, ja oli kaupungingeodeetti W. O. Lillen ajettava kaupungin asiaa lautakunnassa.

Jäseneksi siihen pakkolunastuslautakuntaan, jonka tuli antaa lausunto rautateitä varten suoritetusta Helsingin pitäjän Talin kylässä sijaitsevan Pitäjänmäen aseman kohdalla olevaa yleisen maantien osaa koskevasta pakkolunastuksesta, valitsi⁴⁾ rahatoimikamari ent. protokollasihteerin B. Wasastjernan ja kaupungin asiamieheksi asiamies S. Ilmasen, apunaan kaupungingeodeetti W. O. Lille.

Keskuskeittolan johtokunta. Keskuskeittolan johtokunnan puheenjohtajaksi 1921 vuoden jäljellä olevaksi osaksi valitsi⁵⁾ rahatoimikamari professori C. Tigerstedtin, jäseniksi tarkastaja M. Sillanpään ja rouva H. Gehbardin sekä varajäseniksi rouva G. Ehrstedtin ja rouva O. Tainion; sittemmin valitsi⁶⁾ rahatoimikamari rouva Ehrstedtin sijaan johtaja A. Björkenheimin johtokunnan varajäseneksi.

Valittaessa johtokunnan puheenjohtajaa, jäseniä ja varajäseniä vuodeksi 1922 valittiin⁷⁾ näiksi samat henkilöt, minkä ohessa kamari päätti, että puheenjohtajalle, joka samalla oli toimitusjohtaja, oli annettava 2,000 markan palkkio kuukaudelta.

Asetettuja komiteoja y. m. Sittenkun kaupunginvaltuusto 1920 vuoden budjettia käsitellessään oli päättänyt asettaa komitean valmistelemaan kysymystä tilastokonttorin julkaisukustannusten huojistamisesta, peruutti⁸⁾ rahatoimikamari samaa tarkoitusta varten asettamansa komitean tehtävän.

Kaupungininsinööri G. Lindqvistille, kaupungingeodeetti W. O. Lillelle ja notaari G. Brotherukselle annettiin toimeksi⁹⁾ laatia ehdotus varastopaikkain ja tilapäisten vuokra-alueiden valvonnaksi.

Kaupungingeodeetti W. O. Lillelle sekä johtajille A. Björkenheimille ja P. Raittiselle annettiin tehtäväksi¹⁰⁾ valmistella kysymystä, olisiko rahatoimikamarin Pakaan alueen teollisuustonteille aikaisemmin vahvistamia vuokramaksuja huojistettava.

Rahatoimikamari päätti¹¹⁾ asettaa komitean valmistelemaan kysymystä paremman kulkuyhteyden aikaansaamisesta kaupungin luonnonpuistoihin ja valitsi sen jäseniksi puheenjohtajansa Castrénin ja jäsenensä Salovaaran sekä intendentti R. Palmgrenin.

Avustavalle sihteerille A. Ervastille, kaupungingeodeetti W. O. Lillelle ja kaupungin maatilain hoitajalle G. Colérukselle annettiin tehtäväksi¹²⁾ laatia ehdotus Boxbackassa ja Oulunkylässä olevien vuokra-alueiden rekisteröimiseksi ja hoidoksi.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 75. — ²⁾ Rkmin pöytäk. 24. 2. 116 § ja 3. 3. 77 §. — ³⁾ S:n 3. 3. 63 §; ks. 1919 vuod. kert. siv. 209. — ⁴⁾ Rkmin pöytäk. 26. 5. 1,537 §. — ⁵⁾ S:n 6. 10. 3,076 §. — ⁶⁾ S:n 13. 10. 3,159 §. — ⁷⁾ S:n 29. 12. 4,539 §. — ⁸⁾ S:n 13. 1. 78 §; ks. 1920 vuod. kert. siv. 6* ja 179. — ⁹⁾ Rkmin pöytäk. 10. 2. 48 §. — ¹⁰⁾ S:n 28. 2. 23 §. — ¹¹⁾ S:n 11. 8. 2,456 §. — ¹²⁾ S:n 25. 8. 2,531 §.

Sittenkun oli valitettu epäkohtia ilmenneen Sörnäsän satamassa, annettiin jäsenille Idströmille ja Salmiolle ja varajäsenelle Grenmanille tehtäväksi ¹⁾ toimittaa tutkinto.

Tilastokonttorin esityksestä päätti ²⁾ rahatoimikamari asettaa komitean laatimaan ehdotusta kunnallisten työntekijäin palkkaoloja koskevan yhdenmukaisen tilaston aikaansaamiseksi, ja valittiin sen jäseniksi tilastokonttorin johtaja O. Bruun, rakennuskonttorin satamarakennusosaston työpäällikkö S. Randelin ja vesijohtolaitoksen toimitusjohtaja A. Skog.

Kaupunginvaltuuston kehoitettua rahatoimikamaria antamaan lausunnon kunnan viranpitäjien ja työntekijäin palkkauksen perusteista asetti ³⁾ kamari kysymystä valmistelemaan komitean, johon kamari valitsi jäsenensä Idströmin, kaupungin teknillisten laitosten hallitus vesijohtolaitoksen toimitusjohtajan A. Skogin, palkkalautakunta insinööri I. Killisen ja kaupungin yleisten töiden hallitus kaupungininsinööri G. Lindqvistin, varajäsenenä työpäällikkö S. Randelin.

Käsittlemään kysymystä kannantalaitoksen uudelleen järjestämisestä asetti ⁴⁾ rahatoimikamari komitean, johon kuuluivat puheenjohtaja Castrén, jäsen Salmio ja v. t. avustava kaupunginkamreeri P. J. Björk.

Hätäapukomitean jäsenen neiti E. Somersalon rahatoimikamarille jättämän komitean ja sen toimihenkilöjä koskevan valituskirjan johdosta kehoitti ⁵⁾ kamari varajäsentään Grenmania ja jäsentään Salovaaraa sekä avustavaa sihteeriä A. Ervastia toimittamaan tutkinnon.

Valittuja jäseniä rakennusyhtiöiden- ja osuuskuntien hallituksiin. Valtioneuvoston määrättyä, että kunnan viranomaisten oli valittava niitten yhtiöitten ja osuuskuntain hallitusten jäsenten enemmistö, jotka olivat saaneet valtionlainoja yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämiseksi, ja kaupunginvaltuuston kehoitettua ⁶⁾ rahatoimikamaria valitsemaan mainitut jäsenet, valitsi kamari seuraavat jäsenet ja varajäsenet allamainittujen yhtiöitten ja osuuskuntain hallituksiin:

Asunto-osuus Vanajaan r. l.: varastonhoitaja E. P. Aromaan, koneenkäyttäjä J. D. Sepposen ja arkkitehti A. Toivosen, varajäseninä muurari A. Airisto ja vanginvartija J. S. Janhunen ⁷⁾;

Vuokralaisyhdistyksen asunto-osuuskunta Käpylään r. l.: insinööri J. W. Andersinin, arkkitehti K. Hård af Segerstadin, insinööri E. Härkösen ja arkkitehti A. Toivosen, varajäseninä vakuutusvirkamies E. Korttila ja filosofianmaisteri I. Laati; sittemmin vapautettiin arkkitehti Hård af Segerstad tehtävästä ja hänen sijaansa valittiin ⁸⁾ kaupungingeodeetti W. O. Lille ⁸⁾;

Vallilan asunto-osuuskuntaan r. l.: arkkitehti K. Hård af Segerstadin ja herra S. Palomäen, herra J. Elo ja puuseppä E. Mäkinen varajäseninä; sittemmin vapautettiin molemmat jäsenet ja varajäsen Elo tehtävästä ja valittiin heidän sijaansa jäseniksi insinööri J. W. Andersin ja varajäsen puuseppä E. Mäkinen sekä varajäseniksi herra K. Saxenberg ja monttööri J. Lagerqvist ⁹⁾;

Asunto-osuuskunta Käpyyn r. l.: arkkitehti A. Toivosen, johtajat Y. Harvian ja K. Heinosen, maalari M. Ekman ja kirvesmies A. Rantanen varajäseninä; sittemmin vapautettiin johtaja Y. Harvia tehtävästä ja valittiin hänen sijaansa arkkitehti E. Flinckenberg ¹⁰⁾;

¹⁾ Rkmrin pöytäk. 25. 8. 2,533 §. — ²⁾ S:n 8. 9. 2,651 §. — ³⁾ S:n 15. 9. 2,701 §, 26. 9. 2,862 §, 6. 10. 3,030 § ja 10. 10. 3,088 §; ks. tätä kert. siv. 78. — ⁴⁾ Rkmrin pöytäk. 29. 9. 2,953 §. — ⁵⁾ S:n 8. 12. 4,224 §. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 124. — ⁷⁾ Rkmrin pöytäk. 14. 3. 192 §. — ⁸⁾ S:n 17. 3. 276 § ja 7. 4. 530 §. — ⁹⁾ S:n 24. 3. 369 §, 7. 4. 530 §, 1. 9. 2,571 § sekä 8. 9. 2,656 ja 2,657 §§. — ¹⁰⁾ S:n 31. 3. 426 § ja 22. 9. 2,848 §.

Aktiebolaget Åshaka yhtiöön: johtaja A. Björkenheimin sekä arkkitehdit A. Nybergin ja A. Toivosen, varajäseninä kivityömies E. Fogelqvist ja kelloseppä A. Åkerberg¹⁾.

Rahatoimikamarin kokoukset y. m. Rahatoimikamari päätti²⁾, että sen vakinaiset kokoukset pidettäisiin torstaisin klo 6 i. p. tai juhlapäivän tällöin sattua, seuraavana arkipäivänä, sekä ylimääräiset kokoukset maanantaisin klo 7 i. p.

Kesäkuun 1 p:n ja elokuun 31 p:n välisenä aikana oli kamarin kanslia pidettävä avoinna klo 10 a. p.—3 i. p.³⁾.

Kamarin ilmoitukset oli⁴⁾ painatettava Helsingin Sanomissa, Hufvudstadsbladetissa, Suomen sosialidemokraatissa ja Uudessa Suomessa sekä tarpeen vaatiessa Arbetarbladetissa ja virallisissa lehdissä.

Lomain järjestely. Rahatoimikamari hyväksyi⁵⁾ ehdotukset rahatoimikamarin, rahatoimikonttorin, liikennekonttorin ja tilastokonttorin lomain järjestelyksi.

Kaupungin irtaimen omaisuuden katsastusmiehet, jotka oli valittu vuonna 1920, päätti⁶⁾ rahatoimikamari kutsuttaviksi koolle suorittamaan heille annettua tehtäväänsä.

Virkavapauksien myöntäminen. Kaupungin johto- ja lautakunnille oli⁷⁾ lähetettävä kiertokirje kehoituksineen virkavapauksia myönnettäessä tarkoin noudattaa kaupungin viranpitäjien palvelusehtosäännön määräyksiä.

Työläistilasto. Puhtaanapitohallitusta kehoitettiin⁸⁾, samoin kuin kaupungin yleisten töiden hallituksen oli laita, rahatoimikamarille viikottain lähettämään tietoja hallituksen palveluksessa olevain työntekijäin lukumäärästä.

Kuukautiset rahatalouslaskelmat. Kaupungin johto- ja lautakuntia kehoitettiin⁹⁾ kuukausittain rahatoimikamarille lähettämään ennakkotietoja arvioituista lähinnä seuraavan kuukauden menoista ja tuloista.

Valitusajan laskeminen. Korkeimman hallinto-oikeuden puolelta oli huomautettu, että milloin valitusaika kunnallisverotusta koskevissa asioissa oli ilmoitettu määräajaksi tiedoksiantamisesta, mainitun tiedoksiantamisen oli katsottava tapahtuneen, kun valituksenalainen päätös oli toimitettu kamarin puheenjohtajalle, eikä milloin se kamarille esiteltiin, ja päätti¹⁰⁾ rahatoimikamari, koska korkein hallinto-oikeus ei ollut tämän tulkinnan johdosta ottanut useita valitusasioita liian myöhään jätettyinä harkittavakseen, niin pian kuin tämänlaatuisia päätöksiä oli tullut kamariin, ryhtyä niistä ehkä aiheutuviin toimenpiteisiin.

1) Rkmin pöytäk. 6. 10. 3,077 §. — 2) S:n 7. 1. 21 §. — 3) S:n 23. 5. 1,478 §. — 4) S:n 7. 1. 22 §. — 5) S:n 12. 5. 1,229 §; 23. 5. 1,433 § ja 2. 6. 1,596 §. — 6) S:n 25. 8. 2,530 §. — 7) S:n 24. 2. 123 §. — 8) S:n 10. 2. 59 §. — 9) S:n 13. 1. 51 §. — 10) S:n 24. 2. 112 §.

III. Tilastokonttori.

Tilastokonttorin vuodelta 1921 antama kertomus oli seuraava:

Konttorin henkilökunta. Vuonna 1921 oli johtajanvirka yhä edelleen avoimna joulukuun 1 p:ään ja hoiti sitä tänä aikana ensimmäinen aktuaari O. Bruun. Valtuuston lokakuun 5 p:nä tekemän päätöksen mukaan julisti rahatoimikamari viran haettavaksi ja valitsi kaupunginvaltuusto kuudesta hakijasta v. t. johtajan filosofianmaisteri O. Bruunin viran vakinaiseksi haltijaksi. V. t. johtaja nautti virkavapautta huhtikuun 2—toukokuun 15 p:n välisenä aikana Saksaan tekemänsä opintomatkan takia, jona aikana virkaa, oman virkansa ohessa, hoiti v. t. ensimmäinen aktuaari S. J. Lieto.

Ensimmäisen aktuaarin virkaa hoiti koko vuoden toinen aktuaari S. J. Lieto, toisen aktuaarin virkaa amanuenssi W. Sjöström ja amanuenssin virkaa ent. assistentti V. Kuhlefeldt, kuitenkin siten, että amanuenssi Sjöström, lääkärintodistuksella vahvistetun sairauden johdosta nautti virkavapautta kesäkuun 15—heinäkuun 15 ja elokuun 15—syyskuun 1 p:n välisenä aikana, jolloin aktuaarin virkaa hoiti v. t. amanuenssi Kuhlefeldt ja amanuenssin virkaa ylim. apulainen (reistraattori ja kirjastonhoitaja) E. Ruuth. Tarkoitusta varten myönsi rahatoimikamari 2,625 markan suuruisen viransijaisuusmäärärahan.

Vakinaiset laskuapulaiset G. Fontell ja E. Särkisilta nauttivat kesällä lääkärintodistuksella vahvistetun sairauden johdosta kumpikin kuukauden virkavapautta.

Ylim. laskuapulaisiksi otettiin helmikuun 15 p:stä ylioppilas E. Ruuth erikoistehtävään rekisteröidä ja järjestää kirjasto, kirjavarasto ja arkisto ja syyskuun 1 p:stä neiti N. Hjelmmann, jonka viimeksimainitun tulee tulli-hallituksessa säilytettävistä asiakirjoista poimia kauppatilastossa tarvittava aineisto. Ylim. laskuapulainen L. Norling erosi toimestaan toukokuun 1 p:nä. Lääkärintodistuksella vahvistetun sairauden johdosta nauttivat ylim. laskuapulaiset H. Montell ja A. Grönroos kumpikin kuukauden virkavapautta, jota paitsi ylim. laskuapulaiset H. Montell ja S. Hedlund yksityisten asiain tähden saivat $\frac{1}{2}$ kuukauden loman kesällä.

Henkilökunnan palkkaedut. Tilastokonttorin virkailijat nauttivat, kuten muutkin kunnan viranpitäjät, vuoden varrella kalliinajanlisäyksiä. Näiden perusteet muutettiin valtuuston kesäkuun 15 p:nä tekemän päätöksen mukaan, laskettuna saman kuukauden 1 p:stä, mutta kun tämän muutoksen johdosta viranpitäjät, joiden pohjapalkka kuukaudessa oli 500 markkaa tai vähemmän joutuivat saamaan alempaa palkkaa kuin aikaisemmin, sovellettiin konttorin tähän luokkaan kuuluviin viranpitäjiin mainittuun päätökseen sisältyvä määräys, että ei kukaan tule saamaan alempaa palkkaa kuin

mitä hän on nostonut edellisten perusteiden mukaan. Nämä viranpitäjät eivät siis saaneet minkäänlaista palkanparannusta vuoden varrella.

Helsingin kaupungin virkamiesten yhdistyksen kaupunginvaltuustolle tekemän ehdotuksen, että joulukuun 1 p:nä kaupungin viranpitäjille maksettaisiin kuukauden palkka lahjapalkkiona kertakaikkiaan, hylkäsi valtuusto joulukuun 14 p:nä odotettavissa olevaan yleiseen palkanjärjestelyyn vedoten. Ehdotusta siihen ei kuitenkaan oltu tehty vuoden vaihteessa.

Allaolevasta taulukosta ilmenee tilastokonttorissa toimiville virkailijoille joulukuulta maksettu palkka.

Virkailija.	Pohjapalkka.	Kalliinajan- lisäys.	Yhteensä palkkaa.
	Markkaa ja penniä.		
Johtaja	916 65	¹⁾ 2,244 20	3,160 85
Ensimmäinen aktuaari	708 33	¹⁾ 1,759 57	2,467 90
Toinen aktuaari	583 33	1,420 83	2,004 16
Amanuenssi	450 —	1,212 50	1,662 50
2 assistenttia	300 —	1,025 —	1,325 —
5 vakinaista laskuapulaista	233 33	941 67	1,175 —
8 ylim.	200 —	900 —	1,100 —
1 ylim. laskuapulainen	125 —	¹⁾ 870 —	995 —
2 ylim. laskuapulaista	125 —	750 —	875 —
Vahtimestari	150 —	¹⁾ 1,197 50	1,347 50

Konttorin huoneisto. Valmistaakseen ent. seurahuoneessa tilaa rahatoimikonttorille ja tehdäkseen rahatoimikamarin huoneistojen laajentamisen mahdolliseksi, toimeenpantiin, kaupunginvaltuuston toukokuun 11 p:nä tekemän päätöksen mukaan, vuoden lopulla kaupungin virastojen yleinen muutto. Jo loka- ja marraskuussa täytyi tilastokonttorin luovuttaa usea huone korjaustöitä varten, ja joulukuun alussa täytyi konttorin kokonaan muuttaa huoneistostaan, joka laitettiin kuntoon rahatoimikamaria varten. Konttorille luovutettiin ent. seurahuoneen kolmannesta kerroksesta yksi suurempi ja yksi pienempi huone, jotka aikaisemmin olivat kuuluneet musiikkilautakunnalle, jota paitsi konttori, henkikirjoittajan hyväntahtoisuudesta sai käyttää yhtä hänen huoneistoonsa kuuluvaa huonetta. Toisinaan sai konttorin henkilökunta turvapaikan asunnontarkastuskonttorin ja lastentarhaintarkastajan huoneistossa. Oli näinollen mahdotonta tällaisissa olosuhteissa antaa konttorin työn jatkaa keskeytyttä. Työt keskitettiin pyrkimykseen saada vuoden tilastollinen vuosikirja oikoluetuksi ja tarkastetuksi. Laskuapulaista sai osa työskennellä kotonaan, jota vastoin muut joulukuun 8—tammikuun 8 p:n välisenä aikana työskentelivät virastossa 2½ viikon vuoroin. Konttorin kalusto ladottiin käytävään, johon yleisöllä oli vapaa pääsy, ja sen kirjasto ja arkisto sijoitettiin osin ent. seurahuoneen kolmannessa kerroksessa sijaitsevaan huoneeseen ilman suoraa ulkoa tulevaa valoa, osin mainitun talon ullakolle, osin sosialilautakunnan Katarinankadun talossa n:o 4 sijaitsevan huoneiston ullakolle. Tästä järjestelystä johtuvat haitat olivat sangen suuret ja vaikeudet välttämättömiä töitä suoritettaessa tuntuvat. Ikävä kyllä on tässä huomautettava että suuri osa väliaikaisessa tilanteessa ilmenneistä haitoista olisi voitu välttää, jos yleinen muuttaminen

¹⁾ Perheenelatusapu mukaanluettuna.

olisi tapahtunut ennakolta tehdyn suunnitelman mukaan ja korjaustyöt aloitetut hyvissä ajoin rahatoimikonttorille varatussa, elintarvelautakunnan aikaisemmin käyttämässä huoneistossa, joka suurimman osan vuotta oli tyhjänä.

Konttorin julkaisuja koskeva komiteamietintö. Sittenkuin kaupunginvaltuusto budjetinkäsittelyssä joulukuun 30 p:nä 1920 oli päättänyt asettaa komitean, jolle annettaisiin toimeksi laatia mietintö ja ehdotus tilastokonttorin julkaisu-toiminnan kustannusten pienentämisestä, valitsi valtuusto tammikuun 12 p:nä komitean jäseniksi johtajat A. V. Nylanderin ja K. A. Wide-
niuksen sekä ylim. professori V. Voionmaan, joka viimeksimainittu toimi komitean puheenjohtajana. Kevään kuluessa kokoontui komitea useamman kerran ja tarkasti silloin konttorin toimittamat julkaisut sen v. t. johtajan läsnäollessa. Lokakuun 4 p:nä päivätyssä mietinnössään ¹⁾ selvitti komitea, miten tilastokonttorin julkaisuja voitaisiin supistaa osin siten että niiden kokoa pienennettäisiin jättämällä pois vähemmän tärkeitä osia, osin siten, että osa julkaisuja toimitettaisiin joka kolmas vuosi, joka vuoden sijasta, sekä ehdotti, että kaupunginvaltuusto tekisi päätöksen viimeksi mainitussa asiassa sekä velvoittaisi tilastokonttorin julkaisu-toiminnassaan ottamaan huomioon komitean esittämät näkökannat. Vaaditussa lausunnossa katsoi konttori että sen pääasiassa tuli noudattaa komitean ehdotusta, joka myöskin saavutti rahatoimikamarin puoltolauseen, mutta kaupunginvaltuusto ei vuoden kuluessa käsitellyt asiaa loppuun.

Komiteaan oli myöskin lähetetty tilastokonttorin marraskuun 27 p:nä 1920 päivätty esitys viiden ylim. laskuapulaisen ottamisesta vakinaiselle palkkasäännölle, ja puolsi komitea tähän suostumista, jonka jälkeen kaupunginvaltuusto joulukuun 21 p:nä tekikin sen mukaisen päätöksen.

Laadittuja julkaisuja. Vuonna 1921 julkaisi tilastokonttori seuraavat yhdeksän teosta, jotka ilmestyivät alempana mainittuina aikoina:

Tammik.	21.	Helsingfors stads statistik. II. Utrikes handel. 4. 1919. VI + 66 + 94 siv.
»	»	Helsingfors stads statistik. I. Hälso- och sjukvård. 10. 1919. Förra delen. VIII + 188 siv.
Huhtik.	5.	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 30. 1917. VI + 426 siv.
»	30.	Helsingfors stads statistik. VI. Undervisningsväsen. 3. 1918—19. VIII + 66 + 50 siv.
Toukok.	13.	Helsingin kaupungin tilasto. I. Terveysten- ja sairaanhoito. 10. 1919. Edellinen osa. VIII + 188 siv.
Kesäk.	14.	Berättelse angående Helsingfors stads kommunalförvaltning. 31. 1918. VIII + 420 siv.
»	27.	Helsingin kaupungin tilasto. VI. Opetuslaitokset. 3. 1918—19. VIII + 66 + 50 siv.
Marrask.	2.	Helsingfors stads statistik I. Hälso- och sjukvård. 11. 1920. Förra delen. VIII + 96 + 40 siv.
»	5.	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 31. 1918. VI + 418 siv.

Suurempia muutoksia esiintyi ainoastaan 1920 vuoden terveydenhoito-tilaston edellisessä osassa siten että siinä julkaistuja terveyden- ja sairaan-
hoitoviranomaisten vuosikertomuksia on lyhennetty ja useita niihin kuuluvia taululiitteitä on siirretty erikoiseen tauluosastoon. Julkaisun laajuus pieneni täten 52 sivulla lähinnä edelliseen vuosikertaan verrattuna.

Tilastollista vuosikirjaa ei vuoden varrella ilmestynyt yhtään vuosiker-
taa, koska siinä suuri joukko tauluja oli järjestettävä uudelleen, tarkoituk-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 32.

sella pienentää julkaisun laajuutta jättämättä kuitenkaan pois tärkeitä tietoja. Niinkuin jo aikaisemmin mainittiin viivästyivät vuosikirjan ilmestyminen myöskin sen kautta että konttorin väliaikaisessa huoneistossa oli mahdollonta suorittaa oikoluku ja numeroiden tarkastaminen tarpeellisen nopeaan. Vuoden lopussa oli kuitenkin 54 kahdeksansivuista arkkia painettuna, jonka tähden julkaisun voitiin odottaa valmistuvan vuoden 1922 alussa.

Myöskään kunnalliskalenteria ei vuoden varrella ilmestynyt yhtään vuosikertaa, koska sen painoksen julkaiseminen, joka oli ajateltu painettavaksi kesällä, rahatoimikamarin puheenjohtajan kanssa yksissä neuvoin siirrettiin talveksi 1922, osittain säästäväisyys- osittain myöskin muista, käytännöllisistä syistä.

Myöskin 1920 vuoden kauppatilasto viivästyivät huomattavasti niin hyvin huoneistokysymyksen kuin uuden tilastollisen tavaraluettelon takia, joka otettiin käytäntöön mainitun vuoden alusta, ja joka myöhäiseen syksyyn saakka löytyi ainoastaan suomenkielisenä.

Apuja ja tietoja muille viranomaisille. Niinkuin tavallista, laati tilastokonttori Uudenmaan läänin maaherran vuosikertomukseen kuuluvat taululiitteet, mikäli ne koskivat Helsingin kaupunkia. Tilastollisen päätoimiston laskuun laadittiin suuritoinen yhdistelmä kaupungin raha-asioista vuosina 1917—19. Pienempiä tilastollisia tietoja lähetettiin sitäpaitsi useille viranomaisille koti- ja ulkomailla; niinkään huolehti konttori maistraatin laskuun kaupungin viranomaisten haluamien protestanttisia eriuskolais-seurakuntia, kauppakouluja ja kaupungin asuin- y. m. huoneiden lukua koskevien tietojen keräämisestä. Kööpenhaminan ensimmäisen kaupunginlääkärin pyynnöstä otti konttori toimekseen viikottain lähettää hänelle tietoja sairaaloiuudesta ja kuolevaisuudesta Helsingissä.

Sosiaalihuollituksen tilastollisen osaston toimeenpaneman elinkustannustiedustelun tietojen keräämisestä huolehti konttori edelleen niiden kahden kuukauden aikana, jotka vielä olivat jäljellä tiedusteluajasta ja maksettiin maaliskuun aikana luvattu 100 markan suuruinen palkkio niille henkilöille, luvultaan 199, jotka säntillisesti, vuoden ajan olivat pitäneet kirjaa tuloistaan ja menoistaan, sekä erinäisiä palkintoja niille kirjanpitäjille, jotka suurimmalla huolellisuudella olivat täyttäneet tämän tehtävän.

Tilastollinen päätoimisto suoritti vuoden varrella joulukuussa 1920 toimitetussa väen- ja asuntolaskennassa kerätyn aineiston käsittelyn ja saatiin se suurimmaksi osaksi loppuun suoritetuksi vuoden kuluessa. Tilastokonttori oli työn kestäessä vilkkaassa kosketuksessa päätoimiston kanssa, osaksi saadakseen sellaisia erikoistietoja, joita pidettiin tärkeinä kaupungille, mutta joita ei päätoimisto katsonut omalta osaltaan tarvitsevansa, osittain ollakseen päätoimistolle hyödyksi omaamansa kaupungin alueellista jakoa y. m. koskevan liikeisemmän tuntemuksen kautta.

Mainittakoon lopuksi, että tilastokonttori lähetti Kristiania folkeregister og statistiske kontor'ille seikkaperäisen selostuksen Suomessa voimassa olevista asukasten rekisteröimistä koskevista määräyksistä, sekä tarvittavat kaavakkeet.

Toimenpiteet kunnallisen tilaston parantamiseksi. Vuoden varrella ryhtyi tilastokonttori useihin toimenpiteisiin kunnallisen tilaston parantamiseksi. Niinpä teki konttori elokuun 20 p:nä päivätyssä, rahatoimikonttorille osoittamassaan, kirjelmässä aloitteen yhtenäisen tilaston aikaansaamiseksi kaupungin työntekijöille maksettavista palkoista, ja asetti rahatoimikamari syyskuun 8 p:nä kysymystä valmistamaan komitean, johon kuuluivat jäse-

inänä insinöörit S. Randelin ja A. Skog sekä tilastokonttorin johtaja filosofianmaisteri O. Bruun. Sairaalaintarkastajan kanssa yksissä neuvoin ryhdyttiin sellaisiin toimenpiteisiin, että tarkoitusta varten käytäntöön otetuille korteille kaupungissa löytyviin mielisairaaloihin otetuita potilaita koskevat tiedot lähetettäisiin konttorille, siellä aikanaan käsiteltäviksi, jonka ohessa otettiin käytäntöön uusi, mielisairauksia koskeva nimistö. Rahatoimikamariin lähetettiin kamarin puheenjohtajan pyynnöstä promemooria, joka koski tilaston laatimista kaupunkiin muuttaneista henkilöistä, johon osittain oli käytettävä elintarvelautakunnan asiakirjoja, mutta tämä aloite ei, lasketujen korkeiden kustannusten tähden, johtanut mihinkään tulokseen. Suunniteltu ehdotus parannetun, asunonsaantia koskevan tilaston aikaansaamiseksi raukesi sentähden että rakennustarkastuskonttori ei ollut halukas tässä tarkoituksessa työskentelemään konttorin kanssa yhdessä. Huomautettakoon lopuksi että tilastokonttori ehdotti palopäällikölle palotoimikunnan vuosikertomuksessa esiintyvän, tulipaloja koskevan tilaston parantamista, mutta myöskään tämä aloite ei vuoden varrella johtanut mihinkään tulokseen.

Konttorin sisäinen järjestely. Tilastokonttori ryhtyi vuoden varrella kirjastonsa, kirjavarastonsa ja arkistonsa järjestämiseen ja luettelointiin, mutta keskeytyivät nämä työt konttorin muuton kautta väliaikaiseen huoneistonsa ja voitiin ne aloittaa uudelleen vasta sitten kun sen uusi huoneisto oli saatu kuntoon.

Rahatoimikamarin kehoituksesta laati konttori rahatalouslaskelman vuosilta 1922—26, jossa kustannukset konttorin julkaisuista laskettiin sen esityksen mukaan, jonka konttorin julkaisuista johtuvien kustannusten pienentämistä pohtimaan asetettu komitea oli laatinut.

Sittenkun tilastokonttorilta oli vaadittu selvitys 1919 vuoden tilintarkastajain tekemäin muistutusten johdosta, selvitti konttori maaliskuun 7 p:nä päivättyssä kirjelmässään niitä olosuhteita, jotka olivat aiheuttaneet konttorin vuoden varrella tekemät lisämääräraha-anomukset sekä syyt määrärahainsa ylittämiseen. Tarkastuskertomuksen käsittelyssä myönnettiin konttorille vastuunvapaus sanotulta vuodelta.

Konttorin menot ja tulot. Allaoleva taulukko osoittaa tilastokonttorin määrärahat ja sen todelliset menot vuonna 1921.

Tili.	Määräraha.	Menot.	Säästetty määrä.	
	Markkaa ja penniä.			
Palkkaukset	¹⁾ 57,525 —	57,524 66	—	34
Ylim. apulaiset	20,000 —	²⁾ 19,904 17	—	95 83
Konttorin ulkopuolella suoritetut työt	38,500 —	38,284 —	—	216 —
Painatuskustannukset	627,150 —	264,875 47	³⁾ 362,274	53
Kirjasto ja tarverahat	16,700 —	⁴⁾ 16,688 41	—	11 59
Elinkustannustiedustelu	25,000 —	22,850 —	—	2,150 —
Yhteensä	784,875 —	420,126 71	—	364,748 29

¹⁾ Tästä lisämäärärahaa viransijaisen palkkaamiseksi viranpiläjän sairauden aikana Smk. 2,625: —. — ²⁾ Tähän tuli lisäksi Smk. 4,600: —, jotka verotusvalmistelulautakunta maksoi verotustilaston laatimisesta. — ³⁾ Siirrettiin vuoteen 1922. — ⁴⁾ Rahatoimikonttorin laatimaan kertomukseen kaupungin tilinpäätöksestä sisältyy sitäpaitsi Smk. 567: 50 suuruinen erä, joka olisi ollut vietävä kaupungin virastojen kalustonostomäärärahaan.

Kuten taulukosta näkyy tuli tilastokonttori hyvin toimeen määrärahoillaan vuoden varrella tapahtuneesta hintojennoususta huolimatta. Painatusmäärärahoissa huomattava säästö johtuu eräiden julkaisujen myöhästymisestä, josta edellä mainittiin, ja siirrettiin kyseessäoleva määrä vuoteen 1922.

Yleisestä kalustotilistä jaettiin konttorille kaikkiaan 1,327: 50 markkaa korttirekisterikaapin, 2 pöydän, lokerohyllyn ja kaapin ostoa varten, jotka kaikki kalustot, ensinmainittua kaappia lukuunottamatta, saatiin elintarvelautakunnan varastosta halvalla.

Konttorin tulot myydyistä julkaisuista nousivat 183: 50 markkaan.

Vuoden 1922 menosääntö. Syyskuun 7 p:nä päivätyssä kirjelmässä lähetti tilastokonttori rahatoimikamarille vuoden 1922 menosääntöehdotuksen. Kaupungin painatustöiden valvojan muutamia menoeriä vastaan tekemään muistutusten johdosta ehdotti konttori sittemmin muutoksia pariin kohtaan. Rahatoimikamari kannatti tätten muutettua ehdotusta ja kaupunginvaltuusto hyväksyi sen sittemmin menoarviokäsittelyssä valtuuston vähän ennen tekemällä muutoksella, joka koski viiden ylim. laskuapulaisen ottamista vakinaiselle menosäännölle. Konttorin vuoden 1922 menosääntö päättyi 493,873: 33 markkaan vastaten 782,250 markkaa vuoden 1921 menoarviossa. Uusi oli siivoomiseen myönnetty määräraha, joka erotettiin tarverahain määrärahadista.

Kirjasto. Tilastokonttorin kirjasto lisääntyi vuoden varrella 531 numerolla. Arkisto lisääntyi m. m. sen kautta että konttori otti haltuunsa korttikeskukseen elintarvesäännöstelyssä käyttämät kortit niihin kuuluvine laatikoineen ja hyllyineen.

Lähtevät toimituskirjat. Lähteväin toimituskirjain luku vuonna 1921 oli 1,994. Niistä oli lähteviä kirjelmiä 505, joista 407 oli koti- ja 98 ulkomaille meneviä, sekä jaettuja julkaisuja 1,489, joista 1,305 oli koti- ja 184 ulkomaille meneviä.

IV. Palotoimikunta.

Palotoimikunnan kertomus vakinaisen palokunnan toiminnasta vuonna 1921 oli seuraavan sisältöinen:

Palotoimikunnan jäsenet. Palotoimikuntaan, jonka tehtävänä on maistraatin valvonnan alaisena tarkastaa palolaitosta, kuuluivat vuonna 1921 pankinjohtaja A. Lundqvist puheenjohtajana, rakennusmestari W. Ekman varapuheenjohtajana, mallipuuseppä K. L. Lydman, vangiuvirtija A. Sirén ja kamreeri A. J. Suviranta jäseninä.

Tulipalot. Palokunta hälyytettiin vuoden varrella 292 kertaa, niistä 140 kertaa todellisten tulipalojen tai tulipalon-alkujen, 121 kertaa nokivalkeain, 20 kertaa palosavun, kerran tulenvalon, 7 kertaa ilkeivallan ja 3 kertaa palosähkölaitoksessa sattuneiden häiriöiden takia. Edelliseen vuoteen verraten hälyytysten luku eneni 44:llä ja tulipalojen 9:llä.

Todellisista tulipaloista ja tulipalon-alueista sattui 88 päivällä, klo 6 a. p. ja klo 6 i. p. välillä, ja 52 öiseen aikaan, klo 6 i. p. ja klo 6 a. p. välillä.

Tulipalojen ryhmittäminen eri kuukausien kesken näkyy seuraavasta taulukosta:

Tammikuu	14	Heinäkuu.....	10
Helmikuu	15	Elokuu.....	13
Maaliskuu.....	8	Syyskuu	7
Huhtikuu	14	Lokakuu	13
Toukokuu	15	Marraskuu	12
Kesäkuu	8	Joulukuu	11
		Yhteensä	140

Viikonpäiväin kesken jakautuivat tulipalot seuraavalla tavalla:

Sunnuntai	9	Torstai	27
Maanantai	28	Perjantai	23
Tiistai	14	Lauantai	23
Keskiviikko	16		
		Yhteensä	140

Ensimmäinen tieto tulen irtipääsemisestä saapui 80 tapauksessa puhelimitse, 54 tapauksessa palolennättimellä ja 6 tapauksessa sanantuojan kautta.

Tulipalojen ryhmittäminen paikkaan nähden, jossa tuli sai alkunsa käy selville seuraavasta:

	Kivita- loja.	Puuta- loja.	Yhteen- sä.		Kivita- loja.	Puuta- loja.	Yhteen- sä.
Asuinhuone	17	28	45	Kirkko	1	—	1
Kylpyhuone	1	—	1	Metsämaa	—	—	2
Kellari	10	2	12	Automobili	—	—	2
Ullakko	6	4	10	Alus	—	—	5
Myymäälä tai varastoh. 5	1	6	6	Pihamaa	—	—	3
Tehdas tai työpaja .. 10	5	5	15	Kauppakoju	—	—	5
Tavarasuoja tai ulkoh. 6	6	6	12	Puusilta	—	—	1
Höyrykattilahuone .. 6	—	6	6	Rautatievaunu	—	—	3
Pesutupa	2	1	3	Sähkökaapeli	—	—	1
Sairaala	1	—	1	Rikkalaatikko	—	—	4
Elävienkuvien teatteri 1	—	1	1				
Autotalli	1	—	1				
					Yhteensä 67	47	140

Syynä tulen irtipääsyyyn oli alempana mainituissa tapauksissa:

Tulisijasta pudonneet kekäleet tai kipinät	23	Tulensekainen tuhka sopimattomassa paikassa	3
Veturista tulleet kipinät	4	Sähköjohdon lyhytsulku	7
Viallinen tulisija tai savujohto	17	Itsesytytys	2
Tulenarkain nesteiden varomaton pitely	12	Syntyvien esineiden sijoittaminen tuliselle uunille	5
Hehkuvan raudan varomaton pitely	1	Uunin liikalämmitys	2
Lampun, kynttilän tai tulitikkujen varomaton pitely	13	Nokivalkea	3
Happokaasusäiliön räjähdys	1	Huolimaton tupakoiminen	2
Selluloidifilmin varomaton käsittely	1	Tuntematon	37
Lasten leikkiminen tulella	6		
Lasten leikkiminen polttolasilla	1		
			Yhteensä 140

Tulipaloista sattui 123 järjestetyn kaupungin alueen sisä- ja 15 ulkopuolella sekä 2 kaupungin rajain ulkopuolella.

Eri kaupunginosain ja alueiden kesken ryhmittäytyivät tulipalot seuraavasti:

I kaupunginosa	10	XIV kaupunginosa	4
II »	18	XV »	1
III »	6	Hermanui	3
IV »	18	Vallila	2
V »	7	Toukola	1
VI »	9	Käpylä	1
VII »	5	Muut rautatien itäpuoleiset alueet	3
VIII »	5	Böle	5
IX »	1	Munkkiniemi	1
X »	7	Brändön huvilayhdyskunta	1
XI »	20		
XII »	6		
XIII »	6		
			Yhteensä 140

Palovahingot ja niiden korvaaminen. Järjestetyissä kaupunginosissa oli tulen milloin minkin verran vahingoittaman irtaimiston arvo 21,842,165 ja kiinteän omaisuuden 53,261,623 eli yhteensä 75,103,788 markkaa, kun taas palovahingonkorvaus oli irtaimistosta 404,726: 36 ja kiinteästä omaisuudesta 144,180: 61 eli yhteensä 548,906: 97 markkaa; korvaus oli siis 0.7 % vakuutusmäärästä.

Järjestetyn kaupungin ulkopuolella olevalla kaupunginalueella, jonne palokunta pitkän matkan tähden ei niin pian voinut saapua, oli vahingoittuneen irtaimen omaisuuden arvo 2,529,210 ja kiinteän omaisuuden 2,365,500 eli kaikkiaan 4,894,710 markkaa; kun taas palovahingonkorvaus

oli irtaimistosta 627,068: 33 ja kiinteästä omaisuudesta 202,436: 30, yhteensä siis 829,504: 63 markkaa; korvaus oli siis kaikkiaan 16.9 % vakuutusmäärästä.

Yhteensä nousi palovahingonkorvaus 1,378,411: 60 markkaan olleen 1.7 % vakuutusmäärästä 79,998,498 markasta.

Melkein aina on tulen enemmän tai vähemmän vahingoittama omaisuus ollut palovakuutettu, mutta useassa tapauksessa eivät omistajat ole kohottaneet vakuutusmaksuja kiinteistöjen ja irtaimiston nykyistä arvoa vastaavaan määrään, joten he ovat joutuneet itse kärsimään huomattavan osan omaisuuden palovahingosta. Esimerkkinä mainittakoon, että ullakkotulipalon vahingoittama talo n:o 19 Antinkadulla, joka arvioitiin 980,000 markan arvoiseksi, oli vakuutettu ainoastaan 140,000 markasta. Tämän kiinteistön palovahingot nousivat 60,500 markkaan, mutta palovakuutuksesta maksettiin ainoastaan seitsemäs osa eli 8,643 markkaa. Voi laskea, että omaisuutta, joka yllämainitusta syystä on ollut vakuuttamatta, on palon kautta vahingoittunut 200,000 markan arvosta, vastaten 105,750 markkaa vuonna 1920. Tämä seikka ei kuitenkaan vaikuta vuoden edulliseen palovahinkotilastoon (vakuutusmäärän ja maksetun paloavun keskinäiseen suhteeseen), sillä joskin todelliset vahingot ovat olleet suuremmat, niin on enemmän tai vähemmän vahingoittuneella omaisuudella ollut tähän nähden korkeampi arvo.

Vuoden varrella maksetuista palovahingonkorvauksista maksoivat kotimaiset vakuutuslaitokset 1,112,590: 16 ja ulkomaiset 265,821: 44 markkaa. Vastaavat luvut edellisenä vuonna olivat 642,616: 56 ja 14,857: 85 markkaa.

Vahingoittuneet henkilöt. Tulipalossa toukokuun 30 p:nä Ruusulankadun 16:ssa sattui tapaturma. Tehtäessä tulta erääseen keittiönpesään oli syytysaineena käytetty bentsiiniä; tällöin vahingoittui eräs nainen ja pieni lapsi niin pahoin, että he sittemmin kuolivat sairaalassa.

Huomattavammat tulipalot. Vuoden varrella sattuneista huomattavammista tulipaloista mainittakoon seuraavat:

Maanantaina kesäkuun 6 p:nä kutsuttiin palokunta taloon n:o 10 Antinkadulla. Viisi-kerroksisen kirjapainorakennuksen läpi oli johdettu puinen rikkaviemäri, joka työnnettävien luukkujen kautta oli yhteydessä jokaisen kerroksen kanssa. Edellisenä lauuantaina oli huoneistoissa ollut suursiivous, jolloin paitsi paperijätteitä myöskin öljyynkastettuja puuvillajätteitä oli pistetty viemäriin; huolimattomuudesta oli luukut jätetty auki. Öljyynkastetuissa puuvillajätteissä tapahtuneen itsesytytyksen kautta syttyi tuli viemärissä, joka oli laitojaan myöten täynnä paperijätteitä, ja kun luukut olivat auki, voi tuli levitä kirjapaino huoneistoihin. Palokunnan saapuessa riehui tuli yht'aikaa neljässä kerroksessa ja ylimmässä kerroksessa oli tuli saavuttanut sellaisen laajuuden että akkunat olivat särkyneet kuumuudesta. 45 minuutin kuluessa onnistui palokunta sammuttamaan tulen. Vahingot supistuivat 125,351: 80 markkaan eli ainoastaan 1.1 % palovakuutuksen arvosta 11,740,465 markasta.

Suurin tulipalo vuoden varrella sattui syyskuun 27 p:nä Arabian postiliinitehtaalla, joka sijaitsee n. 5 km. pääpaloasemalta. Palokunnan saapuessa oli yksi suuremmista tehdasryhmistä tulessa. Paloi yht'aikaa useassa kerroksessa. Sammutustyöhön otti osaa tehtaan oma palokunta ja Vanhankaupungin vapaaehtoinen palokunta. Kaikkiaan käytettiin 14 vesisuihkuja; kaupungin palokunta työskenteli kymmenellä. Vahingot nousivat 694,838: 33 markkaan, joka on 20.6 % palovakuutuksen arvosta 3,376,710 markasta.

Vuoden 140 tulipalosta oli 27 suurta eli sellaista että tarvittiin ainakin kaksi voimakasta suihkuja vesijohdosta tai suuri ruisku ennenkuin saatiin

tuli sammumaan, 34 keskisuurta eli sellaista että tulen tukahuttamiseksi riitti yksi suihkuputki, sekä 79 pientä, s. t. s. sellaista, että ne olivat sammutetut palokunnan saapuessa tai voitiin sammuttaa sankoruiskulla, ämpäreillä y. m.

Palolaitoksen automobilit. Palolaitokselle hankituista automobileista on palolaitoksella ollut suunnaton hyöty, ei ainoastaan sen kautta, että on päästy nopeammin lähtemään vaan yhtä suuressa määrässä sen kautta, että sammutustyö on ollut tehokkaampaa, kun automobilit ovat varustetut korkeapainepumpuilla, joten vedenpaine, joka kaupungin vesijohdossa on ainoastaan 2½ à 4 atmosfääriä, voidaan laajentaa 10 à 12 atmosfääriin. Palolaitoksen ensimmäinen automobiliiruisku ostettiin syksyllä 1916 Scania-Vabis tehtaasta Ruotsista, toinen hankittiin vuonna 1921 toiminimi Daimler-Mercedekseltä Berlinissä. Molemmat ovat osoittaneet täyttävänsä hyvin tarkoituksensa.

Palolaitoksen sairaankuljetusvaunuja käytettiin vuoden varrella kaikkiaan 2,819 kertaa, niistä 172 kertaa loukkaantuneiden ja 2,647 kertaa sairaiden kuljetukseen. Eri kuukausien kesken ryhmittyvät sairaankuljetukset seuraavasti:

	Taudin- tapauksia.	Tapa- turmia.	Yhteensä.		Taudin- tapauksia.	Tapa- turmia.	Yhteensä.
Tammikuu	284	16	300	Elokuu	185	11	196
Helmikuu	214	17	231	Syyskuu ..	196	9	205
Maaliskuu	225	22	247	Lokakuu ..	211	14	225
Huhtikuu	225	14	239	Marraskuu ..	214	11	225
Toukokuu	198	15	213	Joulukuu ..	292	14	306
Kesäkuu	219	14	233				
Heinäkuu	184	15	199	Yhteensä	2,647	172	2,819

Sairaiden ja loukkaantuneiden kuljetukset toimitettiin, niinkuin ennen, hevosilla. Kauvan kyteneen toivon, että tätä tarkoitusta varten hankittaisiin automobileja, on kaupunginvaltuusto toistaiseksi jättänyt huomioonottamatta.

Terveystila palomiestien keskuudessa oli vuoden varrella tyydyttävä, niin että ainoastaan 5 miestä oli otettuna sairaalaan, kaikkiaan 111 päivää. Harjoituksissa, liikkeelle lähettäessä ja tulipaloissa ei ole sattunut ainoatakaan onnettomuustapausta.

Palokunnan avustusrahaslo nousi vuoden alussa 89,280: 14 markkaan.

Vuoden varrella kertyi rahastoon lisäksi sairaankuljetusmaksuja 31,907: 70, korkoja 6,993: 47 sekä lahjoja 1,611: 50 eli kaikkiaan 40,512: 67 markkaa.

Menot olivat seuraavat:

Avustusta kuolleiden palokuntalaisten leskille	Smk. 1,900: —
Kuolleiden palosotilaiden hautauskuluihin	» 500: —
Lahjapalkkioita virkajuhlissa	» 3,600: —
Kukkia y. m. kunnianosoitustilaisuuksissa	» 396: —
Kapellimestarin palkkaukseen	» 1,400: —
Palkinnoiksi urheilukilpailuihin	» 370: —
Aikakauskirjoihin ja nuotteihin	» 310: 50
Kestitykseen joulujuhlassa	» 630: —

Yhteensä Smk. 9,106: 50

Vuoden lopulla oli rahastossa 120,686: 31 markkaa ja oli tästä määrästä 84,880: 84 talletettuna karttuvalla pääomatilillä Suomen liitopankissa, 20,650: 87 karttuvalla pääomatilillä Suomen kauppankissa, sekä 15,154: 60 säästökassatilillä Helsingin säästöpankissa. Varat olivat jaetut kahteen rahastoon; rahastossa n:o 1, jonka varat on koottu sairaankuljetuksilla, oli joului-

kuun 31 p:nä 100,035: 44 ja rahastossa n:o 2, joka oli saatu kokoon palokunnan ansiokkaan työn johdosta, 20,650: 87 markkaa.

Kalusto ja palokalut. Palokunnan huostassa olevat tulensammutusvälineet ja kalusto, joiden kirjoihin viety arvo oli vuoden alussa 297,424: 25, lisääntyivät vuoden varrella 159,410: 50 markalla. Kun vuoden varrella oli tehty poistoja 4,030: 50 markalla, oli kaluston tulensammutusvälineiden arvo vuoden lopulla 452,804: 25. Arvonlisäyksen aiheutti pääasiallisesti vastahankittu automobiliruisku.

Menot. Alemnana oleva taulu osoittaa eri menotileillä kaupunginvaltuuston menosääntöön merkitsemät määrärahat, myönnetyt lisämäärärahat, vuotuiset kustannukset sekä minkä verran määrärahoja ylitettiin tai säästyi kaupunginkassaan:

	Määrärahat menosääntöön mukaan.		Lisämäärä- rahat.		Menot.		Määrära- hoja sääs- tynyt.	
	Markkaa ja penniä.							
Henkilökunnan palkkaukset ja muut edut	764,327	—	58,366	92	807,697	35	14,996	57
Palotalli	190,875	—	—	—	186,695	65	4,179	35
Palokalut ja kalusto	334,000	—	10,970	77	344,092	16	878	61
Lämmitys, valaistus, bensiini, puh- taanapito, vedenkulutus	240,400	—	—	—	187,920	35	52,479	65
Sekalaista	19,000	—	—	—	18,171	50	828	50
Yhteensä	1,548,602	—	69,337	69	1,544,577	01	73,362	68

Näihin kustannuksiin eivät sisälly kalliinajanlisäykset eikä myöskään niiden kaupungille kuuluvien huoneistojen vuokrat, joihin palokunta on majoitettu.

V. Vaivashoitohallitus.

Vaivashoitohallituksen kertomus Helsingin kaupungin vaivashoidon hallinnosta vuonna 1921 sisälsi seuraavaa:

Vaivashoitohallituksen puheenjohtajana oli vuonna 1921 ensimmäinen alipalomestari luutnantti W. Bergström ja varapuheenjohtajana eversti O. Ehrström.

Hallituksen jäseninä olivat, ylivalvontansa alaisten alueiden mukaan ryhmitettyinä, seuraavat 30 henkilöä:

Alue.	Johtaja.	Apulaisjohtaja.
I.	Asioitsija K. Sinisalo	Neiti P. af Heurlin
II.	Filosofianmaisteri E. Heikel	Eversti O. Ehrström
III.	Prokuristi C. F. Fagerholm	Filosofiantohtori O. W. Louhivuori
IV.	Kansakoulunopettar O. Oinola	Rouva I. Kantanen
V.	Puuseppä J. Virtanen	Kirkonkassanhoitaja O. Forssell
VI.	Kirvesmies K. J. Aalto	Rouva M. Leino
VII.	Aluelääkäri V. Leontjeff	Vahtimestari J. Kivilahti
VIII.	Filosofiantohtori J. af Forselles	Rouva E. Kajander
IX.	Aluelääkäri L. Wetterstrand	Rouva H. Seppälä
X.	Neiti E. Fagerholm	Vanginvartija M. Korhonen
XI.	Rouva S. Thomasson	Neiti H. Edelman
XII.	Pastori S. Berglund	Rouva I. Grönstrand
XIII.	Toimittaja Y. Räisänen	Lääkäri A. Nikula
XIV.	Kansakoulunopett. A. Noponen	Johtaja A. Kuusi
XV.	Lääkäri R. Löfqvist	Rouva H. Öberg

Varajäseniä olivat kuritushuoneenlääkäri K. A. Tukiainen, viilaaja F. A. Åkerman, lääketieteenlenssiaatti J. Veikkola, toimittaja M. Paasivuori, rouva F. Lönnqvist ja rouva T. Oksanen.

Tarkastusalueiden rajat olivat samat kuin edellisenä vuonna.

Keskushallituksen kuuluivat puheenjohtaja Bergström, varapuheenjohtaja Ehrström sekä jäsenet Aalto, Berglund, C. F. Fagerholm, E. Fagerholm, Forssell, af Forselles, Leontjeff, Löfqvist, Räisänen, Sinisalo ja Virtanen.

Vaivashoitohallituksen osastojen jäsenistöt olivat kertomusvuonna seuraavat:

Ensimmäiseen osastoon kuuluivat I, II ja IV tarkastusalueen johtajat ja apulaisjohtajat, puheenjohtajana herra Ehrström ja varapuheenjohtajana herra Sinisalo; toiseen osastoon III, V ja VI tarkastusalueen johtajat ja apulaisjohtajat, puheenjohtajana herra Aalto ja varapuheenjohtajana herra Forssell; kolmanteen osastoon VII, VIII ja XI tarkastusalueen johtajat ja

apulaisjohtajat, puheenjohtajana neiti af Forselles ja varapuheenjohtajana herra Leontjeff ja neljänteen osastoon IX, X ja XII tarkastusalueen johtajat ja apulaisjohtajat, puheenjohtajana herra Berglund ja varapuheenjohtajana neiti Fagerholm. Viidenteen osastoon kuuluivat XIII, XIV ja XV tarkastusalueen johtajat ja apulaisjohtajat, puheenjohtajana herra Räisänen ja varapuheenjohtajana herra Löfqvist.

Suljetun vaivaishoidon lautakuntaan kuuluivat herra Ehrström puheenjohtajana, herra Fagerholm varapuheenjohtajana ja herra Virtanen, varajäseninä herrat Forssell ja Sinisalo.

Keskushallituksen käsittelemistä asioista, joilla on periaatteellista merkitystä tai jotka herättävät yleistä mielenkiintoa, mainittakoon seuraavat:

Tilan voittamiseksi kunnalliskodissa annettiin helmikuun 7 p:nä määräys, että äidit, jotka oli otettu laitokseen imeväisineen, saivat, ellei laitoksen lääkäri toisin määrännyt, jäädä sinne kunnes lapsi oli täyttänyt 9 kuukautta, minkä jälkeen lapsi, jos se edelleen jäi vaivaishoidon huostaan, oli annettava elätteelle tai siirrettävä lastenkotiin. Täten olisi äideillä tilaisuus hankkia itselleen työtä ja crota laitoksesta korvatakseen sensijaan kykynsä mukaan lapsen elatuskustannukset.

Maaliskuun 7 p:nä hallitus herra Aallon ehdotuksesta ja toimitetun selvityksen osoitettua, että enenevä työttömyys jo oli aikaansaanut vaivaishoidon menojen lisääntymistä sekä että oli pelättävissä, että työnpuute edelleen tulisi kärjistymään, päätti tehdä kaupunginvaltuustolle esityksen toimenpiteisiin ryhtymisestä työttömyyden vastustamiseksi. Esitys ei antanut kaupunginvaltuustolle aihetta toimenpiteeseen.

Maaliskuun 21 p:nä päätettiin ryhtyä toimenpiteisiin kunnalliskodin ja työlaitoksen hoidokkien vakuuttamiseksi tapaturman varalta. Aikaisemmin oli ainoastaan palkattu henkilökunta ollut tapaturmavakuutettu.

Huhtikuun 18 p:nä otettiin käsiteltäväksi kysymys kunnalliskodin laajentamisesta. Koska sen lisäksi että kunnalliskodissa vallitsi sijain puute, sairaalatkin olivat laajentamisen tarpeessa oli tehty ehdotus kaupungin sairaalain yllähallituksen ja vaivaishoitohallituksen yhteisestä toiminnasta asiassa. Kun ehdotus kumpaisellakin taholla oli otettu suopeasti vastaan, asetettiin kysymyksen lopullista ratkaisua varten komitea, jossa yllähallitusta edustivat sairaalatarkastaja, lääketieteellisensiaatti G. Palander, ylim. professori E. Ehrnrooth, vaivaishoitohallitusta taas kunnalliskodin johtaja agronomi O. Granlund ja suljetun vaivaishoidon lautakunnan puheenjohtaja eversti O. Ehrström. Komitean ehdotuksesta vaivaishoitohallitus anoi kaupunginvaltuustolta, että kunnalliskodin alueelle rakennettaisiin uusi paviljonki, jota toistaiseksi, vaikkakin se hallinnollisesti ja taloudellisesti kuuluisi kunnalliskodin yhteyteen, oli käytettävä sekä sairaanhoito- että vaivaishoitotarkoituksiin. Kysymystä ei vuoden varrella lopullisesti ratkaistu.

Joulukuussa 1919 oli vaivaishoitohallituksen ja kaupungin sairaalain yllähallituksen kesken tehty sellainen sopimus, että niissä tapauksissa, joissa asianomaisen sairaalanlääkärin potilaan tilan johdosta oli ollut pakko ottaa sairaalaan henkilö, joka oman ilmoituksensa mukaan ei kyennyt itse maksamaan sairaalahoidoita, vaivaishoitohallituksen ensi kädessä oli vastattava kustannuksista. Sittenkuin kuitenkin oli osoittautunut, että sairaalat olivat liian laajasti tulkinneet tätä vaivaishoitohallituksen ylimalkaista sitoumusta, katsoi hallitus toukokuun 2 p:nä olevan syytä yllähallitukselle täydentää sopimustaan sikäli, että vaivaishoitohallitus ei vastannut muissa kunnissa asuvien henkilöiden sairaanhoidosta, eikä myöskään sellaisten henkilöiden, joille vaivais-

hoitohallitus, toimitettuaan tutkimuksen, oli havainnut olevan varaa itse maksaa sairaanhoitomaksunsa. Tämän ilmoituksen johdosta ylihallitus anoi rahatoimikamarilta, että vaivahoitohallitus velvoitettaisiin rajoituksetta vastaamaan kaikkien niiden henkilöiden sairaanhoidosta, jotka on otettu kaupungin sairaaloihin ilman että ovat voineet esittää maksusitoumusta tai suorittaa säädettyä ennakkomaksua. Sittenkuin vaivahoitohallitus siltä vaaditussa lausunnossa oli osoittanut ylihallituksen vaatimuksen mahdottomuuden ja samalla ehdottanut, että kysymys annettaisiin käsiteltäväksi sekakomitealle, on tällainen komitea, johon ovat kuuluneet sairaalatarkastaja G. Palander, ylim. professori E. Ehrnrooth, aluelääkäri V. Leontjeff ja toimitusjohtaja H. Myhrberg pohlinut sitä pääsemättä kuitenkaan yksimielisyyteen. Vaikkaakaan siis ei ole saatu aikaan varsinaista päätöstä, oli vaivahoitohallituksen korostamat näkökohdat kuitenkin käytännössä otettu huomioon. Rahatoimikamari ei kertomusvuonna ratkaissut kysymystä lopullisesti.

Toukokuun 17 p:nä oli hallituksen annettava lausunto revisionikonttorin kaupungin halkokonttoria vastaan tekemien muistutusten johdosta, ja hallitus päätti huomauttaa, miten joka suhteessa epäedulliset vaivahoitohallituksen pakolliset liiketoimet halkokonttorin kanssa olivat.

Kesäkuun 6 p:nä hallitus sai kaupungin sairaalain ylihallitukselta vastaanottaa valituksen sen johdosta että vaivahoitohallitus oli erittäin hitaasti toimittanut Kivelän sairaalaan otettujen, muista kunnista kotoisin olevien, mielenvikaisten henkilöiden kotiinlähettämisen. Hallituksen osoitettua ylihallituksen valituksen epäoikeutetuksi tämä kysymys annettiin aikaisemmin mainitun, vaivahoidon maksuvelvollisuuden järjestämiseksi asetetun komitean käsiteltäväksi, joka pääsikin yksimielisyyteen käytännöllisestä menetelmästä sairaalaviranomaisten ja vaivahoitohallituksen yhteisten tarkoituksiperäin saavuttamiseksi.

Hätäapukomitea oli anonut, että hallitus ottaisi huostaansa 30 hätäaputoivossa ollutta naista, jotka eivät kyenneet omalla työllään elättämään itseään, mutta kun hallituksella ei ollut mitään muuta naisten työlaitosta kuin kunnalliskoti ja siellä vallitsevan sijainpuutteen takia oli välttämätöntä mikäli mahdollista välttää uusien hoidokkien ottamista laitokseen, päätti hallitus heinäkuun 11 p:nä kehoittaa hätäapukomiteaa neuvomaan puheenaolevia työntekijättäriä kääntymään hallituksen puoleen saadakseen kussakin eri tapauksessa suoritettun tutkimuksen jälkeen siltä avustusta.

Marraskuun 7 p:nä hallitus teki rahatoimikamarille anomuksen, että hallitus työlaitoksessa vallitsevan sijain puutteen johdosta ja koska oli vaikeata antaa työnhaluksille vaivahoitohallituksen isäntävallan alaisille henkilöille tilaisuutta työllään maksaa velkansa kunnalle, oikeutettaisiin eräissä tapauksissa voimassa olevan vaivahoito-ohjesäännön mukaisesti siirtämään isäntävaltansa rahatoimikamarille, jolloin päämääränä oli näiden henkilöiden sijoittaminen kaupungin töihin. Rahatoimikamari epäsi anomuksen.

Marraskuun 7 p:nä herätettiin hallituksessa kysymys siitä, oliko syytä edelleen kuten aikaisemminkin jakaa avustuksensaajille nahkajalkineiden ohella myöskin puukenkiä, vai oliko vastedes jaettava yksinomaan nahkajalkineita. Kysymystä pohdittiin useissa kokouksissa ja päätökseksi tuli, että vaivahoitohallitus toistaiseksi, ainakin niin kauan kuin kaupungin kansakoulut jakoivat puukenkiä, jakaisi sekä nahka- että puukenkiä harkinnan jälkeen kussakin eri tapauksessa. Sääntönä oli oleva, että puukenkiä yleensä annettaisiin kouluikäisille lapsille, jota vastoin pienempien lasten ja aikuisten henkilöiden tuli saada nahkakenkiä.

Marraskuun 7 p:nä herätettiin hallituksessa kysymys siitä, oliko naiset, jotka ilmeisesti hankkivat elatuksensa haureudella, pakotettava suorittamaan takaisin vaivaishoitohallitukselle heille itselleen tai heidän lapsilleen annettu vaivaishoito. Keskustelussa huomautettiin, että oli epämiellyttävää vastaanottaa sellaisella tavalla ansaittua rahaa, mutta kun toisaalta puheenaolevien naisten ei pitäisi joutua edullisempaan asemaan kuin sellaiset, jotka eivät viettäneet siveetöntä elämää, katsoi vaivaishoitohallitus, ettei se voinut vahvistaa mitään yleistä sääntöä, vaan että jokainen tapaus oli erikseen tarkasti tutkittava.

Koska kunnalliskotiin oli otettu tuberkulosia potevia henkilöitä, joiden tauti kuitenkin lääkärintodistuksen mukaan ei silloin ollut tarttuvassa asteessa, ehdotti kunnalliskodin lääkäri katsoen siihen että kunnalliskodissa oli vaikeata todeta, milloin tauti mahdollisesti kehittyi tartuntavaaralliseksi, että vaivaishoitohallitus päättäisi kieltäytyä vastaanottamasta kunnalliskotiin tuberkulosia potevia henkilöitä. Periaatteessa hyväksyen lääkärin esittämät näkökohdat hallitus marraskuun 7 p:nä katsoi, että sairaalasijain puute teki vaivaishoitohallitukselle mahdottomaksi kieltäytyä vastaanottamasta henkilöitä, joilla oli todistus siitä, etteivät he olleet tartuntavaarallisia, minkä vuoksi hallitus ainoastaan voi päättää mikäli mahdollista välttää tällaisten henkilöiden ottamista kunnalliskotiin.

Marraskuun 21 p:nä hallitus päätti saada aikaan läheisemmän yhteistyön kasvatuslautakunnan avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten tarkastajan kanssa, jotta lasten isiltä niin tehokkaasti kuin mahdollista voitaisiin vaatia korvausta heidän lapsilleen annetusta vaivaishoidosta. Nämä vaatimukset koskisivat muun muassa myöskin lapsia, jotka äiteineen olivat otettuina kunnalliskotiin.

Joulukuun 19 p:nä hallitus päätti sosialihallituksen vaatimassa lausunnossa ehdottaa hylättäväksi kaupunkilähetyksen anomuksen valtioavun myöntämisestä kulkurikodin uudelleen perustamiseksi Ryttylän tilalle, koska aikaisempi kokemus oli osoittanut, että kaupunkilähetyksen oli vaikeata saada koti täysin vastaamaan tarkoitustaan ja kun tila tarvittiin ja voitiin paremmin käyttää hyödyksi lastenhoitotarkoituksiin.

Joulukuun 19 p:nä vaivaishoitohallitus päätti kaupungin sairaalain ylläpitämiselle ehdottaa sen suuntaisiin toimenpiteisiin ryhtymistä, että kaupungin sairaaloihin ottamisen ehdoksi säädetty etumaksu yhdeltä kuukaudelta muutettaisiin kahden viikon etumaksuksi, jotta potilaalla olisi suurempi mahdollisuus itse maksaa sairaanhoitonsa joutumatta vaivaishoidon rasitukseksi.

Vaivaishoitohallituksen virkailijat ja muu henkilökunta. Kertomusvuonna kuoli syyskuun 22 p:nä eräs hallituksen virkailijoista, lastenhoidontarkastaja ent. kuvernööri I. Gordie pitkäaikaisen sairauden jälkeen, josta huolimatta hän kuitenkin viimeisen asti koetti pysyä työssään. Hänessä vaivaishoito menetti yhden taitavimmista, innostuneimmista ja velvollisuudentuntoisimmista työntekijöistään. Kuvernööri Gordie oli Helsingin kaupungin vaivaishoidon ensimmäinen lastenhoidontarkastaja ja vaivaishoidon lastenhoidon alalla saavutetut voitot ovat suureksi osaksi hänen ansiotaan.

Vaivaishoitohallituksen henkilökunnassa tapahtuivat vuoden varrella seuraavat muutokset:

Toinen assistentti konttoripäällikkö K. Berger erosi toukokuun 1 p:nä ja hänen seuraajakseen tuli kamreeri R. Rudolph. Sihteerintointia, joka oli avoinna, hoiti sijaisena hovioikeuden auskultantti V. A. Eloniemi. Ent. kuver-

nööri I. Gordien kuoltua hoiti lastenhoidontarkastajan virkaa tarkastusapulainen L. Sulin. Kaitsijoista erosivat neidit L. Koivisto toukokuun 17 p:nä ja L. Heikkinen heinäkuun 1 p:nä ja heidän seuraajikseen tulivat edellisen neiti G. Jalo, jälkimmäisen kaitsija neiti S. Soldan, jonka seuraajaksi taas tuli neiti E. Winter. Rekisteritoimiston johtajan virkaa hoiti sijaisena neiti E. Nyman heinäkuun 11 p:ään, jolloin siihen vakinaisesti otettiin neiti H. Sahrman. Ylim. kirjuriapulaiseksi otettiin neiti M. Sacklén ja rekisteritoimiston apulaiseksi neiti R. Lindholm. Vaivaishoidon kassaviraston kirjanpitäjäksi otettiin neiti E. Johansson, ylim. avustavaksi kassanhoitajaksi neiti L. Koivisto ja konttoriapulaiseksi neiti L. Lehto. Kunnalliskodin osastonhoitajatar neiti S. Olander erosi heinäkuun 1 p:nä ja hänen seuraajakseen tuli neiti E. Nordin; ylim. käsittöiden opettajattareksi otettiin neiti V. Salmi. Oulunkylän lastenkodin johtajatar neiti S. Syväne erosi elokuun 1 p:nä ja hänen seuraajakseen valittiin neiti A. Anttonen.

Kokoukset y. m. Yhteinen vaivaishoitohallitus kokoontui vuoden varrella kerran käsittelemään ohjesäännön 15 §:ssä mainittuja asioita. Keskushallituksella oli 21 vakinaista ja 1 ylimääräinen kokous, joissa käsiteltiin 1,426 asiaa. Näistä oli 305 toimitusjohtajan, 394 lastenhoidontarkastajan, 421 sihteerin, 14 johtajanapulaisen ja 292 suljetun vaivaishoidon lautakunnan valmisteleviä asioita.

Ensimmäisellä ja toisella osastolla oli kumpaisellakin 23, kolmannella, neljännellä ja viidennellä osastolla kullakin 24 kokousta. Niissä käsiteltiin 10,284 asiaa, joista 2,408 ensimmäisellä, 1,923 toisella, 1,957 kolmannella, 1,772 neljännellä ja 2,224 viidennellä osastolla.

Lähtevien kirjelmien kokonaisluku oli 3,939 ja niistä lähetti toimitusjohtaja 281, johtajanapulainen 204 ja lastenhoidontarkastaja 832. Sitäpaitsi kanslianjohtajat lähettivät yhteensä 837 ja kassavirasto 2,074 kirjelmää.

Katariinankadun 2:ssa olevassa kansliassa vastaanotettiin I—VI tarkastusalueella eli Pitkän sillan eteläpuoleisissa kaupunginosissa, Töölössä ja Meilansissa asuvia avunetsijöitä, I haarakansliassa Pengerkadun 4:ssä VII—XII tarkastusalueella eli X, XI ja XII kaupunginosassa asuvia avunetsijöitä sekä II haarakansliassa samoin Pengerkadun 4:ssä XIII—XV tarkastusalueella eli Vallilassa, Hermannissa, Toukolassa, Fredriksperissä ja Huopalahdessa asuvia avunetsijöitä. Vaivaishoitohallituksen pääkäuden, sihteerin- ja lastenhoito-osastot, rekisteritoimisto sekä kassavirasto sijaitsivat It. Heikinkadun 1:ssä.

Hallituksen kolmessa kansliassa käsiteltiin 72,952 asiaa, kuten taulusta III tarkemmin ilmenee.

Vaivaishoidon kassavirasto, joka hoitaa sekä vaivaishoitohallituksen että kasvatustalokunnan varainhallinnon, toimi kertomusvuonna oman menosäännön mukaisesti. Kassaviraston palveluksessa oli 1 kamreeri, 1 kirjanpitäjä, 1 pääkassanhoitaja, 2 apulaiskassanhoitajaa, 1 konttoriapulainen ja 1 vahtimestari. Haarakanslioiden kassanvalvojina toimivat asianomaiset kanslian johtajat.

Poliisitietä noudetut henkilöt. Vuoden varrella vaivaishoitohallitus syystä tai toisesta antoi poliisin kutsua tai noutaa 3,256 henkilöä. Näistä otettiin kunnalliskotiin ja työlaitokseen 103, joista 69 miehiä ja 34 naisia. Maaherralta anottiin 194 huolimattoman perheenlättäjän etsimistä kuulutuksella.

Henkilöitä, joita toimitusjohtaja vaivaishoitohallituksen puolesta poliisin pyynnöstä varoitti joutilaisuuden, kerjuun y. m. johdosta, oli 2,999, niistä 803 miehiä ja 2,196 naisia.

Elatusvelvollisten takaisinmaksuvelvollisuus. Mitä tulee kaupungissa asuvain elatusvelvollisten takaisinmaksuvelvollisuuden valvontaan, tehtiin vuo-

den varrella 1,891 päätöstä tällaisissa asioissa, minkä ohessa poliisille toimitettiin 3,256 kirjallista kutsu- ja noutopyyntöä. Annetun vaivahoidon korvauksena kertyi kaupungissa asuivilta maksuvelvollisilta elättäjiltä 307,524: 29 markkaa, jota paitsi työlaitoksessa suoritetulla työllä korvattiin 61,503 markkaa. Eri kunnilta saatiin 719,929: 88 markkaa ja valtiolta sotaorpojen elatuksen korvausta 149,036: 74 markkaa. Sitäpaitsi kannettiin muuta korvausta yhteensä 11,604: 47 markkaa, niin että vaivahoidolle vuoden varrella suoritettun käteiskorvauksen kokonaismäärä oli 1,188,095: 38 markkaa.

Vuoden kuluessa käsiteltyjen kysymysten lukumäärä, joissa vieraalle kunnalle oli tehty korvausvaatimus tai yksityistä elatusvelvollista vastaan oli nostettu syyte, oli 1,035, niistä 422 vuoden varrella vireille pantuja.

Kertomusvuonna julistettiin päätös 406 Helsingin kaupungin nostamassa korvausvaatimusjutussa sekä 59 kaupungille tehtyä korvausvaatimusta koskevassa jutussa, kuten allaolevasta yhdistelmästä tarkemmin näkyy.

	Helsingin kaupunki vierasta kuntaa vastaan.	Yh- teensä.	Helsingin kau- punkia vastaan vireille pantuja korvausvaati- musjuttuja.
Maaherran päätöksellä:			
hyväksytyjä	162	26	188
osittain hyväksytyjä	99	4	103
hyljättyjä	61	1	62
Yhteensä	322	31	353
Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä:			
hyväksytyjä	13	1	14
osittain hyväksytyjä	17	2	19
hyljättyjä	20	—	20
Yhteensä	50	3	53
<i>Kaiken kaikkiaan</i>	<i>372</i>	<i>34</i>	<i>406</i>

Lastenhoito. Lastenhoito-osasto toimi kertomusvuonna samalla tapaa kuin aikaisemminkin.

Niiden lasten hoitoa koskevista kysymyksistä, joiden vanhemmat olivat osoittautuneet kykenemättömiksi näitä elättämään, hankki asianomainen osastohallitus samoin kuin aikaisemminkin oli ollut tapana lastenhoidontarkastajan lausunnon.

Lastenrekisterissä oli joulukuun 31 päivänä 1920 3,797 henkilöselvitystä ja vuonna 1921 tuli lisäksi 387 uutta selvitystä, joten niitä viimeksi mainitun vuoden päättyessä oli kaikkiaan 4,184.

Rekisteritoimisto. Yksityishenkilöt, hyväntekeväisyisyhdistykset y. m. tekivät rekisteritoimistolle seuraavat määrät avunetsijöitä koskevia tiedusteluja:

Yksityishenkilöt	266	Ruotsinkieliset kansakoulut ..	665
Hyväntekeväisyyden järjestä- misyhdistys	135	»Helsingin opettajaliiton kesä- virkistys toimikunta»	4,058
Lastensuojelukeskus	42	Työnvälitystoimisto	113
Kasvatuslautakunta	157	Amerikan punainen risti	452
Suomenkieliset kansakoulut ...	262	Yhteensä	6,150

Seuraavan määrän ilmoituksia puutteenalaisille henkilöille annetusta avusta tekivät allamainitut yhdistykset ja laitokset:

Kaupunkilähetykset	722	Ruotsinkieliset kansakoulut ..	126
Pelastusarmeija	1,491	Kansanlastentarhat	23
Lastenhoitoyhdistys	13	Amerikan punainen risti	29
Konvalescenthem—Toipuma-		Väliaikainen avustustoimi-	
koti-yhdistys	120	kunta	14
Suomenkieliset kansakoulut	11,561		
		Yhteensä	14,099

Jatkuvien avustusten lakkaamisesta teki Konvalescenthem—Toipumakoti yhdistys 134 ilmoitusta.

Toimistolle tehdyt tiedustelut jakautuivat eri kuukausien kesken seuraavasti:

Tammikuu	178	Heinäkuu	31
Helmikuu	239	Elokuu	56
Maaliskuu	209	Syyskuu	80
Huhtikuu	95	Lokakuu	525
Toukokuu	4,233	Marraskuu	348
Kesäkuu	38	Joulukuu	118

Vuoden varrella jaettiin 501 uutta avustuskorttia.

Rekisteröityjen korttien luku lisääntyi vuoden varrella 2,156:lla ja oli vuoden päättyessä 24,037. Henkilöselvityksien luku lisääntyi 2,170:llä, joista 446 koski henkilöitä, jotka olivat saaneet avustusta ainoastaan hyväntekeväisyysyhdistyksiltä.

43 vuoden varrella kuolleita henkilöitä koskevaa selvitystä poistettiin rekisteristä, joka siis vuoden päättyessä käsitti 18,259 selvitystä. 300 tapauksessa rekisteritoimistolle esitettiin tiedusteluja henkilöistä, jotka eivät nauttineet kotipaikkaoikeutta Helsingissä, 729 tapauksessa toimisto ilmoitti, ettei avustus ollut tarpeellinen, ja 64 tapauksessa todettiin avunetsijän ilmoittaneen väärän osoitteen. Toimitusjohtajalle ilmoitettiin 21 henkilöä saamaan varoituksen kerjuusta.

Avustuksensaajain kokonaisluku. Vaivaishoitohallituksen toimesta vuonna 1921 hoidetuista, elätetyistä ja rahalla avustetuista oli:

Kotonaan suoranaista avustusta saaneita ¹⁾	3,057	Lahjoitettujen varojen ko-	
Mielisairaaloissa y. m. hoidetu-		roilla avustettuja	135
tuja	913	Elänteelle annettuja	1,730
Sokeiden ja raajarikkoisten		Päiväkodeissa hoidettuja	577
hoitoloissa hoidettuja	14	Lastenkoteihin otettuja	453
Sairaaloissa kunnalliskodista		Kunnalliskotiin ja työlaitok-	
erillään hoidettuja	2,568	seen otettuja	1,233
		Yhteensä ²⁾	10,680

Suoranaisia kotiavustuksia annettiin kertomusvuonna yhteensä 3,057 henkilölle, joista 151 asui muilla paikkakunnilla ja sai avustuksen oleskelupaikkakunnan vaivaishoitoviranomaisten välityksellä. Avustuksista osallisia

¹⁾ Avustuksensaajain perheitä (miestä tai vaimoa ja lapsia) lukuunottamatta. —

²⁾ Koska sama henkilö vuoden varrella on voinut saada useanlaatuista avustusta, ei summa esitä avustettujen henkilöiden kokonaislukua, vaan niiden tapausten lukumäärää, joissa vaivaishoidon apua on käytetty.

oli yhteensä 7,468 henkilöä eli 813 miestä, 2,700 naista ja 3,955 lasta. Avustuksia annettiin yhteensä 2,299,932: 59 markkaa eli keskimäärin 752: 34 markkaa kutakin avustuksensaajaa kohti. Keskimääräinen avustus kutakin avustettua perheenjäsentä kohti oli 307: 97 markkaa.

Avuntarpeen aiheutti:

Vanhuus	481	Työnpuute tai pienet tulot ...	921
Mielenvikaisuus	23	Suuri perhe	246
Raajarikkaisuus	99	Muut syyt	56
Sairaus tai kivulloisuus	940		
Perheenlättäjä vankina	62		
Perheenlättäjä kadoksissa tai laiminlyö perhettään	229		
		<u>Yhteensä</u>	<u>3,057</u>

Ylläolevaan lukuun sisältyy 230 perhettä, joissa oli sotaorpoja. Avustettujen sotaorpojen kokonaisluku oli 657.

Avustuksensaajista oli 274 yksinäisiä miehiä, 1,029 yksinäisiä naisia, 58 yksinäisiä lapsia, 148 lapsettomia miehiä ja vaimoja ja 1,548 perheitä, joissa oli lapsia.

Lasten lukumäärä avustetuissa perheissä käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Lasten lukumäärä perheessä.	Perheitä, joihin kuului			Yhteensä.
	mies ja vaimo ynnä lapsia.	yksinäinen mies (leski) ynnä lapsia.	yksinäinen nainen (naimaton, eronnut tai leski) ynnä lapsia.	
1.....	64	4	325	393
2.....	92	9	376	477
3.....	71	7	268	346
4.....	60	4	131	195
5.....	57	1	48	106
6.....	12	—	8	20
7.....	6	—	1	7
8.....	3	—	—	3
9.....	1	—	—	1
<u>Yhteensä</u>	<u>366</u>	<u>25</u>	<u>1,157</u>	<u>1,548</u>
Lapsia yhteensä....	1,133	64	2,700	3,897
Lapsia keskimäärin perhettä kohti..	3.1	2.6	2.3	2.5

Kaupungissa asuvien avustuksensaajain valvontaa toimittivat ensi kädessä vaivahoidon 15 kaitsijaa. Heidän tekemiensä kotikäyntien luku nousi 25,832:een ja jakautui eri tarkastusalueiden kesken seuraavasti:

Alue.	Käyntejä.	Alue.	Käyntejä.	Alue.	Käyntejä.
I.....	1,483	VI.....	1,721	XI.....	1,229
II.....	1,749	VII.....	1,379	XII.....	1,116
III.....	5,270	VIII.....	1,378	XIII.....	1,328
IV.....	1,706	IX.....	1,735	XIV.....	1,663
V.....	1,444	X.....	1,478	XV.....	1,153

Sitäpaitsi välittivät vaivahoidon 4 diakonissaa jonkin verran avustusta ja kävivät perheissä, joissa oli alaikäisiä tai sairaita sekä henkilöiden luona,

jotka eri syistä olivat erityisen hoidon tarpeessa; diakonissojen tekemien kotikäyntien luku oli 13,337.

Avustuksena annettiin osittain rahaa, osittain halkoja, ruoka-annoksia, jalkineita, valmiita vaatteita, kangasta, sukkalankaa y. m. Ruoka saatiin Sofiankadun varrella olevasta kunnan keskuskeittolasta.

Eri laitoksissa hoidetut. Helsingin kaupungin vaivaishoidon kustannuksella hoidettiin vuonna 1921 seuraavissa laitoksissa ja turvakodeissa viessä mainitut henkilömäärät:

Kivelän sairaalan mielisairas- osastolla ja Greijuksen lisä- sairaalassa	337	Seilin mielisairaiden turva- kodissa	17
Nickbyn mielisairaalassa (ynnä elätteelle annettuja mielisai- raita Sipoossa)	539	Sortavalan diakonissalaitok- sessa	2
Lapinlahden mielisairaiden kes- kuslaitoksessa	14	Sokeain miesten työkoulussa	11
Pitkäniemen mielisairaiden kes- kuslaitoksessa	2	Helsingin sokeainkodissa	2
		Åvikin kuuromykkäinkodissa	1
		Muun kunnan välityksellä hoi- dettuja	2
		<u>Yhteensä</u>	<u>927</u>

Kunnalliskodista erillään olevissa sairaaloissa hoidetut. Helsingin kaupungin vaivaishoidon kustannuksella sairaalassa hoidettujen henkilöiden lukumäärä oli:

Yleisen sairaalan eri osastoilla	170	Kulkutautisairaalassa	20
Marian sairaalassa	1,327	Eri parantoloissa	51
Kivelän sairaalassa	770	Lastenkodissa »Droppen» ..	77
Humaliston sairaalassa	135	Muissa sairaaloissa	18
		<u>Yhteensä</u>	<u>2,568</u>

Erinäisten vaivaishoidolle lahjoitettujen, rahatoimikamarin hoitamien rahastojen korot jakoi vaivaishoitohallitus seuraavan laskelman mukaan:

Helmikuussa korkoa:	Smk	Joulukuussa korkoa:	Smk
Aleksandran rahastosta ..	509: 40	Adolf Fredrik Sierckin ra- hastosta	418: 71
Wilhelm Elgin » ..	627: 56	Elsa Maria Lampan rahastosta	919: 73
Gustaf Hanellin » ..	326: 11	Lisette Gardbergin ra- hastosta	62: 71
Hedvig Charlotta Gripen- bergin rahastosta	702: 38	W. J. E. Westzynthiuk- sen rahastosta	1,427: 81
Toukokuussa korkoa:		W. Wavulinin rahast... ..	1,615: 32
Carl Sierckenin rahastosta..	175: 60	Sitäpaitsi nostettiin korkoa:	
Gustava Katharina Broberg- in y. m. rahastoista	909: 34	Emma Grefbergin rahast.	9,569: 07
Lokakuussa korkoa:		Alfred Kordelinin rahast.	9,513: 35
Maria Bergmanin rahast. ..	627: 13	Johan Gustaf Rosen- bergin rahastosta	1,130: 04
		Lasten kesäsiirtolain ra- hastosta	1,266: 86
		<u>Yhteensä Smk</u>	<u>29,801: 12</u>

Kahden viimeksimainitun rahaston korot käytettiin kesäsiirtoloiden kustantamiseksi 7 vaivahoidon huostaansa ottamalle lapselle.

Opintoavustuksiksi varatuista tohtorinna Emma Grefbergin ja Alfred Kordelinin rahastojen korkovaroista annettiin apurahoja opetusta varten oppikoulussa 1 pojalle ja 7 tytölle, ammattikoulussa 3 pojalle ja 5 tytölle, kansakoulun jatkoloukille 1 pojalle ja 3 tytölle, maanmieskoulussa 2 pojalle sekä yksityiskursseilla kielissä, kirjanpidossa tai konekirjoituksessa 1 pojalle ja 2 tytölle. Nämä apurahat vaihtelivat Grefbergin rahastosta 200:sta 1,620 markkaan ja Kordelinin rahastosta 200:sta 600 markkaan ja annettiin kokonaan tai osittain vaivahoidon huostaan otetuille lapsille.

Muut korot jaettiin 150 osassa yhteensä 128 henkilölle.

Elätteleantto. Elättelelle annettuihin nähden vuonna 1921 tapahtuneet muutokset käyvät selville seuraavasta taulusta:

	Elättelelle annettuja kaupunkiin.		Elättelelle annettuja maaseudulle.		Elättelelle annettuja yhteensä.	
	Yli 15 v.	Alle 15 v.	Yli 15 v.	Alle 15 v.	Yli 15 v.	Alle 15 v.
Vuodelta 1920 jäljellä olevia	3	431	28	825	31	1,256
Vuoden varrella elättelelle annettuja	—	113	1	329	1	442
Yhteensä	3	544	29	1,154	32	1,698
Näistä:						
Siirrettiin toiselle elätteleanttoalueelle.....	—	15	—	49	—	64
Vanhemmat tai omaiset ottivat hoitoonsa ..	—	39	—	94	—	133
Toinen kunta otti hoitoonsa	—	11	—	6	—	17
Kasvatuslautakunta otti hoitoonsa	—	1	—	2	—	3
Poistui työkykyisiksi tulleina	—	23	1	63	1	86
Otettiin kunnalliskotiin, kunnan lastenkotiin tai muuhun laitokseen	—	13	3	24	3	37
Kuoli	—	4	—	3	—	7
Sai suoranaista avustusta	2	1	—	—	2	1
Yhteensä vuoden varrella poist.	2	107	4	241	6	348
Vuoteen 1922 oli jäljellä	1	437	25	913	26	1,350
Näistä oli:						
Miehiä tai poikia	—	193	10	482	10	675
Naisia tai tyttöjä	1	244	15	431	16	675

Maaseudulle elättelelle annettujen jakautuminen niiden eri paikkakuntain kesken, missä vaivahoitohallituksella on paikallisasiamiehiä, näkyy seuraavasta taulusta:

Elätteleanttoalue.	Jäljellä v:lta 1920.		Vuonna 1921 lisäksi tulleita.		Vuonna 1921 poistuneita.		Jäljellä v:een 1922.	
	Yli 15 v.	Alle 15 v.	Yli 15 v.	Alle 15 v.	Yli 15 v.	Alle 15 v.	Yli 15 v.	Alle 15 v.
Espoon pit.	2	77	—	56	1	27	1	106
Kirkkonummen „	7	61	1	10	2	12	6	59
Siuntion „	3	42	—	5	—	5	3	42
Vihdin „	2	89	—	18	—	15	2	92
Helsingin „	3	94	—	33	1	27	2	100
Tuusulan „	—	51	—	13	—	13	—	51

Elätteleentoalue.	Jäljellä v:lta 1920.		Vuonna 1921 lisäksi tulleita.		Vuonna 1921 poistuneita.		Jäljellä v:een 1922.	
	Yli 15 v.	Alle 15 v.	Yli 15 v.	Alle 15 v.	Yli 15 v.	Alle 15 v.	Yli 15 v.	Alle 15 v.
Sipoon pit.	1	42	—	4	—	5	1	41
Janakkalan »	—	13	—	1	—	4	—	10
Nurmijärven »	1	45	—	11	—	7	1	49
Alavuuden »	—	31	—	—	—	5	—	26
Vähänkyrön »	—	9	—	—	—	2	—	7
Kosken T. l. »	—	8	—	4	—	2	—	10
Marttilan »	—	6	—	1	—	2	—	5
Lapinlahden »	—	7	—	1	—	1	—	7
Joroisten »	—	6	—	—	—	1	—	5
Hausjärven (Ryttylän lastenkodissa)	—	—	—	117	—	43	—	74
Muissa kunnissa ¹⁾	9	244	—	55	—	70	9	229
Yhteensä	28	825	1	329	4	241	25	913
Näistä oli:								
Miehiä tai poikia	9	422	1	190	—	130	10	482
Naisia tai tyttöjä	19	403	—	139	4	111	15	431

Vaivahoitohallituksen paikallisasiamiehet elätteleentoalucilla olivat seuraavin poikkeuksin samat kuin edellisenä vuonna: Joroisten paikallisasiamies pastori A. Pajula erosi vuoden alusta ja hänen seuraajakseen tuli kanttori V. Roos; kesäkuun 1 p:nä erosi Tuusulalan paikallisasiamies neiti E. Lönngren ja Janakkalan paikallisasiamies neiti Z. Einola ja seuraajiksi tulivat Tuusulassa neiti H. Savimaa ja Janakkalassa neiti H. Syväne.

Kaikista elättelelle annetuista lapsista oli 160 n. s. sotaorpoja, joiden elättelelentokustannuksia suoritettiin yhteensä 235,006 markkaa, kun taas valtiolta saatiin korvausta 114,699: 18 markkaa.

Elinkustannusten yhä kohotessa oli vaivahoitohallituksen pakko korottaa kaupungissa elättelelle annetuista lapsista suoritettua korvausta tammi-kuun 1 p:stä lähtien 180 markkaan lasta kohti kuukaudessa ja maaseudulle elättelelennetuista pojista suoritettua korvausta 125 markkaan kuussa. Maaseudulle elättelelle annetuista tytöistä maksettiin kuten ennenkin 100 markkaa kuussa.

Tarkastus sujui sekä kaupungissa että maaseudulla häiriöttä.

Lasten käyttäytyminen kodeissa ja kouluissa samoin kuin heidän edistymisensä oli yleensä tyydyttävä. Myöskin lasten terveydentila oli hyvä. Kaupunkiin elättelelle annetut lapset kävivät seuraavia kouluja:

	Suomenkielisiä		Ruotsinkielisiä.		Yhteensä
	Poikia.	Tyttöjä	Poikia.	Tyttöjä.	
Lastentarhaa	4	13	6	9	32
Kansakoulua	62	69	14	29	174
Oppikoulua	—	3	4	6	13
Ammattikoulua	—	4	—	—	4
Yhteensä	66	89	24	44	223

Maaseudulle elättelelle annetuista kävivät kaikki kouluikässä olevat lapset kansakoulua.

¹⁾ Näillä tarkoitetaan kuntia, joihin ei ole asetettu erityisiä asiamiehiä, vaan joissa silmälläpitoa toimittaa asianomainen vaivahoitoviranomainen.

Päiväkodeissa hoidettiin vaivaishoidon kustannuksella 577 lasta, joista 292 poikia ja 285 tyttöjä; näistä oli 47 lasta, 26 poikaa ja 21 tyttöä, otettuina vaivaishoidon omiin lastenkoteihin.

Sörnäsissä Pengerkadun 4:ssä oleva lastenkoti pidettiin avoinna koko vuoden ja siellä hoidettiin 26 poikaa ja 21 tyttöä yhteensä 6,209 päivää. Elatuskustannukset nousivat 38,453:32 markkaan olleen siis 6:19 markkaa lasta ja päivää kohti. Hoidetuista lapsista oli 73 vuotta nuorempia, 273—7 vuoden ikäisiä ja 137 vuotta vanhempia.

Lastenkodit. Vaivaishoitohallitus ylläpiti vuonna 1921 samoja lastenkoteja kuin edellisenä vuonna. Koteihin otettiin ja niistä erosi seuraavat määrät lapsia:

	Oulunkylän lastenkoti.	Kullan torpan lastenkoti.	Koulukoti.	Kaikkiaan.	Niistä	
					Poikia.	Tyttöjä.
Jäljellä vuodesta 1920	70	28	25	123	81	42
Otettiin vuoden varrella	169	89	72	330	186	144
Yhteensä	239	117	97	453	267	186
Näistä:						
Vanhemmat tai omaiset ottivat huostaansa	72	23	22	117	74	43
Muu kunta otti huostaansa.....	3	—	1	4	3	1
Annettiin elänteelle	61	29	28	118	68	50
Otettiin lastenhoitolaitokseen	1	25	10	36	21	15
» sairaalaan	¹⁾ 39	1	2	42	23	19
Kuoli	7	1	—	8	5	3
Yhteensä eronneita	183	79	63	325	194	131
Jäljellä vuoteen 1922	56	38	34	128	73	55
Vuoden varrella koteihin otetuista lapsista oli:						
Avioliitossa syntyneitä	82	73	57	212	122	90
Avioliiton ulkopuolella syntyneitä	87	16	15	118	64	54

Lastenkodeissa oli kertomusvuonna yleensä kohtuullinen määrä hoidokkeja, niin ettei liikasijoitus niitä rasittanut.

Oulunkylän lastenkodissa ilmeni vähäinen hinkuuskätkäkulutauti, jonka johdosta 15 lasta siirrettiin kulkutautisairaalaan. Samaten esiintyi eräitä kurkkumädän ja vatsatautiin tapauksia, jotka viimeainitut aiheuttivat suuren kuolleisuuden pientenlasten keskuudessa.

Lastenkodissa vuonna 1921 hoidetusta 239 lapsesta kuoli 20, nimittäin 13 suolikatarriin, 2 kurkkumätään, 1 punatautiin, 2 keuhkoteuteihin ja 2 yleiseen heikkouteen. Kaikki kuolleet olivat 2 vuotta nuorempia.

Kullan torpassa sattui joitakin influenssan ja lievänpuoleisten kuume-tautien tapauksia. Lastenkodissa hoidetusta 117 lapsesta kuoli 1 aivokalvontulehdukseen.

¹⁾ Lapsista kuoli 5 poikaa ja 8 tyttöä, jotka eivät ole laskettuina lastenkodeissa kuolleisiin.

Vaivahoitohallituksen hallinnon alaisten lastenkotien kustannukset käyvät ilmi allaolevasta yhdistelmästä:

	Kokonaiskustannus, Smk.	Lasten elatus- päiviä.	Keskikustannus lasta ja päivää kohti, Smk.
Oulunkylän lastenkoti	400,961: 57	20,643	19: 42
Kullan torpan lastenkoti	167,822: 35	11,473	14: 63
Koulukoti	84,255: 40	6,581	12: 80
Yhteensä	653,039: 32	38,697	16: 88

Lastenkotien ravintokustannukset nousivat 323,241: 14 markkaan ja jakautuivat eri kotien kesken seuraavasti:

	Ravintokustan- nukset, Smk.	Hoidokkien ja henkilökunnan elatuspäiviä.	Ravintokustannus henkilöä ja päivää kohti, Smk.
Oulunkylän lastenkoti	201,099: 11	27,481	7: 32
Kullan torpan lastenkoti	82,276: 13	13,253	6: 21
Koulukoti	39,865: 90	7,958	5: 01
Yhteensä	323,241: 14	48,692	6: 64

Kunnalliskoti ja työlaitos. Vallitseva kallis aika ja työnpuutteen jatkuva lisääntyminen aiheuttivat kunnalliskodin ja työlaitoksen hoidokkimäärän tuntuvaan lisääntymiseen. Kesäkuukausia lukuunottamatta laitokset olivat täpötäynnä miltei viimeistä sijaa myöten. Useassa tapauksessa, laitokseen ottamisen syyn ollessa ohimenevää laatua, esim. työn tai asunonpuute, jäi oleskelu kunnalliskodissa tai työlaitoksessa lyhytaikaiseksi. Vuoden kuluessa laitoksiin otetusta 496 henkilöstä erosi siis 239 eli 48.2 % jo samana vuonna.

Kun kaupungin sairaaloissa vallitsi sijain puutetta, oli useissa tapauksissa pakko hoitaa kunnalliskodissa hoidokkeja, jotka tarvitsivat sairaalahoitoa. Tämän mahdollistuttamiseksi laajennettiin erityisen hoidon tarpeessa olevien hoidokkien osastoa niin että siellä nyt on 56 sijaa; osasto oli miltei koko vuoden täynnä. Kuten toisessa paikassa mainitaan, ehdotti vaivahoitohallitus kaupunginvaltuustolle, että rakennettaisiin erityinen paviljonki sellaisia hoidokkeja varten, vaikka kaupunginvaltuusto kaupungin raha-asian tilan vuoksi ei hyväksynyt ehdotusta.

Kunnalliskotiin ja työlaitokseen oli vuonna 1921 otettuna yhteensä 1,233 henkilöä (vastaten 1,121 vuonna 1920), niistä kunnalliskotiin ja sen eri osastoille 923 (vastaten 925 vuonna 1920) ja työlaitokseen 310 (vastaten 196 vuonna 1920). Kunnalliskotiin otetusta 923 henkilöstä oli 159 miehiä, 651 naisia ja 113 lapsia.

Ikänsä mukaan laitoksiin otetut ryhmittäytyivät seuraavasti:

	Kunnallis- koti.	Työ- laitos.		Kunnallis- koti.	Työ- laitos.
10 vuotta nuorempia ...	113	—	60—70 vuotiaita	150	52
10—20 vuotiaita	27	9	70—80 »	191	32
20—30 »	110	33	80—90 »	65	2
30—40 »	105	57	90—100 »	3	—
40—50 »	60	70			
50—60 »	99	55	Yhteensä	923	310

Kunnalliskodin hoidokeista oli 239 syntynyt Helsingissä ja 684 muilla paikkakunnilla, työlaitoksen hoidokeista taas 88 Helsingissä ja 222 muilla paikkakunnilla.

Hoidokkien keskimäärä päivää kohti oli 712.0 vastaten 665.4 vuonna 1920.

Kunnalliskodissa oli hoidokkien luku vuoden alkaessa 605; vuoden varrella otettiin kotiin 318 ja poistettiin sen kirjoista 350 henkilöä, minkä lisäksi työlaitoksesta siirrettiin 14 miestä, joten hoidokkeja vuoden päättyessä oli yhteensä 587. Työlaitoksessa oli hoidokkien lukumäärä vuoden alussa 132; vuoden varrella otettiin 178 ja poistettiin 154 (joista 14 siirrettiin kunnalliskotiin) niin että hoidokkeja vuoden lopussa oli 156. Yhteensä 490 laitoksista poistetusta lähetettiin 27 muihin kuntiin, 71 siirrettiin sairaaloihin tai muihin laitoksiin, 66 karkasi ja 53 kuoli, kun taas 273 siirtyi vapaaseen elämään.

Kunnalliskodin ja työlaitoksen kirjoissa olleesta 1,233 henkilöstä kuoli kertomusvuonna 53 (49 vuonna 1920), nimittäin 19 miestä, 32 naista ja 2 lasta.

Hoidokkien luku eri kuukausina oli:

	Suurin määrä.	Vähin määrä.	Keskimäärä.		Suurin määrä.	Vähin määrä.	Keskimäärä.
Tammikuussa	753	731	738.5	Elokuussa	708	671	688.6
Helmikuussa	744	733	734.4	Syyskuussa	714	698	705.3
Maaliskuussa	746	731	741.4	Lokakuussa	728	708	719.4
Huhtikuussa	736	709	722.6	Marraskuussa	731	719	724.0
Toukokuussa	715	698	706.8	Joulukuussa	735	724	729.6
Kesäkuussa	703	658	672.3				
Heinäkuussa	672	653	662.0	Koko vuonna	753	653	712.0

Hoitopäivien kokonaismäärä oli vuonna 1921 259,863; suurin oli hoitopäivien luku maaliskuussa ollen 22,984 päivää ja pienin kesäkuussa, jolloin hoitopäiviä oli 20,169. Hoitopäivien keskimäärä oli kertomusvuonna 712.0 vastaten 665.4 vuonna 1920.

Maanviljelyksestä, sianhoidosta ja pesulaitoksesta aiheutuneita menoja lukuunottamatta nousivat kunnalliskodin ja työlaitoksen kokonaismenot 3,460,095: 31 markkaan. Elatuspäiviä oli 292,433, joista 259,863 hoidokkien, 24,627 palveluskunnan ja 7,943 virkailijain elatuspäiviä. Bruttokustannus hoidokkia ja päivää kohti oli siis 13: 32 markkaa. Jos vähennetään tulot, joita oli 182,252: 88 markkaa, saadaan todelliseksi keskekustannukseksi 12: 61 markkaa. Jos taas maanviljelyksen, sianhoidon ja pesulaitoksen sekä menot että tulot otetaan huomioon, saadaan keskekustannukseksi hoidokkia ja päivää kohti 11: 14 markkaa. Ruokintaan kulutettiin vuoden varrella ravintoaineita 1,729,547: 20 markan arvosta, niin että ravintokustannukset henkilöä ja päivää kohti olivat 5: 91 markkaa, vastaten 5: 16 markkaa vuonna 1920.

Hoidokkien työ. Kuten edellisinkin vuosina pidettiin kunnalliskodin hoidokkeja itsekatkin kykynsä mukaisessa sopivassa työssä, mikä ilmenee siitäkin että kaikki vuoden varrella hankitut vaatekappaleet ja suurin osa kalustosta olivat hoidokkien valmistamia ja kunnossa pitämiä. Sitäpaitsi suoritettiin ompelutöitä Kivelän ja Marian sairaaloille.

Kunnalliskodissa oli kertomusvuonna 20 naispuolista hoidokkia, jotka olivat otetut laitokseen tehdäkseen työtä itselleen tai lapsilleen, hyvittäneet kaupungille yhteensä 13,632: — markkaa. Työlaitoksessa oli 73 samasta syystä laitokseen otettua hoidokkia hyvittänyt kaupungille yhteensä 47,871 markkaa.

Työtehon lisäämiseksi suoritettiin hyvällä menestyksellä urakkatyötä.

Pesulaitos. Kunnalliskodin pesulaitoksessa suoritettiin Kivelän ja Humaliston sairaalan sekä vaivahoidon lastenkotien vaatteiden pesu, minkä ohessa siellä pestiin yksityishenkilöille. Kunnalliskodissa puhdistetut ja mankeloidut vaatteet, kunnalliskodin ja työlaitoksen oma pesu lukuunotettuna, painoivat 225,522 kiloa ja tuottivat kaupungille 361,162: 15 markkaa.

Maanviljelys ja puutarhanhoito. Maanviljelystä harjoitettiin kertomusvuonna voimaperäisemmin kuin aikaisempina vuosina, ja siitä oli tuloja 123,709 markkaa. Sato käsitti 1,750 hl perunoita, 23,000 kiloa kaalia, 16,500 kiloa lanttuja, 7,080 kiloa porkkanoita, 6,240 kiloa punajuuria, 6,000 kiloa heiniä, 4,026 kiloa kauroja ja 4,000 kiloa vihantarehua sekä ruokalan muiden puutarhatuotteiden tarpeen.

Sianhoito. Sikakanta oli vuoden alussa 273 eläintä ja vuoden päättyessä 367 eläintä. Vuoden varrella myytiin 147 porsasta. Sianlihaa toimitettiin kunnalliskodille 18,122 kiloa, Marian sairaalalle 2,322 kiloa, Kivelän sairaalalle 2,825 kiloa, kulkutautisairaalalle 1,548 kiloa, Humaliston sairaalalle 212 kiloa, palokunnalle 670 kiloa ja makkaratehtaille 187 kiloa eli yhteensä 25,886 kiloa. Sianruoka saatiin kunnalliskodin omasta ruokalasta, kaupungin sairaaloista, kunnallisesta keskuskeittolasta, lihantarkastusasemalta ja kaupungin puhtaanapitolaitokselta. Vuoden 1921 tulot nousivat 412,669: 75 markkaan menojen ollessa 174,864: 63 markkaa.

Lääkärihoito. Kunnalliskodin lääkärillä oli vastaanotto kaksi kertaa viikossa. Polikliinisten käyntien luku oli vuonna 1921 2,002, ja ne jakautuivat vuoden eri kuukausien kesken seuraavasti:

Tammikuu	211	Elokuu	192
Helmikuu	128	Syyskuu	177
Maaliskuu	109	Lokakuu	175
Huhtikuu	147	Marraskuu	179
Toukokuu	169	Joulukuu	179
Kesäkuu	119		
Heinäkuu	217		
			Yhteensä 2,002

Vuoden kuluessa kuoli 53 hoidokkia, jotka kuolemansyitä silmälläpitäen jakautuivat seuraavasti:

Sydänvika	18	Syöpä	2
Vanhuudenheikkous	16	Suolitauti	1
Keuhkotulehdus	7	Keuhkotuberkulosi	1
Verenmyrkytys	5	Munuaistauti	1
Halvaus	2		
			Yhteensä 53

Kuolleiden ikäryhmitys käy selville allaolevasta yhdistelmästä:

3 vuotta nuorempia	2	70—80 vuotiaita	16
30—40 vuotiaita	1	80—90 »	11
40—50 »	1	90—100 »	2
50—60 »	3		
60—70 »	17		
			Yhteensä 53

Vaivahoidon tulot ja menot. Allaolevassa taulussa esitetään tietoja vaivahoidon arvioiduista ja todellisista tuloista ja menoista vuonna 1921¹⁾:

Tulot:	Arvioidut tulot ja menot.			Todelliset tulot ja menot.	Määrä, jolla todelliset tulot ja menot ylittivät (+) tai alittivat arvioidut.		
	Menosäännön mukaan.	Lisämäärärahat.					
Tuloja kunnalliskodista	760,000	—	—	973,017	33 + 213,017	33	
Sen työlaitoksesta	150,000	—	—	106,776	45 — 43,223	55	
Korvausta köyhäin eläuksesta	600,000	—	—	2,910,009	37 + 2,310,009	37	
Yhteensä Smk.	1,510,000	—	—	3,989,803	15 + 2,479,803	15	
Menot:							
Vaivahoitohallitus	385,340	—	705,829	96	1,080,129	75 — 11,040	21
Vaivahoidon kassa- ja tili-laitos	52,733	34	93,053	15	137,097	57 — 8,688	92
Kunnalliskoti ja sen yhteydessä olevat laitokset (yhteiset kustannukset)	93,775	—	114,618	18	203,248	25 — 5,144	93
Kunnalliskoti	2,935,530	58	115,818	38	2,569,482	76 — 481,866	20
Työlaitos	883,444	25	65,281	64	687,364	30 — 261,361	59
Oulunkylän lastenkoti	449,761	50	41,819	18	400,961	57 — 90,619	11
Kullan torpan lastenkoti	285,160	50	14,646	66	167,822	35 — 131,984	81
Maanviljelys	84,500	—	—	—	69,594	59 — 14,905	41
Sianhoito	166,900	—	11,125	—	174,864	63 — 3,160	37
Pesulaitos	237,550	—	33,036	69	269,542	60 — 1,044	09
Elänteelleantokustannukset	2,500,000	—	217,106	70 ²⁾	2,717,092	78 — 13	92
Sairaanhoitokustannukset	1,800,000	—	343,424	30	1,966,039	80 — 177,384	50
Mielisairaiden hoitokustannukset	1,600,000	—	400,000	—	1,986,756	90 — 13,243	10
Lääkkeet	85,000	—	21,575	70	106,575	70 —	—
Suoranaiset avustukset	1,800,000	—	500,000	—	2,299,932	59 —	67 41
Päiväkotihoidon kustantamiseksi lapsille	150,000	—	—	—	107,708	02 —	42,291 98
Hautauskulut	50,000	—	—	—	42,272	10 —	7,727 90
Yhteensä Smk.	13,559,695	17	2,677,335	54	14,986,486	26	— 1,250,544 45

Kaupungin 1921 vuoden budjettiin olivat vaivahoidon määrärahat merkityt 14,309,695: 17 markan määräisinä, niistä kuitenkin 750,000 markkaa arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti. Siten jäi vaivahoidon menoihin 13,559,695: 17 markkaa. Tämä summa osoittautui kuitenkin riittämättömäksi yhä kohonneihin kustannuksiin, minkä johdosta vuoden varrella myönnettiin lisäystä menosääntöön merkittyihin eri määrärahoihin yhteensä 2,677,335: 54 markkaa. Varsinaisia menoja oli 14,986,486: 26 markkaa ja ne ylittivät siis menosäännön mukaiset määrärahat 1,426,791: 09 markalla. Kalliinajanlisäyksinä maksettiin virka- ja palvelusmiehille 1,121,447: 44 markkaa. Jos menojen kokonaismäärästä, 16,107,933: 70 markasta, vähennetään tulot, 3,989,803: 15 markkaa, jää jäljelle 12,118,130: 55 markkaa, mikä määrä siis edustaa kunnan todellisia vaivahoitomenoja vuonna 1921. Vuoden alussa oli perimättömiä saatavia vierailta kunnilta ja

¹⁾ Yksityiskohtaiset tiedot ovat julkaistuina Helsingin kaupungin tilastossa V. 6. 1921. — ²⁾ Tähän sisältyvät menot koulukodista, 84,255; 40 markkaa.

yksityishenkilöiltä, jotka oli tuomittu suorittamaan elatuskorvausta, 719,137: 06 markkaa sekä valtiolta sellaisten henkilöiden hoidosta, joiden elatus voimassa olevan vaivahoitoasetuksen mukaan on sen asiana, 430,576: 25 markkaa eli yhteensä 1,149,713: 31 markkaa. Vuoden varrella tuli näitä saatavia lisäksi 1,015,946: 30 ja 891,909 markkaa, mihin on lisättävä saatava n. s. sotaorpojen hoidosta 408,320: 02 markkaa eli yhteensä 2,316,175: 32 markkaa, jota vastoin 868,966: 62 markkaa kannettiin ja 219,947: 88 markkaa poistettiin. Vuoden päättyessä tekivät siis vaivahoidon saatavat valtiolta 1,498,539: 73 markkaa ja muilta kunnilta ja yksityishenkilöiltä 878,434: 40 markkaa eli yhteensä 2,376,974: 13 markkaa.

Taulu I. Vaivahoitohallituksen sihteeriosaston kirjeenvaihto vuonna 1921.

Laitos tai viranomaisen, jolta saapui tai jolle lähetettiin kirjelmää.	Saapuneita kirjelmää, jotka koskivat					Lähetettyjä kirjelmää, jotka koskivat				
	Helsingin kaupungille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Toiselle kunnalle tehtyjä korvausvaatimuksia.	Yksityisille elatusvelvoille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Muita asioita.	Yhteensä.	Helsingin kaupungille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Toiselle kunnalle tehtyjä korvausvaatimuksia.	Yksityisille elatusvelvoille tehtyjä korvausvaatimuksia.	Muita asioita.	Yhteensä.
Vaivahoitohallitus ja kunnan lautakunnat	736	347	—	—	1,083	471	483	—	—	954
Yksityiset henkilöt, yhtymät tai laitokset	54	28	—	—	82	52	42	—	—	94
Pastorinvirastot	37	499	17	—	553	38	544	21	—	603
Poliisilaitokset	35	372	—	—	407	35	379	—	—	414
Kruununnimismiehet	4	91	—	—	95	4	98	—	—	102
Henki- tai kihlakunnan kirjurit	40	816	—	—	856	49	914	—	—	963
Maaherra	99	577	64	—	740	54	515	71	—	640
Korkein hallinto-oikeus ..	11	79	7	—	97	9	64	3	—	76
Kaupunginvaltuusto	—	—	—	19	19	—	—	—	24	24
Rahatoimikamari	—	—	—	34	34	—	—	—	37	37
Palkkalautakunta	—	—	—	9	9	—	—	—	9	9
Muut viranomaiset	—	—	—	24	24	—	—	—	23	23
Yhteensä	1,016	2 809	88	86	3,999	712	3,039	95	93	3,939

Taulu II. Työaineiden käyttö Helsingin kaupungin työlaitoksen työpajoissa vuonna 1921.

	Säästö vuodelta 1920.		Vuoden varrella ostettu.		Yhteensä.		Vuoden varrella käytetty.		Säästö vuoteen 1922.	
	Smk.		Smk.		Smk.		Smk.		Smk.	
Sepänpaja	4,979	42	13,093	07	18,072	49	14,738	44	3,334	05
Suutarintyöpaja	4,671	23	192,146	55	196,817	78	179,999	72	16,818	06
Räätälin »	1,978	30	52,070	04	54,048	34	45,559	94	8,488	40
Puusepän »	50,450	03	61,334	24	111,784	27	47,146	85	64,637	42
Maalarin »	1,925	34	21,037	51	22,962	85	19,472	23	3,490	62
Kirjansidontatyöt	539	27	2,151	33	2,690	60	1,250	07	1,440	53
Sekalaiset työt	10,822	47	1,220	25	12,042	72	3,201	05	8,841	67
Yhteensä Smk.	75,366	06	343,052	99	418,419	05	311,368	30	107,050	75

Taulu III. Katsaus vaivahoitohallituk-

	Henkilöitä, jotka on lähetetty							Yhteensä.	Jaettu lääkkeitä.	Jaettu sairasparsseleja.	Myönnetty maksuton lääkehoitoa.	Kustannettu hautausia.
	Kunnalliskotin ja työaitokseen.	Kunnan lastenkoteihin.	Muihin lastenkoteihin.	Eri päiväkoteihin.	Valtion sairaaloihin.	Kaupungin sairaaloihin.	Yksityisiin sairaaloihin.					
Pääkanslia.												
Tammikuu	19	8	1	14	105	9	—	156	97	3	12	9
Helmikuu	13	6	—	31	118	7	—	175	89	2	16	11
Maaliskuu	8	11	—	10	116	9	—	154	151	1	17	5
Huhtikuu	3	10	—	10	115	7	—	145	139	1	15	9
Toukokuu	11	3	—	2	81	7	—	104	124	—	12	3
Kesäkuu	6	5	—	8	93	7	—	119	103	1	2	5
Heinäkuu	12	8	—	12	94	5	—	131	110	—	4	10
Elokuu	28	13	—	—	67	8	—	116	103	—	18	16
Syyskuu	20	12	—	36	126	10	—	204	109	2	15	5
Lokakuu	13	23	—	19	120	7	1	183	110	1	6	7
Marraskuu	9	10	—	6	126	9	—	160	111	1	16	7
Joulukuu	12	4	—	1	86	8	—	111	146	2	26	8
Yhteensä	154	113	1	149	1,247	93	1	1,758	1,392	14	159	95
Haarakanslia I.												
Tammikuu	23	1	—	31	83	7	—	145	123	2	34	8
Helmikuu	25	3	1	30	92	4	—	155	123	1	23	8
Maaliskuu	33	5	—	16	60	5	—	119	168	6	40	3
Huhtikuu	30	11	—	47	80	7	—	175	170	9	42	3
Toukokuu	31	3	—	3	63	5	—	105	181	3	45	3
Kesäkuu	11	12	—	6	53	2	—	84	161	2	24	5
Heinäkuu	25	5	—	13	39	3	—	85	132	2	31	3
Elokuu	26	14	—	9	61	4	—	114	121	5	27	6
Syyskuu	17	12	—	29	52	9	—	119	116	7	12	4
Lokakuu	27	5	—	29	76	4	—	141	97	4	18	3
Marraskuu	24	8	—	12	96	13	1	154	152	4	49	1
Joulukuu	23	5	—	9	66	5	—	108	110	4	22	4
Yhteensä	295	84	1	234	821	68	1	1,504	1,654	49	367	51
Haarakanslia II.												
Tammikuu	5	10	—	36	35	5	—	91	79	3	58	2
Helmikuu	4	5	—	59	17	23	—	108	63	7	61	1
Maaliskuu	1	5	—	44	31	3	1	85	87	3	64	—
Huhtikuu	1	1	—	33	26	1	1	63	75	3	49	2
Toukokuu	2	6	—	19	28	4	3	62	73	2	62	1
Kesäkuu	3	3	—	35	25	2	3	71	54	—	41	1
Heinäkuu	5	1	—	19	28	6	—	59	34	5	56	2
Elokuu	8	1	—	14	30	2	2	57	33	—	49	4
Syyskuu	9	4	—	51	21	1	2	88	50	—	41	1
Lokakuu	6	7	3	60	25	4	4	109	45	4	52	3
Marraskuu	4	4	1	18	18	2	3	50	97	—	97	3
Joulukuu	7	3	—	24	37	4	1	76	94	1	82	4
Yhteensä	55	50	4	412	321	57	20	919	784	28	712	24

sen kansliain työhön vuonna 1921.

Varattomuudentodistuksia annettu.							Myyntien suorannaisia avustuksia ja elänteeläntö- maksuja.	Tehtyjä hakemuksia.	Eväytyjä hakemuksia.	Muuta asioita.	Käsiteltyjä asioita yhteensä.
Oikeusapua varten.	Verojen maksuun.	Passia varten.	Eläketä varten.	Parantolaan pääsemiseksi.	Koulunkäyntiä varten.	Muihin tarkoituksiin.					
14	32	3	4	4	—	9	1,214	362	40	93	2,052
8	171	3	1	2	—	8	1,302	417	56	95	2,356
18	94	2	—	3	—	2	1,409	432	53	84	2,425
12	30	8	3	5	—	13	1,274	504	32	82	2,272
15	18	3	2	3	2	4	1,145	412	39	88	1,974
14	11	3	1	4	—	2	1,056	407	56	78	1,862
14	2	9	1	2	—	3	994	391	38	89	1,798
13	36	9	1	5	1	5	1,064	265	42	60	1,754
15	1	14	2	3	6	6	1,190	425	57	68	2,122
14	106	5	6	4	2	5	1,352	545	153	65	2,564
18	133	11	1	4	1	1	1,306	516	106	71	2,463
18	54	10	3	1	1	4	1,402	574	178	97	2,635
173	688	80	25	40	13	62	14,708	5,250	850	970	26,277
24	9	—	1	5	1	7	1,220	336	143	374	2,432
10	152	1	1	3	—	14	1,504	339	142	290	2,766
15	47	4	1	3	—	9	1,660	364	156	318	2,913
21	9	2	—	2	—	5	1,487	300	125	426	2,776
19	14	—	—	—	—	—	1,191	278	96	470	2,405
16	6	2	1	—	1	4	1,045	123	72	236	1,782
21	2	4	1	1	—	3	1,030	205	76	212	1,808
20	1	2	—	1	—	16	920	204	61	327	1,825
6	2	2	—	2	6	8	963	309	68	463	2,087
16	1	3	—	2	—	2	1,202	270	62	398	2,219
9	3	1	—	—	—	14	1,392	302	125	372	2,578
6	—	—	—	1	1	1	1,761	258	113	150	2,539
183	246	21	5	20	9	83	15,375	3,288	1,239	4,036	28,130
3	15	—	—	—	1	1	1,069	237	133	81	1,773
4	68	—	1	1	1	3	1,266	225	116	58	1,983
5	17	—	—	—	—	2	1,281	169	167	60	1,940
8	7	1	—	1	—	3	1,104	234	146	71	1,767
6	8	1	1	—	1	1	885	178	108	63	1,452
2	6	—	1	—	—	—	684	205	87	57	1,209
5	1	—	—	—	—	5	568	146	83	74	1,038
7	—	—	—	1	—	7	656	140	96	73	1,123
7	—	1	1	—	—	3	722	193	64	59	1,230
5	—	—	—	1	—	1	919	261	79	49	1,528
7	—	1	—	—	—	2	1,076	236	85	70	1,724
4	—	—	—	—	—	2	1,187	187	84	57	1,778
63	122	4	4	4	3	30	11,417	2,411	1,248	772	18,545

VI. Kaupunginkirjasto.

Helsingin kaupunginkirjaston hallituksen kertomus vuodelta 1921 ¹⁾ oli seuraavaa sisällystä:

Hallituksen kokoonpano. Kirjaston hallituksena olivat samoin kuin edellisenä vuonna professori A. Wallensköld puheenjohtajana, filosofiantohtori J. Ailio varapuheenjohtajana, toimittaja E. Aarnio, filosofiantohtori A. H. Bergholm ja professori H. Bergroth. Vuonna 1921 hallitus kokoontui viidesti.

Henkilökunta. Kirjaston henkilökunta muuttui seuraavasti: Avustava kirjastonhoitaja filosofianmaisteri A. Wilskman kuoli kesäkuun 30 p:nä. Hänessä kirjasto menetti erittäin kykenevän, tunnontarkan ja tehtäviinsä innostuneen virkamiehen. Avustavaksi kirjastonhoitajaksi hänen sijaansa valittiin syyskuun 21 p:nä yliopettaja L. Pohjala. Vuoden alusta perustetun pääkirjaston uuden amanuessinviran haltijaksi valittiin rouva K. Lesch. Kesäkuun 21 p:nä kuoli Kallion haarakirjaston amanuessi rouva O. Bask, joka oli tunnollisesti työskennellyt kirjastossa lähes 12 vuoden ajan. Hänen sijaansa nimitettiin Kallion haarakirjaston amanuessiksi syyskuun 21 p:nä harjoittelija rouva A. Roschier.

Kirjaston toiminta oli vilkkaampaa kuin koskaan ennen. Sekä kirjain lainaus koteihin että lukusalikäyntien lukumäärä lisääntyivät huomattavasti. Liikkeen vilkkaudesta johtui, että tilanpuute varsinkin pääkirjastossa esiintyi entistä tuntuvampana. Huoneistosta johtuneet hankaluudet uhkasivat tulla aivan sietämättömiksi. Kaupunginvaltuuston päätöstä ottaa vuoden 1922 menosääntöön 2,000,000 markan määräraha pääkirjaston rakennuksen laajentamista varten tervehdittiinkin senvuoksi helpotuksen ja ilon tuntein. Yli vuosikymmenen vireillä ollut kysymys tilanpuutteen poistamisesta tulee täten vihdoinkin ratkaistuksi pitkäähköksi aikaa eteenpäin. Rakennustyön kestäessä tulee tosin kirjaston toiminta jossain määrin kärsimään, mutta tietoisuus lisärakennuksen tarpeellisuudesta ja nyt aikaansaatavista parannuksista tulee helpottamaan vaikeuksien kestämistä ja esteitten voittamista. Kirjastolle avautuu mahdollisuuksia uudistuksiin useissa suhteissa. Paitsi sisustusjärjestelyä ja työjärjestyksen muutoksia tulevat todennäköisesti päiväjärjestykseen m. m. kysymykset »avoimien hyllyjen» järjestelmästä (jossa yleisöllä olisi lupa itse päästä kirjavaraston ääreen), kirjallisuuden yudesta tai muutetusta luokittelusta, valistusosaston perustamisesta opintosalin yhteyteen

¹⁾ Kertomukseen liittyvät taulutiedot kirjalainoista sekä lukusalikäynneistä ovat julkaistuinä Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1922.

ja kirjastokonttorin aikaansaamisesta lainanottajain rekisteröintiä varten, osan ammattikirjallisuutta sijoittamisesta erityisiin huoneisiin, ryhtymisestä läheisempään yhteistyöhön kaupungin eri sivistysyritysten kanssa, satuhetkien järjestämisestä lapsille ja kirjallisuutta käsittelevien esitelmien järjestämisestä yleisölle sekä oman kirjansitomien perustamisesta. Muutamat näistä uudistuksista voidaan kuitenkin vain vähitellen toteuttaa.

Viime toimintavuonna, samoin kuin edellisinä sotavuosina, ei ollut mahdollista täysin tyydyttää yleisön kasvavia uuden kirjallisuuden vaatimuksia. Korkeiden kirjakauppahintain johdosta oli pakko jossain määrin rajoittaa kirjainhankintaa, varsinkin kaunokirjallisuuden ostamista. Kirjaston luku- ja aikakauslehtiä kuin edellisinä vuosina. Näissä oloissa tuotti erikoista tyydytystä että kirjasto sai lahjoina vastaanottaa verraten suuria kirjallisuuskokoelmia, erityisesti ulkomaista kaunokirjallisuutta.

Uusi ohjesääntö. Kaupunginvaltuusto vahvisti vuoden varrella kirjaston uuden ohjesäännön. Entisiin sääntöihin verrattuna uusi ohjesääntö muutamissa kohdin mahdollisesti merkitsee parannusta. Eräitä kirjaston hallituksen tarpeelliseksi katsomia muutoshetkiä ei kuitenkaan hyväksytty.

Työväenopiston ja sen johtokunnan käytettäväksi luovutettiin pienehkö Kallion haarakirjaston huone. Työväenopiston suomenkielinen osasto järjesti siellä kuten edellisinäkin vuosina opetuskursseja muutamina iltapäivinä viikossa. Vaaleja, tuloilmoitusten vastaanottoa ja verojen kannantaa toimitettiin luovutettiin niinkään huoneisto haarakirjastoista.

Lainausliike. Pääkirjaston ja Kallion haarakirjaston lainausosastot pidettiin yleisölle avoinna 343 päivää (331 päivää vuonna 1920) ja Töölön ja Hermannin haarakirjastojen lainausosastot 305 päivää (298 päivää vuonna 1920).

Kirjalainojen määrä vuosina 1921 ja 1920 oli seuraava:

	1921.	1920.
Pääkirjastossa	343,237	287,645
Kallion haarakirjastossa	207,370	170,615
Töölön »	29,888	27,986
Hermannin »	22,444	19,156
Yhteensä	602,939	505,402

Kutakin asukasta kohti tuli siis vuonna 1921 3.0 lainaa. Vertailun vuoksi mainittakoon tässä Tukholman kaupunginkirjastokomitean mietinnön mukaan vuodelta 1922 muutamien suurehkojen Skandinavian kirjastojen sekä joidenkin hyvin hoidettujen Amerikan, Englannin ja Saksan yleisten kirjastojen vastaavat lainausluvut: Kööpenhamina 1.7, Kristiania 2.7, Bergen 2.8, New York 3.1, Chicago 2.8, Cleveland 4.4, Manchester 3.3, Liverpool 2.6, Charlottenburg 0.9 ja Stettin 0.5.

Lainain keskimäärä lainauspäivää kohti oli pääkirjastossa 1,001, Kallion haarakirjastossa 604, Töölön haarakirjastossa 98 ja Hermannin haarakirjastossa 74 eli kaikkiaan 1,777.

Ylkkäimmillään lainausliike oli maaliskuussa, jolloin kaikkien lainausosastojen lainain keskimäärä oli 2,260 päivää kohti.

Aikuisille sekä lapsille ja nuorisolle annettujen kirjainlainojen välinen suhde käy selville seuraavasta taulusta:

	Kirjalainoja aikuisille.		Kirjalainoja lapsille.		Yhteensä.
	Luku.	%.	Luku.	%.	
Pääkirjasto	229,002	66.7	114,235	33.3	343,237
Kallion haarakirjasto	100,662	48.5	106,708	51.5	207,370
Töölön »	15,144	50.7	14,744	49.3	29,888
Hermannin »	8,508	37.9	13,936	62.1	22,444
Yhteensä	353,316	58.6	249,623	41.4	602,939

Vuonna 1920 tekivät aikuisille annetut kirjallinat 53.5 % ja lapsille ja nuorisolle annetut 46.5 % koko lainausliikkeestä. Melkoinen siirtyminen vanhempien lainanottajien eduksi on niinmuodoin tapahtunut. Erittäin huomattava on muutos Kallion kirjastossa, jossa aikuisille annettujen lainain prosenttiluku nousi 40.6:sta vuonna 1920 48.5:een vuonna 1921.

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaise seuraava taulu:

	Suomenkielinen kirjallisuus.		Skandinaviainen kirjallisuus.		Saksan-, ranskan- ja englanninkiel. kirjallisuus.		Yhteensä.
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.	
Pääkirjasto	150,746	43.9	184,676	53.8	7,815	2.3	343,237
Kallion haarakirjasto ..	167,201	80.6	40,169	19.4	—	—	207,370
Töölön »	15,894	53.2	13,994	46.8	—	—	29,888
Hermannin »	13,352	59.5	9,092	40.5	—	—	22,444
Yhteensä	347,193	57.6	247,931	41.1	7,815	1.3	602,939

Vuonna 1920 lainaksi annettujen skandinaviilaisten kirjain prosenttiluku oli 41.4, suomenkielisten 57.4 ja muunkielisten 1.2. Eri kieliryhmiin kuuluvien lainojen välinen suhde pysyi niin ollen miltei muuttumattomana.

Kertomus- ja romaanikirjallisuuden sekä muun kirjallisuuden lainauksen välistä suhdetta selvittää seuraava taulu, jossa myös on otettu huomioon vanhemmille ja nuoremmille henkilöille annettujen lainain välinen ero.

	Kirjalainoja aikuisille.				Kirjalainoja lapsille ja nuorisolle.				Kaikki kirjallinat.			
	Romaanikirjallisuus.		Muu kirjallisuus.		Kertomuskirjallisuus.		Muu kirjallisuus.		Romaani- ja kertomuskirjallisuus.		Muu kirjallisuus.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Pääkirjasto	151,517	66.2	77,485	33.8	83,364	73.0	30,871	27.0	234,881	68.4	108,356	31.6
Kallion haarakirjasto	64,364	63.9	36,298	36.1	83,212	78.0	23,496	22.0	147,576	71.2	59,794	28.8
Töölön haarakirjasto	11,689	77.2	3,455	22.8	12,007	81.4	2,737	18.6	23,696	79.3	6,192	20.7
Hermannin haarakirjasto	5,969	70.2	2,539	29.8	11,619	83.4	2,317	16.6	17,588	78.4	4,856	21.6
Yhteensä	233,539	66.1	119,777	33.9	190,202	76.2	59,421	23.8	423,741	70.3	179,198	29.7

Tietokirjallisuuden lainauksessa verrattuna romaani- ja kertomuskirjallisuuden lainaukseen tapahtui kertomusvuonna pienehköjä muutoksia. Pääkirjastosta ja Kallion haarakirjastosta aikuiset lainasivat suhteellisesti vähemmän tietokirjallisuutta kuin vuonna 1920, lapset ja nuoriso sitävastoin enemmän. Hermannin haarakirjastossa kohosi sekä vanhemmille että nuoremmille lainaottajille annettun tietokirjallisuuden prosenttiluku huomattavasti, jota vastoin vastaava prosenttiluku Töölön haarakirjastossa jonkin verran aleni. Koko kirjastosta lainatun tietokirjallisuuden prosenttiluku pysyi miltei muuttumattomana ollen 29.7 (29.3 vuonna 1920). Vähäinen muutos tietokirjain lainauksen eduksi on niinnuodoin kuitenkin havaittavissa.

Kirjavaraston eri osastoilta lainattujen niteiden luku pääkirjastossa ja haarakirjastoissa käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

	Pääkirjasto.	Kallion haarakirjasto.	Töölön haarakirjasto.	Hermannin haarakirjasto.	Yhteensä.	%.
I. Uskontoa	1,928	1,057	63	89	3,137	0.5
II. Historiaa ja elämäkertoja	31,160	17,879	1,849	1,403	52,291	8.7
III. Maantietoa, matka- ja kansanlänkuvauksia	16,356	9,785	1,187	815	28,143	4.7
IV. Romaaneja, kertomuksia ja satuja	234,881	147,576	23,696	17,588	423,741	70.3
V. Runoja, näytelmiä, kirjallisuuden, tieteen- ja taiteenhistoriaa ..	21,873	13,064	1,480	1,319	37,736	6.3
VI. Terveys- ja laskento-oppia, luonnontiedettä, tähtitiedettä, matematiikkaa ja teknologiaa	14,846	8,089	751	523	24,209	4.0
VII. Oikeus- ja valliotiedettä, yhteiskunnallisia kysymyksiä ja taloutta	5,654	2,674	115	182	8,625	1.4
VIII. Kielitiedettä	3,761	1,183	97	104	5,145	0.8
IX. Filosofiaa, siveysoppia, kasvatusta, urheilua ja muita sekalaisia aineita	12,778	6,063	650	421	19,912	3.3
Yhteensä	343,237	207,370	29,888	22,444	602,939	100.0

III, VI, VII ja IX ryhmään kuuluvien kirjallainain prosenttiluvut kohosivat jonkin verran, I, IV, V ja VIII ryhmän vastaavat luvut alentuivat, II ryhmään kuuluvien lainojen prosenttiluku pysyi muuttumattomana.

Pienehköjä kirjakokoelmia annettiin lainaksi Vallilan työkotiin, Tarkka-ampujakadun lastentarhaan, Finnbyn ja Kilon tyttökoteihin, Bengtsärin, Korson ja Ryttylän poikakoteihin sekä Finnsin ja Malmin kesäsiirtoloihin.

Vuonna 1921 annetuista lainoista on 170 palauttamatta, näistä oli 141 annettu pääkirjastosta, 25 Kallion haarakirjastosta, 1 Töölön haarakirjastosta ja 3 Hermannin haarakirjastosta.

Vuosina 1912—21 oli 69,871 henkilöä kirjoittautunut lainaajiksi kirjastoon. Näislä käytti vuonna 1921 lainausoikeuttaan 24,477. Vuoden varrella kirjoittautuneiden uusien lainanottajain lukumäärä oli 6,664. Seuraava taulu esittää lainaajia koskevia tietoja:

	Miehiä.			Naisia.			Lapsia ja nuorisoa.			Kaiken kaikkiaan.
	Ruunnillis. työn tekij.	Muita.	Yhteensä.	Ruunnillis. työn tekij.	Muita.	Yhteensä.	Poikia.	Tytöitä.	Yhteensä.	
<i>Suomenkielisiä lainaajia.</i>										
Pääkirjasto	1,390	1,122	2,512	1,092	1,118	2,210	1,301	565	1,866	6,588
Kallion haarakirjasto ..	1,153	360	1,513	1,015	451	1,466	1,476	1,054	2,530	5,509
Töölön »	104	41	145	115	52	167	178	113	291	603
Hermannin »	99	12	111	72	19	91	214	122	336	538
Yhteensä	2,746	1,535	4,281	2,294	1,640	3,934	3,169	1,854	5,023	13,238
<i>Ruotsinkielisiä lainaajia.</i>										
Pääkirjasto	1,338	1,822	3,160	1,003	2,873	3,876	1,204	744	1,948	8,984
Kallion haarakirjasto ..	265	145	410	251	201	452	316	231	547	1,409
Töölön »	88	36	124	51	63	114	155	114	269	507
Hermannin »	49	19	68	42	23	65	112	94	206	339
Yhteensä	1,740	2,022	3,762	1,347	3,160	4,507	1,787	1,183	2,970	11,239
<i>Kaikkiaan lainaajia.</i>										
Pääkirjasto	2,728	2,944	5,672	2,095	3,991	6,086	2,505	1,309	3,814	15,572
Kallion haarakirjasto ..	1,418	505	1,923	1,266	652	1,918	1,792	1,285	3,077	6,918
Töölön »	192	77	269	166	115	281	333	227	560	1,110
Hermannin »	148	31	179	114	42	156	326	216	542	877
Yhteensä	4,486	3,557	8,043	3,641	4,800	8,441	4,956	3,037	7,993	24,477

Vertailu lähinnä edellisen vuoden tietoihin lainaajista osoittaa m. m. että vanhempien lainaajien luku on suuresti lisääntynyt nuorempien luvun pysyessä miltei ennallaan. Lisäys on jonkin verran suurempi ruotsinkielisten kuin suomenkielisten keskuudessa, vaikka viimeainitut silti luonnollisestikin ovat enemmistöä. Työväenluokkaan kuuluvien miöslainajien luku on kasvanut enemmän kuin muihin yhteiskuntaluokkiin kuuluvien miöslainajien luku, naisiin nähden suhde oli päinvastainen.

Lukusalit olivat yleisölle avoinna samoina aikoina kuin edellisenä vuonna lukuunottamatta Kallion haarakirjaston aikuisten lukusalia, joka tänä vuonna ensi kerran oli avoinna myöskin sunnuntaisin klo 5—8 i. p. kesäkuukausina.

Pääkirjaston opintosalit olivat avoinna 356, yleinen lukusali samoin 356, lasten lukusali 341 ja sanomalehtihuoneet 356 päivää. Kallion haarakirjaston aikuisten lukusali oli avoinna 355, lasten lukusali 342 ja sanomalehtisali 356 päivää. Töölön ja Hermannin haarakirjastojen lukuhuoneet sekä Tehtaan-kadun sanomalehtihuone olivat avoinna 356 päivää.

Lukusalikäyntien lukumäärä oli seuraava:

<i>Pääkirjasto.</i>		<i>Kallion haarakirjasto.</i>	
Opintosalit	17,095	Aikuisten lukusali	31,290
Yleinen lukusali	59,062	Lasten »	85,816
Lasten »	12,924	Sanomalehtisali	115,505
Sanomalehtihuoneet.....	313,841		
Yhteensä	402,922	Yhteensä	222,611

Lukusalikäyntien päivittäinen keskimäärä oli pääkirjastossa 1,134 oltuaan 1,094 vuonna 1920 ja Kallion haarakirjastossa 635 oltuaan 593 vuonna 1920; lisäys koskee pääasiallisesti sanomalehtihuoneita. Kolmessa pienemmässä haarakirjastossa ei käyntien lukua ole laskettu.

Maaliskuun keskivaiheilta lähtien ovat pääkirjaston opintosalissa käyneet henkilöt merkinneet nimensä ja ammattinsa sinne tätä tarkoitusta varten esille pantuun päiväkirjaan. Näiden muistiinpanojen nojalla voitiin kävijät ryhmittää seuraavasti: koululaisia 24 %, käsityöläisiä, ruumiillisen työn tekijöitä ja heidän vertaisiaan 16 %, opiskelevia ja yliopistollisen tutkinnon suorittaneita 15 %, liikemiehiä, konttori- ja liikeapulaisia 10 %, insinöörejä, tekniikkoja ja mekaniikkoja 9 %, virkamiehiä 5 %, taiteilijoita 3 %, koulunopettajia 2 % ja muita 16 %.

Pääkirjastossa oli lukusaleissa ja sanomalehtihuoneissa yleisön käytettävänä 200 aikakauslehteä 236 kappalein ja 62 sanomalehteä 80 kappalein, Kallion haarakirjastossa 68 aikakauslehteä 84 kappalein ja 33 sanomalehteä 44 kappalein, Töölön haarakirjastossa 25 aikakauslehteä 26 kappalein ja 16 sanomalehteä 22 kappalein, Hermannin haarakirjastossa 23 aikakauslehteä kappale kutakin ja 16 sanomalehteä 18 kappalein sekä Tehtaankadun lukuhuoneistossa 26 aikakauslehteä kappale kutakin ja 15 sanomalehteä 20 kappalein.

Kirjavarasto käsitti tammikuun 1 p:nä 1921 99,819 nidettä. Vuoden varrella poistettiin luetteloista 993 nidettä ja hankittiin 4,773 uutta, lisäys oli siis 3,780 nidettä ja kirjavarasto joulukuun 31 p:nä 103,599 nidettä.

Kirjalahjoilla kuivastivat kirjastoa pastori K. K. Aro, rouva A. Catani, rouva E. Cederhvarf, amanuessi V. Dahlberg, Suomen sota-arkisto, kenraalimajuri O. v. Freymann, herra I. Granberg, haarakirjastonhoitaja E. Grönroos, professori A. O. Heikel, amanuessi E. Kytömaa, herra A. Moilanen, näyttelijä A. Nycop (n. 250 nidettä enimmäkseen ulkomaista kirjallisuutta), amanuessi A. Roschier, ent. päätirehtööri R. Sievers, herra A. Spåre, herra P. Stahl ja avustava kirjastonhoitaja A. Wilskman.

Kirjasto sai myöskin korvauksetta vastaanottaa julkaisuja, joita olivat toimittaneet Aarhusin Valtionkirjasto, Deichmanin kirjasto Kristianiassa, Helsingin kaupungin tilastokonttori, Helsingin kaupunginvaltuusto, Kansallis-Osake-Pankki, Helsingin säästöpankki, Kauppa- ja teollisuushallitus, Maataloushallitus, Pelastusarmeija, Postihallitus, Postisäästöpankkihallitus, Ruotsalainen kirjallisuuden Seura, Siviiliviraston leski- ja orpokassa, Sosialihallitus, Suomen Pankki, Suomen virkamiesyhdistysten keskusliitto, Tukholman työläiskirjasto, Turun kaupungin rahatoimikamari ja Turun kaupunginvaltuusto, Ulkoasiainministeriö, Valtioncuvoston julkaisuvarasto, Valtion keskuskirjasto, Viipurin kaupunginkirjasto, Viipurin kaupungin rahatoimikamari, sekä »Agroksen», »Hufvudstadsbladetin», »Ilmarisen», »Kauppiaan», »Kirjatyön», »Kontoristenin», »Kristana Esperon» ja »Laborin» toimitukset.

Painosta julkaistiin vuonna 1920 hankitun ruotsinkielisen ja ulkomaisen kirjallisuuden luettelo, suomenkielisten lasten ja nuorisonkirjain luettelo sekä kertomus kirjaston toiminnasta vuonna 1920.

Tulot. 28,855 tapauksessa veloitettiin lainanottaja suorittamaan sakkoja, joita kertyi kaikkiaan 18,440: 40 markkaa. 2,483 suomenkielistä luetteloa myytiin yhteensä 3,070: 30 markasta, 3,004 ruotsinkielistä luetteloa 2,506: 30 markasta ja 12 vieraskielisen kirjallisuuden luetteloa 1: 20 markasta. Vanhojen sanomalehtien y. m. myynnistä kertyi 2,962: 49 markkaa. Tuloja oli kaikkiaan 26,980: 69 markkaa.

Menot. Kirjastolaitoksen menot ¹⁾ näkyvät seuraavasta yhdistelmästä, johon myös on otettu kirjastolle myönnetyt määrärahat.

¹⁾ Tähän laskelmaan eivät sisälly kulut kirjastorakennusten kunnossapidosta ja palovakuutusmenoista eivätkä myöskään kirjaston vakinaisen henkilökunnan saamat kalliinajanlisäykset.

		Määrärahat.	Menot.
Palkat ja palkkiot	Smk	194,948: 50	192,205: 96
Kirjat, aikakaus- ja sanomalehdet ynnä sidonta	»	200,028: 89	200,017: 66
Painatuskulut	»	35,387: 95	27,665: —
Kalusto	»	12,000: —	11,974: 32
Haarakirjastojen vuokrat	»	12,000: —	10,950: —
Polttoaineet ja valaistus	»	120,000: —	104,619: 35
Talonmiehen palkkio, siivous, lumensulatus ja vedenkulutus	»	11,400: —	11,290: 04
Erinäisiä menoja	»	30,000: —	28,356: 51
Yhteensä Smk		615,765: 34	587,078: 84

Säästö oli niinmuodoin 28,686: 50 markkaa, mistä summasta kuitenkin painatuskustannusten määrärahan ylijäämä, 7,722: 95 markkaa, siirrettiin vuoteen 1922.

Kadonneitten ja vahingoittuneitten kirjain korvauksena kertyi 2,485: 40 markkaa. Näillä varoilla ostettiin uutta kirjallisuutta 2,415: 55 markan arvosta.

VII. Rakennustarkastuskonttori.

Rakennustarkastajan vuodelta 1921 laatima kertomus oli seuraava:

Vuonna 1921 toimitettiin 830 kirjoihin rekisteröityä tarkastusta, laadittiin 317 kirjettä ja kirjelmää, tarkastettiin 48 rakennusarviota ja 166 rakennuspiirustusta. Tarkastuksen alaisten työpaikkain luku oli 300, näistä 166 edelliseltä vuodelta jäljellä olevia. Vuoden varrella tarkastettiin lopullisesti 25 uutisrakennusta ja 80 rakennuksen- ja tulisijanmuutosta. Seuraavaan vuoteen jäi 195 puolivalmista uutisrakennusta. Vuoden varrella valmistuneiden uutis- ja lisärakennusten kuutiosisällys nousi 229,145.95 m²:iin ja vuoden kuluessa syntyi 722 asuinhuonetta, 129 keittiötä, 128 muuta huonetta ja 463 tulisijaa. Jos yllämainittuja lukuja verrataan vastaaviin lukuihin vuodelta 1920, näkyy että rakennustoiminta on ollut jokseenkin yhtä suuri kuin lähinnä edellisenä vuonna.

Tulisijojen pieni luku verrattuna uusien huoneiden lukuun riippuu osin siitä, että lämmitysjohtoja yhä enemmän otetaan käytäntöön, osin siitä, että useaan suurimpaan taloon on laitettu keskuskeittiö, joten tavalliset keittiöpiisit suurimmaksi osaksi ovat jääneet pois.

Osa rakennuspiirustuksia on tarkastettu ja hyväksytty ilman että työt kuitenkaan ovat tulleet suoritetuiksi. Tämän voi suureksi osaksi lukea kalliiden rakennuskustannusten ja vuoden varrella yhä lisääntyvän rahanniukkuuden syyksi.

Useimmiten rakennetaan talot huolellisesti ja hyvistä aineista, mutta tätä ei, ikävä kyllä, voi sanoa kaikista uutisrakennuksista. Kustannuksia säästäen suunnitellaan rautabetonkirakenteet-monessa tapauksessa niin heikoiksi, että rakennustarkastus on katsonut olevansa pakoitettu ryhtymään vakaviin toimenpiteisiin, ja on muutamissa tapauksissa vaatinut erityisen tarkastajan asettamista valvomaan työn kunnollista suoritusta.

Julkisivut ja suunnittelut jättävät usein paljon toivomisen varaa, eikä voi muuta kuin valittaa että yleisten töiden hallitus ei ryhdy tarpeeksi ankariin toimenpiteisiin huonoa arkkitehtuuria vastaan. Ilahduttavaa on kuitenkin, että ylimääräistä julkisivutarkastusta koskeva kysymys, sitä seuraavine määräyksineen julkisivuista on pantu vireille kaupunginviranomaisten aloitteesta, ja voidaan toivoa, että tämä ehdotus pian toteutetaan.

VIII. Majoituslautakunta.

Majoituslautakunnan vuodelta 1921 antama kertomus oli seuraavan sisältöinen:

Kaupunginvaltuuston joulukuun 22 p:nä 1919 valitsemina kuuluivat majoituslautakuntaan vuonna 1921 edelleen eversti M. af Enehjelm puheenjohtajana, varatuomari A. Söderholm varapuheenjohtajana, ja kuorma-ajuri K. M. Pukki sekä varajäsenenä everstiluutnantti V. Holopainen ja uunityöntekijä K. Järvinen. Pöytäkirjaa lautakunnan kokouksissa, joita vuoden varrella oli kaikkiaan kolme, piti laamanni E. Lindroos puheenjohtajan joka kerran siihen kehoittamana.

Joulukuun 30 p:nä 1920 vahvisti kaupunginvaltuusto majoituslautakunnalle uuden menoarvion, joka päättyi 10,200 markkaan.

Vuonna 1921 ei majoituslautakunta välittänyt ainoatakaan sotilasmajoitusta.

Kesäkuun 14 p:nä saapui majoituslautakunnalle ote rahatoimikamarin kansliapäiväkirjasta kesäkuun 2 p:ltä §§ 1,617 ja 1,618, josta kävi selville, että Uudenmaanläänin maaherranvirasto oli rahatoimikamarille osoittanut 16,495: 50 markkaa korvauksena kaupungin sotilasmajoituksesta johtuvista menoista ja muista sen yhteydessä olevista kustannuksista vuoden 1919 jälkimmäiseltä puoliskolta sekä 6,837: 14 markkaa korvauksena kaupungin menoista sotilasmajoituksesta vuoden 1920 edelliseltä puoliskolta ja 4,851: 50 markkaa sotilasmajoituksesta saman vuoden jälkimmäiseltä puoliskolta.

Sen jälkeen kun majoituslautakunta oli viranomaisille ilmoittanut lautakuntaa sodan ja vuoden 1918 kapinan aikana kohdanneista vahingoista, ilmoitti maistraatti helmikuun 12 p:nä päivätyllä kirjelmällä, että varallisuusverolautakunta oli arvioinut nämä vahingot 4,970 markaksi, mutta valtionneuvosto ei myöntänyt siitä korvausta.

Lautakunnan tarverahoista johtuvat menot nousivat vuonna 1921 5,267: 50 markkaan.

Vuonna 1921 saapui lautakunnalle seuraava määrä kirjeitä ja kirjelmiä, nim. Uudenmaan läänin maaherralta 2, maistraatilta 4, kaupunginvaltuustolta 2, rahatoimikamarilta 10, rahatoimikonttorilta 5, sotaministeriöstä 2, muilta viranomaisilta 5 ja yksityisiltä henkilöiltä 4, eli kaikkiaan 34. Lähtevien kirjelmien luku nousi 72:een.

IX. Holhouslautakunta.

Holhouslautakunnan vuodelta 1921 antama kertomus oli seuraava:

Holhouslautakunnan jäsenistä oli varatuomari G. Normén crovuorossa vuoden 1920 lopussa, mutta jäi hän edelleen jäseneksi lautakuntaan vuosiksi 1921—24 valtuuston joulukuun 15 p:nä tekemän päätöksen mukaan; lautakuntaan kuului sitä paitsi vuonna 1921 puheenjohtaja ent. esittelijäsihteeri J. A. Nordman, hallitusneuvos A. Rikberg ja varatuomari E. Pekkala. Viimeksimainittu otti kuitenkin osaa lautakunnan istuntoihin ainoastaan helmikuun 2 p:ään, jolloin hän tuli estetyksi työskentelemästä lautakunnassa. Tämän johdosta valitsi valtuusto helmikuun 23 p:nä varatuomari T. Kurkelan hänen sijastaan olemaan jäsenenä holhouslautakunnassa vuoden 1922 loppuun. Lautakunnan sihteerinä toimi esittelijäsihteeri I. Groundstroem.

Holhouslautakunta kokoontui kerran viikossa, paitsi kesä-, heinä- ja elokuulla, jolloin kokouksia oli ainoastaan kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena perjantaina. Kokousten luku nousi 43:een.

Lautakunnan holhouskirjan kappaleessa oli 1921 vuoden alussa mainittuina kaikkiaan 636 holhousta, joista 352 perustui määräykseen ja 284 oli laissa määrättyjä holhouksia, sekä 121 uskotunmiehentointa. Raastuvan oikeuden pitämästä holhouskirjasta on vuoden varrella lautakunnan holhouskirjaan kirjoitettu 1920 vuoden jälki- ja 1921 vuoden alkupuoliskolla lisäksi tulleet kaikkiaan 169 holhousta ja uskotunmiehentointa. Vuoden varrella holhouskirjassa siten mainituista 926 holhouksesta ja uskotunmiehentoimesta poistettiin kuitenkin erinäisistä syistä vuoden varrella 115. Tämän johdosta oli lautakunnan holhouskirjan kappaleessa 1921 vuoden päättyessä kaikkiaan 811 holhousta ja uskotunmiehentointa eli 688 holhousta, joista 378 perustui määräykseen ja 310 oli laissa määrättyjä, sekä 123 uskotunmiehentointa.

Vuoden varrella sai lautakunta kaupungin ruotsalaisten, suomalaisten ja saksalaisten evankelisluterilaisten seurakuntain kirkkoherranvirastoilta vastaanottaa säädetyt luettelot niistä 1920 vuoden jälki- ja 1921 vuoden alkupuoliskolla kuolleista näiden seurakuntain jäsenistä, joiden jälkeensjättämille alaikäisille lapsille holhooja ehkä olisi määrättävä, ja katsoi lautakunta 38:lla mainituista kuolinpesistä olevan sellaisen varallisuuden, että tili alaikäisten omaisuuden hoidosta olisi annettava. Muilta kaupungin seurakunnilta lautakunta ei saanut vastaanottaa tuollaisia luetteloja.

Vuoden varrella on lautakunnan pyynnöstä määrätty tai on lautakunnan mieltä kuultu määrättäessä holhoojia 94 ja uskottujamiehiä 67 tapauksessa sekä 21 täysi-ikäisen henkilön asettamista holhouksenalaiseksi ja 3 tuollaisen henkilön vapauttamista holhouksesta koskevassa asiassa, samoin

kuin 3 tapauksessa holhousajan pidentämisestä sekä 8 kysymyksessä, jotka koskivat lasten kasvatusoikeuden ottamista pois vanhemmilta.

Niinkään antoi lautakunta lausunnon 48 tapauksessa alaikäisten kiinteistön myyntiä, 9 tapauksessa ala-ikäisten kiinteistön kiinnitystä ja 1 tapauksessa alaikäisten kiinteistön vuokraamista koskevassa asiassa sekä käsittelee 15 kysymystä lainan ottamisesta, 4 kysymystä, jotka koskivat oikeutta kantaa holhotille tulevia varoja ja 2 kysymystä, jotka koskivat oikeutta korvausta vastaan hankkia kiinteistöjä.

Kaikkiaan 141 holhoojaa ja uskottuamiestä laiminlöi antaa holhouslain 51 §:ssä säädetyn ajan kuluessa tilin holhottiensa omaisuuden hoidosta, minkätähden lautakunta holhouslain 53 §:n säännöksen mukaan siitä ilmoitti raastuvanoikeudelle.

Niissä tapauksissa, jolloin lautakunta on velvoittanut asianomaiset holhoojat ja uskotutmiehet oikaisemaan antamiaan laskuja tai heiltä vaatinut lietoja ja todisteita, on lautakunnan osoituksia ja määräyksiä noudatettu muissa paitsi 10 tapauksessa, joista lautakunnan sentähden täytyi tehdä ilmoitus raastuvanoikeudelle.

81 holhouksesta ja uskotunmiehentoimesta määräsi raastuvanoikeus joko asianomaisten tekemästä ja lautakunnan hyväksymästä anomuksesta tai lautakunnan esityksestä että vastaiset tilit holhousvarain hoitamisesta saavat käsittää vuotta pitemmän ajan.

X. Oikeusaputoimisto.

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin vähävaraisten oikeusaputoimiston toiminnasta vuonna 1921¹⁾ oli seuraava:

Joulukuun 15 p:nä 1920 pidetyssä kaupunginvaltuuston kokouksessa valittiin oikeusapulautakunnan jäseniksi vuodeksi 1921 professori W. Chydenius, vanhempi hallintosihteeri O. Möller, lakitiedettenkandidaatti S. J. Pentti, asianajaja R. Itkonen ja hovioikeudenauskultantti V. Joutsenlahti. Näistä valitsi sittemmin oikeusapulautakunta puheenjohtajakseen professori Chydeniuksen ja varapuheenjohtajakseen lakitiedettenkandidaatti Pentin.

Huhtikuun 13 p:nä 1921 vahvisti kaupunginvaltuusto oikeusaputoimistolle uuden johtosäännön, joka ainoastaan vähän poikkeaa aikaisemmin voimassa olevasta. Siihen tehdyistä muutoksista mainittakoon, että toimiston nimestä on jätetty pois sanat »vähävaraisia varten», että oikeusapulautakunnan sijaan on tullut »johtokunta» sekä että oikeusaputoimiston apulaisen asettaa johtokunta eikä kuten ennen kaupunginvaltuusto.

Marraskuun 30 p:nä 1921 myönsi kaupunginvaltuusto tehdystä anomuksesta toimiston johtajalle, varatuomari G. Poppiukselle, joka koko vuoden 1921, syyskuuta lukuunottamatta, on kivulloisuuden takia nauttinut virkavapautta, virkaeron tammikuun 1 p:stä 1922 lukien sekä täyden eläkkeen 25 vuoden palveluksesta. Varatuomari Poppiuksen virkavapauden aikana on hänen virkaansa hoitanut apulaisoikeusavustaja V. Falck, jonka tointa taas on hoitanut varatuomari C. Ugglä.

Oikeusapulautakunta, sittemmin johtokunta, kokoontui vuonna 1921 kaikkiaan seitsemän kertaa, jolloin oikeusaputoimiston juoksevia asioita käsiteltiin.

Kun oikeusaputoimiston menosääntö, joka vuonna 1920 nousi 22,680 markkaan kalliinajan takia ei myöskään vuonna 1921 riittänyt toimiston menojen peittämiseksi, oli palkkio viransijaisten palkkaamiseksi oikeusavustajain loma-ajaksi korotettu 1,600 markasta 3,000 markkaan sekä määräraha sekalaisia menoja, siivousta y. m. varten 5,000 markasta 6,000 markkaan, jotenka toimiston menosääntö kertomusvuodelta nousi 26,080 markkaan. Tähän tulee lisäksi oikeusavustajain lisätyt palkkaedut kalliinajan lisäyksen muodossa.

Oikeusaputoimisto on vuoden varrella entistä enemmän saanut toimeksiantoja Tukholman kaupungin oikeusapukonttorilta, jonka välitystä toimiston puolestaan ei ole tarvinnut kertaakaan käyttää. Muista ulkomaalaisista samanlaatuisista laitoksista on vain Kontoret for fri Retshjælp i Kristiania

¹⁾ Osa kertomusta seuranneita taulutietoja on jätetty pois tästä.

kerran kääntynyt toimiston puoleen. Sitä vastoin on oltu molemminpuoleisessa yhteydessä erinäisten maassa olevien köyhäinasianajajain kanssa.

Muutoin jatkui oikeusaputoimiston toiminta vuonna 1921 entiseen tapaan. Toimistoa on käytetty jonkun enemmän kuin lähinnä edellisinä vuosina, kuten allaolevista luvuista ilmenee.

Käyntejä oli kertomusvuonna 4,067, vuonna 1920 3,877, vuonna 1919 3,762 ja vuonna 1918 2,162 ja ryhmittyivät ne vuoden eri kuukausien kesken seuraavasti:

Tammikuu (24 päivää)	309	Heinäkuu (24 päivää)	254
Helmikuu (24 »)	252	Elokuu (26 »)	383
Maaliskuu (24 »)	373	Syyskuu (26 »)	358
Huhtikuu (26 »)	423	Lokakuu (26 »)	352
Toukokuu (25 »)	377	Marraskuu (26 »)	412
Kesäkuu (24 »)	293	Joulukuu (24 »)	281
		Yhteensä 4,067	

Oikeusaputoimisto oli, kuten ylläolevasta taulukosta näkyy, vuoden varrella avoinna 299 päivää, joten siis päivittäisiä käyntejä oli keskimäärin 13.6, vuonna 1920 12.8 ja vuonna 1919 13.1. Suurin päivittäinen käyntien luku oli 34 ja vähin 1.

Vuoden varrella käsiteltiin 454 eri asiaa, joista 436 oli saapunut vuonna 1921 ja 18 oli ratkaisematta edelliseltä vuodelta. Kirjallisia toimituksia oli 535, niistä hakukirjoja 227.

Säätyensä ja amnattinsa sekä sukupuolensa mukaan ryhmittyivät kävijät seuraavasti:

	Mp.	Np.	Yht.		Mp.	Np.	Yht.
Työntekijöitä	28	21	49	Perämies	1	—	1
Palkkollisia	—	85	85	Merimiehiä	2	—	2
Käsityöläisiä	35	39	74	Koneenkäyttäjä	1	—	1
Liikeapulaisia	1	8	9	Keittäjättäriä	—	5	5
Konttoriapulaisia	—	3	3	Siivoojattaria	—	11	11
Avio- ja leskivaimoja	—	171	171	Taloudenhoitajattaria ..	—	2	2
Neitejä	—	3	3	Talonmiehiä	5	—	5
Kirjeenkantaja	1	—	1	Hallikauppiaas	1	—	1
Autonkuljettaja	1	—	1	Sotilas	1	—	1
Konekirjoittajat	—	1	1	Ajuri	1	—	1
Tarjoilijattaria	—	2	2	Juoksupoikia	3	—	3
Sairaanhoitajat	—	1	1	Yövahti	1	—	1
Kylvettäjä	—	1	1	Poliisikonstaapeli	1	—	1
Kirjaltajia	2	—	2				
				Yhteensä 85	353	438	

Vuoden varrella käsiteltyjen juttujen ryhmittyminen laatunsa mukaan käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:		Perheen elatus	50
Vuokrasopimuksia	26	Aviottomain lasten elatus	79
Työ- ja työehtosopimuksia	73	Perintöoikeuteen kuuluvia asioita ..	5
Muuta saamisioikeuksia	46	Testamenttioikeuteen kuuluvia asioita	1
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	5	Yleisiä veroja kosk. asioita	7
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:		Vähäpätöisiä rikosasioita	14
Avioiriitoja	10	Erinäisiä tiedusteluja, hakemuksia,	
Avioeroja	47	valituksia y. m.	87
Kihlauksen purkaus	1		
Pesäeroja	3	Yhteensä 454	

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteestä riippui, vuoden varrella lopullisesti ratkaistuiksi ja kirjoista poistetuiksi 438, niinkuin näkyy alempana olevasta taulusta:

Sopimalla ratkaistu	49	Annettu eri viranomaisille	113
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	91	Juttuja, joissa toimisto otti haasteen, mutta ei ajanut juttua	15
Erinäisistä syistä jätetty sillensä ..	170		
			Yhteensä 438

Edellä mainitut, eri viranomaisille annetut 113 asiaa jakautuivat eri virastojen ja viranomaisten kesken seuraavasti:

Valtioneuvosto	27	Uudenmaan läänin kutsuntalauta- kunta	2
Korkein oikeus	24	Helsingin tutkijalautakunta	7
» hallinto-oikeus	2	» vuokralautakunta	3
Turun hovioikeus	5	Valtion tapaturmalautakunta	1
Tullihallitus	1	Helsingin passitoimisto	1
Vankeinhoitohallitus	1	Vapausarmeijan avustuskomitea	1
Uudenmaan läänin maaherra	14	Raaseporin kihlakunnan kruunun- vouti	1
Porvoon hiippakunnan tuomiokapituli	16	Leppävirran kirkkoherranvirasto ..	1
Helsingin maistraatti	5		
Helsingin rahatoimikamari	1		
			Yhteensä 113

Se seikka että 170 asiaa jätettiin sillensä, johtui enimmältä osalta siitä, etteivät oikeudenetsijät, sen jälkeen kuin oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen, enää palaaneet, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä sekä siitä, että hakijat joko eivät tahtoneet tai voineet esittää varattomuudentodistusta.

Haaste oli otettu 15 jutussa, mutta näitä juttuja ei oikeusaputoimisto sittemmin ajanut, osin syystä, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella sijaitseviin oikeuksiin, joissa toimiston virkamiehet, voimassaolevan ohjesäännön mukaan, eivät ole velvolliset avustamaan oikeuden etsijöitä, osin syystä etteivät hakijat ilmoittaneet toimistolle, milloin jutut tulisivat esille lääkäläisessä raastuvanoikeudessa.

Oikeudenkäynnillä ratkaistusta 91 jutusta voitettiin 72 ja hävitettiin 19. Kaupungin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin kaikkiaan 204 kertaa 138 päivänä.

Vuoden päättyessä oli 16 asiaa lopullisesti ratkaisematta. Näistä oli 4 oikeudenkäynnin ja 2 eri viranomaisten ratkaisun varassa.

XI. Sosialilautakunta.

Sosiaalilautakunnan kertomus vuodelta 1921 oli seuraava:

Lautakunnan kokoonpano, jaostot, viranpitäjät y. m. Sosialilautakuntaan kuuluivat vuonna 1921 seuraavat jäsenet: kunnallisneuvos V. v. Wright, ent. senaattori M. Paasivuori, johtaja Y. Harvia, esittelijäsihteeri N. A. Mannio, neiti B. Tabelle, toimitsija H. Seppälä ja muurari A. E. Leino. Puheenjohtajana toimi herra von Wright ja varapuheenjohtajana herra Paasivuori. Lautakunnan sihteereinä toimivat arkkitehti A. Toivonen ja kaupunginvaltuuston myönnettyä hänelle virkavapautta tammikuun 22 p:stä varatuomari V. I. Puustinen.

Kunnallisten työväenasuntojen hallintojaoston puheenjohtajana toimi kunnallisneuvos von Wright sekä jäsenenä ent. senaattori Paasivuori ja neiti Tabelle.

Tontinvuokrajaostossa olivat johtaja Harvia puheenjohtajana ynnä kunnallisneuvos von Wright ja toimitsija Seppälä jäsenenä.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaostoon kuuluivat esittelijäsihteeri Mannio puheenjohtajana sekä johtaja Harvia ja muurari Leino jäsenenä.

Tarkastajina työväenopetuslaitoksia varten toimivat insinööri A. Breitholtz miestarkastajana ja neiti I. Schreck naistarkastajana.

Lautakunnalla, jonka toiminta on kohdistunut toiselta puolelta kunnalliseen asuntopolitiikkaan ja toiselta puolelta varsinaisiin sosiaaliin asioihin, oli kertomusvuoden kuluessa 21 kokousta. Näissä käsiteltiin m. m. seuraavat tärkeimmät asiat:

Vuokrasopimusehdot Vallilassa ja Käpylässä. Niihin kaupunginvaltuuston vahvistamiin vuokrasopimuskaavakkoihin, joilla Vallilan ja Käpylän kaupunginosissa sijaitsevia tontteja oli luovutettava, oli otettu määräys että kaupunki kaupunginasemakaavan muuttamista tai uuden liikenneväylän aukaisemista taikka muuta kunnan yleistä tarvetta varten on oikeutettu ennen vuokrakauden päättymistä purkamaan vuokrasopimuksen, kuitenkin niin että kaupungin oli lunastettava tontilla olevat rakennukset ja muut laitokset arvion mukaan. Kun yksityiset luotonantolaitokset katsoivat, ettei heidän etunsa kiinnityslainojen myöntämisessä tuon määräyksen johdosta ollut täysin turvattu, teki sosialilautakunta tammikuun 28 p:nä kaupunginvaltuustolle ehdotuksen että rahatoimikamarille myönnettäisiin oikeus, milloin yleishyödyllisille rakennusyhtymille vuokrataan suurempia alueita, jättää vuokraehdoista pois edellämäinittu ehto vuokrasopimuksen peruuttamisesta. Helmikuun 23 p:nä hyväksyikin kaupunginvaltuusto tämän esityksen.

Kysymys oma-koti-alueesta. Kun kaupunginvaltuuston huhtikuun 6 p:nä 1920 tekemä päätös Toukolan kortteleissa n:ot 912 ja 913 sijaitsevien tonttien luovuttamisesta oman-kodin rakentajille oli osoittautunut onnistuneeksi ja kysyntä tällaisista tonteista vallitsevan asuntopulan vuoksi oli edelleen suuri, heräsi sosialilautakunnassa kysymys uusien alueiden luovuttamismahdollisuudesta tähän tarkoitukseen. Asia oli lautakuunnassa esillä maaliskuun 23 sekä toukokuun 4 ja 13 p:nä, jolloin päätettiin kääntyä asiassa valtuuston puoleen esityksellä että korttelit n:ot 860—862, 865—874 ja 876 Käpylän puutarhaesikaupungissa luovutettaisiin oma-kotialueeksi vuokralle enintään 60 vuodeksi, tullen kaikkien tonttien vuokra-ajan päättyä yhtäikaa, ja yleensä samoilla ehdoilla kuin valtuusto helmikuun 23 p:nä 1921 oli määrännyt muista Käpylän ja Vallilan kaupunginosissa sijaitsevista asuntotonteista, kuitenkin niin että tonteille n:ot 14—22, 28—32 ja 36—40 sekä 7—17, 25—27 ja 33—35 Vipusenttien varrella ynnä tonteille n:ot 1—5 ja 2—4 Perä-Pohjolan tien varrella saisi rakentaa ainoastaan vahvistettujen mallipiirustusten mukaisia asuinrakennuksia. Hankittuaan rahatoimikamarin lausunnon¹⁾, päättikin kaupunginvaltuusto marraskuun 2 p:nä hyväksyä kaupungin asemakaava-arkkitehdin laatiman ehdotuksen edellä mainittujen korttelien kaupungin-asemakaavaksi ja luovuttaa niistä korttelit n:ot 861—862 ja 865—868 oma-koti-alueeksi vuokralle noin 50 vuodeksi. Sen lisäksi valtuusto jo lokakuun 5 p:nä rahatoimikamarin esityksestä oli määrännyt oma-kotialueena vuokrattavaksi korttelit n:ot 908 ja 909 sekä määrätyt tontit kortteleista n:ot 907, 911 ja 914 Vallilan kaupunginosassa.

Rakennusyhtymät. Jo edellisenä vuonna sosialilautakunta oli tehnyt kaupunginvaltuustolle esityksen, että kaupunki ryhtyisi avustamaan m. m. Helsingin vuokralaisyhdistyksen asunto-osuuskunta Käpylä r. l:n ja Asunto-osuus Vanaja r. l:n rakennustoimintaa, minkä esityksen näiltä osilta kaupunginvaltuusto helmikuun 9 p:nä hyväksyi päättäen samalla anoa sosialihallitukselta osuuskunnille valtion avustusta. Sosialihallitus myönsikin erinäisin ehdoin maaliskuun 4 p:nä Asunto-osuus Vanaja r. l:lle 97,200 markan ja maaliskuun 16 p:nä Helsingin vuokralaisyhdistyksen asunto-osuuskunta Käpylä r. l:lle 777,600 markan avustusalainat, joten kaupungin oli sen lisäksi myönnettävä avustusalainaa edelliselle 48,600 markkaa ja jälkimmäiselle 388,800 markkaa.

Aktiebolaget Åshaka nimiselle osakeyhtiölle, joka oli tontille n:o 33 Inarintien varrella korttelissa n:o 545 Vallilan kaupunginosassa rakentanut 16 asuinhuonetta 256,000 markan kustannusarvioin, ehdotti sosialilautakunta toukokuun 31 p:nä kaupunginvaltuustolle osottamassaan kirjelmässä annettavaksi avustusta kaupunginvaroista 38,000 markkaa, minkä ohessa valtiolta oli anottava avustusalainaa 76,000 markkaa. Valtuuston, joka esityksen hyväksyi, anomuksen johdosta sosialihallitus sitten heinäkuun 12 p:nä myönsikin osakeyhtiölle mainitun avustuksen.

Asunto-osuuskunta Haapa r. l:lle, jonka rakennusyritys käsitti 24 asuinhuonetta ja kustannusarvio teki 485,000 markkaa eli siis 20,208 markkaa huonetta kohti, sosialilautakunta kesäkuun 8 ja syyskuun 10 p:nä ehdotti vuokrattavaksi erään alueen korttelissa n:o 808 Käpylän kaupunginosassa sekä anottavaksi valtiolta avustusta 129,600 markkaa ja annettavaksi kaupunginvaroista avustusalainaa 64,800 markkaa ja toista kiinnityslainaa 63,600 markkaa, minkä ohessa oli laskettu osuuskunnan hankkivan ensimmäistä kiinnitystä

¹⁾ Ks. valt. pain. asiak. n:o 31.

vastaan 155,000 markkaa ja osakepääomana keräävän 79,000 markkaa. Tähän esitykseen valtuusto lokakuun 5 p:nä suostui siten että valtuusto päätti sosialihallitukselta anoa tarkoitukseen valtion avustusta. Kun sosialihallitus oli tähän anomukseen myöntynyt, päätti valtuusto marraskuun 16 p:nä lopullisesti hyväksyä esityksen.

Vallilan asunto-osuuskunta r. l:n rakennusyritys sisälsi 72 asuinhuonetta ja kustannusarvio teki 1,300,000 markkaa eli 18,000 markkaa huonetta kohti. Hankkeen toteuttamiseksi sosialilautakunta kesäkuun 8 ja syyskuun 10 p:nä esitti osuuskunnalle vuokrattavaksi tontit n:ot 4, 6, 8, 10, 12 ja 14 Vanajantien varrella korttelissa n:o 538 Vallilan kaupunginosassa sekä anottavaksi avustustalainaa valtiolta 390,000 markkaa, minkä lisäksi kaupungin olisi myönnettävä avustustalainana 195,000 markkaa ja toista kiinnitystä vastaan 196,000 markkaa, ollen osuuskunnan yksityiseltä rahalaitokselta ensimmäistä kiinnitystä vastaan hankittava lainaa 429,000 markkaa ja osakepääomalla kerättävä 90,000 markkaa. Lokakuun 5 p:nä hyväksyi valtuusto tämänkin esityksen alustavasti ja marraskuun 16 p:nä lopullisesti.

Osakeyhtiö Helsingin kansanasunnot olivat niinkään anoneet avustusta uusien rakennusten teettämistä varten, minkä johdosta sosialilautakunta syyskuun 10 p:nä esitti tätä yritystä varten, joka käsitti 164 asuinhuonetta joista rakennuskustannuksia oli laskettu 18,000 markkaa huonetta kohti eli 2,952,000 markkaa ja jotka oli määrä rakentaa kortteleille n:ot 812, 817 ja 819 Käpylän puutarhaesikaupungissa, anottavaksi valtiolta avustusta 885,600 markkaa, kaupungin avustustalainan ollessa 442,800 markkaa, toisen kiinnityslainan 473,600 markkaa ja ensimmäisen kiinnityslainan yksityisestä rahalaitoksesta 950,000 markkaa, minkä ohessa yhtiön osakepääoma oli korotettava 200,000 markalla. Lokakuun 5 p:nä hyväksyi kaupunginvaltuusto alustavasti tämän esityksen päättäen samalla merkitä lisätystä osakepääomasta 150,000 markkaa, minkä ohessa valtuusto päätti kääntyä sosialihallituksen puoleen yllämainitun määrän suuruisen valtion avustustalainan saamiseksi. Kun se oli saatu, hyväksyi valtuusto marraskuun 16 p:nä ehdotuksen lopullisesti.

Asunto-osuuskunta Käpy r. l. tahtoi niinkään laajentaa rakennustointaansa kortteleilla n:ot 806 ja 820 Käpylän puutarhaesikaupungissa yhdeksällä talolla, jotka käsittäisivät 54 asuinhuonetta ja jotka oli arvioitu 972,000 markaksi eli 18,000 markkaa huonetta kohti. Syyskuun 10 p:nä ehdotti sosialilautakunta edellytyksellä että osuuskunta osakepääomana keräisi 54,000 markkaa ja hankkisi ensimmäistä kiinnitystä vastaan 320,870 markkaa, valtiolta anottavaksi avustusta 291,600 markkaa, minkä ohessa kaupungin oli avustettava antamalla avustustalainaa 145,800 markkaa ja toista kiinnityslainaa 159,730 markkaa. Tämän esityksen, mikäli oli kysymys korttelin n:o 806 rakentamisesta, hyväksyi valtuusto lokakuun 5 p:nä ja edelleen rahatoimikamarin esityksestä marraskuun 16 p:nä myöskin mikäli oli kyseessä korttelin n:o 820 rakentaminen.

Näihin tarkoituksiin on vuonna 1920 käytetty 5,922,260 markkaa, josta valtion osuus avustustalainoista teki 2,834,700 ja kaupungin osuus 1,417,400 markkaa sekä kaupungin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston antamat lainat 1,670,160 markkaa. Kertomusvuonna, jolloin osa edellämainittujen lainojen kautta myönnettyistä varoista on annettu lainantottajille, on edelleen myönnetty lainoja 5,297,167 markkaa, mistä valtion osuus tekee 2,647,600 ja kaupungin osuus avustustalainoista 1,323,800 ynnä kaupungin edistämislainarahastosta myöntämät 1,325,767 markkaa.

Ammattiopetuslaitosten keskuslautakunta. Kysymys ammattiopetuslaitosten keskuslautakunnasta oli sosialilautakunnassa ensi kerran valmisteltavana jo vuonna 1920 ja tekikin lautakunta samana vuonna joulukuun 16 p:nä kaupunginvaltuustolle esityksen sellaisen perustamisesta. Sittenkun rahatoimikamari oli antanut lausunnon asiassa palautti valtuusto kesäkuun 15 p:nä 1921 esityksen takaisin sosialilautakunnalle uudelleen valmisteltavaksi. Syyskuun 27 p:nä tekikin lautakunta uuden ehdotuksen, katsoen tarpeelliseksi perustaa tällainen keskuslautakunta, jonka toiminta oli aloitettava 1922 vuoden alusta ja jota varten sanotuksi vuodeksi oli varattava 3,300 markan määräraha. Viimeksimainitun ehdotuksen hyväksyi valtuusto lokakuun 19 p:nä.

Kunnalliset ammattientarkastajat. Kaupunginvaltuuston vaadittua sosialilautakunnalta lausuntoa kunnallisten ammattientarkastajain tehtäviä koskevien määräysten muuttamisesta, oli asia lautakunnassa esillä tammikuun 10 ja 28 p:nä sekä helmikuun 28 p:nä. Lautakunnassa syntyi kysymyksen johdosta erimielisyyttä. Enemmistö asettui sille kannalle, että kunnalliset ammattientarkastajat olisivat asetettavat sosialilautakunnan valvonnan alaisiksi, jota vastoin vähemmistö katsoi asialle edullisemmaksi, että tarkastajat edelleen olisivat terveydenhoitolautakunnan alaisia.

Panttilainausliike. Senjohdosta että yleinen korkokanta valtakunnassa oli huomattavasti noussut, joten se 6 % korko, jonka yksityiset yleisen lain mukaan olivat oikeutetut saamaan ammattimaiseen panttilainausliikkeeseen sijoittamalle pääomalle, ei enää vastannut kohtuutta, kääntyivät erät panttilaitokset valtuuston puoleen anoen ryhdyttäväksi toimenpiteisiin sanotun korkokannan korottamiseksi. Valtuuston pyydettyä asiassa sosialilautakunnalta lausuntoa, ehdotti lautakunta toukokuun 13 p:nä lakia muutettavaksi siten että valtionvarainministeriölle annettaisiin oikeus vuodeksi kerrallaan määrätä kyseessäolevan koron ylimmän määrärajan, minkä esityksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päättikin kääntyä asiassa valtioneuvoston puoleen.

Maito-, leipä- ja kukkakaupat. Sittenkuin lokakuun 24 p:nä 1919 kauppa-, konttori- ja varastoliikkeen työoloista annetun lain 2 §:ää, joka koskee maito-, leipä- ja kukkakauppojen aukioloaikaa, oli helmikuun 11 p:nä 1921 muutettu, päätti sosialilautakunta helmikuun 28 p:nä kaupunginvaltuustolle ehdottaa, että valtuusto sallisi sunnuntai- ja juhlapäivinä pitää auki maito- ja leipämyymälöitä klo 8—11 a. p. ja kukkakauppoja klo 9—11 a. p. Maaliskuun 23 p:nä hyväksyi valtuusto tämän lautakunnan esityksen.

Alaikäisten katukauppa. Kaupunginvaltuuston marraskuun 13 p:nä 1917 päätettyä antaa kasvatustalokunnalle toimeksi yhdessä sosialilautakunnan kanssa ottaa harkittavakseen kysymyksen palkatun ammattityön järjestämisestä alaikäisille kunnan välityksellä niille sopivana aikana ja niille soveltuvissa työolosuhteissa, asettivat kasvatustalokunnat erityisen työvaliokunnan, jonka puheenjohtajana toimi sosialilautakunnan puheenjohtaja kunnallisneuvos v. Wright. Valiokunnan saatua ehdotuksensa valmiiksi, käsittelivät lautakunnat asiaa yhteisissä kokouksissaan helmikuun 25 sekä maaliskuun 4 ja 10 p:nä, joissa tehtyjen päätösten mukaan valtuustolle lähetettiin seikkaperäinen lausunto. Tässä lausunnossa m. m. ehdotettiin että alaikäisten ansio- ja kasvatustarkoituserien toteuttamiseksi perustettaisiin kaksi tilapäistä nuorisotyöpajaa.

Kysymys uudesta kansanpuistosta ei ole suinkaan uusi. Sellaisen kipeä tarve nimittäin on yhä uudelleen tuonut esiin tuon kysymyksen. Rahatoimi-

kamari huomautti jo joulukuun 30 p:nä 1914 päivätyssä kirjeessä kaupunginvaltuustolle mahdollisuudesta että Mustikkamaa-niminen saari muodostettaisiin kansanpuistoksi. Tästä ajatuksesta on sittemmin luovuttu. Sensijaan m. m. sosialilautakunta maaliskuun 4 p:nä 1919 teki esityksen siitä, että Santahamina tai osa siitä olisi valtiolta saatava tuollaiseksi puistoksi. Valtuuston maaliskuun 23 p:nä 1921 käskettyä sosialilautakuntaa ottamaan kysymyksen viimeksimainitussa muodossa valmisteltavaksi, oli asia sittemmin jälleen sosialilautakunnassa käsiteltävänä, joka lokakuun 26 p:nä päivätyssä kirjeessä esitti kaupunginvaltuustolle, että valtuusto päättäisi valtioneuvostolta anoa lähemmin määriteltäviä osaa Santahaminasta vuokra-oikeudella luovutettavaksi 25 vuoden ajaksi kansanpuistoa varten.

Sosiaalilautakunnan kunnallisten työväenasuntojen hallintojaostolla oli kertomusvuonna 5 kokousta. Kun kunnalliset työväenasunnot niiden kannattavaisuuslaskelmien mukaan, jotka ovat liitetyt edellisen vuoden kertomukseen, tuottivat kaupungille tappiota, päätti jaosto huhtikuun 28 p:nä korottaa vuokrat seuraavaan kesäkuun 1 p:stä taloissa n:o 5—23 Hietaniemenkadun varrella ilman keskuslämmitystä olevissa huoneistoissa 100 %, keskuslämmityksellä varustetuissa rakennuksissa kahden henkilön asuttavista huoneista 57 markasta 140 markkaan kuukaudelta ja yhden henkilön asuttavista 40 markasta 90 markkaan kuukaudelta sekä perheasunnoista noin 80 %, talossa n:o 16 Kristiinankadun varrella 75 % ja taloissa n:o 4—18 Somerontien varrella 45 markasta 60 markkaan, jota vastoin taloissa n:o 47—59 Kangasalantien varrella ynnä Hermannissa ja Harakan saarella sijaitsevien asuntojen vuokrat päätettiin pysyttää entisellään.

Kysymys kaupungin talojen hoidon uskomisesta yhdelle isännöitsijälle oli, rahatoimikamarin vaadittua siitä hallintojaoston lausunnon, käsiteltävänä marraskuun 16 p:nä. Jaosto katsoi, että kysymystä ratkaistaessa oli erotettava sellaiset rakennukset, jotka olivat määrättyt eri virastoja varten, mitkä jaostonkin mielestä olisivat jätettävät yhden isännöitsijän hoitoon, ja sellaiset rakennukset, jotka vuokrattiin asunnoiksi. Jälkimmäisiä, niissä kun vuokrausten ottamisessa ja sen kanssa yhteydessä olevien asioiden hoitamisessa oli erityisesti työtä, jaoston mielestä ei taas voinut yhdistää edellisiin, vaan oli ne hoidettavat erikseen.

Kunnallisten työväenasuntojen isännöitsijänä on kertomusvuonna toiminut kamreeri Georg Weckman.

Sosiaalilautakunnan tontinvuokrajaostolla oli kyseessäolevana vuonna kaikkiaan 18 kokousta.

Vallilan kaupunginosassa sijaitsevien aikaisemmin vuokrattujen tonttien vuokraoikeuden siirtoa koskevia asioita oli jaostolla käsiteltävänä 23, koskien ne tontteja n:ot 3, 5 ja 9 Ouluntien varrella, n:ot 10 ja 12 Hauhontien varrella, n:ot 18 ja 19 Keuruuntien varrella, n:ot 11, 13, 15 ja 33 Inarintien varrella, n:ot 3, 4, 5, 10 ja 14 Vallilantien varrella, n:o 3 Vanajantien varrella, n:ot 4 ja 10 Suvannontien varrella, n:ot 5 ja 10 Virtaintien varrella, n:ot 19, 25, 27 ja 29 Päijänteentien varrella sekä n:o 9 Pernajantien varrella.

Asiat, joissa oli kysymys uusien tonttien vuokraamisesta ensi kertaa, koskivat tontteja n:ot 6 ja 8 Hauhontien varrella, n:ot 7 ja 9 Pernajantien varrella, n:ot 13, 25, 27, 29 ja 31 Päijänteentien varrella sekä n:o 13 Keuruuntien varrella.

Toukolassa vuokrattavia tontteja koskevia asioita oli esillä seuraavat: tontteja n:ot 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10 ja 11 korttelissa n:o 912 sekä n:ot 2, 3, 10, 11, 12 ja 13 korttelissa n:o 913.

Käpylän puutarhaesikaupungissa kaupunginvaltuuston marraskuun 2 p:nä tekemän päätöksen mukaan oma-kotialueeksi vuokrattavista kortteleista n:ot 861—862 ja 865—868 otettavien vuokramaksujen määräämistä koskeva asia oli käsiteltävänä jaoston kokouksessa marraskuun 29 p:nä, jolloin päätettiin rahatoimikamarille ehdottaa vuokramaksut seuraaviksi:

korttelin n:o 861 tonteista n:ot 1, 3, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 6, 8, 12 ja 14; korttelin n:o 862 tonteista n:ot 2, 4, 20, 25, 27, 31 ja 33; korttelin n:o 865 tonteista n:ot 2, 4, 6, 33 ja 35; korttelin n:o 866 tonteista n:ot 36, 38 ja 40; korttelin n:o 867 tonteista n:ot 1, 28, 30, 32, 27 ja 29 sekä korttelin n:o 868 tonteista n:o 3, 5, 2, 4, 14, 16, 18, 20 ja 22 ensimmäiset 5 vuotta 200 markkaa vuodessa, vuodet 6—10 400, vuodet 11—20 1,200, vuodet 21—30 1,500, vuodet 31—40 1,800 ja vuodet 41—50 2,100 markkaa vuodessa; korttelin n:o 861 tontista n:o 5; korttelin n:o 852 tonteista n:ot 18, 22 ja 29; korttelin n:o 865 tontista n:o 31; korttelin n:o 866 tonteista n:ot 2, 4, 6 ja 8; korttelin n:o 867 tontista n:o 23 sekä korttelin n:o 868 tonteista n:ot 11, 13, 15, 17, 19 ja 21 ensimmäiset 5 vuotta 225 markkaa vuodessa, vuodet 6—10 450, vuodet 11—20 1,320, vuodet 21—30 1,650, vuodet 31—40 1,980 ja vuodet 41—50 2,310 markkaa vuodessa sekä korttelin n:o 861 tonteista n:ot 10 ja 16, korttelin n:o 867 tonteista n:ot 25 ja 34 ynnä korttelin n:o 868 tontista n:o 12 ensimmäiset 5 vuotta 250 markkaa vuodessa, vuodet 6—10 500, vuodet 11—20 1,500, vuodet 21—30 1,875, vuodet 31—40 2,250 ja vuodet 41—50 2,625 markkaa vuodessa, jota vastoin jaosto ehdotti, että rahatoimikamari jättäisi korttelin n:o 862 tontin n:o 23, korttelin n:o 867 tontin n:o 26 ja korttelin n:o 868 tontin n:o 24 vuokran toistaiseksi määräämättä. Tämän ehdotuksen rahatoimikamari on sittemmin hyväksynyt.

Kun Vallilan kaupunginosassa sijaitsevien tonttien vuokraoikeuden siirtoa koskevissa asioissa oli tähän saakka aina pyydetty asunnontarkastaja arkkitehti Knut Wasastjerna arvioimaan myydyt rakennukset, päätti jaosto m. m. arvioinnista johtuvien kustannusten vähentämiseksi toukokuun 23 p:nä uskoa mainitun tehtävän lautakunnan sihteerille arkkitehti A. Toivoiselle.

Sen johdosta, että valaistus-, vesi- ja viemärijohtojen y. m. rakentamiseen Käpylän puutarhaesikaupungissa, kuten rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle elokuun 11 p:nä ilmoitti, oli siihen saakka jo käytetty noin 2,400,000:— markkaa, katsoi jaosto tarpeelliseksi, että neilläänkin, kuten jo aikaisemmin ulkomailla m. m. Ruotsissa oli tehty, olisi ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin, jotta mainitut kustannukset »oma-kotialueella» saataisiin supistumaan kohtuulliseen määrään, minkä vuoksi jaosto marraskuun 29 p:nä päätti esittää rahatoimikamarille, että kysymystä valmistelamaan asetettaisiin erityinen komitea. Tämän komitean on kamari sittemmin asettanut.

Sosiaalilautakunnan yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaostolla oli kertomusvuoden kuluessa 9 kokousta ja käsiteltiin niissä m. m. seuraavat asiat:

Helmikuun 8 p:nä päätti jaosto, että lainoja rahastosta myönnettäessä oli yleensä noudatettava kaupunginvaltuuston toukokuun 19 p:nä 1920 tekemää päätöstä, joten kiinteistön arvoksi on laskettava 55 % rakennuskustannuksista

ja lainarahastosta annettavan lainan suuruudeksi oli toistaiseksi määrättävä korkeintaan 85 % mainitusta arvosta.

Kun vuotuismaksu lainarahastosta myönnettäville lainoille oli aikaisemmin ollut 6 %, josta oli luettava 5 $\frac{1}{4}$ % korkoksi ja loput kuoletukseksi, muutuneitten olosuhteitten vuoksi oli liian alhainen, ehdotti sosialilautakunta hallintojaoston esityksestä helmikuun 6 p:nä 1920 vuotuismaksun korottamista 8 %:iin, mistä 7 $\frac{1}{2}$ % olisi korkoa ja loput kuoletusta. Valtuusto kuitenkin tammikuun 26 p:nä 1921 päätti rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti määrätä että velallisen oli toistaiseksi maksettava lisäkorkoa, niin että koko korko olisi $\frac{1}{2}$ % alle Suomen Pankin kulloinkin määräämän alimman diskonttokoron. Kun tällainen määräys kuitenkin saattoi aiheuttaa erilaista tulkintaa, päätti jaosto maaliskuun 2 p:nä, että tämä määräys oli käsitettävä siten, että lisäkorkoa on suoritettava kulloinkin maksamatta olevalle lainamäärälle niin paljon, että lisäkorko ja vuotuismaksuun sisältyvä 5 $\frac{1}{4}$ % korko yhteensä ovat viimeksi sanotulle lainamäärälle 1 $\frac{1}{4}$ % alle Suomen Pankin kulloinkin vahvistaman alimman diskonttokoron. Samalla esitti jaosto sosialilautakunnalle ryhtyttäväksi toimenpiteisiin, jotta edellämainittu tulkinta vahvistettaisiin. Maaliskuun 9 p:nä kaupunginvaltuusto sosialilautakunnan esityksestä hyväksyi tämän käsityskannan.

Tämän ohessa voitaneen mainita, että rahatoimikonttori tulkitsti edelläolevaa valtuuston päätöstä siten, että lainanottaja, vaikka hän ei ollut oikeutettu eikä hän itse asiassa ollutkaan nostanut koko lainamäärää, vaan ainoastaan jonkin osan, kuitenkin oli velvollinen jo ensimmäistä puolivuotuismaksua suoritettaessa maksamaan koko puolivuotuismaksun siihen sisältyvine lainanlyhennyksineen. Huhtikuun 4 p:nä esitti jaosto, joka oli asiassa toista mieltä, rahatoimikamarille, että ensimmäistä puolivuotuismaksua maksettaessa velallisen tarvitsi suorittaa ainoastaan puolivuotuismaksuun sisältyvä korko ja lisäkorko nostetulle lainamäärälle, muttei siihen sisältyvää lainan lyhennystä, minkä esityksen kamari huhtikuun 14 p:nä hyväksyi.

Lainarahaston pääoma oli vuoden alussa 2,264,250 markkaa ja on siihen myönnetty lisää valtuuston päätöksellä helmikuun 9 p:nä 100,000 markkaa ja lokakuun 5 p:nä 400,000 markkaa, joten varat tekivät 2,764,250 markkaa. Rahastosta myönnettyistä lainoista oli takaisin maksamattomana 159,468 markkaa ja kertomusvuonna myönnettiin lainarahastosta lainoja seuraavasti: Asunto-osuuskunta Käpy r. l:lle 231,160 markkaa, 19,247 ja 143,000 markkaa, Vallilan asunto-osuuskunta r. l:lle 143,000 ja 196,000 markkaa, Osakeyhtiö Helsingin kansanasunnoille 1,296,000 ja 473,600 markkaa. Asunto-osuus Vanaja r. l:lle 60,000 markkaa, Helsingin vuokralaisyhdistyksen asunto-osuuskunta Käpylä r. l:lle 354,000 markkaa ja Aktiebolaget Åshaka-nimiselle yhtiölle 16,320 markkaa ja siis yhteensä 2,789,327 markkaa, joten lainattu määrä teki kaikkiaan 2,948,775 markkaa, mistä lainanottajat kuitenkin olivat oikeutetut nostamaan osan vasta seuraavana vuonna.

Korvas—Ruskeasuon siirtolapuutarhojen hallinnosta on huolehtinut erityinen hallitus, johon on kuulunut sosialilautakunnan valitsemina rouva H. Seppälä ja lautakunnan sihteeri arkkitehti A. V. Toivonen varsinaisina jäseninä sekä puutarhuri S. Olsson ja työmies V. Salovaara varajäseninä, Svenska kvinnoförbundet-yhdistyksen valitsemina neiti J. Ahlstrand varsinaisena ja metsänhoitaja Aug. Grönberg varajäsenenä, Helsingin kansakoulujen nuoriso-

ja raittiusliitto Fylgia-yhdistyksen valitsemina herra O. Strömberg varsinaisena ja herra R. W. Björklund varajäsenenä ynnä Martta-yhdistyksen valitsemina rouva A. Wessberg varsinaisena ja neiti K. Huldén varajäsenenä. Siirtolapuutarhahallituksen puheenjohtajana on ollut herra Strömberg ja varapuheenjohtajana neiti Ahlstrand. Hallituksen sihteerinä ja neuvojana on toiminut puutarhuri O. Lundén.

Hallituksella on ollut kertomusvuonna kolme kokousta ja niissä on käsitelty kaikkiaan yksitoista asiaa. Hallitus on niinkään arkkitehti R. Finnilällä laittanut mallipiirustukset puutarhatupia varten.

Viljelyslohkot ovat olleet jaettuna kuten viime vuonna edellämainittujen yhdistysten kesken.

XII. Työnvälitystoimisto.

Työnvälitystoimiston johtokunnan vuodelta 1921¹⁾ antama kertomus oli seuraavan sisältöinen:

Johtokunta. Työnvälitystoimiston johtokuntaan kuuluivat vuonna 1921 filosofiantohtori S. Ivalo puheenjohtajana, ent. senaattori M. Paasivuori varapuheenjohtajana sekä uunintekijämestari A. Malmi, kirjelijättelijä P. Rahikainen ja toimittaja rouva O. Tainio jäseninä.

Johtokunta kokoontui vuoden kuluessa 8 kertaa. Se on kokouksissaan käsitellyt, paitsi juoksevia asioita, joukon kysymyksiä, joista tässä mainittakoon seuraavat:

Tiedustelu työsuhteista Helsingissä ja sen lähiseuduilla helmikuussa sekä samanlainen tiedustelu syyskuussa seuraavana talvikautena odotettavissa olevista työsuhteista. Tiedustelujen kautta saadun aineiston pohjalla antoi toimisto selostukset työsuhteista sosiaalhallitukselle ja Helsingin kaupungin rahatoimikamarille:

toimenpiteistä töiden hankkimiseksi maaseudulla ja työttömäin lähettämiseksi niihin;

esitys kaupunginvaltuustolle anomuksen tekemisestä valtioneuvostolle, että se ryhtyisi järjestelmällisiin toimenpiteisiin työttömyyden poistamiseksi ja sen seurausten lieventämiseksi. Eesityksen johdosta päätti kaupunginvaltuusto tehdä anomuksen valtioneuvostolle;

konttori- ja liikeapulaisten sekä nuorison työnvälitysosastojen järjestämisestä ja toimiston huoneiston laajentamisesta. Johtokunnan anomuksesta päätti kaupunginvaltuusto seuraavan vuoden alussa mainittuja aloja varten perustettavaksi kaksi uutta osastoa, toisen mies-, toisen naisosastojen yhteyteen sekä samalla toimiston huoneistoa laajennettavaksi mainittuja osastoja varten kuin myös miesosastoille laitettavaksi suuremmat odotusluoneet;

lasunto kaupungin viranpitäjien palkkojen järjestelystä.

Johtokunnan tekemän ehdotuksen johdosta vahvisti kaupunginvaltuusto toimistolle uuden ohjesäännön, jossa m. m. toimiston toiminimi »Helsingin kunnan työnvälitystoimisto» muutettiin »Helsingin kaupungin työnvälitystoimisto» nimiseksi.

Henkilökunta. Toimiston johtajana oli A. H. Karvonen. Miesosastojen johtajina toimivat H. E. Blomqvist ja W. O. Ahtio sekä apulaisena U. Vinha. Naisosastojen johtajanvirkoja hoitivat neiti E. Sundström, rouva R. Hämminen ja neiti A. Bruun, apulaisina toimivat neidit E. Tötterman ja E. Bauer sekä

¹⁾ Osaa kertomusta seuranneita tilastotietoja ei ole tässä julkaistu.

ylimääräisenä apulaisena (1 p:stä maaliskuuta) neiti S. Rechardt. Toimiston vahtimestarina toimi V. Jyrkänne.

Toimiston liike. Vuonna 1921 useimmilla tuotannon aloilla vallitsevat tavallista huonommat työsuhteet vaikuttivat myöskin työnvälitystoimiston liikkeeseen, tehden sen tavallisista oloista poikkeavaksi.

Toimistossa oli liike suuri, sen odotushuoneet olivat ahdinkoon asti täynnä väkeä, ja toimiston henkilökunnalla oli runsaasti työtä työnhakijain vastaanottamisessa, merkintöjen tekemisessä toimiston kirjoihin työttömyyden toteuttamiseksi, työttömyystilaston pitamisessä ja työttömyystodistusten antamisessa työttömyyskassoille ja köyhäinhuoltohallitukselle y. m.

Kun useimmilla työaloilla työväkeä vähennettiin pitkän vuotta, ja kun työttömät kiertelivät työnkysynnässä kaikissa tunnetuissa liikkeissä sekä kaupungissa että sen lähimmässä ympäristössä, ei varsinkaan suurimpien työnantajain tarvinnut käyttää toimiston välitystä kuin poikkeustapauksissa. Hätäaputoita ei ollut samassa laajuudessa kuin edellisinä vuosina ja monet kunnan laitokset, kuten sähkö-, kaasu-, vesijohto- ja puhtaanapitalaitos eivät tänä vuonna ottaneet väkeä toimiston välityksellä ollenkaan. Kaupungin töihin otettiin toimiston välityksellä ainoastaan 732 henkeä (v. 1920 783 v. 1919 2,536, v. 1918 4,582 ja v. 1917 5,443 henkeä).

Toimistosta tilasivat työväkeä etupäässä pienet työliikkeet ja laitokset, joissa työnhakijat eivät tieneet käydä töitä kysymässä, talonomistajat rakennustyöväkeä sekä perheet ja ravintolat palvelusväkeä, joten joukkovälityksiä oli vähän. Välityksien määrä Helsingissä sekä mies- että naisosastoilla oli sen vuoksi pienempi kuin edellisinä vuosina — olosuhteisiin nähden kuitenkin verrattain hyvä —, mutta sen sijaan oli välityksiä toisille paikkakunnille enemmän, mikä aiheutui siitä, että toimisto koki sijoittaa työttömiä toisille paikkakunnille mikäli mahdollista oli.

Toimiston liikkeestä esitetään tässä seuraavat yksityiskohtaisemmat tiedot työnhakemuksista, tarjotuista ja täytetyistä paikoista.

Työnhakemukset ja työnhakijat. Työnhakemusten luku, jaettuna työnhakijain sukupuolen mukaan käy selville seuraavista numeroluvuista:

	1921.		1920.		Lisäännys vuonna 1921 verrattuna vuoteen 1920.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Miesten tekemiä . .	8,960	37.7	8,758	38.5	202	2.3
Naisten » . .	14,838	62.3	13,992	61.5	846	6.0
Yhteensä	23,798	100.0	22,750	100.0	1,048	4.6

Työnhakemuksia teki kaikkiaan 10,882 eri henkilöä, joista 4,079 eli 37.5 % oli miehiä ja 6,803 eli 62.5 % naisia ja jotka työttömäksi jouduttuaan uudistivat työnhakemuksensa 12,916 eri tapauksessa. Edellisenä vuotena oli työtä hakevia eri henkilöitä 3,539 miestä ja 6,448 naista.

Kirkonkirjoituspaikan mukaan jakaantuivat työnhakijat vuonna 1921 seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Molemmat sukupuolet.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsinki	3,883	95.2	4,712	69.3	8,595	79.0
Muut paikkakunnat	196	4.8	2,091	30.7	2,287	21.0
Yhteensä	4,079	100.0	6,803	100.0	10,882	100.0

Kun työnhakijoilta toimistoon ilmoittautuessa vaaditaan papintodistus perhesuhteiden y. m. seikkain selvittämistä varten, on ryhmitys tehty sen mukaan, joten tilasto ei vastaa työnhakijain ryhmitystä kotipaikkaoikeuden mukaan.

Miespuolisiin työnhakijoihin nähden ryhmitys jotakuinkin vastaa myöskin kotipaikkaoikeutta, poikkeuksena vain muutamia kymmeniä 50 vuotta täytettyään tänne muuttaneita — joiden kotipaikka ei enää muutu — sekä eräitä hiljan muuttaneita, jotka eivät vielä ole ehtineet kotipaikkaoikeutta saavuttaa. Sitävastoin on huomattavalla määrällä toisilla paikkakunnilla kirkonkirjoissa olevilla naisilla todennäköisesti kotipaikkaoikeus täällä, sillä moni niistä on ollut täällä palveluksessa jo pitemmän aikaa ja palveluspaikoissaan tullut myöskin hengille pannuksi.

Kun työsuhteet kaupungissa olivat huonot ja asuntojen saanti vaikea, ei tänne paljon muuta työväkeä muuttanut kuin palvelijattaria, joista oli keväällä ja syksyllä verrattain suuri puute.

Perheolojen ¹⁾ mukaan ryhmitettyinä jakaantuivat työnhakijat seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Molemmat sukupuolet.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Perheellisiä	2,091	51.3	1,076	15.8	3,167	29.1
Yksinäisiä	1,988	48.7	5,727	84.2	7,715	70.9
Yhteensä	4,079	100.0	6,803	100.0	10,882	100.0

Äidinkielen mukaan ryhmittyvät työnhakijat seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Molemmat sukupuolet.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Suomenkielisiä ..	3,562	87.3	5,989	88.0	9,551	87.8
Ruotsinkielisiä ..	503	12.3	800	11.8	1,303	12.0
Muunkielisiä	14	0.4	14	0.2	28	0.2
Yhteensä	4,079	100.0	6,803	100.0	10,882	100.0

Tarjotut paikat. Kuten edellä on selostettu, vähentyi tarjottujen paikkain luku Helsingissä vuonna 1921 edelliseen vuoteen verraten sekä mies- että naisosastolla, mutta toisilla paikkakunnilla tarjottujen paikkain luku lisääntyi. Tarjottujen paikkain lukuun on otettu toimiston tiedustelujen johdosta tarjotuista metsätöistä vain varmat tilaukset, joihin toimisto saattoi väkeä lähettää, sitävastoin on kauempaa saapuneet epämääräiset ilmoitukset jätetty pois.

Tarjottuja paikkoja oli kaikkiaan 15,390, niistä 3,783 eli 24.6 % miehille ja 11,607 eli 75.4 % naisille. Edellisenä vuonna oli tarjottuja paikkoja 17,710.

Tarjotuista paikoista oli:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	2,868	75.8	9,191	79.2	12,059	78.4
Muulla	915	24.2	2,416	20.8	3,331	21.6
Yhteensä	3,783	100.0	11,607	100.0	15,390	100.0

¹⁾ Perheellisiin on tässä luettu, paitsi naimisissa olevia henkilöitä myöskin naimattomat naiset ja lesket, joilla on lapsia elätettävänään, ja yksinäisiin myöskin lapsettomat lesket, joten ryhmitys ei ole tehty siviilissäädyn, vaan perheenelettämis-velvollisuuden mukaan.

Täytetyt paikat. Tarjotuista paikoista täytettiin:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	2,791	97.3	7,938	86.4	10,729	89.0
Muualla	391	42.7	1,484	61.4	1,875	56.3
Yhteensä	3,182	84.1	9,422	81.2	12,604	81.9

1,802 tapauksessa (56.6 %) oli miehille ja 3,629 tapauksessa (38.5 %) naisille välitetty työ tilapäistä laatua. Sellaisia välityksiä oli kaikkiaan 5,431 eli 43.1 %.

Edellisenä vuonna oli miesten paikkain välityksiä 4,456 ja naisten paikkain 10,029 eli yhteensä 14,485 välitystä, joten välitysten määrä on vähentynyt 1,881 välityksellä. Huomattavin vähennys on tapahtunut tilapäisten töiden välityksessä molemmilla osastoilla.

Toisille paikkakunnille tapahtuneiden välitysten määrä on edelliseen vuoteen verraten lisääntynyt 444 välityksellä.

Täyttämättä jääneet paikat. Tarjotuista paikoista jäi täyttämättä:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	77	2.7	1,253	13.6	1,330	11.0
Muualla	524	57.3	932	38.6	1,456	43.7
Yhteensä	601	15.9	2,185	18.8	2,786	18.1

Miehille Helsingissä tarjotuista paikoista jäi täyttämättä vain 77 (edellisenä vuonna 337), mikä on ainoalaatuinen saavutus toimiston koko olemassaolon aikana. Tämän selittää työnhakijain runsaus ympäri vuoden. Toisilla paikkakunnilla täyttämättä jääneet paikat olivat metsätyömiesten paikkoja, joihin ei ollut riittävää määrää halullisia lähtijöitä sekä metalli- ja sähkötyömiesten paikkoja pariin tehtaaseen, joissa oli palkkariidat. Toimisto ei myöskään saanut täytetyksi kaikkia muonarengin paikkoja. Täyttämättä jääneet naisten paikat olivat pääasiassa palvelijattaren paikkoja Helsingissä ja toisilla paikkakunnilla sekä perunannostoväen paikkoja maaseudulla, joihin ei saatu riittävästi väkeä. Verrattain suuri määrä palvelijattaren paikkoja jäi täyttämättä ruotsinkielisten työnhakijain puutteen vuoksi.

Työnhakemusten sekä tarjottujen ja täytettyjen paikkain lukumäärä eri ammateissa ja toimialoilla käy selville seuraavalla sivulla olevasta taulukosta:

Ammatti ja toimiala.	Työnhakemuksia.			Tarjottuja paikkoja.			Täytettyjä paikkoja.		
	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
<i>Maa- ja metsätalous</i>	139	622	761	216	961	1,177	158	818	976
<i>Teollisuus ja käsityö.</i>									
Metalliteollisuus	577	69	646	54	8	62	27	8	35
Kivi-, savi- ja lasiteollisuus	156	7	163	19	7	26	12	7	19
Kemiallinen teollisuus	—	3	3	—	4	4	—	4	4
Nahka- ja karvateollisuus	43	12	55	16	4	20	10	4	14
Kehruu- ja kutomateollisuus	—	25	25	—	2	2	—	2	2
Vaate- ja vaatusteollisuus	5	447	452	—	302	302	—	301	301
Paperiteollisuus	12	102	114	—	16	16	—	16	16
Puuteollisuus	184	19	203	576	—	576	154	—	154
Rakennusteollisuus	5,898	648	6,546	1,112	96	1,208	1,073	96	1,169
Valaistuslaitokset	36	—	36	23	—	23	3	—	3
Ravinto- ja nautintoaineteollisuus	23	325	348	3	28	31	3	27	30
Graafillinen teollisuus	22	4	26	2	8	10	1	8	9
Teollisuus ja käsityö, luokitamattomat	105	—	105	9	—	9	8	—	8
<i>Kauppa ja kulkuneuvot.</i>									
Kauppa	204	382	586	8	52	60	8	38	46
Meri- ja satamaliikenne	145	—	145	6	—	6	5	—	5
Maaliikenne	165	—	165	28	—	28	27	—	27
Ravintola- ja hotelliliikenne	2	2,685	2,687	1	1,405	1,406	1	1,371	1,372
<i>Sekatyöt, luokitamattomat</i>	926	1,051	1,977	1,636	967	2,603	1,625	967	2,592
<i>Taloustoimet</i>	—	8,155	8,155	—	7,676	7,676	—	5,695	5,695
<i>Erinäiset toimet</i>	249	55	304	54	26	80	52	24	76
<i>Käskyläisiä ja oppilaita</i>	69	227	296	20	45	65	15	36	51
Yhteensä	8,960	14,838	23,798	3,783	11,607	15,390	3,182	9,422	12,604

Helsingin piirin piirityönvälitystoimistona toimiessaan on toimisto itse suoraan edelleen hoitanut työnvälitystä ulkokuntiin, kun sen alaisina toimivain kolmen paikallisen toimiston liike on ollut aivan pieni. Muuta yhteistoimintaa kuin tietojen hankintaa asianomaisten seutujen työ-oloista, ei toimistojen kesken ole saatu syntymään. Piiritoimisto välitti toisille paikkakunnille 1,484 naista ja 391 miestä eli yhteensä 1,875 henkeä; edellisenä vuonna 1,431 henkeä.

Toisille paikkakunnille tehdyistä välityksistä, sittenkuin niistä oli vähennetty kaupungin halkokonttorin ja kaupungin asukkaiden kaupungin ulkopuolella oleviin töihin tapahtuneet 158 välitystä, suoritti sosialihallituksen työnvälitysosasto valtioavustusta 1,717 välityksestä à 5 markkaa, yhteensä 8,585 markkaa.

Nuorison työnvälitys. Kun toimiston huoneiston laajentaminen lykkääntyi seuraavaan vuoteen, oli nuorison työnvälitys edelleen järjestettynä N. M. K. Y:n Pikatoimisto Mars'in yhteyteen, jolle kaupunginvaltuusto tähän tarkoitukseen myönsi 13,000 markan apurahan.

Kun nuorison välitys siten tapahtui erillään työnvälitystoimistosta, ei sen liikettä ole otettu toimistonti lastoon, jonka vuoksi siitä tässä esitetään vain seuraavat tiedot:

	Työnhakijoita.		Tarjottuja paikkoja.		Täytettyjä paikkoja.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Poikia	649	53.8	459	58.5	409	66.4
Tyttöjä	557	46.2	326	41.5	207	33.6
Yhteensä	1,206	100.0	785	100.0	616	100.0

Vuonna 1920 oli työnhakijoita kaikkiaan 535, tarjottuja paikkoja 506 ja täytettyjä paikkoja 423.

Työnhakijoista oli toispaikkakuntalaisia 32 poikaa ja 19 tyttöä, tarjottuista paikoista toisille paikkakunnille 80 pojan- ja 77 tytönpaikkaa. Toisille paikkakunnille tuli välitetyksi 69 poikaa ja 51 tyttöä eli yhteensä 120 henkeä. Helsinkiin välitetyt paikat olivat käskyläis- ja oppipoikain ja -tyttöjen paikkoja; osa tytöistä tuli palvelijattariksi. Toisille paikkakunnille tapahtuneet välitykset olivat maataloustoimiin.

Työolot Helsingissä vuonna 1921. Maailmansodan loputtua tuotanto- ja liikealoilla toivottu nousukausi, joka vuonna 1919 ja vuoden 1920 alkupuoliskolla oli synnyttänyt vilkkaan yritteliäisyyden ja toiminnan, loppui lyhyeen, osoittautuen enemmän toiveille kuin tosiolojen pohjalle perustuvaksi. Jo vuoden 1920 loppupuolella tapahtui huomattava käänne. Pääomien niukuus pakotti monet yritykset teollisuuden alalla siirtymään toisiin aikoihin tai raukeamaan. Toimintaa tällä alalla täytyi vuoden lopulla jo supistaa. Alko yleinen alaspäin meno miltei kaikilla muilla paitsi maatalouden alalla.

Tämä aleneva suunta pysyi vallitsevana koko vuoden 1921, lukuunottamatta kesäkuukausia, jolloin työsuhteet vilkastuivat useilla työaloilla.

Eri työaloilla vallinneista työoloista esitettäköön tässä seuraavia yksityiskohtaisempia tietoja:

Maataloudessa Etelä-Suomessa vallitsi hyvät työolot ympäri vuoden, mikä osittain vaikutti myöskin työsuhteisiin Helsingissä. Talvikautena kuitenkin oli metsänhakuu töitä vähemmän kuin edellisenä vuonna. Tiedustelemalla sai toimisto kuitenkin metsänhakuu työn tarjouksia enemmänkin määrälle kuin mitä löytyi halukkaita lähtijöitä. Osa helsinkiläistäkin työväkeä työskenteli myöskin maatalous- ja rakennustöissä toisilla paikkakunnilla, niistä huomattava määrä naisia syyskesällä viljan ja juurikasvien korjuussa.

Metalliteollisuudessa huonontuivat työsuhteet jo edellisen vuoden lopulla ja tämä alaspäinmenokausi jatkui edelleen. Työväen, etupäässä aputyöväen ja vähemmän kehittyneen ammattiväen, lukua vähennettiin talven kuluessa useista tehtaista, yhteensä noin 200 henkeä. Tilanne parani kokolailla kesän ajaksi, mutta syksyllä; loka- ja marraskuussa, työolot taas huonontuivat, työväkeä vähennettiin, etupäässä aputyöväkeä, levyseppiä, y. m. yhteensä noin 300 henkeä.

Kiviteollisuudessa (varsinaisissa kivenhakkaamoissa) oli suhteellisesti hyvät työolot koko vuoden.

Kemiallisessa teollisuudessa vallitsi hyvät työolot. Useiden kemiallisten valmisteiden valmistaminen kotimaassa on päässyt hyvin kehittymään, kun tullilainsäädäntö tällä alalla suojelee kotimaista teollisuutta paremmin kuin monilla muilla aloilla.

Nahkateollisuudessa oli alkupuolella vuotta huonot työolot. Nahkimoissa olivat työt talvella sangen vähissä, ja kenkätehtaat työskentelivät pienennetyllä työvoimalla, toiset rajoitetulla työajalla 4 päivää viikossa. Kevättalvella kuitenkin työsuhteet paranivat vähitellen, niin että sekä nahki-

mot että kenkätehtaat pääsivät käymään säännöllisesti täydellä työvoimalla, ja pysyi tilanne jokseenkin samanlaisena vuoden loppuun.

Pukutavarateollisuudessa oli jotenkin normaaliset työolot. Tammi- ja helmikuussa oli tavanmukainen sesonki-työttömyys, jolloin noin puolet ammattilaisista oli joutilaana, mutta kevät- ja syyskautena oli töitä runsaasti. Töiden käyntiä häiritsi elo- ja syyskuussa osittainen työlakko.

Varsinaista paperiteollisuutta ei kaupungissa ole, mutta tähän alaan kuuluvissa kartonki-, kotelo- ja pussitehtaissa sekä kirjansitomoissa oli hiljaiset työolot, keväällä ja syksyllä vähän paremmat, mutta talvella ja keskikesällä huonot. Suurempaa määrää työntekijöitä ei kuitenkaan ollut työttömänä, mutta eräissä liikkeissä työskenneltiin ajoittain tavallisesta rajoitetulla työajalla.

Puuteollisuudessa, johon kaupungissa kuuluu vain puusepäneliikkeet, kolme höyläämötä ja sahalaitos, vallitsi talvella huonot työolot. Puusepäneliikkeissä ja varsinkin höyläämöissä oli töitä vähän. Saha seisoi rakennustöiden takia suurimman osan talvesta. Keväällä työolot paranivat, mutta syksyllä työt taas vähenivät, paitsi sahalaitoksessa, joka puutavaramarkkinain maassa yleensä vilkastuttua kävi kevästä lähtien kahdella työvuorolla ja täydellä työvoimalla.

Rakennusteollisuus oli edelleen lamassa. Ainoastaan harvoja uutisrakennuksia rakennettiin. Talvella oli rakennustyöväkeä suuret määrät joutilaana. Erittäin on mainittava, että valtion töistä rautatiellä sekä yleisten rakennusten ylläpidon ja sotalaitoksen töistä oli vähennetty jo edellisen vuoden lopulla verrattain paljon työväkeä ja kun menosäännön vahvistaminen viipyi, pääsivät valtion työt käyntiin vasta keväällä. Silloin elpyi myöskin yksityinen yritteliäisyys. Kuitenkin suoritettiin etupäässä vain korjaustöitä. Kesälläkin oli kuitenkin rakennustyöväkeä, varsinkin aputyöväkeä ja kirvesmiehiä sekä syyskesällä kivityömiehiä ajoittain työttömänä. Osa helsinkiläisestä rakennustyöväestä työskenteli maaseudulla, mutta suurin osa palasi talveksi kaupunkiin.

Sähköliikkeissä oli paremmin töitä kuin rakennus- ja metalliteollisuudessa, mutta tälläkin alalla työskenneltiin tavallista pienemmällä työvoimalla. Useilla helsinkiläisillä liikkeillä oli töitä maaseudulla, joissa osa helsinkiläisistä ammattimiehistä työskenteli.

Ravinto- ja nautintoaineteollisuudessa oli säännölliset työsuhteet leipurinliikkeissä. Karamellitehtaat kävivät myöskin ympäri vuoden, mutta kalliinajan vaikutuksesta tuotteiden menekki oli pienempi kuin normaalioloissa, jonka vuoksi työskenneltiin jonkun verran tavallista pienemmällä työvoimalla. Tupakkatehtaissa ei samoista syistä voitu työskennellä täydellä työvoimalla. Eräs suurempi tehdas seisoi talvella useita kuukausia, josta noin 300 naista edellisen vuoden lopulla ja puheena olevan vuoden alussa tuli työttömäksi. Osa tehtaista kävi ajoittain lyhennetyllä työajalla. Muut tähän ryhmään kuuluvat tehtaat kävivät säännöllisesti, lukuunottamatta kivennäisvesitehtaita, joiden liike on aina talvisin supistettua.

Graafillisessa teollisuudessa useat liikkeet alkupuolella vuotta kävivät joko vähennetyllä työvoimalla tai tavallista rajoitetummalla työajalla. Osa työväkeä siirtyi toisille paikkakunnille. Täällä oli kuitenkin muutamia kymmeniä ammattilaisia työttömänä talvella ja keskikesällä. Syyspuolella työsuhteet paranivat.

Liike-elämälle antoi painostavan leiman kovin kiristyneet raha-olot. Kaupan vapautuminen säännöstelystä lisäsi kyllä tavarain tuontia ulkomailta,

mutta sille pani rajat ulkomaisen valuutan puute ja sen kallistuminen, joten vilkkaampaa elämää ei liikealalla syntynyt. Suurempia häiriöitä ei kuitenkaan tapahtunut, verrattain harvoja vararikkoja ja liikkeiden lopettamisia sattui, mutta useat liikkeet olivat kuitenkin pakotetut supistamaan liikettään ja vähentämään henkilökuntaa, jonka vuoksi varsinkin miespuolisia konttorija liikeapulaisia ja varastomiehiä oli vapaina.

Meri- ja satamaliikenne oli kuitenkin suhteellisesti vilkas. Vaikkakin tuontiliike oli supistettu, oli puutavaran, paperimassan ja paperin sekä voin vienti paljon suurempi kuin edellisenä vuonna. Suotuisain ilmastosuhteiden vuoksi oli laivaliikenne, paikallista liikennettä lukuunottamatta, keskeytettynä vain noin kuukauden päivät, joten satamassa oli töitä osin talvellakin, ja säännöllinen laivaliike saattoi alkaa tavallista aikaisemmin. Tämä suuresti vähensi kaupungissa satama- ja ulkotyöväen työttömyyttä, mikä muuten olisi käynytkin huomattavasti laajemmaksi.

Taloustoimiin, palvelukseen perheisiin ja maatalouspalvelukseen ei ollut riittävästi sopivia tarjokkaita minään muuna aikana vuodesta kuin joulukuussa. Suurin puute oli keväällä ja varsinkin syksyllä, jolloin useita satoja paikkoja kuukausittain jäi täyttämättä. Väikkäkin monet perheet, jotka ennen ovat pitäneet palvelijaa, nykyisin vallitsevissa olosuhteissa ovat pakotetut tulemaan toimeen ilman, toiset niitä vähentämään, ei tämä seikka kyennyt puutetta poistamaan. Yleinen haluttomuus palvelukseen ja pyrkimys siirtymään muille työaloille ei suinkaan ole vähenemässä. Työn puute muilla aloilla pakotti kuitenkin monen ryhtymään palvelukseen. Aputöihin perheissä, kuten siivous- ja pesutöihin, oli aina väkeä saatavissa. Muilla naisten työaloilla, kuten aikaisemmin on mainittu, vallitsi työnpuute, etenkin koski tämä rakennusapureita, metallitehdasapureita, ompelijattaria (talvella), tupakka- ja karamellitehtaalaisia (talvella) sekä kotelotehtaan- ja kirjansitomotyöläisiä (talvella ja keskikesällä).

Työnpuutteen poistamiseksi järjesti kaupungin yleisten töiden hallitus töitä tänä kuten edellisinäkin vuosina, etupäässä kuitenkin välle, joka oli ennestään kunnan töissä. Toimiston välityksellä otettiin näihin töihin vain noin 360 miestä talvella ja 150 miestä syksyllä sekä muutamia kymmeniä naisia. Kunnan hätäaputyöt naisille jatkuivat, ja työskenteli niissä alkupuolella vuotta 353 henkilöä, joita keväällä vähennettiin niin, että heitä vuoden viimeisellä puoliskolla oli 270.

Korkein työttömäin luku kuukausittain. Työsuhteiden valaisemiseksi esitettäköön tässä korkein työttömäin luku kunakin kuukautena yhdellä viikolla:

	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.		Miehiä.	Naisia	Yhteensä.
Tammikuu ..	963	532	1,495	Heinäkuu	324	232	556
Helmikuu ..	1,053	553	1,606	Elokuu	371	343	714
Maaliskuu ..	1,074	543	1,617	Syyskuu	419	397	816
Huhtikuu ..	768	401	1,169	Lokakuu.....	404	410	814
Toukokuu ..	432	330	762	Marraskuu	727	398	1,125
Kesäkuu	335	276	611	Joulukuu	778	363	1,141

Naisiin nähden on mainittava, että yllämainittuihin työttömänä olleiden lukuihin sisältyy myöskin työtä hakeneet palvelijattaret, vaikka näille oli paikkoja, mutta ei heitä vielä oltu ehditty sijoittaa, joten varsinaisten työnpuutteisten naisten luku useina kuukausina oli noin 150—200 pienempi.

XIII. Hätäapukomitea.

Helsingin kaupungin hätäapukomitean antama kertomus vuodelta 1921 oli seuraavan sisältöinen:

Komitean kokoonpano. Hätäapukomiteaan kuuluivat vuonna 1921 seuraavat henkilöt: arkkitehti A. Nyberg puheenjohtajana, työnvälitystoimiston johtaja A. H. Karvonen, kamreerin rouva E. Holmberg, neiti E. Somersalo, rakennusmestari K. J. Rousti, kirvesmies J. Suominen, kirvesmies T. Heino-nen sekä rouva I. Kantanen jäseninä. Molempien viimeksimainittujen sijaan valittiin toukokuun 11 p:nä ja kesäkuun 15 p:nä rouva A. Aalto ja herra O. Saari. Varajäseniä olivat rouva K. Boisman, filosofiantohtori J. af Forselles, pastori K. R. Ilmonen, neiti B. Tabelle, työmies A. Tyynelä, rouva P. Saari ja kirvesmies K. J. Aalto. Sihteerinä toimi neiti H. Kauppinen.

Hätäapukomitea kokoontui kertomusvuoden kuluessa 15 kertaa ja käsit-teli 140 asiaa.

Hätäaputyöläisten lukumäärä. Hätäapukomitean toimintavuoden al-kaessa oli kaikkiaan 327 naista alempana luetelluissa hätäaputoissa:

Työtuvassa Annank. 39—41:ssä	112
» Aleksanterink. 21:ssä	56
» It. Heikink. 17:ssä	98
Boxbackassa	61
	<hr/>
	Yhteensä 327

Boxbackan töissä toimi sitäpaitsi 6 miestä.

Hätäapukomitean kokoukset. Kun kaupungin hätäapukomitean töiden toimeenpaneva johtaja kenraali I. A. Gulin sairauden tähden oli estetty hoi-tamasta tehtäviään päätti komitea tammikuun 10 p:nä pitämässään kokouk-sessa jonkun aikaa tulla toimeen ilman johtajaa. Helmikuun 2 p:nä pidetyssä kokouksessa otettiin sitten puheenjohtajan ehdotuksesta virkaatekeväksi johtajaksi eversti O. N. Segererantz.

Ensinmainitussa kokouksessa myönnettiin sihteerille neiti H. Kauppiselle opinnoiden harjoittamista varten osittaista virkavapautta toukokuun loppuun, ollen velvollinen itse palkkaamaan sijaisen.

Vallitseva työttömyys aiheutti komitean, siinä määrin kuin tilaa riitti, lisäämään työntekijäin lukua ompelutuvissa. Senjälkeen kun puheenjohtaja oli käynyt Boxbackan työpaikoilla sijoitettiin sinne helmikuun 2 p:nä 20 hen-keä. Toimeenpanevaa johtajaa kehoitettiin erinäisiltä laitoksilta, m. m. rai-tiotie- ja omnibusosakeyhtiöltä kuulustelemaan oliko mahdollista saada ompelu-töitä työttömille, jonka ohessa ehdotettiin, että rahatoimikamari järjestäisi

ulkotöitä, etupäässä katujensuunnitteluja ja raitiotien rakentamista esim. Käpylään.

Sosiaalihuollituksen kehoituksesta kääntyi komitea sotaministeriön intendentuuriolosaston puoleen pyytäen ompelutyötilauksia; hyväksyäkseen anomuksen asetti osasto vaatimuksen, että kaupungin oli mentävä takuuseen kysymyksessäolevista töistä. Kokouksessa marraskuun 10 p:nä 1920 päätti kaupunginvaltuusto komitean anomuksesta mennä takuuseen 500,000 markan määrästä.

Komitean omistama kalusto suljetussa, It. Viertotien 7:ssä sijainneessa, pesulaitoksessa sijoitettiin kaupungin ainepihaan. Sähkövalaistusjohdot sekä komitean teettämät sisäakkunat annettiin talonomistajan käytettäväksi, ja tehtailija A. K. Christidekselle lähetettiin kirjallinen kiitoskirjelmä sen johdosta, että hän oli vuokravapaasti antanut huoneiston käytettäväksi.

Sittenkun Maanviljelijäin maitokeskusliike osakeyhtiö oli sanonut irti talossa Annank. n:o 39—41 sijaitsevien työtupien vuokravälikirjan kesäkuun 1 p:stä, mutta myöntänyt komitealle oikeuden käyttää huoneistoa elokuun 15 p:ään, muutettiin työtupa vanhan kaasulaitoksen taloon ja siellä sijainnut työtupa taloon n:o 6 Kasarminkadulla, jossa saatiin sille huoneisto rahoituskamarin vuokraamasta ja koulutarkoitukseen käyttämästä rakennuksesta.

Kun sotaministeriön intendentuuriolosasto ei ollut hyväksynyt komitean tarjousta alushousujen, paitojen ja tyynynpäällisten ommelluttamisesta (2 mk, 2:50 mk ja 50 p:ää kpl.), päätti komitea maaliskuun 2 p:nä pitämässään kokouksessa halventaa hintoja saadakseen työtä sekä tästä ilmoittaa kaupunginvaltuustolle.

Samassa kokouksessa ilmoitettiin, että komitean järjestämät opintokurssit oli lopetettu, ja päätti komitea antaa kurseista selostuksen, joka oli säilytettävä vastaisen varalta.

Sittenkun hätäaputyöntekijät olivat kaupunginvaltuustolle tehneet valituksen komitean toiminnasta sekä esittäneet anomuksen palkkaetujen parantamisesta, päätti komitea kokouksessaan huhtikuun 2 p:nä antaa kaupunginvaltuustolle vaaditun vastauksen, joka sisälsi

että vuoden vaihteessa oli vallinnut tuntuva työnpuute, joka etupäässä oli johtunut siitä, että niiden laitosten menoarvioita, jotka olivat hätäapukomitean työnantajia, vuoden alussa ei oltu vahvistettu, ja että sitä varten oli kulunut joku aika ennenkuin hätäapukomitea oli saanut tilauksia;

että hätäapukomitean hankintatarjouksia, vaikkakin alhaisia, ei useassa tapauksessa hyväksytty, syystä että työnantajat muista työlaitoksista olivat saaneet alhaisempia tarjouksia;

että työt, komitean harkinnan mukaan, oli järjestetty urakatöiksi sekä että jokaisen työntekijättären ansio niinollen riippui hänen taitavuudestaan ja ahkeruudestaan, jolloin yksityisissä, hyvin harvinaisissa tapauksissa oli sattunut, että vanhat työntekijättäret, joiden työkyky oli ollut erikoisen huono ja työ epäedullista, olivat voineet ansaita ainoastaan 1: 60 tunnilta ja saaneet komitealta todistuksen vaivaisavun saamista varten;

että urakkatöissä oli keskimäärin saavutettu tuntipalkka, joka ylitti alimmaksi tuntipalkaksi vahvistetun määrän 1: 75 markkaa;

että työtupien johtajattarien ottaminen virkaan vakinaisella palkalla, työnsaannista riippumatta, komitean mielestä oli välttämätöntä, koska oli mahdotonta lyhyiksi ajanjaksoiksi saada eteviä johtajattaria;

että työntekijättärien väite johtajattarien puuttavasta ammattitaidosta oli aiheeton.

Koska työtupa talossa Aleksanterink. 21 oli pakoitettu tyhjentämään huoneistonsa kesäkuun 1 p:stä 1921 lukien, päätti komitea sanoa irti opettajatarhenkilökuntansa yllämainitusta päivästä, sillä ehdolla kuitenkin, että jos työtupa sellaisenaan uudelleen avataan tai lisättyä henkilökuntaa muuten tarvitaan, heidät otetaan takaisin.

Sittenkun sosialihallitus oli ilmoittanut, että oli mahdollista saada valtioapua naisten ammattikurssien järjestämiseen, päätti komitea jättää kaupunginvaltuustolle lyhyen selostuksen hiljan päättyneistä kursseista liittämällä siihen sosialihallituksen kirjelmän. Komitea esitti, että tällaisten kurssien järjestäminen olisi toivottavaa, ja tulisi kaupunginvaltuuston sosialihallitukselta anoa kyseessä olevaa valtioapua sekä myöntää komitealle oikeus määrärahoistaan käyttää valtioavun lisäksi tarvittavan määrän. Sittenkun kaupunginvaltuusto oli yhtynyt hätäapukomitean ehdotukseen myönnettiin 46,800 markan suuruinen valtioapu opetuskurssien järjestämistä varten työttömille naisille. Kurssi ompelemisessa aloitettiin syyskuun 1 p:nä niin laajana kuin suinkin. Että voitaisiin järjestää kaikki 12 kurssia ennen vuoden loppua, päätettiin komiteaa varten tiedustella jotain osaa n. k. Suvilahden kasarmista eli jotain muuta sopivaa huoneistoa. Toimitusjohtaja oikeutettiin kuitenkin supistamaan kurssien lukumäärää, jos huomattiin että työtupiin valmistettavaksi otetut työt eivät ompelukurssien tähden valmistuisi määrättyinä luku-kausina tai jos huoneiston hankkiminen osoittautuisi vaikeaksi. Syyskuun 13 p:nä pidetyssä kokouksessa huomautti neiti E. Somersalo että aloitetut opetuskurssit eivät täyttäneet valtioavun saamiseksi määrättyjä ehtoja. Sittenkun tarkastaja oli selvittänyt että kurssit oli järjestetty sosialihallituksen kirjelmää noudattaen kotiompelijattarien kehittämiseksi, ei ilmoitus aiheuttanut mitään toimenpidettä.

Lokakuun 25 p:nä teki tarkastaja selkoa hiljan lopetetusta kolmannelta opetuskurssista, joka oli ollut käynnissä syyskuun 22 p:stä lokakuun 22 p:ään. Kurssiin oli ottanut osaa 14 ent. ulkotyöntekijätärtä Boxbackasta, jotka viime aikoina olivat olleet kaupunginpuutarhurin töissä, sekä 2 työnvälitystoimiston ilmoittamaa työntekijätärtä. Näistä 16 ompelukseen aikaisemmin täysin oppimattomasta työntekijätärestä hyväksyttiin 14 kappaa ompelijattariksi työtupaan n:o 2 Kasarminkadun talossa n:o 6 ja saivat päästötodistuksen.

Komitean valtuustolle tekemän ilmoituksen johdosta, että komitean jäsenet T. Heinonen ja I. Kantanen olivat estetyt ottamasta osaa komitean kokouksiin, valitsi valtuusto jäseniksi edellämainittujen henkilöiden sijaan rouvat H. Öhbergin ja A. Aallon. Komitean kuitenkin ilmoitettua, että rouva Öhberg toimi hätäaputyöntekijätärenä, päätti valtuusto kokouksessaan kesäkuun 15 p:nä vapauttaa hänet kyseessäolevasta toimesta, jonka jälkeen hänen sijalleen valittiin herra O. Saari.

Toimitusjohtajan anomukseen saada lääkärintodistuksen nojalla 2 kuukauden ja 1 viikon sairausloma, palkaten itse sijaisensa, myöntyi komitea kesäkuun 2 p:nä.

Intendentuuriosaston vaadittua vuokraa lainaamastaan 111 ompelukoneesta, näistä oli 2 napinreikäkoneita ja 1 sähköllä käypä leikkauskone, päätti hätäapukomitea kirjelmässä osastolle ehdottaa, että, kun lainatessa ei minkäänlaista vuokrasopimusta määrätty ja ottaen huomioon että koneet luovutettaessa olivat vaillinaisessa kunnossa, vuokraa oli suoritettava vasta vuoden 1921 alusta ja että se olisi 10 markkaa tavallisilta polkukoneilta ja 200 markkaa leikkauskoneelta. Tämän komitean ehdotuksen intendentuuriosasto kuitenkin hylkäsi, jonkatähden komitea pyysi rahatoimikamarin lausuntoa asiassa ja koska kamari

puolsi intendentuuriosaston anomusta, päätti komitea maksaa ompelukonevuokraa kuluneelta ajalta laskun mukaan.

Toimitusjohtajan ehdotuksesta päätti komitea syyskuun 29 p:nä edelleen maksaa ompelukoneista vuokraa 10 markkaa kuussa kotiompelijattarille, kuitenkin ehdolla, että ompelijatarten päiväpalkka vastaa 8 tunnin päiväpalkkaa.

Toukokuun 6 p:nä päätti komitea korottaa leikkaaja S. Pesosen palkkaa 100 markalla eli 1,600 markkaan kuukaudessa.

Komitea päätti myöntää kuukauden kesäloman henkilökunnalle luettelon mukaan. Kesälomien aikana otettiin ylimääräiseksi opettajattareksi 1 kuukauden ajaksi neiti F. Kajava 950 markan kuukausipalkoin.

Aleksanterinkadun 21:ssä sijaitsevan työtuvan johtajattaren neiti I. Heinämäen anomukseen saada ero virastaan toukokuun 15 p:stä lukien päätti komitea suostua. Naistöiden tarkastaja neiti H. Filén, joka oli ilmoittanut haluavansa erota toimestaan, lähti komitean palveluksesta elokuun 15 p:nä.

Hätäapukomitealle osoittamassaan kirjelmässä n:o 338 kielsi kaupunginvaltuusto suoranaisten avustusten jakamisen työttömille; valtuuston kirjelmässä n:o 339 määrättiin, että komitean tuli työpalkkoina maksaa korkeintaan töistä saamansa määrät.

Annankadun 39—41:ssä olevan työtuvan n:o 1 johtajattaren ja ensimmäisen opettajattaren neitien I. Allénin ja E. Reinikaisen tekemän anomuksen johdosta saada ero virastaan antoi komitea puheenjohtajalle ja toimitusjohtajalle toimeksi toimittaa tutkinnon. Sittenkuin neiti E. Somersalo puheenjohtajan pyynnöstä oli jättänyt kirjallisen selvityksen Annankadun 39—41:ssä sijaitsevassa työtuvassa hänen mielestään vallitsevista epäkohdista, oli naistarkastaja neiti H. Filén laatinut vastineen, joka esitettiin kesäkuun 9 p:nä pidetyssä kokouksessa. Samalla kertaa luettiin mainitun työtuvan työntekijättärien lähettämä kirjelmä, jossa he puolestaan anoivat, että yllämainittu johtajatar ja opettajatar koetettaisiin, mikäli mahdollista, saada pysymään toimeissaan. Keskusteltuaan asiasta päätti komitea puheenjohtajan ehdotuksesta, että komitean jäsenet vastedes tekisivät kaikki työtupia koskevat muistutukset ja määräykset kansliaan ja että toimitusjohtaja tai tarkastaja, joista toisen aina tulee olla saapuvilla kansliassa, antaisi asianomaisille johtajattarille tai opettajattarille tiedon muistutuksista. Hyväksyen tämän muutoksen voimassaoleviin määräyksiin selittivät neidit Allén ja Reinikainen olevansa halukkaat jäämään edelleen komitean palvelukseen, jonkatähden komitea uuden vaalin jälkeen päätti kiinnittää heidät edelleenkin nykyisiin toimiinsa, pitäen vastakkaista menettelyä komitean pyrkimyksille haitallisena. Kyseessäolevaa komitean päätöstä vastaan panivat neiti E. Somersalo ja rouva P. Saari vastalauseeseen.

Hätäaputoissa toimivain työntekijätarten kesälomasta päätti komitea mielipiteenään lausua, että niin suotavaa kuin olisikin, että jokainen työntekijätär saisi lyhyehkön lepoajan, komitea siitä huolimatta ei voinut suostua hakijain anomukseen hätäaputoiden väliaikaiseen laatuun katsoen.

Lapsiavustuksesta päätti komitea, että avustusta oli maksettava ainoastaan työpäiviltä, jotavastoin työntekijätärten, joille ei löytynyt työtä, vaikka olivat sitä pyytäneet, tuli kääntyä vaivashoitohallitukseen avustusanomukseensa.

Heinäkuun 27 p:nä pidetyssä kokouksessa esiteltiin haettavaksi julistetun naistarkastajanviran hakupaperit, ja otti komitea mainittuun virkaan ylioppilas neiti R. Mäkisen, joka aikaisemmin oli ollut It. Heikinkadun 17:ssä sijaitsevan työtuvan n:o 2 johtajatar.

Sittenkuin Boxbackassa työskentelevät työntekijättäret ja työntekijät oli siirretty kaupungin rakennuskonttorin työpaikkoihin, päätti komitea elokuun 25 p:nä pitämässään kokouksessa, että heidän palkkansa toistaiseksi maksetaan hätäapukomitealle myönnytyistä määrärahoista, johon päätökseen valtuusto myöhemmin yhtyi. Senjälkeen kuin hätäapukomitea oli vaivaishoitohallitukselle ehdottanut, että vaivaishoito ottaisi huostaansa sellaiset työntekijättäret, jotka eivät voineet omalla työllään elättää itseään, ilmoitti hallitus, että sillä ei ollut käytettävänään mitään muuta työlaitosta kuin kunnalliskoti, jonne työhön kykenemättömiä työntekijättäriä voitiin sijoittaa, mutta kehoitti komiteaa valtuuston huhtikuun 13 p:nä tekemän päätöksen mukaan neuvomaan vaivaishoitohallitukseen ne työntekijättäret, jotka eivät hätäaputoissa voineet ansaita tarpeeksi.

Hätäapukomitean huoneistoksi päätti komitea heinäkuun 27 p:nä osuusliike Valiolta vuokrata 2 huonetta keskuslämmityksellä talosta n:o 6 A Simonkadulla 14,000 markan vuosivuokrasta. Komitean kansliahuoneisto vanhan kaasutehtaan konttorirakennuksessa vapautui täten It. Heikinkadun n:o 17:ssä sijaitsevan työtuvan käytettäväksi.

Suomen vaaturityöntekijäin ammattiyhdistysosaston heinäkuun 23:ntena päivätyn kirjelmän johdosta päätti komitea valtuustolle esittää, että komitea oikeutettaisiin korottamaan ulkotyöntekijätärten palkkoja siten, että täysin työkykyisen naisen työansio nousisi 3 markkaan tunnilta, riippuen asianomaisen taitavuudesta. Samalla päätti komitea kehoittaa kaupungin rakennuskonttoria, mikäli mahdollista, järjestämään työt urakalle, niin että työntekijättäret voisivat päästä työkykyään vastaavalle palkalle ja työteho kohoaisi. Viimeksimainittua ehdotusta ei kuitenkaan rakennuskonttorin ilmoituksen mukaan voitu hyväksyä.

Syyskuun 13 p:nä pitämässään kokouksessa päätti komitea, että It. Heikinkadun 17:ssä olevan työtuvan n:o 1 räätälimestari J. F. Salmi edelleenkin pysytettäisiin leikkaajana, jotavastoin saman tuvan leikkaaja S. Pesonen olisi vapautettava toimestaan. Sittemmin päätettiin toimitusjohtajan ehdotuksesta että leikkaaja Pesonen jäisi komitean palvelukseen.

Kokouksessa syyskuun 29 p:nä päätettiin työtuvan n:o 1 tarveaineiden silmälläpito järjestää siten, että ainoastaan yksi henkilö hoitaisi tämän toimen. Samalla kertaa päätti komitea, että viimeksi otettu v. t. ainevarastonhoitajatar, rouva E. Asbukin sanottaisiin irti toimestaan lokakuun 1 p:stä lukien. Neiti E. Somersalo toivoi pöytäkirjaan otettavaksi vastalauseensa sen johdosta, että yhdelle henkilölle uskottaisiin molempain varastojen hoito, sekä selitti, että hän ei katsonut enää voivansa ottaa osaa komitean kokouksiin, koska hän ei voinut hyväksyä komitean toimintaa.

Komitea päätti, että työtupien johtajattaret ja opettajattaret jaettaisiin kolmeen palkkaluokkaan siten, että ensimmäiseen kuuluisivat molempain työtupien johtajattaret, neiti Allén 1,500 markan ja neiti Nikkilä 1,400 markan kuukausipalkoin. Toiseen luokkaan tulisivat kuulumaan neidit Reinikainen, Kajava ja Hinkka, kaikki kolme 1,200 markan kuukausipalkoin sekä kolmanteen luokkaan neidit Blomqvist, Jokinen, Multanen ja Nordin sekä työtuvan n:o 2 ainevaraston hoitajatar rouva Johansson, kaikki 1,000 markan kuukausipalkoin. Rouva Johansson sai sitäpaitsi 120 markkaa kuukaudessa lapsiavustusta kahdesta lapsestaan. Molemmille leikkaajille maksettiin 1,800 markkaa kuukaudessa. Mitä toimitusjohtajan palkankorotuskysymykseen tulee, päätti komitea rahatoimikamarille ehdottaa, että palkka lokakuun 1 p:stä lukien korotettaisiin 3,000 markkaan kuukaudessa, jonka anomuksen rahatoimikamari

hylkäsi. Kansliahenkilökunnan palkat määrättiin seuraaviksi: tarkastajattaren neiti Mäkisen ja sihteerin neiti Kauppisen 1,500 markaksi ja työtupien kassanhoitajan neiti Sandströmin 1,600 markaksi sekä kanslia-apulaisen K. Wirtasen 500 markaksi. Nämä palkankorotukset astuivat voimaan lokakuun 1 p:stä.

Lokakuun 25 p:nä pitämässään kokouksessa päätti komitea uudestaan ottaa komitean palvelukseen opettajattariksi neidit Kajavan ja Nordinin. Samassa kokouksessa ilmoitti valtuusto kirjelmässään n:o 651 m. m. myöskin, että hätäapukomitealle oli myönnetty vastuunvapaus toimintavuodelta 1919.

Rautatielippujen kustantamiseksi maaseudulle matkustaville työttömille on komitea vuoden varrella osoittanut kunnallisen työnvälitystoimiston käytettäväksi 6,000 markkaa, joista käytettiin 2,503: 60 markkaa.

Kokouksessa marraskuun 21 p:nä esitettiin valtuuston kirjelmä n:o 733, jossa ilmoitettiin, että rahatoimikamari oli valtuutettu menemään takuuseen 220,000 markalla intendentuuriosaston hätäapukomitealle lainaksi luovuttamista koneista.

Toimitusjohtajan ehdotuksen lisäpalkkion maksamisesta vasta päättyneiden työkurssien opettajakunnalle hyväksyi komitea. Korvausta maksettiin seuraavat määrät: Neideille Kajava ja Reinikainen 300 markkaa, neiti Multaselle 150 markkaa sekä leikkaaja Pesoselle 150 markkaa.

Tarkastajan kertomuksen päättyneistä oppikursseista, jotka olivat järjestetyt 2 kuukautta kestäviksi rinnakkaiskursseiksi (syyskuun 1 p:stä marraskuun 1 p:ään) hyväksyi komitea.

Neiti E. Somersalon rahatoimikamarille jättämässä marraskuun 11:ntenä päivättyssä kirjelmässä ehdotettiin, että hätäapukomitean nykyinen toimitusjohtaja ja kansliahenkilökunta ensi tilassa olisivat irtisanottavat toimistaan, koko komitea lakkautettava ja 3-henkinen hallitus kohtuullisin palkoin asetettava. Komitea antoi tämän johdosta rahatoimikamarille selvityksen, jossa neiti Somersalon lausunto selitettiin aiheettomaksi nykyisissä oloissa sekä uudestijärjestämisehdotus johtuneeksi tarkoituksesta saada neiti Somersalolle vastenmieliset henkilöt poistetuiksi komitean palveluksesta. Tämän ohella esitti komitea vastauskirjelmässään, että se hyvin tunsii kansliahenkilökunnan toiminnan eikä katsonut sen antavan aihetta muistutuksiin.

Toimitusjohtaja ilmoitti, että hän esiintyneestä syystä oli käynyt sotaministeriön intendentuuriosastolla ja sen 2:sen osaston päälliköltä oli saanut kuulla, että hätäapukomitea, mikäli sotilastilauksia koski, ei mitenkään ollut naistenöiden Keskustoimiston käskynalainen. Mainittu osasto oli ainoastaan antanut Keskustoimistolle erinäisiä tietoja näistä töistä siten helpottaakseen Keskustoimiston toimintaa.

Jäsenensä herra Tyynelän tekemän ehdotuksen johdosta työtuvissa toimivain naisten tuntipalkan korottamisesta 3 markkaan päätti komitea korottaa sen 2 markkaan.

Komitea päätti pidättää leikkaaja J. F. Salmen palveluksessaan korotetuin 2,000 markan kuukausipalkoin.

Vastauksena sotaministeriön kiertokirjelmään n:o 4,226, jossa ministeriö tiedusteli, missä määrin hätäapukomitean työtuvat katsoivat voivansa suorittaa sotilastilauksia, päätti komitea ilmoittaa, että työtupien työteho voitiin edelleenkin arvioida samaksi kuin aikaisemmin 8 tunnin työpäivällä yhtenä vuorona.

Työtuvan n:o 2 hätäaputyöntekijättäritä saapuneessa, joulukuun 19 p:nä päivättyssä kirjelmässä anoivat he, että tuntipalkka vahvistettaisiin 3 mar-

kaksi, tilaustyöstä maksettaisiin vastaava palkka, ompelupalkkaa parista alushousuja 3 markkaa, paidoista 3: 50, opettajatarten tarkastuksessa hylkäämien vaatekappaleiden korjauksesta y. m. tuntipalkka, sekä että lapsiavustusta oli maksettava, vaikkakaan työntekijättäret eivät voineet ansaita alinta päiväpalkkaa 14 markkaa. Toimitusjohtajan ehdotuksesta päätti komitea, että niinkauan kuin intendentuuriosaston tilaamain alushousujen ja paitojen töitä riitti, lapsiavustusta maksettaisiin myöskin niiltä päiviltä, jolloin työntekijättäret eivät voineet ansaita edellämäinittua minimipäivärahaa, kuitenkin edellyttäen, että työntekijätär on ollut työssä koko päivän. Ehdoksi lapsiavustuksen maksamiseen kotityöntekijättäriille tilausten aikana päätti komitea minimipäivärahasi vahvistaa 10 markkaa. Jo tehtyjen tilausten ompelupalkaksi vahvistettiin alushousuista 2 markkaa ja paidoista 3 markkaa. Vaatimuksen tuntipalkan suorittamisesta hyljättyjen vaatekappaleiden korjaamisesta ja parantamisesta komitea hylkäsi.

Tehdyt työt. Annankadun (39—41) työtuvassa, joka elokuun 15 p:nä muutettiin taloon n:o 7 It. Viertotiellä, suoritettiin vuonna 1921 seuraavat työt: sotaministeriön intendentuuriosastolle 12,834 paria jalkaväen housuja, 5,513 paria jalkaväen kesähousuja, 1,514 kpl. jalkaväen asetakkeja, 2,105 paria meriväen housuja ja 625 kpl. ratsuväen asetakkeja; pakolaisten avustuskomitealle 500 kpl. miesten pukuja ja 300 paria miesten housuja; kaupungin sairaaloille 500 kpl. erilaisia vaatekappaleita; naistöiden Keskustoimistolle, kadettikoululle, suojeluskunnalle ja Lotta-Svärd yhdistykselle erinäisiä vaatekappaleita; yksityisille tilaajille miesten- ja naistenpukuja, päällysvaatteita ja alusvaatteita sekä villatakkeja, sukkiä y. m.

Aleksanterinkadun (21) työtuvassa valmistettiin seuraavat työt: sotaministeriön intendentuuriosastolle 5,739 kpl. lakanoita, 800 kpl. tyynynpäällisiä, 1,132 kpl. paitoja, 2,000 kpl. meriväen kaulahuiveja, 200 paria alushousuja ja 10,219 kpl. pyyhlinliinoja; amerikkalaiselle avustuskomitealle erilaisia miesten-, naisten- ja lastenalusvaatteita 15,677 kpl.; pakolaisten avustuskomitealle erilaisia miesten-, naisten ja lastenalusvaatteita 794 kpl.; naistöiden Keskuskomitealle erinäisiä naisten- ja lastenvaatteita y. m.

It. Heikinkadun (17) työtuvassa, joka elokuun 15 p:nä muutettiin taloon n:o 6 Kasarminkadulla, suoritettiin seuraavat työt: sotaministeriön intendentuuriosastolle 1,521 paria säärystimiä, 9,500 paria alushousuja, 4,850 paria korjattuja, Lahdessa valmistettuja alushousuja, 1,350 paria Brandenburgilaisia hihalaattoja 8,800 kpl. tyynynpäällisiä sekä 223 kpl. paitoja; amerikkalaiselle avustuskomitealle 15,315 kpl. naisten- ja lastenalusvaatteita ja 2,084 kpl. poikain- ja tyttöjenpukuja; pakolaisten avustuskomitealle 1,869 kpl. miesten-, naisten- ja lastenalusvaatteita, 1,375 kpl. miestenpukuja, 478 paria miestenhousuja, 419 kpl. naistenpukuja ja 840 kpl. pojanpukuja; naistöiden Keskustoimistolle erinäisiä vaatekappaleita. Sitäpaitsi valmistettiin hätäapukomitean myymälässä Kasarminhallissa myytäväksi sekä miestenettä naisten- ja lastenalusvaatteita.

Hätäapukomitean käytettävänä oli vuonna 1921 kaupunginvaltuuston myöntämä määrä 1,500,000 markkaa, joista 125,000 markkaa oli jäännöstä vuodelta 1920, 375,000 markkaa myönnettiin tammikuun 27 p:nä, 500,000 markkaa toukokuun 25 p:nä ja 500,000 markkaa lokakuun 5 p:nä. Joulukuun 31 p:nä 1921 oli käyttämättä 192,072: 79 markkaa.

1921 vuoden tilinpäätöksessä poistettiin seuraavat määrät alempana mainituilta tileiltä:

Työtuvat	Smk	707,115: 10	Opetuskurssit	Smk	12,741: 20
Kulungit	»	92,298: 83	Ulkotyöt.....	»	211,783: 60
Boxbackan työt	»	407,913: 33			
					<u>Yhteensä Smk 1,431,852: 06</u>

Tasaustili joulukuun 31 p:nä 1921:

<i>Debet:</i>		<i>Kredit:</i>	
An Pesulaitos It. Vier-		Per Myönnettyjä va-	
totien 7:ssä	Smk	roja	Smk
» Työnvälitystoimisto	»	» Säätettyjä varoja	»
» Kalusto	»		
» Työtuvat	»	<u>Yhteensä Smk</u>	<u>325,487: 71</u>
» Köyhäinhoitohallitus	»		
» Työttömäin rautatie-			
liput	»		
	<u>Yhteensä Smk</u>		<u>325,487: 71</u>

Työtupien tulot ja menot vuonna 1921 käyvät ilmi allaolevasta yhdistelmästä:

<i>Tuloja:</i>		<i>Smk</i>	<i>Menoja:</i>		<i>Smk</i>
Työtupa Annank. 39—41:ssä		381,189: —	Työtupa Annank. 39—41:ssä		759,573: 30
» Aleksanterink. 21:ssä		86,157: 05	» Aleksanterink. 21:ssä		103,927: 95
» It. Heikink. 17:ssä		238,536: 28	» It. Heikink. 17:ssä..		525,090: 03
Kaikkien työtupien tappio ..		707,115: 10	Kanslia		24,406: 15
	<u>Yhteensä Smk</u>	<u>1,412,997: 43</u>		<u>Yhteensä Smk</u>	<u>1,412,997: 43</u>

XIV. Vuokralautakunta.

Vuokralautakunnan vuodelta 1921 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Vuokralautakunta työskenteli vuonna 1921 kolmena osastona, joista kaksi osastoa (I ja II vuokralautakunta) käsitteli asuinhuoneistoja koskevia vuokra-asioita ja kolmas osasto (III vuokralautakunta) liikehuoneistoja ja yleisiä tarkoituksia varten myönnettyjä huoneistoja koskevia asioita sekä n. s. asunnonvälitysasioita.

I vuokralautakuntaan kuuluivat: asessori U. J. Castrén puheenjohtajana, varatuomari L. Gestrin varapuheenjohtajana, talonomistajain edustajat seppä B. Haarala ja rakennusmestari E. Lund, varalla rakennusmestari K. A. Himanka ja lihakauppias O. W. Turakainen, sekä vuokralaisten edustajat maalari A. Airisto ja protokollasihteeri V. M. Kahilainen, varalla rappaaja O. Lindholm ja arkkitehti S. W. Savonius.

II vuokralautakunnan puheenjohtajana toimi varatuomari H. F. Lindeman ja varapuheenjohtajana varatuomari A. Wikström. Talonomistajain edustajia olivat maalarimestari A. Haanoja ja kirvesmies S. Hellstén, varalla tehtailija F. Hasselgren ja viilaaja J. Lehtonen, kun taas vuokralaisia edustivat agronomi V. G. Bäckman ja kirjaltaja K. F. Hellgren, varalla työmiehen V. Rantanen ja liikemies G. V. Karhumaa.

III vuokralautakuntaan kuuluivat: varatuomari A. Tollander puheenjohtajana, varatuomari E. Niemelä varapuheenjohtajana, talonomistajain edustajat yliopiston reistraattori K. Koskimies ja muurari J. Koskinen, varalla mallipuuseppä L. Lydman ja rakennusmestari J. Wainio sekä vuokralaisten edustajat huonekalupuuseppä W. Långholm ja insinööri N. Orell, varalla ylijunailija K. Boström ja kauppias A. Tolonen.

Sihteerinä toimi I vuokralautakunnassa varatuomari A. Timgren, II vuokralautakunnassa varatuomari H. S. Sundqvist ja III vuokralautakunnassa molempain oikeuksien kandidaatti A. Grotenfelt.

Kansliat sijaitsivat talossa n:o 34 Fredrikinkadulla ja pidettiin avoinna kaikkina arkipäivinä klo 12—1 sekä klo 6—7 i. p., lauantaisin ja pyhien edellisinä päivinä klo 12—1 i. p.

Vuokralautakunta käsitteli kaikkiaan 772 asiaa, joista 573 koski välikirjain irtisanomisia, 94 vuokrankorotuksia ja 105 vuokranhuojennuksia.

Asioista ratkaistiin 497 kerran, 117 kahdesti, 39 kolmesti ja 19 neljästi lykättyinä.

Asianosaisten luku oli 625 jutussa yksi henkilö, 98 jutussa 2—5 henkilöä, 17 jutussa 6—10 henkilöä 22 jutussa 11—25 henkilöä ja 10 jutussa useampi henkilö.

XV. Verotusvalmistelukunta.

Verotusvalmistelukunnan vuodelta 1921 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Verotusvalmistelukuntaan kuuluivat vuoden varrella: kamreeri E. E. Eneberg puheenjohtajana, filosofianmaisteri A. Ekström ja johtaja E. Jalava jäseninä. Ensimmäisenä sihteerinä toimi varatuomari B. von Fieandt, ja toista sihteerintointa, joka oli avoinna, hoiti hovioikeudenauskultantti F. Hasselblatt.

Verotusvalmistelukunnan ohjesäännön mukaan toukok. 30 p:ltä 1911 on valmistelukunnan vuosittain toukokuun kuluessa jätettävä kaupunginvaltuustolle kertomus toiminnastaan kuluneena vuonna. Esillä oleva kertomus käsittää kalenterivuoden 1921 sekä sitäpaitsi kysymyksessä olevana vuonna vuoden 1920 tulojen perusteella toimitetun verotuksen.

Verotusvalmistelukunta antoi vuonna 1921 rahatoimikamarille lausunnon 623 verotusasiasta, maistraatille 13 kiinteistömyyntivoitosta kannettua veroa koskevasta asiasta ja oikeuskanslerille 1 verotusasiasta sekä lähetti rahatoimikamarille ja muille viranomaisille esityksen 46 eri laatua olevasta asiasta, jonka ohella valmistelukunta maistraatin määräyksestä vuodeksi 1920 laati veroluettelon 19 p:nä maaliskuuta 1919 annetussa laissa kiinteistönostosta määrätyle ylimääräiselle verolle. Tämän työn suorittamista varten kokoontui valmistelulautakunta vuoden varrella 48 kertaa (edellisenä vuonna 15 kertaa) johtuen lisäys valmistelukunnassa käsiteltyjen valitusten lukuisuudesta.

Verotusvalmistelukunnan kokoukset alkoivat tammikuun 10 p:nä 1921 ja loppuivat s. v. elokuun 9:ntenä. 11 kokouksessa käsiteltiin lautakunnan eri osastojen puheenjohtajien tarkoitusta varten otettujen apuvoimien avulla sitä ennen tarkastamat ja tarpeen vaatiessa hankitulla uudella selvityksellä täydennetyt vuoden 1920 tulotiedot, jotka verovelvolliset olivat lautakunnalle antaneet ja joiden lukumäärä oli edellisen vuoden 54,376:sta kohonnut 54,683:een. Myöskin viranomaisten, yhtiöiden ja yksityishenkilöiden lautakunnalle antamat ensitiedot oli tarkastuksessa otettu huomioon. Verovelvollisille, joiden etupäässä manttaaliluettelon nojalla oli todettu laiminlyöneen ilmoitusvelvollisuutensa, verotuslautakunta pani maksettavaksi veroäyriä laissa määrättyine veronkorotuksineen. Verotettujen lukumäärä oli 71,679. Verotuslautakunnan toimittaman verotuksen tuloksena oli, että maksavien veroäyrien luku, joka vuodelta 1919 oli 2,303,144, vuodelta 1920 kohosi 3,251,035:een. Lisäännyksessä oli siis 947,891 äyriä, ja aiheuttivat sen etupäässä palkannauttijain ja kiinteistönomistajain suuremmat tulot.

1920 vuoden tulojen verotuksesta tehtiin tutkijalautakunnalle 7,986 valitusta edellisen vuoden 2,321 valituksen sijasta. Näitä valituksia käsitteli

tutkijalautakunta 12 kokouksessa syyskuun 6 ja 21 p:n välisenä aikana vuonna 1921, minkä jälkeen veroluettelot voitiin syyskuun 24 p:nä antaa kaupungin rahatoimikonttoriin. Edellä mainituista valituksista tutkijalautakunta hyväksyi kokonaan 2,689 ja osittain 1,484, jota vastoin loput, 3,813, hylättiin. Tutkijalautakunnan tekemäin oikaisujen johdosta maksavain veroäyrien luku väheni 70,962:lla, joten 1920 vuoden verotuksen perustuksena oli jäljellä 3,180,073 äyriä. Maksavain veroäyrien luvun lopullinen lisäännys oli 921,618.

Veroäyri, joka vuonna 1919 oli 34 markkaa 25 penniä, aleni vuodelta 1920 32 markkaan.

Kaupungin 1920 vuoden verotusoloja valaistaan tauluissa, jotka kaupungin tilastokonttori on laatinut verotuslautakunnan kustannuksella ja jotka ovat julkaistuina Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1922.

XVI. Museolautakunta.

Helsingin kaupungin museolautakunnan kertomus vuodelta 1921 oli seuraavansisältöinen:

Museolautakuntaan kuuluivat vuonna 1921 yliarkkitehti S. M. Schjerfbeck puheenjohtajana sekä filosofiantohtorit J. Ailio ja J. Rinne jäseninä. Sihteerinä toimi museon johtaja arkkitehti A. W. Rancken.

Kun museo taas vuoden 1921 alkaessa oli järjestetty ja esineet asetettu paikoilleen kokoelmien lähinnä edellisinä vuosina eri syistä oltua pakattuina ja museon oltua suljettuna, päätettiin tammikuun 30 p:stä alkaen pitää museo avoinna päivittäin klo 12—3 i. p. Mainituksi päiväksi lähetettiin valtioneuvoston jäsenille, kaupunginvaltuutetuille, eräille kaupungin virkailijoille ja muille asiasta innostuneille henkilöille sekä kaupungissa ilmestyvien sanomalehtien edustajille kutsukortit. Tilaisuuteen oli laadittu lyhykäinen luettelo, joka jälkeenkimpäin oli yleisön saatavana.

Museossa kävi vuoden varrella 3,345 maksavaa henkilöä sekä kaikkiaan 141 oppilasta 5 eri koulusta.

Museon kokoelmat lisääntyivät vuoden varrella huomattavasti, osittain ostojen kautta, mutta suureksi osaksi myöskin asiasta innostuneiden sekä kokoojain että muiden yksityisten henkilöiden lahjoitusten kautta, ja näyttää harrastus museota kohtaan kasvavan yleisön keskuudessa.

Lahjoista mainittakoon kirjapainojen ja liikekonttorien lähettämät reklaamit, lentokirjaset y. m. Sitäpaitsi sai museo vastaanottaa joukon yksityishenkilöiden tekemiä lahjoituksia. Museon kokoelmiin liitettiin kaupungin omistamia pienempiä kalustoesineitä vanhasta huutokauppakamarista Mariankadun 3:sta.

Museo hankki itselleen kokoelman erilaatuisia esineitä ja valokuvia konsulinrouva A. Sundmanilta, neiti L. Boldtilta, kenraali I. Timiriasewilta ja valokuvaaja R. Nybliniltä.

Erittäin mielenkiintoinen on kaupungin keskustasta ja Kruunuhaasta, sellaisina kuin ne olivat vuonna 1878, valmistettu pahvimalli, joka muodostaa osan Aktiebolaget modellsnickeri-yhtiöltä jo vuonna 1917 tilattua mallia Helsingin kaupungista. Tämä pahvimalli on asetettu näytteille museoon ja hankittiin sen säilyttämistä varten suuri lasikaappi. Muitakin lasikaappeja tilattiin vuoden varrella, ja tekivät nämä usean mielenkiintoisen esineen vaikuttavan ja järjestetyn näytteillepanon mahdolliseksi.

Kesän kuluessa valmistettiin ylioppilas H. Warénille tilaisuus tutkia Helsingin ympäristöjä kirjoittaakseen muistiin ja kerätäkseen vanhoja mielenkiintoisia kulttuuriesineitä kaupungin museoon, ja löytyy hänen työstään kirjallinen selostus.

Arkkitehti A. W. Rancken valmisti museolle jäljennökset 4 taiteilija C. V. Kugelgenin vuonna 1818 kaupungista ja sen ympäristöstä valmistamasta laseeruksesta.

XVII. Musiikkilautakunta.

Musiikkilautakunnan kertomus toiminnastaan kalenterivuonna 1921 oli seuraava:

Lautakunnan kokoonpano. Joulukuussa 1920 toimitetulla vaalilla valitsi kaupunginvaltuusto musiikkilautakunnan jäseniksi vuodeksi 1921 yliarkkitehti H. Lindbergin, professori E. Melartinin, kirjaltaja V. Mikkolan, filosofianmaisteri V. Pesolan ja filosofiantohtori H. Ramsayn. Puheenjohtajana toimi vuoden varrella yliarkkitehti Lindberg ja varapuheenjohtajana professori Melartin.

Kaupunginorkesterin toimintaa jatkettiin kalenterivuonna 1921 pääasiassa samaa ohjelmaa noudattaen kuin aikaisemmin. Orkesterin miesluku oli 68, sama kuin vuonna 1920.

Orkesterin johtajana on kaiken vuotta toiminut professori R. Kajanus. Vuonna 1921 järjestetyistä 16 varsinaisesta sinfoniakonsertista on professori Kajanus johtanut 12, professori F. Mikorey 2, herra K. Ekman yhden, minkä ohessa herrat Ekman ja A. Sitt ovat johtaneet yhden sinfoniakonsertin, kumpikin osansa ohjelmaa. Edelleen on toimeenpantu 3 ylimääräistä sinfoniakonserttia, joista yhden johti professori Kajanus ja kaksi herra L. Funtek. Edelleen on toukokuun 1 p:nä annettu professori Kajanuksen johtama päiväkonsertti.

Vuoden varrella on annettu 18 kansansinfoniakonserttia ja 13 kansankonserttia. N. s. helppotajuisia konsertteja ei ole annettu epäsuotuisain huoneisto-olojen johdosta. Orkesteri on avustanut 146 oopperanäytännössä, 51 teatteri- ja operettinäytännössä sekä 23 sävellys- y. m. konsertissa ynnä erinäisissä juhlatilaisuuksissa.

Edellä mainituissa sinfoniakonserteissa ovat esiintyneet seuraavat solistit: herrat I. Hannikainen, C. Lindelöf, A. Lussman, H. Gura (resitatio), A. Lemba, Y. Selin, P. Tscherkassky ja E. Selin, neidit H. Granfelt ja K. Rossander, rouvat I. Tervani, M. Hallström (lausuntoa), S. Schneevoigt, A. Hagelestam ja E. Rängman-Björnin sekä neiti A. Ripper.

Sinfoniakonserteissa on esitetty seuraavat sävellykset: Sibelius: Sinfonia n:o 1; Sinfonia n:o 2 d-dur; Sinfonia n:o 3 c-dur; Merikanto: Aaria oopp. Pohjan neito; Melartin: Sinfonia n:o 3 f-dur; Palmgren: Från Finland, sinfoonisia kuvia; Madetoja: Sinfonia n:o 2; Kuula: Paimenet, Orjan poika, elegia ja epilogi; Frachetti: Sinfonia e-moll; Weber: Aaria oopp. Taika-ampuja, Alkusoitto oopp. Oberon; Mendelsohn: Scherzo; alkusoitt oopp. Kevätyön unelma; Rachmaninoff: Konsertti n:o 2 c-moll teos 18; Tschaikowsky: Alkusoitto oopp. Romeo ja Julia, Variationes rococo; Konsertti pianolle ja orkesterille b-moll teos 23; Francesca da Rimini teos 32; Dukas: Sinfonia c-dur, alkusoitto oopp. Corneilles tragedi; Saint Saëns: Konsertti a-dur viuluille ja

orkesterille; Konsertti n:o 2; Maurice Ravet: Rapsodie Espagnole S. v. Hausegger: Barbarossa; Liszt: Eine Faust-symfonie, Konsertti n:o 1 ess-dur; M. Schillings: Das Hexenlied; Rimsky-Korsakox: Conte féérique; Nielsen: Hymnus Amoris; Mahler: Sinfonia n:o 1 d-dur; L. Aubert: Suite breve teos 6; Bach: Brandenburgisches Konsert n:o 2; Suite d-dur; Paganini: Konsert d-dur; E. v. Dohnányi: Sinfonia d-moll; Brahms: Sinfonia n:o 1 c-moll; kaksoiskonsertti a-moll teos 102; Wagner: Aaria oopp. Rienzi; Schmerzen, Träume; Alkusoitto oopp. Parcifal; Haydn: Sinfonia b-dur; Chausson: Sinfonia d-dur; Ravel: Shéhérezade; Rangström: Sinfonia n:o 1 ciss-moll; Florens Schmitt: Rapsodie Viennoise teos 33; Beethoven: Konsertti d-dur teos 61; Pianokonsertti ess-dur teos 73; Strauss: Also sprach Zarathustra; Elgar: Alkusoitto oopp. I södern; Grieg: Konsertti a-moll teos 16; C. Scott: Introdunktio ja fuga teos 75; Schubert: Sinfonia h-moll; Bruckner: Sinfonia n:o 7 e-dur, Sinfonia n:o 3; Verdi: Alkusoitto, Laulu pajupensaasta ja Ave Maria oopp. Otello.

Yleisön suhtautumisesta konsertteihin mainittakoon, että vuonna 1921 myytiin lippuja keskimäärin sinfoniakonsertteihin 503, kansansinfoniakonsertteihin 559 ja kansankonsertteihin 536. Päiväkonsertissa toukokuun 1 p:nä oli 1,050 henkeä.

Taloudellinen tulos. Kaupunginorkesterin tulot kalenterivuodelta 1921 nousivat 611,438: 53 markkaan, siitä 161,824 markkaa tuloja omista konserteista ja 449,614: 53 avustuksesta muissa esityksissä. Menot olivat samalta vuodelta 559,648: 58 siitä palkkoja 449,985: 65, konserttikustannuksia 71,124: —, ilmoituksia 17,846: 40, nuotteja ja soittokoneita 13,974: 09 sekä muita menoja 6,718: 44 markkaa. Orkesterihenkilökunnalle maksettiin sitäpaitsi kalliinajanlisäyksiä 1,193,031: 67 markkaa.

Kuukausitilintarkastukset. Musiikkilautakunnan voimassa olevan johtosäännön mukaan on orkesterin taloudenhoitaja velvollinen kuukausittain, viimeistään seuraavan kuukauden 5 p:nä musiikkilautakunnalle antamaan kaksin kappalein laaditun tilin siihen kuuluvine todisteineen sekä vahvistetun kaavakkeen mukaisen tuloja ja menoja osoittavan taulun. Kohta näiden asiakirjain saavuttua ovat musiikkilautakunnan puheenjohtaja ja sihteeri kunkin kuukauden alussa toimittaneet tilintarkastuksen ja tällöin aina havainneet kuukausitilien olevan kunnossa sekä kassan tilan kirjain mukaiseksi. Tilit todisteineen on heti toimitettu rahatoimikonttoriin.

1921 vuoden budjettilaskelma. Syyskuun 28:ntena 1921 päivätyllä kirjelmällä lähetti musiikkilautakunta säädetyssä järjestyksessä rahatoimikamariin 1922 vuoden budjettilaskelman. Budjettia järjestäessään hyväksyi kaupunginvaltuusto pääasiassa lautakunnan ehdotuksen.

Eräiden kaupungin avustamain sivistysyritysten valvontaa, joka on musiikkilautakunnan tehtävänä, hoidettiin samalla tapaa kuin aikaisemminkin, ja oli tarkempi valvonta jaettu lautakunnan jäsenten kesken.

Uudet maksut orkesterin vuokrauksesta. Kaupunginorkesterin voimassa olevaan vuokraustariffiin tehtiin vuoden varrella erinäisiä muutoksia ajanmukaisten korotusten aikaansaamiseksi.

Pohjoismainen musiikkijuhla. Jo syksyllä 1920 käytiin Suomen säveltäjäliiton ja musiikkilautakunnan välillä keskusteluja toukokuussa 1921 pääkaupungissa toimeenpantavan interskandinavisen musiikkijuhlan valmistelusta, ja kokouksessaan maaliskuun 11 p:nä musiikkilautakunta lopullisesti päätti valita puheenjohtajansa, yliarkkitehti H. Lindbergin ja jäsenensä, filosofiantohtori H. Ramsayn musiikkijuhlan toimeenpanemiseksi asetettuun

juh latoimikuntaan sekä päätti luovuttaa kaupunginorkesterin maksutta käytettäväksi juhlatilaisuudessa.

Vapaailmakonsertit. Musiikkilautakunta on vuoden varrella käsitellyt kysymystä tilaisuuden hankkimisesta kesäkuukausina ulkoilmasoiton kuulemiseen Pitkäsillan pohjoispuolella asuvalle yleisölle, ja lautakunnan päätös johti tässä siihen tulokseen, että kaupunginvaltuusto lautakunnan esityksestä päätti myöntää 6,000 markkaa sen käytettäväksi. Puheenalaisen määrärahan lautakunta käytti siten, että puolet annettiin musiikkimajuri Apostolin ja saman verran Helsingin Työväen soittokunnan käytettäväksi. Kesäkuukausina suorittivat ulkoilmasoittoa V linjan viereisellä kaupungin soittolavalla sotilassoittokunnat 12 kertaa ja mainittu työväen soittokunta niinkään 12 kertaa.

XVIII. Palkkalautakunta.

Palkkalautakunnan vuodelta 1921 antama kertomus oli seuraavansäilytöinen:

Lautakunnan kokoonpano. Palkkalautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna insinööri I. Killinen puheenjohtajana, sekä filosofianmaisteri Y. Heikel, neiti B. Tabelle, maalarityöntekijä A. F. Lyly ja Suomen ammattijärjestön puheenjohtaja A. Halme jäseninä. Jäseninä vahvistetussa palkkalautakunnassa, jonka tehtävänä oli laatia ehdotus viranpitäjain palkkaetujen uudesti-järjestämiseksi, ottivat lautakunnan töihin osaa filosofiantohtorit H. Ramsay ja J. Ailio sekä pankinjohtaja F. Hallio.

Sihteerin tehtäviä hoiti varatuomari E. von Bonsdorff.

Palkkalautakunta käsitteli vuonna 1921 yhteensä 106 asiaa, joiden lopullinen käsitteleminen oli sen asiana. Sen ohessa lautakunta teki kaupunginvaltuustolle 28 esitystä, minkä ohessa se antoi siltä vaaditut lausunnot yhteensä 61 asiasta kaupunginvaltuustolle ja 60 asiasta rahatoimikamarille ja kaupungin eri virastoille ja lautakunnille. Lähetettyjen kirjelmien lukumäärä oli 239, minkä lisäksi pöytäkirjan otteita annettiin 114.

Vuoden 1921 budjetin mukaan kaupungin viranpitäjille maksetut palkat nousivat yhteensä 7,000,000 markkaan. Kalliinajanlisäyksiä myönnettiin 26,743,615: 57 markkaa, mihin määrään sisältyvät palkkalautakunnan erinäisissä tapauksissa myöntämät ylimääräiset kalliinajanlisäykset.

Vuoden varrella oli lautakunnalla yhteensä 30 kokousta, jotka pidettiin kaupunginvaltuuston kansliassa.

XIX. Raittiuslautakunta.

Helsingin kaupungin raittiuslautakunnan toiminnastaan vuonna 1921 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Lautakunnan kokoonpääntö ja jäsenet. Lautakuntaan ovat kuuluneet teollisuusneuvos F. A. Paloheimo, pianoteknikko J. Virtanen, ylioppilas F. Kreander ja sanomalehdentoimittaja neiti L. Eronen koko vuoden sekä helmikuun 8 p:ään saakka tohtorinrouva T. Hainari ja hänen saatuaan vapautuksen lautakunnan jäsenyydestä lehtori Kl. U. Suomela.

Lautakunnan valitsemana puheenjohtajana on toiminut teollisuusneuvos Paloheimo ja varapuheenjohtajana teknikko Virtanen.

Lautakunnan sihteerintointia ovat hoitaneet:

a) vuoden alusta helmikuun 8 p:ään osaksi lautakunnan jäsen Kreander ja osaksi varatuomari M. Harmaja;

b) viimeainitusta päivästä sihteeriksi viidestä hakijasta valittu lakitieteenkandidaatti L. J. Ailio seuraavan heinäkuun 1 p:ään, jolloin hän sairauden takia sai toimesta eron, nautittuaan jo edellisen kesäkuun vapautta;

c) elokuun 1 p:stä marraskuun 14 p:ään varatuomari Harmaja, joka silloin asianajotehtävänsä takia sai pyynnöstään vapautuksen toimesta, sekä

d) viimeainitusta päivästä vuoden loppuun lautakunnan sihteerinä edelleen toimiva varatuomari E. Nyyssölä.

Raittiudenvalvojina ovat edelleen olleet jo edellisenä vuonna toimeenotetut O. Paananen, E. Leivo ja T. Sohlman, viimeainittu kuitenkin vaan lokakuun 20 p:ään saakka, jolloin hän sai virkavapautta vuoden loppuun toimiakseen sisäasiainministeriön raittiuskomennuskunnassa ja otettiin hänen sijaisekseen raittiudenvalvojaksi mallinveistäjä K. A. Ebb.

Lautakunnan toiminta. Lautakunnalla on ollut kaikkiaan 25 kokousta, joissa tehtyjen pöytäkirjain pykäläluku on yhteensä 125.

Lautakunnan toiminta on kohdistunut raittiuden edistämistä ja kieltoain noudattamisen valvontaa tarkoittaviin toimenpiteisiin.

Ensinmainitun tarkoituksen toteuttamiseksi on lautakunta ollut yhteistoiminnassa Helsingin raittiuspiiritoimikunnan, Opettajain raittiusliiton, Finlands nykterhetsförbunds nykterhetsbyrå'n ja Goodtemplarlogen N:o 1 Balder'in kanssa sekä levittänyt varttuneempien kansakoulunoppilaitten y. m. nuorison keskuuteen monia tuhansia kappaleita nuorison raittiuteen kasvattamista edistävää kirjallisuutta ja toimeenpannut joukon esitelmätilaisuuksia sekä lapsia että aikuisia varten, m. m. kaupungin poliisikunnalle 20 suomenkielistä ja 8 ruotsinkielistä raittiusesitelmää. Myöskin on lautakunta painattanut tai tilannut suurehkon määrän seuraavana vuonna levitettäväksi aiottuja lentolehtisiä, joissa eri puolilta valaistaan raittiuden ja kieltoain merkitystä sekä torjutaan kieltoain vastaan tehtyjä väitteitä.

Myöskin on lautakunta edustajainsa kautta ottanut osaa raittiuden ja kielto-
lain valvonnan edistämistä tarkoittaviin kokouksiin. Samoin on lautakun-
nan toimesta sanomalehdistöön lähetetty raittiutta edistäviä kirjoituksia.

Mikäli kieltoain noudattamisen valvontaa koskee, on lautakunta tehnyt
viranomaisille, läänin maaherralle, kaupungin poliisimestarille ja sosialiminis-
terion raittiuosastolle erinäisiä esityksiä sekä myöskin sanottujen viranomais-
ten kanssa niistä neuvotellut. Lautakunnan lähettämistä kirjelmistä, joiden
lukumäärä vuoden kuluessa on ollut kaikkiaan 98 kappaletta, ovatkin useim-
mat olleet tätä tarkoittavia.

Raittiudenvälvojen toiminta. Varsinaisen valvontatyön ovat suoritta-
neet lautakunnan palveluksessa olevat, edellämainitut raittiudenvälvojat;
ja mainittakoon heidän toiminnastaan:

että he ovat ilmisaaneet kaikkiaan 217 kieltolakirikosta, joiden johdosta
on syyteeseen asetettu yhteensä 208 rikoksentehtäjä;

että heidän takavarikoimansa alkoholimäärä on ollut 4,385 litraa ja 451
pulloa, arvoltaan 30 markan mukaan litralta, yhteensä yli 140,000 markkaa;

että vuoden loppuun mennessä päättyneessä 188 syytejutussa on tuomittu
sakkoja kaikkiaan 57,907 markkaa, siirtyen jutuista 20 kappaletta seuraa-
vaan vuoteen; ja

että valvojen ilmisaamat rikokset ovat koskeneet alkoholin luvaton-
myyntiä tai kuljetusta ja hallussapitoa, viimemainittua kuitenkin ainoas-
taan sikäli kuin takavarikoitu alkoholi on ollut ilmeisesti ja ainakin toden-
näköisesti myyntiä varten hankittua, vaikkakaan tätä aina ei ole voitu näyt-
tää toteen, josta seuraa, että valvojen toiminta on ollut kokonaan kohdistettu
alkoholin luvattoman kaupan harjoittajia eikä sen yksityisiä nauttijoita
vastaan, mihin viimemainittuun valvojen aikakaan ei olisi riittänyt.

Valvojen toimintaa ovat valvoneet ja ohjanneet lautakunta ja varsinkin
sihteeri. Arkipäivisin ovat valvojat olleet tavattavissa klo 10—12 a. p. ja
klo 6—8 i. p. lautakunnan toimistossa, jossa he samalla ovat tehneet toimin-
taansa koskevia muistiinpanoja sekä laatineet tilastoa. Mitään muistutuksia
ei heitä vastaan ole lautakunnalle tehty, mutta on valvoja Paananen yhdessä
erään kaupungin poliisilaitoksessa palvelevan konstaapelin kanssa 15 p:nä
joulukuuta tullut yksityisen kanteesta tuomituksi rangaistukseen siitä, että
he, ajaessaan takaa kahta alkoholia kuljettavaa miestä, olisivat oikeudetto-
masti ampuneet näiden hevosen. Päätöksestä valittivat tuomitut hovioikeu-
teen, joka ei vuoden varrella ratkaissut asiaa.

Kuten edellisestä selviää, ei valvojen toiminta ole mennyt hukkaan.
Sitä vaikeutti kuitenkin suuresti työvoimain vähyys. Tämän epäkohdan
poistamiseksi onkin lautakunta tehnyt valtuustolle esityksen valvojen luku-
määrän lisäämisestä kolmesta neljään ja siihen tarvittavan lisämäärärahan
myöntämisestä.

Lautakunnan määrärahan käyttö. Lautakunnan käytettäväksi asetetut
määrärahat ja niiden käyttö ilmenee seuraavasta:

	Määräraha.	Menot.
	Smk	Smk.
Puheenjohtajan ja lautakunnan jäsenten palkkiot	5,100: —	3,870: —
Sihteerintehtäviä ja raittiudenvälvontaa varten	66,000: —	65,800: —
Valistustoimintaa, toimistoa ja tarpeita varten.....	28,000: —	27,599: 15
Yhteensä	99,100: —	97,269: 15

XX. Urheilulautakunta.

Helsingin kaupungin urheilulautakunnan kertomus vuodelta 1921 oli seuraavansisältöinen:

Helsingin kaupungin urheilulautakuntaan kuuluivat insinööri E. von Frenckell puheenjohtajana, verhoilijamestari V. Lähteinen varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä voimisteluntarkastaja A. Collan, matkaposteljooni U. Rinne ja hammaslääkäri R. Stenberg. Sihteerinä toimi voimistelunopettaja K. Soinio.

Lautakunta kokoontui toimivuonna 4 kertaa. Ensimmäisessä kokouksessaan laati lautakunta itselleen ohjesäännöt, jotka kuitenkin vasta vuoden lopussa lopullisesti hyväksyttiin ja päätettiin lähettää asianomaiseen paikkaan vahvistettaviksi.

Osakeyhtiö Urheilutarpeita oli lautakunnan kautta lahjoittanut Helsingin kaupungin kansakoulunoppilaille 100 paria suksia, jotka kansakoulujen urheilulautakunta sittemmin jakoi kaupungin köyhille ja urheiluun innostuneille kansakoulunoppilaille siten, että poikaoppilaat saivat 60 paria ja tyttöoppilaat 40 paria.

N. s. Alppilan hiihtomäkikysymyksen hyväksyi lautakunta jätettäväksi sovintolautakunnalle.

Toukokuussa jätti urheilulautakunta kaupunginvaltuustolle ehdotuksen siitä, mille seuroille kaupungin uimalaitokset luovutettaisiin ja mitenkä uima-seuroille luovutettu 23,000 markan suuruinen summa jaettaisiin.

Toukokuun 8 p:nä kävivät lautakunnan jäsenet tarkastamassa kaikkia kaupungin urheilu- ja leikkikenttiä ja tekivät sittemmin matkallansa tehtyjen havaintojen perusteella ehdotuksen niistä korjauksista, jotka olivat tarpeen eri kentillä.

Syyskuussa pitämässään kokouksessa päätti lautakunta pyytää vuotta 1922 varten 30,000 markkaa koululaisluistelun edistämiseksi pääkaupungissa, samaten 30,000 markkaa uintiurheilun edistämiseksi ja 10,000 markkaa hiihtourheilun edistämiseksi.

Lautakunta on huolehtinut erikoisesti koululaisluistelun järjestämisestä luistinradoilla ja osaksi luistinatorojen omistajain ja koulujen johtajain kanssa sopinut siitä, mitenkä tarkoitusta varten myönnetty avustusraha tulisi paraiten käytetyksi.

Kaupungin kelkkamäkien sijoittelu ja hoito on myös ollut osaksi urheilulautakunnan huolenpidon alaisena.

XXI. Kaupungin yleisten töiden hallitus.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen laatima kertomus toiminnastaan vuonna 1921 sisälsi seuraavaa:

Hallitus. Kaupungin yleisten töiden hallitukseen kuuluivat vuoden varrella: puheenjohtajana professori J. Castrén huhtikuun 13 p:ään, jolloin hänet pyynnöstään vapautettiin toimestaan ja kaupunginvaltuusto hänen sijaansa valitsi yli-insinööri O. F. Nybergin; varapuheenjohtajana insinööri E. von Frenckell sekä jäsenenä vuorineuvos W. A. Sohlberg, arkkitehti W. Jung, työnjohtaja T. Uski, monttööri O. Oksanen ja kirvesmies J. Suominen.

Hallitus kokoontui 47 kertaa ja käsitteli 817 asiaa sekä lähetti 412 kirjettä. Sihteerinä toimi valtioneuvos G. A. Gröndahl.

Vuoden varrella käsitteli hallitus m. m. seuraavat asiat: Pitäjänmäen—Otalammen ja Oulunkylän—Hertonäsin rautatielinjain rakentamista koskevan sekä satamaradan laajentamista kaksoisraiteiseksi Töölön tavara-aseman ja Ruoholahden välillä koskevan.

Rakennuskonttori toimi kaupungininsinöörin johdolla jakautuneena 8 osastoon. Nämä olivat: satamarakennusosasto, katu- ja viemäri- rakennusosasto, huonerakennusosasto, kaupunginasemakaavaosasto, geodeettiosasto, puutarhaosasto, varasto-osasto ja tilivirasto.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rakennuskonttorin menot olivat 551,835:80¹⁾ markkaa ja rakennuskonttorin tiliviraston 47,062 markkaa¹⁾. Kustannukset konttorin toimesta tehdyistä yleisistä töistä nousivat yhteensä 28,593,128:19 markkaan, joista 19,783,433:90¹⁾ maksettiin vuoden määrärahoista, 4,579,744:40²⁾ aikaisemmin osoitetuista lainavaroista ja 4,229,949:89³⁾ etuantivaroista.

Allaoleva taulukko osoittaa konttorin eri osastojen työntekijäin lukumäärän kunkin kuukauden 15 p:nä.

Kuukausi.	Satama- rakennus- osasto.	Katu- ja viemäri- rakennus- osasto.	Huone- rakennus- osasto.	Kaupun- ginistutus- ten osasto.	Geodeetti- osasto.	Varasto- osasto.	Yhteensä.
Tammikuu ..	210	451	70	15	—	72	818
Helmikuu ..	292	585	78	20	—	69	1 044
Maaliskuu ..	424	557	82	27	—	59	1 149
Huhtikuu ..	436	539	99	80	7	54	1 215
Toukokuu ..	454	549	143	75	9	50	1 280
Kesäkuu	457	466	151	76	5	49	1 204
Heinäkuu ..	421	397	111	68	4	43	1 044
Elokuu	428	414	103	69	7	48	1 069
Syyskuu	409	424	45	36	8	48	970
Lokakuu	410	348	41	19	6	49	873
Marraskuu ..	419	442	66	16	—	49	992
Joulukuu ...	413	436	61	12	—	50	972

¹⁾ Ks. Helsingin kaupungin tilasto V. 6. siv. 54—65 ja 68. — ²⁾ S:n siv. 131—135. —

³⁾ S:n siv. 102 ja 104.

Kunnall. kert. 1921.

Rakennuskonttorin työntekijäin palkkaustariffit vuonna 1921.

A m m a t t i.	Vakinaisissa töissä olevat työntekijät.						Hätäaputöissä olevat työntekijät	
	Tammik. 1—maalisk. 5.		Maalisk. 6—kesäk. 11.		Kesäk. 12—jouluk. 31.		Marrask. 21—jouluk. 31.	
	Tunnissa, Smk.	Kuukaudessa, Smk.	Tunnissa, Smk.	Kuukaudessa, Smk.	Tunnissa, Smk.	Kuukaudessa, Smk.	Tunnissa, Smk.	Kuukaudessa, Smk.
Sukeltajat	13: 20	2,640: —	11: 70	2,340: —	13: —	2,600: —	—	—
Sähkömonttöörit	6: 60—7: 40	1,320: —1,480: —	—	—	—	—	—	—
Koneenkäyttäjät	6: 50—7: 15	1,300: —1,430: —	5: 80—6: 40	1,160: —1,280: —	6: 50—7: 10	1,300: —1,420: —	5: 50—6: 05	1,100: —1,210: —
Viilaaajat	6: 60—7: 15	1,320: —1,430: —	5: 90—6: 40	1,180: —1,280: —	6: 60—7: 10	1,320: —1,420: —	5: 60—6: 05	1,120: —1,210: —
Sepät	6: 40—6: 95	1,280: —1,390: —	5: 70—6: 30	1,140: —1,260: —	6: 40—7: —	1,280: —1,400: —	5: 45—6: —	1,090: —1,200: —
Levysepät	6: 40—6: 75	1,280: —1,350: —	5: 70—6: 10	1,140: —1,220: —	6: 40—6: 80	1,280: —1,360: —	5: 45—5: 80	1,090: —1,160: —
Kirvesmiehet ja puusepät	6: 50—7: 15	1,300: —1,430: —	5: 80—6: 40	1,160: —1,280: —	6: 50—7: 10	1,300: —1,420: —	5: 50—6: 05	1,100: —1,210: —
Lataajat	6: 50—7: 15	1,300: —1,430: —	5: 80—6: 40	1,160: —1,280: —	6: 50—7: 10	1,300: —1,420: —	5: 50—6: 05	1,100: —1,210: —
Kivenkairaajat	6: 40—6: 95	1,280: —1,390: —	5: 70—6: 30	1,140: —1,260: —	6: 40—7: —	1,280: —1,400: —	5: 45—6: —	1,090: —1,200: —
Muurarit (harmaakivi-) ja kadunlaskijat	6: 40—7: 15	1,280: —1,430: —	5: 70—6: 40	1,140: —1,280: —	6: 40—7: 10	1,280: —1,420: —	5: 45—6: —	1,090: —1,200: —
Putkenlaskijat	6: 05—6: 75	1,210: —1,359: —	5: 40—6: 10	1,080: —1,220: —	6: —6: 70	1,200: —1,340: —	5: 10—5: 70	1,020: —1,140: —
Sementtityöläiset ..	6: 05—6: 75	1,210: —1,350: —	5: 40—6: 10	1,080: —1,220: —	6: 10—6: 70	1,220: —1,340: —	5: 20—5: 70	1,040: —1,140: —
Irroitajat	5: 50—5: 85	1,100: —1,170: —	4: 90—5: 30	980: —1,060: —	5: 50—5: 80	1,100: —1,160: —	4: 65—4: 95	930: —990: —
Apurit	5: 10—5: 65	1,020: —1,130: —	4: 50—5: 10	900: —1,020: —	5: 10—5: 60	1,020: —1,120: —	4: 35—4: 75	870: —950: —
Kaupunginist. mieh. työntekijät (naiset)	4: 95—5: 50	990: —1,100: —	4: 40—5: —	880: —1,000: —	5: —5: 50	1,000: —1,100: —	4: 25—4: 65	850: —930: —
Yövärtijät	4: —4: 20	800: —840: —	3: 60—3: 80	720: —760: —	4: —4: 20	800: —840: —	3: 40—3: 55	680: —710: —
Ajomiehet (omine hevosineen ja ajoneuvoinen)	4: 20—4: 95	840: —990: —	3: 70—4: 50	740: —900: —	4: 20—4: 90	840: —980: —	3: 55—4: 15	710: —830: —
	11: 25	2,250: —	10: —	2,000: —	11: —	2,200: —	—	—

Työpalkat maksettiin siv. 83* julkaistun tariffin mukaan. Tariffeihin eivät sisälly perheenelatusapumaksut, joita maksettiin 2 markkaa päivältä 15 vuotta nuoremmalta, korkeintaan kuitenkin 5 lapselta.

Vuonna 1921 myönnettiin työläisille kesälomaa:

O s a s t o .	Työläisiä, joilla oli		Yhteensä	
	1 viikon kesäloma	2 viikon kesäloma	Työläisiä, joilla oli kesälomaa	Kesäloma viikkoja
Satamarakennusosasto	141	152	293	445
Katurakennusosasto	102	227	329	556
Huonerakennusosasto	20	33	53	86
Puutarhaosasto	5	7	12	19
Varasto-osasto.....	5	35	40	75
Yhteensä	273	454	727	1 185

Satamarakennusosasto. Satamarakennusosaston palveluksessa oli vuoden varrella paitsi osastopäällikköä ja avustavaa osastopäällikköä ylimääräinen insinööri, piirustaja ja tasapunnitsija. Huhtikuussa asetettiin lisäksi insinööri valmistelemaan satamatoimikunnan teettämää yleisiä satamaehdotuksia. Yksityiskohtaisen kirjanpidon ja rekisteröimistyön toimitti kaksi konttoriapulaista.

Välittömän työnjohdon osaston työmailla hoiti vuoden alussa 8 rakennusmestaria, 2 päällysmiestä ja 1 ruoppamestari. Sitten tuli lisäksi 2 rakennusmestaria, 6 päällysmiestä ja 2 varastokirjuria.

Työvoima oli pienin, 169 miestä, tammikuun alussa, lisääntyi sitten kesäkuun keskivaiheilla 469 mieheen ja oli vuoden lopussa 403 miestä.

Hallitukselle esiteltiin 42 asiaa, joista 24 oli lähetetty osastolle valmisteltaviksi, 4 oli yksityisten antamia ja 12 oli satamarakennusosasto pannut viireille. Sitäpaitsi annettiin 3 lausuntoa satamahallitukselle, joka syyskuussa ryhtyi toimimaan. Suuremmista selityksistä mainittakoon Pitäjänmäen—Otalammen ja Oulunkylän—Hertonäsin rautatielinjaehdotusten laadinta, joita töitä on vuoden varrella jatkettu sikäli kuin aikaa on riittänyt. Sen ohessa on laadittu ehdotukset Länsisataman raidelaitteiksi satamaradan kaksoisraiteiseksi teettämisen yhteydessä. Niinikään on alustava ehdotus Katajanokan hiilivarastopaikoiksi ja tämän yhteydessä sikäläisen raideverkon uudesti-järjestämiseksi laadittu, ja ovat hallitus ja satamahallitus periaatteessa hyväksyneet nämä ehdotukset.

Satamaradan korjaustöistä mainittakoon Katajanokan pohjoisen puulaiturin kansituksen uusiminen, Kapteeninkadun jatkeen purkauslaiturin, Humallahden virutushuoneen sillan sekä Eteläsataman kompassintarkistuslaitteen perinpohjaiset korjaukset.

Katajanokan tavarakatokseen n:o 10 laitettiin karräyskäytävä, minkä ohessa tavarastikkoja valmistettiin sekä n:oon 10 että n:oon 11.

Ruoppausta toimitettiin Taivallahdessa, missä purkauslaituriin vievää väylää syvennettiin, Hietalahdessa Ruoholahdenrannan karin ympärillä sekä Eteläsatamassa Rahapajarannan tavarakatoksen n:o 8 edustalla.

Rautateiden korjaukset käsittivät pääasiassa satamaradan, Länsisataman raiteiden, teurastamoraiteen ja puhtaanapitolaitoksen Ruoholahdessa olevan raiteen kiveämisiä ja vaihdesiltoja.

Uusi rakennusaineiden ja halkojen purkauslaituri rakennettiin Merisatamaan Laivurikadun jatkeeseen.

Länsisataman uutisrakennustöitä jatkettiin, jolloin vuoden varrella laivalaituri pitennettiin aallonsärkijään asti, niin että vain 2 kivikerrosta on jäljellä 90 m:n matkalla. Jungmanin- eli Utterinrannassa aloitettiin työt. Ruopaus- ja kallionlouhintatöitä teetettiin, 90 m. upotusarkkuja veistettiin ja 60 m. upotettiin ja täytettiin osittain kivillä. Tämän ohessa täytettiin Lastaajakadun jatkeessa Jätkäsaaren ja Utterin välillä oleva pengertalon 257 lounnasta saaduilla kivillä. Vuoden lopulla alettiin rakentaa kivipengertalon mainittujen saarien välille Utterikadun suuntaan. Vaihdekattua levitettiin kivitäytteellä satamaradalta käsin. Laivalaituria tasoitettiin ja vierrettiin Makasiinikadun pohjoispuolelta. Uusia rautatieraitteita laskettiin Laivarantaan, Hietasaaren-, Vaihde- ja Lastaajakatuun kaikkiaan 942 metrin pituudelta, minkä ohessa 3 yksinkertaista vaihdetta naulattiin paikoilleen.

Hätäaputyönä aloitettiin kadun aukaisemista Merholmassa sekä Merholman ja Lapinniemen välisen salmen täyttämistä kivipenkereellä. Tämän liikenneväylän on oltava valmiina ennen 1925 vuoden loppua.

Satamaradan laajentamiseen kaksoisraiteiseksi Töölön tavara-aseman ja Ruoholahden välillä ryhdyttiin keväällä hätäaputyönä ja jatkettiin sitä kaiken vuotta. Louhoskivien ja maan kuljetusta varten vuokrasi osasto rautatiehallitukselta 1 veturin ja 20 vaunua. Satamaradan liikenne oli seisautettuna kaikkina viikon päivinä klo 10 a. p.—2 i. p. Louhoskivet kuljetettiin Hietä- ja Jätkäsaarelle ja käytettiin siellä satamarakennukseen.

Malmin—Hertonäsin rautatierakennusta jatkettiin kaiken vuotta hätäaputyönä. Maaliskuussa pantiin louhostyöt käyntiin Oulunkylän linjalla Vantaanjoen itäpuolisessa leikkauksessa. Sittenkuin oli tehty ehdotus, että radan päätekohtaksi tulisi Malmi, keskeytettiin nämä työt heinäkuussa. Viimeksi mainittuna kuukautena alettiin leikkutyöt Viikin ja Hertonäsin rajalla olevan leikkauksen itäpäässä. Jotta tämä työ olisi edullisempi, vuokrattiin lokakuussa kaivuukone (= Löffelbagger), jonka avulla töitä jatkettiin vuoden loppuun. Lokakuussa alettiin louhia viimeksi mainitun leikkauksen länsipäätä, joka työ niinikään jatkui vuoden umpeen. Työn hankkimiseksi työttömille pantiin joulukuussa käyntiin pengerrystöitä Viikin latokartanon viereisellä viertotiellä. Muuan hirsirakennus, joka ratarakennuksen oli pakko lunastaa, muutettiin tulvalle alttiilta paikaltaan Vantaanjoen rannalla ylempänä sijaitsevalle paikalle radan varrella. Sitä on aikomus käyttää vartiotupana. Hertonäsin länsiosassa, missä raitiotien ja rautatien etäisyyden sekä asuntojen puutteen oletettiin tuottavan vaikeuksia, vuokrattiin maanviljelyslautakunnalta kolme asumatonta torpparakennusta, joista yksi sisustettiin työnjohtajan asunnoksi ja kaksi työntekijäin kasarmeiksi. Yksityisten henkilöiden laskuun tehtiin töitä, joiden kustannukset nousivat yhteensä 112,350: 02 markkaan.

Katu- ja viemärrakennusosastoon kuului 1 työpäällikkö, 1 avustava työpäällikkö, 1 ylimääräinen insinööri, 1 piirustaja, 2 tasapunnitsijaa ja 2 konttoriapulaista.

Töitä osaston alaisilla työmailla johti 15 rakennusmestaria ja 3 esimiestä. Työntekijäin luku on vaihdellut 590 ja 330 välillä, ollen heitä ensin mainittu luku helmikuussa ja jälkimmäinen marraskuussa.

Toiminta on käsittänyt kaupungin katujen ja yleisten paikkain korjauksia, pääasiallisesti maistraatin katselmusmiesten esittämien muistutusten mukaisesti, katujen ja yleisten paikkain päällystysten uusimista, lokaviemäri- ja viemärijohtojen korjauksia ja kunnossapitoa, uusien katujen ynnä niihin kuuluvain viemärijohtojen rakentamista sekä viertoteiden ja teiden erinäisiä korjauksia.

Vuoden varrella kivettiin 3,970,0 m² katuja ja yleisiä paikkoja, 6,720,0 m² makadamisoitiin, 803,4 m² päällystettiin asfaltilla ja 1,510,0 m² tasoitettiin yhteensä 220,058: 57 markan kustannuksin.

Katujen ja yleisten paikkain päällystyksiä uusittiin 1,385,0 m² suuruisella alalla 72,602: 45 markan kustannuksin.

Viemärien ja viemäriojien korjauksesta ja kunnossapidosta oli kustannuksia 279,970: 57 markkaa, siitä johtoihin 72,274: 28 markkaa, syöksykaivoihin 171,144: 55 markkaa, ojiin 13,263: 30 sekä työnjohtoon ja sekalaisiin menoihin 23,288: 44 markkaa.

Vuoden varrella työnlaisina olleita uusia katuja on valmiiksi tasoitettu 38,500 m² kaikkiaan 2,985,522: 14 markan kustannuksin.

Uusia viemärijohtoja on valmistettu 2,100 m 844,783: 11 markalla. Viertoiteitä on korjattu 6,700 m² 100,107: 45 markalla, ja teitä 8,100 m² 114,572: 62 markalla.

Geodeettiosaston henkilökuntaan kuuluivat kaupungingeodeetti, avustava geodeetti, 3 mittaus- ja kartallepanoapulaista sekä 1 kartanpiirustajatar.

Kertomusvuonna on suoritettu seuraavat toimitukset:

54 tontinmittausta, 24 kivijalankatselmusta, 10 rajankäyntiä, 12 punnitustoimitusta, 187 kolmivuotiskatselmusta, 78 n. s. katselmustoimitusta, sitä paitsi on osastolla valmistettu: 22 vanhan tonttikartan jäljennöstä, 70 muuta karttaotetta, niistä 57 rahatoimikamarille, 2 tonttien tasoitusta, sekä annettu 170 erilaatuaista kirjallista lausuntoa, niistä 65 rahatoimikamarille, 84 kaupungin yleisten töiden hallitukselle ja 21 rakennuskonttorille.

Huonerakennusosaston henkilökuntaan kuului 1 kaupunginarkkitehti, 1 avustava kaupunginarkkitehti, 1 ylimääräinen arkkitehti, 2 piirustajaa, 1 kirjanpitäjä ja 3 konttoriapulaista. Töitä osaston työmailla johti 6 rakennusmestaria. Työvoima vaihteli 152 työntekijästä heinäkuulla 38 työntekijään syyskuulla.

Kertomusvuoden aikainen toiminta käsitti pääasiassa kaupungin rakennusten korjauksia samoinkuin niiden lisä- ja muutusrakennuksia sekä uutisrakennuksia menosäännössä vahvistetun suunnitelman mukaisesti¹⁾. Sitäpaitsi suoritettiin erinäisiä korjaus- ja muutostöitä kaupunginvaltuuston käyttövaroista²⁾ myönnettyillä määrärahoilla ja etuantina myönnettyillä määrärahoilla³⁾ samoinkuin töitä kunnallisten laitosten ja viranomaisten sekä yksityisten yritysten laskuun.

Huomattavimmista huonerakennusosaston tekemistä töistä mainittakoon Punavuorenkadun kansakoulurakennus, joka valmistettiin vuodenvarella. Rakennuskustannukset koulutalosta nousivat kaikkiaan 3,086,389: 25 markkaan.

Osastolla on m. m. käsitelty 201 diaariin merkittyä asiaa, joista lausunnot on annettu osin Helsingin kaupungin yleisten töiden hallitukselle, osin rahatoimikamarille tai muille kaupungin virastoille. Sen ohessa on uutis- ja muutusrakennusten piirustuksia ja ehdotuksia laadittu. Isommista sellaisista mainittakoon:

Punavuorenkadun uuden kansakoulun piirustukset, Töölönkadun ja Vallilan kansakoulujen muutusrakennuspiirustukset, uuden kansakoulun luonnospiirustukset, vanhan seurahuoneen muutospirustukset sekä piirustukset rahatoimikonttorin entisen huoneiston sisustamiseksi, piirustusehdotukset Rik-

¹⁾ Ks. Helsingin kaupungin tilasto V. 6. siv. 56 ja seur. — ²⁾ S:n siv. 173, 174, 176, 181 ja 182. — ³⁾ S:n siv. 102 ja 104.

hardinkadun kansankirjaston muutosrakennukseksi, samoin Kasarminkadun n:o 21 olevaa rakennuskonttorin huoneistoa varten, samoin Länsirannan taloa n:o 10 varten, piirustukset keskuskeittolan ruokasalien sisustamista, Mustikkamaan uutta uimalaitosta, Humallahden uimahuoneen laajentamista, Bengtsårin puutarhurin asuntoa, Toivoniemen tallin ja navetan muutos- ja lisärakennusta, puhtaanapitolaitoksen Malmilla olevaa saunaa ja desinfioimislaitosta sekä Oulunkylän huvilaa Dammen n:o 3 varten; erinäiset piirustukset Nickbyn mielisairaalan muutostöitä varten, urheilupaviljonkien luonnospiirustukset, kaakeliuunien normaalipiirustukset y. m.

Lämpötekniikko hoiti vuoden varrella juoksevat asiat sekä valvoi keskuslämmityslaitoksen teettämistä Punavuorenkadun uuteen kansakouluun. Nickbyn höyrykoneet onperinpohjin korjattu, niin että keskus nyt esiintyy täysin hyvässä kunnossa. Sikäläinen keskuslämmitysjärjestelmä on ulotettu niihin uusiin huoneisiin, joita on rakennettu ullakolle paviljonkiin n:o 7, ja keittiöitä on täydennetty uusilla keittokojeilla, niin että se nyt on täydellinen, minkä ohessa on pantu paikoilleen ja sähköllä käyviksi järjestetty erinäisiä apukoneita, niinkuin lihamylly, perunankuoriija ja taikinanvanutuskone.

Puhtaanapitolaitoksen työpajaan Malmille on suunniteltu sauna ja desinfioimislaitos ja näiden teettämistä on valvottu.

Vallilan kansakoulun suunniteltua uudestirakentamista ja laajentamista varten on laadittu suunnitelma alhaispainehöyrylämpöjohdoksi.

Eri laitosten vuosikorjauksista oli menoja 145,000 markkaa, ja käsittivät nämä korjaukset:

Forsbyn kunnalliskodissa: höyrykattilatulisijain uudestimuurauksen, lämpöpatterien paikallepanon ilmakuivausta varten pesulaitoksessa ja mankelihuoneessa, putkijohtojen eristyksen, uuden vastavirtakojen asettamisen, pesukoneiden korjauksen sekä erinäisiä pienempiä korjauksia.

Kulkutautisairaalassa: höyrykattilatulisijain uudestimuurauksen, desinfioimislaitoksen, kylmän mankelin ja ruokalan lieden korjaukset, lihamyllyn laittamisen hihnalla käytettäväksi, putkijohtojen eristyksen, erinäisiä maalaustöitä ja pienenneläisiä korjauksia.

Marian sairaalassa: höyrykattilatulisijain uudestimuurauksen, syöttöpumpun, höyrymankelin, mankelipöydän, pesukoneiden, keskipakoiskoneiden, keittosuolaliuoksen lämmityskojoiden, sisätautien osaston sekä desinfioimislaitoksen höyrykattilain korjaukset ynnä moniaita pienempiä korjauksia.

Nickbyn mielisairaalassa: paitsi edellä mainittuja isompia töitä edelleen höyrykattilatulisijain uudestimuurauksen, keskipakoispumpun n:o 1 korjauksen, höyrymankelin uudet asbestimanttelit ja huovat, 21 W. C:n maljain vaihdon uusiin sekä septic- tankin puhdistuksen, vedenottoaikan kaivojen ja johtojen puhdistuksen sekä erinäisiä puhdistus- ja maalaustöitä.

Muissa kaupungin laitoksissa on ollut tarpeen ainoastaan pienempiä korjauksia, etusijassa Kallion IV linjan varrella olevassa kansakoulussa, missä pahanlainen aukko oli syntynyt eräseen valurautaiseen lamellikattilaan, joka täytyi ottaa auki ja särkyneen osan sijaan panna uusi.

Eri laitosten polttoainekulutus käy selville tämän oheisesta taulusta. Kesälomansa, heinäkuun, käytti lämpötekniikko tehdäkseen Saksaan opintomatkan, josta lyhyt selonteko on Teknikerin lehdessä toukokuun 3 p:ltä 1922 n:o 1297.

Kaupungin asemakaavaosastoon kuului vuonna 1920 kaupungin asemakaava-arkkitehti, avustava kaupungin asemakaava-arkkitehti, kaupungin asemakaava-

insinööri, ylimääräinen arkkitehti ja 4 piirustajaa. Osastossa laadittiin rahatoimikamarin määräyksestä suunnitelma Toukolan omakotialueen laajentamiseksi. Suunnitelman, joka käsittää korttelit n:ot 907, 908, 909, 911 ja 914, kaikkiaan 24 pienten asuntojen tonttia ja noin 300 m² uusia katuja, hyväksyi kaupunginvaltuusto lokakuun 5 p:nä 1921.

Sosiaalilautakunnan esityksestä laadittiin Käpylän puutarhaesikaupungissa Pakaankadusta länteen olevan, omakotitonteiksi tarkoitetun alueen jaoitussuunnitelma. Suunnitelma käsittää korttelit n:ot 860—862, 865, 874 ja 876, yhteensä 123 asuintonttia, kaikkiaan noin 21,5 ha:n alan ja noin 3,600 m katuja, joista kuitenkin toistaiseksi ainoastaan murto-osa tulisi teetetäväksi, koska tontit osittain voivat käyttää alueella olevia väliaikaisia teitä. Jaoitussuunnitelman kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ marraskuun 2 p:nä.

Hallituksen ja rahatoimikamarin ehdotuksesta tehtiin erinäisiä muutoksia vuonna 1920 kamariin lähetettyyn XV kaupunginosan (Meilansin) kaupunginasemakaavan ehdotukseen, jota ei vielä ole vahvistettu. Lopullisen kaavan ynnä katuprofiilit ja lokaviemärisuunnitelman sekä rakennusjärjestyksen ehdotuksen rahatoimikamari hyväksyi marraskuussa, mutta kaupunginvaltuusto ei käsitellyt sitä vuoden varrella.

Vuoden varrella laadittiin alempana mainittujen kaupunginasemakaavan muutosten piirustukset: korttelin n:o 513 tontin ja rakennusrajan järjestyksen XIV kaupunginosassa; Työpajakadun tontin n:o 7 ja Lautatarhakadun tontin n:o 8 yhdistäminen tehdaskorttelissa n:o 281; Pohj. Esplanadikadun tontin n:o 7 ositus korttelissa n:o 95 b; Tempelikadun tonttien n:o:jen 3 ja 5 yhdistäminen korttelissa n:o 425.

Valtioneuvosto vahvisti seuraavat kaupunginasemakaavan muutokset: Fredrikinkadun tontin n:o 3 ja Vladimirkadun tontin n:o 11 yhdistäminen korttelissa n:o 70; korttelit n:ot 350, 351 ja 363; korttelin n:o 425 sisäisten rakennusrajan muutos; kortteleja n:oja 503, 510, 511 ja 517 koskeva kaupunginasemakaavan muutos.

Pohj. Esplanadikadun tontin n:o 7 ositus korttelissa n:o 95 b.

Työpajakadun tontin n:o 7 ja Lautatarhakadun tontin n:o 8 yhdistäminen tehdaskorttelissa n:o 281.

Vuoden varrella jatkettiin Helsingin kaupungin yleiskaavan sekä Greijuksen, Oulunkylän, uuden Kuninkaankadun ympäristöineen y. m. erikoiskaavain tutkimista. Rahatoimikamarille laadittiin Suur-Helsingin sekä kaupunkiin yhdistetyn alueen koillisten ja luoteisten osain kartat niihin piirrettyne kaupunginasemakaavas suunnitelmineen.

Noin 50 lausuntoa ja promemoriaa on annettu, useimmat valaisevan kartta-aineiston seuraamina, ja voidaan niistä mainita alempana mainittujen rakennusten ja laitosten tontteja koskevat lausunnot: uudet kansakoulut, puhtaanapitolaitos, kunnan keskussairaala, uudet kauppahallit, yliopiston laitokset Meilansissa ja suunniteltu maanviljelysyliopisto. Sen ohella annettiin lausunnot laivaveistämöalueen käytöstä, Pakinkylän alueiden lunastamisesta sekä Tehtaanpuiston järjestämisestä.

Budjettiin mallitustöitä varten merkitystä määrärahasta käytettiin osa mallin laittamiseksi Tehtaanpuistosta sen vastaisen järjestämisen valaisemiseksi sekä rautatienasemaa ja Turun kasarmia ympäröiväin alueiden mallien aloittamiseen.

¹⁾ Ks. tätä kert. I os.

Puutarhaosasto. Istutuksista ja puutaimistoista oli vuoden varrella kunnossapitokustannuksia jonkin verran vähemmän kuin edellisenä vuonna eli 478,868: 53 markkaa, mikä johtui siitä, että nurmien hoito pienemmissä istutuksissa tehtiin vieläkin yksinkertaisemmaksi. Niinpä ei ruohonleikkukoneita käytetty useimmissa pienemmissä istutuksissa eikä niitä myöskään alkukesästä kasteltu, joten kaupunginistutusten kunnossapidossa on saavutettu säästäväisyyden äärimmäinen raja. Kaupunginistutusten pinta-ala oli 726,000 m² joten kustannukset kunnossa pidetyltä neliömetriltä olivat n. 66 penniä.

Kukkakasveja (19,848 kpl., arvo 59,547: —) istutettiin Runebergin esplanadiin, keisari Aleksanteri II:n patsaalle, Ritarihuoneen puistikkoon, Eiran puistikkoon, Engelauealle, Katajanokan puistikkoon sekä Eläintarhan talvipuutarhan edessä oleville pengermille.

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan myytiin joukko kasvihuoneessa kasvatettuja kasveja, josta saatiin 188,017: 20 markkaa, jotka maksettiin kaupunginkassaan ja merkittiin rakennuskonttorin sekalaisten tulojen tilille.

Istutusten ja puutaimistojen ylläpitokustannukset nousivat 748,868: 53 markkaan ja jakautuivat eri paikkain kesken, kuten allaolevasta luettelosta tarkemmin ilmenee:

	Smk		Smk
Kasvihuoneet	98,840: 82	Korttelin n:o 127 istutuk-	
Esplanadit	53,143: 70	set.....	3,022: 60
Kaivopuisto	35,456: 20	Erottaja	2,850: 80
Tähtitorninvuoret	34,523: 05	Suomen Pankki	2,821: 40
Kaisaniemi	34,167: 24	Lönnotin puistikko	2,695: 40
Eläintarha	25,797: 20	Lapinlahden puistikko ..	2,658: 60
Vanhankirkon puistikko	17,852: 40	Runeberginpatsas	2,600: 10
Kaupunginpuutarha	15,931: 95	Haapaniemen istutukset	2,591: 60
Puutaimistot	12,198: 75	Ateneum	2,517: 30
Hakasalmi ja Hesperia	10,490: 60	Tokantori	2,474: 40
Punanotko	9,576: 75	Koulutori	2,390: 80
Eiran puistikko	9,519: 50	Teknillinen korkeakoulu	2,159: —
Haudat	8,850: 60	Aleksanteri II:n patsas..	1,594: 60
Katajanokka	8,326: 40	Kapteenink. puistikko..	1,543: —
Ainespiha	7,644: 40	Arkadian- ja Salomonink.	
Kirurginen sairaala	6,671: 20	väliset istutukset	1,319: 20
Marian sairaala	6,367: —	Viidennen linjan istutuk-	
Engeltori	6,043: 10	set.....	1,226: 60
Säätyhuoneen puistikko	5,312: 80	Konstantininink. istutukset	856: 40
Kallion kirkko	4,408: 40	Kallion kaup. kirjasto..	790: 60
Simonkadun lehtokuja ..	4,297: —	Perämiehenk. istutukset	642: 80
Liisanpuistikko	4,261: 10	Fredrikintori	516: 10
Lapinlahdenkadun ton-		Sekalaista	15,082: 47
tilla n:o 2 olevat istu-			
tukset	3,438: —	Yhteensä	478,868: 53
Ritarihuoneenpuistikko	3,396: 60		

Varasto-osaston henkilökunnan muodostivat: varastonhoitaja, kirjantäjä ja konttoriapulainen, ainespihan henkilökunnan taas käsittäessä aineistonhoitajan, konttoriapulaisen, konemestarin ja tuntikirjurin.

Varasto-osaston toiminta käsitti Malminkadun varrella olevan päävaraston (kaupungin ainespihan) hoidon ynnä sikäläiset työpajat sekä kaupungin rakennuskonttorin tarvitseman aineiston ja kaluston oston.

Aineispihan työpajoissa, jotka ovat puusepän työpaja, levysepän työpaja, konepaja sepänpajoineen, maalarin työpaja ja satulasepän työpaja, tehtiin töitä yhteensä 817,256: 45 markalla, niistä 776,639: 60 markalla rakennuskonttorin eri osastoille ja 40,616: 85 markalla yksityisille henkilöille niinkuin allaolevasta yhdistelmästä tarkemmin ilmenee:

	Työainekustannukset.	Työkustannukset.	Yhteensä.
Varasto-osasto	28,186: 95	94,652: 55	122,839: 50
Katurakennusosasto	19,961: 73	72,425: 92	92,387: 65
Satamarakennusosasto	81,729: 17	236,070: 35	317,799: 52
Huonerakennusosasto	53,490: 58	154,411: 20	207,901: 78
Kamreeriosasto	202: 50	518: 80	721: 30
Kaupunginistutukset	6,768: —	21,321: —	28,089: —
Geodeettiosasto	1,798: 50	5,102: 35	6,900: 85
Yksityiset	8,765: 60	31,851: 25	40,616: 85
	200,903: 03	616,353: 42	817,256: 45

Rakennusaineiden säästö oli:

Vuoden alussa oli rakennusaineita 1,769,204: 90 markan arvosta. Vuoden varrella ostettiin aineita 3,049,718: 56 markalla ja kulutettiin 2,261,282: 41 markalla, joten säästö vuoteen 1922 oli 2,557,641: 05 markkaa.

Tilivirasto. Vuonna 1921 on rakennuskonttorin tilivirasto työskennellyt samalla henkilökunnalla kuin edellisellä vuonna. Laitos on toiminut puhtaanapitohallituksen ja puhtaanapitolaitoksen tilivirastona. Laitosta varten 1921 vuoden budjettiin merkityistä määrärahoista on palkkausten määräraha ylitetty 20 pennillä, jota vastoin konttoriapulaisten määräraha osoittaa säästöä 3,000 markkaa ja tarverahain määräraha 338: 20 markkaa.

Kaupungin metsäin hoito. Metsänkaatoa on toimitettu ainoastaan apu-harvennuksena Forsbyn ja Pakaan metsissä, jolloin 132 koivua ja joku määrä kuivia ja vioittuneita havupuita sekä tuulenkaatamia puita on hakattu 503 kahden metrin pituiseksi kallionlouhinnassa käytettäväksi peitehirsiksi, 1,697 m³ sahapuita, 126,5 m. hirsyä ja piiruja sekä 11 syleksi halkoja. Meilansin ja Greijuksen metsissä kaadettiin samoin metsää, jolloin saatiin 342 edellä mainitun laatuista peitehirttä, 25,258 m³ parruja, 212,7 m. hirsyä ja piiruja, 2,605 m³ koivuisia sahapuita, 498 m. venelautoja ja 28,25 metristä syltä seka-halkoja. Mainitut puuaineet on käytetty kaupungin omiin tarpeisiin, siihen luettuina 11 metristä syltä valmiiksi hakattuja halkoja kahteen metsänvar-tijan asuntoon.

Metsänperkausta toimitettiin vuoden varrella Kumtähden ja Meilansin metsäalueella, jolloin saatiin ainoastaan 10 metristä syltä hoikanlaisia seka-halkoja.

Metsäpaloja tahi oikeastaan niiden alkua sattui toukokuussa kerran ja kesäkuussa kahdesti kallioisilla paikoilla Eläintarhassa ja Forsbyssä 16,20 ja 1,800 neliömetrin alalla. Vahingot olivat mitättömät. Sitä paitsi sattui samaan aikaan neljä maapalon alkua, jotka eivät aikaansaaneet mainittavampaa vahinkoa. Sammutuksesta ja vartiointista oli menoja 437: 40 markkaa.

Metsänraiskauksesta oli edelliseltä vuodelta syytteessä 14 henkilöä joista 5 tuomittiin maksamaan sakkoo, vahingonkorvausta ja oikeudenkäynti-kuluja. Muita syytettyjä vastaan nostettujen juttujen päätyminen on tuntematon. Kertomusvuonna on kolme vahingontekijää tavattu, mutta ainoas-

taan yhtä niistä on sakotettu, muut ovat päässeet poliisikuulustelulla ja maksamalla vahingonkorvausta.

Luvattomasta joulukuusien anastamisesta pidätettiin joukko henkilöitä, joista osa jo poliisikuulustelussa korvasi vahingon, jota vastoin kolme henkilöä haastettiin oikeuteen vastaamaan anastuksesta.

Metsäin vartiointia ylimääräisellä miehistöllä on samoin kuin aikaisemminkin toimitettu 7 päivänä ennen joulupyhiä, 1,134:20 markan kustannuksin.

XXII. Puhtaanapitolaitos.

Helsingin kaupungin puhtaanapitolaitoksen kertomus vuodelta 1921 oli seuraavansisältöinen:

Puhtaanapitohallituksen puheenjohtajana toimi insinööri B. Huber huhtikuun 13 p:ään saakka, jolloin hän paikkakunnalta poismuuton johdosta erosi ja hänen sijaansa valittiin insinööri A. Niiranen sekä varapuheenjohtajana taloudenhoitaja H. Moisio. Muina jäseninä olivat talonomistaja J. Th. Isotupa, toimittaja A. Aalto sekä puhtaanapitolaitoksen johtaja J. Sjöholm. Sihteerinä toimi varatuomari W. Becker.

Hallitus on vuoden varrella kokoontunut 26 kertaa sekä kahdesti tarkastanut työmaat. Kokouksissa on käsitelty 239 kysymystä, ja lähetetty 101 kirjelmää.

Vuoden varrella käsitellyistä huomattavammista kysymyksistä mainittakoon laitoksen keskitykseen suuressa määrin vaikuttava tonttikysymys, mutta hallitus ei ole vuoden varrella kaupunginvaltuustolta saanut lopullista vastausta ehdotukseensa; niinkään on käsitelty kysymystä monopoli-oikeudesta ja puhtaanapitolaitoksen ohjesääntöehdotusta; kuitenkin ei mitään ratkaisevaa päätöstä ole tehty.

Työ on, kuten aikaisemminkin, ollut jaettuna kahdelle osastolle, joista toinen on hoitanut katujen puhtaanapidon ja toinen makkien tai talojen puhtaanapidon. Henkilökuntaan on vuoden varrella kuulunut 1 johtaja, 1 tarkastaja, 1 varastonhoitaja ja 4 konttoriapulaista. Työnjohtajia oli 18 ja työläisiä keskimäärin 360.

Puhtaanapitolaitoksen konttorista on, paitsi kameraalista kirjanpitoa, annettu 5,952 laskua suoritetuista töistä, kirjekirjan mukaan lähetetty 702 kirjelmää sekä pidetty asetustenmukaista tilastoa laitoksen työntekijöistä.

Tilivirastona on toiminut rakennuskonttorin tilivirasto ja kassavirastona rahatoimikonttori.

Katujen puhtaanapito-osasto piti vuoden alussa puhtaana 837,867 m² katua, 294,830 m² toreja ja avonaisia paikkoja, 126,326 m² rantasiltoja, 212,983 m² viertoteitä ja teitä sekä satamia ja jäitä. Katujen kunnossapito näillä aloilla on kunnan velvollisuutena. Lisäksi pidettiin sopimuksen mukaan puhtaina 21,290 m² kirkoille kuuluvia katuosia, 35,984 m² yhdeksällekymmenelle VI kaupunginosan yksityiselle talonomistajalle kuuluvia katuosia, 15,390 m² kuudellekolmatta Kaivopuiston huvilalle kuuluvia katuosia sekä 118,813 m² sadalleviidellekymmenelle yksityiselle, muissa osissa kaupunkia asuvalle talonomistajalle kuuluvia katuosia. Vuoden varrella on tulut lisäksi uudestaan tasoitettuja katuosia, joiden kunnossapito on kunnan velvollisuutena, 19,200 m² Töölössä ja Kalliassa, 33,000 m² Käpylässä, 6,830

m² Toukolassa sekä 21,250 m² yksityisille talonomistajille kuuluvia katuosia, joiden puhtaanapidosta on tehty välikirja.

Laskua vastaan on niinkään suoritettu tilapäistöitä, niinkuin lumen sulatusta ja ajoa, kastelua y. m.

Katujen puhtaanapitotyötä on toimitettu viidellä alueella, ja on valvojina toiminut 10 työnjohtajaa, joilla on ollut käytettävänään keskimäärin 226 työläistä. Konevarusteet ovat käsittäneet 2 lakaisukonetta, 22 kasteluvaunua, 26 purgatorrattaat sekä 14 lumensulatuskonetta.

Kokonaismenot katujen puhtaanapidosta nousivat vuoden varrella 3,947,836: 02 markkaan budjettiin otetun 3,471,500 markan sijasta. Kustannuksia on ollut 2: 10 markkaa neliömetriltä vuonna 1921 1: 81 markan sijasta vuonna 1920.

Alimmat tuntipalkat ovat vuoden varrella vaihdelleet 5: 80—4: 80 markkaan miehille ja 5: 20—4: 20 markkaan naisille. Korkein palkka maksettiin loka-joulukuulla, sekä alin palkka huhtikuulla.

Keskipalkkaa vuonna 1921 oli miehillä 5: 30 ja naisilla 4: 70 markkaa, sen sijaan että vastaavat määrät vuonna 1920 olivat 4: 15 miehillä ja 3: 45 markkaa naisilla. Keskityöpalkat ovat siis vuoden varrella lisääntyneet yli 25 %:lla:

Kun työ on sen laatuista, ettei sitä terveydellistä haittaa aikaansaamatta voi supistaa, täytyy puhtaanapitolaitoksen katujen puhtaanapitotyötä pitää kohtalaisen hyvänä, kustannukset kun neliometriä puhtaanapidettyä alaa kohti ovat kohonneet ainoastaan 29 pennillä eli noin 15 %:lla.

Kaupungin katujen ja viertoteiden kastelu tomun sitomiseksi ei ole ollut tyydyttävä, syystä ettei määrärahoja kasteluautojen ostoon myönnetty. Kuitenkin on tehokkaampaa työtapaa ja ylitöitä käyttämällä vuoden varrella levitetty 42,467 m³ vettä 34,377 m³:n sijasta vuonna 1920. Tästä oli työ-kustannuksia 191,322: 18 markkaa eli noin 11 penniä katu- tai viertotiealan neliometriä kohti.

Katujen puhtaanapidon yhteydessä on myös toimitettu venesatamain ja jäiden puhtaanapito, ja on tästä ollut kustannuksia 47,852: 45 markkaa.

Tulot katujen puhtaanapitotyöstä eivät vastanneet menoja, kun Helsingin kaupungin meno- ja tulosäännössä ei ole vastaavia tuloeria kunnalle kuuluvain katujen, yleisten paikkain, viertoteiden, teiden, rantasiltojen, satamain ja tavaravajain puhtaanapidosta, ei myöskään tuloerää katujen kastelusta tomun sitomiseksi, minkätähden kannattavaisuus näyttää huonolta. Jos kuitenkin verrataan tuloja yksityisten talonomistajain katuosain, 140,063.5 m²:n alan puhtaanapidosta, josta tilinpäätöksen mukaan oli tuloja 442,242: 96 markkaa eli 3: 15 markkaa m²:ltä menojen ollessa 2:10 markkaa m²:ltä, joten voitto oli 147,066: 68 markkaa, osoittaa katujen puhtaanapitotoiminta ilahduttavaa tulosta.

Muut katujen puhtaanapitotulot on veloitettu kirjaanpantujen kustannusten mukaan ja ovat 99,239: 30 markkaa korvausta eräisiin kaupungin omistamiin taloihin kuuluvista katuosista, 93,175: 45 markkaa VI kaupunginosan yksityisiltä talonomistajilta, 28,381: 83 It. Kaivopuiston talonomistajilta sekä 20,794 markkaa puhtaanapitolaitokseen kuuluvain ajomiesten hevosten kengityksestä. Yhteensä oli tuloja katujen puhtaanapidosta 683,833: 54 markkaa.

Talojen puhtaanapito. Sen johdosta että terveydenhoitojärjestyksessä vahvistettua rikkain lajittelumenettelyä on tarkemmin noudatettu, eivät yksityiset puhtaanapitäjät ole asetustenmukaisesti voineet suorittaa puh-

taanapitotyötä; niinpä on muiden muassa suurin kilpailija, aktiebolaget Agraria osakeyhtiö luovuttanut hoitamaisa talojen puhtaanapidon puhtaanapitolaitokselle.

Vuoden varrella on laitos kuljettanut pois jätteet 27 kaupungille kuuluvasta talosta, kansakouluista, kirjastoista, kauppahalleista ja 1,247 yksityishenkilölle ja yhtiölle kuuluvasta talosta sekä sitä paitsi toimittanut tyhjenneiksi noin 1,000 hajoituskaivoa. Näissä töissä on toiminut 7 työnjohtajaa sekä 130 työläistä.

Paitsi näitä töitä ovat laitoksen työpajat korjanneet laitokselle kuuluvia ajoneuvoja, rikkalaatikkoja, levysankoja ja kansia, valmistaneet 2 kaivon-tyhjennysrattaat, osittain ostaneet ja valmistaneet 1,100 uutta astiaa ja 800 kantta sekä korjanneet jätteiden pois kuljettamisessa tarpeelliset Suomen Valtionrautateiden omistamat rautatievaunut.

Tuntipalkka näissä töissä on ollut likimain sama kuin katujen puhtaanapitotyössä.

Kustannuksia käymäläin puhtaanapidosta on ollut 3,157,125:01 markkaa budjettiin otetun 3,325,600 markan sijasta, minkätähden talojen puhtaanapitotyön tulosta vuonna 1921 täytyy pitää hyvänä.

Huomattavan huonon tuloksen on kuitenkin antanut sianruuan keruu, lajittelu ja myynti, joka osoittaa vajausta lasketuissa tuloissa 65,614 markkaa. Yksityisten talonomistajain maksuissa esiintyy niinkään vajausta 1,084,552:75 markkaa. Muut tulotilit ovat kuitenkin antaneet vähäisen ylijäämän, kaikkiaan 122,245:55 markkaa. Talojen puhtaanapidosta on ollut tuloja kaikkiaan 1,745,808:35 markkaa.

Huomattava kustannus on kaupungilla ollut hevostensa elatuksesta, jotka edelleen ovat sijoitettuina kolmeen yksityisten talonomistajain talliin eri osissa kaupunkia. Tämä epäkohta on itsestään selvä. Kirjelmässä kaupunginvaltuustolle onkin hallitus huomauttanut tästä seikasta ja esittänyt oman tallin rakennuttamista laitoksen hevosille. Kuitenkaan ei toistaiseksi ole minkäänlaista parannusta tässä kohden saatu aikaan.

Inventtausta toimitettaessa tammikuun 1 p:nä 1921 havaittiin olevan ylijäämärehuja vuodelta 1920, nimittäin 2,332 kg. heiniä ja 2,402 kg. kauroja. Vuoden varrella on tilattu 173,340 kg. heiniä ja 64,211 kg. kauroja.

Vuoden alussa oli puhtaanapitolaitoksella 48 hevosta, joista vuoden varrella 2 hevosta on lopetettu ikäkuluina ja 1 myyty kaupungin maatilalautakunnalle. Hevosten hoitoa varten on 47 eri kertaa käytetty lääkäreitä, ja hevoset ovat eri tautien tähden seisseet tallissa kaikkiaan 408 vuorokautta. Lääkkeistä ja sairastarvikkeista oli vuoden päättyessä kuluja 1,747:40 markkaa.

Kaupunginvaltuusto velvoitti ¹⁾ puhtaanapitolaitoksen tammikuun 1 p:stä 1921 hoitamaan rankkurin tehtävät. Vuoden varrella onkin laitos kuljettanut lähes 600 raatoa.

Vuoden varrella arvioitaessa kaupungin puhtaanapitolaitoksen rakennuksia, konttoria, vajoja y. m. nousi loppusumma 1,975,435 markkaan.

¹⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 188.

ASIALUETTELO.

Adlercreutz, H., ensimm. kaupunginvouti, hänen hallussaan olleiden tilien tarkastaminen	99
Ahava, U., terveydenhoidontarkastaja, hänelle myönnetty ero	216
Aidan teettäminen	286
Aikapallon nostamisesta tähtitieteellisessä observatoorissa tehty anomus	220
Ajuriliikkeen harjoittamiseen myönnetty lupa	226
Ajuritaksa, muutettu	97
Alaikäisten katukauppa	49*
Alempain käsityöläiskoulujen johtokunnan jäsenten toimikauden pitentäminen	233
» » lisämääräraha	105
» » ylitetyt määrarahat	105
Alkoholipitoisten aineiden myyntilupa	226
Alppilan hiihtomäen käyttö	24
» viereisen alueen vuokraus	29
Aluelääkärille myönnetty lupa asua alueensa ulkopuolella	218
Ammattien edistämislaitos, jäsenen vaali sen väliaikaiseen johtokuntaan	234
Ammattientarkastajia, kunnallisia, koskevien sääntöjen muutosehdotus	49*
Ammattikoulu, vaatturi-, kysymys sen perustamisesta	207
Ammattikoulujen valtioapu	143
Ammattikoulun, tyttöjen, johtokunnan jäsenten pitennetty toimintakausi	233
» » lisämääräraha	84, 105
Ammattikurssit työttömille naisille	111
Ammattioppilaitosten keskuslautakunnan jäsenten vaali	227
» » perustaminen	49*
Ammattityön, alaikäisten, järjestäminen	205
» » järjestämiskysymyksen selvittämiseksi myönnetty määräraha	104
Andersin, J. W., insinööri, valittu rahatoimikamarin kanslianjohtajaksi	214
Apteekit, uusien perustaminen	225
Arabian alueen vuokraaminen	26
» posliinitehdas osakeyhtiölle myönnetty vapaampi käyttöoikeus sen alueisiin	248
Arbetets vännar yhdistyksen määräraha	119
Arvonta, obligatioiden	272, 273, 274
Asevelvollisten perheiden avustaminen	103
Asunnonvälitystoimiston miesapulaisen palkankorotus	82
» voimassa pitäminen	197
Asuntokongressin järjestämiseen myönnetty määräraha	123
Asuntolaskenta vuonna 1920, menot siitä	66
Asunto-osakeyhtiöt ja osuuskunnat, niille vuokratut alueet	28
» jäsenten vaali niiden hallituksiin	303

Asunto-osakeyhtiöt, niille myönnetyt avustukset	123
Asunto-osuuskunnat, niiden johtokuntain jäsenten vaali	124
» » niille myönnetty avustus	123
Asuntopulan poistamista tarkoittavat toimenpiteet	36
Asuntotarkastajan palkankorotusanomus	83
Autoasemien puhelinkoneet	255
Autoliikenne, sen harjoittamiseen myönnetty lupa	255
» sitä koskevat epäkohdat	96
» » koskevien järjestyssääntöjen muutos	220, 224
Automobiilin osto rakennuskonttorille	286
Autosuojan sisustaminen poliisilaitokselle	40
Autotaksan muutos	96
Avonaisten virkain hoidattamiseen myönnetty määräraha	91
Avustaminen, yleishyödyllisen rakennustoiminnan	123, 278
Avustuksensaajat, köyhäinhoidon	18*
Avustukset ent. hätäaputyöläisille	112
» evättyjä anomuksia	125
» kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta myönnetyt	126
» lahjoitetuista varoista myönnetyt	20*
» rahatoimikamarin myöntämät	284
» työntekijöille sairastapauksissa maksetut	283
» yleishyödylliselle rakennustoiminnalle	46*
» yleishyödyllisille yrityksille ja laitoksille	118
Avustuslainoja varten rakennusyrityksille myönnetty määräraha	141
von Becker, A., neiti, hänelle maksettava korotettu eläke	127
Bengtsårin kasvatuslaitoksen lisämääräraha	104
» » uutisrakennukset	41
Bentsiinin jakeluasemain järjestäminen	33, 253
Bergmanin, W. S., leskirouva, testamentista maksettava legaatti	288
Björk, P. J., vanhempi kaupunginkirjuri, otettu kaupunginkamreeriksi	214
Boxbacka aktiebolag yhtiön lakkauttaminen	296
» erään sen alueen vuokraus	30
» kaupungin siellä olevan kiinteän omaisuuden arviointi	264
» maa-alueiden osto sieltä	8
Brunakärnin ja Nyåkerin pakkolunastus	9, 263
» » » yhdistämistä kaupunkiin koskeva lausunto	222
Bruun, O., filosofianmaisteri, otettu tilastokonttorin johtajaksi	214
Brändön huvilakaupunki, sähkövoiman hankinta sille	154
» raitiotien korotetut maksut	96
Budjetin järjestely	129
» laadinnassa ilmenneet vaikeudet	129
Budjettivaliokunnan vaali	228
Bölen esikaupunki, korvaus luovutetusta käyttöoikeudesta n. s. Lofströmin peltoihin	271
Castrén, A., ent. senaattori, valittu kaupunginjohtajaksi	214
Degerön hankinta	62
Diakonissalaitoksen määräraha	121
Drumsön yhdiskunnan rajat	222
» » yleisen ohjesäännön esityksestä annettu lausunto	222

E knäsin tila, sen osto	8
» » sille kuuluvan maa-alueen pakkolunastus.....	14
Elinkautiseläkkeet, myönnetyt	125
Elinkeino-oikeus hakemukset	226
Elintarvetoimikunnan jauhomyymälät, kysymys niiden lakkauttamisesta	117
» » toiminnan lopettaminen	117
Eläinsuojeluyhdistykselle koirain lopettamista varten myönnetyn määrärahan käyttö	121
Eläkkeen, myönnetyn, pidättäminen	125
Eläkkeitä ja apurahoja, evättyjä	125
» » myönnettyjä	124
» » varten vuoden 1922 menosääntöön otettu määräraha....	140
Elättelelle annetut henkilöt, köyhäinhoidon	21*
Elätteleento, köyhäinhoidolle sitä varten myönnetty määräraha	104
Emma Mäkisen koti nimisen säätiön turvakodin tonttipaikka	23
Esperantoyhdistyksen avustusanomus, evätty	122
Etelä-Suomen voimaosakeyhtiö, koron maksaminen Hertonäs gods aktiebolag yhtiön velasta	68
» » sen ja kaupungin välisen sopimuksen muutos	152
» » » osakkeiden merkitseminen	72
F inska jaktföreningens yhdistykselle myönnetty lupa suurentaa ampumaratansa ..	247
Fredrikserin talon käyttö	3
Fylgia kamratförbundet yhdistykselle myönnetty määräraha	119, 122
Föreningen för barnens och ungdomens väl yhdistykselle myönnetty avustus	122
G rankullan lastenhoito-opiston voimassapitoon myönnetty määräraha	119
Grejjus, myönnetty vapaampi käyttöoikeus sen vuokra-alueeseen	248
» sen alueiden vuokraaminen	29
Grönroos, E., kirjastonhoitaja, hänelle myönnetty henkilökohtainen palkanlisäys ..	85
H aaksirikonkorvauksen kanto	285
Hakasalmen puistoon järjestettävä yleinen laulujuhla.....	54
Halkokonttorin etuantina myönnettyjen varain koron laskeminen	68, 275
» johtajalle myönnetty ero	217
» kuormaustyöt Lahdessa	220
» tilivirasto	210
» toiminnan supistaminen	116
» tulot vuonna 1922	144
» viranpitäjän kalliinajanlisäykset	79
» v. t. johtajan palkkaetujen vahvistaminen.....	85
» vuoden 1922 menosääntöön otettu määräraha	139
Halkotoimikunta, vapautus sen jäsenyydestä	230
Hallintojaosto, kunnallisten työväenasuntojen	46*, 50*
» yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston....	46*, 51*
Hallit, korotetut vuokrat niiden myymätapaikoista	251
Halonhankinta kunnallisille viranomaisille	294
Hanaholman osan vuokraaminen	27
Haudat, lahjoitusten tekijäin, niiden hoito	291
Hauta, kauppaneuvos J. Tallbergin, seppeleen laskeminen sille	220
Hautausapumäärärahan anomus, evätty.....	115
» maksamisen myönnetty oikeus puhtaanapitolaitokselle ..	283

Hautausmaa Hietaniemessä, ent. venäläisen sotaväen, anomus saada käyttää sitä....	247
» vanha, anomus sen laajentamisesta	263
Hautausmaan osoittaminen Nickbyn mielisairaalalle	20
Hellström, E. G., avustava kaupunginkassanhoitaja, valittu kaupunginkassanhoitajaksi	214
Helo, J., filosofiantohtori, valittu rahatoimenjohtajaksi.....	214
Helsingfors folkhögskola yhdistyksen voimassapitoon myönnetty määräraha	119
Helsingin anniskeluosakeyhtiön ja kaupungin välinen riita sen voittovarojen maksami-	
sesta	289
» kaupungin sairaanhoitajatarten lepokoti-yhdistykselle luovutettu huvila	
Hertonäsissä	37
» » sairaanhoitajatarten lepokoti-yhdistyksen anomus saada mak-	
sutta polttoaineita	121
» kaupunkilähetyksen määräraha	120
» kristillisen työväenyhdistyksen anomus saada maksutta käyttää tonttia	
n:o 3 Kaarlenkadulla	14
» kuuromykkäyhdistykselle myönnetty avustus	119
» makasiiniosakeyhtiön osakkeiden merkintä	71, 141
» pörssin voimassapitoa varten myönnetyn määrärahan takaisinmaksaminen	
suomalaisen tyttölyseon tonttipaikka	297
» työväenyhdistyksen r. y:n ja kaupungin välinen erästä Mustikkamaan	
aluetta koskeva sopimus	33, 243
» uimareille myönnetty määräraha	107
» uimaseuran määräraha	107
» vapaaehtoiselle palokunnalle luovutettu tontti	14
Henkikirjoittajankonttorille osoitettu huoneisto	36
Henkikirjoitus, lakkautettu, määräys sen tarkistamisesta	301
Henkilökohtainen vaivaisvero, kysymys sen korottamisesta	276
Henkilökohtaiset palkanlisäykset, myönnetyt	81, 85
Hermannin asemakaava	262
Hertonäs gods aktiebolag yhtiön lakkauttaminen	296
» » » » osakkeiden osto	275
» » » » velka Etelä-Suomen voimaosakeyhtiölle, sen kor-	
kojen maksaminen	68
» rautatien rakentaminen sinne	52, 271
» siellä löytyvän kaupungin kiinteän omaisuuden arviointi	264
» » olevien kaupungin vuokra-alueiden hallinto	56
Hertonäsin erään alueen vuokraus	30
» » huvilarakennuksen luovuttaminen eräälle sairaanhoitajatar ylty-	
mälle	37
» satamarakennustyöt	52
» tilan vesirajain määrääminen	263
» torppien lunastaminen.....	9
» vuokrapalstain luovuttaminen kaupungille	243
Hesperian puiston kuntoon laittaminen	54
» puistossa löytyvän asuinrakennuksen korjaus	45
» » löytyväin rakennusten käyttö	258
» » » » lunastaminen	34
Hevoset, määräraha puomin laittamiseen niitä varten	270
» uittopaikan osoittaminen niille	35
Hiekanoittoon myönnetty oikeus	256
Hiekanoittopaikkojen hankkiminen	50

Hieta- ja Jätkäsaarten käyttö	247
» » » rakennusten käyttö	257
» » » sataman nimi	50
» » » tavarasuojain rakentaminen	42
Hiihtomäen, Alppilan, käyttö	24
Hissien tarkastustaksa	96
Hjelt, G., varatuomari, hänen tekemänsä testamentti	288
Holhouslautakunnan jäsenen vaali	231
» vuosikertomus	41*
Hotellien tarkastuksesta myönnetty palkkio	83
Humaliston sairaalan korjaustyöt	44
» » lisämäärärahat	103
» » sairasmaksutaksa	94
» » taloudellinen hallinto	103
» » ylitetyt määrärahat	103
Humallahden uimahuoneen käyttö	107, 257
» » rakentaminen	43
Huojennus, kunnallisverotuksen	70
Huoneistot, rahatoimikamarin luovuttamat	259
» » vuokraamat	259, 260
Huopalahti, anomus hätäaputoiden järjestämisestä siellä asuville työttömille	113
Huvilarakennusten, Hertonäsin, hallinto	56
Hylyn merkitsemistä varten Kruunuvuoren selällä myönnetty määräraha	285
Hyväntekeväisyssyhdistysten yhteistyö köyhäinhoitohallituksen kanssa	17*
Hyvönen, aviopuolisot, heidän testamenttinsa lastenkodin hyväksi	128
Hätäapukomitea, sen antama selvitys	62*
» » puheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten vaali	233
» » toiminnan tarkastaminen	109, 110
» sille myönnetty takuu	67
» sitä vastaan tehty valitus	219
» vapautus sen jäsenyydestä	230
Hätäaputyöläiset, anomus kesäloman myöntämisestä heille	113
» ent., heidän avustamisensa	112
» heidän järjestyssääntönsä	113
Hätäaputyöt, esityksiä niiden järjestämiseksi	51—54, 111
» Huopalahdessa asuville työttömille	113
» kaupungin, niissä maksetut palkat	112
» niiden järjestäminen naisille	110, 111
» niissä maksettujen palkkojen kirjaaminen	283
» niitä varten myönnetty määräraha	51—54, 139
Häätö vuokra-alueelta	250
Ikäkorotuksia varten myönnetty määräraha	89
Intendentiksi, Korkea- ja Seurasaaren, otettu filosofianmaisteri R. Palmgren	217
Intendentin, Korkea- ja Seurasaaren, palkkasääntö	85
Inventtaajain, kaupungin irtaimen omaisuuden, vaali	233
» » kassan, vaali	233
» » kiinteän omaisuuden, kokoonkutsuminen	304
» » » » vaali	233
Inventtaus, kaupungin kassan, rahatoimikamarin edustus	301
Iso Pässä, saari, sen alueen vuokraaminen	28

Istutusten kunnossapidosta koituvan maksun korottaminen	271
» kunnossapito	54
» määrärahan ylittäminen	54
Jakeluasemat, moottoripolttoaineen, lupa järjestää niitä.....	33
Johtokunnan, ammatti- ja käsityöläiskoulujen, jäsenten toimikauden pitentäminen..	233
Johtosäännön, revisionikonttorin, muuttaminen	173
Johtosääntö, kaupungin painatustöiden valvojan	178
» kunnallisen keskuskeittolan	195
» musiikkilautakunnan	189
» palkkalautakunnan	174
» rahatoimikamarin	161
» raittiusvalvojan, evätty esitys	178
» sosialilautakunnan	170
» tori- ja kauppahallivalvojan	194
Johtosääntöjen, johto- ja lautakuntain, tarkistaminen	154
Julkaisut, tilastokonttorin toimittamat	3*
» tilastolliset, niiden kustannusten huojistaminen	195
Järjestyssäännöt, hätäaputyöläisten	113
» muutetut autoliikenteen	220
Jätkäsaaren ja Utterin välisen salmen sulkeminen	24, 263
» rantavalaistusta varten myönnetty määräraha	285
» tavarasuojan rakentaminen	269, 293
» » rakentamisesta johtuneet kustannukset	269
» uimalaitoksen käyttö	107, 257
Jäänsärkijän osto	73--75
» valtion, oikeus käyttää hiilivarastoa ja maksutta saada vettä.....	35
Kaasulaitoksen, ent., korjaukset	45
» » käyttö	258
» täyttämättä jääneet hiilenhankintasopimukset	75
Kaasulaitos, ilmoitus siellä tapahtuneista väärinkäytöksistä	295
» sen käytössä syntynyt tappio.....	75
» » menot vuoden 1922 menosäännön mukaan	136
» » ylitetyt määrarahat	49, 106
Kaasuvalaistuksen uudenaikaistuttamiseen myönnetty määräraha	268
Kaatopaikkaa Malmilla koskevan anomuksen epääminen	254
Kadun, uuden, rakentaminen korttelissa n:o 190	51, 52, 53
Kadun, uuden, rakentaminen korttelissa n:o 190	3
Kahdeksan tuunin työpäivä kaupungin sairaaloissa, kysymys sen käytäntöön ottamisesta	200
Kahvikojut ks. Tarjoilukojut	83
Kahvilain tarkastuksesta maksettava palkkio	256
Kahvilaliikkeen harjoittaminen, evätty	178
Kaisaniemen tenniskentistä korotettu maksu	254
Kaiteiden uudistaminen	53
Kaivopuiston huvilatonttien vuokranpitennys	32
» keilaradan poistamiseen myönnetty määräraha	261
» teiden kunnossapidosta tehty valitus	270
Kalapiha, lupa myydä kaloja siellä	252

Kalapiha, sen lisämääräraha	108
» » myyntipaikan irtisanominen	48
» » ylitetyt määrärahat	108
Kalliinajanlisäyksiä, anottuja korotettuja	79
» halkokonttorin viranpitäjille maksettuja	79
» kansakoulunopettajille, niiden laskeminen	79
» kunnallisten viranpitäjien	76
» raastuvanoikeuden rikosasiainnotaareille, evättyjä	80
» ruumiinvammasta myönnettyihin avustuksiin	125
» suomalaisten kansakoulujen veistonopettajain apulaisille	84
» taideteollisuuskeskuskoulun viranpitäjille	84
» varten myönnetty määräraha	140
» » myönnettyjen määrärahojen ylityksiä	109
Kallio, ulkoilmasoiton järjestäminen sinne kesän aikana	106, 76*
Kaluston, kaupungille kuuluvan, luetteloiminen	293
» » » myynti	294
» käyttö	294
» y. m. määräraha	109
» » määrärahan ylitys	109
Kannanta, kunnallisverojen	220
Kansakouluasetus, anomus sen 15 §:n muuttamisesta	207
Kansakouluhammasklinikan lisämääräraha	103
Kansakouluhuoneiston sisustaminen Suomenlinnassa	41
Kansakoulujen opettaja- ja opettajatyödistykselle myönnetty määräraha	119
» palkanmaksuaika	283
» ruotsalaisten, jatko-opetusta varten myönnetty määräraha	105
» » lisämääräraha	105
» » määrärahan siirtäminen tililtä toiselle	104
» » ylitetyt määrärahat	104
» suomalaisten, lisämääräraha	104
» » siivoojattarien palkankorotus	84
» » veistonopettaja-apulaisten kalliinajankorotukset	84
» » ylitetyt määrärahat	104
» taloudenhoitajainten uudestijärjestäminen	206
» valtioavut	97, 143, 276
» voimistelusalien käyttö	36
Kansakoulujohtokuntain jäsenten vaali	227
Kansakoulunopettajien alimmat palkat, vahvistetut	80
» erinäisten kalliinajanlisäysten laskeminen	79
Kansakoulun perustaminen Suomenlinnaan	207
Kansakouluoppilaille järjestettäviä urheiluharjoituksia	105
Kansakoulutaloja, uusia, varten varattavia paikkoja	21
Kansakoulutalon, Eläintarhankadun, töiden lopettaminen	41
» rakentaminen Puutarhakadulle	21, 53
Kansalaisuushakemukset, Suomen	226
Kansanlastentarhain johtokunnan jäsenten vaali	231
» lisämääräraha	106
» suhde lastensuojelutoimintaan	202
» tarkastajan huoneisto	36
» valtioapu	143, 276
Kansanpuiston perustaminen Santahaminaan	20, 49*

Kansanpuistot, liikenneyhteys niihin	56, 265,	302
Kansanvalistusseura, sen määräraha		285
» sille myönnetty avustus laulu- ja soittojuhlan järjestämistä varten		34
Kanslianjohtajan vahvistettu palkka		91
Kapina, vuoden 1918, kysymys siihen osaaottaneiden henkilöiden ottamisesta uudelleen töihin		144
» » » köyhäinhoitohallituksen tilit sen aikana		109
» » » sen aikana sattuneiden vahinkojen korvaaminen		278
Karjalaidunoikeuksia		256
Kartta, kaupungin alueen ja kaupungin ulkopuolella olevien tiluksien, rahatoimikamarin määräraha sen korjausta varten		284
Karttojen, kaupungin maa-alueiden, laatiminen		264
Kasvatuslaitosten valtioavut	97,	143
Kasvatuslautakunta, evätty anomus sen kanslistinvirkain ottamisesta vakinaiselle palkkasäännölle		213
» huoneiston osoittaminen sille		36
» määräraha rahalippaiden ostamiseen sille		287
» sen jäsenten vaali	229,	231
Kasvatustoimintaa varten myönnetty lisämääräraha		104
Kasvihuoneliikkeen järjestäminen kaupunginpuutarhaan	73,	291
Katajanokan rautatievaunujen puhdistaminen		292
» tavarasuojan vuokraaminen		37
» tavarasuojat, määräraha tulenvaaran vähentämiseksi niissä		107
» tulli- ja pakkahuoneisiin johdettavat lämpöjohdot		42
» vesipostien täydennys		49
Katajasaari, Suuri, sen pakkolunastus	262,	302
Katujen korjaukset ja kunnossapito	53,	270
» puhtaanapito		91*
» tasoitus		269
» uusien, tasoitukset		269
Katukaupan, alaikäisten, ehkäisemistä tarkoittavat toimenpiteet	205,	49*
Katukorkeus, Hakasahnenkadun		150
Katuvalaistus, sen voimassapitooon myönnetty valtioapu		97
» sitä varten myönnetty määräraha	106,	139
Kauppahallit ja kauppatorit, niitä varten vuoden 1922 menosääntöön otettu määräraha		140
» » » tulot niistä vuonna 1922		144
» niiden määrärahan ylittäminen		45
» » viranpitäjät		300
» niitä koskevia kysymyksiä		252
Kaupunginasemakaava, Hermannin		262
» Toukolan ja Käpylän korttelien		3
Kaupunginasemakaavan muutokset, katujen ja korttelien XII:ssa kaupunginosassa		4
» » korttelien n:o:jen 503, 510, 511 ja 517 XIV:ssä kaupunginosassa		5
Kaupunginasemakaavan muutos, korttelin n:o 190 VIII:ssa kaupunginosassa ..		3
» » » » 296 X:ssä		12
» » » » 513 XIV:ssä		4
Kaupungineläinlääkäriin antama matkakertomus		126
» palkankorotus		83

Kaupungin hallinnon uudestijärjestäminen	195
Kaupungininsinöörin palkkaehtojen määrääminen	85
Kaupunginistutusten kunnossapito	88*
Kaupunginjohtajan vahvistettu palkkio	91
Kaupunginkamreeriksi valittu vanhempi kaupunginkirjuri P. J. Björk	214
Kaupunginkassanhoitajaksi valittu avustava kaupunginkassanhoitaja E. G. Hellström	214
Kaupunginkassan tilaa valaiseva taulukko	64
Kaupunginkirjaston haarakirjastonhoitajan henkilökohtainen palkanlisäys	85
» hallituksen jäsenten vaali	231
» » vuosikertomus	32*
» henkilökunta	32*
» kahden amanuenssiviran perustaminen	213
» lainausliike	33*
» menot	37*
» ohjesääntö	185, 33*
» Rikhardinkadun talon laajennus	41
» ylim. henkilökunnan ottaminen	106
» ylitetyt määrärahat	106
Kaupunginlääkäriin, ensimmäisen, palkankorotus	83
Kaupungin museon alueen portit	269
Kaupunginorkesterin toiminta	74*
» valtioapu	143
» vuokraaminen, muutokset sen tariffiin	75*
Kaupunginpalvelijain, raastuvanoikeuden, henkilökohtainen palkanlisäys	81
Kaupunginpuutarha, sen kasvihuoneliikkeen järjestäminen	73, 291
Kaupungin sairaalain ylläpito, huoneiston osoittaminen sille	36
» » » sen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten vaali	230
» teknillisten laitosten hallitus, sen ohjesääntö	191
» » » » » puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten vaali	231
Kaupunginvaltuuston kanslia, määräraha hyllyjen ostoa varten sille	287
» kokoonpano	1
» kokoukset	2
» vaalilautakunta, sen jäsenten ja varajäsenten vaali	232
Kaupunginvaltuutettujen palkkio	91, 98
Kaupunginvoudin konttori, huoneiston osoittaminen sille	36
» laskukoneen ostaminen »	288
Kaupunginvouti, ensimmäinen, hänen hoidossaan olleiden tilien tarkastus	99
Kaupungin yleisten töiden hallituksen ohjesääntö	192
» » » » puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten vaali	231
» » » » vuosikertomus	81*
Keilarata, Kaivopuiston, määräraha sen poistamista varten	261
Kelkkamäkien laittaminen	55
Keskitys, lastensuojelutoiminnan	200
Keskuskadun aseman muutos	10
Keskuskeittola, kunnallinen, ruokasalien sisustaminen siellä	42
» » sen johtosääntö	195
» » » voimassapito	118
» » » sitä varten vuoden 1922 menosääntöön otettu määräraha	140

Keskuskeittola, kunnallinen, tulot siitä vuonna 1922	144
Keskuslautakunnan, ammattioppilaitosten, jäsenten vaali	227
» » » perustaminen	208, 49*
Kesäloimat, hätäaputyöläisten, evätty anomus	113
» » » työläisten, niitä varten myönnettyjen määrärahan lisäys	107
Kesäsiirtolat, kansakoulujen, niiden valtioapu	276
Kieltolaki, palkintoja uutustuudesta sen rikosten ehkäisemisessä	219
Kiinnityksen myöhemmäksi siirtäminen	278
Kiinnityslainat, kaupungin	274
Kiinteistöt, kaupungin, kysymys niiden hoidosta	289
Kiinteä omaisuus, sitä varten vuoden 1922 menosääntöön otettu määräraha ..	140
» » » tulot siitä vuonna 1922	144
Kioskien pystyttämisluvat	253
Kirjanpito, hätäaputyöpalkkojen	283
» » liikenteestä koituvien tulojen ja menojen	92
» » puhtaanapitolaitoksen	109
Kirjasto ks. Kaupunginkirjasto.	
Kirjastotalon, Rikhardinkadun, laajennus	41
Kivelän mielisairaalan korjaus- ja lisärakennustyöt	41
» » sairaalan kirjanpitäjänviran perustaminen	212
» » » konttoriapulaisenviran lakkauttaminen	212
» » » korjaukset	44
» » » lisämääräraha	103
» » » lisätty hoitohenkilökunta	212
» » » mielisairasosaston korjaus- ja lisärakennustyöt	41
» » » sairasmaksutaksa	83
» » » ylitetyt määrärahat	103
Kivihiilihankinnat kaasu- ja sähkölaitokselle, täyttämättömät	75
Koirat, isännättömät, poliisin kiinniottamat, niiden lopettaminen	121, 140
Komitea, ehdotusta vuokra-alueiden rekisteröimiseksi ja hallinnoksi, laativa	302
» » » hätäapukomitean toimintaa tarkastava	109
» » » kannantalaitoksen uudistajärjestämiskysymystä käsittelevä	303
» » » kaupungin työpajaoloja käsittelevä	290
» » » kunnalliskodin laajentamista käsittelevä	13*
» » » kysymystä liikenneyhteydestä kansanpuistoihin pohtiva	265, 302
» » » teollisuustonttien vuokranhuojennuksesta käsittelevä	302
» » » köyhäinhoidon maksuvelvollisuus kysymystä järjestävä	14*
» » » lihakaupan järjestämistä pohtiva	228
» » » suunnitelmaa Fredrikserin ympärillä olevien maa-alueiden käyttöä valmis- televä	3
» » » tilastokonttorin julkaisujen kustannusten huojistamista käsittelevä ..	302, 3*
» » » varastopaikkojen ja tilapäisten vuokra-alueiden silmälläpitoa koskevaa ehdotusta laativa	302
» » » viranpitäjän ja työläisten palkkauksen perusteita koskevaa ehdotusta käsittelevä	228, 303
» » » Viron hallituksen asettama, jäsenen valitseminen siihen	233
» » » yhtenäisen tilaston aikaansaamista työläisten palkoista käsittelevä ..	303, 4*
» » » ks. myös Valiokunta.	
Komiteatehtävän peruuttaminen	229
Komiteatyöstä maksettuja palkkioita	284
Konttoritarvikkeiden hankinta kaupungin laitoksiin	146, 178

Korko, halkokonttorille etuantina myönnettyjen varain	68,	275
» Hertonäs gods aktiebolag yhtiön velan		68
» maksamattoman tontinhinnan velan korko		68
» rakennuslainain		275
» yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston lainain		67
Korkeajännitteisjohdon laittamista varten myönnetty määräraha		50
» rakentamiseen kaupungin maan poikki myönnetty lupa		35
Korkeasaaren intendentiksi valittu filosofianmaisteri R. Palmgren		217
» intendentin palkkasääntö		85
» liikenneyhteys		56
Korkeus asema, korttelien n:ojen 366 ja 367		150
Korkeusmääräykset, tontinrajain		150
Korkolippujen lunastaminen		68
Koron korotus		275
Korpas-Ruskeasuon siirtolapuutarhat		52*
Kortteli n:o 42, vaatimus sen luovuttamisesta Venäjän neuvostohallitukselle		264
Korttelien n:ojen 366 ja 367 korkeusraja		150
Korvaus puuttuvista seteleistä, rahatoimikonttorille myönnettyt		284
» rahatoimikamarin myöntämä		284
» ruumiinvammasta		125
» vahingoista vuoden 1918 kapinan aikana		278
Koulukongressi, yleissuomalainen määräraha sille		122
Koulukoti	23*,	24*
Kruunuvuoren selällä olevan hyllyn merkitseminen		285
Kukkainmyymälän aukioloaika	181,	49*
Kuljetus, pilaantuneen hapankaalin, määräraha sitä varten		286
Kulkutautien vastustamista varten myönnetty lisämääräraha		103
Kulkutautisairaala, kirjanpitäjänviran perustaminen sinne		212
» lämmityslaitteiden hankkiminen sinne		268
» sen konelaitteiden suojuslaitet		54
» » sairasmaksutaka		93
» » ylitetyt määrärahat		103
» viran lakkauttaminen		212
Kulkuväylän aikaansaaminen korttelin n:o 296 halki		12
» Jätkäsaaren ja Utterin välisen, sulkeminen	24,	263
» teettäminen Kaisaniemenlahtea ja Siltavuoren rantaa pitkin		13
Kullan torpan lastenkodin toiminta		23*
Kuntähti, sen sairaalarakennuksen käyttö		37
Kunnallinen keskuskeittola, sen johtokunnan puheenjohtajan, jäsenten ja varajäsen-		
ten vaali		302
» » » meno- ja tulosääntö		85
» » » tulot vuonna 1922		114
» » » voimassapito		148
» » » sitä varten vuoden 1922 menosääntöön otettu määräraha		140
» teurastamo, työt siellä		73
» tilasto, sen parantaminen		4*
» yhdenpäivänskoulu kirjaltajille, sen johtajan palkankorotus		85
Kunnalliset kuulutukset, niiden julkaiseminen		145
» työväenasunnot, niiden kannattavuus		50*
» » » määräraha		45
» » » rakennuttaminen		42

Kunnalliset työntekijät, ks. Työläiset.	
» viranpitäjät, ks. Viranpitäjät.	
Kunnallishallintoa varten vuoden 1922 menosääntöön otettu määräraha	131
Kunnalliskodin koneiden suojuslaitteet	45
» käsitöiden johtajattaren palkankorotus	84
» lääkärinhoito	26*
» ruokintakustannukset	134
» toiminta	24*
» työkykyisten hoidokkien tapaturmavakuutus	283
Kunnalliskoti, esitys sen henkilökunnan lukumäärän lisäämiseksi	212
» kysymys sen laajentamisesta	13*
» määräraha kolmen lastenhoitajattaren palkkaamista varten sinne ..	213
» tulot sen maanviljelyksestä	26*
» » pesulaitoksesta	26*
» » sikalasta	26*
Kunnallisten ammattientarkastajain toiminta, ehdotus sitä koskevien säännösten muuttamiseksi	49*
» » heidän virkatehtävänsä	198
Kunnallisverojen kannanta	220
Kunnallisverotuksen huojennus	70
Kunnallisverotus	71
» asevelvollisten, sen huojennus	70
» valitusajan laskeminen sitä koskevissa asioissa	304
Kunnan työnvälitystoimisto, ks. Työnvälitystoimisto.	
Kuormauspaikkojen järjestäminen	50
Kurssierotuksia varten anottu lisämääräraha.....	98
Kurssitappioiden, ilmenneiden, korvaaminen	75
» kirjoihin pano	275
Kutsuntalautakunnan uskottujen miesten vaali	233
Kuulutusten, kunnallisten, julkaiseminen	145
Kyläsaaren uimahuoneen käyttö	257
Käpylä, ehdot sen alueita koskevissa vuokrasopimuksissa.....	46*
» johtojen teettäminen siellä.....	50
» lupa sähköjohdon vetämiseen sieltä.....	254
Käpylän alueiden vuokraaminen	28
» asuntotonttien vuokravälikirjat	33
» katuvalaistusmäärärahat	106
» korttelien asemakaava	3
» omakotitonttien laajentaminen	15
» tonttien vahvistetut vuokramaksut	249
» viljelyspalstain luovuttaminen	254
Käsityöläiskoulujen, alempain, johtokunnan jäsenten pitennetty toimivalta	233
» » lisämääräraha	105
» » valtioapu	143
» » ylitetty määräraha	105
Käyttö, Hieta- ja Jätkäsaaren	247
Käyttöoikeus, vuokra-alueiden, vapaampi	248
Köyhäinhoito, sen hallussa olevien lasten hoito	203
» » kassa- ja tilivirasto	217, 16*
» » lastenkodit	23*
» » lisämääräraha	103
» » menot ja tulot	27*

Köyhäinhoito, sen määrärahan käyttäminen hätäaputoihin	104
» » tilit kapinan aikana	109
» » virkain ottaminen vakinaiselle menosäännölle	212
» » ylitetyt määrärahat	103
» sitä varten vuoden 1922 menosääntöön olettu määräraha	134
» tulot siitä	142
Köyhäinhoitokustannukset, maksetut	16*
» ks. myös Vaivaishoito.	
Lahjapalkkion myöntämisestä kunnallisille viranpitäjille tehty anomus, eväty	78
Lahjapalkkiot, myönnetyt	125
Lahjoittajain hautain hoito	291
Lahjoitusrahastojen, kaupungin, hallinnosta annettu kertomus	66
» » korkovarain käyttö	288
Lahjoitus, Suomen messujen hallintoneuvoston	72
Lainarahasto, yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämis-, sen lisääminen 66,	141
» » » » sieltä annettavien lainain koron laskeminen	67, 275
Lainat, kahta vuotta lyhyemmällä takaisinmaksuajalla	66, 130, 142
» » » pitemmällä »	141
» kaupungin ottamat	67, 274
» kiinnitys-, kaupungin	274
Lainrikkojain, alaikäisten, huoltaminen	203
Laiturin rakentamiseen myönnetty lupa	255
Laiturit, säännöt paikanvuokraamisesta niistä	169
Laiturivalaistus, Jätkäsaaren, sen määräraha	285
Laivaveistämö, paikan varaaminen sitä varten	25
Laivaveistämön vuokraaminen	24
Lapinlahden keskuslaitos, sairassijain luovuttaminen kaupungille	38—40, 292
Lapsiavustusten maksaminen hätäaputoissa	110
Laskujen poistoja	297
Laskujohdot, maksut toimituksista, joita suoritetaan yksityisiä laskujohtoja koskevan ohjesäännön määräysten perusteella	95
» niiden laskeminen Käpylään	49
Lastenhoidontarkastajanviran täyttämältä jättäminen	217
Lastenhoito, köyhäinhoidolle kuuluva	17*, 23*
» sen edistämisyhdistykselle myönnetty määräraha	119
Lastenhoito-opistolle Grankullassa myönnetty määräraha	119
Lastenkodin, Ryttylän, voimassapito	121
Lastenkotien henkilökunnalle heidän virkalomansa aikana maksettavat ruokarahat	84
» köyhäinhoidon, toiminta	23*
Lasten leikkikentän järjestäminen Vallilaan	54
Lastensuojelukeskuksen eräiden osastojen yhdistäminen lastensuojeluhallitukseen ..	202
Lastensuojelutoiminta, sen keskitys	200
» sitä varten vuoden 1922 menosääntöön otettu määräraha ..	135
» tulot siitä	142
Lastentarhat, ks. Kansanlastentarhat.	
Laulu- ja soittojuhlain järjestäminen	34, 54
Lausunto alkoholipitoisten aineiden myyntioikeudesta	226
» ammattimaisen panttilainausliikkeen harjoittamista koskevan asetuksen muutosehdotuksesta	225

Lausunto anomuksesta saada poiketa rakennusjärjestyksestä	149
» automobiili liikenteen järjestyssääntöjen 6 §:n muuttamisesta	224
» Brunakärin ja Nyäkerin liittämisestä kaupunkiin	222
» ehdotuksesta henkikirjoitusta koskeviksi asetuksiksi	223
» elinkeino-oikeudesta	226
» laaditusta ehdotuksesta Drumsön yhdyskunnan yleiseksi ohjesäännöksi ..	222
» Malminkylän—Tapaninkylän yhdyskunnan järjestyssääntöehdotuksesta ..	221
» Munkkiniemen yhdyskunnan erään osan rakennuskaavasta	222
» myrkyllisten aineiden myyntioikeudesta	226
» oikeudesta harjoittaa ajuriliikettä	226
» » » rohdoskauppaa	226
» » » räjähdysaineitten kauppaa	226
» ravintola- ja kahvilaliikkeen harjoittamisesta	226
» Suomen kansalaisuus-oikeudesta	226
Leipämyymälöiden aukioloaika	181, 49*
Leppäsuon alueen lunastus	11
» huvila, määräraha-omaisuuden siirtoa varten sieltä	285
» » sen huoneistojen käyttö	36
Lihakaupan järjestäminen	181
Lihantarkastusaseman lisämääräraha	103
» vanhemman tarkastuseläinlääkäriviran täyttäminen	216
Lihan tukkukaupan järjestäminen	48
» tukkukauppa	48
Liikennekonttorin kirjoituskoneen osto	287
» lomain järjestely	304
» viranpitäjät	215, 301
Liikennemaksujen korotus	91
Liikennemaksut, kaupungin laitosten velvollisuus suorittaa niitä	278
» tulot niistä	142
Liikennetaksain, maan kaupungeille yhdenmukaisten, vahvistaminen	91
Liikenneyhteydet kansanpuistoihin, kysymystä pohtimaan asetettu komitea	302
» » niiden järjestäminen	56, 265, 266
Likaviemärin kustantaminen Diakonissalaitoksen sikalašta	286
Lüstinrata, lupa sen laittamiseen	254
Lumenajoa varten kaupungin kaduilta myönnetty lisämääräraha	107
Luonnonpuistoja varten vuoden 1922 menoarvioon otettu määräraha	139
Luonnonpuistojen intendentin oikeus pitää sivutointa	300
» kulkuyhteydet	56
Lämmityskojeiden asettaminen tullivartiokojuihin	42
Lämpölaitokset, kaupungin, niiden tarkastaminen	293
Lämpötekniikon toiminta	86*
Länsisatama, huoneisto rautatietoimistolle	43
» satamarakennustöiden jatkaminen siellä	50
» sen nimi	50
Lääkäripäivystys sunnuntai- ja juhlapäivisin, sitä varten myönnetty määräraha ..	103
Maa-alueet, kaupungin, niiden kartoittaminen	264
» rahatoimikamarin vuokraamat	236
Maanostot	8, 9, 15, 264
Maanviljelyslautakunnan asettaminen	56
» jäsenten vaali	227

Maanviljelystuotteiden osto	294
Maatilain, kaupungin, hoito	55, 300
Maatilalautakunnan anomus rahasäännön muuttamisesta, evätty	108
» kassavajaus, huomattu	296
» lisämääräraha	108
» tilivirasto	210
Maidontarkastuksen järjestäminen	198
Maistraatille kirjahyllyn ostoa varten myönnetty määräraha	287
Maitokauppojen aukioloaika	181, 49*
Majoituslautakunnan antama vuosikertomus	40*
» virkailijoiden palkkaus	91
Majoitus, sotaväen, siitä johtuneiden kustannusten suorittaminen	73
Makkien puhtaanpito	182
Malmin kaatopaikan luo rakennettava sauna	41
Malminkylän—Tapaninkylän yhdyskunnan järjestyssääntöehdotuksesta annettu lausunto	221
Mankala fors aktiebolag yhtiölle määrätyn tilapäisen varallisuusveron maksamista varten myönnetty määräraha	70
Marian sairaalan lisämäärärahat	103
» » sairasmaksutaksa	92
» » sisustustyöt	40
» » ylitetyt määrärahat	103
Matka-apurahat, kunnallisten viranpitäjän	126
Matkakustannusten maksaminen	284
Matkustajakodit, niiden tarkastamisesta maksettava korvaus	83
» niitä koskevan poliisijärjestyksen muuttaminen	179
Meilansin alueen vuokraaminen	29
Meno- ja tulosääntö, vuoden 1922	128
Merholman huvilapalstain vuokraoikeuden lunastaminen	25, 140
» huvilarakennusten korjaukset	45
» osan liittäminen kaupunkiin	3
Metsien, kaupungin, hoito	89*
» » vakuuttaminen	271
Mielenvikaishoidon kustannuksia varten myönnetty lisämääräraha	104
Mielisairaiden henkilöiden vastaanottolaitos	38
Moottoripolttoaineen jakeluasemat	33
Muistomerkin paljastaminen Liisanpuistikossa	144
Muistomerkki Virossa kaatuneille suomalaisille	54
Muistopatsaiden koristamiseen myönnetty määräraha	286
Munkkiniemen yhdyskunta, lausunto koskeva sen erään osan rakennuskaavaa	222
Munkkiniemi, tehty ehdotus uuden raitiotielinjan rakentamisesta sinne	265
Murtovarkaus rahatoimikamarin huoneistoon, sen selvittäminen	295
Museo, kaupungin, sen ohjesääntö	187
Museolautakunnan jäsenten vaali	231
» vuosikertomus	73*
» ylitetyt määrärahat	106
Musiikkijuhlaa varten myönnetty määräraha	122
Musiikkilautakunnalle kaluston ostoa varten myönnetty määräraha	287
» ulkoilmasoiton järjestämistä varten myönnetty määräraha ..	106
Musiikkilautakunnan johtosääntö	189
» jäsenten vaali	231

Musiikkilautakunnan vuosikertomus	74*
Mustikkamaa, ehdotus uimalaitoksen rakennuttamisesta sinne	44
» kulkuneuvot sinne	56, 266, 302
» ravintola- y. m. rakennusten rakennuttaminen sinne	33
» siellä sijaitsevien huvilain osto	11
» vartijain asettaminen sinne	213
» veistämöalueen vuokraus	25
» ks. myös Sinivuorenmäe.	
Myrkyllisten aineiden kaupan harjoittamiseen myönnetty lupa	226
Myynti, kasvien kaupunginpuutarhasta	291
» tonttien	14, 235
Myyntipaikkain, torien ja hallien, vuokrankorotukset	251
Narinkan myyntipaikkojen vuokrat	48
Nickbyn mielisairaala, ks. Nikkilän mielisairaala	
Nikkilän mielisairaala, alueen osoittaminen sen hautausmaata varten	20
» » välikirja valtion ja kaupungin välillä, sinne johtavaa rautatietä varten tarvittavaa maa- aluetta koskeva	53
» mielisairaalan kirjanpitäjänviran perustaminen	212
» » konttoriapulaisenviran lakkauttaminen	212
» » korjaustyöt	44
» » kyseessä oleva lisärakennus	38
» » sairasmaksutaksa	94
» » toisen alilääkärin palkkaus	83
» » viranpitäjän oikeus käyttää puutarhamaata	84
» » voimanhankinta	268
Nummelin, O., neiti, hänen testamenttinsa peruutus	288
Nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle myönnetty määräraha	119
Nyberg, B., filosofianmaisteri, hänelle suoritetusta komiteatyöstä maksettu palkkio	104
Nyåker ja Brunakårr, lausunto sen liittämisestä kaupunkiin	222
» sen pakkolunastus	9
Obligatioiden arvonta	272
» lunastus	68, 273, 274
Ohjesääntö, Drumsön yhdyskunnan, sen ehdotuksesta annettu lausunto	222
» kaupungin kirjaston	185, 33*
» » museon	187
» » satamahallinnon	167
» » teknillisten laitosten hallituksen	191
» » yleisten töiden hallituksen	192
» lastensuojeluhallituksen, sen laatiminen	202
» oikeusaputoimiston	175
» rahatoimikamarin	156
» » sen soveltaminen	211
» työnvälitystoimiston	171
» työväenopiston	183
» yksityisten viemärijohtojen y. m. sen muutettu §	148
Ohjesääntöjen, hallitusten ja lautakuntain, tarkastaminen	154
Oikeus aidan pystyttämiseen	256
» bentsiin jakeluaseman rakentamiseen	253
» harjoittaa autoliikennettä	255

Oikeus hiekanottoon	256
» johtaa korkeajännitejohto kaupungin maan poikki	35
» » sähköjohto Käpylästä	254
» jäidenottoon	256
» kiinnittää lennätinlankoja katolle	254
» laidunmaahan	256
» laiturin rakentamiseen	255
» luistinradan laittamiseen	254
» pitää tarjoilukojuja	252
» pystyttää kiikareita	253
» » kioskeja	253
» raiteitten asettamiseen	255
» raitiotien rakentamiseen	255
» rakentaa rakennuksia	255
» rautatieraitteen rakentamiseen	47
» saada käyttää puistoja y. m.	253
» » pysyttää paikallaan eräs rakennus	35
» sillan teettämiseen	255
Oikeusapulautakunnan kokoonpano	43*
Oikeusaputoimiston hallituksen jäsenten vaali	231
» ohjesääntö	175
» toiminta vuonna 1921	43*
Oikeusavustajan virkaero	216
Omaisuus, kaupungin kiinteä, sitä varten vuoden 1922 menosääntöön otettu määräraha	140
» » » tulot siitä vuonna 1922	144
Omakotialueelle Käpylässä luovutetut tontit	15
» alueen, Toukolan, laajentaminen	16, 47*
Ooppera, ks. Suomalainen ooppera.	
Opetus- ja sivistyslaitoksia varten vuoden 1922 menosääntöön otettu määräraha ..	135
Oppivelvollisuuslain soveltaminen	207
Orkesteri ks. Kaupunginorkesteri	
Osakeyhtiö Ahjo konepaja, sille myönnetty oikeus teettää rantasilta y. m.	12
» Bollplan, kaupungin ja sen välinen sopimus alueiden vuokraamisesta ..	27
» Helsingin kansanasunnot, sen osakkeiden merkintä	71
» » » sille kuuluvat rakennukset, oikeus pitää vuokralaisia niissä	271
» » » » myönnetty Käpylän alueen käyttöoikeus	254
» J. D. Stenberg & Söner, sen ja kaupungin välistä aluevaihtoa koskeva sopimus	12
» M. G. Stenius, sen oikeus lunastaa Leppäsuon alue	11
» » » sitä vastaan päätetyn oikeudenkäynnin peruuttaminen ..	248
» Sandvikens skeppsdocka och mekaniska verkstad, lupa saada rakentaa rautatieraide.	47
Osakkeiden merkintä	71, 72, 141
» osto	275
Osto, automobiiliin, rakennuskonttorille	286
» Eknäsin tilan	8
» jäänsärkijän	73— 75
» kaluston y. m., kaupungin virastoille ja laitoksille	287, 288
» Karjalankadun tontin n:o 11	10

Osto, maan, ehdotettu	264
» maanviljelystuotteiden, kaupungin laitoksille	294
» makuuvaatteiden, puutarhaoppilaiden	286
» Mustikkamaan huvilarakennusten	11
» osakkeiden	275
» Pakinkylän alueiden	9
» Porthankadun tontin n:o 14	10
» Ruoholahdenkadun tontin n:o 25	10
Oulunkylän erään tonttipalstan vuokraaminen	30
» lastenkoti	23*
» talon pajan palo.....	271
» vuokrapalstojen numeroiminen	264
Painatustyöt, kaupungin, niitten valvojan johtosääntö	178
Pakaankadun tasoitus ja kunnossapito	53
Pakinkylän erinäisten alueiden osto	9
Pakkolunastuslautakunnan jäsenten vaali	302
Pakkoluovutus, Brunakärin ja Nyäkerin	9, 263
» Eknäsin tilan maa-alueen	14
» Ryssänkarin ja Suuren Katajakarin	262
Palkanjärjestelyn, kaupungin viranpitiäjän, jouduttaminen	79
Palkankorotukset	80, 81, 82, 83, 84, 85, 131, 132, 133, 134, 280
Palkanmaksuaika kansakouluissa	283
Palkanmaksupäivä kaupungin töissä	115
Palkat, ks. Työpalkat ja Palkankorotukset.	
Palkkalautakunta kunnallisten työpalkkojen järjestämistä varten	209
» sen johtosääntö	174
» » jäsenten vaali	231
» » vuosikertomus	77*
» » ylitettyjä määrärahoja	109
Palkkamenoarvio ks. Menosääntö.	
Palkkasääntö, Korkeasaaren ja Seurasaaren intendentin	85
» kunnan keskuskeittolan	85
» satamahallituksen	81
» satamakannantakonttorin	82
» satamaliikennekonttorin	81
» ks. Menosääntö.	
Palkkio asianajotoimistolle kaupungin oikeuksien valvomisesta tuomioistuimessa....	284
» kahvilain y. m. tarkastamisesta	83
» suoritetusta komiteatyöstä	104
Palkkiot, vahvistetut, kaupunginjohtajan sekä kanslian ja rahatoimenjohtajan ...	91
» » kaupunginvaltuutettujen	91
Palmgren, R., filosofianmaisteri, nimitetty Korkeasaaren ja Seurasaaren intendentiksi	217
Palojärjestys, vahvistettu uusi	152
Palolaitoksen automobiilit	10*
» lisämääräraha	99
» menot	11*
» sairaankuljetusvaunujen käyttö	10*
» voimassapitoon myönnetty valtioapu	97
Palolaitos, sitä varten vuoden 1922 menosääntöön otettu määräraha.....	132
Palomestarin, ensimmäisen ali-, korotettu vuokratraha	82

Palomiestien terveydentila	10*
Paloruiskujen myynnistä kertyneiden varain käyttö	99
Palotoimikunnan jäsenten vaali	230
» puheenjohtajaa koskeva kantelu	219
» vuosikertomus	7*
Palovahinkojen korvaaminen	8*
Palovakuuksia varten myönnetty määräraha	109
Palovakuutus, kaupungin rakennusten	46
Panttilainausliike	49*
Paperin kustannusten huojistaminen	288
Pelastusarmeijalle myönnetty määräraha	120
Pelipankin perustamista koskeva ehdotus	297
Pihlajasaari, Itäinen, sen alueen vuokraaminen	26
Piirityönvälitystoimisto	58*
Pohjoismainen musiikkijuhla, orkesterin luovuttaminen myötävaikuttamaan siinä ..	75*
Poikakodin voimassapitoon anottu avustus	122
Poliisijärjestyksen erinäisten säännösten muuttaminen	178
Poliisilaitoksen kassakaapin osto	102
» lisämääräraha	103
» määräraha	102
» vuoden 1916—19 menojen lopputili	99
» » 1920 » suoritus	100
» » 1921 » »	101
» » 1922 menosääntöön otettu määräraha	132
Poliklinikka, Bölen, sen määrärahan ylittäminen	103
» korva-, nenä- ja kurkkutautien, Eiran sairaalassa, sille myönnetty lisä- määräraha	103
Polttoainneiden kulutus kaupungin laitoksissa, sen valvonta	293
Poppius, G., oikeuskonsulentti, hänelle myönnetty eläke	90
» » » » » cro	216
Provisioita varten anottu lisämääräraha	98
Puhtaanapito, Fredrikinkadun talon n:o 54, sen korvaaminen	72
» sitä varten vuoden 1922 menosääntöön otettu määräraha	139
Puhtaanapitohallitus, huoneiston osoittaminen sille	36
» kirjoituskoneen ostaminen sille	287
» sen esitys saada määräraha hautausapua varten työntekijäin leskille ja lapsille	115
» » jäsenten vaali	231
» » maksumääräysoikeus	209
» vapautus sen jäsenyydestä	230
Puhtaanapitolaitoksen kirjanpito	109, 275
» lisämääräraha	107, 108
» toiminta	91*
» tulot vuonna 1922	144
» ylitetyt määrärahat	107
Puhtaanapitolaitosta varten rakennettava sauna	41
Puidenhankinta kunnallisille viranomaisille	294
Puistoja y. m., oikeus käyttää	253
Purkauspaikkojen järjestäminen	50
Puutarhamaan käyttämiseen myönnetty lupa	84
Päiväkoti, köyhäinhoidon	23*

Päiväraha virkamatkoista, sen korottaminen	82
Päivätyöt, torpparien ja mäkitupalaisien kieltäytyminen tekemästä niitä	292
Raastuvanoikeuden kaupunginpalvelijain henkilökohtainen palkanlisäys	81
» rikosasiainnotaarien anoman kalliinajanlisäyksen epääminen ..	80
Raatihuoneen arkiston tarverahain lisäys	98
» kaluston hankkimista ja korjauksia varten myönnetty määräraha ..	287
Rahahallinnon, kaupungin, uudestijärjestäminen	66
Rahasto, A. F. Laurellin, sen korkovarain käyttö	289
» A. Sinebrychoff'in » » »	128
» A. Uhlénin avustus-, » » »	128
» A. Ärt'in, yhdistyksen taidetta kouluihin, sen korkovarain käyttö	288
» C. F. Ekholmin stipendi-, matka-apurahoja siitä	127
» F. J. von Beckerin, sen käyttö	127
» G. Pauligin, siitä myönnetty matka-apuraha	128
» K. H. Renlundin, sen korkovarain käyttö	289
» kunnollisen palvelusväen palkitsemis-, avustus siitä	126
Rahastot, R. Ahlströmin, sen korkovaroista myönnetty määräraha	127
» ks. myös Lahjoitusrahastot.	
Rahatalousaskelman laatiminen kuukausittain	304
Rahatoimenjohtajan vahvistettu palkkio	91
Rahatoimikamari, hyväksytty ehdotus sen kesälomain järjestelyksi	304
» neiti I. Heikel otettu reistraattoriksi	211
» sen huoneisto	36
» » huoneistoon tehty murtautuminen	295
» » johtosääntö	161
» » jäsenet	235
» » » heitä vastaan nostettu kanne	289
» » jäsenten vaali	230
» » kokoukset y. m.	235, 304
» » ohjesääntö	156
» » pöytäkirjan pitämisestä myönnetty palkkio	81
» » rahastajan palkka	98
» » virkain haettaviksi julistaminen	211
» vapautus sen jäsenyydestä	229, 235
Rahatoimikamarin kanslia, sen viranpitäjät	213, 214, 297
Rahatoimikonttori, hyväksytty ehdotus sen kesälomain järjestelyksi	304
» kirjoituskoneen osto sille	287
» sen huoneisto	36
» » kassanhoitajain anomus saada erhelaskurahoja	81
» » virkailijat	214, 299
Rahatoimilaitos, lisämääräraha sen ylim. apulaisten palkkaamiseksi	98
» sitä varten vuoden 1922 menosääntöön otettu määräraha	131
Raidelaitteita varten myönnettyjä lupia	255
Raitiotiealueen aitaaminen	53
Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön käyttämän sähkövoiman korvaaminen	144
» » » osakkeiden osto	276
Raitiotielinja Munkkiniemeen, suunniteltu uusi	265
Raitiotiemaksujen korotus	96
Raitiotiet, lupa vuosikortteihin	297
Raittiuslautakunnan jäsenten vaali	229, 232

Raittiuslautakunnan jäsenyydestä myönnetty vapautus	229
» vuosikertomus	78*
Raittiusvalvojan asettaminen poliisikonstaapeleiksi	197
» eväty anomus johtosäännöksi	178
» palkkaaminen	216
Raittiusvalvojan sijainen	218
Rajoitushintain, sähkövoiman, käytäntöön ottaminen	94
Rakennukset, lupa pysyttää paikallaan	35
» » rakentaa	255
» rahatoimikamarin myymät	261
» » ostamat	261
Rakennusajan pitennyksiä	151, 262
Rakennusjärjestys XIV kaup. osan tonttien	147
» lupa poiketa siitä	149
» sen 123 §:n muuttaminen	146
Rakennuskonttorin auton osto	286
» geodeettiosasto	85*
» huonerakennusosasto	85*
» kalusto	287
» katu- ja viemäri- rakennusosasto	84*
» kaupungin asemakaavaosasto	87*
» kaupunginistutusten osasto	88*
» satamarakennusosasto	83*
» tilivirasto	89*
» toiminta vuonna 1921	81*
» varasto-osasto	88*
Rakennuslainojen korko	275
» takuu	67
Rakennuspiirustuksia, hyväksytyjä	261
Rakennusrajain, sisäisten, muutokset	4, 6
Rakennustarkastajan viran hoidattaminen	216
Rakennustarkastuskonttorin kaapin korjaukseen myönnetty määräraha	287
» vuosikertomus	39*
» ylitetyt määrärahat	99
Rakennusten korjaukset	45, 46, 261, 286
Rakennustoiminta, sen tukeminen	66, 67, 70, 123
» sitä koskevan tilaston parantaminen	290
Rakennusvelvollisuuden täyttämättä jättäminen	278
Rakennusyriyten tarkastuksesta suoritettavien maksujen taksan vahvistus	95
Ratkaisemattomat asiat, kaupunginvaltuuston diariin merkityt	145—147
Rautatien, Hertonäsin, rakentaminen	271
Rautatien poikkikäytävä Helsinginkadulla, hyväksyty ehdotus	53
Rautatiepoliisin kustannukset	73
Rautatieraitteet, lupa niiden asettamiseen	47
Rautatierakennukset, maan varaaminen niitä varten	62
Rautatiet, niiden korjaukset	47
» tilan varaaminen niitä varten	271
Rautatievaunujen, Katajanokalla, puhdistaminen	292
Ravintolain vuokraus	257
Ravintolan rakentaminen Mustikkamaalle	33
Ravintoloita koskevan poliisijärjestyksen muuttaminen	178

Reimarsin tila, sen heinäsadon huutokauppaaminen	257
» » » palstain vuokrahdot	16— 17
» » » viljelyspalstain vuokraus	30
Rekisteritoimisto, köyhäinhoidon	17*
Revisionikonttorin huoneisto	36
» johtosäännön muuttaminen	173
» kertomuksen painatus	219
» lisämääräraha	99
» viranpitäjät	215
» virkamiesten korotettu päiväraha	82
Rikostuomioiden toimeenpanijan, avustavan, palkankorotus anomus	80
» » konttorin henkilökunnan lisääminen	210
» » » kanslianapulaisen palkankorotus	80
Risautautisten lasten parantolayhdistykselle myönnetty määräraha	119
Rohdoskaupan harjoittamiseen myönnetty lupa	226
Rottien hävittämiseksi myönnetty määräraha	286
Rouvasväen yhdistys, Helsingin, sille myönnetty määräraha	119
Ruokarahat, evätty anomus saada	281
» virkaloman aikana, niiden maksaminen	84
Ruoppauskoneen ostokysymys	295
Ruskeasuo, ks. Brunakärr.	
Ruumiiden kuljetus	99, 296
Ryssänkarin saaren pakkolunastus	262, 302
Ryttylän lastenkodin voimassapito	121
Räjähdsaineiden kaupan harjoittamiseen myönnetty lupa	226
Sailors homen huoneistojen vuokran maksua varten myönnetty määräraha	108
» » korjaustyöt	45
Sairaalan, kaupungin, eräiden virkain uudestijärjestäminen	212
» » korjaustyöt	44
» » ruokintakustannukset	133
» » sairasmaksutaksa	92
» » viranpitäjien maksuton sairaanhoito	79
» » ylitetyt määrarahat	103
» tilivirastossa lakkautettu virka	212
Sairaalat, kaupungin, kahdeksan tuntisen työpäivän käytäntöönottaminen niissä ..	200
Sairaanhoitajatyryhtymälle luovutettava huvilarakennus Hertonäsissä	37
Sairaanhoito, köyhäinhoidon kustantama	20*
» maksuton, kaupungin sairaaloissa	79
» sen korvaus	125
» sitä varten vuoden 1922 menosääntöön otettu määräraha	133
» tulot siitä	142
Sairaanhoitokustannuksia varten myönnetty lisämääräraha	103
Sairaankuljetusvaunut, palolaitoksen	10*
Sairasmaksutaksa, kaupungin sairaalan	92
Sairassijain, Lapinlahden keskuslaitoksessa, luovuttaminen kaupungille	292
Santahaminaan järjestettävä kansanpuisto	20, 49*
Santahaminan saaminen kaupungin haltuun	59
Satama-alueiden paikkain vuokraamista koskevat määräykset	169
Satamahallinnon ohjesääntö	167
Satamahallituksen määrarahat	98

Satamahallituksen palkkasääntö	81
» puheenjohtajan ja jäsenten vaali	227
Satamain korjaukset	50
Satamakannantakonttorin palkkasääntö	82
Satamakapteenin virkasivutulot	281
Satamakirjurin virkasivutulot	281
Satamakonttorin huonekalujen korjausta varten myönnetty määräraha	287
» lisämäärärahat	98
» määrärahan ylitys	98
» uuden lipun vahvistaminen	219
» virkailijat	301
Satamaliikennekonttorin palkkasääntö	81
Satamamaksujen alentamisesta tehty anomus	279
» korotus	91
Satamaolojen, kaupungin, järjestäminen	57—63
Satamaposteista jaettu vesi	268, 279
Satamaradan laajentaminen kaksoisraiteiseksi	46
» suurentamista varten tarvittavain tonttien lunastaminen	62
Satamarakennustöiden, Hertonäsin, jatkaminen	52
» Länsi sataman, jatkaminen	50
Satamatyöläisiä varten Sörnäsiin rakennettava parakki	43
Satamavartiain palkkaaminen	82
Satamaviskaalintoimen, uuden, perustaminen	211
Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle myönnetty vastuuvapaus	66
» » » » » johtokunnan jäsenten vaali	231
Seurahuone, ent., ovenvartijan ottaminen sinne	300
» » sen huoneistojen käyttö	35
» » » muutostyöt	44
» » sähköjohtojen uudelleen asettaminen sen pihan julkipuolelle	268
Seurasaari, eväyty anomus määrärahan myöntämisestä sen ulkoilmamuseon voimassa- pitoon	123
» filosofianmaisteri R. Palmgren valittu sen intendentiksi	217
» sen intendentin palkkaus	85
» » liikenneyhteydet	56, 265, 302
» ravintolassa käytetyn irtaimiston myynti	294
» uusien asuinhuoneiden rakennuttaminen sen vartijatupaan	43
Sianruuan myynti puhtaanapitolaitoksen toimesta	109
Siirtolapuutarhat	52*
Sinivuorenmä, ks. Mustikkamaa.	
Sivistyslaitoksia varten vuoden 1922 menosääntöön otettu määräraha	135
Sivutoimen pitämiseen myönnetty lupa	300
Sivutulojen, satamakapteenin ja satamakirjurin, takaisin maksaminen	281
Snellmanin, J. V., muistopatsas	54
Sosiaalilautakunnan antama vuosikertomus	46*
» johtosääntö	170
» jäsenten vaali	231
» tontinvuokrajaosto	46*, 50*
» uusien virkojen perustamista varten anottun määrärahan epä- minen	211
Sotaväenmajoituksesta koituneiden kustannusten suoritus	73

Sovintolautakunta, jäsenten valitseminen siihen	301
Springert, T., toinen kaupunginviskaali, hänen palkkansa virastapidättämisaikana	80
Suljetun vaivashoidon lautakunta	13*
Suomalaisen oopperan anomus saada vapaus orkesterimaksujen suorittamisesta	123, 296
» » lippujen hinnat kansannäytännöissä	123
Suomen kansalaisuushakemukset	226
» liikemiesten kauppaopiston johtokunnan jäsenen vaali	234
» messujen hallintoneuvoston tekemä lahjoitus	72
» » oikeus käyttää eräitä alueita	254
» pankin luona olevain istutusten uudistaminen	54
» taideyhdistykselle korkovaroista myönnetty määräraha	127
Suomenlinna, kansakouluhuoneiston hankkiminen sieltä	41, 260
» kansakoulun perustaminen sinne	207
Suomenlinnan ja kaupungin välisestä ajosta vahvistettu taksa	97
Suoranaisia avustuksia varten köyhäinhoitohallitukselle myönnetty määräraha	103
Suurmerisatama, kysymys sen paikasta	57—63
Sähköjohto Käpylästä, lupa johtaa	254
Sähköjohtojen uudelleen asettaminen	268
Sähkölaitoksen akkumulaattoripatterien korjaus	50
» kivihiihtilaukset, täyttämättömät	75
» menot vuoden 1922 menosäännön mukaan	137
» ostaman höyryturbiinigeneraattorin maksaminen	75
» tulot vuoden 1922 tulosäännön mukaan	143
» virkailijain anomus saada korotettuja kalliinajanlisäyksiä evätty ..	79
» ylitetyt määrarahat	49, 106
Sähkövoiman hankintasopimus	152, 154
» jakeluhinta	94
Säilytyshuone asunnottomien henkilöiden talouskalujen säilyttämistä varten	36
Säätiö Emma Mäkisen koti, tonttipaikka sen turvakodille	23
Sörnäsiniemi, niemeke, alueitten vuokraaminen sieltä	26
» satama, parakin rakentaminen sinne	43
» » tullivartijatuvan hankkiminen sinne	284
» sataman rautatielaiturin haltuun ottaminen	50, 265
Taidemuseo, evätty anomus saada tonttipaikka sille	24
Taideteollisuuskeskuskoulun johtokunnan jäsenten pitennetty toimikausi	233
» virkailijain kalliinajanlisäykset	84
Taivallahteen sijoitettava vapaasatama	62
Taksa, ajurien, korotettu	97
» » muutettu	97
» automobiilijosta, muutettu	96
» hissien tarkastuksesta	96
» jonka mukaan maksut oikeudesta maan erilleen aitaamisesta lasketaan	276
» kaupungin sairaalain sairasmaksu-	92
» niistä toimituksista, joita suoritetaan yksityisiä laskujohtoja y. m. koskevan ohjesäännön johdosta	95
» nuohous, korotettu	297
» rakennusyritysten tarkastuksesta maksettavien maksujen	95
» tavarain säilyttämisestä kaupungin tavarakatoksissa	91
» terveydellisten tutkimusten	92
» vuokra-autojen, evätty anomus sen korottamisesta	297

Takuu hätäapukomitean puolesta	67
» rakennuslainan	67
» ks. myös Vakuus.	
Talin kartano, kysymys sen ostamisesta kaupungille	264
Tallbergin, J., kauppias, testamentin valvominen	288
Talojen, kaupungin, isännöitsijän toimi	299
» » puhtaanapito	92*
Taloudenhoitajainten, kansakoulujen, uudestijärjestäminen	206
Talvimerenkulun, Helsingin, helpottaminen	35
Tapaninkylän—Malminkylän yhdyskunta, lausunto sen ohjesääntöehdotuksesta	221
Tapaturvavakuutus, kaupungin työläisten	115, 139
» työhönkykenevän kunnalliskodin ja työlaitoksen hoidokkien	283
Tarjoilukojut, lupa pitää niitä	252
» paikkojen vuokraaminen niitä varten	30
Tarkastuseläinlääkärin lisäpalkkio	83
Tarkastus, ensimmäisen kaupunginvoudin tilien	99
» kaupungin hallitusten ja lautakuntain ohje- ja johtosääntöjen	154
» » tilien ja hallinnon vuonna 1919.....	63
» » » » » » 1920.....	65
Tavarakatokset, Katajanokan, toimenpiteet tulenvaaran vähentämiseksi niissä	107
» kaupungin, taksa tavarain säilyttämisestä niissä	91
» niiden rakennuttaminen Hieta- ja Jätkäsaarelle.....	42
Tehtaanpuiston kuntoonpanettaminen	54, 263
Teitä varten vuoden 1922 menosääntöön otettu määräraha	138
Teknilliset laitokset, kaupungin, niiden hallituksen jäsenten vaali	231
» » » » » ohjesääntö	191
» » » » poistomääräin varaaminen	69
» » » » velvoittaminen teettämään erinäiset työt ..	209
» » » » niitä varten vuoden 1922 menosääntöön otettu määräraha	136
» » » » tulot niistä vuoden 1922 tulosäännön mukaan ..	143
» » » » ylitetyt määrärahat	106
» » » » ks. myös Sähkölaitos, Kaasulaitos ja Vesijohtolaitos.	
Tenniskentistä, Kaisaniemen, korotetut maksut	254
Teollisuustonttien osoittaminen	60
Terveydellisten tutkimusten laboratorioin ylitetyt määrärahat	103
Terveystenhoito määräraha	103
» määrärahan ylittäminen	103
Terveystenhoitotarkastajan ero	216
» palkankorotusanomus	83
Terveystenhoitotarkastajanviran hoidattaminen	216
Terveystenhoitojärjestyksen eräiden määräysten tarkistaminen	181
» » » » toimeenpanemisen siirtäminen	181
Terveystenhoitolautakunnalle ostettuja konttoritarpeita	103
Terveystenhoito, sitä varten vuoden 1922 menosääntöön otettu määräraha	132
» tulot siitä	142
Testamenttilahjoitukset	288
Teurastamorakennus, töiden lopettaminen siellä	37
Tiedusteluja vuokra-alueita varten laadituista kaupungin asemakaavoista y. m.	271
Tilasto, kaupungin yleisten töiden työläisiä koskeva	304
» rakennustoimintaa koskeva, sen parantaminen	290

Tilastokonttori, huoneiston osoittaminen sille	36
» laskukoneen ostaminen »	287
Tilastokonttorin huoneisto	2*
» johtajaksi otettu filosofianmaisteri O. Bruun	214
» julkaisut	3*
» kesälomain ehdotuksen hyväksyminen	304
» laatima vuosikertomus	1*
» laskuapulaisten lisääminen	211
» menot	5*
» painatuskustannusten huojistaminen	195
» palkkaolot	2*
» sisäinen järjestely	5*
» viranpitäjät	301
» ylitetyt määrärahat	98
Tilien, kaupungin, vuoden 1919, kertomus	63
» » » » tarkastus	63
» » » 1920 »	65
Tililaitoksen, sairaalain, viran lakkauttaminen	212
Tilinpäätös, vuoden 1919	63
» » 1920	64
Tilintarkastajat, Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin tilejä tarkastavat	227
Tilukset, rahatoimikamarin vuokraamat	236
Tilusvaihto valtion ja kaupungin välillä	13
Toimilupasopimus koskeva liikennettä kansanpuistoihin	266
Toivoniemen tilan lisämäärärahat	56, 104
» » uutis- ja lisärakennustyöt	41
Tontinhinnan, maksamattoman, koron laskeminen	68
Tontinrajain korkeusmääräykset	150
Tontinvuokrajaosto, sosialilautakunnan	46*, 50*
Tontit, rahatoimikamarin myymät	235
» velvollisuus rakentaa	150
Tontti n:o 4 Esterkadulla, sen varaaminen turvakodille	23
» » 3 Kaarlenkadulla, anomus saada maksutta käyttää sitä	14
» » 11 Karjalankadulla, määräraha sen ostamiseen	10
» » 29 Korkeavuorenkadulla, erään osan myyminen	14
» » 21 Kristinankadulla, sen varaaminen kansakoululle	22
» » 74 Länt. Viertotiellä, sille vahvistetut sisäiset rakennusrajat	4
» » 6 Pietarinkadulla, sen varaaminen kansakoululle	22
» » 7 Pohj. Esplanadikadulla, sen ositus	5
» » 14 Porthankadulla, sen osto	10
» » 10 Runebergkadulla, sen luovuttaminen Helsingin vapaaehtoiselle palokunnalle	14
» » 25 Ruoholahdenkadulla, sen lunastaminen	10
» » 1 Siltasaarenkadulla, lupa rakennuksen paikallaan pysyttämiseen.....	35
Tonttien jako	5
» luovuttaminen omakotirakennuksille.....	15, 16
» luovutus	236
» rakennusajan pitennys	151
» varaaminen	249
» yhdistäminen	5

Tonttien n:o:jen 17, 47 ja 49 korttelissa 464 myyminen	14
» » 8 ja 10 Porvoonkadulla, varaaminen kansakoululle	22
» » 3 » 5 Päivärinnankadulla, asemakaavanmuutos	4
» » 4 » 6 Stenbäckkadulla sisäisten rakennusrajain uudestijärjestäminen	5
» » 7 » 9 Temppekkadulla » » muuttaminen	6
Tonttipaikka taidemuseolle, anottu	24
» Töölöstä suomalaiselle tyttölyscolle	22
Tori- ja kauppahallivalvojan johtosääntö	194
Torikauppa	181
Tori paikan järjestäminen Töölöön	20
Torit, korotetut vuokrat niiden myyntipaikoista	251
Toukolan huvilapalstain jako	5
» korttelien asemakaava	3
» omakotialueiden laajentaminen	16, 47*
» vuokrapalstain käyttö	249
Tuberkuloottisten lasten kodin voimassapitoon myönnetty määräraha	119
Tulipalojen syyt	8*
Tulipalot	7*, 9*
Tuomarinkylän tien suunta	270
Turholman kansanpuisto, kulkuyhteydet sinne	56
» » vahtien asettaminen estämään vahingontekoa siellä	287
Tutkijalautakunnan jäsenten vaali	232
Tuulaakimaksut, kaupungin laitosten velvollisuus suorittaa niitä	278
» tulot niistä	142
Tuulaakiverotus	70
Työkodit, lasten, niiden perustaminen	206
» » » voimassapitoon myönnetty määräraha	119, 122
Työlaitos, paikanpuute siellä	290
» sen toiminta	24*
» » työkykyisten hoidokkien tapaturmavakuutus	283
Työläiset, kaupungin töissä työskentelevät, heidän lukumääränsä	82*
» » » » » tapaturmavakuutuksensa	115
» » » » » työpalkkansa .. 78, 112, 209,	82*
Työnhakemukset työnvälitystoimistossa	55*
Työnpuute, ks. Hätäaputyöt.	
Työnvälitys, nuorison	58*
Työnvälitystoimisto, huoneiston osoittaminen sille	36
» kaluston ostaminen sille	287
» sen johtajan antama vuosikertomus	54*
» » johtokunnan jäsenten vaali	231
» » laajentaminen	197
» » ohjesääntö	171
» sille myönnetty oikeus siirtää määräraha tililtä toiselle	99
Työolot Helsingissä vuonna 1921	59*
Työpaikat, kaupungin, niissä ilmenneet väärinkäytökset	296
Työpajaolot, kaupungin, kysymys niiden järjestämisestä	290
Työpajojen järjestäminen työttömille nuorukaisille	205
Työpalkat, kaupungin hätäaputyöissä	112
» » » niiden kirjaaminen	283
» » töissä työskenteleväin työläisten	78, 114, 209, 82*
» komitea yhtenäisen tilaston aikaansaamiseksi niistä	4*

Työpalkat, palkkalautakunta niiden järjestelyä varten	209
Työttömyys, toimenpiteet sen ehkäisemiseksi	51—54, 109—111, 113—114
» ks. myös Hätäaputyöt ja Hätäapukomitea.	
Työttömät, maksuttomain ruoka-annosten jakaminen heille	112
» naiset, ammattikurssien järjestäminen heille	111
» suoranaisten avustusten myöntäminen heille	111
» työvälaineiden hankkimista varten myönnetty määräraha	279
Työväenasunnot ks. Kunnalliset työväenasunnot.	
Työväenopetuslaitosten keskuslautakunnan asettaminen	208
» tarkastajat	46*
Työväenopiston johtokuntain jäsenten vaali	231
» lisämääräraha	105
» määrärahan ylitys	105
» ohjesääntö	183
» valtioapu	143, 276
» valtioavun saamisen ehto	220
Työväen uimareille myönnetty määräraha	107
Työvälineet, määrärahoja hukkaantuneiden korvaamiseksi	285
» työttömille, niiden hankkimiseksi myönnetty määräraha	279
Töölö, maa-alueen vuokraaminen sieltä	27
» toripaikan järjestäminen sinne	20
U imalaitos, esitys sellaisen rakentamisesta Mustikkamaalle	44
» Humallahden, sen laajentaminen	43
Uimalaitosten, kaupungin, käyttö	107, 257
Uittopaikkojen, hevosten, osoittaminen	35
Ulkoilmakonserttien järjestäminen	106, 76*
Ulkoilmamuseo, Seurasaaressa, sen voimassapitoon anottu määräraha eväty.....	123
» » uusien asuinhuoneiden rakennuttaminen sen vartija-	
tupaan	43
Ulkoilmasoiton järjestäminen Kallioon kesän aikana	106, 76*
Ulosottoapulaisten lisätty lukumäärä	210
Urheiluharjoitusten, kaupungin kansakoululasten, järjestämiseen myönnetty määräraha	105
Urheilukenttien laittaminen Länt. Brahenkadun luo	4
Urheilukenttää varten luovutettu alue Boxbackasta	30
Urheilukentät, kansakoululapsille, urheiluyhtymille, kansanlastentarhan siirtotoille	
y. m. myönnetty oikeus maksutta käyttää niitä	28
Urheilulautakunta, ehdotuksen laatiminen sen johtosäännöksi	155
» sen antama vuosikertomus	80*
» jäsenten vaali	232
Urheiluseura Jyrylle myönnetty määräraha	107
Ursiinien kalliön uimalaitoksen käyttö	107, 257
Utterin ja Jätkäsaaren välisen kulkuväylän sulkeminen.....	263
Uudenmaan pataljoonan kasarmialue, ent., ehdotus sen luovuttamisesta kaupungille	13
V aali, ammattien edistämislaitoksen väliaikaisen johtokunnan jäsenen	234
» ammattientarkastajain.....	216
» ammattioppilaitosten keskuslautakunnan jäsenten	227
» erinäisten oppilaitosten vanhempien neuvoston	234
» johto- ja lautakuntain neuvoston.....	230
» kansakoulujohtokuntain jäsenten	227

Vaali, kanslianjohtajan	214
» kaupunginjohtajan	214
» kaupunginkamreerin	214
» kaupunginkassanhoitajan	214
» laissa määrättyjen lautakuntain jäsenten	233
» maanviljelyslautakunnan	227
» rahatoimenjohtajan	214
» rahatoimikamarin asiamiehen	214
» » sihteerin	214
» satamahallituksen puheenjohtajan ja jäsenten	227
» satamapäällikön	215
» Suomen liikemiesten kauppaopiston johtokunnan jäsenten	234
» tilastokonttorin johtajan	214
» tilintarkastajain	227
» vaalilautakuntain puheenjohtajain	227
» valiokuntain ja komiteain jäsenten	228
Vaalikysymysten johdosta tehtyjä valituksia	227
Vaalilautakuntain puheenjohtajain vaali	227
Vaaturiammattikoulun perustaminen	207
Vaivashoitohallituksen kanslian työ	30*
» » kokoonpano	12*
» » kokoukset	16*
» » osastot	12*
» » rekisteritoimisto	17*
» » tarkastusalueet	12*
» » virkailijat ja muu henkilökunta	15*
» » ks. myös Köyhäinhoito.	
Vaivaismaksu, henkilökohtainen, ehdotettu korotus	276
Vajausten, kavalluksesta johtuneiden, poistaminen	275
Vakkilainen, H., kansakoulunopettaja, ylimääräisen palkan maksaminen hänelle ..	90
Vakuuskirjain tarkastus	289
Valiokunta, juovutusjuoma-asian valmistelu	228
» kunnollisen palvelusväen palkitsemista valmisteleva	228
» obligatioiden ja korkolippujen lunastusta valmisteleva	69
» satamahallinnon keskityskysymystä valmisteleva	228
» yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamista valmisteleva	228
Valkonauha-yhdistykselle myönnetty määräraha	119, 120
Vallila, leikki- ja urheilukenttien järjestäminen sinne	54
» makin rakentaminen sen kauppahallin läheisyyteen	43
» sen alueiden vuokraaminen	28
» » vuokrasopimusten ehdot	46*
» » asuntotonttien vuokravälikirjat	33
» » katujen korjaukseen myönnetty määräraha	270
» » voimistelu- ja kokoussalin rakentaminen sinne	42
Valmistava poikain ammattikoulu, korotettu tuntipalkka	84
» » » sen johtokunnan jäsenten toimikauden pitentäminen	233
» » » » lisämääräraha	105.
» » » » valtioapu	277
» » » » ylitetyt määrarahat	105
» » » » sille myönnetty oikeus ylittää eräs määräraha ..	105
» » » » vapautus sen johtokunnan jäsenyydestä	229

Valtioapu, työväenopiston, ehdot sen saamiseksi	220
Valtioapuja, myönnettyjä,	42, 47, 97, 143, 276
» verojen perimisestä johtuneiden lisääntyneiden kustannusten korvaamiseksi, evätty anomus	98
Valtion ja kaupungin välinen tilusten vaihto	13
Vanhempainneuvoston, koulujen, vaali	234
Vankeusyhdistys, Suomen, sille myönnetty määräraha	120
Vantaanjoen poikki vievän sillan ottaminen kaupungin haltuun	15
Vapaa-aikakotien järjestäminen	206
Vapautus johto- ja lautakuntain jäsenyydestä	229
Varain siirto	275
Varallisuusveron, tilapäisen, Mankala fors aktiebolag yhtiön maksettavaksi pannun, suorittaminen	70
Varastopaikkain osoittaminen	60
» valvontaa pohtiva komitea	302
Vastaanottolaitoksen alaikäisiä lainrikkokkia varten, perustaminen	203
Vastuunvapaus kaupungin johto- ja lautakunnille vuodelta 1919	65
» Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle	66
Vaunupaikkain vuokraehtojen vahvistaminen	252
Vedenhankinta valtion jäänsärkijöille	279
Veden jakelu satamaposteista	268, 279
Velat, kaupungin, niitä varten vuoden 1922 menosääntöön otettu määräraha	130
Venäjän neuvostohallituksen vaatimus saada käyttöoikeus kortteliin n:o 42	264
Verolippujen jakelusta tehty valitus	279
Verolippulomakkeiden muutos, ehdotettu	296
Veronkannannan järjestäminen	130
Verot valtiolle, evätty anomus saada valtionapua niiden kannantaa varten	98
Verotuksesta vuoden 1922 tulosääntöön otetut tulot	144
Verotus, varattomien, toimenpiteet sen välttämiseksi	296
Verotusasioita	70
Verotuslautakunnan, Helsingin, jäsenten vaali	233
» jäsenten vaali	232
Verotusvalmistelukunta, huoneisto sille	36
» määräraha lomakekaapin ostoon	287
» sen laatima vuosikertomus	71*
» ylitetyt määrarahat	99
Veroäyriä vastaava tulomäärä	71
Vesijohtojen teettäminen Käpylässä	49
Vesijohtolaitos, sen lisämäärarahat	49
» » toimeenpanevan johtajan korotettu vuokratyö	85
» » tulot vuoden 1922 tulosääntöön mukaan	143
» » ylitetyt määrarahat	106
» sitä varten vuoden 1922 menosääntöön otettu määräraha	136
Vesipostien täydennys	49
Viertoteitä varten vuoden 1922 menosääntöön otettu määräraha	137
Vikin latokartano, päivätoista kieltäytyminen siellä	292
» » sitä koskeva vuokrasopimus	6
Viljelyspalstain luovuttaminen Käpylässä	254
» vuokraaminen	30
Viranpitäjän, kunnallisten, joulukuun palkan maksaminen	91

Viranpitäjien, kunnallisten, kalliinajanlisäykset	76
» » lupa saada asua kaupungin ulkopuolella	218
» » matka-apurahat	126
» » palkanjärjestelykysymys	79
» » palkkauksen muutosperusteet	78
Viransijaisuuspalkkiot, evättyjä anomuksia	88
» » myönnettyt	87, 281—283
Virastot, kaupungin, niitä varten vuoden 1922 menosääntöön otettu määräraha ..	130
Virkaloma, oikeus sen aikana kantaa palkkaa	86, 87
Virkalomia, myönnettyjä	217, 298, 299, 300, 301, 304
» » varten myönnetty määräraha	281
Virkamatkat, niistä maksettava korotettu päiväraha	82
Virkavuosien lukemisoikeus, hylätty esitys siitä	90
» » myönnetty	89
Viron vapaussodassa kaatuneiden suomalaisten muistopatsas	54, 233
Virvoitusjuomanmyyntiluvat	253
Voimistelusalin rakentaminen Vallilaan	42
Vuokra ks. Vuokraaminen	
Vuokra-alueet, kaupungin, metsästysoikeus niillä	248
» » tilapäiset, ehdotusta niiden valvomisesta laatimaan asetettu komitea	302
» » vapaampi käyttöoikeus	248
Vuokraaminen, Alppilan viereisen alueen	29
» » Arabian alueen	26
» » Boxbackan alueen	30
» » erään Hanaholman osan	27
» » It. Pihlajasaaren osan	26
» » Greijuksen alueiden	29
» » Hertonäsin alueen	30
» » Ison Pässin »	28
» » Käpylän alueiden	28
» » laivaveistämön	24
» » Meilansin alueen	29
» » Mustikkamaan veistämöalueen	25
» » Oulunkylän tonttipalstan	30
» » ravintolain	257
» » Reimarsin viljelyspalstain	30
» » Sörnäsän niemekkeen	26
» » tarjoilupaikkain	30
» » Töölön maa-alueen	27
» » Vallilan alueiden	28
Vuokraehtojes muutoksia	239, 247
» » n. s. vaunupaikkojen vahvistaminen	252
Vuokralaisten irtisanominen	261
Vuokralautakunnan antama vuosikertomus	70*
Vuokralautakunnat, anomus uusien asettamisesta	197
Vuokralautakuntain puheenjohtajain, varapuheenjohtajain, jäsenten ja varajäsenten vaali	232
» » virkailijain korotetut palkkiot	91
Vuokramaksut, Käpylän tonttien, vahvistetut	249
» » niiden vähennys	248
» » perityt	248

Vuokrankorotuksia kaupungin hallussa olevissa huoneistoissa	259,	260
Vuokraoikeuden pitenmys	31—33,	239
» siirto		241
Vuokrapalstain, Hertonäsin, hallinto	56,	243
» luovutusehdot	16,	17
» Oulunkylän, numeroiminen		264
» Toukolan, käyttö		249
Vuokrarahat, korotetut, ensimmäisen alipalomestarin		82
Vuokrasopimukset, rahatoimikamarin		250
» Reimarsin talon, niiden kaavake		17
» » » tilapäisluontoiset, rahatoimikamarin tekemät		245
» » » Vallilan ja Käpylän asuntonttien		33
» » » Vikin latokartanon		6
» » » viljelyspalstain, niiden kaavake		18
» » » vuokraajain irtisanomat		251
Vuokrasopimusehdot Vallilassa ja Käpylässä		46*
Vuokrasopimusten irtisanominen		260
» teko		260
Vuokrat, myymäläpaikoista n. s. narinkassa, toreilla ja halleissa	48,	251
» vahvistetut	271,	297
Vuokratut tilukset, rahatoimikamarin		236
Vuokria, erinäisiä, varten myönnetty määräraha		140
Vuositulintarkastajain vaali		227
Väestö- ja asuntolaskenta vuonna 1920, sen tili		66
Välikirja, muutettu, kaupungin ja Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön välinen		152
» sähkövoiman hankintaa koskeva		152
» ks. myös Vuokrasopimus ja Toimilupasopimus.		
Välikirjojen, rikottujen, johdosta tehtyjä korvausanomuksia		75
Y hdenpäivänkoulu, kirjaltajain, sen johtajan palkankorotus		85
» » » uutta opettajanvirkaa varten myönnetty määräraha		233
Yhdistykset, yleishyödylliset, niille myönnetty avustukset		118
Yhdistäminen, tonttien		5
Yleiset paikat, niiden korjaukset ja kunnossapito		53
» rasiukset, vuoden 1922 menosääntöön niitä varten otettu määräraha		132
» työt, kaupungin, lisäys työntekijäin hautausavun määrärahaan		107
» » » niiden hallituksen antama vuosikertomus		81*
» » » » jäsenten vaali		231
» » » » ohjesääntö		192
» » » palkanmaksupäivän muuttaminen niissä		115
» » » tilasto työntekijöistä		304
» » tulot vuoden 1922 tulosäännön mukaan		144
» » vuoden 1922 menosääntöön niitä varten otettu määräraha		137
Yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustaminen	66, 123,	278
Yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustaminen		118
Ylitetyt määrärahat	44, 45, 49, 54, 98, 99, 103, 105, 106, 107, 108,	109

Julkaisuluettelo.

A. Helsingin kaupungin tilasto.

- I. **Terveyden- ja sairaanhoito.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1—6. 1910—15.
Edell. osa. 7—11. 1916—20.
Jälk. „ 7—11. 1916—20.
- II. **Ulkomaan kauppa.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1—7. 1916—22.
- III. **Merenkulku.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1. 1915—17.
- IV. **Helsingin kaupungin teknilliset laitokset.** Helsingin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen julkaisema.
1—8. 1916—23.
- V. **Kaupungin tilit ja tilinpäätös.** Helsingin rahatoimikonttorin julkaisema.
1—8. 1916—23.
- VI. **Opetuslaitokset.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1—4. 1916—21.

- ### B. Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja.
- Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
5—11. 1909—15.
12—16. 1919—23.

- ### C. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta.
- Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
21—34. 1908—21.

- ### D. Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri.
- Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1. 1911.
2. 1914.
3. 1919.
4. 1922.

- ### E. Helsingin kaupungin kunnallinen asetuskokoelma.
- Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1. 1923.
-